

'Én-l̥á Nainá xi kjoá
ts'e Jesucristo

San Jerónimo Tecóatl Mazatec New Testament 2012 Edition

Contents

'Én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Mateo	1
'Én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Marcos	55
'Én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Lucas	88
'Én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Juan	144
Kó kis'iin jñà xit̃a xi tsibíxáya-là Jesús	184
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Roma	235
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii ítjòn-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Corinto	258
Xojon carta-là San Pablo xi ma-ne jò xi kiskii-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Corinto	280
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna nangui Galacia	295
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Éfeso	304
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Filipos	312
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Colosas	318
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii ítjòn-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Tesalónica	323
Xojon carta-là San Pablo xi ma-ne jò xi kiskii-là xit̃a naxandá-là Cristo xi títsajna Tesalónica	328
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii ítjòn-là jè Timoteo	331
Xojon carta-là San Pablo xi ma-ne jò xi kiskii-là Timoteo	338
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii-là Tito	343
Xojon carta-là San Pablo xi kiskii-là Filemón	346
Xojon carta xi kitjei-là xit̃a Hebreo	348
Xojon carta xi kiskii Santiago	364
Xojon carta xi kiskii ítjòn San Pedro	370
Xojon carta xi ma-ne jò xi kiskii San Pedro	376
Xojon carta xi kiskii ítjòn San Juan	380
Xojon carta xi ma-ne jò xi kiskii San Juan	387
Xojon carta xi ma-ne jàn xi kiskii San Juan	388
Xojon carta xi kiskii San Judas	389
Xojon-là San Juan kjoa xi tsakó-là Jesucristo	391

'Én-lá Nainá xi kjoa ts'e Jesucristo

New Testament in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl Mazateco de S Jeronimo Tecoatl; maa (MX:maa:Mazatec, San Jerónimo Tecóatl)

Language: Mazatec, San Jerónimo Tecóatl
Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

e6c357d4-8346-5388-94f0-2d4a737795d7

ISBN: 978-1-5313-0384-6

Én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Mateo

Xita jchínga-là Jesucristo

(Lucas 3:23-38)

1 Jè xojon xi oxkít'aà 'ín-là nà'èn-jchá kjiin-là Jesucristo, xi ya inchrobàt'aà-ne tje-là David kò ts'e Abraham.

² Jè Abraham, jè komà nà'èn-là xi Isaac ki'mi; kò jè Isaac, jè komà nà'èn-là xi Jacob ki'mi; kò jè Jacob, jè komà nà'èn-là xi Judá ki'mi, kò jñà xita 'ndse. ³ Judá, jè komà nà'èn-là xi Fares kò Zara ki'mi. Kò jè nea-là, Tamar ki'mi. Jè Fares, jè komà nà'èn-là xi Esrom ki'mi; kò jè Esrom, jè komà nà'èn-là xi Aram ki'mi; ⁴ kò jè Aram, jè komà nà'èn-là xi Aminadab ki'mi; kò jè Aminadab, jè komà nà'èn-là xi Naasón ki'mi; kò jè Naasón, jè komà nà'èn-là xi Salmón ki'mi; ⁵ kò jè Salmón, jè komà nà'èn-là xi Booz ki'mi; kò jè nea-là Booz, Rahab ki'mi. Kò jè Booz, jè komà nà'èn-là xi Obed ki'mi; kò jè nea-là Obed, Rut ki'mi. Kò jè Obed, jè komà nà'èn-là xi Isaí ki'mi; ⁶ kò jè Isaí, jè komà nà'èn-là xi David ki'mi xi xitaxá ítjòn tsi-bijna; koa jè David, jè komà nà'èn-là xi Salomón ki'mi; kò jè nea-là Salomón, jè xi komà chjoón-là Urías nga sa ítjòn.

⁷ Jè Salomón, jè komà nà'èn-là xi Roboam ki'mi; kò jè Roboam, jè komà nà'èn-là xi Abías ki'mi; kò jè Abías, jè komà nà'èn-là xi Asa ki'mi; ⁸ kò jè Asa, jè komà nà'èn-là xi Josafat ki'mi; kò jè Josafat, jè komà nà'èn-là xi Joram ki'mi; kò jè Joram, jè komà nà'èn-là xi Uzías ki'mi; ⁹ kò jè Uzías, jè komà nà'èn-là xi Jotam ki'mi; kò jè Jotam, jè komà nà'èn-là xi Acáz ki'mi; kò jè Acáz, jè komà nà'èn-là xi Ezequías ki'mi; ¹⁰ kò jè Ezequías, jè komà nà'èn-là xi Manasés ki'mi; kò jè Manasés, jè komà nà'èn-là xi Amón ki'mi; kò jè Amón, jè komà

nà'èn-là xi Josías ki'mi; ¹¹ kò jè Josías, jè komà nà'èn-là xi Jeconías ki'mi, kò jñà xita 'ndse, k'e nga kiiko kjo'in xita Israel ján i'nde nándà 'mì Babilonia.

¹² Xi komà iskan k'e nga jye kiiko kjo'in xita ján Babilonia, jè Jeconías, jè komà nà'èn-là xi Salatiel ki'mi; kò jè Salatiel, jè komà nà'èn-là xi Zorobabel ki'mi; ¹³ jè Zorobabel, jè komà nà'èn-là xi Abiud ki'mi; kò jè Abiud, jè komà nà'èn-là xi Eliaquim ki'mi; kò jè Eliaquim, jè komà nà'èn-là xi Azor ki'mi; ¹⁴ kò jè Azor, jè komà nà'èn-là xi Sadoc ki'mi; kò jè Sadoc, jè komà nà'èn-là xi Aquim ki'mi; kò jè Aquim, jè komà nà'èn-là xi Eliud ki'mi; ¹⁵ kò jè Eliud, jè komà nà'èn-là xi Eleazar ki'mi; kò jè Eleazar, jè komà nà'èn-là xi Matán ki'mi; kò jè Matán, jè komà nà'èn-là xi Jacob ki'mi; ¹⁶ kò jè Jacob, jè komà nà'èn-là José. Kò José, jè xi x'in-là komà María; kò jè María, nea-laá komà Jesús xi Cristo, [xita xi xó kisikasén-ne Nainá].

¹⁷ Ngats'iì xita jchínga-là Jesús, teñijòn skò ma-ne xi inchrobàt'aà-ne ts'e Abraham skanda David. Kò jñà xita jchínga-là Jesús xi inchrobàt'aà-ne ts'e David skanda k'e nga kiiko kjo'in jñà xita Israel ján i'nde nándà 'mì Babilonia, tikoáá teñijòn skò ma-ne. Kò nguì teñijòn skò ma-ne skanda k'e kits'iin xi Cristo, [xita xi xó kisikasén-ne Nainá].

Kíi komà k'e nga kits'iin Jesucristo

(Lucas 2:1-7)

¹⁸ K'e nga kits'iin Jesucristo kiís'ín komà: María xi nea-là Jesús kò José jñà títsajna'ñó-là xíkjin nga kixan. K'e nga tìkj'eè bitsajnakò xíkjin, María ki'ya-là nga ki'ndí 'ya xi it'aà ts'e nga'ñó-là Inima Tsjeè-là Nainá. ¹⁹ José, xi x'in-là komà, nga xita kixi-né, majin-là nga kjosobà tsjá-là jè María, kisikítsjeèn nga tà sùikijna-ne chjoón jè, kò mì yá xita kji'nchré. ²⁰ K'e nga k'oas'ín tísikítsjeèn

jñà kjoa koi, jngoò àkjale-la Nainá tsohóko inga nijñá. Kitsò-la:

—José, xi ya nchrobàt'aà-ne tje-la David, kì tsakjoòn-jèn nga bijnakoi María xi chjoón-lè koma, jè ki'ndí xi 'ya, nga'ño ts'e Inima Tsjeè-la Nainá-né. ²¹ S'ée jngoò-la ki'ndí x'in, ko 'ín-la Jesús k'óin. Koif k'oa'sín k'óin-ne nga jè kochrjetjì naxandá-la xi kjoa ts'e jé-la.

²² Ngats'iì kjoa koi, k'oaá s'ín tsitasòn koni s'ín kitsò Nainá xi it'aà ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá kjòtsee nga kitsò:

²³ Jngoò chjoón xongó, ki'ndí k'oa ko k'oèè jngoò ki'ndí x'in xi Emanuel k'óin 'ín-la.

Jè 'ín xi Emanuel tsò, Nainá tijnako-ná tsòyaá-ne.

²⁴ K'e nga jaá-la José, k'oaá s'ín kis'iin koni s'ín kitsò-la àkjale-la Nainá, kiskoétjò María ko chixàn-ko. ²⁵ Tanga mikìi tsoyijòko xikjín skanda k'e-né nga kits'iin ki'ndítjòn-la María. Ko k'oaá s'ín tsibít'aà 'ín-la nga Jesús ki'mì.

Kiís'ín komà nga ijchò katsejèn-la Jesús jñà xita xi 'ño tjin-la kjoachjine

2 Jesús kits'iin ya naxandá xi 'mì Belén, nangui xi chja-ne Judea, k'e nga xitaxá ítjòn tjna xi 'mì Herodes ya inde jè. Ijchò ján Jerusalén, xi naxandá sko-la Judea, xita xi 'ño tjin-la kjoachjine, xi inchrobà-ne nándá bitjokàtji-ne ts'oi ² nga kjònangui. Kitsò:

—¿Nándá tjna xitaxá ítjòn-la ts'e xita judío xi jye kits'iin? Ki'yaá jngoò-jen ni'ño ján nándá bitjokàtji-ne ts'oi xi tsakó nga jye kits'iin. Ko ngajen koif xá kjoi-najen nga jchaxkón-jen.

³ K'e nga ki'nchré Herodes xi xitaxá ítjòn tjna, tà kitsakjòn-né ko ngats'iì xita naxandá Jerusalén. ⁴ Jè xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes, kiichja-la ngats'iì xita sko-la no'miì ko xita xi okóya kjótixoma-la Nainá xi kiskìi Moisés; kiskònangui-la nándá jts'ín xi Cristo, [jè

xita xi xó siikasén-ne Nainá]. ⁵ Jñà xita koi kitsò-la:

—Yaá Belén, naxandá xi chja-ne Judea. K'oaá s'ín tíchja xojon xi kiskìi jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga kitsò:

⁶ Jñò xi xita Belén 'mì-nò, xi nangui Judá nokjoà-nò,

ngásòn chjì-la naxandá-nò koni jñà naxandá ítjòn-la nangui Judá,

nga yaá kitjojiin jngoò xitaxá ítjòn xi siikinda naxandá-na Israel.

⁷ Jè xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes, kiichja'ma-la jñà xita xi 'ño tjin-la kjoachjine nga kiskònangui-la mé nachrjein-ne nga kijtsee ni'ño. ⁸ K'ée kisikasén ján Belén; kitsò-la:

—Tanguió ján, koa ndaà chjinnanguio xi it'aà ts'e ki'ndí jè. K'e nga sakò-nò, tikí'nchré-ná mé-ne tikoa kjíán katsejèn-la nga skoexkoán koa jeya siikijna.

⁹ K'e nga jye ki'nchré xita xi 'ño tjin-la kjoachjine koni s'ín kitsò Herodes, k'ée kiì xita koi ko jè ni'ño xi kijtsee nándá bitjokàtji-ne ts'oi k'oaá s'ín kiì ítjòn-la skanda ijchò nándá tjna ki'ndí jè, ko yaá tsasijna jè ni'ño. ¹⁰ Jñà xita xi 'ño tjin-la kjoachjine k'e nga kijtsee ni'ño jè, taxkì tsjaá komà-la. ¹¹ K'e nga jahas'en ni'ya jñà xita koi, kijtsee ki'ndí ko nea-la María. K'ée chinchaxkó'nchit'aà-la jè ki'ndí ko kijtseexkón; jeya kisikijna. Ijkoàn kiskíx'a kaxa-la ko kitsjaà-la ton oro, ko chrjongó-la Nainá ko xkiì xi 'ño ndaà jne xi 'mì mirra. ¹² Nga komà iskan kits'iì-la nijñá xita xi 'ño tjin-la kjoachjine nga mì tì k'oaá s'ín ndiyá kjoi-ne nándá tjna Herodes. Xìn ndiyá kiì-ne nangui-la.

K'e nga jñà xita jchinga-la Jesús kiiko ján nangui Egipto

¹³ K'e nga jye kiì-ne jñà xita xi 'ño tjin-la kjoachjine, jngoò àkjale-la Nainá kisiniñá-la José, kitsò-la:

—Tisítjiin; chjoí jè ki'ndí kò nea-la; t'in ján nangui Egipto; yaá tijní skanda k'e 'an koxán-lè. Nga jè Herodes xi xitaxá ítjòn tijná, kohótsji ki'ndí jè nga mejèn-la nga siik'en.

¹⁴ K'ée tsasítjen José, k'e nga nitjen kiskoé jè ki'ndí kò nea-la nga kiì ján nangui Egipto. ¹⁵ Yaá tsibítsajna skanda k'e nga k'en Herodes. K'oaá s'in tsitasòn koni s'in kitsò Nainá xi it'aà ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá, nga jè Jesús xita Nazaret k'óin.

K'e nga kinik'en ndí ixti x'in

¹⁶ K'e nga kijtseè jè Herodes nga jñà xita xi 'nó tjin-la kjoachjine kiskoònachan-la, tsí jti komà-la. Ikjoàn kitsjaà okixi nga siik'en yije ndí ixti x'in xi jò nó tjin-la kò ngats'iì xi isa ki'ndí isa kóhokji ján naxandá Belén, kò ya naxandá indiì-la koni s'in jye kisijiin-la mé nachrjein-ne nga kijtseè ni'ño jñà xita xi 'nó tjin-la kjoachjine. ¹⁷ K'oaá s'in tsitasòn 'én xi kitsò Jeremías, xita xi kiichja ngajo-la Nainá, nga kitsò:

¹⁸ Ya i'nde Ramá kina'ya jngod-la xita xi tísikájno kò 'nó tikjindáya kò títiné; jè chjoón Raquel xi tikjindáyakeè ndí ixti-la, nga mikìl majehikon inima-la nga jye k'en ixti-la.

¹⁹ K'e nga jye k'en Herodes, xi xitaxá ítjòn tijná, jngod àkjale-la Nainá kisiniijná-la José ján Egipto. Kitsò-la:

²⁰ —Tisítjiin, chjoí ki'ndí jè kò nea-la. T'in ijngod k'a-ne nangui Israel. Jyeé k'en jñà xita xi tjin-ne nga mejèn-la siik'en ki'ndí jè.

²¹ K'ée tsasítjen José, kiiko-ne ki'ndí jè kò nea-la ya nangui Israel. ²² Tanga k'e nga kiì'nchré José nga jè tíhotíx-oma jè xi 'mì Arquelao ya nangui Judea, nga jè tijná ngajo-la na'èn-la Herodes, José kitsakjòn-né; mì k'oaá s'in kiì. Ján kiì i'nde nándá 'mì Galilea nga k'oaá s'in kis'enojmíya-la inga nijñá. ²³ K'e nga

ijchò i'nde jè, yaá tsibítsajna ya naxandá xi 'mì Nazaret. K'oaá s'in komà mé-ne nga tsitasòn koni s'in kitsò jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá, nga jè Jesús xita Nazaret k'óin.

'Én xi kiichja Juan xi kis'iin bautizar xita

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28)

3 Jñà nachrjein koi j'iì Juan xi kis'iin bautizar xita ya i'nde it'aà xìn nándá nangui kixi choòn, nangui xi chja-ne Judea, nga kisika'bí 'én-la Nainá, ² kitsò: —Tikájno jé-nò, kì tì jé binchaàtsji-nò nga jyeé kjochraàt'aà-nò nachrjein nga jchaa kó s'in otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne.

³ Jè Isaías, xita xi kiichja ngajo-la Nainá, k'oaá s'in kiskii xojon-la xi it'aà ts'e Juan nga kitsò: Na'ya-la jta-la jngod xita xi 'nó chja ya i'nde it'aà xìn nándá nangui kixi choòn, nga tsò:

“Tjandaà ndiyá-la Nainá ya ijiin inima-nò; kixi tikájna koni jngod ndiyá nándá kojmeèya Na'èn-ná.”

⁴ Nikje xi tsohòkjá Juan, tsja-la cho camello-né; kò jngod sincho chrjoa tsibíkjá ndáyá-la. Koa jñà tsojmi xi kiskine, cho langosta-né kò tsjén-la cho cera xi tjin ijiin ijñá. ⁵ Ijchò 'nchré-la xita xi inchrobà-ne Jerusalén, kò nga kijndá nangui Judea kò ngats'iì naxandá xi ya chraàt'aà-la xajngá nandá Jordán. ⁶ K'e nga jye tsafátakòn jé-la jñà xita, Juan, ikjoàn kis'iin bautizar ya xajngá nandá Jordán.

⁷ K'e nga kijtseè Juan nga kjin xita fariseo kò xita saduceo j'iì nga koma bautizar, kitsò-la:

—Jñò, k'oaá s'in ngaya-nò koni tsà tje-la ye! ¿Yá xi okitsò-nò nga kinchat'aàxìn-là jè kjo'in xi nchrobá machraàt'aà-nò? ⁸ Ndaà tjin kjoa

xi t'een nga ndaà kàt'aya-nò nga jyeé kinikájno jé-nò nga mì tì jé binchaàtsji-nò. ⁹Kì k'oaá s'ín nikítsjeèn ijìin inìma-nò nga bixón: “Ngajen, [mikii s'e-najen kjo'in nga] yaá inchrobàt'aà-najen tje-là Abraham.” K'oaá xan-nò, Nainá, skanda jñà ndajo koma-la sijkjatjiya-là nga ixti-là Abraham koma. ¹⁰Jè kichayá jyeé kjiijnandaà nga kotesòn yá; ngats'ii yá xi 'mì ndaà toò ojà-là, skanda ko ìma-là, jtísòn-né, ikjoàn sìnchájiin ni'ín nga kitì. ¹¹Xi okixi, 'an koó nandá s'iin-nò bautizar, mé-ne nga s'ikájnoò jé-nò ko mì tì jé kìnchátsji-nò. Tanga jè xi nchrobátjngui-na s'iin-nò bautizar ko Inìma Tsjeè-là Nainá koa ko ni'ín. Ìsaá tjin-là ngañó mì k'oaá-ne 'an. Skanda mikii tji'nde-na nga 'an kji'koaa xojtè-là. ¹²Jyeé kjinaya tsja jè pala nga siìtsjeè tje-là trigo. Kìncháxkó trigo ya iya ni'nga; ko jè tje paja kìnchájiin ni'ín nànda nga mikii bits'o nita mé nachrjein-ne.

K'oaá s'ín komà nga komà bautizar Jesús

(*Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22*)

¹³Jesús j'ii-ne Galilea ya xajngá nandá Jordán nga mejèn-là nga jè Juan s'iin bautizar Jesús. ¹⁴Tanga jè Juan k'e nga sa íjtòn mikii kòkjeín-là, kitsò-là Jesús:

—'Aán xi mochjeén-na nga jii s'een-ná bautizar, tanga ngaji, ta saá 'an fiichòn-ná.

¹⁵K'ée kitsò Jesús:

—Tjiilè kjondaà, t'een-ná bautizar mé-ne nga k'oas'ín sikitasoán kjotixoma-là Nainá.

K'ée kòkjeín-là Juan. ¹⁶K'e nga jye komà bautizar Jesús, k'e nga jye itjojiin-ne nandá, ikjoàn kitáx'a-là ngajmii, ko jè Jesús kijtseè Inìma Tsjeè-là Nainá xi inchrobàjen-ne ngajmii, koni kji nise paloma kji; yaá kiskaàsòn-là Jesús. ¹⁷K'ée kina'yà

jngod-là 'én xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò:

—Jè jèe xi ki'ndí-na xan-là xi 'nó mat-sjake; tsja tjin-là takoàn it'aà ts'e.

K'e nga jè xita neif kiskoòt'aà Jesús

(*Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13*)

4 Jè Inìma Tsjeè-là Nainá kiiko Jesús jngod i'nde it'aà xin nga jè xita neif skót'aà nga mejèn-là nga kàtátsji jé.

²Ichán nachrjein ko ichán nitjen tsi-bijnachjan Jesús ko k'e nga koma iskan jye kjòhjoò-là. ³Jè xita neif xi ma-là konachan ijchò kasit'aà chraña-là nànda tjna Jesús, kitsò-là:

—Tsà kixixi kjoa nga ngaji xi Ki'ndí-là Nainá 'mì-lè, tjiil-là okixi jñà ndajo koi nga inchrajín kàtama.

⁴Tanga Jesús kitsò-là:

—Tjit'aà Xojon-là Nainá, nga tsò: “Mitsà tà koi tsojmì xi ma chine kítsakon-ne xita, tikoaa kítsakon-ne nga yije 'én xi chja Nainá.”

⁵Jè xita neif kiiko Jesús ya Naxandá-là Nainá xi xó kitjaajiin-ne [nànda 'mì Jerusalén]; kisikijnasòn ingo íjtòn nànda isa 'nga kji. ⁶Kitsò-là:

—Tsà kixixi kjoa nga ji xi Ki'ndí-là Nainá 'mì-lè, tikatjengui yijo-lè, nga k'oaá s'ín tjit'aà Xojon-là Nainá nga tsò: Nainá koií xá-là àkjale-là it'aà tsiji, nga ko tsja tsoba'ñó-lè, mé-ne nga nijngod ndajo satfngui-ne ndsokoi.

⁷Jesús kitsò-là:

—Tikoaa tjit'aà Xojon-là Nainá, nga tsò: “Kì k'oaá s'ín chít'ii Na'èn-ná xi Nainá.”

⁸Ijngod k'a jè xita neif kiiko Jesús isòn nindoò xi 'nó 'nga kji, koa tsakó yije-là ngats'ii naxandá xi tjin isò'nde ko kjoajeya-là jñà naxandá. ⁹Kitsò-là:

—Nga jii tsjaà yije-lè naxandá koi, tsà kosixkó'nchit'aà-ná ko jeya sijkjna-ná.

¹⁰K'ée kitsò Jesús:

—Tixín xitá neíí, tísit'aàxìn-ná. Nga k'oaá s'ín tjit'aà Xojon-la Nainá nga tsò: “Jeya tikíjini Na'èn-ná xi Nainá 'mì-la; tà jè tajngoò tikitasòn-la.”

¹¹ K'eé kiì jè xitá neíí, tsasit'aàxìn-la Jesús. Ikjoàn ijchò àkjale-la Nainá xi kisís'in-la Jesús.

**Kíí komà nga kiì síxájiin-la
xitá Galilea Jesús**

(*Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15*)

¹² K'e nga kiì'nchré Jesús nga jè Juan xi kis'iin bautizar xitá ndayá tijná'ya, kiì ijngoò k'a-ne ya i'nde-la ñánda 'mì Galilea. ¹³ Tanga mì ya tsibijna ñánda 'mì Nazaret; ján kiì kijná ñánda 'mì Capernaum, jngoò naxandá xi kijnandii ndáchikon ya i'nde xi chja-ne Zabolón kò Neftalí. ¹⁴ K'oaá s'ín komà mé-ne nga tsitasòn-ne 'én xi kiskii Isaiás xitá xi kiichja ngajo-la Nainá nga kitsò:

¹⁵ Jè nangui xi ts'e Zabolón kò jè nangui xi ts'e Neftalí,
ya ndiyá xi fi indii ndáchikon,
ján xijngoàà xajngá nandá Jordán ya nangui Galilea,
ñánda tjin xi mitsà xitá judío.

¹⁶ Jñà xitá naxandá koi xi tjiñò kjohtsjeèn-la,
kijtseè jngoò ni'ín xi 'nó tse kji,
koa jñà xitá xi ya tjimaya ndiyá-la kjoabiyaà,
kjòhiseèn kjohtsjeèn-la.

¹⁷ K'eé tsibíts'ia Jesús nga kiichjaya 'én ndaà-la Nainá. Kitsò:

—Tikájno jé-nò, kì tì jé binchaatsji-nò nga jyeé kjòchrañàt'aà-nò nachrjein nga jchaa kós'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne.

**Kíí kis'iin Jesús nga ñijòn xitá
kiichja-la xi ma-la sík'en tìn**

(*Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11*)

¹⁸ K'e nga tifa Jesús ya indii ndáchikon ts'e Galilea, kijtseè jò xitá xi 'ndse ma, jngoò xi 'mì Simón kò tijè-ne xi

'mì Pedro, kò xi ijngoò, jè xi 'mì Andrés. Jñà xitá koi xi sík'en tìn. K'e nga nchisikatjen-jiin-ndá na'ya-la, ¹⁹ Jesús kitsò-la:

—Nchrohótjngui-ná, 'aán tsjaà-nò xá nga kíxkóya xitá xi 'an kjit'aà-na koni s'ín maxkóya tìn.

²⁰ Jñà xitá koi niñoón kisikájna na'ya-la nga kiitjngui-la Jesús.

²¹ Ísa xijngoàà ísa Jesús kijtseè ngui jò xitá xi tikoá 'ndse ma-ne; jngoò xi 'mì Jacobo, kò xi ijngoò, Juan 'mì; ixti-la Zebedeo. Yaá títaya chitso kò na'èn-la. Nchibíndaaya jñà na'ya-la. Jesús kiichja-la nga jñà kojmeiiko. ²² Xitá koi niñoón kisikájna chitso-la kò na'èn-la nga kiitjngui-la Jesús.

**Kíí kis'iin Jesús nga
kjìn xitá tsakóya-la**

(*Lucas 6:17-19*)

²³ Jesús tsajmeè kóhokji nangui Galilea, tsakóya 'én-la Nainá ya ni'ya ingo sinagoga nga íjngó íjngó naxandá. Kiichjaya 'én ndaà-la Nainá koni s'ín otíxoma Nainá; tikoá kisindaà-ne ngats'iì ch'in xi tjin-la xitá nga xki xi ján ijòjno ijòt'aà yijo-la. ²⁴ Kina'yà-la Jesús kóhokji ya i'nde ñánda 'mì Siria, koá j'iko-la xitá xk'én xi kjìn skaya ch'in tjin-la, jñà xi ijòjno ijòt'aà yijo-la kò xitá xi ch'in neíí tjiin inima-la, kò tjin xi ch'in biyaàxín tjin-la, kò xitá xi mì ki ndaà ma síhiníyá yijo-la. Jesús kisindaà-ne ngats'iì xitá koi. ²⁵ Kjìn xitá xi ya i'nde-la Galilea kiitjngui-la, kò jñà xitá naxandá xi te ma-ne (xi 'mì Decápolis), kò jñà xitá naxandá Jerusalén kò naxandá xi i'nga xi ya chja-ne nangui Judea, kò xi chja-ne xijngoàà xajngá nandá Jordán.

**Kíí kitsò Jesús nga
kiichjaya ya isò'nga nindoò**

5 Jesús, k'e nga kijtseè ngats'iì xitá xi kjìn ma-ne, kiimijìn-jno ya isò'nga

nindoò koa yaá tsibìjna. Jñà xita xi kota'yàt'aà-la ijchò kinchat'aà-la. ² Jesús k'eé tsakóya-la kitsò-la:

**Kjondaà xi sakó-la jñà xita k'e
nga mé kjoa títsajin**

(Lucas 6:20-23)

³—Mé tà ndaà-la jñà xita xi machiya-la nga mochjeén-la kjondaà-la Nainá; xita koi, jyeé ts'e ngats'iì kjondaà xi tjin ya ñánda tíhotíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne.

⁴Mé tà ndaà-la jñà xita xi kjindáya; Nainá sijnetakòn-né.

⁵Mé tà ndaà-la jñà xita xi indajjin tjin inima-la; jñà tjoé-la nangui xi Nainá jye k'oas'ín kitsò nga jñà tsjá kjotjò-la.

⁶Mé tà ndaà-la jñà xita xi ñó mejèn-la nga kitasòn xi kjoa kixi xi Nainá sjé; Nainá kosiko nga kitasòn kjoa koi.

⁷Mé tà ndaà-la jñà xita xi mahimakeè xita xi kje'íí; Nainá kohimakeè ngajo-ne jñà xita koi.

⁸Mé tà ndaà-la jñà xita xi tsjeè tjin inima-la; jñà xita koi, jñà-né xi skoexkon Nainá.

⁹Mé tà ndaà-la jñà xita xi síki-jna'nchán kjoa; Nainá ki'ndí-laá kitso-la.

¹⁰Mé tà ndaà-la jñà xita xi kjo'in tjin-la nga fitjngui kondra-la xita, koi kjoa-la nga ndaà síkitasòn xi kjoakixi. Xita koi, jyeé ts'e ngats'iì kjondaà xi tjin ya ñánda tíhotíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne.

¹¹Mé tà ndaà-nò k'e nga jñà xita ch'o kitso-nò nga kotí't'aà-nò ko k'e nga ch'o sílko-nò, ko k'e nga 'én ndiso tsját'in-nò xi kjoa ts'an. ¹²Tsja t'è-là inima-nò, koa tsja t'è-là takòn. Jñò, tseé kjon-daà tjoé-nò ján ngajmii. Mìtsà tà jñò xi otíniko-nò. K'oaá tis'ín kiniko jñà xita xi kùichja ngajo-la Nainá xi chinchima ítjòn-nò.

**Kiis'ín kochjeén naxa ko
ni'ín xi tjin isò'nde**

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

¹³Jñò, k'oaá s'ín ngaya-nò koni tsà naxa xi mochjeén-la xita isò'nde. Tanga tsà jè naxa mì tì kii sijnchra-ne tsojmì, ¿kó tis'ín kochjeén-ne? Mì tì mé chjí-la; xixteèn-ne ko yaá kìnchanè xita.

¹⁴Jñò, k'oaá s'ín ngaya-nò koni tsà ni'ín xi mochjeén-la xita isò'nde. Tsà jngod naxandá xi isò'nga nindoò kija, mikii koma kijnama. ¹⁵K'e nga jngod ni'ín sit'a'í, mìtsà ya sijnangui kaxa. Yaá sijná ñánda 'nga choòn, mé-ne nga kohiseèn yije-la xita xi títsajnyaya ni'ya. ¹⁶Koni ni'ín xi síhiseèn-la xita, k'oaá s'ín ndaà tíjchá yijo-nò nguixkon xita xi kje'íí, mé-ne jñà xita koi, jeya sílkjna Na'èn-nò xi Nainá xi tjiná ngajmii k'e nga skoe-nò nga ndaà tita'nè.

**Kiis'ín tsakóya Jesús ít'aà ts'e
kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés**

¹⁷Jñò, k'oaá s'ín níkítsjeèn: mìtsà koi xá j'i-na 'an nga kochrjekànguia jè kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko jè xi tsakóya xita xi kùichja ngajo-la Nainá. Tà saá j'i sijnngod-ná 'én xi tít'aà kjotíxoma. ¹⁸Okixíí xi xan-nò, koni tjin nàchrjein kijná-isa isò'nde ko ngajmii, nímé xi tjáxin-la jè kjotíxoma, nijngod punto ko nijngod letra tjáxin-la, skanda kóni nga kojngod yije kjoa xi tít'aà kjotíxoma. ¹⁹Jè xita xi mikii síkitasòn koni s'ín tíchja kjotíxoma, nas'ín 'ño chiba tíchja, ko k'oaá s'ín okóya-la xita, k'oaá tis'ín 'ño chiba jcha-la ya jjiin naxandá xi jè otíxoma-la xi ngajmii nchrobá-ne. Ko jè xita xi síkitasòn kjotíxoma-la Nainá ko k'oas'ín okóya-la xita xi kje'íí, jè xita jè, jè xi 'ño 'nga kijná ya jjiin naxandá xi jè otíxoma-la xi ngajmii nchrobá-ne. ²⁰Okixíí xi xan-nò, tsà mikii isa ndaà síkitasòn kjoakixi koni jñà xita fariseo ko xita xi okóya

kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, mikii kitjás'en-jñò ñánda tíhotíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne.

Kiís'ín tjin it'aà ts'e kjoajti

(Lucas 12:57-59)

²¹ Jñò jye kina'yà koni s'ín ki'mì-la jñà xita jchínga-nò: “Kì xita ník'eèn; nita yá-ne xi xita siik'en, kjo'in s'e-la.”

²² Tanga 'an k'oaá xan-nò, tsà jngòò xita xi kojtikeyè 'ndse, s'ee-la kjo'in. Jè xi ch'o kitso-la 'ndse, xitaxá tsjá-la kjo'in. Ko jè xi 'ndse kitso-la: “Ngaji nimé chji-lè”, ok'in-la nga ján kjoii jjiin ni'ín ts'e i'nde kjo'in.

²³ Tsà k'e nga kíkoi tsojmi kjotjò-lè nga Nainá k'oi-la ya i'nde tsjeè-la, koa ya koiitsjeèn-lè nga jè 'ndsi tjin-la kondra tsjii, ²⁴ tikítsajnei tsojmi kjotjò-lè ya i'nde tsjeè, ikjoàn tikítsi'ba-la 'ndsi koa k'ee koma sikítsajnei tsojmi-lè.

²⁵ Tsà tjin xita xi kohongui-lè nga kjiko-lè ni'ya osen, k'e nga tjaàya ndiyá, nitoón jchibandaà-nò, mé-ne nga mi ya kjiko-lè nguixkon xitaxá, ko jè xitaxá mi ya tsjá-la kinda jñà policia nga mi ndayá kjiko-lè. ²⁶ Okixí xi xan-lè, mi ti kii koma kitjoo-ne ndayá skanda k'e nga kíchíjtji yijo-lè nga yije xi siijé-lè xitaxá.

Kiís'ín tjin ts'e kjoa chijngui

²⁷ Jñò, jye kina'yà koni s'ín ki'mì-nò kjõtsee: “Kì kjoa chijngui 'nè.”

²⁸ Tanga 'an k'oaá xan-nò, nita yá-ne xi kotsejèn-jno jngòò chjoón nga fahajiin-la, jye kjoa chijngui tís'ín koni títsò inima-la.

²⁹ Tsà jñà xkoòn kixi ótsji jé-nò, tinachrjeè; kjiin tikatsjòò. Ìsáa ndaa-ne tsà chija jngòò xkoòn mi k'oaá-ne tsà ya kix-ojiin yije yijo-nò ya jjiin ni'ín ya i'nde kjo'in. ³⁰ Tsà jñà ndseii kixi ótsji jé-nò, tichátjòn; kjiin tikatsjòò. Ìsáa ndaa-ne tsà chija jngòò ndseii mi k'oaá-ne tsà ján kjoii yijo-nò jjiin ni'ín ya i'nde kjo'in.

Kiís'ín tjin kjotíxoma it'aà ts'e xita xi tsjeiin xikjín

(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

³¹ K'oaá tís'ín kis'enojmi kjõtsee, nita yá xita-ne xi mejèn-la tsjin chjoón-la, ítjòn tjámi'nga xojon xi tsjeiin-ne xikjín xita. ³² Tanga 'an k'oaá xan-nò: tsà jngòò xita x'in xi tsjin chjoón-la, tsà mitsà kjoa chijngui tís'ín jè chjoón, jè x'in-la tíbit'in-la nga kjoa chijngui kà-tas'ín chjoón. Jè chjoón, k'e nga kixan ijngòò k'a-ne, jè x'in xi kixan-ko, tikoáa jye kjoa chijngui tís'ín.

Kiís'ín tjin it'aà ts'e 'én xi nokjoá nga Nainá tibeè

³³ Tikoáa jye kina'yà koni s'ín ki'mì-la jñà xita jchínga-ná: “K'e nga bixón: tibeè Nainá, kì chonachan-jèn, tikitasòn 'én-nò.” ³⁴ Tanga 'an k'oaá xan-nò: K'e nga 'bioð 'én-nò, jngòò k'aá kì yá xi níkjina ítjòn. Kì k'oas'ín bixón: “Tibeè ngajmii.” Nga jè ngajmii, jè íxile kjotíxoma-la Nainá. ³⁵ Tikoáa kì bixón-jèn: “Tibeè isò'nde”, nga jè nangui, yaá nchasòn ndsoko Nainá. Tikoáa kì bixón-jèn: “Tibeè naxandá Jerusalén”, nga jè naxandá jè, ts'ee Xitaxá Ítjòn xi Nainá. ³⁶ Tikoáa kì skòò níkjina ítjòn k'e nga mé 'én xi 'bioð. Nga mikii koma-nò nga sijmà o sichroba jngòò tsja skòò. ³⁷ Tà k'oaá s'ín tinókjoa “jon”, o xi “majin”. Jñà 'én xi kjisòn, yaá nchrobá-ne it'aà ts'e xita neii.

Kiís'ín tikoo jñà xita xi ch'o siko-nò

(Lucas 6:29-30)

³⁸ Jye kina'yà koni s'ín ki'mì-nò kjõtsee: “Tsà yá xi kochrje jngòò xkoiin, tinachrjeè ngajo-ne ts'e. Ko tsà yá xi skoetoòn-lè nga skónájen jngòò ni'noi, chjínájen ngajo-ne ts'e.” ³⁹ Tanga 'an, k'oaá xan-nò: Tikjeiin-la xita ts'en. Tsà jngòò xita xi siijts'iin-t'aà kjioòn kixi,

tikoáá tji-là xi ngobà nga kàt'eé-là. ⁴⁰Tsà jngòò xita kohòngui-nò nga mejèn-là skoé nachro-nò, tikoá tji-là nachrokisòn-nò nga kàtakjoé. ⁴¹Tsà jngòò xita xi kjò'ño s'in-nò nga siikajen jngòò hora-nò ch'á-là nga onguíko-là, jò hora isa kjiin tanguíko-là. ⁴²Tsà yá xita xi síjé-nò tsojmi, tji-là; ko tsà jngòò xita xi mejèn-là skiinat'aà-nò tsojmi, ki 'mì-là: mikii koma.

Kó s'in sikoo jña xita xi majtikeè-nò

(Lucas 6:27-28, 32-36)

⁴³Tikoáá jye kina'yà koni ki'mì-nò kjòtsee: "Titsjacha xita xinguioo ko tijticha kondra-nò." ⁴⁴Tanga 'an k'oaá xan-nò: Titsjacha jña xi kondra-nò, tichikon-t'ioòn jña xi chja'on-ko-nò, ndaà tikoo jña xi jtikeè-nò, titsi'batjiò jña xi ch'o tsò-nò ko jña xi ch'o síko-nò. ⁴⁵Tsà k'oas'in s'een, ki'ndí-là Nainá xi tjna ngajmii koma; Nainá síhiseèn-là ndobá-là ts'oi xita xi ndaà ko xi mì ki ndaà; tikoáá Nainá sík'a-là jtsí jña xita kixi ko xi mitsà xita kixi. ⁴⁶Jñò, tsà tà jña matsjacha xita xi matsjakeè-nò, ni mé kjondaà xi s'e-nò; nga k'oaá tis'in jña xita xi síkíhjtjì tsojmi ts'e Roma. ⁴⁷Tsà tà jña xita xinguioo xi 'ndsè chiba sixat'aà, za k'oaá ma-nò nga 'nó ndaà tita'nè?; nga tikoáá jña xita xi mikii beèxkon Nainá, k'oaá tis'in. ⁴⁸Jñò, ngui kjoakixií t'een, koni jè Na'èn-ná xi tjna ngajmii nga ngui kjoakixií s'in.

Kiís'in t'een k'e nga k'oi-là kjondaà xita

6 K'e nga ndaà tjin kjoa xi 'nè, tikindako-nò yijo-nò; kì tà k'ee k'oa 'nè k'e nga nguixkon xita, tsà tà jè xi mejèn-nò nga skoé-nò xita xi k'ejí. Tsà k'oas'in s'een, Na'èn-ná xi tjna ngajmii mikii siichikon-t'in-nò. ²K'e nga jngòò kjondaà k'oi-là xita ima, kì kii bènójmí-là ngats'ií xita xi k'ejí, koni s'in xita xi jò isén tjin-là ya ni'ya ingo sina-

goga ko ya ndiyá nga tsjá kjotjò-là tsojmi xita; tà jé xi mejèn-là nga skoé yije xita. Tanga okixií xi xan-nò, jña xita xi k'oas'in s'in, jyeé tjin-là chji-là [nga nguixkon xita. Mì tì mé siichikon-t'in-ne Nainá.] ³K'e nga tsà tsojmi k'oi kjotjò-là xita ima, mochjeén-né nga mì yá xita xi skoé; ni jè skoé xi 'nó amigo chibá. ⁴Tjà'ma-là jè kjondaà-nò; k'e nga jè Na'èn-ná skoé jè xi kjoa'ma, jè tsjá-nò chji-nò.

Kiís'in t'een k'e nga bitsi'ba-lá Nainá

(Lucas 11:2-4)

⁵K'e nga bitsi'ba, kì k'oaá 'nè koni s'in xita xi jò isén tjin-là. Jña xita koi, k'e nga bitsi'ba-là Nainá, tsjakeè-né nga bincha kixi ya ni'ya ingo sinagoga ko ya chrjangui-là nditsin nánda kjin xita kotsejèn-là nga Nainá bitsi'ba-là. Xi okixi k'oaá xan-nò, jña xita koi, jyeé tjin-là chji-là [nga nguixkon xita. Mì tì mé siichikon-t'in-ne Nainá.] ⁶Tanga k'e nga mejèn-lè nga kítsi'ba-là Na'èn-ná, tijás'iin ni'ya-lè, tichjoi xotjoa-là ni'ya-lè, ikjoàn tijé-là kjondaà-là Na'èn-ná xi ya tajngòò tjna'mako-lè. Jè Na'èn-ná tsjá-lè chji-lè nga jè tíbeè xi kjoa'ma.

⁷K'e nga bitsi'ba, kì taxki kjin 'én nokjoà, koni s'in xita xi mikii beèxkon Nainá. K'oaá s'in síkítsjeèn nga kjin 'én kichja-là Nainá, isaá ndaà kji'nchré-là. ⁸Kì k'oaá 'nè koni s'in jña xita koi; jè Na'èn-ná jye tjiin-là mé xi mochjeén-nò k'e nga tikj'eè nijét'aà-là. ⁹K'e nga bitsi'ba, kiís'in tinókjoa:

Na'èn-najen xi tjni ngajmii, kàtayaxkón-là kjoajeya-lè nga tsjeè tjni.

¹⁰Kàtjanchrobá kjotixoma-lè, k'oas'in kàtama i it'aà nangui koni s'in mejèn-lè nga koma, koni s'in ma ján ngajmii.

¹¹Tji-nájen indei jè niño xi mochjeén-najen nga nachrjein inchijòn.

¹² Tjichàat'aà-nájen jé-najen koni s'ín nijchàat'aà-lajen jñà xita xi ch'o síko-najen.

¹³ Kì kiì biì'ndi yá xi mejèn-la nga kot'aà-najen nga kinchátsji jé-jen.

Tikinda-nájen xi it'aà ts'e xita neíí.

Nga tsijií kjotíxoma, tsijií nga'ño ko tsijií kjoajeya nita kjé-ne. K'oas'ín kátama.

¹⁴ Tsà jñò sijchàat'aà-là jé-la xita xi kj'eíí, tikoáá jè Na'èn-ná xi tjna ngajmii sijchàat'aà-nò jé-nò. ¹⁵ Tanga tsà jñò mikii sijchàat'aà-là jé-la xita, tikoáá Na'èn-ná mikii sijchàat'aà-nò jé-nò.

Kís'ín t'een k'e nga bitsajnachjan

¹⁶ K'e nga bitsajnachjan, kì k'oaá 'nè koni s'ín jñà xita xi jò isén tjín-la nga síkijatjìya isén-la, mé-ne nga skoe-ne xita nga ba tjín-la nga títsajnachjan. Xi okixi, k'oaá xan-nò, jñà xita koi, jyeé kitjoé-la chíí-la [nga nguixkon xita. Mì tì mé sùichikon-t'in-ne Nainá.] ¹⁷ Tanga jñò, k'e nga bitsajnachjan, kì k'oaá 'nè. Tà saá tanijnò isén-nò ko tasi'a tsjaskòò, ¹⁸ mé-ne nga mikii skoe-nò xita tsà titsajnachjan, ko jè Na'èn-ná xi tjna'mako-nò, tà jè xi tibeè. Jè sùichikon-t'in-nò.

Kjoa nchiná xi tjín ján ngajmii

(Lucas 12:33-34)

¹⁹ Jñò, kì tsojmì kjìn binchatjò i isò'nde; bits'on-né ko makixo-né ko jñà xita sichijé. ²⁰ Tà saá ján ngajmii tinchatjò tsojmì. Ján ngajmii mikii bits'on ko mikii makixo tsojmì; tikoáá tsjin xita chíjé. ²¹ Yá nánnda kinchatjò tsojmì-nò, tikoáá yaá sùikítsjeèn inima-nò.

Kós'ín mochjeén xkoaán

(Lucas 11:34-36)

²² Jñà xkoaán, jè ma ni'ín xi síhiseèn-la yijo-ná. Koií kjoa-la k'e nga ndaà tsejèn-ná, iseèn choòn yije-la yijo-ná; ²³ tanga tsà mikii ndaà tsejèn-la xkoiin, tikoáá kóhokji yijo-lè, tà jñò

choòn-la. Nga tjíjñò-la kjohítsjeèn-lè tikoáá ngui tà jñò choòn-la yijo-lè.

Yá xi koma nei-la xita xi 'ño matsjakeè ton

(Lucas 16:13)

²⁴ Nijngòò xita xi jò koma nei-la nga síixá-la. Tsà jò koma nei-la, jngòò kojtikeyè koa jngòò kotsjakeè; jngòò ndaà kjit'aà-la koa ch'o síiko xi ijngòò. Jñò, tsà kjoa nchiná síis'in-là, mikii kos'in-la kjoa ts'e Nainá.

Kós'ín síkinda Nainá jñà xi ixti-la ma

(Lucas 12:22-31)

²⁵ K'oaá xan-nò, kì makájno-nò mé tsojmì xi chjinee, xi s'ioo, nga sijchá yijo-nò, ko mé nikje xi chikjá. ¿A mì 'ya-jèn k'e nga titsajnakoaán i isò'nde tjín-isa kjoa xi isa 'ño chíí-la mì k'oa-ne koni tsojmì xi ma chine? Tikoáá yijo-ná, tjín-isa kjoa xi isa 'ño chíí-la mì k'oa-ne koni jè nikje xi chikjá. ²⁶ Chítsejèn-là nise xi tjíma ijiin isén; mì jnoò 'beé; mì nijin majchá-la koa mì ni'nga tjín-la nánnda binchákkó nijin-la; tanga jè Na'èn-ná xi tjna ngajmii tsjá-la tsojmì xi kine; koa jñò, isaá chíí-nò mì k'oa-ne jñà nise. ²⁷ Jñò, nas'ín takó 'ño síkájnoò, ni itsé koma síkatonè-là nachrjein-nò koni s'ín tjíndaà-la Nainá.

²⁸ ¿Mé-ne níkájno-nò xi it'aà ts'e nikje xi chikjá? Chítsejèn-là naxó lirio xi majchá ijiin ijñá; mikii síxá ko mikii ma-la faña nikje. ²⁹ Tanga 'an, k'oaá xan-nò, ndaà tsà jè Salomón xi xitaxá ítjòn tsibijna nga 'ño xita jeya, mì k'oaá kjoàn nikje xi tsohòkjá koni kjoàn jñà naxó nga ndaà kjoàn. ³⁰ Nainá, k'oaá s'ín ndaà kjoàn s'ín xka ijñá, xi jngòò nachrjein títsajnakon ko xi ma nchijòn kotsjòojiin ni'ín. Jñò xi xita 'mì-nò xi mikii ndaà mokjeíin-nò, ¿a mitsà isa niton tsjá-nò Nainá nikje xi mochjeén-nò nga chikjá? ³¹ Kì makájno-nò, kì bixón-jèn: “¿Mé xi

chjineé?, ko ¿mé xi s'ioaá? ko ¿mé nikje xi chikjá?”³² Nga yije tsojmi koi, k'oaá tjin xi ótsji jñà xita xi mikii mokjeiin-la it'aà ts'e Nainá. Tanga jñò tjnaá-nò Nà'èn xi tjna ngajmiì xi jyeé tjiin-la nga mochjeén-nò ngats'iì tsojmi koi.³³ Ítjòn tinchátsjiòd kjoa ts'e Nainá koni s'ín otixoma ko kjoakixi-la; ngats'iì tsojmi xi mochjeén-nò tà tjoésòn-nò.³⁴ Kì makájno-nò mé kjoa xi s'e nchijòn-lè; nga nchijòn-lè, s'ée-nò kjoa xi kókájno-nò; tà koií kjoa tikájno xi tjin nachrjein i'ndeì.

**Mì kii koma jñá sikhindáá
jé-la xita xinguiáá**

(Lucas 6:37-38, 41-42)

7 Kì kjo'in 'biì-la xita xinguiòo kjoa ts'e jé-la mé-ne nga mì kjo'in tjoé-nò kjoa ts'e jé-nò.² Koni s'ín k'oi-là kjo'in xita xi k'ejí, k'oaá tís'in tjoé ngajo-nò kjo'in. Jè chiba xi sichibaya-là xinguiòo, tijè kochiba ngajo-nò.³ [¿Mé-ne jé-la xinguii nikinda-ne koa tsiji mikii nikindii?] ¿Mé-ne chitsejèn-la jè tjé xi kjinangui xkon xinguii, ko jè yá chiso xi kjinangui xkoiin mikii chitsejèn-la?⁴ Tsà yá chiso kjinangui xkoiin, ¿a koma k'óin-la xita xinguii: “Tji'nde-ná nga kochrjekànguia tjé xi kjinangui xkoiin?”⁵ Ngaji xi jò ma isén-lè, ítjòn tinnachrjekàngui chiso xi kjinangui xkoiin mé-ne nga ndaà kotsejèn-lè, ikjoàn tinnachrjekàngui tjé xi kjinangui xkon xinguii.

⁶ Tsojmi tsjeè xi ts'e Nainá, kì nañá 'biì-la mé-ne nga mì ya siikáfat'aà-lè ko ya skine-lè. Koa jè ndáton chjí xi nikjiín, kì chinga nikatjen-la mé-ne nga mì ndsoko kinchané-ne.

**Kó s'ín sijé-lá Nainá k'e
nga mé xi mejèn-ná**

(Lucas 11:9-13; 6:31)

⁷ Tijé mé xi mejèn-nò, jè Nainá tsjá-nò; tinchátsjiòd Nainá, sakó-nò;

tinókjoat'aà-là Nainá mé xi mejèn-nò mé-ne skíx'a'nde-nò koni jngodò xotjoa.⁸ Ngats'iì xita xi síjé, tjoé-la, jè xi ótsji, sakó-la ko jè xi chjat'aà-la Nainá, táx'a'nde-la koni jngodò xotjoa.

⁹ Jñò xi xita jchínga 'mì-nò, tsà inchrájin siijé-nò íxti-nò, ¿a ndajóo k'oi-là? Majin.¹⁰ Koa tsà tin siijé-nò, ¿a yeé k'oi-là? Majin.¹¹ Jñò nas'in xita xi ch'o 'nè, ma-nò 'biì-la íxti-nò tsojmi xi ndaà kjoàn. Jè Nà'èn-nò xi tjna ngajmiì, isaá niton siis'in-nò nga tsjá-nò tsojmi xi ndaà kjoàn tsà jñò sijét'aà-là.

¹² Nita mé kjondaà xi mejèn-nò nga siiko-nò xita, k'oaá tís'in tiko ngajo-nò. K'oaá s'ín tíchja kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko xojon-la xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

Kó kji xotjoa xi kitjás'een

(Lucas 13:24)

¹³ Títjás'ioòn jè xotjoa xi 'nchrèya kji. Jè xotjoa ko jè ndiyá xi 'nó tiyá, ndiyá-la kjo'in-né. Kjín xita xi ya fahas'en.¹⁴ Ko jè xotjoa ko ndiyá xi 'nchrèya choòn, ndiyá-la kjoabinachon-né, ko chiba xita matsji-la.

**Kó s'ín jchaxkoaán
xita it'aà ts'e xá xi s'ín.**

(Lucas 6:43-44)

¹⁵ Ndaà tikindaa yijo-nò it'aà ts'e xita ndiso xi tsò nga 'én-la Nainá síka'bí. K'e nga fiikon-nò jñà xita koi, ima kjoaá s'ín koni orrè tanga inima-la, tsején ts'eén 'ya.¹⁶ Jñò jchaxkòon xita koi it'aà ts'e xá xi s'ín. K'oaá ngaya-la koni jngodò yá xi ndaà toò ojà-la. Jè toò uva, mìtsà jè majchá-la yá na'yá. Tikoáá jè toò iko, mìtsà jè majchá-la yá na'yá.¹⁷ Ngats'iì yá xi ndaà kjoàn, ndaà toò ojà-la. Tanga jè yá xi mikii ndaà kjoàn, mikii ndaà toò xi ojà-la.¹⁸ Jngodò yá xi ndaà kji, mìtsà ch'o kjoàn toò xi ojà-la. Koa jè yá xi ch'o kji, mikii ojà-la toò xi ndaà kjoàn.¹⁹ Nga yije yá xi mikii ojà-la toò xi ndaà, satèsòn-la

ikjoàn sìnchájìin ni'ín nga kitì. ²⁰ K'oaá s'ín jchaxkoòn x̄ita koi it'aà ts'e xá xi s'ín.

**Yá x̄ita xi kjoahas'en-jiin
ñánda nga Nainá tíhotíxoma**

(Lucas 13:25-27)

²¹ Mitsà tà ngats'ìi x̄ita xi tsò-na: “Na'èn, Na'èn”, kjoas'en-jiin jè kjotíxoma-là ngajmì. Tà jñà x̄ita xi kjoas'en-jiin xi síkitasòn koni s'ín mejèn-là Na'èn-na xi t̄jna ngajmì. ²² K'e nga kijchò nachrjein, kijin x̄ita kitso-na: “Na'èn, Na'èn, ngajen kinokjoàya-nájen 'én-lè xi it'aà tsiji. Nga koó 'ín-lè kinachrjekàjiin-nájen iníma ch'o-là nejí xi mìkiì ndaà; t̄ikoáá kjìn kjojkón ki'nè-jen xi ndaà t̄jín.” ²³ K'ée k'oa xán-là: “Mìkiì bexkon-nò. T̄inchat'aaxìn-ná jñò xi ch'o ki'nè.”

**Mé xi ngayalà jñà x̄ita xi síkitasòn
'én-là Jesús ko xi mìkiì síkitasòn.**

(Lucas 6:47-49; Marcos 1:22)

²⁴ Jè xi 'nchré koá síkitasòn 'én-na koni xan-là, k'oaá s'ín ngayalà koni jngod̄ x̄ita xi t̄jín-là kjohítsjeèn; yaá bín-daàsòn ni'ya-là ñánda naxì choòn. ²⁵ Ba jtsí; 'ba tjojkón; f'ìi xajngá nandá xi fahanè ni'ya; ni mé xi ma-là nga ndaà t̄jín-daà jè ni'ya, yaá kijnasòn ñánda naxì choòn. ²⁶ Tanga nit̄a yá-ne xi 'nchré 'én-na ko mìkiì síkitasòn, k'oaá ngayalà koni jngod̄ x̄ita xi tsjin-là kjohítsjeèn; yaá bín-daàsòn ni'ya ñánda jncha tsomì. ²⁷ Ba jtsí; 'ba tjojkón; f'ìi xajngá nandá yaá bixòña ni'ya jè; mì tà k'oaá kji kjoa xi ma k'e nga bixòña.

²⁸ K'e nga jye kiichja Jesús, ngats'ìi x̄ita xi títsajna, tà k'oaá komà-là koni tsò 'én xi tsakóya. ²⁹ K'oaá s'ín tsakóya koni jngod̄ x̄ita xi 'ñó t̄jín-là kjotíxoma, mìtsà k'oas'ín tsakóya koni x̄ita xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés.

**Kíi komà nga kjòndaà jngod̄-ne x̄ita
xi tíbindojno chrjoa yijo-là**

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

8 K'e nga itjojen-ne Jesús ya isò'nga nindod̄, kijin x̄ita j'it̄jinguì-là. ² Jngod̄ x̄ita xi tíbindojno chrjoa yijo-là ijchòkon koá tsasixkó'nchit'aà-là, kitsò-là:

—Na'èn, tsà mejèn-lè, t̄itsjeè-ná ch'in xi t̄jín-na.

³ Jesús, k'ée tsijmeé tsja nga tsohót'aà-là yijo-là x̄ita jè, kitsò-là:

—Mejèn-na, kàtandaà-ne yijo-lè.

K'e nga okìtsò Jesús, nit̄oñ kjòndaà-ne. ⁴ K'ée kitsò-là Jesús:

—T̄ináy'i, k̄i yá x̄ita xi bènojmi-là. T'in ñánda t̄jna no'miì, takó-là yijo-lè nga jyeé kjòndaà-ne; koá jch'ii kjot̄jò-lè, tsojmi xi síjé kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés, mé-ne nga kàteè-ne jñà x̄ita nga jyeé kjòndaà-ne ch'in-lè.

**Kíi komà nga kjòndaà-ne
chì'nda-là xi x̄ita sko-là soldado**

(Lucas 7:1-10)

⁵ K'e nga jahas'en Jesús ya naxandá Capernaum, jngod̄ x̄ita sko-là soldado ts'e Roma ijchòkon, kisijé-là kjòndaà. ⁶ Kitsò-là:

—Na'èn, x̄ita chì'nda-na kijna-né ján ni'ya-na. Tsí 'ñó xk'én koá t̄ifa kjo'in nga mìkiì ma s̄híníyá yijo-là.

⁷ Jesús kitsò-là:

—Koma kjísindaà-na.

⁸ Jè x̄ita sko-là soldado kitsò:

—Na'èn, mìkiì ok'in-na nga ngaji k'oín sobi ni'ya-na, t̄a saá t̄jiì okixi nga kàtandaà-ne, koá kondaà-ne chì'nda-na. ⁹ An, t̄jiin-na nga t̄jín-lè kjotíxoma. T̄ikoáá 'an, t̄jín-na x̄ita ítjòn xi otíxoma-na, t̄ikoáá t̄jín-na soldado xi 'an otíxoma-là, k'e nga xan jngod̄-là: “T'in”, fi-né; xan-là xi ìjngod̄: “Nchroboí”, nchrobá-né; koá k'e nga

xan-la jè xi ch'inda-na: “K'oa t'iin”, síkitasòn-na.

¹⁰ K'e nga kii'nchré Jesús jñà 'én koi, tà kjòxkón-la. Kitsò-la jñà xita xi tjingui-la:

—Okixí xi xan-nò, ya Israel nì saá jngòò xita sakó-na xi k'oas'ín ndaà mokjeiín-la koni jè xita jè. ¹¹ K'oaá xan-nò, kjìn xita kjoí-ne nga ñijòn chrjangui-la isò'nde xi kokjen-ko Abraham ko Isaac ko Jacob ya ngajmii ñánda t'hotíxoma Nainá. ¹² Tanga jñà xita xi tjín-ne nga ya kítsajna ñánda kotíxoma Nainá, kitjokàjiiin-né; ján kjoí nditsin ñánda jñò choòn, ko yaá skindáya koa s'ijts'iin n'ño.

¹³ K'ée kitsò-la Jesús jè xita sko-la soldado:

—T'in-ne ni'ya-lè; koni s'ín nga ndaà mokjeiín-lè, k'oaá s'ín koma.

Jè ch'inda-la tik'ée kjòndaà-ne.

Kíí kis'iin Jesús nga kisindaà-ne nachíya-la Pedro

(*Marcos 1:29-31; Lucas 4:38-39*)

¹⁴ Jesús kii ni'ya-la Pedro koa kijtseè nachíya-la nga kijna xk'én; ch'in t'jnga tjín-la. ¹⁵ Jesús tsohót'aà-la tsja jè chjoón, nitoón kjòndaà-ne ch'in t'jnga-la, tsasítjen-ne jè chjoón, ikjoàn kisis'in-la Jesús.

Kíí kis'iin Jesús k'e nga kjìn xita xk'én j'iiko-la

(*Marcos 1:32-34; Lucas 4:40-41*)

¹⁶ K'e nga jye kòjñò, kjìn xita xk'én j'iiko-la Jesús xi inima ch'o-la neíí tjín-la. Jesús tà jngòò okixí kitsjaà nga tsatíxoma-la mé-ne nga itjokàjiiin-ne inima-la jñà xita ngats'i inima ch'o-la neíí, koa kjòndaà yije-ne xita xk'én. ¹⁷ Kjoa koi koni s'ín komà, koíí tsitasòn koni kitsò Isaías xita xi kiichja ngajo-la Nainá k'e nga kitsò: “Jè jaàxin ch'in-ná ko jè kisikjeiín kjo'in nga kjòndaà-ne ñánda kits'ion yijo-ná.”

Mé xi s'jé Jesús it'aà ts'e xita xi mejèn-la fitjingui-la

(*Lucas 9:57-62*)

¹⁸ K'e nga kijtseè Jesús nga kjìn ma-ne xita xi kitseèndii-la, kitsjaà-la okixí xita xi kota'yat'aà-la nga kii ján xijn-goà ndáchikon. ¹⁹ K'ée j'ii jngòò xita xi okóya kjoíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, ijchòkon Jesús, kitsò-la:

—Maestro, k'ítjingui-lè nita ñánda nga k'oín.

²⁰ Jesús kitsò-la:

—Jñà ninda tjín-la nguijo ñánda oyijò, koa jñà nise tjín-la tjé, tanga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tsjin-na i'nde ñánda síkjáya.

²¹ Jngòò xita xi kota'yat'aà-la kitsò-la:

—Na'èn, tji'nde-ná nga ítjòn kjián kihijñaà na'èn-na.

²² Jesús kitsò-la:

—Ji, nchrobátjingui-ná, jñà mik'en kàtihijiiin mik'en-la.

Kíí kis'iin Jesús nga kisikijnajyò tjoxkón ya ijiiin ndáchikon

(*Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25*)

²³ Jahas'en Jesús jè chitso; kjihij-tako jñà xita xi kota'yat'aà-la. ²⁴ Tà nitoón tsatsejèn jngòò tjoxkón ko jtsí ya ijiiin ndáchikon, ko jè ndáchikon taxki komà-né, mejèn b'jtsa'ma jè chitso. Tanga jè Jesús kjinafé-né. ²⁵ Jñà xita xi kota'yat'aà-la k'ée kiikon nga kisikjaá-la Jesús, kitsò-la:

—Na'èn, tikinda-nájen. Jye titsabixònguindá.

²⁶ Kiichja Jesús kitsò:

—¿Mé-ne tsakjoòn-nò? 'Nó chiba mokjeiín-nò xi it'aà ts'an.

K'ée tsasítjen Jesús, tsohótiko tjoxkón ko ndáchikon koa nitoón kisijyò-ne tjo koa kjòndaàya-ne. ²⁷ Koa jñà xita xi kota'yat'aà-la tà kjòxkón-la, kitsò:

—Yá xita-ne jè skanda jè tjo ko ndáchikon síkitasòn-la.

**Kíí kis'iin Jesús nga
tsachrekàjiin inima ch'o-la
neíí xi tjín-la xita Gadara**

(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

²⁸ K'e nga ijchò Jesús ján xijngoàà ndáchikon ya nangui Gadara, jò xita ijchò kinchat'aà-la xi ya itjo-ne ya nándá sihiijin mik'en. Inima ch'o-la neíí tjín-la. 'Nó jchán ts'en, kjaán-ko-ne tsà yá xi ya kjoahaya ndiyá. ²⁹ 'Nó kiichja nga kitsò:

—¿Mé xi mejèn-lè kò ngajen, jì xi Kí'ndí-la Nainá 'mì-lè? ¿A koií xá kòf'i-ne nga jchatòon-nájen k'e nga tik'j'eè bijchó nàchrjein-la kjo'in?

³⁰ Ya chrañat'aà-la kjin jchán chinga nchikjèn-jno, ³¹ koa jñà inima ch'o-la neíí tsibítisi'ba-la Jesús, kitsò-la:

—Tsà kinachrekàjiin-nájen, tjii'nde-nájen nga kitjás'en-jiin-jen yijo-la chinga koi.

³² Jesús kitsò-la:

—Ndaà tjín, tanguió.

Ikjoàn itjojiiin yijo-la jñà xita koi, k'eé jahas'en-jiin yijo-la jñà chinga, koa ngats'iì chinga tsatikjájén-jno ya naxi skanda jiiin ndáchikon kò yaá k'en.

³³ Jñà xita xi ko'ndà chinga tsanga; k'e nga ijchò jiiin naxandá, tsibénojmi yije kjoa xi komà kò kjoa xi komàt'in jñà xita xi inima ch'o-la neíí tjiiin inima-la. ³⁴ K'eé ijchò ngats'iì xita naxandá nándá tjina Jesús; k'e nga ki-jtseèkxon tsibítisi'ba-la nga xin nangui kàtji.

**Kíí kis'iin Jesús nga kisindaà jngoò-ne
xita xi mì kì ma síhiníyá yijo-la**

(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

9 K'e nga jahas'en Jesús jè chitso, jahatot'aà xijngoàà ndáchikon koa ijchò-ne naxandá-la. ² Ya ijchòko jngoò-la xita xi mikii ma síhiníyá yijo-la; kjinason-la nachan-yá. K'e nga kijtseè Jesús nga jñà xita koi mokjeín-la it'aà ts'e, kitsò-la jè xita xk'éen:

—Jì ndí na'èn, tjii-la nga'ño yijo-lè; jé-lè jye kichàat'aà-lè.

³ Jñà xita xi okóya kjoatixoma-la Nainá xi kiskii Moisés, tjín i'nga xi kitsò kjohitsjeèn-la: “Xita jè, Nainá chjajno-la.” ⁴ Jesús nitoón kijtseèya-la koni s'in nchisíkítsjeèn, kitsò-la:

—¿Mé-ne kotsò-ne kjohitsjeèn-la inima-nò nga ch'o tsò-ne? ⁵ ¿Mé xi isa chiba 'in tjín, tsà xán-la jè xita xi xk'éen: “Jé-lè jye kichàat'aà-lè”, kò tsà xán-la: “Tísítjiin koa titjei”? ⁶ Kokò-nò nga 'an xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tjí'nde-na nga sijchàat'aà-la jé-la xita i isò'nde.

K'eé kitsò-la jè xita xk'éen:

—Tísítjiin, chjoí nachan-lè, t'in-ne ni'ya-lè.

⁷ K'eé tsasítjen jè xita xk'éen, kii-ne ni'ya-la. ⁸ K'e nga kijtseè jñà xita nga tsasítjen-ne jè xita xk'éen, tà k'oaa koma-la; k'eé jeya kisikijna Nainá nga k'oas'in tse nga'ño tsjá-la xita isò'nde.

**Mé kjoa xi komà k'e nga jè
Jesús kiichja-la Mateo**

(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

⁹ Jesús kii-ne i'nde jè. K'e nga tifi, kijtseè jngoò xita xi 'mì Mateo xi tjínat'aà ímíxa ya nándá síkíchjítji tsojmi, ton xi fi Roma; kitsò-la:

—Nchrobátjingui-ná.

K'eé tsasítjen Mateo, kiitjingui-la Jesús.

¹⁰ K'e nga tjínat'aà ímíxa Jesús nga tikjèn ya ni'ya-la Mateo, kjin xita j'ii xi tikoa tsojmi síkíchjítji kò xita xi jé tjín-la. Tikoa tsibítsajnat'aà ímíxa, tsakjèn-ko Jesús kò jñà xita xi kota'yàt'aà-la. ¹¹ Tanga jñà xita fariseo, k'e nga kijtseè xita koi, kiskònangui-la xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ne k'oas'in-ne maestro-nò nga xita xi síkíchjítji tsojmi kò xita jé kjèn-ko-ne?

¹² Kii'nchré Jesús, k'eé kitsò-la:

—Jñà x̄ita xi mì ch'in t̄jín-la, mì ch̄jinexkiì mochjeén-la, jñà-né x̄ita xi xk'én xi mochjeén-la ch̄jinexkiì. ¹³Tanguió ch̄ita'yà is̄a kó tsòya-ne Xojon-la Nainá xi tsò: “An mejèn-na nga kàtas'e-nò kjohimatakòn; k̄i t̄a tsjaà chō nik'eèn kjotjò xi 'an 'biì-ná.” Mìtsà koi xá j̄i-na 'an nga j'ikjaajñàa x̄ita kixi, jñà-né x̄ita xi t̄jín-la jé nga kàtasfákajno jé-la nga mì t̄i jé kohótsji-ne.

Kó kitsò Jesús k'e nga kitjònangui-la mē-ne mì bitsajnachjan-ne x̄ita-la

(*Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39*)

¹⁴Jè Juan xi kis'iin bautizar x̄ita, jñà x̄ita xi kota'yàt'aà-la j̄iikon Jesús ñánda t̄jna koa kiskòrangui-la, kitsò:

—Ngajen ko x̄ita fariseo kjit'aà nachrjein bitsajnachjan-jen. ¿Mé-ne jñà x̄ita tsiji mìkiì bitsajnachjan-ne?

¹⁵Jesús kitsò-la:

—¿A baá bitsajna x̄ita k'e nga s'eí t̄jín k'e nga t̄itsajna osen xi kòbixan? Tanga kijchò nachrjein k'e nga t̄jáxin-la x'in xi kòbixan, k'e-né nga k̄itsajnachjan x̄ita.

¹⁶Jngoò nikje ìbaa mìkiì ma sijto-ne ko nikje x̄itse; nga jè nikje x̄itse, kjeèn-yó-né koa kotejnda-né jè nikje ìbaa. Is̄a tse koma ñánda kixajndà kji.

¹⁷T̄ikoáá mìkiì ma s̄inchá xán ixì jè chrjoa jchínga, jè xán ixì kotijnda-né jè chrjoa jchínga koa xíxteèn jè xán. T̄ikoáá chija jè chrjoa. Jè xán ixì, chrjoa x̄itseé s̄inchá. K'oáá s'ín ndaa s̄inchá ingajò.

Tsòti-la Jairo ko chjoón xi kitsobà nikje-la Jesús

(*Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56*)

¹⁸Tik'eé-ne nga tíchja Jesús, ijchò jngoò x̄ita sko-la jñà x̄ita judío, tsasixkó'nchit'aà-la, kitsò-la:

—Ndí tsòti-na, sa kò jye k'en; tanga tsà j̄i k'oín ko tsà kjòt'aà-la ndsei, k̄ijnakon ijngoò k'a-ne.

¹⁹Tsásitjen Jesús, kiiko jè x̄ita sko-la ko jñà x̄ita xi kota'yàt'aà-la. ²⁰K'e

nga nchifi, jngoò chjoón ijchòt̄jingui-la; chjoón jè, jyeé ko tejò nó xk'én nga tíxíteèn-la jní. Kiì kasit'aà chraña-la Jesús ya ijton íts'in nga kitsobà'ño it̄jòn nikje-la. ²¹K'oáá s'ín t̄hóko inima-la: “Tsà t̄a jè sikoaa nikje-la, kondaá-na.” ²²Jè Jesús kisikáfaya, kijtseé chjoón jè, kitsò-la:

—Ndí nea, t̄jiì-la nga'ño yijo-lè. Kòmandaà-ne koií-né nga mokjeiín-lè it'aà ts'an.

Tijè-ne hora kjòndaà-ne chjoón jè.

²³K'e nga ijchò Jesús ya ni'ya-la jè x̄ita sko-la x̄ita judío, kijtseé música xi nchisikjane nga jye k̄ihijiin mik'en koa kijtseé nga f̄jen fikjá x̄ita nga 'ño nchikjindáya. ²⁴Kitsò-la:

—T̄itjoo ni'ya; jè tsòti mìtsà kòbiyaa, tà kjinafé-né.

Jñà x̄ita, tà tsijnòkeè-né k'e nga ok-itsò Jesús. ²⁵Tanga Jesús tsachrje ni'ya ngats'iì x̄ita xi t̄itsajna; k'eé jahas'en ni'ya, kiskoé tsja jè tsòti, koa jè tsòti tsásitjen. ²⁶Nga kijndà i'nde jè, tsabísòn 'én it'aà ts'e kjoa xi koma.

Kó s'ín komàt'in x̄ita xi jò ma-ne xi mìkiì tsejèn-la

²⁷K'e nga itjo-ne Jesús i'nde jè, jò x̄ita xi mìkiì tsejèn-la kiit̄jingui-la; 'ño kiichja, kitsò-la:

—¡Jchahimatakòn-nájen, ngaji xi ya nchrobàt'aà-ne t̄je-la x̄itaxá ít̄jòn David [nga j̄i t̄jna ngajo-la]!

²⁸K'e nga jahas'en ni'ya Jesús, jñà x̄ita xi mìkiì tsejèn-la ijchòkon. Jesús, kiskòrangui-la, kitsò-la:

—¿A mokjeiín-nò nga koma-na sindaà-nò?

K'eé kitsò jñà x̄ita xi mìkiì tsejèn-la:

—Jon, Na'èn. Komaá-lè.

²⁹Jesús k'eé kisiko jñà xkon, kitsò-la:

—Jñò, koni s'ín mokjeiín-nò, k'oas'in kàtandaà-nò.

³⁰ Jñà xit̃a xi mikii tsejèn-la, kitáx'a-ne xkon koa kjòndaà-ne. Jesús 'nó tsibínè-la nga kitsò-la:

—Ndaà t'een kindà nga mì yá xit̃a xi skoẽ kjoa koi.

³¹ Tanga jñà xit̃a koi, k'e nga itjo-ne ni'ya, tik'eé tsibíts'ia nga tsibénojmi nga kijnda i'nde jè, kós'ín kis'iin Jesús.

Kó s'ín komà nga kjòndaà-ne jngod̃ xit̃a xi mikii ma chja

³² K'e nga jye nchifi-ne jñà xit̃a xi mikii tsejèn-la, j'ikò jngod̃-la Jesús xit̃a xi mikii ma chja nga inima ch'o-la neíí tjiin inima-la. ³³ Jesús k'e nga jye tsachrekàjiin inima ch'o-la neíí xi tjiin inima-la jè xit̃a xi mikii ma chja, tik'eé komà kiichja-ne. Ngats'iì xit̃a xi ya tít-sajna tà kjòxkón-la. Kitsò:

—Kj'eè kii 'yaá kjoa xi k'oas'ín ma i i'nde Israel.

³⁴ Tanga jñà xit̃a fariseo kitsò:

—Jè sobà xit̃a skò-la xit̃a neíí tsjá-la nga'nó nga ma-la ochrekàjiin inima ch'o-la neíí xi tjin-la xit̃a.

Kó kitsò Jesús k'e nga kjòhimakeè xit̃a xi kjin ma-ne

³⁵ Jesús tsajmeèjiin nánnda naxandá iì ko naxandá jtohá nga tsakóya 'én-la Nainá ya ni'ya ingo sinagoga ts'e naxandá koi. Kiichjaya 'én ndaà-la Nainá koni s'ín otíxoma Nainá; tikoá kisindaà-ne ngats'iì ch'in xi tjin-la xit̃a nga xki xi ján ijòjno ijòt'aà yijo-la. ³⁶ K'e nga kijtseè Jesús nga kjin ma xit̃a, kjòhimakeè nga 'nó makájno-la ko mì yá xi osiko nga jye títsjohoya k'oaá ngaya-la koni orrè xi tsjin-la paxtò xi ko'ndà. ³⁷ K'eé kitsò-la xit̃a xi kota'yàt'aà-la:

—Xi okixi, 'nó tse xá tjin xi it'aà ts'e 'Én-la Nainá koni s'ín ma k'e nga kjin tsojmi majchá tanga jñà xit̃a chi'nda xi síxá, chiba ma-ne; ³⁸ tít'si'ba-là jè Nei-la xá,

kàtasikasén-isa xit̃a chi'nda xi kojixkó tsojmi koi.

Kó 'mì 'ín-la xit̃a-la Jesús xi tejò ma-ne

(*Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16*)

10 Nga koma iskan Jesús kiichja-la xit̃a-la xi tejò ma-ne xi kota'yàt'aà-la, kitsjaà-la kjotíxoma nga koma kochrekàjiin inima ch'o-la neíí xi tjin-la xit̃a koa koma-la siindaà-nè nita mé ch'in-ne nga ijòjno ijòt'aà yijo-la xit̃a.

² Jñà 'ín-la xit̃a xi tejò jaajiin Jesús nga tsibíxáya-la: jè tjin íjtòn, Simón xi tikoá Pedro ki'mì, ko Andrés xi 'ndse ma Pedro; Jacobo ko 'ndse Juan xi ixti-la Zebedeo; ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, ko Mateo jè xi kisikíxjítjì tsojmi ts'e Roma; Jacobo, ti-la Alfeo; Lebeo xi tikoá Tadeo ki'mì; ⁴ Simón, xit̃a xi ya fit'aà-la xit̃a cananista; ko Judas Iscariote jè xi kisin-gatsja kondra-la Jesús.

Kós'ín tsatíxoma-la Jesús xit̃a-la xi tejò ma-ne xi kisikasén nga kisika'bí 'én-la Nainá

(*Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6*)

⁵ Jesús kisikasén nga tejò xit̃a xi kota'yàt'aà-la nga kisika'bí 'én-la Nainá koa kitsjaà-la kjotíxoma, kitsò-la:

—Mikii onguió ya i'nde-la jñà xi mitsà xit̃a judío; tikoá mikii bitjaàs'en-jnòò ya naxandá-la xit̃a Samaria. ⁶ Yaá tanguíchòn jñà xit̃a naxandá Israel koni orrè xi kichijà. ⁷ K'e nga onguió tinókojaya koa tixón: “Jye kjòchrañat'aà-nò nachrjein nga jchaa kó s'ín otíxoma jè xi ngajmiì nchrobá-ne.” ⁸ Tindaà-nò xit̃a xi xk'én; títsjeè xi t'bindojno chrjoa yijo-la; tikjaáya-là xi jye k'en; nachrekàjñòò inima ch'o-la neíí xi tjiin inima-la xit̃a. Tà kjotjò kitjoé-nò nga'nó koi, tikoáà tà kjotjò tjii ngajo-là jñà xit̃a.

⁹ Nímé ton ch'aà. ¹⁰ Kì na'ya ch'aà xi it'aà ts'e ndiyá. Mikii tsà jò nachro ch'aà.

Tikoáá mikii xoxté tsjayaà. Tikoáá ki yá garrote ch'aà. Nga jè xita xi síxá, mochjeén-né nga k'oi-la tsojmi xi skine.

¹¹ K'e nga kijchoò naxandá iì, o xi naxandá jtobá tìnchátsjiod jngodò ni'ya xi ndaà xita nei-la, yaá titsajnakoo skanda k'e nga onguí-nò. ¹² K'e nga kitjás'een ni'ya, tiixat'aà jñà xita nei-la ni'ya. ¹³ Tsà jñà xita nei-la ni'ya skoétjò-nò, tìchikon-t'ioòn nga s'e-la kjoa'nchán, tanga tsà mikii skoétjò-nò, tà saá jñò s'e-nò kjoa'nchán nga s'ichikon-t'in-nò Nainá. ¹⁴ Tsà mikii skoétjò-nò, kò tsà majin-la kji'nchré 'én-nò, tìtjoo ni'ya jè, o naxandá jè, koá titsajnee chijo-la nd-sokodò. ¹⁵ Okixíí xi xan-nò, naxandá jè, isaá tse kjo'in s'e-la jè nachrjein k'e nga sindaàjiiin-la xita, mì k'oaá-ne koni jñà xita ts'e naxandá Sodoma kò Gomorra.

Kjo'in xi tijn k'e nga 'én-la Nainá bènojmiá

¹⁶ T'iná'ya, 'an, k'oaá s'ín sikasén-nò koni tsà orré ya ijiiin-la cho tsején. Jñò, titsajnandaà nita mé kjoa-ne koni tsà ye xi ñó maña tikoá indaàkjoa kátama koni tsà nise paloma. ¹⁷ Ndaà tikindaa yijo-nò. Jñà xita koi, ján skini't'aà-nò nguixkon xitaxá koá skaàn-koo-nò ya ni'ya ingo sinagoga. ¹⁸ Skanda ján kjiko-nò nguixkon xitaxá gobernador kò xitaxá ítjòn, tà koií kjoa-la it'aà ts'an. K'oaá s'ín koma kinókjoa-là 'én xi ts'an jñà xitaxá kò jñà xi mìtsà xita judío. ¹⁹ K'e nga skini't'aà-nò ñanda títajna xitaxá, kì makájno-nò kós'ín kinókjoaa, o kós'ín kixón. Nga tik'ée-ne, Nainá tsjá-nò 'én xi kinókjoaa. ²⁰ Nga mìtsà jñò xi kinókjoaa; jè Inima Tsjeè-la Nainá tsjá-nò kjohítsjeèn nga ma kinókjoajiiin-là jñà xita.

²¹ T'ijè-ne 'ndse siingatsja 'ndse xita nga siik'en. Jè na'èn-la siingatsja ki'ndí-la nga siik'en xita. Jñà ixti-la siingatsja na'èn-la nga kiyá. ²² Ngats'iì xita isò'nde kojtikeyè-nò xi kjoa ts'an; tanga jè

xita xi kixi kijná skanda kjoehet'aà-ne, jè-né xi kitjokàjiiin kjo'in. ²³ K'e nga kjiitjingui kondra-nò xita xi jngodò naxandá, tiyó, xìn naxandá tanguió. Okixíí xi xan-nò, 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, isaá ítjòn kjoiaa nga tik'j'èè onguio yije kóhokji naxandá Israel.

²⁴ Jngodò xita xi kota'yá mìtsà isa tijná ítjòn koni maestro-la; tikoáá jngodò xita xi chi'nda tijná mìtsà isa tijná ítjòn-la nei-la. ²⁵ Jè xita xi kota'yá kojngoó ikon tsà k'oas'ín kijchò koni jè maestro-la kò jè xi chi'nda tijná tsà tà k'oas'ín kijná koni jè nei-la. Jè xi na'èn tijná, xita neií tsò-la; jñà xi ixti-la, isaá tsato ch'o kitso-la.

Yá xita xi kiskón-lá

(Lucas 12:2-9)

²⁶ Kì xita tsakjoòn-là. Nga nì mé tijn xi tjttsa'ma xi mikii kotsejèn; ngats'iì xi tjí'ma, jchaá-la. ²⁷ Jè kjoa xi k'oa xan-nò k'e nga jñò choòn, k'oaá tixón k'e nga nachrjein; koá jè xi kjoa'ma xan-nò, jñò tinókjoaya kóhokji isò'nga ni'ya. ²⁸ Kì tsakjoòn-là jè xi ma-la sík'en yijo-ná, tanga inima-ná mikii koma-la siik'en. Jè xi tiskón-là xi ma-la sík'en yijo-ná kò inima-ná nga kinjiiin-ná ni'ín ts'e kjo'in.

²⁹ Maá satijna jò ndí nise nas'ín tà jngodò ma ton-ná. Tanga nijngodò nise kiyá tsà mikii tsjá'nde Nainá. ³⁰ Jñò, skanda tsjaskodò tixkeya yije-la Nainá. ³¹ Koií kjoa-la, kì tsakjoòn-jèn. Isaá tse chjí-nò mì k'oaá-ne nas'ín kjin ma ndí nise.

Jñà xita xi tsò nga 'an fit'aà-na

(Lucas 12:8-9)

³² Nita yá-ne xi tsjá 'én nga nguixkon xita nga 'an fit'aà-na, 'an k'oaá tì xán nga nguixkon Na'èn-na xi tijná ngajmii nga xita ts'an-ná. ³³ Tanga jè xi k'ójna'mat'in-na nga nguixkon xita, 'an k'oaá tís'ín kójna'mat'ian it'aà ts'e nga nguixkon Na'èn-na xi tijná ngajmii.

**Kí koma nga kojòya
xìtá xi kjoa ts'e Cristo**

(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Kí k'oaá s'in níkítsjeèn nga kjoa'nchán j'iikoaa isò'nde. Mí kjoa'nchán j'iikoaa, tã saá kjoajchán j'iikoaa. ³⁵ Koií xá j'i-na nga jñà xítá, tíjè-ne na'èn-la koma-ne kondra-la; jè tsòti-la, tíjè koma-ne kondra-la nea-la; kò jè kja'nda-la, tíjè nachíya-la koma-ne kondra-la. ³⁶ Nga jngòò ìjngòò xítá, tíjñà-ne xítá ni'ya-la koma kondra-la.

³⁷ Jè xi isa tjàkèè na'èn-la kò nea-la kò 'an mìkii matsjakeè-na, mìkii ok'in-la nga xítá-na xán-la; kò jè xi isa tjàkèè ti-la, o jè tsòti-la, kò 'an mìkii matsjakeè-na, mìkii ok'in-la nga xítá-na xán-la. ³⁸ Jè xi kjo'in tsakjón-la nga majìn-la ojen krò-la nga 'an kjinchrobà tjíngui-na mìkii ok'in-la nga xítá ts'an xán-la. ³⁹ Jè xítá xi ndaà ótsji kós'in ma sijkinda yijo-la nga mì mé kjo'in sakò-la, tà saá sijnija-né kò kjo'in kijnajin; tanga jè xi tíjñandaà nga tsjá yijo-la nga kiyá xi kjoa ts'an, sakò-la kjoabinachon nga it'aà ts'an ndaà kijná.

Kjondaà xi tíjñ-la xítá xi skoétjò xíkjin

(Marcos 9:41)

⁴⁰ Jè xítá xi skoétjò-nò, 'an kjoétjò-na; kò jè xi skoétjò-na, jè kjoétjò xi kisikasén-na. ⁴¹ Jè xítá xi kjoétjò jngòò xítá xi chja ngajo-la Nainá, koií kjoa-la nga 'én-la Nainá chja, k'oaá tís'in kochikon-t'in koni jè xítá xi chja ngajo-la Nainá. Kò jè xítá xi skoétjò jngòò xítá kixi, koií kjoa-la nga ndaà s'in, tikoaa tà ngàsòn kochikon-t'in koni jè xítá kixi. ⁴² Nita yá-ne xi tsjá jngòò chitsín-la nandá 'nchán jngòò ndí xítá ima-na koií kjoa-la nga 'an kota'yàt'aà-na, okixi-né kochikon-t'in-né.

11 K'e nga jye kitsjaà-la okixi kós'in sijná xítá-la xi tejó ma-ne

xi kota'yàt'aà-la Jesús, kiikakóya kò kisika'bí 'én-la Nainá ngats'ii naxandá xi tíjñ ya ìnde jè.

**Jesús, kí kitsò-la xítá xi ijchò
kjònangui-la it'aà ts'e Juan**

(Lucas 7:18-35)

² Juan, nga ndayá tíjna'ya, kii'nchré kjoa xi tís'in Cristo [xítá xi xó kisikasén-ne Nainá]. Kisikasén i'nga xítá xi kota'yàt'aà-la ³ nga kii kjònangui-la. Kitsò-la:

—¿A jì-né xi Cristo xi tíjñè-lè nga kjoii a xi k'jeíí chíña-lajen?

⁴ Jesús kitsò-la:

—Tanguió, tènójmí-là Juan jñà kjoa xi titsa'yaà kò xi titsana'ya. ⁵ Jñà xítá xi mìkii tsejèn-la, jyeé tsejèn-la; jñà xi tsá'yá kjoàn, jyeé ma fi-ne; jñà xi túbinojno chrjoa yijo-la, tímatsjeèjno-ne yijo-la; jñà xítá xi jtayaà, jyeé 'nchré-ne; kò xítá xi jye k'en, nchifaáyaá-la; kò jñà xítá ima, jyeé tís'enojmí-la 'én ndaà-la Nainá. ⁶ Mé tà ndaà-la jè xítá xi ngui jngòò k'a ndaà mokjeiin-la it'aà ts'an nga nì mé xi osijna-ikòn-la.

⁷ K'e nga jye kii-ne xítá xi kota'yàt'aà-la Juan, tsibíts'ia Jesús nga tsohóko xítá xi it'aà ts'e Juan, kitsò-la:

—¿Mé xi tsanguì chitsejèn-la ya ìnde it'aà xìn nánnda nangui kixi choòn? ¿A jè tsanguì chitsejèn-la jngòò xítá xi yá ínaxò kji nga tsjin-la nga'nó nga ma sijnija-la tjo? ⁸ Tsà majin, ¿mé-nè xi tsanguì chitsejèn-là? ¿A jngòò xítá xi 'nó ndaà kji nikje-la? Jñà xítá xi 'nó ndaà kjoàn nikje-la, yaá títsajna ya ni'ya-la xitaxá ítjòn. ⁹ ¿Mé xá xi tsanguì-nò? ¿A jè tsanguì chitsejèn-la jngòò xítá xi chja ngajo-la Nainá? Okixi-né, k'oaá xan-nò, Juan, isaá tíjna ítjòn mì k'oaà-ne koni jngòò xítá xi chja ngajo-la Nainá. ¹⁰ It'aà ts'e Juan, yaá tíchja Xojon-la Nainá nga tsò:

'Aán sikasén ítjòn-lè xítá-na xi kjiko 'én,

jè xi koiindaaya íjtòn-lè ndiyá-lè.

¹¹ Okixi-né, ngats'iì xita xi tjin i isò'nde, ni saá jngoò xita bitjokàjiin xi mangàsòn koni jè Juan xi kis'iin bautizar xita; tanga ya jjiin naxandá ñánda otixoma jè xi ngajmiì nchrobá-ne, jè xita xi fehet'aà-ne, isaá jeya tjna mì k'oaá-ne koni Juan.

¹² Tjen-ne nga j'i Juan xi kis'iin bautizar xita, jè kjoixoma-la ngajmiì, tse kjoasiì tísakó-la skanda naxrjein i'nde; jña xita ts'en mejèn-la nga kàtachija kjoixoma. ¹³ Ngats'iì xita xi kiichja ngajo-la Nainá ko xojon ts'e kjoixoma-la Nainá xi kiskii Moisés, tà 'én j'iiko skanda k'e nga j'ii Juan xi kis'iin bautizar xita. ¹⁴ Tsà mokjeiín-nò koni tsò jè kjoixoma ko xita xi kiichjaya tikoaá kòkjeiín-nò nga jè Juan, jè-né xita xi 'mì Elías xi tjinè-la nga kjoii. ¹⁵ Ndaà tina'yaá koni xan-nò.

¹⁶ '¿Yá xi siingàsòn-koaa jña xita xi tjin naxrjein i'nde? Jña kongàsòn-kjoò jña ixti xi bitsajna nditsin nga síská, chja-la xikjin, tsò-la:

¹⁷ “Kànikjaneé-nòjen xobí tanga jñò, mikiì kàchà; kàjndaá-nòjen sò xi ba tsò tanga jñò, mikiì kàchihindáyaá.”

¹⁸ K'e nga j'ii Juan, mìtsà 'nó tsakjèn, ni mì xán kits'iì, koa jñò bixón-nò: “Inima ch'o-la neif tjin-la.” ¹⁹ Ikjoàn j'iaa xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na; ma-na kjeen, tikoa ma-na 'biaa; jña xita tsò-né: xita chrjá'a-né, xita ch'i-né, amigo-la-né jña xita-la xitaxá Roma xi síkíhjtji tsojmi ko jña xi xita jé. Tanga jè kjoachjine-la Nainá, yaá-la nga kixi tjin k'e nga jye bitasòn.

**Jesús, kíí kitsò-la jña xita
naxandá xi mikiì 'nchréñijon**

(Lucas 10:13-15)

²⁰ Jesús k'eé tsibíts'ia nga tsohótiko ngats'iì xita naxandá ñánda nga kjin kjoxkón-ndaà kis'iin, koií kjoa-la nga jña

xita xi ya i'nde-la mikiì kisikájno jé-la nga tákó jé nchihótsji. Kitsò-la:

²¹ —iIma xó-nò jñò, xita naxandá Corazín! iIma xó-nò jñò, xita naxandá Betsaida! Tsà ya-làne naxandá Tiro ko Sidón nga k'oas'ín kis'iaàn kjoxkón xi ndaà tjin xi komà ya jjiin naxandá tsajòn, tsà jña xita Tiro ko Sidón ki-jtsee, jyeé-la nikje naxá íkjá ko chijo ni'in kisikaájno sko koni seña nga jye kisikájno kjoa ts'e jé-la, mì ti jé ótsji-ne. ²² Tanga k'oaá xán-nò, k'e nga jè naxrjein nga sindaajiin, isaá tse kjo'in s'e-nò mì k'oaá-ne koni jña xita naxandá Tiro ko Sidón. ²³ Koa jñò xi xita naxandá Capernaum tsajòn, ¿a k'oaá s'ín mokjeiín-nò nga jchaxkón-nò ján ngajmiì? Majin, yaá kitsajnajñò i'nde ñánda tjin kjo'in. Tsà yaá-làne naxandá Sodoma k'oas'ín komà kjoxkón xi komà tsajòn, jè naxandá Sodoma tákó kijnaá-la skanda naxrjein i'nde. ²⁴ K'oaá xán-nò, k'e nga kijchò naxrjein nga sindaajiin, isaá tse kjo'in s'e-nò mì k'oaá-ne koni jña xita naxandá Sodoma.

**Ñánda sakó-ná kjoa
nikjáya ts'e inima-ná**

(Lucas 10:21-22)

²⁵ Jña naxrjein koi Jesús kitsò:

—Na'èn xi tsji ngajmiì ko tsji isò'nde, jeya síkijna-lè nga jña kjoa koi tsibi'ma-la jña xita xi tjin-la kjoachjine ko xi 'nó tjin-la kjoahitsjeèn nga jña tsakoð-la xi taxki ndí xita ima kjoa. ²⁶ Jon, Na'èn, nga k'oaá s'ín kjòmejèn-lè.

²⁷ Ngats'iì kjoa ts'e kjoixoma, 'aán kisìngatsja-na Na'èn-na. Mìtsà yá xi beèkxon yá-né xi Ki'ndí-la ma, tajngoò jè xi Na'èn ma; tikoaá mìtsà yá xi beèkxon yá-né xi Na'èn ma, tajngoò jè xi Ki'ndí-la beèkxon; ko jè Ki'ndí-la kòkò-la jña xita xi jè mejèn-la nga skoexkon, yá-né xi Na'èn ma. ²⁸ Nchrobáchón-ná ngats'ioò xi jye ijta-nò nga nixá ko nga kich'àjen ch'à-nò, 'aán síkjáya-nò.

²⁹ Jch'ajen-ko-ná jè yá ibò xi 'an 'yajen mé-ne nga koma-nò kos'ín s'een koni s'ín s'iaàn 'an. K'oas'ín t'een koni 'an nga tjín-na kjoatsejta ko indaá kjoa tjín iníma-na. K'oas'ín sakó-nò kjoa níkjáya ts'e iníma-nò. ³⁰ Jè yá ibò ko ch'á xi 'an sik'àjen-nò, jna-né, mitsà 'nò í'í.

**Yá xítà xi otíxoma-la
jñà nàchrjein níkjáya**

(*Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5*)

12 Jè nàchrjein níkjáya, Jesús ko xí-ta xi kota'yàt'aà-la ya ja ya n'ánda títte trigo. Koá jñà xítà xi kota'yàt'aà-la Jesús kjòhòjò-la. K'éé tsate natín-la trigo, íkjoàn kiskine. ² Jñà xítà fariseo k'e nga kijtseè, kitsò-la Jesús:

—Chítsején-la jñà xítà xi kota'yàt'aà-lè, jè kjoa xi nchis'ín; mikii tjínde nga k'oas'ín koma jè nàchrjein níkjáya.

³ Jesús kitsò-la:

—¿Jñò, a mitsà jye tíjiin-nò koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá koni kis'iin xítaxá ítjòn xi ki'mì David ko jñà xítà-la xi kjihijta^{ko} k'e nga kjòhòjò-la? ⁴ Jahas'en ní'ya-la Nainá koá tsakjèn inchrajín tsjeè-la Nainá xi mikii tjínde-la nga jè David kokjen ko xítà xi kjihijta^{ko}; ta jñà nò'mii tjínde-la nga kokjen. ⁵ ¿A tíkoáá mitsà jye tíjiin-nò koni tsò kjotíxoma xi kiskii Moisés? Nga jñà nò'mii, ya íya ingo ítjòn, síxá-né nas'ín jè nàchrjein níkjáya, ko nas'ín síxá mitsà jé nchihót-sji. ⁶ 'An, k'oáá xan-nò, jngòè tjína ijndé xi isa jeya tjína mì k'oáá-ne koni jè ingo ítjòn. ⁷ Ngats'ioè jñò mikii machiya-nò kó tsòya-ne Xojon-la Nainá nga tsò: "An, mejèn-na nga kátas'e-nò kjohimatakòn, kì tà tsjaà chò ník'eèn kjotjò xi 'an 'bíi-ná." Tsà kochiya-nò, mì-la kii kjo'in k'oi-la xítà xi mitsà jé tjín-la. ⁸ K'oáá s'ín tjín, 'an xi Kí'ndí-la Xítà xan-la yijo-na, 'aán otíxoma-la nàchrjein níkjáya.

**Mé kjoa xi kisakò-la Jesús
k'e nga kisindaà jngòè-ne
xítà nàchrjein níkjáya**

(*Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11*)

⁹ Íkjoàn kii-ne Jesús ya índe jè; ja-has'en jngòè ní'ya ingo sinagoga. ¹⁰ Ya tjína jngòè xítà xi kixit'aà jngòè tsja. Jñà xítà xi ya títsajna kiskòngui-la Jesús nga mejèn-la kòhòngui, kitsò-la:

—¿A tjínde-né nga kjondaà-ne xítà k'e nga jè nàchrjein níkjáya?

¹¹ Jesús kitsò-la:

—Jñò, tsà tjína jngòè-nò orrè ko tsà ya skaya ngajo, ¿a mitsà konguinachrjeè nas'ín nàchrjein níkjáya? ¹² Jyee 'ya, isaá 'nò chjí-la jngòè xítà mì k'oáá-ne koni jngòè orrè. Koií kjoa-la nga tjínde-né nga kosíkoáá xítà nas'ín jè nàchrjein níkjáya.

¹³ Jesús kitsò-la jè xítà xi kixit'aà jngòè tsja:

—Tjeendojoi ndesei.

Xítà jè, tsijmeé tsja, nítóón kjondaà-ne; k'oáá tí kji komà-ne koni kji xi íjngòè. ¹⁴ Jñà xítà fariseo, k'e nga itjo-ne ingo, íkjoàn tsajoóya-ne nga mejèn-la síik'en Jesús.

**K'oáá s'ín tsitasòn 'én xi kíichja
Isaías xi it'aà ts'e Jesús**

¹⁵ Jesús, k'e nga kijtseè nga jñà xítà fariseo mejèn-la síik'en, itjo ní'ya, kii. Kjin xítà kii^{tj}ingui-la. Jesús kisindaà-ne ngats'ii xítà xi xk'én. ¹⁶ Kitsjaà-la okixi jñà xítà nga mikii keènojmit'in yá-né jè.

¹⁷ K'oáá s'ín komà mé-ne nga tsitasòn-ne 'én xi kíichja Isaías, xítà xi kíichja ngajo-la Nainá, nga kitsò:

¹⁸ Í tjína jè chí'nda-na jè xi 'an jaajñaà, xi 'nò matsjake,

tjín-la kjotsja iníma-na xi it'aà ts'e.

'Aán tsjaà-la Iníma Tsjeè-na

nga jè kichjajiin-la ngats'ii xítà isò'nde xi kjoakixi

mé-ne nga koma sindaajiin-la.

¹⁹ Mìtsà xità skaàn-ko, kò nì mé 'én xi 'nò kichja, kò mì kì kiná'ya-la ya iya ndiyá 'én xi kichja.

²⁰ Mikii skít'o jngodé yá inaxo xi jye mejèn tít'ò, tìkooá mikii sùkìts'o jngodé ni'ín xi ta ni'ndíí tìbitjo sa-la. K'oas'ín s'ín skanda k'e nga koiindaàjiiin xi kjoakixi.

²¹ Jnà xita naxandá xi tjín isò'nde xi mìtsà xita judío, kòkjeíin-la nga skóna-la kjondaà xi tsjá-la.

Mé xi komat'in jnà xita xi chjajno-la Inima Tsjeè-la Nainá

(*Marcos 3:19-30; Lucas 11:14-23; 12:10*)

²² J'iiko jngodé-la xita Jesús xi mikii tsejèn-la, kò xi mikii ma chja nga inima ch'o-la neíí tjiin inima-la. Kisindaà-ne Jesús nga komà kiichja-ne koa kjòtsejèn-la. ²³ Ngats'iì xita, tà kjòxkón-la. K'eé kitsò:

—¿A jè jèe xi ya nchrobát'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David [nga jè k'ína ngajo-la]?

²⁴ K'e nga kii'nchré jnà xita fariseo kitsò:

—Xita jè, ma-la ochrjekàjiiin inima ch'o-la neíí xi tjiin inima-la xita, k'oíí-né nga jè síkjeén nga'nó-la Beelzebú xi sko-la xita neíí.

²⁵ Jesús kijtseèya-la koni s'ín nchihóko inima-la, kitsò-la:

—Ngats'iì naxandá xi jòya tjín nga kondra títsajna-la xikjín, ti yijo-lá tísíxixòña-ne; koa tsà jngodé naxandá kò tsà jngodé ni'ya xita sùjòya xikjín, mikii koma ndaà kítsajna. ²⁶ Tsà jè xita neíí tijè tíhochrejiin-ne yijo-la neíí, jòya tí'sín xi tijè-ne yijo-la. ¿Kós'ín koma s'e-la nga'nó nga kotixoma? ²⁷ Jnò bixón-nò nga 'an síkjeén nga'nó-la xi sko-la xita neíí k'e nga ochrjekàjiiin inima ch'o-la neíí. Tsà k'oaá s'ín tjín

kjoa, jnà xita tsajòn, ¿yá xi tsjá-la nga'nó k'e nga ochrjekàjiiin neíí? Koií kjoa-la, tijnà-ne xita-nò keènojmi nga mìtsà kixi kjoa nga jè sko-la neíí síkjeén.

²⁸ Tanga 'an, k'e nga ochrjekàjiiin inima ch'o-la neíí xi tjiin inima-la xita, jè Inima Tsjeè-la Nainá tsjá-na nga'nó. Jè kjoa koi tsòyaá-ne nga Nainá, jyeé i tíhotixoma i it'aà nangui.

²⁹ '¿Kó s'ín koma kjoahas'en ni'ya-la nga sùichijé-la jngodé xita nei-la ni'ya xi tjín-la nga'nó tsà mìtsà ítjòn koiit'aà'nó? K'eé koma sùichijé-la k'e nga jye kàsít'aà'nó.

³⁰ 'Niton yá-ne xi mì 'an fit'aà-na, jè-né kondra-na; koa niton yá-ne xi mikii síchjít'aà-na nga bíxkóyako-na xita xi ts'an koma, jè tísítsjohoba xita.

³¹ 'K'oaá xan-nò, Nainá sùjchàat'aà-la jnà xita nita mé jé xi kohótsji, nita mé 'én xi ch'o tsò kichja. Tanga jè xi Inima Tsjeè-la Nainá kichjajno-la mikii jchat'aà-la jé-la. ³² Niton yá-ne xi kichjajno-na 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, jchat'aà-la jé-la; tanga jè xi kichjajno-la Inima Tsjeè-la Nainá, mikii jchat'aà-la jé-la ni jè nachrjein i'ndeí, kò ni jè nachrjein xi iskan kjoíí.

Kós'ín 'ya-la kós'ín tjín inima-la jnà xita

(*Lucas 6:43-45*)

³³ 'Tsà jngodé yá xi ndaà kji, ndaà toò xi ojà-la. Kò tsà jngodé yá xi mikii ndaà kji, mikii ndaà toò xi ojà-la. Jngodé yá, jè toò-la yaxkon-la. ³⁴ Jnò, xita tje-la ye-nò! ¿Kós'ín ma kinókjoa 'én xi ndaà tsò nga ch'o tsò inima-nò? Nga k'oaá tsò 'én xi chja jnà xita koni tsò kjohítsjeèn xi tjiin inima-la. ³⁵ Jngodé xita xi 'én ndaà chja, koií-né nga kjondaà tjiin inima-la; koa jngodé xita xi 'én ts'en chja, koií-né nga kjoats'en tjiin inima-la. ³⁶ K'oaá xán-nò k'e nga kijchò nachrjein nga sindaàjiiin, k'oaá s'ín tsjá kindá ngats'iì xita nita mé 'én xi taxki chja. ³⁷ Xi it'aà

ts'e 'én-nò, k'oaá s'ín sindaàjiin-nò nga jcha-là tsà xita ndaa-nò, o tsà jé tjín-nò.

Yá xi tsját'in 'én jñà xita ts'en xi tjín naxhrjein i'ndeji

(*Marcos 8:12; Lucas 11:29-32*)

³⁸ Jñà xita fariseo ko xita xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés kitsò-la Jesús:

—Maestro, mejèn-najen nga jcha jngod-jen seña xi jì 'ni.

³⁹ Jesús kitsò-la:

—Jñà xita ts'en ko xita xi mikii 'nchréijon-la Nainá, síjé jngod seña xi jeya tjín; tanga nimé seña skoe; ta jé skoe ts'e Jonás, xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

⁴⁰ Koni jé Jonás nga jàn naxhrjein ko jàn nitjen tsibijnaya indso'ba jngod tin je, k'oaá tis'in 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, jàn naxhrjein ko jàn nitjen kójna ijñaa nangui. ⁴¹ Jñà xita naxandá Nínive kosítjen-né jé naxhrjein k'e nga koìindaàjiin Nainá; jñà tsját'in 'én jñà xita xi tjín naxhrjein i'ndeji, koií kjoa-la nga kisikájno jé-la nga mì tì jé tsohótsji-ne k'e nga kiichjaya 'én-la Nainá Jonás; tanga naxhrjein i'ndeji, 'an xi tìchjàko-nò, isaá 'nó jeya tijnna mì k'oaá-ne koni Jonás [tanga jñò, mikii mokjeiín-nò].

⁴² Tikoáá jé chjoón ítjòn xi ya otíxoma nangui sur, kosítjen-né jé naxhrjein k'e nga koìindaàjiin Nainá; jé tsját'in 'én jñà xita xi tjín naxhrjein i'ndeji, koií kjoa-la nga kjiin nangui j'ii-ne nga j'ii 'nchré-la kjoachjine-la Salomón; tanga naxhrjein i'ndeji, 'an xi tìchjàko-nò, isaá 'nó jeya tijnna mì k'oaá-ne koni Salomón [tanga jñò, mikii na'yà-ná].

Injma ch'o-la neif xi fii jngod k'a-ne

(*Lucas 11:24-26*)

⁴³ K'e nga jngod injma ch'o-la neif bitjokàjiin injma-la jngod xita, yaá ojmeé i'nde nanda kixi choòn, ótsji'nde nga silkájaya; k'e nga mikii sakó'nde-la, ⁴⁴ jngod k'a síkítsjeèn, tsò: “Kjín-la ijn-

god k'a-na ni'ya-na nanda inchrobà-na.” K'e nga bijchò ijngod k'a-ne, beè ni'ya-la nga kjiijná, ndaa kisatiicha ko tsjeè choòn. ⁴⁵ Ikjoàn fikjaá ngui itod xikjín xi isa ch'o s'in. K'ee fahas'en-jiin injma-la xita jé; yaá bitsajna. Xita jé isaá 'nó ch'o bijna koni s'in tsibijna k'e nga sa ítjòn. Jñò, xi xita ts'en 'mì-nò, k'oaá tis'in komat'ioòn naxhrjein i'ndeji.

Nea-la ko 'ndse Jesús

(*Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21*)

⁴⁶ Tákó tik'ee tíhóko xita Jesús nga ijchò nea-la ko 'ndse. Yaá tsibitsajna ján nditsiaán nga mejèn-la kichja-la. ⁴⁷ Jngod xita kitsò-la Jesús:

—Nea-lè ko jñà 'ndsi ján nditsiaán títsajna. Jì xó kodko-lè.

⁴⁸ Jesús kitsò-la jé xita xi ijchòko-la 'én:

—¿A mejèn-lè nga jchii yá-né xi nea-na ko xi 'ndsè?

⁴⁹ K'ee tsakó-la jñà xita xi kota'yat'aà-la. Kitsò:

—Chítsején-lá jñà xita koi, jé-né xi nea-na ko jñà-né xi 'ndsè. ⁵⁰ Ngats'ii xi síkítasòn koni s'in mejèn-la Na'en-na xi tijnna ngajmii, jñà-né xi 'ndsè xi tichja ko xi nea-na.

Kjoa xi mangásòn ts'e xita xi kijnđi xojmá

(*Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8*)

13 Tijè-ne naxhrjein, Jesús itjo-ne ni'ya, yaá tsibijnandii ndáchikon. ² Kjín jchán xita chixoñat'aà-la; Jesús jahas'en jngod chitso; yaá tsibijnaya. Ngats'ii xita xi i'nga, yaá tsibitsajna indii nandá. ³ Tsibíts'ia Jesús nga kjiin skoya kjoa xi mangásòn tsibénojmi kitsò:

—Jngod xita kii kijnđi xojmá. ⁴ K'e nga tsibíts'ia nga kiskijnđi xojmá, chixò chiba ya iya ndiyá. Ikjoàn j'ii nise; tsakjèn. ⁵ Ngui koa tjín chixò nanda naxi choòn nga chiba ni'nde tjín-la. Jñà xojmá koi, nitóón isò, koi-né nga mì nan-

ga t́jín nangui. ⁶Tanga k'e nga itjokàtji ts'oi nga k̀jòtsjè ndobá, kixiñó, ikjoàn jngod k'aá kixi, koi-né nga tsjìn-la ima. ⁷Ngui koa t́jín chixò ya ijìin na'yá. K'e nga k̀jò'nga na'yá, kisik'en-ngui xka-la xojmá. ⁸J̀nà xi chixò ñánda nangui ndaà, ndaà tsajà-la toò. T́jín xi kitsjaà jngod sindo nga jngod ijngod xojmá, t́jín xi kitsjaà jàn kaàn, koa t́jín xi kitsjaà katé. ⁹Ndaà t́ináyàà koni xan-nò.

**Mé-ne kjoa xi mangásòn
tsakóya-ne Jesús**

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

¹⁰J̀nà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús ijchòkon ñánda t́jna koa kiskònangui-la kitsò-la:

—¿Mé-ne k'oas'ín nokjoà-la xita kjoa xi mangásòn k'e nga okodyi?

¹¹Jesús kitsò-la:

—J̀nò, Nainá jye kitsjaà-nò nga jchaa kjoa/ma-la xi bénojmiya kó s'ín otíxoma jè xi ngajmiì nchrobá-ne. Tanga j̀nà xita xi k'ejí, mikii t́jiin-la. ¹²Jè xi t́jín-la k̀johítsjeèn, k'oií isa-la skanda tsatoò s'e-la, tanga jè xi tsjìn-la, skanda tjá'aán-la mé xi chiba t́jín-la. ¹³Koií kjoa-la k'e nga okoòya, koií 'én chjà-la kjoa xi mangásòn. J̀nà xita koi, sík'aá xkon tanga mikii tsejèn-la. Binchá líká-la tanga mikii 'nchré, t́kooá mikii machiya-la. ¹⁴Kjoa ts'e xita koi, k'oaá s'ín bitasòn koni kitsò Isaiás xita xi kiichja ngajo-la Nainá, nga kitsò: J̀nò, nas'ín í'ño-isa ḱiná'ya-nò tanga mikii kochiya-nò, nas'ín í'ño-isa chítsejèn-nò tanga mikii jchaa.

¹⁵Inima-la xita koi, tájaàjiin t́jín; tsibíchjoàjto líká-la, t́ichjoàjto xkon. Koií kjoa-la mikii ndaà 'nchré kò mikii tsejèn-la kò mikii fahas'en-jiin-la. K'oaá ma-ne nga majìn-la nga 'an fit'aà-na mé-ne nga 'an sindaà-na.

¹⁶J̀nò, mé tà ndaà-nò nga t́jín xkoòn nga ma tsejèn-nò kò t́jín líká-nò nga ma

na'yà kjoa xi tíma nachrjein i'ndeí. ¹⁷Okixí xi xan-nò, k̀jìn xita xi kiichja ngajo-la Nainá kò xi xita kixi k̀jòmejèn-la nga skoe jè xi j̀nò títsa'yaà tanga mikii kijtsee; t́kooá k̀jìn xita k̀jòmejèn-la nga k̀jì'nchré jè xi j̀nò títsana'yà tanga mikii ki'nchré.

**Kó tsòya-ne kjoa xi
mangásòn ts'e xojmá**

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸T́ináyàà kó tsòya-ne jè kjoa xi mangásòn ts'e xita xi k̀jìndi xojmá. ¹⁹J̀nà xojmá xi chixò iya ndiyá, jè ngaya-la koni j̀nà xita xi 'nchré 'én-la Nainá koni s'ín otíxoma tanga mikii machiya-la; fii xita neí, ikjoàn faaxìn jè 'én ijìin inima-la xita. ²⁰J̀nà xojmá xi chixò ya ñánda naxi choòn, jè ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá. Tsjaà ma-la nga sa 'nchré. ²¹Tanga jè-nè nga tsjìn-la ima, ta chiba nachrjein chíkjoa-la. K'e nga mé kjoa xi sakó-la kò tsà xita fitjingui kondra-la nga jè ngatjì-la 'én-la Nainá, nitoón síkíjna ndiyá-la Nainá. ²²J̀nà xojmá xi chixò ijìin ñánda t́jín na'yá, jè ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá tanga 'ño síkájno kjoa ts'e tsojmi xi t́jín isò'nde kò jè kjoa nchiná konachan-la. J̀nà kjoa koi síkíts'ón-jiin 'én-la Nainá, k'oaá ma-ne nga mikii makjìn-ya. ²³Tanga j̀nà xojmá xi chixò ñánda nga nangui ndaà, jè ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá koa machiya-la; ikjoàn makjìn-ya 'én, k'oaá ngaya-la koni yá xi ojà-la toò. T́jín xi tsjá katé; t́jín xi tsjá jàn-kaàn; t́jín xi tsjá jngod sindo nga jngod ijngod yá.

**Kjoa xi mangásòn it'aà
ts'e ijná xi mikii ndaà**

²⁴Jesús ngui jngod kjoa xi mangásòn tsakóya-la xita, kitsò-la:

—Koni s'ín otíxoma jè xi ngajmiì nchrobá-ne, k'oaá ngaya-la koni jngod xita xi 'ño ndaà xojmá-la trigo tsibítjesòn nangui-la. ²⁵Tanga k'e nga kjifè

yije kóhótjín x̄ita, j'ii kondra-la nga tsibítjejiin x̄ka ijñá xi mikii ndaà ya ijiiin trigo. Ikjoàn kiì. ²⁶ K'e nga jye kjò'nga jñà trigo koa kixò-la natín, yaá tsatsejèn-jiin ijñá xi mikii ndaà. ²⁷ K'eé kiì jñà ch̄i'nda nga tsibénojmi-la nei-la. Kitsò-la: "Na'èn, jñà xojmá xi tsibítjii ya nangui-lè, ndaà-né. Tanga, ¿ñánda j'ii-ne ijñá xi mikii ndaà xi tsatsejèn-jiin trigo?" ²⁸ Jè nei-la nangui, kitsò: "Jngòd-la x̄ita kondra-na xi okis'iin." K'eé kitsò jñà xi-ta ch̄i'nda: "¿A mejèn-lè nga konguí-jen, chjínèjiin-jen jñà ijñá xi mikii ndaà?" ²⁹ Tanga jè nei-la nangui kitsò: "Ma-jin, tsà chjínè jñò ijñá xi mikii ndaà, tsà koi nachrjein-la yaá chjínèkjod jñà trigo." ³⁰ Tikoáá-ne kàtamajchákjod ingajò skanda k'e nga jye kojchá. K'e nga jè nachrjein nga sincháxkò, 'aán koxán-la ch̄i'nda xi koixkò: "Ítjòn xin kìncha ijñá xi mikii ndaà, ko'ñójté-né mé-ne nga kití-ne. Nga koma iskan kìncháxkò jñà trigo; yaá kìncha iya ni'nga-na."

Kjoa xi mangásòn it'aà ts'e xojmá mostaza

(*Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19*)

³¹ Jesús ijngòd k'a tsakóya-la x̄ita kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

—Koni s'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, jè mangásòn-ko koni kji xojmá mostaza k'e nga jngòd x̄ita bítjejiin nangui-la. ³² Okixi-né xojmá jè, jè xi isa itsé kji ngats'ii xojmá xi tjín, tanga k'e nga jye majchá, isaá nga ma koni x̄ka xi ma chine xi sitje indii ni'ya. K'oaá kji nga ma koni jngòd yá nga; f'ii nise xi tjíma-jiin isén, jñà chrja-la ya bínndaà'a tjé-la nise.

Kjoa xi mangásòn it'aà ts'e na'yo san

(*Lucas 13:20-21*)

³³ Jesús ngui jngòd k'a tsakóya-la x̄ita kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

—Koni s'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oaá ngaya-la koni jè na'yo

san, k'e nga jngòd chjoón síkájiiin jàn ch̄iba skoan inchrajín, masan yije-né kóhokji na'yo.

Jesús, kós'ín kisikjeén kjoa xi mangásòn

(*Marcos 4:33-34*)

³⁴ Ngats'ii 'én koi, Jesús, ngui kjoa xi mangásòn tsakóya-la x̄ita; nimé 'én kiichja xi mitsà kjoa xi mangásòn tsibénojmi. ³⁵ K'oaá s'ín tsitasòn koni s'ín kitsò jè x̄ita xi kiichja ngajo-la Nainá nga kitsò:

Kjoa xi mangásòn kichja.

Koif kjoa kènojmiá kjoa xi tjí'ma skanda tjen-ne nga kisindaà isò'nde.

Kó tsòya-ne kjoa xi mangásòn it'aà ts'e ijñá xi mikii ndaà

³⁶ Jesús k'e nga kisihixat'aà x̄ita xi kjin ma; ikjoàn jahas'en ni'ya. Yaá ijchòkon x̄ita xi kota'yàt'aà-la. Kitsò-la:

—Tènojmi-nájen kó tsòya-ne jè kjoa xi mangásòn ko jè ijñá xi mikii ndaà xi tjín ya ijiiin trigo.

³⁷ Jesús kitsò:

—Jè xi kíjndí xojmá xi ndaà, 'an-ná xi Ki'ndí-la X̄ita xan-la yijo-na; ³⁸ ko jè nangui, jè isò'nde; jñà xojmá xi ndaà, jñà-né x̄ita xi títajnajiiin kjotíxoma-la ngajmii; jñà ijñá xi mikii ndaà, jñà-né xi x̄ita-la x̄ita neif; ³⁹ ko jè x̄ita kondra xi tsibítje ijñá xi mikii ndaà, tijè-ne x̄ita neif; k'e nga jye sincháxkò tsojmi xi kojchá jè ngaya-la k'e nga kjoehet'aà isò'nde; koa jñà xi bíxkò tsojmi, jñà ngaya-la àkjale. ⁴⁰ K'oaá s'ín sincháxkò ijñá xi mikii ndaà mé-ne nga kotsjòjiin-ne ni'ín nga kití, k'oaá s'ín koma k'e nga kjoehet'aà isò'nde. ⁴¹ An xi Ki'ndí-la X̄ita xan-la yijo-na siikasén àkjale-na it'aà ts'e kjotíxoma-na mé-ne nga koixkò ngats'ii x̄ita xi bít'in-la x̄ita xi kjeifí nga kátátsji jé, ko ngats'ii x̄ita xi ch'o s'ín. ⁴² Yaá kot-sjoya ngajo ñánda títi ni'ín; yaá skindàya ko siijts'iin ni'ño. ⁴³ Koa jñà xi x̄ita kixi,

k'oaá s'ín ote kotsejèn koni ndobá-là ts'oi ya nándá nga títotíxoma Nà'è-n-là. ¡Ndaà tìnáyáà koni xan-nò!

Jngoò tsojmi chjí xi kisijna'ma

⁴⁴ Koni s'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oaá ngaya-là koni jngoò tòn xi 'nó chjí xi títjna'ma jjiin nangui. Jè xítà xi sakó-là, tsjaá ma-là. Tiyáá ijngoò k'a bíjna'ma-ne. K'ée fi katítjna yije tsojmi xi títjn-là; ikjoàn otse nangui jè, nga ts'e koma tòn xi 'nó chjí-là.

Jngoò ndátòn chjí

⁴⁵ Koni s'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oaá tís'ín ngaya-là koni jngoò xítà xi koi xá s'ín nga tsojmi otítjnaya. Ótsji ndátòn chjí xi 'nó ndaà. ⁴⁶ K'e nga jye sakó-là xi 'nó chjí, ikjoàn fi katítjna yije tsojmi-là xi títjn-là; k'ée otse ndátòn jè.

Nà'ya xi bíxkóya tìn

⁴⁷ Koni s'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, tikoáá k'oaá s'ín ngaya-là koni jngoò nà'ya xi níkatjen-jiin ndáchikon mé-ne nga koma kjìn skoya tìn koiixkóya-ne. ⁴⁸ K'e nga jye tse nà'ya-là jnà xítà xi sík'en tìn, fiko ya indii ndáchikon; yaá faájiin ngats'i tìn xi ndaà kjoàn; nisíyá binchá; koa jnà tìn xi mikii ndaà kjoàn, síkatsjoò-né. ⁴⁹ K'oaá s'ín koma k'e nga kjoehet'aà isò'nde, kitjojen àkjale xi kjoaájiin jnà xítà xi ch'o s'ín ya nándá títajna xítà kixi. ⁵⁰ Ko jnà xítà xi ch'o s'ín kotsjoya ngajo nándá títi ni'in; yaá skindàya ko sùjts'iin ni'no.

Tsojmi chjí xi xítse ko xi jye kòjchínga

⁵¹ Jesús kiskònangui-là jnà xítà, kitsò-là:

—¿A machiyaá-nò ngats'i kjoa koi?

Jnà xítà kitsò:

—Jon, Nà'è-n.

⁵² K'ée kitsò-là Jesús:

—Jngoò xítà xi okóya kjoatíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés k'e nga kota'ya kó s'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oaá s'ín ngaya-là koni jngoò nei-là ni'ya xi 'nchaxkó-là tsojmi, koa k'e nga mochjeén-là, ochrje tsojmi chjí xi xítse, o xi jye kòjchínga.

Kó kitsò xítà k'e nga kii Jesús ján naxandá-là Nazaret

(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

⁵³ Jesús, k'e nga jye tsibénojmiya kjoa xi mangásòn, kii-ne. ⁵⁴ K'e nga ijchò-ne nangui-là ján Nazaret, ya ni'ya ingo sin-agoga, tsibíts'ia nga tsakóya-là xítà 'én-là Nainá. Koa jnà xítà tã kjòxkón-là, k'ée kitsò:

—¿Xítà jè, nándá komà-là ngats'i kjoachjine xi okóya? ¿Kó ma-ne nga ma-là s'ín kjoxkón xi ndaà tijn? ⁵⁵ ¿A mìtsà jè ti-là chjineyá? ¿A mìtsà jè nea-là xi 'mì María? ¿A mìtsà 'ndse ma Jacobo, José, Simón, ko Judas? ⁵⁶ Tikoáá, ¿a mìtsà i títajnajiiin-ná jnà íchjín ndichja? ¿Nándá ma yije-là kjoa koi?

⁵⁷ K'oaá ma-ne nga mikii kòkjeiín-là it'aà ts'e Jesús. Tanga jè Jesús kitsò-là:

—Jngoò xítà xi chja ngajo-là Nainá, nita ná naxandá-ne yaxkón-né, tanga ya naxandá-là ko ni'ya-là mikii yaxkón.

⁵⁸ Mikii kjìn kjoxkón xi ndaà tijn kis'iin nga jnà xítà xi ya inde-là mikii kòkjeiín-là it'aà ts'e Jesús.

Kii komà k'e nga k'en Juan xi kis'iin bautizar xítà

(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

14 Jnà nachrjein koi, jè Herodes xi xítaxá ítjòn títjna ya nangui Galilea, kii'nchré koni s'ín bénojmi xítà mé kjoa xi tís'ín Jesús. ² Kitsò-là jnà xítà xi síxá-là:

—Xítà jè, jè-né xi 'mì Juan xi kis'iin bautizar xítà xi jye jaáya ijngoò k'a-là. K'oaá ma-ne nga títjn-là nga'nó nga ma-là s'ín kjoxkón xi ndaà tijn.

³Nga isa kjõtseeé, jè Herodes kits-jaà okixi nga kitsobà'nó Juan, ikjoàn kiskinis'en ndayá, koií kjoa-la nga jè chjoón Herodías xi chjoón-la Felipe xi 'ndse komà Herodes k'oaá s'ín kisijé. ⁴Koií kjoa-la nga jè Juan xi kis'iin bautizar xita, kjìn k'a okitsò-la Herodes: "Mikii tjínde-lè nga jì tijnakoii chjoón-la 'ndsi."

⁵K'oaá ma-ne nga jè Herodes mejèn-la kisik'en Juan, tanga jñà kitsakjòn-la xita naxandá, nga jyeé tjiin-la naxandá nga jè Juan, jè xita xi chjaya ngajo-la Nainá. ⁶K'e nga ijchò nó-la jè Herodes, tsachrje s'eí-la koa jè tsòti-la Herodías kitè nga nguixkon xita xi títajna s'eí. Jè Herodes, 'nó ndaà kisaseèn-la. ⁷Koa kitsjaà kixi 'én-la nga tsjá yije-la mé xi sijé-la jè tsòti. ⁸Koa jè nea-la chinchá'a ítjòn jè tsòti nga kátasíjé-la sko Juan. Jè tsòti, k'ée kitsò-la Herodes:

—Tjiin-ná sko Juan xi kis'iin bautizar xita, tinaya-ná chrobate.

⁹Jè Herodes xi xitaxá ítjòn tíjna, kjòba-la k'e nga kiinchré-la jè tsòti. Tanga koií kjoa-la nga jye kitsjaà kixi-la 'én nga nguixkon xita xi ya títajna s'eí, k'ée kitsjaà okixi nga k'oi-la sko Juan jè tsòti. ¹⁰Jè Herodes kitsjaà-la okixi xita-la nga tsatesin Juan ya iya ndayá. ¹¹Ikjoàn kilko sko Juan, tjíya-la chrobate nga kitsjaà-la jè tsòti, ko jè tsòti kisingsatsja nea-la.

¹²K'ée ijchò xita xi kota'yat'aà-la Juan; kiskoé yijo-la nga jye k'en, ikjoàn kií kihijiin; nga komà iskan, kisik'ínchré Jesús.

Kó kis'iin Jesús nga 'òn jmiì xita kisikjèn

(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

¹³Jesús, k'e nga jye kiinchré jè kjoa xi komà'in Juan, tà tajngoò kiin-ne; tsibijna'ya jngoò chitso; ijchò jngoò i'nde it'aà xìn. Tanga jñà xita, nga jye kiinchré

nga kiin-ne Jesús, tikoáá kiitjingui-la; saà ndsokoo kiin-ne ngats'iì xita xi ya chrañat'aà-la naxandá-la. ¹⁴Jesús, k'e nga itjojen chitso, kijtseeé nga 'nó kjìn ma xita xi títajna; kjòhimakeè-né. K'ée kisindaà-ne ngats'iì xita xi xk'én. ¹⁵Nga jye kjòhoxòn jñà xita xi kota'yat'aà-la Jesús ijchò kinchat'aà-la, kitsò-la:

—Jye kjòhoxòn, ko i'nde jè, it'aà xìn-né; nimé tjín. Kot'in-la jñà xita kàtji-ne nga kàtatse tsojmi xi skine jñà naxandá nànda nga chrañat'aà.

¹⁶Jesús kitsò:

—Mikii kjoi-ne. Tjiin-la jñò xi kokjen xita koi.

¹⁷Xita xi kota'yat'aà-la Jesús kitsò:

—Nimé tjín-najen. Tà 'òn ma inchrájin ko jò ma tin xi títajna-najen.

¹⁸Jesús kitsò-la:

—Nchrohóko-ná ijndé.

¹⁹K'ée kitsò-la jñà xita xi kjìn ma-ne nga kàtítajnajiiin ijñá; ikjoàn kiskoé jñà inchrájin xi 'òn ma-ne ko jñà tin xi jò ma-ne; ikjoàn kiskoòtsejèn ngajmiì, kitsjaà-la kjondaà Nainá, ikjoàn kisixkoaya inchrájin; k'ée kitsjaà-la jñà xita xi kota'yat'aà-la, koa jñà xita xi kota'yat'aà-la kisika'bi-la jñà xita xi kjìn ma-ne. ²⁰Tsakjèn yije kóhótjín xita kó nga kjòskiì. K'ée tsibíxkó-ne jñà xi tsiningui-ne. Ngui tejò nisiyá komà. ²¹Jñà xita xi tsakjèn, 'òn jmiì ma-ne xi xita x'in. Mikii kòxkeya jñà íchjín ko íxti.

Kjoxkón xi kis'iin Jesús nga kiin-ne ndsokoo ya isòn ndáchikon

(Marcos 6:45-52; Juan 6:16-21)

²²Nga komà iskan, Jesús kisikas'en xita xi kota'yat'aà-la ya iya chitso mé-ne nga isa ítjòn kijchò-ne ján xijngoàà ndáchikon; koa jè Jesús k'ée tísíhixat'aà xita xi kjìn ma-ne nga jye nchifi-ne. ²³K'e nga jye kisihixat'aà yije jñà xita, Jesús kiimijin-jno jngoò nindoò nga kií kiichjat'aà-la Nainá nga tà jè tajngoò. K'e nga jye kòjñò, Jesús tà tajngoò tíjna ya

i'nde jè. ²⁴ Jè chitso jye 'nó k'jìn ijchò. Jè nga'nó-la nandá jye ngaxìn ngajèn tífiko chitso nga jè tjo bíchjoà ikon-la. ²⁵ K'e nga tajñòya isa, Jesús kiitjingui-la xita xi kota'yàt'aà-la nga kiì-ne ndsoko ya isòn nandá. ²⁶ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la k'e nga kijtsee nga tífisòn nandá tà kitsakjòn-la; k'eé kiskindàya xkón, kitsò: —Iníma ch'o-né.

²⁷ Tanga Jesús nitoón kiichja-la, kitsò-la:

—'Nó t'è-là takòn, k'ì tsakjòdn-jèn, 'an-ná.

²⁸ Jè Pedro, k'eé kiichja-la kitsò-la:

—Na'èn, tsà jì-né, tji'nde-ná nga kjí-soàn nandá skanda ñánda tìsìjni.

²⁹ Jesús kitsò-la:

—Nchroboí.

Jè Pedro itjojen-jno chitso koa tsi-bíts'ia nga kiì-ne ndsoko ya isòn nandá ñánda síjna Jesús. ³⁰ Tanga k'e nga kijtsee nga jè tjo 'nó tí'ba, kitsakjòn-né, ikjoàn tsibíts'ia nga mejèn kiskaàjiindá; k'eé kiskindàya kitsò:

—iNa'èn, nachrjejiin-ndá-ná!

³¹ Jesús nitoón kitsobà'nó tsja, kitsò-la:

—iChibaá mokjeín-lè it'aà ts'an! ¿Mé-ne jò kòbeè-la takoin?

³² K'e nga jahas'en-ne chitso ingajò, nitoón kisijyò-ne tjo. ³³ Jñà xita xi títsajnyaya chitso chinchaxkó'nchit'aà-la Jesús, kitsò-la:

—iXi okixi, jì-né xi Ki'ndí-la Nainá!

Kíí s'ín kjòndaà-ne xita xi xk'én ján Genesaret

(Marcos 6:53-56)

³⁴ K'e nga jye tsatojiin ndáchikon, ijchò ján nangui Genesaret. ³⁵ Jñà xita xi ya i'nde-la, k'e nga kijtseexon Jesús nga jè xi ya ijchò, kisikí'nchré xíkjin kóhokji ya i'nde ñánda chrañat'aà; ikjoàn j'iiko-la ngats'iì xita xi xk'én ya ñánda tíjna Jesús. ³⁶ Tsiíbítsi'ba-la nas'ín ta jè itjòn nikje-la

tsobà'nó nga kàtandaà-ne; ngats'iì xi kitsobà'nó nikje-la kjòndaà yijee-ne.

Jè kjoa xi síkíts'ón xita

(Marcos 7:1-23)

15 Ijchò i'nga xita fariseo ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés xi inchròba-ne Jerusalén nga kiskònangui-la Jesús, kitsò-la:

² —¿Mé-ne jñà xita xi kota'yàt'aà-lè, k'e nga kjèn, mì k'oaá s'ín onfjno-ne tsja koni s'ín síjé kjotíxoma-la xita jchíngá-ná?

³ Jesús k'eé kiskònangui-la jñà xita koi, kitsò-la:

—¿Jñò, mé-ne mikii níkitasòn-nò kjotíxoma-la Nainá nga koi onguítjingui-là kjotíxoma-la xita?

⁴ Jè Nainá k'oaá kitsò: “Jchaxkoin na'èn-lè ko nea-lè”, ko: “Jè xi chjajno-la na'èn-la ko nea-la tjínè-la nga kiyá.”

⁵ Tanga jñò bixón-nó: “Jngodò xita ma kitsò-la na'èn-la, o nea-la: Mikii koma siichját'aà-lè; ngats'iì tsojmi xi tjín-na, jè Nainá jye kitsjaà-la.”

⁶ Bixón-nó nga mì tì kiì tjí'nde-la nga skoexkón na'èn-la ko nea-la; mì tì kiì koma kosiko-nò. K'oaá s'ín 'nè jñò nga níkjina kjotíxoma-la Nainá nga koi onguítjingui-lá kjotíxoma tsajòn. ⁷ Jñò, xita xi jò ma isén-nò, ndaà kiichja it'aà tsajòn Isafas, xita xi kiichja ngajo-la Nainá k'e nga kitsò:

⁸ Jñà xita koi beèxkón-na xi tà 'én chja tanga jè iníma-la kjiin tíjnat'aàxin.

⁹ Nímé chjí-la nga beèxkón-na, nga kjotíxoma-la xitaá okóya koni tsà kjotíxoma-la Nainá.

¹⁰ Jesús, k'eé kiichja-la ngats'iì xita, kitsò-la:

—Tíná'yaà ko ndaà kàtachiya-nò.

¹¹ Jñà tsojmi xi tso'ba kine-ne xita, mìtsà jñà xi síkíts'ón xita nga nguixkon Nainá; jñà xi tso'ba bitjo-ne xi síkíts'ón.

¹² Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús ijchòkon, kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A tjiin-lè jñà xita fariseo kòjti-la k'e nga kii'nchré 'én koni s'in kinokjoi?

¹³ Jesús kitsò-la:

—Niton mé tsojmì tjà xi mìtsà jè Na'èn-na xi tjna ngajmì tsibítje, tjànè-né skanda kò ima-la. ¹⁴ Ki kii 'nè kindà; jñà xita fariseo mejèn-la okó-la ndiyá jñà xita xi mikii tsejèn-la, tanga jñà, tikoáá mikii tsejèn-la. Tsà jngòò xita xi mikii tsejèn-la, mikii koma kòkò-la ndiyá ijngòò xi tikoá mikii tsejèn-la. Ingajò, yaá kixoya ngajo nãnda ch'o choòn.

¹⁵ Pedro kitsò-la Jesús:

—Tènojmiya-nájen jè kjoa koi koni s'in kasi.

¹⁶ Jesús kitsò:

—¿Jñò, a tikoáá mikii machiya-nò kò tsòya-ne? ¹⁷ ¿A mì fiya-nò ngats'ì tsojmì xi ndsobáá chine-ná, indso'ba fis'en, ikjoàn bitjoiin-ne yijo-ná? ¹⁸ Tanga ngats'ì 'én xi ndsobáá nokjoaa-ná, inima-ná bitjoiin; jñà 'én koi, jñà-né xi síkits'ón xita nga nguixkon Nainá. ¹⁹ Nga yaá bitjokàjiin inima-la xita kjohitsjeen xi ch'o tsò, koni jñà xi xita sík'en, kò xi kjoa chijngui s'in ts'e xita xi k'j'eè kii bixan kò xi jye chixàn, kò kjoa chijé, kò kjoa ndiso kò kjoa nga chajno-ná. ²⁰ Ngats'ì kjoa koi xi inima-la bitjokàjiin-ne xita, jñà-né xi síkits'ón xita; tanga k'e nga bichiaá, nas'in mikii onijnoáá ndsaá, mikii síkits'ón-ná.

Kó kitsò jngòò chjoón xi xìn nangui-la nga kòkjeiín-la it'aà ts'e Jesús

(Marcos 7:24-30)

²¹ Jesús itjokàjiin ya i'nde jè; kii i'nde nãnda 'mì Tiro kò Sidón. ²² Jngòò chjoón xi xita Cananea xi ya i'nde-la, inchrobà-ne ijchòkon Jesús, 'nó kiichja, kitsò-la:

—iNa'èn, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David [nga jì tjina ngajo-la]

jchahima-ná! Ndí tsòti-na ch'in neij tjiin inima-la, tseé kjo'in tísíkjeiín.

²³ Tanga Jesús nì mé 'én kiichja-la jè chjoón. Kò jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, kitsò:

—Kot'in-la chjoón jè, kàtji-ne; tsí ch'o kjindáya tjiingui-ná.

²⁴ K'eé kitsò Jesús:

—Nainá kisikasén-na, tà jñà j'ì katsjia xita naxandá Israel nga kichijá koni orrè.

²⁵ Tanga jè chjoón tsasixkó'nchit'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Na'èn, tichját'aà-ná.

²⁶ Jesús kitsò-la:

—Mikii ndaà tjin nga chjaà'an-lá niño jñà ixti, ikjoàn k'oi-lá nañá.

²⁷ Tanga jè chjoón kitsò:

—Jon, Na'èn, tanga jñà nañá kineé xi-la tsojmì xi bixòngui ímíxa-la nei-la.

²⁸ Jesús k'eé kitsò-la:

—Jì chjoón, 'nó ndaà mokjeiín-lè it'aà ts'an. K'oas'in kátama koni s'in mejèn-lè.

Kò jè tsòti-la chjoón, tik'eé kjòndaà-ne nga tije-ne hora.

Kó kis'iin Jesús nga kjìn skoya ch'in kisindaà-ne

²⁹ Jesús kii-ne ya i'nde nãnda 'mì Tiro kò Sidón koa tsatot'aà indii nandá Galilea. K'eé kiimijin-jno jngòò nindòò kò yaá tsibijna. ³⁰ Kjin jchán xita ijchòtjiingui-la nãnda tjina; ijchòko-la xita xi tsá'yá kjoàn, xita xi mikii tsejèn-la, xita xi kótó tsja kjoàn, xita xi mikii ma chja kò xita xi k'jei' ch'in tjin-la; yaá kisikítsajngui ndsoko Jesús. Ngats'ì xita koi kisindaà-ne. ³¹ Tà kjòkón-la jñà xita k'e nga kijsèe nga komà kiichja-ne jñà xi mikii ma chja; koa jñà xi mikii ndaà síxá tsja, kjòndaà-ne; xi mì ma fi, komà kii-ne; koa jñà xi mikii tsejèn-la, kjòtsejèn-la. K'eé jeya kisikíjna Nainá koni kisiko jñà xita-la naxandá Israel.

**Kó kis'iin Jesús nga
ñijòn jmiì xit̃a kisikjèn**

(*Marcos 8:1-10*)

³² Jesús kiichja-là xit̃a xi kota'yàt'aà-là, kitsò-là:

—Mahimakeè-ná jñà xit̃a koi. Jye kò jàn nachrjein t̃jín-là nga t̃tsajnakò-na, koà nimé t̃jín tsojmì xi kine. Majìn-na nga tà k'oas'ín sikasén chjan-na ni'ya-là tsà ya kòhindaàya ndiyá.

³³ Jñà xit̃a xi kota'yàt'aà-là Jesús kitsò:

—Jngod̃ i'nde it'aà xìn ñánda nimé tsojmì t̃jín, ¿kós'ín koma sakó-ná tsojmì xi kòkjen jñà xit̃a koi nga 'nó k̃jìn ma-ne?

³⁴ Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Kó t̃jín ma inchrájín xi t̃fijjò-nò?

Jñà xit̃a xi kota'yàt'aà-là kitsò:

—Itoò ma-ne inchrájín, kò t̃jín chiba-najen t̃jín jtabá.

³⁵ K'ée kitsò Jesús:

—Koatìn-là kàt̃tsajnat'aà nangui jñà xit̃a.

³⁶ Jesús kiskoé inchrájín xi itod̃ ma-ne kò jñà t̃jín jtabá, kitsjaà-là k̃jondaà Nainá, ikjoàn kisixkoaya, k̃jòngatsja jñà xit̃a xi kota'yàt'aà-là mé-ne nga kitsjaà-là jñà xit̃a xi k̃jìn ma-ne. ³⁷ Tsakjèn yije xit̃a kóhòt̃jín skanda kó nga k̃jòskii. K'è nga tsibíxkó-ne xi tsiningui-ne, ngui itod̃ nisiyá komà. ³⁸ Jñà xit̃a xi tsakjèn, ñijòn jmiì ma-ne xi xit̃a x'in, mikii kòxkeya jñà íchjín kò íxti. ³⁹ Jesús kisihiat'aà xit̃a, ikjoàn jahas'en chitso koà kii ya i'nde ñánda 'mì Magdala.

**Kó kitsò Jesús k'è nga jñà xit̃a fariseo
kò xit̃a saduceo kisijé jngod̃ seña**

(*Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56*)

16 Jñà xit̃a fariseo kò xit̃a saduceo kiikon Jesús ñánda t̃jina nga mejèn-là skót'aà tsà kixi kjoa nga Nainá kisikasén. Kisijé jngod̃-là seña xi jeya t̃jín xi it'aà ts'è Nainá nchrobá-ne. ² Tanga Jesús kitsò-là:

—K'è nga jye mahixòn, jñò, bixón-nò: “Ndaà choòn nchijòn-lè, inì choòn ján ngajmiì.” ³ K'è nga tajñòya bixón-nò: “Mikii ndaà choòn nachrjein i'nde; nga-jmiì inì choòn kò ifi kjiya.” Jñò xi jò ma isén-nò, 'ya-nò kó choòn ngajmiì tanga mikii fiya-nò kó tsòya-ne kjoaxkón xi t̃ima nachrjein i'nde. ⁴ Jñà xit̃a ts'en kò xit̃a xi mikii 'nchréñijon-là Nainá, jngod̃ seña síjé xi jeya t̃jín; tanga nimé seña skoe, tà jè skoe ts'è Jonás, xit̃a xi kiichja ngajo-là Nainá.

Jesús yaá kisikítsajna xit̃a koi; jè, kii-né.

**Jesús, mé kjoa xi tisingásòn-kò
kjoht̃sjeèn xi okóya xit̃a fariseo**

(*Marcos 8:14-21*)

⁵ Jñà xit̃a xi kota'yàt'aà-là Jesús, k'è nga tsatot'aà xijngoaà nandá, kijchàajjìn-là mikii ts'a inchrájín. ⁶ Jesús kitsò-là:

—Chit̃sejèn-là koà t̃ikindaa yijo-nò it'aà ts'è na'yo san-là xit̃a fariseo kò xit̃a saduceo.

⁷ Xit̃a xi kota'yàt'aà-là Jesús tsohóko xikjín, kitsò-là:

—Koií kotsò-ná nga mikii kich'a inchrájín.

⁸ Jesús nitòón kijtseèya-là, kitsò-là:

—¿Mé-ne kokixón-nò nga tsjìn-nò inchrájín? Ñó chiba mokjeiín-nò it'aà ts'an. ⁹ ¿A mì machiya-nò, a mì bítsjeèn-nò k'è nga kisika'biá inchrájín xi 'òn ma-ne koà 'òn jmiì xit̃a x'in tsakjèn? ¿Kó t̃jín nisiyá tsibíxkó-isa? ¹⁰ ¿A mì t̃jjiin-nò t̃ikoáá k'è nga kisika'biá inchrájín xi itod̃ ma-ne kò ñijòn jmiì xit̃a tsakjèn? ¿Kó t̃jín nisiyá tsibíxkó-isa? ¹¹ ¿Mé-ne nga mikii machiya-nò nga 'an mitsà koi xi otixan-nò it'aà ts'è inchrájín? Jè-né nga t̃ikindaa yijo-nò na'yo san-là xit̃a fariseo kò xit̃a saduceo.

¹² K'ée k̃jòchiya-là nga jè Jesús k'è nga okitsò-là: “T̃ikindaa yijo-nò”, mitsà

na'yo san-la inchrájin xi tsibénojmí-la, jñà kjohítsjeèn xi okóya jñà xita fariseo ko xita saduceo.

Kó kitsò Pedro yá xita-ne Jesús

(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

¹³ K'e nga ijchò Jesús ya i'nde n'anda 'mì Cesarea ts'e Filipino kiskòngui-la jñà xita xi kota'yàt'aà-la. Kitsò-la:

—¿Kó tsò jñà xita? ¿Yá-ná 'an xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na?

¹⁴ Kitsò jñà xita xi kota'yàt'aà-la:

—Tjín xi tsò: “Jè Juan xi kis'iin bautizar xita.” Ko tjín xi tsò: “Jè Elías.” Tikoáá tjín xita xi tsò: “Jè Jeremías.” Ko xi k'ejí xita tsò-né: “Jngòd xita xi kiichja ngajo-la Nainá.”

¹⁵ K'ée kitsò Jesús:

—¿Koa jñò, kó bixón? ¿Yá-ná 'an?

¹⁶ K'ée kiichja Simón Pedro kitsò:

—Ji-né xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá], Kí'ndí-la Nainá xi tjínakon.

¹⁷ Ikjoàn kiichja Jesús; kitsò-la:

—Mé tà ndaà-lè nga ji Simón, kí'ndí-la Jonás. Jè Nainá xi tjína ngajmii tsakó-lè ngats'iì kjoa koi; mitsà xita isò'nde tsibénojmí-lè. ¹⁸ 'An, k'oaá xán-lè nga Pedro 'mì-lè [nga ndajo tsò-ne]; yaá isòn ndajo jè kindaàsoàn naxandá-na; nas'ín jè nga'nó-la kjoabiyaà mikii sikkijne-la jñà xita naxandá-na. ¹⁹ 'Aán tsjaà-lè ibi-la xotjoa-la naxandá xi jè otixoma-la jè xi ngajmii nchrobá-ne; ngats'iì kjoa xi ko'ndi i isò'nde, tikoáá ján ngajmii Nainá tsjá'nde-né; ko jñà kjoa xi mikii ko'ndi i isò'nde, tikoáá ján ngajmii, Nainá mikii tsjá'nde.

²⁰ Jesús kitsò-la jñà xita xi kota'yàt'aà-la:

—Kì yá xi bènojmí-là nga 'an-ná xi Cristo [nga 'aán kisikasén-na Nainá].

K'oaá s'ín tsibénojmí Jesús kjoabiyaà-la

(Marcos 8:31–9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Tikoi-ne nachrjein Jesús tsibít'sia nga tsibénojmíya-la xita xi kota'yàt'aà-la nga jè, ján kjoí Jerusalén, koa jñà xita jchínga ko xita sko-la no'mii ko xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés, tseé kjo'in tsjá-la. Sikk'en-né. Tanga k'e nga kijchò ján nachrjein, kjoaáya-la. ²² Jè Pedro k'ée kiiko Jesús n'anda it'aà xìn nga kiichjako nga mikii ndaà tjín koni tsò. Kitsò-la:

—Na'en, kì k'oaá s'ín nikítsjiin. Mì k'oaá tsò Nainá nga k'oas'ín komat'in.

²³ Tanga Jesús kisikáfaya, kitsò-la jè Pedro:

—Tisit'aaxín-ná ji xita neí. Tà mejèn-lè nga jé binchaatsji-ná. Mitsà k'oas'ín nikítsjiin koni s'ín tjín kjohítsjeèn-la Nainá. Ngaji tà k'oaá s'ín nikítsjiin koni s'ín tjín kjohítsjeèn-la xita.

²⁴ Jesús k'ée kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—Tsà yá xi mejèn-la nga xita ts'an koma, kàtatsjeiin-takòn mé xi mejèn-la yijo-la; koni jngòd xita xi 'yajen krò-la, kàtijnandaà nga sikkjeín kjo'in xi kjoa ts'an; ndaà kàtjít'aà-na. ²⁵ Nga nita yá xita xi mejèn-la kochrjetji yijo-la nga nimé kjo'in sakò-la, tà saá sikkhija-né ko kjo'in kijnajiin; tanga jè xi tjinnandaà nga tsjá yijo-la xi kjoa ts'an, sakò-la kjoabinachon nga it'aà ts'an ndaà kájna. ²⁶ ¿Mé xi sikkijne jngòd xita nas'ín tjoé yije-la isò'nde tsà sikkhija inima-la? Nimé. ¿A komaá koichjí kjoabiyaà jngòd xita xi majìn-la nga kiyá? Majìn. ²⁷ 'An xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na kitjojeén ijngòd k'a-na nga kjoikoa kjoajeya-la Na'en-na ko àkjalé-la nga sichikon-t'ian nga jngòd ijngòd xita koni s'ín kisikitasòn. ²⁸ Okixíí xi xan-nò, títajajajiin i'nga ijndé xita xi mì kì kiyá skanda

k'e nga skoe-na xi Ki'ndí-là Xità xan-là yijo-na nga kítjojen ijngod k'a nga kотиixoma.

Kíí komà nga jahatjìya f'ñó isén-là Jesús ya isò'nga nindoò

(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

17 Nga komà joòn nàchrjein Jesús kiimijìn-jno jngod nindoò xi 'nga kji; kiiko jè Pedro, Jacobo, ko Juan xi 'ndse ma Jacobo. ²K'e nga ijchò 'inde jè, Jesús, jahatjìya f'ñó isén-là nga nguixkon jñà xità koi. K'oaá kji komà isén-là koni kji ts'oi ko jè nikje-là kjòchroba-né koni isén ndobá. ³Jñà xità koi tà nitoón ki-jtsee Moisés ko Elías nga nchijoókjod Jesús. ⁴Pedro kitsò-là Jesús:

—Na'èn, ndaà tjin nga i titsajnaá; tsà mejèn-lè jàn ni'ya xkójndà kındaà-jen, jngod tsiji, jngod ts'e Moisés ko xi ijngod ts'e Elías.

⁵K'e nga tíchja Pedro, j'iì jngod 'nguién-là ifi xi ote kji xi tsibí'ma xità koi, ko ya jjiìn ifi kina'ya jngod-là 'én xi kitsò: —Jè jèe xi ki'ndí-na xi 'nó matsjake ko xi xó jaàjiìn-na; jè tiná'ya-là.

⁶Jñà xità xi kota'yàt'aà-là Jesús k'e nga ki'nnchré, tà kitsakjòn-né. K'éé tsoyijò tsakjàn skanda it'aà nangui. ⁷Jesús kiikasit'aà chraña-là; kisikjaní'ya-là, kitsò-là:

—Tisítjeen, ki tsakjón-jèn.

⁸K'e nga kiskoótsejèn xità koi mì tì yá tjin-ne. Tà jè tajngod sijnà Jesús.

⁹K'e nga inchrohòjen-t'aà-ne nindoò, Jesús kitsò-là:

—Kì yá xità xi bènojmí-là jè kjoa xi kà'yaà skanda k'e nga kjoaáya-na it'aà ts'e kjoabiyaà 'an xi Ki'ndí-là Xità xan-là yijo-na.

¹⁰Jñà xità xi kota'yàt'aà-là Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Mé-ne kotsò-ne xità xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskì Moisés nga jè Elías kjoíí ítjòn?

¹¹Jesús kitsò:

—Okixí-né, jè kjoíí ítjòn Elías, ko jè koiindaajiìn yije kjoa. ¹²Tanga 'an, k'oaá xán-nò, jè Elías, jyeé j'iì. Jñà xità, mikii kijtseèxkon. Ta k'oaá s'ín kisiko koni s'ín mejèn-là. K'oaá tis'ín komat'ian 'an xi Ki'ndí-là Xità xan-là yijo-na; tsee kjo'in tsjá-na jñà xità.

¹³Jñà xità xi kota'yàt'aà-là Jesús k'éé kjòchya-là nga jè Jesús, k'e nga tíchja it'aà ts'e Elías, jè Juan xi kis'iìn bautizar xità xi otsò-là.

Kós'ín koma kítjokàjiìn inima ch'o-là neíí xi tjin-là xità

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

¹⁴K'e nga ijchò Jesús nánnda títsajna xità xi kjiìn ma-ne, jngod xità ijchò kasit'aà-là nga tsasixkó'nchit'aà-là, kitsò-là:

¹⁵—Na'èn, chahimai ki'ndí-na. Ch'in biyaaxín tjin-là. 'Nó tse kjo'in síkjeiìn. Jyeé kòkjìn k'a kaàjiìn ni'ín ko nandá.

¹⁶Íí kòf'iko-là jñà xità xi kota'yàt'aà-lè, tanga mikii mandaà-là.

¹⁷Jesús kitsò:

—Jñò xità xi mikii mokjeiìn-nò it'aà ts'an xi ch'o 'nè. ¿Skanda mé nàchrjein kótijnako-nò? ¿Skanda mé nàchrjein skà-na kjoa-nò? Nchrohóko-ná jè ti ijndé.

¹⁸Jesús tsohótiko jè inima ch'o-là neíí koa itjokàjiìn-ne yijo-là jè ti. Tijè-ne hora, nitoón kjòndaà-ne.

¹⁹Jñà xità xi kota'yàt'aà-là Jesús kiskònanguit'aaxìn-là. Kitsò-là:

—¿Mé-ne ngajen mikii kòbitjojiìn-najen jè inima ch'o-là neíí?

²⁰Jesús kitsò-là:

—Mikii komà-nò koi-né nga tà chiba mokjeiìn-nò it'aà ts'an. Okixíí xi xan-nò tsà ta okji kòkjeiìn-nò koni kji xojmá mostaza nga itsé kji, koma k'óin-là nindoò: “Tixín ijndé. T'in ján xijngoaa nánnda it'aà xìn.” Koa jè nindoò kosi't'aaxìn-né. Jñò, nímé kjoa xi 'in koma-nò tsà ndaà kòkjeiìn-nò.

²¹ Jñà inima ch'o-la neíi xi okjoàn, k'ée bitjokàjiin nga nokjoat'aà-là Nainá ko nga bijnachjaán.

**K'oaá s'ín tsibénojmí Jesús
kjoabiyaà-la xi ma-ne jò k'a**

(*Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45*)

²² K'e nga taña kitjen nga tjíma ya i'nde Galilea, Jesús kitsò-la jñà xita xi kota'yat'aà-la:

—'An, xi K'indí-la Xita xan-la yijo-na, yaá tso'ba'ño-na jñà xita, ²³ ikjoàn siik'en-na. Tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein nga kiyá, kjoaáya-na.

Jñà xita xi kota'yat'aà-la k'e nga ki'n'chré 'én koi ta ba koma-la.

Tsojmì xi machjítjì ts'e ingo íjtòn

²⁴ K'e nga ijchò Jesús ko xita xi kota'yat'aà-la ján naxandá Capernaum, jñà xita xi bíxkò ton ts'e ingo íjtòn kiskònangui-la Pedro kitsò-la:

—Jè Maestro-lè, ¿a mikii bíchjì ton ts'e ingo?

²⁵ Jè Pedro kitsò:

—Jon, bíchjì-né.

K'e nga jahas'en ni'ya Pedro, Jesús, jè kiichja íjtòn-la, kitsò-la:

—¿Kó si Simón, jè xitaxá íjtòn xi i isò'nde ts'e, yá-né xi síkíchjítjì tsojmì ko ton-sá? ¿A jñà-né xi i naxandá-la, o xi jñá-né xi xìn i'nde-la?

²⁶ Pedro kitsò:

—Jñà xi xìn i'nde-la xi bíchjì.

K'ée kitsò-la Jesús:

—Jñà xi i naxandá-la nimé koichjì.

²⁷ Tanga mé-ne nga mì ch'o kitsò-ná jñà xita, t'in ján indii ndáchikon. Tikatjen-jiin kichá libá-lè xi tso'ba'ño tìn, koa jè tìn xi choé ítjoìn, chíx'eii tso'ba; ya tjí'a jngò ton. Komaá-ne nga kichjì xi ts'an ko tsiji. Tikoii, úchjì-la.

Yá xita-ne xi tjina íjtòn it'aà ts'e Nainá

(*Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48*)

18 Jñà nachrjein koi jñà xita xi kota'yat'aà-la Jesús ijchòkon nga kiskònangui-la; kitsò-la:

—Jñà xita xi jè otíxoma-la xi ngajmii nchrobá-ne, ¿yá-ne xi tjina íjtòn nga isa 'ño chjì-la?

² Jesús kiichja jngò-la ndí ti. Kisikasjina jngò osen-la jñà xita. ³ Kitsò:

—Okixí xi xan-nò, jñò, tsà mì ki sikjatjia-là kjohítsjeen-nò ko tsà mì ki k'oas'ín s'een koni jñà ndí ixti mikii kitjás'en-jñò nándá t'hotíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne. ⁴ Jè xi síkajen-la inima-la koni ndí ti jè, jè-né xi tjina íjtòn-la ngats'iì xita xi jè t'hotíxoma-la xi ngajmii nchrobá-ne. ⁵ Nita yá-ne xi it'aà ts'an skoétjò jngò ndí ti koni jè, 'aán xi skoétjò-na.

**Mé xi ok'in-la jñà xita xi jé
ótsji-la xita xi kj'eii**

(*Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2*)

⁶ Nita yá-ne xi jé skínjiiin jngò ndí xita ima xi mokjeín-la it'aà ts'an, isaá-la ndaà koma tsà singui'ño jngò ndajo natsí ís'iin, ikjoàn síkatjen-jiin ndáchikon nándá nga 'ño nanga 'ncha nandá. ⁷ Ima xó-ne jñà xita isò'nde nga tjín jchán xita xi ótsji'nde-la nga mejèn-la nga sakó jé. Tanga xó k'oaá koma-ne isò'nde, tanga ima xó-nè jè xita xi ótsji-la jé xi kj'eii xita.

⁸ Tsà jè ndsaa ko ndsokò ótsji jé-nò, tichátjòn koa kjiin tikatsjò. Isaá ndaà-nè tsà xkoán titsjò nga kitjás'een nándá s'e-nò kjoabinachon, mì k'oaá-ne tsà jò ma ndsaa ko ndsokò koa ján onguió ijiin ni'ín ts'e i'nde kjo'in nita mé nachrjein-ne. ⁹ Tsà jè xkoòn ótsji jé-nò, tìnachrjeè, kjiin tikatsjò. Isaá ndaà-nè tsà jngò ma xkoòn nga kitjás'een nándá s'e-nò kjoabinachon, mì k'oaá-ne tsà jò

ma xkoòn koa ján onguió ijìin ni'ín ts'e ìnde kjo'in.

Kjoa xi mangàsòn ts'e orrè xi kichijà

(Lucas 15:3-7)

¹⁰ Nijngòò ndí xita koi xi nachrjen-guiòd; k'oaá xán-nò, ján ngajmii, jñà àkjale-la xita koi, yaá títsajna kjit'aà nga nguixkòn Na'èn-na xi tíjna ngajmii.

¹¹ 'An xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na koif xá j'i-na nga j'i kàchrjekàjñàà kjo'in jñà xita xi kichijà.

¹² 'Kó bixón? Tsà jngòò xita xi jngòò sindo ma orrè-la koa tsà sijchaya jngòò ján ijìin ijñà, za mitsà siikítsajna jñà xi ñijòn-kaàn ko chr'òdñ ñijòn ma nga kjoì kátsji jè orrè xi kichijà jngòò?

¹³ Tsà kotsji-la, okixíí xi xan-nò, isaá tsja koma-la nei-la jè orrè xi jngòò ma, mi k'oaá-ne jñà xi kjìn ma xi mì kì kichijà.

¹⁴ K'oaá s'ín mejèn-la Nainá xi tíjna ngajmii nga nijngòò xita siichja inima-la.

Mé xi mochjeén k'e nga sindaàjiiin jngòò-la xita

(Lucas 17:3-4)

¹⁵ Tsà jè 'ndsi ch'o tísíko-lè, tinókjoa-la k'e nga tà jè tajngòò tíjna; tindaàjiiin-koi jè kjoa-la; tsà kjì'nchré-lè, jyeé ndaà kichibà-nò 'ndsi. ¹⁶ Tanga tsà mikii kjì'nchré-lè, k'eé tinókjoa-la tsà jngòò ko tsà jò xita mé-ne nga kjì'nchré yije-ne 'én xi chibà koni s'ín tíchja Xojoñ-la Nainá nga tsò: Mochjeén-né tsà jò ko tsà jàn xita xi tsjá 'én nga koma sindaàjiiin nita mé kjoa-ne mé-ne nga chjí-la. ¹⁷ Tsà mikii 'nchréñijon-la jñà xita koi, koatìn-la xita naxandá-la Nainá; koa tsà mikii 'nchréñijon-la jñà xita naxandá-la Nainá, tà k'oas'ín jchatakoin koni tsà jngòò xita xi mikii beèxkon Nainá, koni tsà jngòò xita xi tsojmì síkíchjítji.

¹⁸ 'Okixíí xi xan-nò, jñò, ngats'iì kjoa xi koi'nde ì isò'nde, tikoaá ján ngajmii Nainá tsjá'nde-né; koa jñà kjoa xi

mikii koi'nde ì isò'nde, tikoaá ján ngajmii Nainá mikii tsjá'nde.

¹⁹ 'Ijngòò k'a koa xan-nò: tsà jò ma-nò ì isò'nde xi tíjngòò takòn nga sijét'aà-la Na'èn-na xi tíjna ngajmii nita mé kjoa-ne, tsjá-nò. ²⁰ Ya ñánda títsajna jò jàn xita-na xi it'aà ts'an bixoña, yaá tíjnajiiin osen-la.

²¹ K'eé kii kasit'aà chrañà-la jè Pedro, kiskòngui-la Jesús, kitsò-la:

—Na'èn, kó tíjn k'a siijchàat'aà-la xin-guiaa k'e nga tsà ch'o tísíko-na? ¿A skanda itoò k'a?

²² Jesús kitsò-la:

—Mitsà xan-lè itoò k'a; xaán-lè itoò k'a xi jàn-kaàn ko te.

Jngòò chí'nda xi mì kì kisijchàat'aà-la xikjín

²³ 'Koni s'ín otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oaá s'ín tíjn koni kis'iin jngòò xitaxá ítjòn xi kisijé-la kindá xita chí'nda-la. ²⁴ K'e nga tís'ín kindá j'iì jngòò chí'nda-la xi 'nó kjìn millón ton kitjen-la. ²⁵ Chí'nda jè tsjìn-la ton xi koiichjí-la. Jè nei-la kitsjaà okixíí nga kàtasatíjna osen jè chá, ko chjoón-la ko íxti-la, ngats'iì tsojmì xi tíjn-la mé-ne nga kochjí-la ton xi kitjen-la. ²⁶ Chí'nda jè tsasixkó'nchit'aà-la jè nei-la; tsibítisi'ba-la, kitsò-la: “Na'èn, tíjn-lè kjòndaà, chíñakjoa-ná; kichjí yijeé-lè ngats'iì xi kitjen-na.” ²⁷ Jè nei-la kjòhimakeè chí'nda-la, kisijchàat'aà-la nga yije kindá xi kitjen-la koa kisikjñandejí-ne. ²⁸ Tik'e-ne nga itjo ni'ya chí'nda jè, kisatiikjoò jngòò chí'nda xikjín xi tikoa ton kitjen chiba-la xi ts'e. Kitsobà'ñó ís'iin nga mejèn-la kinchajta-la, kitsò-la: “Tíchjí-ná xi kitjen-lè.” ²⁹ Koa jè chí'nda xikjín tsasixkó'nchit'aà-la, tsibítisi'ba-la. Kitsò-la: “Chíñakjoa-ná, kichjí yijeé-lè xi kitjen-na.” ³⁰ Tanga jè mikii kòkjeiín-la. Ta saà ndayá kiskinìs'en skanda k'e nga koiichjí yije-la kóhotjín xi kitjen-la.

³¹ K'e nga kijtsee jnà ch'inda xíkjin xi i'nga, baá koma-la. K'ée kiì tsibénojmí-la nei-la ngats'iì kjoa xi komà. ³² Jè xitaxá ítjòn xi nei-la, k'ée kiskinikjaá ch'inda jè, kitsò-la: “Ji ch'inda xi ch'o 'nì. 'An kisijchàat'aà-lè ngayije xi kitjen-lè k'e nga tsibítsi'ba-ná. ³³ Tikoáá ngaji tji'nde-lè nga jchahimachii ch'inda xinguii koni s'in kisiko-lè nga kjòhimakeè-lè.” ³⁴ Jè nei-la kjòjtí-là, k'ée kitsjaà okixi nga kát'iì-la kjo'in skanda k'e nga koìchjí yije xi kitjen-la.

³⁵ Jesús kitsò:

—Jnò k'oaá tís'in siko-nò nga jngòò ìjngòò Na'èn-na xi tjna ngajmì tsà nga mì koo inima-nò sijchàat'aà-là jé-la xinguiio.

**Kiis'in tsakóya Jesús it'aà
ts'e xita xi tsjiin xíkjin**

(Marcos 10:1-12; Lucas 16:18)

19 K'e nga jye kiichja Jesús, kiì-ne ya Galilea ján nangui Judea xi tjna xijngoaá xajngá nandá Jordán. ² N'ó kjin xita kiitjingui-la koa yaá kisindaà-ne i'nde jè jnà xita xi xk'éen.

³ Jichò i'nga xita fariseo ya nánanda tjna Jesús nga mejèn-la skónachan-la. Ikjoàn kiskòngui-la, kitsò-la:

—¿A tji'nde-la xi x'in nga tsjiin chjoón-la xi nita mé kjoa-ne?

⁴ Jesús kitsò-la:

—¿A k'jeè bixkejnoò Xojon-la Nainá nga tsò: “Nainá, k'e nga sa tsibíndaà xita, tsibíndaà x'in ko chjoón?” ⁵ K'oaá kitsò: “K'oaá ma-ne nga jè x'in sùkijna na'èn-la ko nea-la nga kijnako chjoón-la. Ta jngòò xita koma-ne ingajò.” ⁶ Mitsà ti jò ma-ne, tà jngòò koma-ne. K'ojí kjoa-la nga mì yá xita tji'nde-la nga sùtsjiin-ne xíkjin xi Nainá kisijngòò.

⁷ Jnà xita fariseo kiskòngui-la Jesús:

—¿Mé-ne jè Moisés kitsjaà'nde-ne nga tsò: xojon kàtasindaà nga koma tsjin xíkjin xita?

⁸ Jesús kitsò-la:

—Koií-né nga tájaàjiin tjin inima-nò, Moisés kitsjaà'nde-nò nga kijniòò íchjin-nò, tanga k'e nga sa tàts'en-la kjoa, mì k'oaá s'in tjin. ⁹ An k'oaá xán-nò, jè x'in xi tsjin-ne chjoón-la, tsà mitsà kjoa chijngui tísiko, ko tsà k'jeif chjoón kixan-ko, jyeé kjoa chijngui tís'in jè x'in. Tikoáá tsà jè x'in xi kixan-ko jngòò chjoón xi kitsjiin x'in-la, tikoáá kjoa chijngui tís'in.

¹⁰ Jnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús kitsò:

—Tsà k'oaá s'in 'iin tjin kjoa ts'e xita xi bixan, isaá-la ndaa s'e tsà mì ki kixan xita.

¹¹ Jesús kitsò-la:

—Tjin xita xi mikii mokjeiin-la kjohít-sjeèn jè; tà jnà xita xi Nainá xó k'oas'in kitsjaà-la. ¹² Tjin xita xi mikii bixan nga xó k'oas'in kits'iin-ne nga mì íchjin sùs'in-la; tikoáá tjin xita xi xita xíkjin okisiko nga mì íchjin sùs'in-la; tikoáá tjin xita xi mikii bixan nga k'oas'in tsibínè-la yijo-la nga mì íchjin sùs'in-la nga mejèn-la sùxá it'aà ts'e kjotixoma-la ngajmì. Jnà xita xi chíkjoa-la nga mokjeiin-la kjoa koi, k'oas'in kàtasíkitasòn.

**Kií kitsò Jesús nga
kisichikon-t'in ndí ixti**

(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

¹³ Jnà xita j'iiko-la ndí ixti nánanda tjna Jesús nga mejèn-la koòt'aà-la tsja ko kiitsi'batji, tanga jnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús tsohótiko jnà xita xi j'iiko ndí ixti.

¹⁴ K'ée kitsò Jesús:

—Tji'nde-là jnà ndí ixti nga kàtjanchrobákon-na. Ki binchahikon-là. Jnà xi k'oa s'in tjin inima-la koni ts'e ndí ixti, jyeé ts'e ngats'iì kjondaà xi tjin ya nánanda tíhotixoma jè xi ngajmì nchrobá-ne.

¹⁵ Jesús tsohósòn-la tsja jnà ndí ixti; ikjoàn kiì-ne ya i'nde jè.

Xità xi 'nó kjin tsojmi tjin-la

(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

¹⁶ Jngoò xità ijchòkon Jesús, kiskònangui-la, kitsò-la:

—Maestro, ¿mé kjondaà xi s'iaàn nga s'e-la kjoabinachon inima-na nita kjé-ne?

¹⁷ Jesús kitsò-la:

—¿Mé-ne chjinangui-ná it'aà ts'e kjoa xi ndaà tjin? Mitsà yá tjin xi ndaà xita, tà jngoò Nainá. Tsà mejèn-lè nga s'e-lè kjoabinachon nita kjé-ne, tikita-soin kjotixoma-la Nainá.

¹⁸ Xità jè kiskònangui:

—¿Ná-laá kjotixoma-ne?

Jesús kitsò-la:

—“Kì xità nik'in; kì kjoa chijngui 'nì; kì chijé 'nì; kì 'én ndiso nokjoì it'aà ts'e xità xi kj'eifí; ¹⁹ jchaxkoín na'èn-lè kò nea-lè; tìtsjachi xità xingui koni tsà tì yijo tsiji-ne.”

²⁰ —Ngats'iì kjotixoma koi jyeé kisik-itasoàn —kitsò jè ti—. ¿Mé xi chija isa-na?

²¹ Jesús kitsò-la:

—Tsà mejèn-lè nga ngui kixi kjini, t'in, tatijni yije tsojmi xi tjin-lè. Jè ton-lè tika'bí-la xità imá mé-ne nga s'e-lè kjoa machikon-t'in ján ngajmiì. Ikjoàn nchrobátjngui-ná.

²² Xità jè, k'e nga kiì'nchré 'én koi, tà baá komà-la, koií kjoa-la nga 'nó kjin tsojmi tjin-la.

²³ K'eé kitsò-la xità xi kota'yàt'aà-la Jesús:

—Okixí xi xan-nò. 'Nó 'in koma-la jná xità nchiná nga kjoahas'en-jiin nánnda tíhotixoma jè xi ngajmiì nchrobá-ne.

²⁴ Ngui jngoò k'a koxan-nò, isaá mì 'in koma-la jngoò cho camello nga kjoahas'en xkon nindoò xi tjahaña-ne nikje, mì k'oaá-ne koni jngoò xità nchiná xi 'nó tjin-la tsojmi nga koma kjoahas'en-jiin nánnda tíhotixoma jè xi ngajmiì nchrobá-ne.

²⁵ K'e nga kiì'nchré 'én koi jná xità xi kota'yàt'aà-la Jesús tà kjòxkón-la. K'eé kitsò:

—¿Yá-né xi kitjokàjiin kjo'in kjoa ts'e jé-la?

²⁶ Jesús kiskod'an, kitsò-la:

—Jná xità mikì koma-la kochrjekàjiin kjo'in inima-la. Tanga xi Nainá komaá-la ngats'iì kjoa.

²⁷ K'eé kitsò Pedro:

—Na'èn, ngajen, jyeé kinikítsajna yije-jen ngats'iì tsojmi xi tjin-najen, koa jì tjaàtjngui-lèjen. ¿Mé xi tjoé-najen?

²⁸ Jesús kitsò-la:

—Xi okixí xi xan-nò, k'e nga kijchò nachrjein nga koxitseyá ijngoò k'a isò'nde, kò 'an xi Kì'ndí-la Xità xan-la yijo-na, k'e nga kótijnasoàn íxile xi 'nó jeya tjna, jnò, xi jye 'an tjaàtjngui-ná, tikoáá yáá kitsajnasòn íxile ts'e kjotixoma xi tejò ma-ne, nga jnò kındaàjiin-là jná xità xi tejò tje-la ts'e naxandá Israel. ²⁹ Ngats'iì xi kjoa ts'an kisikijna ni'ya-la, 'ndse, ndichja, na'èn-la, nea-la, chjoón-la, ixti-la, nangui-la, jngoò sindo k'a k'oa tjin tjoé isa-la. Tikoáá tjoé-la kjoabinachon nita kjé-nè. ³⁰ I'ndeí, kjin xità xi títsajna ítjòn, k'e nga koma iskan jná kítsajna tjingui. Kò xi títsajna tjingui i'ndeí k'e nga koma iskan jná kítsajna ítjòn.

Chì'nda xi kisixáko tsojmi tje

20 'Koni s'in otixoma jè xi ngajmiì nchrobá-ne, k'oaá s'in ngayala koni tsà jngoò xità xi tjin-la nangui. Kìi nga tajñdya nga kiì kát-sji chí'nda xi sùixáko nánnda tjin-la toò uva. ² K'e nga jye tsibíndaàjiin-kò nga koiìchjí-la koni tjin síkijne xità chí'nda nga jngoò nachrjein, ikjoàn kisikasén nánnda kisixá. ³ Jngoò k'a kiì jè nei-la xá koni xi ñijaàn-la nga tajñdya. Kijtsee isa chí'nda xi tíyijòjiin nditsin xi tsjin-la xá. ⁴ Kitsò-la: “Tanguió tixáko-ná. 'An kichjí-nò koni tjin

machjí-nò.” Kiì chĩnda koi nga kisixá. ⁵Jè nei-la xá, kiì ìjngòò k'a k'e nga ijchò nchisen. Tĩkoáá kiì ìjngòò k'a k'e nga ijchò xi jàn nga kjòhoxòn. ⁶Jye-la ijchò tsá xi 'òn nga kjòhoxòn, itjo ìjngòò k'a jè nei-la xá; koa kisakò ìsa-la chĩnda xi tà jyò títsajna. Kitsò-la: “¿Mé-ne tà jyò títsajna-nò kó nga kò'ba-nò nàchrjein nga mì nixá-nò?” ⁷Jñà chĩnda koi kitsò: “Koií-né nga mì yá tsjá xá-nájen.” K'ée kitsò-la: “Tanguió ndaa tsá jñò; tanguí tixá ján ìjìin tsojmì tjè-na.” ⁸K'e nga jye kòjñò, jè nei-la xá kitsò-la jè xita xi síkinda chĩnda-la: “Tinókjoa-là ngats'ìi chĩnda. Tichjí-la. Títis'ìako-ne jñà xi ìskan kòfahas'en xá-la; koa jñà xi ítjòn kòfahas'en, tikjehet'aà-ne.” ⁹K'ée kiichja-la jñà chĩnda xi jahas'en xi 'òn nga kjòhoxòn; k'oaá tjin tsibíchjí-la koni tjin chjí-la nga jngòò nàchrjein nga jngòò ìjngòò. ¹⁰K'e nga kjòchjí-la jñà chĩnda xi jahas'en tajñòya, k'oaá komà-la tsá ìsaá tse kochjí-la. Tanga tà ngásòn tjin kjòchjí-la koni tjin machjí-la nga jngòò nàchrjein nga jngòò ìjngòò. ¹¹K'e nga jye kjòchjí-la chĩnda koi ìkjoàn tsibítis'ia nga tsatít'aà jè nei-la xá. ¹²Kitsò-la: “Jñà chĩnda xi ìskan kòbi-jchó, tà jngòò hora kàsíxá, koa ngajen kànixá-nájen nga kò'ba nàchrjein koa kàníkjeín-lajen ndobá nga kò'ba nàchrjein. Tà ngásòn tjin tìbíchjí-nájen.” ¹³Tanga jè nei-la xá kitsò jngòò-la jñà chĩnda: “Jì amigo mìtsà mé xi ch'o tìsìkò-lè; k'oaá tjin tìbíchjí-lè koni tjin chjí-la nga jngòò nàchrjein nga k'oaá s'ín kàchibá. ¹⁴Chjóí chjí-lè koa t'in-ne. K'oaá s'ín mejèn-na nga k'oa tì tjin tsjaà-la jè xi ìskan kàsíxá koni tjin títsjaà-lè. ¹⁵Nga kò ton-na, ¿a mì tjínde-na nga k'oa's'ín s'iaàn koni s'ín mejèn-na? ¿A maxítakòn-né nga 'an ndaa xita?”

¹⁶Jesús kitsò ìsa:

—K'oaá s'ín koma jñà xita xi títsajna tjingui nàchrjein ìndeí, nga koma ìskan,

jñà kítsajna ítjòn; koa jñà xi títsajna ítjòn ìndeí nga koma ìskan jñà kjoehet'aà-ne. [Kjìn ma-ne xi xó chja-la Nainá tanga chiba ma-ne xi tjàjìin.]

K'oaá s'ín tsibénojímí Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jàn k'a

(*Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34*)

¹⁷Jesús k'e nga nchifi ján naxandá Jerusalén, kiichjat'aaxin-la jñà xita xi kota'yat'aà-la xi tejò ma-ne, kitsò-la:

¹⁸—Ìndeí nga tìtsahonguíá naxandá Jerusalén, 'an xi K'índí-la Xita xan-la yijo-na yaá tsobá'ñó-na xita sko-la no'miì kò xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga koi'ì-nè-na kjoabiyaà, ¹⁹ìkjoàn s'ìngatsja-na jñà xi mìtsà xita judío nga s'ìsobà-na, kojà-na, koòt'aà-na krò. Tanga xi koma jàn nàchrjein kjoaáya-na.

Kjondaà xi kisijé nea-la Jacobo kò Juan

(*Marcos 10:35-45*)

²⁰Nea-la Jacobo kò Juan ìxti-la Zebedeo ijchòkon ñánda tjna Jesús. Tjiko ìxti-la. Tsasixkónchit'aà-la Jesús nga kisijé jngòò-la kjondaà. ²¹Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Mé xi mejèn-lè?

Jè chjòón kitsò:

—Ya ñánda kotixomai, tjiì okixi nga ya kàtiyijòt'aà-lè ìxti-na. Jngòò kàtijnakixi-lè koa jngòò kàtijnat'aà-lè xi ngaskón-lè.

²²Jesús kitsò-la:

—Mikii 'yaà mé xi nìjé. ¿A kichikjoaà-nò nga kotojñòò jè kjo'in xi 'an kotojñaà?

Xita koi kitsò:

—Kichikjoaá-nájen.

²³K'ée kitsò-la Jesús:

—Okixi-né, k'oaá tìs'ín kotojñòò kjo'in koni 'an, tanga xi 'an tsjaà-nò nga ya kítsajnat'aà-ná ya kixi-na kò ngaskón-na mìtsà 'an okò-na nga tsjaà-nò. Jñà

i'nde koi, jñà tjoé-la xita xi Nainá títasajna-da-la nga tsjá-la.

²⁴ K'e nga ki'nchré jñà xita-la Jesús xi i'nga xi te ma-ne, kòjti-la it'aà ts'e xita xi jò ma-ne. ²⁵ Jesús kiichja-la, kitsò:

—Jyeé tjiin-nò nga jñà xita sko-la naxandá, nangui síkítsajna xita-la xi jñà otíxoma-la. Tikoá jñà xita xi 'nga xá tjín-la, jñà xi beè nga otíxoma-la xita. ²⁶ Tanga jñò mikii k'oas'ín s'een. Tsà jngòò xita xinguiò mejen-la 'nga kína, jè xi kátasíxá-la xita xi i'nga. ²⁷ Kò jè xi mejen-la kína ítjòn, chí'nda-nò kátama. ²⁸ An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, mitsà koi xá j'i-na nga 'an kos'in-na, tà saá 'an siixá-la xita xi i'nga kò tsjaà yijo-na nga kiyá mé-ne nga kjin xita kitjokàjiiin-ne kjo'in xi kjoa ts'e jé-la.

Kó kisikò Jesús nga kisindaà-ne xita xi jò ma-ne xi mikii tsejèn-la

(*Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43*)

²⁹ K'e nga jye nchifi-ne ya naxandá Jericó, kjin xita kiitjingui-la Jesús. ³⁰ Ya indii ndiyá koni s'ín tifi Jesús, jò xita xi mikii tsejèn-la títasajna. K'e nga ki'nchré nga jè Jesús tífaya ndiyá, 'nó kiichja-la kitsò-la:

—jNa'èn, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David [nga jì tjina ngajo-la] jchahimatakòn-nájen!

³¹ Jñà xita xi tjikò Jesús tshótiko-ne nga jyò kátítsajna, tanga jñà xita xi mikii tsejèn-la, isaá 'nó kiichja, kitsò:

—jNa'èn, xi tje-la David, jchahimatakòn-nájen!

³² K'eé tsasjna Jesús koa kiichja-la, kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Mé xi mejen-nò nga sùiko-nò?

³³ Jñà xita koi, kitsò:

—Na'èn, mejen-najen nga kátatsejèn-najen.

³⁴ Jesús kjòhimateè jñà xita koi. Tshót'aà-la tsja xkon koa nitóón kjòtsejèn-la. Ikjoàn kiitjingui-la Jesús.

Kó kitsò xita naxandá k'e nga jahas'en-jiiin Jesús ján Jerusalén

(*Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19*)

21 K'e nga jye kjomeè bijchò chraña-la naxandá Jerusalén ijchò jngòò naxandá xi 'mì Betfagé ya chrañat'aà-la nindoò Yá Olivo. Jesús kisikasén jò xita xi kota'yat'aà-la. ² Kitsò-la:

—Tanguiò ján ndí naxandá itsé xi kijnat'aà ján koa ya sakó jngòò-nò orra xi tjít'aà'nó kò ndí búrró ki'ndí-la. Chíjnda'nó koa nchrohóko-ná. ³ Tsà yá xi kó kitso-nò, kot'in-là: “Jè xó Na'èn-ná kochjeén-la koa nitóón xó sùikasén-ne.”

⁴ K'oaá s'ín komà mé-ne nga tsitasòn-ne koni s'ín kiskii xita xi kiichja ngajo-la Nainá, nga tsò:

⁵ Kot'in-la naxandá Sión:

“Chítsejèn-là Xita Ítjòn-lè; nga jíi nchrobá katsejèn-lè; imaá kji;

tinasòn jngòò-la búrró,

jngòò ndí búrró itsé xi ki'ndí-la cho ch'á.”

⁶ Kii jñà xita xi kota'yat'aà-la Jesús, k'oas'ín kisikitasòn koni s'ín kisatiixá-la.

⁷ K'e nga ijchòko nánnda tjina Jesús jè orra kò ki'ndí-la, jñà kisikjeén nikje-la nga tshójtja-la; ikjoàn tsibijnasòn-la Jesús.

⁸ Koa jñà xita xi kjin ma-ne tshójn-goò nikje-la ya iya ndiyá. Tjín i'nga xi chrja-la yá tsate, ikjoàn tshójn-goò iya ndiyá. ⁹ Jñà xita xi tjíma ítjòn-la kò xi tjingui-la tsibíts'ia nga 'nó kiichja, kitsò:

—jJeya kátjina jè xi ya nchrobát'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David [nga jè kína ngajo-la]! ¡Mé ta ndaà-la jè xi nchrobá ngajo-la Na'èn-ná! ¡Jeya choòn ján ngajmii!

¹⁰ K'e nga jahas'en Jesús ya naxandá Jerusalén ngats'iì xita naxandá tà kjòxkón-la, koa kiskònangui-la xikjín. Kitsò:

—¿Yá xita-ne jè?

¹¹ Jñà x̄it̄a xi k̄jìn ma-ne kitsò:

—Jè x̄it̄a xi ch̄j̄a ngajo-l̄a Nainá xi Jesús 'mì xi Nazaret ts'e, ȳa nangui Galilea.

K'e nga tsachrje ingo íjtòn jñà x̄it̄a xi ot̄j̄na tsojmi

(*Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22*)

¹² Jesús jahas'en ȳa nd̄itsin ingo íjtòn-l̄a Nainá, tsachrje yije ngats'ìi x̄it̄a xi ȳa nchihot̄j̄na k̄o nchihotse tsojmi ȳa nd̄itsin ingo. Kisihit̄kj̄á ímix̄a-l̄a jñà x̄it̄a xi sík̄jat̄j̄ya t̄on k̄o t̄ik̄oaá kisikatsjòd íx̄ile-l̄a jñà xi ot̄j̄na nise paloma. ¹³ Kitsò-l̄a:

—Jè Xojon-la Nainá tsò-né: “Ni'ya-na, ni'ya-l̄a ochikoón k'oín.” Tanga jñò, nguijo-l̄a x̄it̄a chijé tits'a'nè.

¹⁴ Nga ȳa ingo íjtòn t̄j̄na Jesús, ijchò kinchat'aà-l̄a x̄it̄a xi mìkiì tsejèn-l̄a k̄o xi ts'á'yá kjoàn; jè Jesús kisindaà-ne x̄it̄a koi. ¹⁵ Jñà x̄it̄a skò-l̄a n̄omiì k̄o x̄it̄a xi okóya k̄jot̄ixoma-l̄a Nainá xi kiskìi Moisés kòkjan-l̄a k'e nga kijtseè k̄joxkón xi kis'iin Jesús k̄o nga kiì'nchré 'én-l̄a jñà ndí íxti xi ch̄jaya iya ingo íjtòn, nga tsò: “¡Jeya k̄at̄ijna jè xi ȳa nchrobát'aà-ne tje-l̄a x̄it̄axá íjtòn David [nga jè k̄j̄na ngajo-l̄a]!” ¹⁶ K'eé kiich̄j̄a x̄it̄a koi, kitsò-l̄a Jesús:

—¿A na'yà-né? ¿A ndaà tsò 'én xi ch̄j̄a jñà íxti koi?

Jesús kitsò:

—Jon, 'nchré-ná. ¿A k'j'eè bìxkejñòd Xojon-l̄a Nainá nga tsò?:

Jñà ndí íxti xi jtobá kjoàn k̄o ki'ndí xi sa oki,

jñà-né xi t̄itsajnaandaà nga jeya sík̄kj̄na Nainá.

¹⁷ Jesús yaá kisikítsajna jñà x̄it̄a koi, it̄j̄oj̄iin-ne ȳa naxandá íjtòn Jerusalén. Kìi ján naxandá Betania. Yaá kisikj̄aya nga n̄it̄jen.

K'e nga jè Jesús kisixì yá-l̄a toò iko

(*Marcos 11:12-14, 20-26*)

¹⁸ K'e nga tajñòya nga tífi-ne Jerusalén, Jesús, k̄jòhòdò-l̄a. ¹⁹ Kijtseè jngodò yá-l̄a toò iko xi ȳa chrañà indii ndiyá síjna. Kìi katsejèn-l̄a tanga n̄imé toò yijà-l̄a. Tà xkaá t̄j̄n-l̄a. K'eé kitsò-l̄a Jesús:

—Nì t̄i jngodò n̄achrjein koja-lè toò.

Koa jè yá toò iko n̄it̄oón kixì. ²⁰ K'e nga kijtseè jñà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-l̄a Jesús, tà k̄jòxkón-l̄a. K'eé kiskònangui-l̄a mé-ne nga tà n̄it̄on kixì-ne jè yá-l̄a toò iko.

²¹ Jesús kitsò-l̄a:

—Xi okixi, tsà ndaà mokjeiín-nò it'aà ts'an, tsà mì jò t̄j̄n-l̄a inima-nò, komaá-nò nga k'oas'ín s'eén koni s'ín kàsikoaga jè yá iko; t̄ik̄oaá komaá-nò k'oín-là jè nindoò: “T̄isixìn; ján t̄ikatjen-j̄iin yijo-lè ndáchikon.” K̄o k'oaá s'ín koma. ²² Jñò, tsà ndaà mokjeiín-nò n̄it̄a mé xi sijé k'e nga k̄itsi'ba, k'oaá s'ín t̄jòé-nò.

Kjot̄ixoma xi t̄j̄n-l̄a jè Jesús

(*Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8*)

²³ K'e nga jye komà kjoa koi, Jesús jahas'en ȳa nd̄itsin ingo íjtòn k̄o k'e nga t̄ihokóya-l̄a x̄it̄a ijchòkon jñà x̄it̄a skò-l̄a n̄omiì k̄o x̄it̄a jch̄inga-l̄a jñà x̄it̄a judfo. Kiskònangui-l̄a:

—¿Mé k̄jot̄ixoma xi tsj'a'nde-lè koni s'ín 'nì? ¿Yá xi kitsjaà-lè k̄jot̄ixoma koi?

²⁴ Jesús kitsò-l̄a:

—T̄ik̄oaá 'an skònangui jngodò-nò kjoa. Jñò, tsà kòk'oín-ná, t̄ik̄oaá 'an k'oaá xán-nò yá xi kitsjaà-na k̄jot̄ixoma koni s'ín s'iaàn. ²⁵ Jè Juan, k'e nga kis'iin bautizar x̄it̄a, ¿yá xi kitsjaà-l̄a k̄jot̄ixoma? ¿A Nainá-né xi t̄j̄na ngajmiì, o xi tà x̄it̄a-né?

Jñà x̄it̄a koi k'eé tsajoóya-ne. Kitsò-l̄a x̄ikj̄in:

—Tsà kixoán: “Nainá kitsjaà-l̄a k̄jot̄ixoma”, k̄itso-ná: “¿Mé-ne mìkiì kòkjeiín-nò it'aà ts'e?” ²⁶ Koa tsà

kixoán: “It’aa ts’e xita-né”, tsakjoòn-ná tsà koi nàchrjein-là jñá xita naxandá skaàn-ko-ná, nga ngats’iì, ngui k’oaá tsò nga jè Juan, jngòò xita xi kiichja ngajo-là Nainá.

²⁷ K’ée kiichja, kitsò-là Jesús:

—Mì kì 'ya-jen.

Koa jè Jesús kitsò-là:

—Tìkoaá ‘an mìkì k’oa xán-nò yá xi kitsjaà-na kjoítixoma koni s’in s’iaàn.

Kjoa xi mangásòn ts’e ixti xi jò ma-ne

²⁸ Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—J’jñò, kó bixón? Jngòò xita xi jò ma ixti x’in-là kitsò jngòò k’a-la jngòò ti-là: “Na’èn, t’in, tixá-là jè toò uva-na.” ²⁹ Ti jè kitsò: “Majin-na.” Tanga koma iskan, kisikitsjeèn; k’ée kii síxá. ³⁰ Na’èn-là k’ée kii nga kiikon ti xi ijngòò. K’oaá tì kitsò-là. Tanga ti jè, kitsò: “Ndaà tjin na’èn, komaá kjián.” Tanga mìkì kii. ³¹ ¿Ná-láa nga ingajò ixti xi kisikitasòn-là na’èn-là?

Jñà xita kitsò:

—Jè xi ítjòn.

K’ée kitsò-là Jesús:

—Okixíí xi xan-nò, jñà xita xi síkíchjítjì tsojmi ts’e Roma kò jñà íchjín ská, isgá nìtton kjoahas’en nándà nga Nainá tíhotixoma mì k’oaá-ne koni jñò. ³² Nga jè Juan xi kis’iin bautizar xita k’oií xá j’iì-ne nga tsakóya-là xita kós’in síjchá yijo-là, tanga jñò mìkì kòkjeiín-nò. Koa jñà xi síkíchjítjì tsojmi kò jñà íchjín ská kòkjeiín-là. Tanga jñò ndaà nas’in ki’yaá yije kjoa koi, mìkì kinikájno jé-nò kò mìkì kòkjeiín-nò.

Jñà chí’nda ts’en

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

³³ Tiná’yaá ijngòò-là kjoa xi mangásòn. Jngòò xita xi tjin-là nangui, tsibítje toò uva kò tsibíndiì-là íchífbá, ikjoàn tsibíndaà jngòò i’nde nándà tsí’ñóngui nandá-là toò uva. Tìkoa tsibíndaà jngòò torre nándà bitsajna

xita nga síkinda yije kóhotjín. Ikjoàn kisikíña-là nangui-là xita xi k’jeíí nga kisixásòn. Ikjoàn kii nei-là nangui nándà i’nde kjiin. ³⁴ K’è nga ijchò nàchrjein-là nga jye kòjchá toò uva, jè nei-là nangui kisikasén xita chí’nda-là nga kisijé-là xi jè oko-là ts’e toò uva xi kòjchá. ³⁵ Tanga jñà xita xi kisixásòn nangui kitsobà’ñó xita-là jè nei-là nangui. Jngòò xi tsí’beé-là kò jngòò xi kisik’en kò jè xi ijngòò ndajo tsibíne. ³⁶ K’è komà iskan jè nei-là nangui isgá kjin xita-là kisikasén tanga jñà xita xi síxásòn nangui ta ngásòn kisikò ngats’iì chí’nda xi j’iì.

³⁷ K’è nga jyehet’aà-ne kisikasén ki’ndí-là. Kisikítsjeèn kitsò: “Skoexkón-là ki’ndí-na.” ³⁸ Jñà xita xi síxásòn nangui k’è nga kijtseè jè ki’ndí-là nei-là nangui tsajoóya-ne, kitsò-là xikjín: “Jè jèe xi tjoé kjojtò-là i’nde, sík’eén kò tsaján koma i’nde.” ³⁹ Kitsobà’ñó, tsachrjeiín ya nangui nándà títje toò uva. Ikjoàn kisik’en.

⁴⁰ Jñò, ¿kó bixón? K’è nga kjoíí nei-là nangui, ¿mé xi síkò jñà xita xi kisixásòn nangui-là?

⁴¹ Jñà xita xi nchi’nchré kitsò:

—Jngòò k’aa sík’en jñà xita ts’en; mìkì kòhimakeè. Kò jè nangui-là, k’jeíí xita síkíña-là xi kòjíchjì kó kji oko-là k’è nga kòjchá toò uva.

⁴² Jesús kitsò-là:

—¿A k’jeè bixkejñoò Xojon-là Nainá nga tsò?:

Jè ndajo xi tsachrjekàngui chjinechrjó nga sa ítjòn,

jè-né xi komà ndajo tàts’en chrjó-là ni’ya.

K’oaá s’in kis’iin Nainá.

Jñá, tà maxkón-ná k’è nga ‘yaá kjoa koi.

⁴³ K’oií koxan-nò jñò, tjáxin-nò kjoa machikon-t’in nga jè Nainá tíhotixoma-nò. Jñá tjoé-là xita xi k’oa’sín síxá koni s’in ok’in-là xá-là Nainá. ⁴⁴ Xi it’aa ts’e ndajo, nita yá-ne xi

kixosòn ndajo jè, koxkoaya-né; ko tsà jè ndajo skané xita, kochijo-né.

⁴⁵ Jñà xita sko-la no'miil ko xita fariseo, k'e nga kii'nchré koni s'in kiichja Jesús nga tsibénojmi 'én xi mangásòn, k'ée kjòchiya-la nga it'aà ts'e-né koni s'in kiichja Jesús. ⁴⁶ Tik'ée-ne mejèn kitsobà'ño Jesús tanga jñà kitsakjòn-la xita naxandá, koi-né nga k'oaá s'in mokjeifin-la jñà xita nga jè Jesús, jngod xita xi chja ngajo-la Nainá.

S'eí xi bitjo k'e nga bixan xita

(Lucas 14:15-24)

22 Jesús tsibíts'ia jngod k'a nga tsakóya-la xita kjoa xi mangásòn. Kitsò:

²—Koni s'in otíxoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oaá s'in mangásòn koni jngod xitaxá ítjòn xi tsibíjna jngod s'eí k'e nga chixàn ti-la. ³ Kisikasén chi'nda-la mé-ne nga kii kichja-la ngats'iil xita xi xó kinokjoá-la nga ti-la tíbixan. Tanga jñà xita koi, mikii kòkjeifin-la nga kii s'eí. ⁴ Jngod k'a kisikasén chi'nda-la xi kj'eif. Kitsò-la: “Kot'in-là jñá xita xi jye kii'nchré: Tsojmi xi skine, jyeé tjíndaà; jyeé kisik'en nchraja-na, cho xi 'ño xiné. Jyeé tjíndaà yije kóhotjín. Kàt-janchrobá s'eí.” ⁵ Tanga jñà xita koi mikii kisis'in. Tjín xi rancho-la kii-katsejèn-la; tjín xi kjohima-la kii. ⁶ Koá jñà xita xi i'nga, kitsobà'ño chi'nda-la jè xitaxá ítjòn. Kiskaàn-ko koá kisik'en. ⁷ Jè xitaxá ítjòn, 'ño kòjti-la. K'ée kisikasén xita soldado nga kisik'en yije kóhotjín jñà xita koi nga ma-la sík'en-ná, koá tsaká naxandá-la. ⁸ Jè xitaxá ítjòn, jngod k'a kitsò-la chi'nda-la: “Kixií kjoa, jyeé tjíndaà yije xi kjoa ts'e s'eí, tanga jñà xita xi jye kii'nchré, mikii mochjeén-la nga i kjoif. ⁹ Tanguió jngod k'a ya ndiyá jngod osen-la naxandá, tinókjoa-là xita nita yá-ne xi skajñod nga s'eí tjín kjoa ts'e xita xi bixan.” ¹⁰ Jñà chi'nda-la xitaxá ítjòn kii kixkóya xita inchò calle nita yá

xi kjòtsja-la nga kii s'eí, xita xi ndaà ko xi mikii ndaà; k'oaá s'in kitseè ni'ya.

¹¹ Jè xitaxá ítjòn, k'e nga jahas'en ni'ya, kiskoòtsejèn-la jñà xita xi ijchò. K'ée kijtseè jngod xita xi ya tijnajin nga mikii íkjá nikje-la xi ts'e kjoa bixan. ¹² Kitsò-la: “Ji, amigo, kó s'in komà nga kòbitjaàs'iin ijndé nga mikii kichíkjeí nikje xi ts'e s'eí?” Tanga xita jè, tà jyò tsi-bijna. ¹³ Jè xitaxá ítjòn kitsò-la jñà xita xi nchisis'in-la ímixa: “Tít'aà'ño ndsoko ko tsja. Ikjoàn tikatjeen ján ijin jñò ya nánanda nga skindàya ko sijts'iin ni'ño.”

¹⁴ Kitsò-isa Jesús:

—K'oaá s'in koma nga kjin ma-ne xita xi nokjoà-la tanga tà chibaá ma-ne xi tjájin.

Kjoa nga machítjì tsojmi

(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

¹⁵ Jñà xita fariseo k'ée kii tsajoóya-ne nga mejèn-la kohongui Jesús mé 'én xi kichja. ¹⁶ Koií kjoa-la nga kisikasén-la Jesús xita-la ko xita-la Herodes; kiskònangui-la, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájen nga 'én kixií xi nokjoì koá k'oaá s'in okodoyi ndiyá-la Nainá koni s'in tjín xi kjoa kixi. Mikii 'ni kindá koni tsò-lè xita; ko mitsà jè chitsejèn-jnoi kó kjoàn xita. ¹⁷ Koatin-nájen. ¿A ndaà tjín nga kichítjì-jen tsojmi it'aà ts'e xitaxá ítjòn ts'e Roma, a xi majin-né?

¹⁸ Jesús kjòchiya-la nga ch'o nchisíkit-sjeèn. K'ée kitsò-la:

—Jñò, xita xi jò isén tjín-nò, mé-ne chonachan-ná. ¹⁹ Takó-ná jè ton xi machítjì-ne tsojmi.

K'ée j'iiiko jngod-la ton denario. ²⁰ K'e nga kijtseè Jesús, kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Yá ts'e isén jè ko jè 'ín xi tjít'aà?

²¹ Kitsò xita koi:

—Ts'ée César, xitaxá ítjòn ts'e Roma.

K'ée kitsò-la Jesús:

—Tjii-lá César xi ts'e César koa tjii-lá Nainá xi ts'e Nainá.

²² K'e nga kii'nchré 'én koi jñà xita fariseo ko xita-la Herodes, tà kjòxkón-la. Kitsjiin Jesús, i kjoàn kii-ne.

**Kó s'ín koma k'e nga kjoaáya
ijngòò k'a-la xita xi jye k'en**

(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

²³ Tikoi-ne nàchrjein ijchòkon Jesús jñà xita saduceo nga mikii mokjeín-la nga faáya-la jñà xita xi jye k'en. Xita koi kiskònangui-la Jesús, ²⁴ kitsò-la:

—Maestro, Moisés kitsò-né: “Tsà jngòò xita x'in kiyá xi mikii kis'e-la ixti ko chjoón-la, jè 'ndse mik'en kixan-ko ijngòò k'a chjoón-la 'ndse nga s'e-la ixti xi tje ts'e 'ndse.” ²⁵ Kis'e xó jngòò k'a xita ijndé xi itodò komà 'ndse. Jè xi síjna ítjòn chixàn, tanga k'e nga k'en, mikii kis'e-la ixti koa jè 'ndse xi ma jò-ne tsibìjnakò jè chjoón ka'àn. ²⁶ K'oaá tì komàt'in jè 'ndse xi ma jò-ne ko xi ma jàn-ne skanda komà itodò. Nijngòò xi kis'e-la ixti. ²⁷ Xi jyehe'taà-ne, k'en jè chjoón. ²⁸ K'e nga tsà kjoaáya ijngòò k'a-la mik'en, çñá-laá nga itodò 'ndse xi koma chjoón-la? Nga jñà chixàn-ko nga itodò.

²⁹ K'eé kitsò-la Jesús:

—Jñò, maskáya-nò koi-né nga mikii 'yaà kó s'ín tíchja Xojon-la Nainá ko nga'ño xi tjin-la Nainá. ³⁰ K'e nga kjoaáya ijngòò k'a-la mik'en, íchjín, íchjá, mì tì kii kixan-ne. K'oaá s'ín s'e koni jñà àk-jalè xi títsajna ngajmii xi ts'e Nainá. ³¹ Jè kjoa nga faáya ijngòò k'a-la mik'en, ça kj'eè bixkejnòò Xojon-la Nainá nga jè sobà Nainá xi kitsò: ³² “‘An-ná xi Nainá tsò-na Abraham, Isaac ko Jacob?” Jñà xi jye k'en, mìtsà Nainá tsò-la xi Nainá; tà jñà xi títsajnakon xi Nainá tsò-la! [Nga it'aà ts'e Nainá, títsajnakon xita koi.]

³³ Jñà xita naxandá, k'e nga kii'nchré 'én koi, tà kjòxkón-la komi s'ín tsakóya Jesús.

Jè kjotíxoma-la Nainá xi tíjna ítjòn

(Marcos 12:28-34)

³⁴ Jñà xita fariseo k'e nga kii'nchré nga Jesús kisikítsajnajyò jñà xita saduceo, tsibíxkóya xikjín. ³⁵ Jngòò xi xita ts'e, xi chjine xojon-la kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, mejèn-la skót'aà Jesús nga skónachan-la. Kiskònangui-la, kitsò-la:

³⁶ —Maestro, çñá-laá kjotíxoma xi isa tíjna ítjòn nga yije kjotíxoma ts'e Moisés?

³⁷ Jesús kitsò-la:

—“Titsjachi Na'èn-ná xi Nainá 'mì-la, nga ko iníma-lè ko kjohítsjeèn-lè ko nga tijnakoin.” ³⁸ Jè kjotíxoma xi isa 'ño tjin ko xi tíjna ítjòn. ³⁹ Jè xi ma-ne jò, k'oaá tì tsò-ne: “Titsjachi xita xingui xi i'nga koni tsà tì yijo tsiji-nè.” ⁴⁰ Jñà títsajna ítjòn jñà kjotíxoma koi. Yaá bitjokà'taà kóhotjín kjotíxoma xi i'nga xi ts'e Moisés ko xi ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

**Ñánda kitjen-la Cristo [xita
xi xó kisikasén-ne Nainá]**

(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

⁴¹ Tà kó yaá títsajna jñà xita fariseo. Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

⁴² —Jñò, kó bixón it'aà ts'e Cristo [jè xita xi xó sikasén-ne Nainá]? Çñánda kitjen-la?

Jñà xita fariseo kitsò:

—Yaá kjinchrobà'taà-ne tje-la xitaxá ítjòn David [nga jè kijná ngajo-la].

⁴³ K'eé kitsò Jesús:

—Tanga jè David k'e nga kiichja nga ko nga'ño-la Iníma Tsjeè-la Nainá, kitsò it'aà ts'e Cristo: “Jè otíxoma-na.” K'oaá s'ín kiichja David:

⁴⁴ Jè Nainá kitsò-la jè xi otíxoma-na:

“Tijnat'aà-ná i kixi-nà skanda k'e nga síkítsajnanguia ndsokoi jñà xi kondra-lè nga 'an jye kisikijne-la.” ⁴⁵ Jè David, tsà kos'ín kitsò-la Cristo [jè xita xi xó sikasén-ne Nainá], çkó s'ín

tjín-ne nga ya nchrobát'aà-ne tje-la xi-taxá ítjòn David?

⁴⁶Nijngòò xi koma-la nga kisikátji-ne 'én koi. Tjen-ne nachrjein koi, mì tì yá xi kjò'ño-ne ikon nga kiskònangui isa-la 'én xi kje'íí.

**Kiís'ín kiichja Jesús ít'aà
ts'e xita fariseo ko xita xi
okóya kjotíxoma-la Nainá**

(*Marcos 12:38-40; Lucas
11:37-54; 20:45-47*)

23 Xi komà iskan kitsò-la Jesús jñà xita xi kjìn ma-ne ko xita xi kota'yàt'aà-la:

²—Jñà xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko jñà xita fariseo tjín-la xá nga okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. ³Tináyaa yije-là koni s'ín okóya-nò. Tanga mikii k'oa 'nè koni s'ín jñà xita koi. Kje'íí tsò ko kje'íí s'ín. ⁴Jñà xita koi bínè-la xita xi kje'íí kjotíxoma-la xi 'ño 'in tjín koni tsà ch'á íí sík'a xi mikii k'a-la; koa jñà xita xi okóya kjotíxoma, ni itsé síchjít'aà-la jñà xita nga sílkitasòn kjotíxoma-la. ⁵Koni s'ín s'ín yije kjoa koi, tà jè-né nga mejèn-la nga isa ndaà skoe xita. Jè Xojon-la Nainá xi ót'aà tjen-la ko chrja-la, isaá ù s'ín; koa jè nikje xi ókjá, isaá ndojò kjoàn s'ín lixto xi tíjtòn-la nikje-la, tà jè xi mejèn-la nga okó yijo-la nga tsò nga xita tsjeè-la Nainá-né. ⁶Mejèn-la nga jñà kítsat'aà ítjòn ímíxa k'e nga kjèn xita ñánda tjín s'eí ko ya ni'ya ingo sinagoga mejèn-la nga jñà kítsané íxile xi jncha ítjòn. ⁷Tíkooá mejèn-la nga skoexkón xita xi kje'íí, ndaà síixat'aà ya ndítsin; kítsò-la: “Maestro, Maestro.”

⁸Tanga jñò, mikii bì'nde nga “Maestro” kítsò-nò xita; ngats'ioð jñò, 'ndsè chibàkoo xinguioo; tà jngòò ma xi Maestro-nò, jè Cristo [xita xi xó kisikasén-ne Nainá]. ⁹Nijngòò xi “Na'èn” 'mì-là i ít'aà nangui; tà jngòò ma xi Na'èn-nò xi tjína ngajmii. ¹⁰Koa

ni yá xi xita sko-la kítsò-nò; tajngòò Cristo xi sko-la tjína-nò. ¹¹Jè xi 'ño 'nga síkijna yijo-la ít'aà tsajòn, jè-né xi síixá-la xita xi 'nga. ¹²Jè xi 'nga síkijna yijo-la, isaá nangui kójna nga koma iskan; ko jè xi nangui síkijna yijo-la, isaá 'nga kójna nga koma iskan.

¹³'iIma xó-nò jñò, xita xi okoðya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, ko jñò xi xita fariseo, xita xi jò isén tjín-nò! Bíchjoà-là ndiyá-la ngajmii jñà xita xi mejèn-la fahas'en ya ñánda nga tíhotíxoma Nainá. Jñò, mikii bitjaàs'en-jñòò ko mikii bì'nde-là xi kje'íí xita nga fahas'en-jiiin.

¹⁴'iIma xó-nò jñò, xita xi okoðya kjotíxoma-la Nainá, ko jñò xi xita fariseo, xita xi jò isén tjín-nò! Chjaà'an-là ni'ya-la íchjín ka'àn xi jye k'en x'in-la; ikjoàn 'ño ndojò onguúkoò ochikon-nò nga mejèn-nò nga bitsajna'ma nga mì jcha-nò mé kjoa xi 'nè. Koi kjoa-la isaá tse kjo'in s'e-nò.

¹⁵'iIma xó-nò jñò, xita xi okoðya kjotíxoma-la Nainá, ko jñò xi xita fariseo, xita xi jò isén tjín-nò! Bitjaàsòn yije isò'nde ko ndáchikon nga nokjoà-là nas'ín tà jngòò xita nga ya fit'aà-nò. Ko k'e nga jye bitasòn-nò xita jè, jò k'a okji ok'in-la koni jñò nga s'e-la kjo'in ya ñánda títi ni'ín ts'e i'nde kjo'in.

¹⁶'iIma-xó-nò jñò, xita xi mikii tsejèn-nò nga mejèn-nò okòò-là ndiyá xita xi kje'íí! Bixón-nó: “Tsà jngòò xita xi tsjá 'én-la xi ít'aà ts'e ingo, mìtsà mé-ne. Tanga tsà jngòò xita tsjá 'én-la xi ít'aà ts'e tsojmì chjí xi oro ts'e ingo, koií xi kjo'ño kítasòn 'én-la.” ¹⁷Jñò xi xita tònđo ko xita xkan 'mì-nò! ¿Ñá-laá xi isa ndaà tjín? ¿A jñà tsojmì chjí xi oro a xi jè ingo xi síchikon-t'in tsojmì chjí? ¹⁸Jñò k'oaá tì bixón: “Tsà jngòò xita tsjá 'én-la nga kítsò: Tíbeè i'nde tsjeè ñánda binchasòn kjotjò xi tsjá-la Nainá, jñà xita mikii kjo'ño kítasòn 'én-la. Tanga tsà tsjá 'én-la xi ít'aà ts'e tsojmì xi ya

títsajnasòn jè i'nde tsjeè, jè xi okixi nga kjo'ño kítasòn.”¹⁹ Jñò xi xita tònɔ kò xita xkan 'mì-nò! ¿Ñá-laá xi isa ndaa tjin? ¿A jñà tsojmi xi tjin-sòn ya i'nde tsjeè a xi jè i'nde tsjeè xi síchikon-t'in tsojmi? ²⁰ Jè xi tsjá 'én-la xi it'aà ts'e i'nde tsjeè, tikoáá tsjá 'én-la xi it'aà ts'e ngayije tsojmi xi ya tjin-sòn ya i'nde tsjeè. ²¹ Jè xi tsjá 'én-la it'aà ts'e ingo mitsá tà jè it'aà ts'e ingo tsjá, tikoáá tsjá 'én-la xi it'aà ts'e Nainá xi ya tjna. ²² Jè xi tsjá 'én-la it'aà ts'e ngajmi, tsjá 'én-la xi it'aà ts'e íxile kjo'tixoma-la Nainá; tikoáá tsjá 'én-la xi it'aà ts'e Nainá xi ya tijnasòn íxile.

²³ Jñà xó-nò jñò, xita xi okodya kjo'tixoma-la Nainá, kò jñò xi xita fariseo, xita xi jò isén tjin-nò! Nga ma-nò 'bi-là Nainá xi teya oko-la ts'e xka menta kò xka anís kò xka comino; tanga mikii nikitason jè kjo'tixoma xi isa 'ño mochjeén koni jè kjoa kixi, kjoahimatakòn kò jè kjoa nga kixi kàtakjeiin-nò it'aà ts'e Nainá. Koi kjoa xi 'ño mochjeén nga kítasòn; tikoáá mochjeén-né nga kítasòn jñà kjoa xi i'nga. ²⁴ Jñò, xita xi mikii tsejèn-nò nga mejèn-nò okòd-là ndiyá xita xi k'ejí, jñò, nikjaànguioð natse nga majìn-nò nga chíjeèn cho xi tjé, tanga mikii 'yaà k'e nga chíjeèn cho ch'á xi 'mì camello!

²⁵ Jñà xó-nò jñò, xita xi okodya kjo'tixoma-la Nainá, kò jñò xi xita fariseo, xita xi jò isén tjin-nò! Onijnò chitsín-nò kò chroba-nò ya isò'nga-la tanga ya iya-la kitseè tsojmi xi nichijé kò nga tse mejèn-nò. ²⁶ Jñò xi xita fariseo 'mì-nò, xi mikii tsejèn-nò. Ítjòn taníya chitsín-nò kò chroba-nò ya iya-la, mé-ne nga kotsjeè-ne isò'nga-la.

²⁷ Jñà xó-nò jñò, xita xi okodya kjo'tixoma-la Nainá, kò jñò xi xita fariseo, xita xi jò isén tjin-nò! K'oaá titsjoð koni kjoàn chrjó-la mik'en xi kitsiinga isò'nga-la. Ndaà kjoàn, tanga ya iya-la kitseè nindaà-la mik'en kò ngats'i

tsojmi xi ch'o kjoàn. ²⁸ Jñò, k'oaá s'in 'nè nga nguixkon xita, xita ndaa-nò; tanga ijiin inima-nò kitseè kjoa xi jò isén tjin-la kò kjoa nga ch'o 'nè.

²⁹ Jñà xó-nò jñò, xita xi okodya kjo'tixoma-la Nainá, kò jñò xi xita fariseo, xita xi jò isén tjin-nò! Bindaà chrjó-la mik'en ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá kò nikiinga chrjó-la xi xita kixi komà. ³⁰ Ijjoàn bixón: “Tsà jñà-la-ná xi titsajnakoaán jè nachrjein-la xita jchínga-ná mi-la kiì kinichját'aà-lá xita jchínga-ná nga kisik'en jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá.” ³¹ K'oaá s'in 'ya-la nga tijnò 'ya-nò yijo-nò nga ixti-la maá xita xi kisik'en xita xi kiichja ngajo-la Nainá. ³² Jñò, koni s'in tsibíts'ia xita jchínga-nò, jngoð k'a tikitason yije kjoa.

³³ Jñò, k'oaá ngaya-la koni ye, nga ya tjen-nò it'aà ts'e ye. Mikii kojno-nò i'nde ts'e kjo'in. ³⁴ K'oif kjoa-la, 'an sikasén-nò xita xi kichja ngajo-la Nainá, xita xi tjin-la kjoachjine kò xi kokodya kjo'tixoma. Tanga jñò, tjin xi sik'eèn, tjin xi kjòt'aà krò koa tjin xi kixkàn-koo ya iya ni'ya ingo sinagoga; koa konguítjingu kondra-là xita koi nga xki xi ján naxandá. ³⁵ Jñò skanè yije-nò kjo'in jè jní xi kixixteèn ts'e xita ndaa xi k'en, mats'iaqo-ne Abel, xita kixi xi k'en ítjòn, skanda jè Zacarías, ki'ndí-la Berequías, jè xi kisik'en xita tsajòn ya i'nde jngoð osen-la nanda tjna Ni'ya Tseè-la Nainá kò nanda binchásòn kjo'tjò xi tsjá-la Nainá jñà xita. ³⁶ Okixí xi xan-nò, ngats'i kjoa koi, jñà skanè-la kjo'in jñà xita xi tjin i'ndeí.

Mé kjoa-ne nga kos'in kiichjako-ne Jesús xita naxandá Jerusalén

(Lucas 13:34-35)

³⁷ Jñò xi xita naxandá Jerusalén tsajòn xi nik'eèn xita xi chja ngajo-la Nainá kò binè ndajo jñà xita xi Nainá sikasén-nò! Jkjin k'a kjòmejèn-na

nga tsibíxkóya xítá naxandá-nò, koni s'ín xá'nda nga bíngrui jngaá-la jñà ixti-la; tanga jñò, mikii kòkjeín-nò! ³⁸ Chítsejèn-là ni'ya-nò nga jye tsjiin-takòn Nainá. ³⁹ K'oaá xán-nò mats'ia-ne nachrjein i'ndeí mì tì kii jchaxkoòn-ná skanda k'e nga jè nachrjein nga kixón: “iMé ta ndaa-la jè xi nchrobá ngajo-la Nainá!”

K'e nga kiichja Jesús it'aà ts'e ingo kó s'ín tjinè-la nga kixoña

(*Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6*)

24 Jesús k'e nga jye itjo-ne ingo ítjòn, jyeé tífi nga ijchò kinchat'aà chrañà-la xítá xi kota'yàt'aà-la. Ikjoàn tsakó-la jè ingo ítjòn kò ni'ya xi tjin-la. ² Jesús kitsò-la:

—¿A titsachtsejèn-là ngats'ii ni'ya koi? Okixíí xi xan-nò, nì tì jngoò ndajo siyijòsòn-la xíkjin. Kixoña yije-né kóhotjín.

Seña xi s'e k'e nga nchrobá ma chrañà nga kjoehet'aà isò'nde

(*Marcos 13:3-23; Lucas 21:7-24; 17:22-24*)

³ Jesús, k'e nga tjna ya nindoò Yá Olivo, ijchò kinchat'aà-la jñà xítá xi kota'yàt'aà-la nga kiskònanguit'aàxin-la kitsò-la:

—Koa'tin-nájen, ¿mé nachrjein-ne nga okoma kjoa koi? ¿Mé seña xi s'e k'e nga kjoii ijngoò k'a kò k'e nga kjoehet'aà isò'nde?

⁴ K'eé kitsò-la Jesús:

—Tikindaa yijo-nò nga mì yá xítá xi skónachan-nò. ⁵ Kjin xítá kjoii xi 'ín ts'an siikjeén; kitso: “An-ná xi Cristo, [nga 'aán kisikasén-na Nainá]”; koa kjin xita skónachan-la. ⁶ S'e kjojchán nándá chrañàt'aà kò tikoa kin'aya-la kjoa ts'e kjojchán nándá kjiin i'nde, tanga jñò, kì tsakjoòn-jèn. Xó k'oaá koma-ne. Tanga kj'eè tsà isò'nde tífehèt'aà. ⁷ Naxandá skaàn-kjoò xi kj'eíí naxandá. Koa xítaxá

koi'ts'ia nga skaàn-kjoòko xítaxá xi kj'eíí naxandá. S'e kjinchrá, s'e ch'in, kò k'oa ch'ón nga xki xi ján i'nde. ⁸ Ngats'ii kjoa koi, tà jè xi sa tímats'ia kjo'in.

⁹ Jñà xítá skini't'aà-nò ts'e xítaxá nga tsjá-nò kjo'in; siik'en-nò. Ngats'ii xita isò'nde kojti k'ee-nò koií kjoa-la nga 'an onguít'aà-ná. ¹⁰ Jè nachrjein koi, kjin koma xi mì kii tì kòkjeín-la it'aà ts'an. Tijnà koótjinè-ne xikjin xita kò tsjénguikeè xikjin. ¹¹ Kjin xita s'e xi xita ndiso xi kitso nga Nainá chja ngajo-la. Tikoá kjin xita skónachan-la. ¹² Ndaa jchán s'e kjoats'en; skanda mì tì kii kotsjakeè-ne xikjin xita. ¹³ Tanga jè xi kixi kijnako kjoa xi mokjeín-la skanda k'e nga kjoehet'aà-ne kjoa, jè xi kitjokajjin kjo'in. ¹⁴ Koa jè 'én ndaa-la Nainá koni s'ín otixoma Nainá, kobísòn yije-né nga tíjtsa isò'nde mé-ne nga kji'nchré-ne ngats'ii xita naxandá; ikjoàn k'eé kjoehet'aà isò'nde.

¹⁵ K'e nga jchaa nga 'nó ch'o tíma ya i'nde Tsjeè-la Nainá, koií kjoa tíbitasòn koni s'ín kiskii Daniel, xítá xi kiichja ngajo-la Nainá. (Kátasijiin-la jñà xita xi bíxke xojon jé.) ¹⁶ Jñò, k'e nga jchaa kjoa koi, jñà xita xi títsajna Judea, kà-tanga, kàtjì nándá nindoò choòn. ¹⁷ Jè xi tíjnasò'nga ni'ya-la, kì tì kii fahas'en-ne ni'ya nga skoé tsojmi-la. ¹⁸ Jè xi tísíxájin nangui-la, kì tì kii nchrobá-ne nga nchrohókjá nikje-la. ¹⁹ Ima xó-ne jñà íchjín xi k'ndí 'ya kò xi ixti xó nchisíkaki jñà nachrjein koi! ²⁰ Tijét'aà-là Nainá mé-ne nga mì k'eé kiyó-nò k'e nga nachrjein-la cho 'nchán kò k'e nga nachrjein nikjáya. ²¹ Jñà nachrjein koi, tseé kjo'in s'e; kj'eè kii k'oa ma skanda tjen-ne nga kisindaà isò'nde. Koa mì tì kii okoma-ne nga koma iskan. ²² Tsà mì k'oaá kitso Nainá nga isa chiba nachrjein s'e kjo'in nijngoò xita kitjokajjin kjo'in. Tanga koií kjoa-la jñà xita xi xó jaajjin-ne Nainá, isa chiba nachrjein s'e kjo'in.

²³ K'e nga tsà yá xítà xi kítso-nò: “¡Chítsejèn-là íí tǐjna Cristo [xítà xi xó kisikasén-ne Nainá!]”, o tsà kítso-nò: “¡Ján tǐjna ján!”; kǐ kǐi mokjeín-nò. ²⁴ Kjoíí xítà ndiso xi Cristo kítso-la yijo-la, tǐkooá kjoíí xítà xi koo ti kítso nga jǐnà xi chja ngajo-la Nainá. K'ooá tǐs'ín kòkò seña kò kjojkón xi ndaa tǐjn nga skónachan. Skanda jǐnà xítà xi jye jaàjǐin Nainá mejèn skónachan-la tsà kòkjeín-la. ²⁵ Kangui nàchrjeín tǐbenojmíya yije-nò kjoa xi koma iskan. ²⁶ Tsà yá xítà xi kítso-nò: “¡Chítsejèn-là yaá tǐjna Cristo ya i'nde it'aà xìn nǎnda nangui kixi choón!”; kǐ kǐi onguío; kò tsà kítso-nò: “¡Yaá tǐjnaya inga ni'ya!”; tǐkooá kǐ kǐi mokjeín-nò. ²⁷ Koni ma ni'ín ch'on k'e nga ote nǎnda bitjokàtji-ne ts'oi skanda nǎnda okaàtji-ne, k'ooá s'ín koma k'e nga kjoiaa ijngod k'a xi Ki'ndí-la Xítà xan-la yijo-na. ²⁸ Ya nǎnda kijna mik'en, yaá kítsajna-tǐjn jǐnà líké.

**Mé xi koma k'e nga kjoíí
ijngod k'a Ki'ndí-la Xítà**

(*Marcos 13:24-37; Lucas
21:25-33; 17:26-30, 34-36*)

²⁹ Tǐjè-ne nàchrjein, k'e nga kjoehet'aà kjo'in koi, jè ts'oi, mì tǐ kǐi sǐhiseèn-ne, kojǐnò-né, mì tǐ kǐi kòtsjè-ne ndobá-la. Tǐkooá jè sá, mì tǐ kǐi sǐhiseèn-ne. Ni'ño xi tǐjn ngajmǐi, kixongui-né. Jǐnà nga'ńó xi tǐjn ngajmǐi kǐtǐya yijeé-la. ³⁰ Ikjoàn skoe xítà ján ngajmǐi seña-na xi Ki'ndí-la Xítà mi-na. Ngats'iì naxandá xi tǐjn i isò'nde, jǐnà xítà skindàya-né nga 'ńó tsakjón. Koa skoe-na xítà xi Ki'ndí-la Xítà xan-la yijo-na nga kǐjinchrobàjǐnà ijǐin ifi xi tǐjn ngajmǐi; tse nga'ńó kò kjoajeya kjoikoaa. ³¹ Siikasén àkjale-na nga 'ńó sǐikjindáya chrjo nga koiixkóya xítà-na xi 'an xó jaàjǐin-na nga ñijón chrjangui-la isò'nde, nga jngod ijngod ngobà-la isò'nde.

³² Chíta'yàkòè jè yá-la toò ikò mé xi okóya-ná; k'e nga ma kíndíya chrja-la, ikjoàn bíjts'én xka-la, tǐjǐin-nò nga jye nchrobá machrañà chon ndobá. ³³ K'ooá tǐs'ín tǐjn, k'e nga jchaa nga k'oas'ín tǐma kjoa koi, kátasijǐin-nò nga 'an xi Ki'ndí-la Xítà xan-la yijo-na jyeé ñitón kjoiaa, k'ooá ngaya-la koi tsà jye tǐjna chrañà xotjoa-la ni'ya. ³⁴ Okixíí xi xan-nò, k'ooá s'ín kítasón yije kjoa koi, k'e nga tǐkj'eè biyaá xítà xi tǐjn nàchrjein i'nde. ³⁵ Jè ngajmǐi kò isò'nde kjoehet'aà-né, tanga jǐnà 'én-na mikǐi kjoehet'aà; kítasón-né.

³⁶ Tanga k'e nga okoma, mì yá xi tǐjǐin-la mé nàchrjein-ne kò mé hora-ne; ni jǐnà àkjale xi tǐjn ngajmǐi, kò ni jè Ki'ndí-la Nainá tǐjǐin-la; tajngod Nainá xi Na'èn-ná tǐjǐin-la.

³⁷ Koni s'ín komà nàchrjein-la Noé, k'ooá tǐs'ín koma k'e nga kjoiaa ijngod k'a 'an xi Ki'ndí-la Xítà xan-la yijo-na. ³⁸ Jǐnà nàchrjein koi, k'e nga tǐkj'eè 'ba jtsí xkón, jǐnà xítà xi tǐjn k'e-ne, nchikjèn, nchi'biì, nchibixan íchjá kò íchjín skanda k'e nga jè nàchrjein nga jahas'en ni'ya chitso jè Noé. ³⁹ Xítà xi tǐjn koi nàchrjein, mikǐi tǐjǐin-la mé xi koma skanda k'e nga j'iì jtsí xkón xi kiichrjoako nandá ngats'iì xítà. K'ooá tǐs'ín koma k'e nga kjoiaa ijngod k'a 'an xi Ki'ndí-la Xítà xan-la yijo-na. ⁴⁰ Jè nàchrjein k'e nga 'an xi kjoiaa, jò xítà xi nchisíxá ján ijǐin ijǐnà, jngod tǐjamiitjèn, xi ijngod sǐjna-né. ⁴¹ Jò íchjín nchat'aà natsí xi nchi'o na'yo, jngod tǐjamiitjèn, xi ijngod sǐjna-né.

⁴² Tǐtsajnakoon nga mikǐi 'yaá mé nàchrjein-ne kò mé hora-ne nga kjoiaa 'an xi Nainá mi-na. ⁴³ Kátasijǐin-nò, tsà jngod nei-la ni'ya sǐjǐin-la mé hora-ne k'e nga jǐnò kjoíí xítà chijé nga sǐichijé-la, sǐikindaá ni'ya-la; mikǐi tsjá'nde nga kochijé-la. ⁴⁴ Jǐnò, tǐkooá tǐtsajnandaá; nga 'an xi Ki'ndí-la Xítà xan-la yijo-na, k'eé kjoiaa ijngod k'a k'e nga jǐnò mikǐi tǐtsachiñà.

Chi'nda xi ndaà s'in ko xi ch'o s'in*(Lucas 12:41-48)*

⁴⁵ ¿Yá-ne xi chi'nda kixi xi tjin-la kjoachjine? Jè nei-la siikijna'nda jña chi'nda-la xi i'nga xi ya sixá ni'ya-la mé-ne nga k'e kijchò chiba-la, siikjèn chi'nda xikjin. ⁴⁶ Mé tà ndaà-la jè chi'nda xi k'oas'in ndaà tífkitasòn k'e nga kjoif-ne nei-la. ⁴⁷ Xi okixif xi xan-nò, nei-la chi'nda jè, jè siikijna'nda yije tsojmi xi tjin-la. ⁴⁸ Tanga tsà jè chi'nda ts'en kitso nga kodko inima-la: “Nei-na, jìn nachrjein kochrjein-la nga kjoif-ne.” ⁴⁹ Ikjoàn koiits'ia nga skaàn-ko chi'nda xikjin, koà kokjen-ko ko skoiko xita chi. ⁵⁰ Chi'nda jè, kjoif-ne nei-la jè nachrjein ko jè hora k'e nga mikii tfoña-la. ⁵¹ Ñó tse kjo'in tsjá-la. Tà ngásòn okji kjo'in tsjá-la koni jña xita xi jò isén tjin-la. Ikjoàn skindaya ko siijts'iin ni'ño.

**Kjoa xi mangásòn ts'e
ixti íchjín xi te ma-ne**

25 ¹Jè nachrjein k'e nga kotixoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oagá s'in koma koni komàt'in jña ixti íchjín xi te ma-ne. Kiskoé ni'in lámpara-la xi ts'e asiti. Kiikona-la jè xita xi bixan. ² Òn ma-ne ixti íchjín xi tjin-la kjohitsjeèn koà 'òn ma-ne xi tsjin-la kjohitsjeèn. ³ Jña ixti íchjín xi tsjin-la kjohitsjeèn kiskoé lámpara-la tanga mikii ts'a-la asiti. ⁴ Koà jña ixti íchjín xi jye tjiin-la ts'a nomita asiti-la ko lámpara-la. ⁵ Jè xita xi tjbixan, mikii xátí j'ií, koà kjòniñá-la ngats'ií ixti íchjín; tsohofè i'ño. ⁶ K'e nga ijchò osen nitjen, ñó kiichja jña xita, kitsò: “Jye nchrobá jè xita xi bixan. Títjoo ni'ya, tanguíchjaà indiaà.” ⁷ Ngats'ií ixti íchjín tsasítjen, koà tsi-bítsajnandaà lámpara-la. ⁸ Jña xi 'òn ma-ne xi tsjin-la kjohitsjeèn kitsò-la jña xi tjin-la: “Tjií itsé-nájen asiti-nò. Jè ni'in-nájen jye tíbíts'o.” ⁹ Tanga jña ixti íchjín xi tjin-la kjohitsjeèn, kitsò-la:

“Mikii koma, mikii kichóya-la tsajen. Tanguí kindá ñánda satijna.” ¹⁰ Tanga jña ixti íchjín xi tsjin-la kjohitsjeèn k'e nga kií katse asiti-la, k'eé j'ií xita xi bixan. Koà jña ixti íchjín xi 'òn ma-ne xi títtandaà nga títi lámpara-la, jahas'en ko jè xita xi bixan ya ni'ya ñánda tjin s'eí. Ikjoàn kisichjoà xotjoa-la ni'ya. ¹¹ Koma iskan j'ií-ne jña ixti íchjín xi ngui 'òn ma. Kitsò: “Na'èn, Na'èn, chíx'a-nájen ni'ya.” ¹² Tanga jè xita xi bixan, tà kitsò-la: “Okixif xi xan-nò, mikii bekkon-nò yá-nò jño.”

¹³ Jesús kitsò-isa:

—Jño, titsajnandaà, nga mikii 'yaà mé nachrjein-ne koà mé hora-ne nga kjoiaa 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na.

**Kjoa xi mangásòn ts'e ton xi
kitjoé-la jña chi'nda**

¹⁴ Jè nachrjein k'e nga kotixoma jè xi ngajmii nchrobá-ne, k'oagá ti ngaya-la koni tsà jngod xita xi tjin-la chi'nda. Kjiin i'nde tifi. Kiichja-la chi'nda-la; kisingsatsja ton-la nga jngod ijngod nga katasikinda.

¹⁵ Jngod chi'nda xi kitsjaà-la 'òn jmii ton oro; xi ijngod jò jmii kitsjaà-la; xi ma-ne jàn jngod jmii kitsjaà-la. K'oagá s'in kitsjaà-la koni s'in koma-la nga siixáko nga jngod ijngod. Ikjoàn kií jè nei-la xá ñánda i'nde kjiin. ¹⁶ Jè chi'nda xi kitjoé-la 'òn jmii, kisixáko ton xi kitjoé-la koà ngui okji kisikijnesòn. ¹⁷ Ko jè chi'nda xi jò jmii kitjoé-la, k'oagá ti kis'iin, tikoà ngui jò jmii kisikijnesòn. ¹⁸ Tanga jè chi'nda xi kitjoé-la jngod jmii, tà tsibijna'ma-né ton xi kitsjaà-la nei-la. Yaà tsibijnajiiin it'aà nangui.

¹⁹ K'e nga jye kjòtsee kií nei-la chi'nda koi, j'ií ijngod k'a-ne; kis'iin-la kindá jè ton xi kitsjaà-la. ²⁰ Ijchò jè xi kjòngatsja xi 'òn jmii, koà ngui 'òn jmii ijchòkosòn. Kitsò-la nei-la: “Na'èn, 'òn jmii ton xi jì kiningsatsja-ná, koà ngui 'òn jmii kisikijnesoàn.” ²¹ Jè nei-la kitsò-la: “Ndaà tjin;

ngaji, xita ndaà-né. Ndaà kinitasòn-ná nas'ín tà chiba ton kitsjaà-lè. 'An, isaá tse tsja isa-lè. Titjás'en-jiin nga titsjako-ná." ²²Ikjoàn ijchò jè chi'nda xi jò jmiì kjòngatsja, kitsò: "Na'èn, jò jmiì ton kinìngatsja-ná koà ngui jò jmiì kisikij-nesoàn." ²³Jè nei-la kitsò-la: "Ndaà tjin; ngaji, xita ndaà-né. Ndaà kinitasòn-ná nas'ín tà chiba ton kitsjaà-lè. 'An isaá tse tsja isa-lè. Titjás'en-jiin nga titsjako-ná." ²⁴Koà k'e nga ijchò jè chi'nda xi jngòò jmiì kjòngatsja kitsò-la nei-la: "Na'èn, bexkoón-lè nga xita jti takòn-né nga bixkoí tsojmi xi mi ji bitjii, ko bixkoí jnà xi mi ji chíjndii. ²⁵Koí kjoa-la nga kitsakjòn-na nga tsibijna'ma ton-lè ya ijiiin nangui. I tjna-ne ton-lè xi jngòò jmiì kinìngatsja-ná." ²⁶Jè nei-la kitsò-la: "iNgaji, chi'nda ch'o-né koà xita ts'eè-né! Tsà jye tjiin-lè nga 'an bixkoá nanda mi 'an bitjee ko bixkoá nanda mi 'an kijn-diaa. ²⁷Tsà ya tsibijni ton-na ya banco mé-ne k'e nga kjoí-na, tjoé-na ton-na ko ki'ndí-la ton xi ts'an." ²⁸Ikjoàn kitsò-la jnà xita xi ya titsajna: "Chjaà'an-là jè ton xi jngòò jmiì; jè tjiin-la chi'nda xi te jmiì ma ts'e. ²⁹Nga jè xi tjin-la, k'oií isa-la skanda tsatoó s'e-la, tanga jè xi tsjin-la, skanda tjá'aan-la mé xi chiba tjin-la. ³⁰Jè chi'nda xi nì mé chí-la, tikatjeen jan nditsiaán ya nanda jnò choòn, yaá skindàya ko yaá siijts'iin ni'ño."

K'e nga jè Nainá koìndaàjiin-la ngats'ii xita isò'nde

³¹K'e nga kjoiaa ijngòò k'a 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na koni jngòò xitaxá ítjòn nga kjoikoaa kjoajeya-na, ko àkjale tsjeè-na xi titsajnantii-na, k'ée kótijnasoàn íxile ts'e kjotixoma-na xi ñó jeya tjna. ³²Ngats'ii xita xi tjin isò'nde, yaá koqkóya nguixkoaàn; ikjoàn siijòya koni s'ín paxtò xi ko'ndà tindsó nga ochrjekàjiin orrè ko tindsó ska. ³³Jnà orrè, yaá kitsajnat'aà kixi-na, koà jnà tindsó ska, yaá kitsajnat'aà ngaskón-na.

³⁴'An xi xitaxá ítjòn 'mì-na xán-la jnà xi titsajnat'aà kixi-na: "Nchrobá jnò xi Nainá kisichikon-t'in-nò; chjoé kjondaà xi tijnandaà-la Nainá skanda k'e nga kisindaà isò'nde, nga ya kitsajnaa ya nanda nga jè tihotixoma. ³⁵K'e nga kjòhojò-na, kits'ii-ná jnò xi tsoókjeen; k'e nga kjòxindá-na, kits'ii-ná nandá nga kits'iaa; k'e nga tsjin-na i'nde nanda sikjáya, kits'ii'nde-ná ni'ya-nò. ³⁶K'e nga tsjin-na nikje xi ónakjá, jnò kits'ii-ná; k'e nga kjòxk'én, tsangui nikinda-ná; k'e nga ndayá tshótijnaya, tsangui chitsejen-ná." ³⁷Koà jnà xi xita kixi skonanguí-na, kitso-na: "Na'èn, ¿kjé-né nga ki'ya-lèjen nga kjòhojò-lè, ko kits'ii-lèjen xi chichi?, o ¿kjé-né nga ki'ya-lèjen nga kjòxindá-lè, ko kits'ii-lèjen nandá nga ki'yoí? ³⁸¿Kjé-né nga ki'ya-lèjen nga tsjin-lè i'nde nanda nikjáyi, ko kits'ii'nde-lèjen ni'ya-najen, nas'ín mikii yaxkon-lèjen? ¿Kjé-né nga ki'ya-lèjen nga tsjin-lè nikje xi chikjeí, ko kits'ii-lèjen? ³⁹¿Kjé-né nga ki'ya-lèjen nga kjòxk'ín, ko tsangui nikinda-lèjen?, o ¿kjé-né nga ki'ya-lèjen nga tina'yi ndayá, ko tsangui chitsejen-lèjen?"

⁴⁰'An xi xitaxá ítjòn 'mì-na xán-la: "Okixí xi xan-nò, k'e nga k'oas'ín kiniko jngòò xita xinguiáa nas'ín takó ñó xita ima kji, 'aán xi k'oas'ín kiniko-ná." ⁴¹'An xi xitaxá ítjòn 'mì-na xán-la jnà xita xi titsajna ngaskón-na: "Tinchat'aàxin-ná jnò xi kjo'in tjinè-nò. Tanguió ya i'nde nanda títi ni'ín xi mikii bits'o nita kjé-ne, jè i'nde xi tjindaà it'aà ts'e xita neí ko àkjale-la. ⁴²K'e nga kjòhojò-na, jnò, mikii kits'ii-ná xi tsoókjeen; k'e nga kjòxindá-na, mikii kits'ii-ná nandá nga kits'iaa; ⁴³k'e nga tsjin-na i'nde nanda sikjáya, mikii kits'ii'nde-ná ni'ya-nò. K'e nga tsjin-na nikje xi ónakjá, jnò mikii kits'ii-ná; k'e nga kjòxk'én mikii tsà kinikinda-ná; k'e nga ndayá tshótijnaya, mikii tsangui chitsejen-ná." ⁴⁴Tikoá jnà xita

xi títsajna ngaskón-na skonangui-na, kitso-na: “Na’èn, ¿kjé-né nga ki’ya-lèjen nga kjòhojò-lè, nga kjòxínda-lè nga tsjin-lè inde nãnda níkjáyi, nga tsjin-lè níkje xi chíkjeí, nga kjòxk’ín, o k’e nga tina’yi ndayá ko mikii kinichját’aà-lèjen?”⁴⁵ An xi xitaxá ítjòn ‘mì-na, xán-la: “Okixíí xi xan-nò, k’e nga mikii k’oas’ín kinikòò jngòò xita nas’ín takó ñó ima kji, ‘aán xi mikii k’oas’ín kinikò-ná.”⁴⁶ Jñà xita ts’èn koi s’ée-la kjo’in nita kjé-ne, koa jñà xi xita kixi s’ée-la kjoabinachon nita kjé-ne.

Kiis’ín tsajoóya-ne xita kondra-la Jesús nga tsoba’ño

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

26 Jesús k’e nga jye kiichja yije ‘én koi kitsò-la xita xi kota’yàt’aà-la:

²—Jñò, jye tíjiiin-nò nga tà jò nachrjein chija ts’e s’ei Paxko; ‘an xi Ki’ndí-la Xita xan-la yijo-na, yaá kongatsja it’aà ts’e xita naxandá nga koòt’aà-na krò.

³Nachrjein koi jñà xita sko-la no’mii, xita xi okóya kjotuxoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko xita jhínga-la jñà xita judío, yaá chixoña ya nditsin ni’ya-la Caifás xi no’mii ítjòn. ⁴Yaá tsajoóya-ne kós’ín tsoba’ño Jesús xi kjoa chijé, ikjoàn sijk’en. ⁵Kitsò-la xikjín:

—Mì nachrjein-la s’ei sijk’eén nga mì kots’en jñà xita naxandá.

Jngòò chjoón xi kisikaajno xkii jne sko Jesús

(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

⁶Jesús, k’e nga tíjna ján naxandá Betania, ya ni’ya-la jngòò xita xi tsindojno chrjoa yijo-la nga sa ítjòn xi ‘mì Simón, ⁷ijchò jngòò chjoón xi ‘ya jngòò lamità ndajo xi ‘mì alabastro xi tíya-la xkii jne, xi ñó chjí-la. K’e nga tíjnat’aà ímixa Jesús, chjoón jè, tsibíxteèn-sòn sko jè

xkii jne. ⁸Jñà xita xi kota’yàt’aà-la Jesús k’e nga kijtsee, kòjti-la, kitsò:

—¿Mé-ne nga kasíkits’ón-ne jè xkii jne? ⁹Tsà kàsatíjna, ñó-là tse chjí-la koa jè ton-la komaá kochját’aà-la xita ima.

¹⁰Kii’nchré Jesús. K’ée kitsò-la:

—¿Mé-ne níjti-là chjoón jè? Koni s’ín kasiko-na ndaà kàs’ín. ¹¹Jñà xita ima kítsajnakò kjit’aà-nò; tanga ‘an mì i tíjnakò kjit’aà-nò. ¹²Koni s’ín kasiko-na chjoón jè, nga kàbíxteèn-jno xkii jne yijo-na, koií okàs’ín-ne nga síkíjnandaà-na nga síjñaa. ¹³Okixíí xi xan-nò, nita nãnda-ne nga tíjtsa isònde nga kóbisòn ‘én ndaà-la Nainá, tíkooá kóbisòn-nè koni s’ín kasiko-na mé-ne nga síkítsjeèn-ne xita it’aà ts’e chjoón jè.

Kó kis’iin Judas nga tsatíjna Jesús

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

¹⁴Jè xi ‘mì Judas Iscariote xi ya ítjojiin ts’e xita xi tejò ma-ne xita-la Jesús, kiikon jñà xita sko-la no’mii, ¹⁵kitsò-la:

—¿Kó tíjn ton k’oi-ná nga singatsja-nò Jesús?

Jñà xita sko-la no’mii, katé ixo ton chroba tsibindaajiiin-ne. ¹⁶Judas, k’ée tsibíts’ia nga tsohótsji’nde-la kós’ín síjngatsja Jesús.

Kiis’ín tsibíjna okixi Jesús k’e nga tsakjèn-ko xita-la xi tejò ma-ne

(Marcos 14:12-25; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

¹⁷Jè nachrjein xi mats’ia ítjòn ts’e s’ei k’e nga kjèn inchrajín xi tsjin-la na’yo san jñà xita judío, jñà xita xi kota’yàt’aà-la Jesús ijchòkon, kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Nánda mejèn-lè nga onguí kíndaà-jen tsojmì xi chjineé ts’e s’ei Paxko?

¹⁸Jesús kitsò-la:

—Tanguíchòn ni’ya-la jngòò xita ya ijiin naxandá. Kot’in-là: “Jè maestro k’oaá tsò: Jyee tíma chraña nachrjein-na

nga kiyá. Yaá ni'ya-lè kjián kachrje s'eí Paxko ko xita xi kota'yàt'aà-na."

¹⁹ Jnà xita xi kota'yàt'aà-la, k'oaá s'in kis'iin koni s'in kitsò-la Jesús. Yaá tsibín-daà tsojmi xi kokjen kjoa ts'e s'eí Paxko.

²⁰ K'e nga jye kòjnò, Jesús, tsibíjnat'aà ímíxa ko xita-la xi tejò ma-ne. ²¹ K'e nga nchikjèn, Jesús kitsò-la:

—Okixíí xi xan-nò, jnò, i tijnajiin jngodò-nò xi siingatsja-na it'aà ts'e xita kondra-na.

²² Jnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús n'ó kjòba-la k'e nga okitsò. K'ée jngó jngó kiskònangui-la, kitsò-la:

—Na'èn, ¿a 'an-ná?

²³ Jesús kitsò-la:

—Jè xi kóngajiin-ko-na chroba, jé xi siingatsja-na. ²⁴ An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, k'oaá s'in komat'ian koni s'in tíchja Xojon-la Nainá. Tanga i-ma xó-ne jè xita xi siingatsja-na! Ísáá-la ndaà komà tsà mikii kits'iin xita jè.

²⁵ K'ée kiichja Judas, jè xi siingatsja Jesús, kitsò:

—Maestro, ¿a 'an-ná?

Jesús kitsò-la:

—Jon, ngaji-né.

²⁶ K'e nga nchikjèn, Jesús kiskoé inchrajín, kiichjat'aà-la Nainá nga kisichikon-t'in, kisixkoaya ikjoàn kitsjaà-la xita xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—Chjóé, tichiod, yijo-na né.

²⁷ Ikjoàn kiskoé jngodò chitsín, kitsjaà-la kjondaà Nainá, k'ée kitsjaà-la xita xi kota'yàt'aà-la. Kitsò-la:

—Ngats'iod, t'ioo jè xi tjíya chitsín.

²⁸ Jè-né xi jní-na xi síkixiya kjoa xitse xi bindaajiin-ko-nò. Jè jní-na xíx-teèn xi kjondaà ts'e kjin xita mé-ne nga jchat'aà-la jé-la. ²⁹ K'oaá xán-nò, mì tì kiì skí-na vino skanda jè nachrjein k'e nga skiko ijngodò k'a-nò vino xitse jè nachrjein k'e nga kotixoma Na'èn-na.

Én xi kiichja Jesús nga jè Pedro kjó'mat'in

(Marcos 14:26-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

³⁰ K'e nga jye kiseè jngodò-la sò Nainá ts'e Salmo, ikjoàn kiì ján í'a nin-dò Yá Olivo. ³¹ Jesús kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—Ngats'iod jnò, nitjen jè, kijneí takòn-ná, nga k'oaá s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “Kiyá jè paxtò koa jnà orrè tsjohoya-né.” ³² Tanga koma iskan, k'e nga kjoaáya-na, kjín ítjòn-nò ján nangui Galilea.

³³ Kitsò Pedro:

—Nas'in ngats'iì xita-lè xi i'nga tsjin takòn-lè, 'an, nimé nachrjein-ne nga tsjiin takòn-lè.

³⁴ K'ée kitsò-la Jesús:

—Okixíí xi xan-lè, nitjen jè, k'e nga tikj'eè kjindáya kóxtí, ngaji, ján k'a tsjá'mat'in-ná.

³⁵ Pedro kitsò:

—Nas'in skanda ya kiyáko-lè mikii kójna'mat'in-lè.

Ngásòn kitsò ngats'iì xita xi kota'yàt'aà-la Jesús.

Kíí kitsò Jesús nga tsibítsi'ba ya i'nde nánnda 'mì Getsemaní

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

³⁶ K'ée kiì Jesús ya nánnda 'mì Getsemaní ko xita xi kota'yàt'aà-la. Kitsò-la:

—Titsajna ijndé. An, ya kò-la kjián nga kichjat'aà-la Nainá.

³⁷ Jesús kiikò Pedro ko ingajò íxti-la Zebedeo. Ikjoàn tsibítsi'ia nga kjòba-la koa kisikájno inima-la. ³⁸ K'ée kitsò Jesús:

—Tsí baá ma-la inima-na koni tsí mejèn kiyá. Titsajna ijndé koa titsajnakon-ko-ná.

³⁹ Jesús kiikjá chiba-isa. Ikjoàn tsohojna tsakján skanda it'aà nangui koa kisijét'aà-la Nainá, kitsò:

—Jì xi Nà'èn-na xan-lè, tsà koma, kàtatjaàxìn-ná kjo'in koi, tanga mitsà jè 'én ts'an kítasòn, jè kàtitasòn 'én tsiji.

⁴⁰ Ikjoàn j'ii ijngòò k'a-ne ya ñánda títsajna xita-la xi kota'yàt'aà-la, tanga jña xita-la, kjiyijòfè-né. Jesús kitsò-la Pedro:

—¿A mì kachíkjoa-nò tsà tà jngòò hora kòbitsajnakon kò-ná? ⁴¹ Títsajnakòòn koa títsi'ba-là Nainá mé-ne nga mì sjikijne-nò kjoa ts'e jé. Xi okixi, jé iníma-nò tíjnandaà-né tanga jè yijo-nò xi tsjin-la nga'ño.

⁴² Xi ma-ne jò k'a kii ijngòò k'a Jesús nga kii kítsi'ba. Kitsò:

—Jì xi Nà'èn-na xan-lè, tsà mìkii koma tjáxìn-na kjo'in koi, kòs'ín kàtitasòn koni s'ín mejèn-lè.

⁴³ K'e nga j'ii ijngòò k'a-ne, jña xita xi kota'yàt'aà-la, tákó kjiyijòfè-né nga 'ño nijñá-la. ⁴⁴ Komà jàn k'a nga kii kítsi'ba. Yaá kisikítsajna xita xi kota'yàt'aà-la. Táko k'oaá tí kitsò nga tsibítsi'ba. ⁴⁵ J'ii ijngòò k'a-ne ya ñánda títsajna xita xi kota'yàt'aà-la. Kitsò-la:

—¿A tákó títsanikjáya-nò ko títsafè-nò? Jyeé ijchò hora-la, 'an xi K'índí-la Xita xan-la yijo-na, yaá kongatsja jña xita jé. ⁴⁶ Tísítjeen, chítsejèn-là, tíkjiaán, jyeé nchrobá chraña jè xi sijnatsja-na.

Kii komà k'e nga kindobà'ño Jesús

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

⁴⁷ Táko tik'eé tíchja-isa Jesús nga ijchò Judas xi ya itjojìin ts'e xita-la Jesús xi tejó ma-ne. Kjin xita tjiko xi 'ya kichà ndojò ko yá. Jña kisikasén xita sko-la no'mii ko xita jchínga xi ts'e xita judío. ⁴⁸ Judas, jè xi tsatjina Jesús, ítjòn tsibénojmi-la kós'ín kòkò-la Jesús. Kitsò-la:

—Jè xi skíne'a, jè-né xi tindoqà'ño.

⁴⁹ Nitoón kii kasit'aà chraña-la Jesús. Kitsò-la:

—Ndaà-lè Maestro.

Ikjoàn kiskine'a. ⁵⁰ Jesús kitsò-la:

—Amigo, ¿mé xá kjoí-ne?

Jña xita xi tjiko Judas, nitoón kitsobà'ño Jesús.

⁵¹ Jngòò xita xi tikoa ya tsóhoko Jesús, tsachrje kichà ndojò-la. Tsajá-la jè xita chí'nda-la no'mii ítjòn; tsatet'aà líká-la. ⁵² Jesús kitsò:

—Tikájnatoí kichà ndojò-lè ya i'nde-la; jña xi kichà skaàn-ne nga sijk'en xíkjin, ngásòn kichà kiyá ngajo-ne. ⁵³ ¿A mì 'ya-jèn tsà 'an sijé-la Nà'èn-na, tsatoó tejó jmii àkjalé nitoón sikkasén-na? ⁵⁴ Tanga tsà k'oas'ín sijé, mìkii kítasòn koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga mochjeén-né nga k'oas'ín koma.

⁵⁵ Jesús kitsò-la jña xita xi kjin ma-ne:

—¿Mé-ne kòs'ín kòf'ii ndobà'ño-ná nga ko kichà ko yá kich'à koni tsà jngòò xita chijé? Nachrjein nchijòn tíjnakò-nò ján ingo ítjòn nga okooya-nò ko mìkii kindobà'ño-ná. ⁵⁶ K'oií kjoa-la okoma-ne nga kítasòn 'én xi tjít'aà xojon-la jña xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

Tik'eé-né ngats'ii xita xi kota'yàt'aà-la Jesús tsanga ko kitsjeiin takòn.

Kii komà k'e nga tsibijna Jesús nguixkon no'mii ítjòn

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Jña xita xi kitsobà'ño Jesús kiiko ñánda tjina Caifás xi no'mii ítjòn. Yaá títsajna xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko xita jchínga-la xita judío. ⁵⁸ Jè Pedro, tà kjiin tà kjiin tsajmeétjingui-la skanda ijchò nditsin ni'ya-la no'mii ítjòn. Jahas'en ni'ya. Yaá tsibijnat'aà-la ñánda títsajna xita xi síkinda ni'ya ingo nga mejèn-la skoe kós'ín koma nga kjoehet'aà kjoa.

⁵⁹ Jña xita sko-la no'mii ko xita jchínga, ngats'ii xita xi tjín-la xá ts'e xita judío, tsohótsji'nde-la nga tsját'in 'én xi kondra ts'e Jesús mé-ne nga koma

sìngatsja-ne xita Roma nga sikk'en Jesús.
⁶⁰Tanga nimé 'én kisakò-la nas'in ijchò
 xita ndiso xi kondra ts'e. Xi komà iskan
 ijchò jò xita ndiso ⁶¹xi kitsò:

—Xita jè kitsò-né: “An, koma-na nga
 sihixòna ingo itjòn-la Nainá koa jàn
 nachrjein kindàya ijngòd k'a-na.” ⁶²K'ée
 tsasjna kixi jè nòmii itjòn. Kitsò-la
 Jesús:

—¿A nimé 'én nokjoi, koni tsò 'én xi
 tsj xita koi xi kondra tsiji?

⁶³Jesús mikii kiichja. Jè nòmii itjòn
 kitsò-la:

—Tènojmi kixi nga nguixkon Nainá
 xi tijnakon. Kot'in-najen. ¿A ngaji-né xi
 Cristo [xita xi xó kisikasén-lè Nainá] nga
 Ki'ndí-la mai?

⁶⁴Jesús kitsò-la:

—Ngají xi k'oa si nga 'an-ná. Tikoá,
 k'oaá xán-nò, jnò jcha-ná xi Ki'ndí-la
 Xita xan-la yijo-na nga kótijnat'aà
 kixi-la nanda tjna Nainá xi 'nó tse
 nga'nó tjin-la. Tikoá jcha-ná k'e nga
 kjinchrobàjnàa ijiiin ifi xi ts'e ngajmii.

⁶⁵Jè nòmii itjòn tsatijndajno yijo-la
 nikje-la xi íkjá nga 'nó kòjti-la, kitsò:

—Xita jè, jyeé kà'yaà nga chjajno-la
 Nainá koni tsò 'én xi chja. ¿Mé
 s'éeen-isa-ná xita xi kjeíi xi tsjá 'én?
 Jná, jyeé kàna'yà-lá koni s'in chjajno-la
 Nainá. ⁶⁶¿Jnò, kó bixón, mé xi sikoáá?

Ngats'ii xita kitsò:

—Tjin-la jé, ok'in-la nga sikk'en.

⁶⁷Ikjoàn tsibíchr'a kò tsi'beé-la. Koa
 tjin xi isén-la tsi'beé'a, ⁶⁸kitsò-la:

—Ji Cristo [xi xó kisikasén-lè Nainá],
 kot'in-najen, ¿ya xi tí'beé-lè?

K'e nga jè Pedro jàn k'a tsoho'mat'in Jesús

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62;

Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Jè Pedro k'e nga tjna nditsin
 ni'ya, ijchòkon jngòd chjoón ch'inda xi
 kitsò-la:

—Tikoá ngaji, yaá tjaàkoi Jesús xi
 Galilea i'nde-la.

⁷⁰Tanga jè Pedro tsoho'mat'in-né nga
 nguixkon ngats'ii xita. Kitsò:

—Mikii be mé 'én xi tinokjoi.

⁷¹Jè Pedro jyeé tbitjo xotjoa ni'ya k'e
 kijtseè ijngòd chjoón xi k'oa ti kitsò-la
 jnà xita xi ya títsajna. Kitsò:

—Xita jè, tikoá ya tsòhoko Jesús xi
 Nazaret ts'e.

⁷²Pedro ijngòd k'a tsoho'mat'in. Kitsò:

—Tíbeè Nainá, mikii bexkoan xita jè!

⁷³Nga komà iskan jnà xita xi ya
 títsajna ijchòkon nanda tjna Pedro.
 Kitsò-la:

—Okixi-né, tikoá ngaji xita xi
 kota'yat'aà-la Jesús-né. 'Yaà-lè; k'oaá
 tis'in nokjoi.

⁷⁴K'ée isa 'nó kiichja Pedro kitsò:

—Beè Nainá, nas'in tik'eèn-ná, mikii
 bexkoan xita jè!

Tik'e-ne kiskindàya jngòd kóxtí.

⁷⁵K'ée tsibítsjeèn-la Pedro koni kitsò-la
 Jesús: “K'e tikj'eè kjindàya kóxtí,
 ngaji, jàn k'a tsjá'mat'in-ná.” K'ée itjo
 ni'ya Pedro, jàn nditsiaán; ndaà jchán
 kiskindàya.

Kjoa xi komat'in Jesús k'e nga kjòngatsja Pilato

(Marcos 15:1-2; Lucas

23:1-2; Juan 18:28-32)

27 K'e nga kis'e isén, ngats'ii xita
 sko-la nòmii, jnà xita jchínga ts'e
 xita judío tsajóya-ne nga kondra kjoi-la
 Jesús mé-ne nga koma sìngatsja-ne jnà
 xita Roma nga sikk'en. ²Tsibít'aà'nó,
 kiiko nga kisingatsja Pilato xi xitaxá gob-
 ernador tjna ts'e Roma.

Kii komat'in Judas k'e nga k'en

³Judas, jè xi tsatjna Jesús, k'e nga
 jye kijtseè nga jye kitjoèt'in kjoa nga
 kiyá, 'nó kokájno-la kjoa xi kis'iin koa
 kisikátji-ne ton chroba xi katé ma-ne

jñà xit̩a sko-la nɔ'miì kɔ xit̩a jchínga.
⁴Kitsò-la:

—Tseeé jé tsohótsji-la yijo-na nga kisingatsja-nò jngòd xit̩a xi nimé jé tjín-la.

Tanga jñà xit̩a koi kitsò:

—Ngajen, mikii 'ya-jen. Kjoa tsiji-né.

⁵Judas tsibítsjo ton ya ingo ítjòn. K'éeé kiì tsibítjohóngui yijo-la.

⁶Jñà xit̩a sko-la nɔ'miì, kiskoé ton, kitsò:

—Mikiì koma ya sijngoaá ton xi tjíya kaxa-la ton kjotjò-la Nainá. Ton jè, chjí-la mik'en-né.

⁷K'éeé tsajoóya-ne nga jè ton jè, nanguiì kotse jngòd 'nde-ne, xi 'mì: Ìnde Ñánda Mandaà Tijí, mé-ne nga s'e-ne ìnde ñánda koma siìjiin xit̩a xi xin naxandá-la. ⁸K'oií kjoa-la, skanda nachrjein ìnde, tákò k'oaá 'mì ìnde jè nga Ìnde-la Jní 'mì. ⁹K'oaá s'ín tsi-tasòn koni s'ín kitsò Jeremías xit̩a xi kiichja ngajo-la Nainá nga kitsò: “Kiskoé ton chroba xi katé ma-ne, koni tjín tsibíjna-la chjí-la jñà xit̩a Israel, ¹⁰kò k'oaá s'ín kisikjeén ton jè nga tsatse ìnde-la xit̩a xi tjí bíndaà koni s'ín kitsjaà-na okixi Nainá.”

'Én xi kiichja Pilato k'e nga kiskònangui-la Jesús

(*Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38*)

¹¹Jesús, k'e nga síjna nguixkon jè xit̩axá gobernador kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A ji-né xi xit̩axá ítjòn-la jñà xit̩a judío?

Jesús kitsò:

—Ngajíí xi k'oa si nga 'an-ná.

¹²K'e nga nchihóngui Jesús jñà xit̩a sko-la nɔ'miì kɔ xit̩a jchínga-la xit̩a judío, Jesús nimé 'én kiichja. ¹³K'éeé kitsò Pilato, jè xi xit̩axá gobernador:

—¿A mì na'yà-la koni tsò-lè? Kjin 'én tsjá xi kondra tsiji.

¹⁴Tanga Jesús nijngòd 'én kiichja. K'oií kjoa-la nga jè xit̩axá gobernador tà k'oaá komà-la.

Kií komà k'e nga kitjòdè kjoa Jesús nga kiyá

(*Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16*)

¹⁵Nga xki nó k'e nga bitjo s'eí Paxko, jè xit̩axá gobernador síkíjnandeíí jngòd xit̩a xi títsa'ya ndayá, jè xi mejèn-la xit̩a naxandá nga kíjnandeíí. ¹⁶Tik'ée-ne tjína'ya ndayá jngòd xit̩a xi 'ya-la nga 'nó ts'en xi 'mì Barrabás. ¹⁷K'e nga chixoña xit̩a naxandá, jè Pilato kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Yá-né xi mejèn-nò nga kíjnandeíí? ¿A Barrabás-né, o xi Jesús-né xi Cristo 'mì-là?

¹⁸Koií okitsò-ne Pilato nga jyeé tíjiin-la nga tà kjoaxitakòn-né nga ya ijchò síngatsja Jesús.

¹⁹Jè Pilato k'e nga tjína ni'ya osen, jè chjoón-la kisikasén xá-la, kitsò-la: “Kiì ji chingájiin kjoa-la xit̩a kixi jè. Nati nit-jen, tsí 'nó ch'o tsò nijná xi kò'biì-na it'aà ts'e.”

²⁰Tanga jñà xit̩a sko-la nɔ'miì kɔ xit̩a jchínga, chinchá'a xit̩a naxandá nga kà-tasíjé nga kàtíjnandeíí Barrabás kò kà-tasík'en Jesús. ²¹Jè xit̩axá gobernador ìjngòd k'a kiskònangui-la jñà xit̩a naxandá; kitsò-la:

—¿Ñá-laá nga ingajò xit̩a koi xi mejèn-nò nga síkíjnandiaá?

Jñà xit̩a naxandá kitsò:

—Jè Barrabás.

²²Pilato kiskònangui-la jñà xit̩a naxandá. Kitsò-la:

—¿Mé xi síkooá Jesús xi Cristo 'mì-là? Ngats'ìi xit̩a naxandá kitsò:

—¿Kàtasit'aà krò!

²³K'éeé kitsò Pilato:

—¿Mé jé xi tsohótsji, mé-ne kiyá-ne?

Jñà xit̩a, isaá 'nó kiichja, kitsò:

—¿Kàtasit'aà krò!

²⁴ K'e nga kijtsee Pilato nga ni mé kjoa sindaàjiin, tà isaá tímatse kjoasi, kiskinikjaá nandá nga tsanjno tsja nga nguixkon xita naxandá [mé-ne nga skoe-ne jña xita nga nimé jé tjín-la]. Kitsò:

—Nimé jé tjín-na xi it'aà ts'e xita kixi jè nga mejèn-nò nik'eèn. Kjoa tsajòn-nò.

²⁵ Ngats'i xita kjin kitsò:

—Kjoabiyaà-la xita jè, kindá tsajen-nájen ko ixti-nájen.

²⁶ Pilato, k'ée kisikjandeif Barrabás; k'e nga jye kitsjaà okixi nga tsaja-la Jesús, ikjoàn kisingsja nga sit'aà krò.

²⁷ Jña soldado-la xitaxá gobernador kiiko Jesús ján ni'ya osen. Ikjoàn kiichja yije-la soldado xikjín nga tsibitsajnandi-la. ²⁸ Tsachrje nikje-la koa kisikjá jngoò nikje xi inì kji. ²⁹ Ikjoàn tsibí'a skò jngoò corona na'yá xi jña xó tsibindaà-ne, koa jngoò yá tsohóya tsja kixi; k'ée chinchaxkó'nchit'aà-la nga kisísobà-la. Kitsò-la:

—¡Viva xitaxá ítjòn-la xita judío!

³⁰ Tikoáá tsibichrájno koa kiskoé yá xkajnchra xi kjiya tsja, tsatji skò. ³¹ K'e nga jye kisísobà-la, jaàxin-la nikje inì xi íkjá. Ikjoàn kisikákjá-ne xi nikje ts'e. K'ée kiiko nga kosit'aà krò.

Kíí kiniko Jesús k'e nga kisasit'aà krò

(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

³² K'e nga jye nchifiko Jesús, kiskaakjòò jngoò xita xi Cirene i'nde-la xi 'mì Simón. Jña soldado kjo'no kis'iin-la nga kisik'ajen krò-la Jesús.

³³ K'e nga ijchòko ya i'nde nanda 'mì Gólgota 'én xi tsòya-ne i'nde skò mik'en, ³⁴ yaá kitsjaà-la vino xi tsjájiin-la ndá chikitsja. K'e nga kiskoòt'aà Jesús mikii kits'iì.

³⁵ K'e nga jyeé tsasit'aà krò, jña soldado kisiskáko nikje-la Jesús nga kiska'bí-la xikjín yá ts'e koma. K'oaá s'ín

tsitasòn 'én-la jè xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga kitsò: “Kisika'bí nikje-na koa kisiskáko yá ts'e koma.” ³⁶ Ikjoàn yaá tsibitsajna nga kisikinda Jesús. ³⁷ Ya isòn skò krò tsibít'aà 'én xi k'oa kitsò mé jé xi komà-la nga kinik'en. Jña 'én koi, tsò: “Jè jèè xi Jesús xi Xitaxá ítjòn-la xita judío.”

³⁸ Tikoáá kisit'aà krò jò xita chijé. Jngoò kisit'aà nga kixi-la koa jngoò kisit'aà nga ngaskón-la. ³⁹ Jña xita xi ya ja, síkatji skò nga kiichjajno-la, ⁴⁰ kitsò-la:

—Jí, k'oaá kisi nga sxiòdñi ingo ítjòn-la Nainá ko jàn nachrjein kindaà ngajo-ne; tikjínandeif yijo-lè. Tsà kixi kjoa nga jì xi Kí'ndí-la Nainá, chinájen-t'i yijo-lè krò.

⁴¹ K'oaá tis'ín kisísobà-la jña xita skò-la no'miì, ko xita xi okóya kjo'tíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, ko xita jchínga ts'e xita judío. Kitsò:

⁴²—Xita jè, tsachrjekàjiin kjo'in xi kje'ei xita, tanga jè xi yijo-la, mikii ma ochrjekàjiin kjo'in. Tsà kixi kjoa nga jè Xitaxá ítjòn-la Israel, kàtitjojen-t'aà krò mé-ne nga kòkjeiin-ná it'aà ts'e. ⁴³ Xita jè, it'aà ts'e Nainá kjo'nót'aà ikon. Tsà kixi kjoa tsjakeè Nainá, i'nde, jè kà-tasiko. Nga k'oaá tì kitsò nga Kí'ndí-la Nainá ma.

⁴⁴ Skanda jña xita chijé xi tikoá ya kjit'aà krò tikoáá tsatit'aà.

Mé xi komà k'e nga k'en Jesús

(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

⁴⁵ K'e nga ijchò nchisen skanda xi jàn nga kjòhoxòn, kòhokji nga títsa isò'nde kòjño. ⁴⁶ Tijè-ne hora Jesús 'no kiichja nga kitsò: “Elí, Elí, ¿lama sabactani?” 'Én jè tsòya-ne: Nainá, Nainá, ¿mé-ne kàjneitakòn-ná?

⁴⁷ Tjín i'nga xita xi ya títsajna xi ki'nchré-la, kitsò:

—Xita jè, jé chja-la Elías.

⁴⁸ K'ée tsangachikon jngoò xi kiikjaá tsanga; kisika'nchi-la ko vinagre; ikjoàn

tsibísko-la ínaxo; kitsjaà-la Jesús nga kàt'ii. ⁴⁹Tanga kitsò xita xi i'nga:

—Kii k'oa niko, chítsejèn-lá, ¿a kjoif Elías nga skónájen-t'aa krò?

⁵⁰Jesús ijngòò k'a 'nò kiskindàya. Ikjoàn k'en. ⁵¹Jè nikje velo xi t'johóya jngòò osen ingo ítjòn kixajndà. Jòya komà it'aa nangui; ts'a ch'ón koa tsàkjàn naxi ⁵²nga kitáx'a jnà itsjó-la mik'en. Kjin xita tsjeè-la Nainá jaáya-la xi kjòtseé k'en. ⁵³Jnà xita mik'en xi itjo-ne itsjó-la, k'e nga koma iskan nga jaáya-la Jesús, xita koi, jahas'en ya naxandá tsjeè Jerusalén; kjin xita kijtseèxkon.

⁵⁴Jnà xita xi nchisikinda Jesús ko jé xita sko-la soldado, k'e nga kijtseè nga ts'a ch'ón, ngats'ii kjoa xi komà, tsí ndaà kitsakjòn. K'ée kitsò:

—Kixif-là kjoa, xita jèe, Ki'ndí-la Nainá-né.

⁵⁵Tikoaá kjin íchjín títajna xi kjiin nchikotsejèn-ne xi inchrobà-tjingui-la Jesús skanda ján Galilea nga kisichját'aa-la. ⁵⁶Yaá títajna xi 'mì María Magdalena, María xi nea-la ma Jacobo ko José, ko nea-la ixti-la Zebedeo.

K'e nga kishijiin Jesús

(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷K'e nga jye kòjnò, j'ii jngòò xita nchíná xi 'mì José. Yaá i'nde-la jè naxandá xi 'mì Arimatea. Xita jè tikoaá yaá kiskoòta'yàt'aa-la Jesús. ⁵⁸K'ée kiichja-la Pilato nga kisijé-la yijo-la Jesús. Jè Pilato kitsjaà okixi nga kàtatjòé-la. ⁵⁹José kiskoé yijo-la Jesús; kisikájté jngòò nikje sávana tsjeè. ⁶⁰Kii k'ihijiin ya nangui-la xi ts'e José. Kiskinis'engui jngòò ngajo itsjó xitse xi xó tsibíndaà-ne ya ingui nguijo. Ikjoàn tsohótsa xotjoa-la ngajo jngòò ndajo teè; ikjoàn kii-ne. ⁶¹Jè María Magdalena ko María xi ijngòò, yaá

tsibítsajnat'aa chraña-la nánnda kishijiin Jesús.

Mé-ne soldado kishikindà-ne nánnda kishijiin Jesús

⁶²K'e nga komà inchijòn, jè nachrjein nikjáya, jnà xita sko-la n'omii ko xita fariseo kiikon Pilato. ⁶³Kitsò-la:

—Na'èn, bítsjeèn-najen, jè xita ndiso jèe, k'e nga sa tsibijnakon kitsò-né: “K'e nga kijchò jàn nachrjein kjoáya-na.” ⁶⁴K'oií kjoa-la kàtamakinda itsjó-la skanda k'e koma jàn nachrjein nga mì yaá kijchò xita-la xi kota'yàt'aa-la k'e nga nitjen nga kjiiko chijé yijo-la. Ikjoàn kitsò jnà xita-la nga keènojmi-la jnà xita naxandá: “Jyeé jaáya-la xi it'aa ts'e kjoabiyaá.” Koa isaá ch'o komà 'én ndiso koi koni jnà xi ítjòn.

⁶⁵Kitsò Pilato:

—Ya títajna soldado. Tanguió tikinda. 'Nó tichjoà jè itsjó nga 'nò kàtas'e.

⁶⁶K'ée kii nga tsibíchjoà'nò jè itsjó koa tsasén jngòò-la sello ya isò'nga-la ndajo xi kijtsa. Ikjoàn kishikitsajna soldado xi kishikinda.

Mé xi komà k'e nga jaáya-la Jesús it'aa ts'e kjoabiyaá

(Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

28 K'e nga jye tsato nachrjein nikjáya, nga jye tís'e isén jè nachrjein tahàngo nga tàts'en xomàna, kii María Magdalena ko María xi ijngòò nga kii katsejèn-la itsjó-la nánnda kishijiin Jesús. ²K'e nga itjokàjen jngòò àkjale-la Nainá xi inchrobà-ne ngajmii, tà nitòon ts'a jngòò ch'ón xi 'nò ts'a nga jaàxìn jè ndajo xi kijtsa ngajo itsjó; yaá tsibijnasòn. ³Jè àkjale ote kji koni jngòò ni'ín ch'ón; ko jè nikje-la xi íkjá, chroba kji koni kjoàn 'nchán. ⁴Jnà soldado k'e nga kijtseè, tsí ndaà kitsakjòn-la. Tsí chiba-la tsatsé-né koa yaá k'en-ña. ⁵Jè àkjale kitsò-la jnà íchjín:

—Kì tsakjoòn-jèn. Be-ná, jè binchaàt-sjiòd Jesús xi kisit'aà krò. ⁶Mì tì ífí tǐjna-ne. Jyeé kòfaáya-la koni s'ín kitsò nga kjoáya-la. Nchrobá chitsejèn-là i'nde-la ñánda kisijna. ⁷Nitòón tanguió, koatín-là xǐtá xi kota'yàt'aà-la: “Jyeé kòfaáya-la. Jè, yaá tǐfí ítǐjòn-nò ján Galilea. Yaá jchaxkoòn ìjngòd k'a.” Ta k'oaá tǐjín 'én xi tsja-nò.

⁸Jñà íchjín nitòón itjongui-ne nguijo; kǐi tsangachikon; okji tsakjón koá okji 'nó tsja s'e-la nga kǐi kénójmí-la xǐtá xi kota'yàt'aà-la Jesús. ⁹K'e nga nchifi íchjín, tà nitòón kisatiikjòd Jesús koa kisihixat'aà. Jñà íchjín, kǐi kinchat'aà chraña-la, ìkjoàn chincha-xkó'nchit'aà-la nga kǐjtseèxkón, k'eé kitsohòkjá ndsokò. ¹⁰Jesús kitsò-la:

—Kì tsakjoòn-jèn. Tanguió tǐkí'nchré jñà 'ndsè mé-ne nga kàtǐj-ne ján Galilea. Yaá skoé ìjngòd k'a-na.

'Én xi kitsjaà jñà soldado

¹¹K'e nga nchifi-ne jñà íchjín, tǐkooá kǐi i'nga-ne jñà soldado xi kisikinda jé it-sjó; kǐi ján jngòd osen naxandá nga kǐi kénójmí-la jñà xǐtá sko-la nómǐi ngats'iì kjoá xi komà. ¹²Jñà xǐtá sko-la nómǐi kǐikáko jñà xǐtá jchínga. K'e nga jye tsajoóya-ne, tseé ton kitsjaà-la jñà soldado, ¹³ìkjoàn kitsò-la:

—Jñò, k'oaá tixón: “K'e nga ijchò osen nitǐjen nga titsayijòfè-jen, jñà xǐtá xi kota'yàt'aà-la Jesús ijchòkjaá

chijé yijo-la.” ¹⁴Tsà kǐi'nchré jè xǐtaxá gobernador nga titsayijòfè, ngajeén onguíchoòn-jen mé-ne nga mì kǐj'ín tsjá-nò.

¹⁵Jñà soldado kiskoé ton xi kitsjaà-la ko k'oaá s'ín kitsò koni s'ín kǐmì-la. Skanda nàchrjein i'ndeí tákó k'oaá tsò jñà xǐtá judío.

Kǐi kitsò Jesús nga kitsjaà-la xá xǐtá xi kota'yàt'aà-la

(*Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23*)

¹⁶Jñà xǐtá xi kota'yàt'aà-la Jesús xi nguì tejngòd ma-ne, kǐi ján Galilea ya nindoò ñánda nga okitsò-la Jesús. ¹⁷K'e nga kǐjtseè Jesús, chincha-xkó'nchit'aà-la nga kǐjtseèxkón. Tanga tǐjín i'nga xi mìkǐi kòkǐjeín-la tsà jè-né. ¹⁸Jesús, k'eé kǐi kasit'aà chraña-la, kitsò-la:

—Jyeé kitjóé yije-na nga'ñó nga 'an kotǐixoma ngajmǐi ko ì isò'nde. ¹⁹Tanguíchòn yije xǐtá xi tǐjín nga tǐjtsa naxandá xi tǐjín isò'nde; takóya-là nga it'aà ts'an kàtakota'yà; t'een bautizar it'aà ts'e 'ín-la Nà'èn-ná ko ts'e Kí'ndí-la koá ko ts'e Iníma Tsjeè-la Nainá; ²⁰takóya-là nga kàtasíkitasòn yije kjoá xi 'an tsakoóya-nò. Kǐ nǐjchàajǐin-jèn nga 'aán tǐjnako-nò nàchrjein inchijòn skanda k'e nga kjoehet'aà isò'nde. K'oaá s'ín kátama.

**Én ndaà-la Nainá
xi kjoa ts'e Cristo koni
s'ín kiskiì San Marcos**

**Kó kitsò 'én xi kiichja Juan xi
kis'iin bautizar xita**

*(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-9,
15-17; Juan 1:19-28)*

1 I mats'ia-ne 'én ndaà-la Jesucristo xi
Ki'ndí-la Nainá.

² K'oaá s'ín komà koni s'ín tji't'aa
xojon-la Isaías xita xi kiichja ngajo-la
Nainá nga kitsò:

'An, sikasén íjtòn-lè xita-na xi kji'ko 'én,
jè xi koiindaaya íjtòn-lè ndiyá-lè.

³ Na'yà-la jta-la jngod xita xi 'nó chja
ya i'nde it'aa xin nãnda nangui kixi
choòn, nga tsò:

“Tjandaà ndiyá-la Nainá ya ijiin
inima-nò;

kixi tikájna koni jngod ndiyá nãnda
kojmeèya Na'èn-ná.”

⁴ K'oaá s'ín komà; j'iì jè Juan nga
kis'iin bautizar xita ya i'nde it'aa xin
nãnda nangui kixi choòn. Kiichjaya nga
kãtasíkájno jé-la jña xita nga mì ti
jé kohótsji-ne, i'kjoàn kãtas'ín bautizar
yijo-la mé-ne nga siijchàat'aà-la Nainá
jé-la. ⁵ Kjin xita ijchò 'nchré-la Juan xi
inchrobà-ne nangui Judea ko naxandá
Jerusalén. K'e nga jye jahatakòn jé-la jña
xita, jè Juan kis'iin bautizar ya nandá
xajngá nandá Jordán.

⁶ Nikje xi tsohòkjá Juan, tsja-la cho
camello-né; ko jngod sincho chrjoa tsi-
bikjá ndáyá-la; tsojmi xi kiskine Juan,
jña cho langosta, ko tsjén-la cho cera xi
tjin ijiin ijña. ⁷ K'oaá s'ín kiichja nga tsò:

—Jngod nchrobátjngui-na xi isa tse
nga'nó tjin-la mì k'oaà-ne koni 'an,
skanda mì kì tji'nde-na nga kosiñiat'aà-la
nga skijnda jè xox'ín-la xojté-la. ⁸ Kixif
kjoa 'an, ta nandá s'iin-na bautizar xita,

tanga jè xi sa nchrobátjngui-na, koó In-
ima Tsjeè-la Nainá s'iin-nò bautizar.

**Kós'ín komà k'e nga
komà bautizar Jesús**

(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

⁹ Jngod nachrjein j'iì-ne Jesús ya
Nazaret, nangui xi chja-ne Galilea;
ikjoàn jè Juan kis'iin bautizar ya
nandá xajngá nandá Jordán. ¹⁰ K'e nga
itjokajiin-ne nandá Jesús, ni'toón kijtseè
nga kitáx'a ngajmii koa jè Inima Tsjeè-la
Nainá inchrobàjen 'nè-la koni jngod
nise paloma. ¹¹ Koa kina'yà jngod-la 'én
xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò:

—Ji-né xi ki'ndí-na, xan-lè, xi 'nó
matsjake-lè, tsja tjin-la takoàn it'aa tsiji.

K'e nga jè xita neif kiskoòt'aà Jesús

(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

¹² Nga komà iskan jè Inima Tsjeè-la
Nainá kisikasén Jesús ya i'nde it'aa
xin nãnda nangui kixi choòn. ¹³ Ichán
nachrjein tsibijna; tsibijnajiin-la cho
ts'en ko jè xita neif kiskoòt'aà nga
mejèn-la nga kãtãtsji jé. Tanga jña àkjale
kisis'in-la.

**K'e nga tsibíts'ia Jesús nga
kixixá ya i'nde Galilea**

(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

¹⁴ K'e nga jye kii ndayá Juan xi kis'iin
bautizar xita, Jesús kii ján Galilea nga
kiichjaya 'én ndaà-la Nainá koni s'ín otíx-
oma Nainá. ¹⁵ Kitsò:

—Jye kjòchrañat'aà-nò nachrjein
nga jchaa kós'ín otíxoma Nainá.
Tikájno jé-nò, kì ti jé binchaãtsji-nò;
katakjeiín-nò 'én ndaà-la Nainá.

**Kif kis'iin Jesús nga nijòn xita
kiichja-la xi ma-la sík'en tin**

(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

¹⁶ Jesús, k'e nga ja indiì ndáchikon
Galilea, kijtseè xi 'mì Simón ko 'ndse An-

drés nga nchisíkatjen-nguindá na'ya-la. Xíta koi, tíjn sík'en. ¹⁷ Jesús kitsò-la:

—Nchrobátjngui-ná, 'an tsjaà-nò xá nga kíxkóya xíta xi 'an kjít'aà-na koni s'ín maxkóya tìn k'e nga níkéen.

¹⁸ Jñà xíta koi nitoón kisikájna na'ya-la nga kiitjngui-la Jesús.

¹⁹ Isa xijngoáa isa, Jesús kijtseè xi 'mì Jacobo ko 'ndse Juan, ixti-la Zebedeo nga títsaya chitso; nchibíndaaya na'ya-la. ²⁰ Tíkooá nitoón kiichja-la xíta koi; yaá kiitjngui-la Jesús; kisikájna Zebedeo xi na'én-la ma, ko xíta chí'nda xi síxáko ya iya chitso.

**Jngod xíta xi iníma
ch'o-la neíí tjiin iníma-la**

(Lucas 4:31-37)

²¹ Ijchò naxandá Capernaum; k'e nga jye ijchò nachrjein níkjáya, jahas'en ni'ya ingo sinagoga ts'e xíta judío; ikjoàn tsakóya 'én-la Nainá. ²² Jñà xíta, tà k'oaá komà-la koni tsò 'én xi tsakóya. K'oaá s'ín tsakóya koni jngod xíta xi 'nó tjin-la kjotíxoma; mitsà k'oas'ín tsakóya koni xíta xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. ²³ Ya ni'ya ingo sinagoga tjna jngod xíta xi iníma ch'o-la neíí tjiin iníma-la. 'Nó kiichja nga kitsò:

²⁴ —Jí Jesús, xi Nazaret tsiji, ¿mé xi mejèn-lè? ¿Mé xi binchaatsji? ¿A kòfí níkjehesòn-nájen? Bexkon-lè; jí-né xi Xíta Tsjeè-la Nainá.

²⁵ Tanga Jesús tsohótiko jè iníma cho-la neíí, kitsò-la:

—Jyò tjni, titjojiin iníma-la xíta jè.

²⁶ Jè iníma cho-la neíí kisikatsé koa kiskindàya xá, ikjoàn itjojiin iníma-la xíta jè. ²⁷ Ngats'ii xíta xi títsajna, tà k'oaá koma-la; xki xi ján tsohóko xíkjin; kitsò:

—¿Mé kjoa-ne koi? Jngod kjoa xitse okóya xi tjin-la kjotíxoma. Skanda jñà iníma cho-la neíí tsjá-la okixi, ko 'nchréñijon-la.

²⁸ Jesús, nitoón kina'yà-la kóhokji nga jngod itjandii nangui xi chja-ne Galilea.

**K'e nga kisindaà-ne Jesús
jè nachíya-la Pedro**

(Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)

²⁹ Jesús, k'e nga itjo-ne ni'ya ingo sinagoga, kjihijtako Jacobo ko Juan, nitoón kii ya ni'ya-la nñanda tjna Simón ko Andrés. ³⁰ Jè nachíya-la Simón, kina xk'én-né. Ch'in tjna tjin-la. Nitoón kis'enojmí-la Jesús. ³¹ Ikjoàn kiikasit'aà chrañà-la; kitsobà'nó tsja; kisikasitjen. Ko nitoón kitjaaxin-la ch'in tjna. Ikjoàn chjoàn jè, kisis'in-la Jesús ko xíta xi kjihijtako.

**K'e nga Jesús, kjin xíta
xk'én kisindaà-ne**

(Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)

³² K'e nga jye kiskaàtji ts'oi nga jye kòjñò, j'iiiko-la Jesús ngats'ii xíta xk'én ko xi iníma cho-la neíí tjiin iníma-la. ³³ Ngats'ii xíta naxandá, yaá kitseèjto xotjoa ni'ya. ³⁴ Jesús, kjin jchán xíta kisindaà-ne xi kjin skaya ch'in tjin-la tíkooá tsachrjekàjiin iníma ch'o-la neíí xi tjiin iníma-la xíta; Jesús mikii kitsjaà'nde nga jñà neíí kiichja nga jñà iníma ch'o-la neíí jyeè beèxkon yá-né Jesús.

**K'e nga ijchò Jesús ján Galilea nga
kisika'bí 'én ndaà-la Nainá**

(Lucas 4:42-44)

³⁵ 'Nó tajñòya tsasitjen Jesús; táko jñò-isa nga itjojiin najnchra; kii jngod i'nde it'aà xin nñanda tsjin xíta nga kiichjat'aà-la Nainá. ³⁶ Simón ko xíta xíkjin xi i'nga, kii kátsji Jesús. ³⁷ K'e nga jye kisakò-la nñanda tjna Jesús, kitsò-la:

—Ngats'ii xíta, jíí ótsji-lè.

³⁸ Kiichja Jesús, kitsò:

—Tíkooa tíkjaán jñà naxandá chrañà't'aà nga kichjaya 'én-la Nainá nga koi xá j'i-na.

³⁹ K'oaá s'ín tsajmeè Jesús kóhokji i'nde Galilea nga kiichjaya 'én-la Nainá ya ni'ya ingo sinagoga nga xki xi ján

naxandá. Tíkooá tsachrjekàjiin-ne inima chɔ-la neif xi tjiin inima-la xita.

Kii komà nga kjòndaà jngòò-ne xita xi tìbindojno chrjoa yijo-la

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰J'iikon jngòò xita xi tìbindojno chrjoa yijo-la. Tsasèn-xkó'nchit'aà-la Jesús, tsibítisi'ba-la, kitsò-la:

—Tsà mejèn-lè, tìtsjeè-ná ch'in xi tjin-na.

⁴¹Jesús kjòhimaakeè-né, tsijmeé tsja nga tsohót'aà-la yijo-la xita jè, kitsò-la:

—Mejèn-na, kàtandaà-ne.

⁴²Tik'eé-ne nga tíchja Jesús, nitoón kjòndaà-ne; kitjaàxin-la ch'in; kjòtsjeè-ne yijo-la. ⁴³Jesús kisihixat'aà xita jè nga kii-ne. Tanga ítjòn 'nò tsibít'in-la, kitsò-la:

⁴⁴—Tiná'yi, kì yá xita bènojmí-la. T'in nánda tíjna no'miì, takó-la yijo-lè nga jye kjòndaà-ne; jch'iì kjotjò-lè, tsojmi xi síjé kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés, mé-ne nga tsjeè kijna-ne nguixkon Nainá tikoá skoe jná xita nga jye kjòndaà-ne ch'in-lè.

⁴⁵Tanga xita jè, k'e nga kii-ne, tsibítisi'ia nga tsibénojmí yije kós'in komàt'in. K'oaá komà-ne nga jè Jesús, mì tì kii ma taxki jahas'en-jiin-ne jná naxandá; yaá tsibìjna nánda tsjin xita. Tanga jná xita xi xki xi ján i'nde inchròbà-ne, yaá ijchòkon nánda tíjna Jesús.

K'e nga jè Jesús kisindaà jngòò-ne xita xi mikii ma osijna kixi

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

2 Xi komà jò jàn nachrjein, ijchò ijngòò k'a Jesús ján naxandá Capernaum. Kii'nchré xita nga ya tíjna Jesús ya ni'ya jè. ²Tik'e-ne kjin jchán xita ijchò maxkót'aà-la skanda mì ti kii tsi'ndè-ne xotjoa ni'ya. Jesús kiichjayajiin-la 'én ndaà-la Nainá. ³Jngòò xita j'iiko xi mikii ma síhiniyá yijo-la. Nijòn xita yangui.

⁴Nga mikii komà kitjò'nde-la nga jahas'en ya xotjoa ni'ya, nga 'nó kjin xita títajna, yaá kiskix'a itsjá ni'ya ya kixi-la nánda tíjna Jesús. Yaá kiskinjen-ne jè xita xi xk'én xi kjiya-la yá. ⁵Jesús, k'e nga kijtseè nga jná xita koi mokjeín-la it'aà tse, kitsò-la jè xita xi xk'én:

—Ji ndí na'èn, jé-lè jye kichàat'aà-lè.

⁶Ya títajna i'nga xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga nchisíkítsjeèn ijiin inima-la. Kitsò: ⁷“¿Mé-ne kos'in chja-ne jè xita jè nga Nainá chjajno-la? Nga tajngòò Nainá síjchàat'aà-ná jé-ná.” ⁸Tik'e kijtseèya-la Jesús koni s'in nchisíkítsjeèn ijiin inima-la. Kitsò-la:

—¿Mé-ne kotsò-ne kjohítsjeèn-la inima-nó? ⁹¿Mé xi isa chiba 'in tjin? Tsà xan-la jè xita xi xk'én: “Jé-lè jye kàchàat'aà-lè”, o tsà xán-la: “Chjóí nachan-lè, títstjiin, títjeí.” ¹⁰Kokodò-nò nga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tji'ndeé-na nga síjchàat'aà-la jé-la xita i isò'nde.

K'eé kitsò-la jè xita xi xk'én:

¹¹—Ji, k'oaá xan-lè: Títstjiin, chjóí nachan-yá-lè, t'in-ne ni'ya-lè.

¹²K'eé tsasítjen jè xita xk'én. Kiskoé nachan-la. Itjojiin-la ngats'iì xita xi títajna. K'e nga kijtseè kjoa koi, tà kjòxkón-la ngats'iì xita. K'eé jeya kisikfjna Nainá. Kitsò:

—Ni saá jngòò k'a 'yaá jngòò kjoa xi kos'in ma.

K'e nga jè Jesús kiichja-la Levi

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³Jesús, ijngòò k'a itjo. Kii ján indii ndáchikon. Ngats'iì xita yaá ijchòkon, ikjoàn tsakóya-la 'én ndaà-la Nainá.

¹⁴K'e nga nchifi, Jesús kijtseè jè Leví, ki'ndí-la Alfeo. Tijnat'aà ímixa ya nánda síkíhjtji tsojmi ts'e Roma. Kitsò-la:

—Nchrohótjinguí-ná.

K'eé tsasítjen Leví, kiitjinguí-la Jesús.

¹⁵K'e nga tíjnat'aà ímixa Jesús nga tíkjen

ya ni'ya-la Leví, kjin ma xita xi síkíchjítji tsojmi ko xita xi jé tjin-la títsat'aàko ímíxa Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la. Kjin jchán ma xita xi tjingui-la. ¹⁶ Jñà xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko xita fariseo k'e nga kijtsee Jesús nga tíkjèn-ko xita xi tse jé tjin-la ko xita xi síkíchjítji tsojmi, kitsò-la jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús:

—¿Mé-ne k'oas'ín-ne Maestro-nò nga xita xi síkíchjítji tsojmi ko xita jé kjèn-ko-ne?

¹⁷ K'e nga kil'nchré Jesús; kitsò-la:

—Jñà xita xi mì ch'in tjin-la, mì chjinexkii mochjeén-la; jñà-né xita xi xk'éen xi mochjeén-la chjinexkii. 'An, mìtsà koi xá j'i-na nga jñà kichjà-la jñà xita xi tsò-la yijo-la nga xita kixi, koií xá j'i-na nga jñà kichjà-la xita xi beè-la ikon nga jé tjin-la.

Xita xi bitsajnachjan

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸ Jngod k'a, k'e nga jñà xita xi kota'yàt'aà-la Juan ko jñà xi kota'yàt'aà-la xita Fariseo nchibitsajnachjan, kii i'nga xita koi nga kiskòngui-la Jesús. Kitsò-la:

—Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Juan ko xi kota'yàt'aà-la xita Fariseo bitsajnachjan-né. ¿Mé-ne jñà xita tsiji xi kota'yàt'aà-lè mì bitsajnachjan-né?

¹⁹ Kitsò Jesús:

—¿A bitsajnachjaán xita k'e nga xita kòbixan k'e nga ya tíjnako-isa jé xita x'in xi kòbixan? Majin, mìkii bitsajnachjan xita. ²⁰ Tanga kijchò nachrjein k'e nga tjáxin-la x'in xi kòbixan; k'e-né nga kít-sajnachjan xita.

²¹ Jngod nikje íbaà mìkii ma sijto-ne ko nikje xitse; nga jé nikje xitse, kjeèn-yó-né koà kotejnda-né jé nikje íbaà. Ísaá tse koma nándá kixajndá kji. ²² Tíkoáà mìtsà yá xi koma binchá xán ixii ko chrjoa jchínga; tsà kos'ín s'een, k'e nga jye kojchá xán, síxajndá chrjoa

jchínga, íkjoàn chija xán ko chrjoa. Jé xán ixii, chrjoa xitsee sinchá.

Kiis'ín tjin it'aà ts'e nachrjein níkjáya

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³ Jngod nachrjein níkjáya ja Jesús ya nándá títje trigo. Jñà xita xi kota'yàt'aà-la tsate chiba natín-la trigo. ²⁴ Jñà xita Fariseo kitsò-la:

—¿Mé-ne kos'ín-ne xita-lè jé nachrjein níkjáya? Mìkii tj'nde nga kos'ín koma.

²⁵⁻²⁶ Kiiichja Jesús kitsò-la:

—¿Jñò, a mìtsà jye tíjiin-nò koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá koni kis'iin xitaxá ítjòn xi k'i'mì David ko jñà xita-la xi kjihijtakò k'e nga no'mii ítjòn tsibìjna jé Abiatar? K'e nga kjòhòjò-la nga nì mé tjin xi kine, jahas'en ni'ya-la Nainá. Tsakjèn inchrájin tsjeè-la Nainá. Tíkoá kitsjaà-la xita-la xi tjiko. Mìkii tj'nde nga jñà kòkjen. Tà jñà no'mii tj'nde-la nga kòkjen.

²⁷ Jngod k'a kitsò Jesús:

—Jé nachrjein níkjáya, koií xá kisindaà-ne nga kjondaà ts'e xita. Mìtsà koi xá kisindaà-ne xita nga kjondaà ts'e nachrjein. ²⁸ K'oáá s'ín tjin, 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, skanda jé nachrjein níkjáya, 'aán otíxoma-la.

Xita xi kixit'aà jngod tsja

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

3 Jngod k'a jahas'en Jesús nándá tíjna jngod ní'ya ingo sinagoga. Ko ya tíjna jngod xita xi kixit'aà jngod tsja. ² Jñà kondra-la Jesús nchisíkinda nga mejèn-la nga skoé a síindaà-ne jé xita xi kixit'aà tsja jé nachrjein níkjáya, mé-ne nga koma kohòngui-ne. ³ Jesús kitsò-la jé xita xi kixit'aà jngod tsja:

—Tísítjiin, tísjini i jngod osen-la xita.

⁴ Jesús k'ee kitsò-la jñà xita xi i'nga:

—¿A tsjánde kjotíxoma nga ndaà s'een, o xi ch'o s'een, jé nachrjein níkjáya? ¿A sindaá-ná xita, o xi sík'en-ná?

Jñà x̄it̄a xi ot̄i'mì-là ta jyò tsibitsajna. ⁵ Jesús kiskoòtsejèn-jiin-là x̄it̄a nga jti komà-là. T̄ikoa ba kis'e-là nga tájaajiin t̄jín inima-là jñà x̄it̄a. K'eé kitsò-là jè x̄it̄a xi kixit'aà tsja:

—Tjeendojoi ndseji.

Tsijmeé tsja, nit̄oón kjòndaà-ne. ⁶ Jñà x̄it̄a fariseo, k'e nga itjo-ne, tsajoóya-ne ko x̄it̄a Herodes nga mejèn-là siik'en Jesús.

K'e nga kjìn x̄it̄a kiit̄jingui-là Jesús ya indii ndáchikon Galilea

⁷ Jesús ko x̄it̄a xi kota'yat'aà-là chinchat'aà xìn. Ján kiì indii ndáchikon. Kjìn x̄it̄a kiit̄jingui-là xi nangui Galilea ts'e ko x̄it̄a nangui Judea, ⁸ ko x̄it̄a naxandá Jerusalén, ko x̄it̄a nangui Idumea, ko x̄it̄a xijngoaà xajngá nandá Jordán kóhokji jngodò itjandii-là naxandá Tiro ko Sidón nga kiì'nchré-là kjojkón xi kis'iin Jesús. K'oaá komà-ne kjìn jchán x̄it̄a ijchò t̄jingui-là. ⁹ Jesús kitsò-là x̄it̄a xi kota'yat'aà-là:

—Kjit'aà nachrjein t̄jainandaà jngodò chitso mé-ne nga mì x̄it̄a kojùnè-ná.

¹⁰ Koií kjoa-là nga jyeé kjìn jchán x̄it̄a xk'én kjòndaà-ne. Jñà x̄it̄a xk'én xi i'nga, yaá fikjanè'ño nándá t̄jina Jesús nga mejèn-là koòt'aà-là tsja. ¹¹ Jñà x̄it̄a xi inima ch'o-là neí t̄jiiin inima-là, k'e nga beé Jesús bincha-xk'ónchit'aà-là, ikjoàn 'ño ch̄ja, tsò:

—Ji-né xi Ki'ndí-là Nainá.

¹² Tanga jè Jesús 'ño tsohótiko nga mì jñà keènojmi yá-né jè.

Kó 'mì 'ín-là x̄it̄a-là Jesús xi tejò ma-ne

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³ Xi jye komà iskan, Jesús kiimijìn-jno jngodò nindodò. Kiichja-là x̄it̄a xi jè ndaà kisaseèn takòn. X̄it̄a koi, ijchò kinchat'aà-là. ¹⁴ Ikjoàn jaajiin tejò x̄it̄a xi koahitako, t̄jijnà-ne xi siikasén nga kichjaya 'én ndaà-là Nainá ¹⁵ xi t̄ikoa kitjoé-là okixi nga siindaà-ne x̄it̄a xi ch'in

t̄jín-là t̄ikoa kochrjekajiin inima ch'o-là neí xi t̄jiiin inima-là x̄it̄a. ¹⁶ Jñà x̄it̄a xi kitjaajiin: jè Simón. Ikjoàn tsibít'aàsòn 'ín-là; Pedro kitsò-là. ¹⁷ Ko jñà ixti-là Zebedeo xi 'mì Jacobo ko jè 'ndse xi 'mì Juan, xi t̄ikoa tsibít'aàsòn 'ín-là; Boanerges kitsò-là. (Jè 'én jè tsò-ne: Ixti-là ch'on.) ¹⁸ Ko Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Jacobo xi ti-là ma Alfeo; Tadeo; Simón, x̄it̄a xi ya fit'aà-là x̄it̄a cananista; ¹⁹ Judas Iscariote, jè x̄it̄a xi kisingatsja kondra-là Jesús.

X̄it̄a xi chjajno-là Inima Tsjeè-là Nainá

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

K'e nga j'i-ne Jesús ni'ya nándá sikjáya, ²⁰ ijngodò k'a kòkjìn x̄it̄a skanda mì ti kiì kitjò'nde-là nga tsakjèn. ²¹ K'e nga kiì'nchré x̄it̄a xíkjin Jesús, kjoa xi tís'ín, kiì kátsji nga tsoba'ño; kitsò: Skáyaá-là.

²² Jñà x̄it̄a xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés xi j'i-ne Jerusalén k'oaá kitsò nga jè x̄it̄a neí xi 'mì Beelzebú t̄jiiin inima-là Jesús, nga jè x̄it̄a sko-là x̄it̄a neí tsjálà nga'ño nga ochrjekajiin inima ch'o-là neí xi t̄jiiin inima-là x̄it̄a.

²³ Jesús kiichja-là x̄it̄a koi. Tsibénojmi jngodò-là kjoa xi mangásòn. Kitsò-là:

—¿A komaá jè x̄it̄a neí kochrjekajiin-ne xi t̄jè-ne yijo-là ya inima-là x̄it̄a? Majìn. ²⁴ Tsà jngodò naxandá je, tsà jòya t̄jín nga kondra t̄itsajna-là xíkjin, mikii koma 'ño kítsajna; ²⁵ ko tsà jngodò ni'ya, tsà jòya t̄jín nga kondra t̄itsajna-là xíkjin, t̄ikoaá mikii koma 'ño kítsajna. ²⁶ Tsà jè x̄it̄a neí, tsà jòya tís'ín xi t̄jè-ne yijo-là, mikii koma 'ño k̄jna. Jye tífehetaà nachrjein-là.

²⁷ Jngodò x̄it̄a xi t̄jín-là nga'ño, mì yá xi koma kjoahas'en ni'ya-là nga siichijé-là tsà mì it̄jòn koit'aà'ño. K'eé koma siichijé-là k'e nga jye kàsít'aà'ño.

²⁸ Okixíí xi xan-nó, x̄ita xi t̄jín-la jé ko xi ch̄ajno-la Nainá, jchat'aà-la jé-la. ²⁹ Tanga j̄nà x̄ita xi ch̄ajno-la Iníma Tsjeè-la Nainá, mikii jchat'aà-la n̄ita mé nó-ne, n̄ita mé nachrjein-ne. K̄jo'in s'e-la n̄ita kjé-ne.

³⁰ Koií k'oas'ín kitsò-ne Jesús nga j̄nà x̄ita xi okóya kjótixoma-la Nainá xi kiskii Moisés kitsò-né: “X̄ita jè, iníma ch'o-la neíí t̄jiin iníma-la.”

Nea-la Jesús ko 'ndse

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹ Xi komà iskan, ijchò 'ndse ko nea-la Jesús. Ján nditsiaán tsibitsajna. K'ée kinokjoà-la Jesús. ³² J̄nà x̄ita xi t̄tsajnandiì-la, kitsò-la:

—Nea-lè ko j̄nà 'ndsì, ján nditsiaán t̄tsajna. J̄i xó ótsji-lè.

³³ K'ée kiichja Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi nea-na ko xi 'ndsè?

³⁴ Ikjoàn kiskootsejèn-jiin-la j̄nà x̄ita xi t̄tsajnandiì-la. Kitsò:

—J̄nà x̄ita koi xi nea-na, ko xi 'ndsè.

³⁵ Nga n̄ita yá x̄ita-ne xi síkitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá, j̄nà-né xi 'ndsè, xi tichja, ko xi nea-na.

Kjoa xi mangásòn ts'e x̄ita xi bítje xojmá

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

4 Jesús ijngòd k'a tsibíts'ia nga tsakóya ya indii ndáchikon. K̄jìn jchán ma x̄ita xi chixoñat'aà-la. Jesús jahas'en jngòd chitso xi k̄jijnajiin ndáchikon; ikjoàn tsibijnaya. Ngats'ii x̄ita, yaá t̄tsajnat'aà nanguií ya indii ndáchikon. ² K̄jìn skaya kjoa xi mangásòn tsakóya-la x̄ita. K'e nga tsibénojímí-la kitsò-la:

³ —Ndaà t̄iná'yaà. Jngòd x̄ita kii k̄jndi xojmá. ⁴ K'e nga tsibíts'ia nga kisk̄jndi xojmá, chixò chiba ya iya ndiyá. Ikjoàn j'ii nise; tsakjèn. ⁵ Ngui k'o'a t̄jín chixò n̄anda naxi choòn nga chiba ni'nde t̄jín-la. J̄nà xojmá koi, n̄itoón isò koi-né nga mì nanga t̄jín nangui. ⁶ Tanga k'e

nga itjokàtji ts'oi nga kjòtsjè ndobá, kixiñó, ikjoàn jngòd k'aá kixi, koi-né nga tsjìn-la ima. ⁷ Ngui k'o'a t̄jín chixò ya ijiin na'yá. K'e nga kjò'nga na'yá, kiskik'en-ngui xka-la xojmá; k'o'aá ma-ne nga mikii tsajà-la toò. ⁸ Tanga j̄nà xojmá xi chixò n̄anda nangui ndaà, tsijin, kjò'nga, tsajà-la toò, ndaà itjo. Kitsjaà katé, jàn-kaàn skanda jngòd sindo toò nga jngòd ijngòd.

⁹ Ikjoàn kitsò Jesús:

—Ndaà t̄iná'yaà koni xan-nò.

Mé-ne kjoa xi mangásòn kiskikjeén-ne Jesús

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰ K'e nga jye tsibijna tajngòd Jesús, j̄nà x̄ita xi chrañà t̄tsajnat'aà-la ko x̄ita-la xi tejò ma-ne, kiskònangui-la kó tsòya-ne 'én xi tsibénojímí. ¹¹ Kitsò Jesús:

—J̄nò, Nainá jye kitsjaà-nò nga jchaa kjoa'ma-la kó s'ín otixoma Nainá. Tanga j̄nà x̄ita xi k'jeíí, tà 'én ts'e kjoa mangásòn s'enojmí yije-la, ¹² mé-ne nga mikii skoe-ne nas'ín skótsejèn, t̄ikoaá mikii kochiya-la nas'ín k̄j'inchré. Nga j̄nà x̄ita, majìn-la sík̄jat̄j̄iya kjohítsjeèn-la koa mikii jchat'aà-la jé-la.

Jesús tsibénojímí kó tsòya-ne kjoa xi mangásòn ts'e x̄ita xi bítje xojmá

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³ Kitsò Jesús:

—¿A mì fiya-nò jè 'én ts'e kjoa xi mangásòn? ¿Kós'ín skaya-nò ngats'ii kjoa xi i'nga? ¹⁴ Jè xi bítje xojmá, jè ngay-la x̄ita xi síka'bí 'én-la Nainá. ¹⁵ J̄nà xojmá xi chixò ya iya ndiyá, j̄nà ngay-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá. K'e nga ma iskan nga jyeé 'nchré, fiì x̄ita neíí faaxìn jè 'én ya ijiin iníma-la x̄ita. ¹⁶ J̄nà xojmá xi chixò ya n̄anda naxi choòn, j̄nà ngay-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá. Tsjaá s'e-la k'e nga sa 'nchré. ¹⁷ Tanga jè 'én mikii ndaà kisijiin iníma-la koni xka xi tsjin-la ima, mì 'nó binchako 'én, ta chiba

nachrjein chíkjoa-la. K'e nga mé kjoa xi sakó-la ko tsà xita fitjingui kondra-la nga jè ngatji-la 'én-la Nainá, nitoón síkijna ndiyá-la Nainá. ¹⁸ Jè xojmá xi chixò ya nánda tjin na'yá, jñà गया-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá, ¹⁹ tanga ñó síkájno kjoa ts'e tsojmì xi tjin isò'nde; ko jè kjoa nchiná konachan-la; ko mejèn yije-la tsojmì xi tjin isò'nde. Jñà kjoa koi síkíts'ón-jiin 'én-la Nainá, k'oaá ma-ne nga mikì makjin-ya. ²⁰ Tanga jñà xojmá xi chixò nánda nga nangui ndaà, jñà गया-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá koa mokjein-la; ikjoàn makjin-ya 'én, k'oaá गया-la koni yá xi ojà-la toò. Tsjá katé, jàn-kaàn skanda jngoò sindo nga jngoò ijngoò yá.

Kjoa xi mangásòn ts'e ni'ín xi síhiseèn

(Lucas 8:16-18)

²¹ Jesús kitsò-isa:

—¿A k'oaá s'ín mochjeén ni'ín xi síhiseèn nga ya sijnangui kaxa, o ya sijnangui nachan? Majin, jngoò ni'ín xi síhiseèn, 'ngaá sijna mé-ne nga síhiseèn-la xita. ²² Nimé kjoa tjin xi tjí'ma i'ndeí xi mikì jcha-la; tikoáá tsjin kjoa xi tjí'ma i'ndeí xi mikì kotsejèn. ²³ ¡Ndaà tiná'yaà koni xan-nò!

²⁴ Jesús kitsò-isa-la:

—Jñò xi na'yà, ndaà tiná'yaà. Koni kji machiya-nò, k'oaá tì kji síkíchiya-nò Nainá, skanda tsjásòn-isa-nò. ²⁵ Jè xi tjin-la [kjohítsjeèn], tjoé-isa-la; tanga jè xi tsjin-la, skanda tjá'aán-la [kjohítsjeèn] xi chiba tjin-la.

Kjoa xi mangásòn ts'e nga majchá nijin

²⁶ Kitsò Jesús:

—Koni s'ín otíxoma Nainá k'oaá tjs'ín tjin koni k'e tsà jngoò xita bítje nojmé. ²⁷ Jè nojmé, síxá nga bisò, ma'nga, nas'ín jè xita xi bítje mikì tibeè kós'ín tísíxá nga jè xita ojnafè-né k'e nga nitjen; nga s'e isén osítjen; ²⁸ nga jè nangui tísíchá;

ítjòn bitjo xka-la, iskan ma'nga, ikjoàn tjo-la natín koa ikjoàn majchá nijin. ²⁹ K'e jye majchá nijin, jye ma maxkó nga jye ijchò chiba-la nga sincháxkó nijin.

Kjoa xi mangásòn ts'e xojmá mostaza

(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)

³⁰ Jesús ijngoò k'a kitsò:

—¿Mé xi kongásòn-ko koni s'ín otíxoma Nainá?, o ¿mé 'én xi singásòn-kjoa? ³¹ Jè mangásòn-ko koni kji xojmá mostaza; k'e nga sitje ijiin nangui, jè xi isa itsé kji i it'aà nangui. ³² K'e nga jye sitje, bisò, ma'nga skanda isaá 'nga ma koni ngats'iì xka xi ma chine xi sitje indiì ni'ya. Ñó 'nga ma chrja-la skanda ma bíndaà'a tjé-la nise ya ngui 'nguién-la.

Jesús, kós'ín kisikjeén

kjoa xi mangásòn

(Mateo 13:34-35)

³³ Jesús kjin skaya kjoa xi mangásòn kisikjeén nga tsakóya 'én ndaà-la Nainá, koni kji nga ndaà fiya-la xita. ³⁴ Ngui koó kjoa xi mangásòn tsakóya-la xita; nimé 'én kiichja xi mitsà kjoa xi mangásòn tsibénojmí; tanga k'e nga jye tijnat'aàxin-ko xita-la xi kota'yat'aà-la, k'éé ijngoò k'a tsakóya ndaà yije-la.

K'e nga jè Jesús kisikíjnajyò tjojkón

(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵ K'e nga jye kòjnò nga tijè-ne nachrjein, Jesús kitsò-la xita-la xi kota'yat'aà-la:

—Tíkjaán, ján xijngoàà ndáchikon.

³⁶ Jñà xita xi kjin ma-ne ta yaá kisikísajna; kiì Jesús ko xita xi kota'yat'aà-la nga títajnyaya chitso. Tikoáá tsafáhi-jtakò chitso xi i'nga. ³⁷ K'e nga jye tjamajiin nandá, j'iì jngoò tjojkón xi taxki komá-né; kiskimii'nga nandá koa jè chitso jye kitseè nandá. ³⁸ Jesús yaá kji-nafè tàts'en chitso. Kijnanguisko jngoò nikje nguisko. K'éé kisikjaá-la, kitsò-la:

—Maestro, ¿a mìtsà t'ìyi nga titsabixònguindá-ná.

³⁹ Jesús k'e'è tsasítjen, tsohótiko jè tjo; kitsò-la ndáchikon:

—Jyò tjni.

Nitòón kisijyò-ne tjo; kjòndaàya-ne.

⁴⁰ Jesús kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—¿Mé-ne tsakjoòn-nò? ¿A mìtsà mokjeíin-nò it'aà ts'an?

⁴¹ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la ndaà jchán kitsakjòn. Xki xi ján kjònangui-la xíkjín, tsò-la:

—Yá xita-ne jè skanda jè tjo ko ndáchikon síkitasòn-la?

Xita Gerasa xi kjìn inima ch'o-la neí tjiin inima-la

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

5 Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la ijchò ján xijngoaà ndáchikon ya nangui-la xita Gadareno. ² K'e nga itjojen chitso Jesús ijchò kasit'aà jngod-la xita xi inima ch'o-la neí tjiin inima-la. Jè xita jè yaá itjo-ne itsjó ngajo mik'en. ³ Xita jè yaá bijnaya ya itsjó ngajo mik'en. Mì yá xi ma bí'taà'nò nas'in na'nò kicha cadena. ⁴ Kjìn k'a okis'iin-ko nga tsibít'aà'nò ndsoko ko tsja na'nò kicha cadena. Niyá xi chíkjoa-la nga kis'nchré; otejtso xó cadena. ⁵ Ko naxhrjein ko nitjen yaá ojmeèsòn nindoò nanda tjin itsjó ngajo-la mik'en. Kjindáya tsò kjindáya ská nga kjaán ko yijo-la; 'beé-la ndajo yijo-la. ⁶ K'e nga kijtsee nga kjiin tinchrobá Jesús, tsangachikon. Kii kasit'aà chraña-la, tsasèn-xkó'nchit'aà-la. ⁷ Nò kiichja, kitsò:

—¿Mé xi tjin-lè ko 'an, Jesús, Ki'ndí-la Nainá xi 'nò 'nga tjna? Bìtsi'bà-lè nga nguixkon Nainá, kì yatoòn-ná.

⁸ Koif k'oas'in kiichja-ne nga jè Jesús kitsò-la:

—Ngaji inima ch'o-la neí, titjojiin inima-la xita jè.

⁹ Jesús kiskònangui-la. Kitsò-la:

—¿Kó 'mì-lè?

Jè kitsò:

—Legión 'mì-na, koií-né nga kjìn jchán ma-najen.

¹⁰ Jñà inima ch'o-la neí, 'nò tsibít'si'ba-la Jesús nga mì it'aà xin skini ya i'nde jè. ¹¹ Ko ya chraña it'aà nindoò, kjìn chinga nchikjèn-jno. ¹² Jñà inima ch'o-la neí tsibít'si'ba-la Jesús. Kitsò-la:

—Yaá tikasén-nájen nanda tjin chinga; yaá kitjás'en-jiiin-jen yijo-la.

¹³ Jesús kitsjaà'nde-la; jñà inima ch'o-la neí itjojiin inima-la xita jè; ikjoàn jahas'en-jiiin yijo-la chinga. Ma-la tsà jò jmi jñà chinga xi tsanga; tsatíkjájen-jno ya naxi skanda ijiin ndáchikon, yaá k'en yije ijiin ndáchikon.

¹⁴ Jñà xita xi ko'ndà chinga, tsanga. Kii kénojmi-la xita naxandá ko xita rancho jè kjoa xi komà. Jñà xita naxandá ijchò katsejèn-la kjoa xi komà. ¹⁵ Kjìn xita ijchò nanda tjna Jesús, kijtsee jè xita xi inima ch'o-la neí tjiin inima-la nga sa itjòn. Jyò tjna. Íkjá-ne nikje-la. Ndaà tjin-ne kjohítsjeèn-la. Xita xi ijchò, ta kitsakjòn-la. ¹⁶ Jñà xita xi kijtsee koni s'in komà'tin jè xita xi inima ch'o-la neí tjiin inima-la nga kjòndaà-ne ko chinga xi tsatíkjá, tsibénojmi-la jñà xita xi ijchò xi mikii kijtsee. ¹⁷ Jñà xita xi ijchò tsibít'si'ba-la Jesús nga xin i'nde kàtji.

¹⁸ K'e nga jahas'en chitso Jesús, jè xita xi inima ch'o-la neí kisijiiin inima-la, tsibít'si'ba-la Jesús nga mejèn-la kjiko. ¹⁹ Tanga jè Jesús mikii kitsjaà'nde-la. Kitsò-la:

—T'in-ne ni'ya-lè, tènnojmi yije-la xita xingui jè kjondaà xi kisiko-lè Nainá; kós'in kijtsee ima-lè.

²⁰ Xita jè, kii; ikjoàn tsibít'si'ia nga tsibénojmi-la jñà xita naxandá Decápolis jè kjondaà xi kisiko Jesús. Ngats'iì xita xi kis'enojmi-la tà k'oag komà-la.

Tsòti-là Jairo kọ chjoón xi kitsobà'ńó ítjòn nikje-là Jesús

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹ Jesús tsibìjna'ya chitso, inchrobà ìjngòò k'a-ne ján xijngoaà ndáchikon, kjin jchán xita chixoñat'aà ìjngòò k'a-là, koa yaá tsibìjnandii ndáchikon.

²² Ijchòkon jngòò xita xi 'mì Jairo xi xita ítjòn ts'e ni'ya ìngo sinagoga. K'e nga kijtsee Jesús tsasèn-xkó'nchit'aà-là.

²³ ńó tsibitsi'ba-là, kitsò-là:

—Ndí tsòti-na jye kjomèè biyaà; nchroboí, tíkjiaán, tjat'aà-là ndseji nga kàtandaà-ne, mé-ne nga kíjnakon-ne.

²⁴ Jesús kiiko, kjin jchán xita kítjngui-là; chíba-là ó'nchò'ńó-né.

²⁵ Yaá sóhojiin jngòò chjoón xi kjò tejdò nó xk'én, ch'in jní tjin-là. ²⁶ Kjòtsee tísfkjeín kjò'in it'aà ts'e chjnjexki; jye xó kisikje yije ton-là; mikii mandaà-ne, ta saà tíma'ńó ch'in-là.

²⁷ Chjoón jè, k'e nga kiinchré it'aà ts'e Jesús, kiijiin-là ngats'ii xita kjin; ijton íts'in kitsobà-ne nikje-là Jesús.

²⁸ K'oas'ín tísfkjtsee, kitsò: “Tsà tà jè nikje-là sikoaa, kondaá-na.” ²⁹ K'e nga kitsobà'ńó nikje-là, nitoón kisijyò-là jní, koa kijtseeyaá-là yijo-là nga jye kjòndaà-ne ch'in-là. ³⁰ Jesús nitoón kijtseeya-là nga nga'ńó-là itjojiin; kisikátji, kiskoòtsejèn-jiin-là xita kjin, kitsò:

—¿Yá xi kàtsobà'ńó nikje-na?

³¹ Jñà xita xi kota'yat'aà-là Jesús kitsò-là:

—¿A mìtsà 'yi nga jñà xita ó'nchò'ńó-lè? Ngaji si-né: “¿Yá xi kàtsobà'ńó nikje-na?”

³² Tanga jè Jesús kotsejèn-jiin-là jñà xita nga mejèn-là skoə yá xi kitsobà'ńó nikje-là. ³³ Chjoón jè, tsí tíhotsé-né nga kitsakjòn, nga jyeé tíjiin-là kós'ín komà ch'in-là; kii, tsasèn-xkó'nchit'aà-là Jesús; tsibénojmi kixi yije-là kós'ín komat'in.

³⁴ Jesús kitsò-là:

—Ndí neaa, koi-né nga mokjeín-lè it'aà ts'an nga kòmandaà-ne. T'in-là ndaà-ne. Jyeé kòmaxki-là ch'in-lè.

³⁵ Táko tík'eé tíchja-isa Jesús nga j'ii i'nga xita xi inchrobà-ne ni'ya-là xita ítjòn ts'e ni'ya ìngo sinagoga, kitsò-là:

—Kì tí kii nisë-là Maestro, ndí tsòti-lè jyeé k'en.

³⁶ Tanga jè Jesús, nga kiinchré koni kitsò okixi xi j'iiiko, kitsò-là jè na'èn-là ndí tsòti:

—Kì tsakjoòn-jèn; tà jè-né nga kàtakjeín-lè.

³⁷ Jesús mikii kitsjaà'nde nga kjin xita kiiko. Tà jè Pedro, Jacobo kọ Juan 'ndse Jacobo. ³⁸ K'e nga ijchò ni'ya-là jè xita ítjòn ts'e ni'ya ìngo sinagoga, Jesús kijtsee nga fijen fikjá xita, ńó nchikjindáya kọ ńó nchisíkájno. ³⁹ Jahas'en ni'ya Jesús, kitsò-là:

—¿Mé-ne kò'nè-nò nga kọ tà ndaà chihindáya-nò? Jè ndí tsòti mìtsà kòbiyaà; ta kjinafé-né.

⁴⁰ Jñà xita xi títsajna tà tsijnòkèè Jesús. K'eé tsachrje yije ni'ya kóhotjín xita; tà jñà tsibítsajna na'èn-là, nea-là, kọ xita ts'e xi tíjko. Ijkoàn jahas'en nànda kijna ndí tsòti. ⁴¹ Kiskoé tsja, kitsò-là:

—Talita cumi —'én xi tsòya-ne: Ji tsòti, k'oaá xan-lè, tístjiin.

⁴² Jè ndí tsòti nitoon tsasítjen, tsajmeè-ne. Jye kjò tejdò nó tjin-là. Jñà xita xi títsajna, ńó jchán kitsakjòn.

⁴³ Tanga Jesús ńó kitsjaà okixi nga mi yá xita xi keenojmi-là. Ijkoàn kitsò-là:

—Tji-là nga kàtakjèn ndí tsòti.

Kó kitsò xita k'e nga kii Jesús ján Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

6 Jesús itjojiin-ne ya i'nde jè, kiin-ne nangui-là Nazaret, tíjko xita xi kota'yat'aà-là. ² K'e nga jye ijchò nachrjein nikjáya, tsibíts'ia nga tsakóya 'én ndaà-là Nainá ya ni'ya ìngo sinagoga. Kjin jchán ma xita xi

ki'nchré-la koni s'ín tsakóya. Jñà x̄ita, tà k'oaá komà-la, k̄jònangui-la x̄ikjín, kitsò:

—X̄ita jè, ¿ñánda komà-la ngats'iì 'én xi okóya? ¿Ñánda ochrje k̄joachjine koi k̄o k̄joxkón xi s'ín? ³ ¿A mitsà jè xi chjineyá xi ti-la María, xi 'ndse ma Jacobo, José, Judas k̄o Simón? ¿A mitsà t̄ikoa i t̄itsajnañiìn-ná íchjín ndichja?

X̄ita koi mikii k̄okjeiín-la it'aà ts'e Jesús. ⁴ Tanga jè Jesús kitsò-la:

—Jngod̄ x̄ita xi ch̄ja ngajo-la Nainá, ni-ta ñá naxandá-ne yaxkón-né, tanga ya naxandá-la k̄o ni'ya-la k̄o it'aà ts'e x̄ita x̄ikjín mikii yaxkón.

⁵ Jesús n̄imé k̄joxkón xi ndaà tjín kis'iin nangui-la, tà chiba x̄ita xk'én xi tsohót'aà-la tsja nga kisindaà-ne. ⁶ Tà k̄jòxkón-la Jesús, nga jñà x̄ita koi, mikii mokjeiín-la it'aà ts'e.

Kós'ín tsatíxoma-la Jesús x̄ita-la xi tejò ma-ne xi kisikasén nga kisika'bí 'én-la Nainá

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Jesús yaá tsajmeè naxandá jtohá xi chrañat'aà k̄jiyijò nga tsakóya. ⁷ Nga komà iskan, Jesús kiichja-la x̄ita-la xi tejò ma-ne xi jè tsibíxáya-la; jò jò kisikasén, kitsjaà-la okixi nga k̄ochrjekajiiin inima ch'o-la neif xi t̄jiin inima-la x̄ita. ⁸ K'oaá t̄is'ín kitsjaà-la okixi nga n̄imé tsojmi k'oa k'e nga k̄joi ndiyá. Kitsò-la:

—Tà k'oaá s'ín tanguió. Tà jngod̄ yá garrote ch'aà. Kì n̄a'yaá ch'aà, k̄i inchrajín ch'aà, k̄i ton ch'aà. ⁹ Komaá ts-jayaá xojtè-nò. Tà jngod̄ nachro ch'aà. Kì jò ch'aà.

¹⁰ Jesús kitsò-isa-la:

—K'e nga kijchò jngod̄ naxandá, jngod̄ ni'ya t̄itsajna skanda k'e nga konguí-nò. ¹¹ Tsà tjín naxandá ñánda mikii skoétjò-nò, tsà majin-la nga 'nchré-nò, titjoñò, titsajneè chijo-la ndsokod̄ mé-ne nga skoe-ne nga jñà

tjín-la jé nga mikii 'nchréñjon. Xi ngui okixi k'oaá xan-nò k'e nga kijchò nachrjein-la jñà naxandá koi, isaá tse k̄joi'n s'e-la koni s'ín komat'in naxandá Sodoma k̄o Gomorra.

¹² X̄ita koi, kiì nga tsibénojmíya-la x̄ita nga k̄atasíkájno jé-la nga mì t̄i jé kohótsji-ne. ¹³ K̄jìn inima ch'o-la neif tsachrjekajiiin inima-la x̄ita, t̄ikoa k̄jìn x̄ita kisindaà-ne xi xk'én nga kisikaajno-la asiti.

K'e nga k'en Juan xi kis'iin bautizar x̄ita

(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴ Jè Herodes xi x̄ita xá ítjòn tjina, ki'nchré it'aà ts'e Jesús nga jye xki xi ján naxandá kina'yà-la. Tjín x̄ita xi kitsò:

—Jè Juan xi kis'iin bautizar x̄ita, jyeè jaáya-la. K'oaá ma-ne nga tjín-la ngañò nga ma-la s'ín k̄joxkón xi ndaà tjín.

¹⁵ Tjín x̄ita xi kitsò:

—Jè Elías.

T̄ikoa tjín xi kitsò:

—Jngod̄ x̄ita xi kiichja ngajo-la Nainá kjòtseé.

¹⁶ Jè Herodes, k'e nga ki'nchré kitsò-né:

—Jè Juan xi jaáya-la xi 'an tsatesian sko.

¹⁷ Nga isa kjòtseé, Herodes kisikasén x̄ita nga kitsobà'ñò Juan nga kiskinìs'en ndayá, koi k̄joa-la ts'e chjoón Herodías xi chjoón-la Felipe nga jè Herodes chixàn-kò xi chjoón-la 'ndse. ¹⁸ Nga jè Juan xi kis'iin bautizar x̄ita, k̄jìn k'a okitsò-la Herodes:

—Mikii t̄jiin-de-lè nga j̄i tijnakoii chjoón-la 'ndsì.

¹⁹ Jè chjoón Herodías, kòjtikeè Juan, mejèn-la nga s̄iik'en tanga mikii ma xi siko. ²⁰ Nga jè Herodes, beèxkón Juan k̄o síkinda-ne nga jye t̄jiin-la nga x̄ita kixi-né k̄o x̄ita tsjeè-né. Herodes k'e nga chjako Juan, matsjaá-la nga 'nchré-la, tanga mikii beè mé xi s'iin, a

sìikitasòn-né, a xi majìn. ²¹ Ijchò jngoò nàchrjein xi ndaà ts'è chjoón Herodías k'è nga tsachre s'èi-là jè Herodes jè nàchrjein nga kits'iin. Ijchò xità-là xi-taxá ítjòn, kò xità sko-là soldado, kò xità nchiná xi tjin kóhokji Galilea nga tsakjèn-kò Herodes. ²² Tìkoá ijchò tsòti-là Herodías, jahas'en ni'ya; kitè. Jè Herodes kò xità xi títajna, ndaà jchán kisaseèn-là koni s'ín kitè jè tsòti. Herodes, xi xità xá ítjòn tìjna, kitsò-là:

—Tijé-ná mé xi mejèn-lè, tsjaà-lè.

²³ K'oaá s'ín kitsjaà-là tso'ba nga tsjá yije-là nità mé xi mejèn-là nas'ín osen nangui xi jè otixoma-là. ²⁴ Jè tsòti, itjo ni'ya, kiskònangui-là nea-là. Kitsò-là:

—¿Mé xi sìjé-là?

Jè nea-là. Kitsò:

—Tijé-là sko Juan xi s'ín bautizar xità.

²⁵ Jè tsòti, nitoón jahas'en ijngoò k'a ni'ya nándá tìjna xítaxá ítjòn. Kitsò-là:

—I'ndeì mejèn-na nga nìton tjiì-ná sko Juan xi s'ín bautizar xità; tinaya-ná chrobate.

²⁶ Jè Herodes, xi xítaxá ítjòn tìjna, 'nó kjòba-là k'è nga kii'nchré-là jè tsòti. Tanga koií kjoa-là nga jye kitsjaà-là 'én-là nga nguixkon xità xi títajna s'èi, kjo'no kisikitasòn-là. ²⁷ Jè Herodes, tìk'èé-ne kisikasén jngoò soldado, kitsjaà okixi nga kàtjanchrohóko sko Juan. ²⁸ Jè soldado kii ján ndayá nga tsatesin Juan; ikjoàn j'iiko sko Juan; tjíya-là chrobà nga kitsjaà-là jè tsòti; kò jè tsòti kisingatsja nea-là.

²⁹ K'è nga kii'nchré xità xi kota'yàt'aà-là Juan nga jye k'en, kiikjaá yijo-là nga kiskinìs'en-ngui jngoò ngajo itjò-là mik'en.

Jè kjoaxkón xi kis'iin Jesús nga 'òn jmiì xità kisikjèn

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰ K'è nga j'ii ijngoò k'a-ne jnà xità xi tsibíxáya-là Jesús, tsibénojmi ngats'iì

kjoa xi kis'iin kò xi tsakóya nándá kii.

³¹ Jesús kitsò-là:

—Nchrobá. Tíkjaáan nga síkjáya í'noá jngoò i'nde it'aà xin.

Koií k'oa kitsò-là nga kjin jchán ma xità, kò tjin bijchó, kò tjin nchrobá-ne. Jesús kò xità xi tsibíxáya-là skanda mi tì kii ma'a-là nga kjèn. ³² Tsibítsajna chitso nga ta jnà kii jngoò i'nde it'aà xin nándá tsjin xità. ³³ Tanga kjin xità kijtseè k'è nga kii. Kijtseèxkon nga jè Jesús. Ikjoàn kii'tjingui-là ngats'iì xità naxandá xi ya chrañat'aà-là nga kii-ne ndsoko; skanda isa ítjòn ijchò jnà xità koi. ³⁴ Jesús, k'è nga itjojen chitso, kijtseè nga 'nó kjin ma xità xi títajna; kjòhimakeè-né. K'oaá ngaya-là koni jnà orrè xi tsjin-là paxtò xi ko'ndà. Ikjoàn tsibíts'iako nga kjin 'én tsibénojmi-là. ³⁵ K'è nga jye 'nó kjòhoxòn, jnà xità xi kota'yàt'aà-là Jesús ijchò kinchat'aà-là, kitsò-là:

—Jyee kjòhoxòn, jè i'nde jè, it'aà xin-né, nime tjin. ³⁶ Kot'in-là jnà xità kàtji-ne nga kàtatse tsojmi xi skine ya naxandá kò tsà jnà ni'ya nándá nga chrañat'aà.

³⁷ Kiichja Jesús, kitsò-là:

—Tjiì-là jnò xi kòkjen xità koi.

Kitsò jnà xità:

—¿A mejèn-lè nga konguí kindaà-jen inchrajín koni tjin síkijne xità nga jò sindo nàchrjein síxá?

³⁸ Kitsò Jesús:

—Chitsejèn-là kó tjin ma inchrajín-nò.

K'è nga kijtseè kó tjin ma-ne, kitsò-là:

—'Òn ma inchrajín kò jò ma tìn.

³⁹ K'è kitsjaà okixi Jesús nga kàtitsajnajtín jnà xità ya ijiin ijnà nándá sasè choòn. ⁴⁰ Ijngó ijngó sindo tsibítsajnajtín-ne jnà xità; kò tjin nándá icháte icháte tsibítsajnajtín-ne. ⁴¹ Jesús kiskoé jnà inchrajín xi 'òn ma-ne kò jnà tìn xi jò ma-ne; ikjoàn kiskoótsejèn ngajmiì; kitsjaà-là kjondaà Nainá; ikjoàn kisixkoaya inchrajín; k'èé

kitsjaà-la jñà xità xi kota'yàt'aà-la nga kisika'bí-la ngats'iì xità kjìn xi títsajna. Tíkòá kisijòya tìn xi jò ma-ne. Kitsjaà-la ngats'iì xità. ⁴² Tsakjèn yije kóhótjín xità kó nga kjòskìl. ⁴³ K'ée tsibíxkó-ne inchrájin kò tìn xi kjòxkoaya jñà xi tsiningui-ne; ngui tejò nìsiyá komà. ⁴⁴ Jñà xità xi tsakjèn, 'òn jmìl ma-ne xi xità x'in.

K'è nga jè Jesús tsajmeèsòn ndáchikon

(Mateo 14:22-27; Juan 6:16-21)

⁴⁵ Nga komà iskan, Jesús kisikas'en xità xi kota'yàt'aà-la ya iya chitso mé-ne nga isa íjtòn kijchò-ne ján naxandá Bet-saida ya xijngoaà ndáchikon; koa jè Jesús k'ée tísihixat'aà xità xi kjìn ma-ne nga jye nchifi-ne.

⁴⁶ K'è nga jye kisihixat'aà xità, Jesús kiimijìn-jno jngòè nindòè nga kii kiichjat'aà-la Nainá. ⁴⁷ K'è nga jye kòjñò, jè chitso, jyeé ya síjna jngòè osen ndáchikon. Jesús, nga tajngòè tsibíjnat'aà nangui, ⁴⁸ kijtsee chitso nga mikii ma fi. Nga jè tjo bíchjoà ikon-la. K'è nga tajñòya isa, Jesús kiitjingui-la xità xi kota'yàt'aà-la nga kii-ne ndsoko ya isòn nandá. Tanga k'oaá kis'iin koni tsà mejèn-la nga kjoì íjtòn-la chitso. ⁴⁹ Jñà xità xi kota'yàt'aà-la, k'è nga kijtsee nga tífsòn nandá, k'oaá s'ín kisikitsjeèn, kitsò, tsà inima ch'o-né; kiskindàya xkón ⁵⁰ nga kitsakjòn-la k'è nga kijtsee kóhótjín. Tanga Jesús nitoón kiichja-la, kitsò-la:

—'Nó t'è-là takòn, kì tsakjòd-jèn, 'an-ná.

⁵¹ K'è nga jahas'en chitso Jesús, nitoón kisijyò-ne tjo. Tà k'oaá komà-la jñà xi-tà xi kota'yàt'aà-la, ⁵² nga k'j'èè kì ndaà fahas'en-jiin-la jè kjojkón xi kis'iin Jesús ts'è inchrájin, koi-né nga tájaàjiin tjin inima-la.

K'è nga jè Jesús kisindaà-ne xità xk'én ján Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³ K'è nga jye tsatojiin ndáchikon, ijchò ján nangui Genesaret; yaá tsi-bít'aà'nó chitso-la ya indii ndáchikon. ⁵⁴ K'è nga tsitajen yije chitso, jñà xità xi ya títsajna, nitoón kijtseexon nga jè Jesús. ⁵⁵ Tíkòá nitoón kii kóhokji nga jngòè itjandii i'nde jè. Ikjoàn tsibít'sia xità nga j'ikò-la ngats'iì xità xi xk'én; kjisòn-la nachan-ya ya i'nde nanda nga 'nchré xità nga bijchò Jesús. ⁵⁶ Nità nanda naxandá nga jahas'en Jesús, tsà naxandá jtobá-né, naxandá i-né, inchiya-né, kò tsà rancho-né, jñà xità yaá sikáyjò jñà xità xi xk'én ya jngohosen ndiyá; ikjoàn bítsi'ba-la nas'ín tà jè íjtòn nikje-la tsobà'nó nga kàtandaà-ne. Ngats'iì xità xi kitsobà'nó nikje-la kjòndaà yijeé-ne.

Kjoa xi síkits'ón xità

(Mateo 15:1-20)

7 Ijchò xità fariseo kò xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés xi j'iì-ne naxandá Jerusalén. Yaá ijchòtjingui-la nanda tjna Jesús. ² Jñà xità koi, kijtsee i'nga xità xi kota'yàt'aà-la Jesús nga kjèn tjéko tsja nga mikii onjño; kitsò-la xikjín [nga mikii nchisíkitasòn koni s'ín tjin kjotíxoma ts'è xità judío xi xkón tjin]. ³ Nga jñà xità fariseo kò ngats'iì xità judío, k'oaá s'ín síkitasòn koni s'ín tjin kjotíxoma-la xità jhínga; tsà mì ngui ndaà konjño tsja, mikii kòkjen. ⁴ Tíkòá k'è nga fii-ne nditsin, íjtòn onjño tsja, k'ée kjèn; tjin-isa-la kjotíxoma xi k'j'eí koni oníya chitsín-la, tjií-la, kò chitsín kicha-la kò nachan-la. ⁵ Koií kjoa-la jñà xità fariseo kò xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kiskònangui-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ne mìkiì síkitasòn-ne x̄ita xi kota'yàt'aà-lè, koni s'ín t̄jín kjotíxoma-la x̄ita jchínga nga ta k'oaá s'ín kjèn tjéko tsja?

⁶ Jesús kitsò-la:

—Koni s'ín kiskii Isaiás, x̄ita xi kiichja ngajo-la Nainá, ndaà kiichja it'aà tsajòn, j̄nò, x̄ita xi jò ma isén-nò, k'e nga kitsò: J̄nà x̄ita koi,

beèxkón-na xi tà 'én chja, tanga j̄nà inima-la kjiin t̄tsajna;

⁷ Nímé chjì-la nga beèxkón-na, nga kjotíxoma-la x̄itaá okóya koni tsà kjotíxoma-la Nainá.

⁸ J̄nò, nikíjna-nò xi ngui kjotíxoma-la Nainá, kò jè onguítjngui-la kjotíxoma-la x̄ita jchínga-nò nga oníya t̄jì-nò, chitsín-nò; kjin skaya kjotíxoma t̄jín-nò koni s'ín 'nè.

⁹ Kitsò-isa Jesús:

—J̄nò, nachrjekàngui-nò xi ngui kjotíxoma-la Nainá, jè níkitasòn kjotíxoma-la x̄ita jchínga-nò. ¹⁰ Moisés k'oaá kitsò: “Jchaxkoín na'èn-lè kò nea-lè.” K'oaá t̄i kitsò: “Jè xi chjajno-la na'èn-la kò nea-la, t̄jínè-la nga sík'en.”

¹¹ Tanga j̄nò bixón-nó: “Jngoò x̄ita, ma kitso-la na'èn-la, o nea-la: Mikiì koma siichját'aà-lè; ngats'ii tsojmi xi t̄jín-na, Corbán-né.” (Én xi tsò Corbán, 'én Hebreo-né; tsòyaá-ne: jè Nainá jyeé kitsjaà yije-la.) ¹² Bixón-nó nga mì t̄i kii t̄j'nde-la nga kosikò na'èn-la, o nea-la.

¹³ J̄nò, nachrjekàngui-nò 'én-la Nainá nga nikatoya-là xinguiqo kjotíxoma-la x̄ita jchínga-nò. Kjín skaya kjotíxoma t̄jín-isa-nò xi k'oa'sín 'nè.

¹⁴ Jesús, k'eé kiichja-la ngats'ii x̄ita, kitsò-la:

—Ngats'ioò, t̄iná'yaà kò ndaà kàtachiya-nò. ¹⁵ Nímé t̄jín xi fahas'en-jiin yijo-la x̄ita xi síkits'ón. Jè-né xi inima-la x̄ita bitjoiin-ne, xi síkits'ón. ¹⁶ Ndaà t̄iná'yaà koni xan-nò!

¹⁷ Jesús itjokàjiin-la x̄ita; kii, jahas'en jngoò ni'ya; ikjoàn j̄nà

x̄ita xi kota'yàt'aà-la kiskònangui-la kó tsòya-ne jè kjoa mangásòn xi tsibénojmi. ¹⁸ Kitsò Jesús:

—¿J̄nò, a t̄ikoáá mikiì machiya-nò kó tsòya-ne? ¿A mì fiya-nò ngats'ii tsojmi xi fahas'en-jiin yijo-la x̄ita mikiì síkits'ón ¹⁹ nga mìtsà inima-la fahas'en-jiin? Yaá fahas'en indso'ba, ikjoàn bitjo-ne k'e nga fi kítajna ján baño.

Jesús kitsòyaá-ne: Ngats'ii tsojmi xi ma chine, tsjeè-né; mikiì síkits'ón inima-la x̄ita. ²⁰ Kitsò-isa Jesús:

—Jè kjohítsjeèn xi bitjoiin inima-la x̄ita, jè xi síkits'ón. ²¹ Koi-né nga inima-la x̄ita nchrobájiin, j̄nà kjohítsjeèn xi ch'o tsò, koni jè kjoa chijngui ts'e x̄ita xi jye chixàn kò xi k'j'eè bixan jèn, kò xi x̄i-tà sík'en, ²² kò kjoa chijé, kò kjoa tse mejèn, kò kjoa ts'en, kò kjoa konachan, kò kjoa ts'e xi otonè-la kjoa ts'e yijo-ná, kò kjoaxitakòn, kò kjoa 'on takòn, kò kjoa 'nga ikon, kò kjoa 'én ndiso, kò kjoa tònò xi mìtsà ítjòn níkit'sjeèn. ²³ Ngats'ii kjoa koi xi inima-la x̄ita bitjokàjiin-ne, koií xi síkits'ón x̄ita.

**Mé xi komàt'in chjoón
xi xìn nangui-la nga
kòkjeiín-la it'aà ts'e Jesús**

(Mateo 15:21-28)

²⁴ Kii Jesús ján naxandá Tiro kò Sidón. K'e nga ijchò ya, jahas'en jngoò ni'ya; mejèn-la nga mì yá x̄ita xi skoe, tanga mikiì komà tsibijna'ma. ²⁵ Nitoón kii'nchré jngoò chjoón xi inima ch'o-la neí t̄jiin inima-la tsòti-la. Kii nánà t̄jna Jesús nga tsasixkó'nchit'aà-la; ²⁶ tsibítsi'ba-la nga kochrjekàjiin jè inima ch'o xi t̄jiin inima-la tsòti. Jè chjoón, yaá i'nde-la nánà 'mì Sirofenicia; 'én griego chja. ²⁷ Jesús kitsò-la:

—T̄jiin'nde-la j̄nà kàtakjèn ítjòn xi ixti ma. Mikiì ndaà t̄jín tsà chjaà'an-la niño j̄nà ixti, ikjoàn k'oi-lá ndí nañá.

²⁸ Jè chjoón kitsò:

—Ndaà t́jín Na'èn; tanga j̀nà ndí nañá kineé xi-là tsojmì xi bixòngui ímíxà xi síkatsjòè ìxti.

²⁹ K'èé kitsò Jesús:

—Ndaà kinokjoi. T'in-ne ni'ya-lè. Jè iníma ch'o-la neíí, jye itjokàjiiin-ne iníma-là tsòti-lè.

³⁰ K'è nga ijchò-ne ni'ya-la, jè chjoón, jè tsòti-la, yaá kijnasòn nàchan; tanga jye itjokàjiiin-ne iníma-là jè iníma ch'o-la neíí.

K'è nga jè Jesús kisindaà jngòè-ne xítà jtayaà kò xi skí'in

³¹ Jesús kii-ne ya i'nde ts'e Tiro; jahatojiin i'nde Sidón, t́kòja jahatojiin nangui xi 'mì Decápolis, ijchò-ne ya ndáchikon ts'e Galilea. ³² Yaá ijchòko jngòè xítà xi jtayaà kò skí'in, tsibít'si'ba-la Jesús nga kòt'aa-la tsja jè xítà jè. ³³ Jesús, it'aa xìn kiìko ñánda tsjìn xítà, k'èé jahas'en jnót-sja ya líká-la, kò ndánachrá-la kisikaajno nijen-la. ³⁴ Jesús kiskòotsejèn ngajmii; ikjoàn jaátse-la, kitsò:

—¡Efata! —tsò-ne 'én jè: ¡Kàtatáx'a!

³⁵ Nítoón kitáx'a-ne líká-la xítà jè, t́kòjaá ndaà komà kiichja-ne. ³⁶ Jesús kitsò-la j̀nà xítà:

—Kì yá xítà xi bènojímí-là.

Tanga k'è nga 'nó tsibít'in-la Jesús nga mì yá xítà keènojímí-la, tanga j̀nà xítà isaá ndaà kiskinìsòn 'én. ³⁷ J̀nà xítà xi kiì'nchré, ta kjoàkón-la, kitsò:

—Ndaà s'ín yije. Síndaà-ne xítà xi jtayaà kò xi mikii ma chja.

Jè kjoàkón xi kis'iin Jesús nga ñijòn jmiì xítà kisikjèn

(Mateo 15:32-39)

8 Ijngòè nàchrjein nga kjìn jchán xi-ta kjàòkóya koà tsjìn tsojmì xi kine, Jesús kiichja-la xítà-la xi kota'yàt'aa-la, kitsò-la:

²—J̀nà xítà koi, mahimakeè-ná. Jyee kò jàn nàchrjein t́jín-la nga tútsajnako-na koà ñimé t́jín tsojmì xi kine. ³Tsà

tà kòs'ín siikasén chjan-na ni'ya-la yaá kòhindaàya ndiyá nga t́jín xi kjiiin inchròbà-ne.

⁴ Kitsò xítà xi kota'yàt'aa-la Jesús:

—¿Kòs'ín síkjèn xítà koi jngòè i'nde it'aa xìn ñánda ñimé t́jín?

⁵ Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Kò t́jín ma inchrájin xi t́yijò-nò?

Kitsò j̀nà xítà xi kota'yàt'aa-la:

—Itòè ma-ne.

⁶ K'èé kitsò Jesús:

—Kòatín-la kàtitsajnat'aa nangui j̀nà xítà.

Jesús kiskoé inchrájin xi itòè ma-ne; kitsjaà-la kjoànda Nainá ikjoàn kisìkkoaya; k'èé kjòngatsja j̀nà xítà xi kota'yàt'aa-la mé-ne nga kisika'bí-la j̀nà xítà xi kjìn ma-ne. ⁷ Tíkòaa t́yijò chiba-la t́jín jtobá. Jesús kisìchikon-t'in; ikjoàn kitsò-la xítà xi kota'yàt'aa-la:

—T́ika'bió.

⁸ Tsakjèn yije xítà kòhotjín skanda kò nga kjòskii; k'è nga tsibíxkó-ne j̀nà xi kjòxkoaya nga tsiningui-ne, ngui itòè ñisíyá koma. ⁹ J̀nà xítà xi tsakjèn, kjomeè ñijòn jmiì ma-ne. Jesús, ikjoàn kisihixat'aa-ne j̀nà xítà; ¹⁰ ikjoàn jahas'en chitso kò xítà xi kota'yàt'aa-la. Yaá kii i'nde ñánda 'mì Dalmanuta.

K'è nga j̀nà xítà fariseo jngòè seña kisijé xi jeya t́jín

(Mateo 16:1-4; Lucas 12:54-56)

¹¹ Ijchò xítà fariseo, tsibít'ia nga tsajoókjòè-kò Jesús. Kisijé jngòè-la seña xi jeya t́jín xi it'aa ts'e Nainá nchròbà-ne nga mejèn-la skòe tsà kixi kjoa nga Nainá kisikasén. ¹² Jesús 'nó jaátse-la, kitsò:

—J̀nà xítà koi, ¿mé-ne seña xi jeya t́jín síjé-ne? Xi ngui okixi, k'òaa xan-nò, ñijn-gòè seña jchaa.

¹³ Yaá kisikítsajna xítà koi; jahas'en ijngòè k'a-ne chitso; kii ján xijngoaà ndáchikon.

Na'yo san-la xita fariseo

(Mateo 16:5-12)

¹⁴ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga kiì, kijchàajiiin-la mìkiì ts'a inchrájin. Tà jngòò ma inchrájin xi kjinaya-la chitso. ¹⁵ Jesús kitsò-la:

—Chítsejèn-là koa tikindaa yijo-nò it'aà ts'e na'yo san-la xita fariseo ko ts'e Herodes.

¹⁶ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús tsohóko xikjin, kitsò-la:

—Koií k'oa tsò-ná nga mìkiì kich'á inchrájin.

¹⁷ Jesús kisijiin-la koni s'ín nchijoó, k'eé kitsò-la:

—¿Mé-ne kobixón-nò nga tsjin-nò inchrájin? ¿A k'j'eè fíya-nò? ¿A mì machiya-nò? ¿A tsí 'nó tájaajiiin tjin inima-nò? ¹⁸ Tjin xkòòn, ¿mé-ne mìkiì tsejèn-nò? Tjin líká-nò, ¿mé-ne mìkiì na'yà-nò? ¿A mì bítsjeèn-nò ¹⁹ k'e kisika'biá inchrájin xi 'òn ma-ne koa 'òn jmiì xita tsakjèn? ¿Kó tjin nisiyá tsiningui-ne xi tsibíxkó-isa?

Kitsò jñà xita:

—Tejò nisiyá komà.

²⁰ —K'e nga kisika'biá jñà inchrájin xi itoò ma-ne, koa ñijòn jmiì xita tsakjèn, ¿kó tjin nisiyá tsiningui-ne xi tsibíxkó-isa?

Kitsò jñà xita:

—Itoò nisiyá komà.

²¹ K'eé kitsò-la:

—¿A tà kó k'j'eè machiya-nò?

K'e nga jè Jesús kisindaà jngòò-ne xita xi mìkiì tsejèn-la

²² Jesús ijchò ján naxandá Betsaida; ya ijchòko jngòò-la xita xi mìkiì tsejèn-la. Tsibítsi'ba-la nga kàtát'aà-la tsja jñà xkon. ²³ Jesús kitsobà'nó tsja jè xita xi mìkiì tsejèn-la. Ijkoàn tsachrjekàjiiin naxandá, tsibíchrángui xkon, ijkoàn tsohòsòn-la tsja. K'eé kiskònangui-la

a tsejèn chiba-la. ²⁴ Jè xita xi mìkiì tsejèn-la kiskòotsejèn, kitsò:

—Jye be xita tanga k'oaá ma-na ta koni kjoàn yá kjoàn nga tjíma.

²⁵ Jesús, ijngòò k'a tsohót'aà-la tsja jñà xkon. Kitsò-la nga ndaà kàtakot-sejèn, ñitoón kjòndaà-ne. Ndaà kijtseè yije-ne. ²⁶ Jesús kisikasén-ne ni'ya-la xita jè, kitsò-la:

—Ki ya bitjaàs'en-jiin naxandá, ki yá xita xi bènójmí-la.

K'e nga jè Pedro tsibénójmíya nga Jesús, jé xi Cristo

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Itjo Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la, kii ya naxandá jtabá xi chja-ne Cesarea ts'e Filipino. K'e nga tjímaya ndiyá, Jesús kiskònangui-la xita xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—¿Kó tsò jñà xita? ¿Yá-ná 'an?

²⁸ Kitsò jñà xita xi kota'yàt'aà-la:

—Tjin xi tsò: “Jé Juan xi kis'iin bautizar xita.” Tjin xi tsò: “Jé Elías.” Tikoáá tjin xi tsò: “Jngòò xita xi kiichja ngajo-la Nainá.”

²⁹ Jesús kiskònangui-la jñà xita xi kota'yàt'aà-la; kitsò-la:

—¿Jñò kó bixón? ¿Yá-ná 'an?

Kiichja Pedro, kitsò:

—Ji-né xi Cristo [xi xó kisikasén-lè Nainá].

³⁰ Tanga jè Jesús kitsò-la:

—Ki yá xita xi bènójmí-là xi it'aà ts'an.

K'e nga jè Jesús tsibénójmíya kjoa biyaa-la

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Tsibíts'ia Jesús nga tsakóya-la xita xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—'An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tse kjo'in siikjiaán; kochrjengui-na jñà xita jchínga, ko jñà xita sko-la no'miì, ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Siik'eén-na tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein kjoaáya-na.

³² Jesús nguì ndaà tsibénojmí kjoa xi komàt'in. Jé Pedro kiichjat'aàxin-la Jesús nga mìkiì ndaà tjin koni tsò. ³³ Tanga Jesús, kisikáfaya, kiskòtsejèn-la xita xi kota'yàt'aà-la, tsohotitiko Pedro. Kitsò-la:

—Tisit'aàxin-ná jì xita neíí. Nga jì, mìtsà k'oas'ín nikítsjiin koni s'ín tjin kjohtsjeèn-la Nainá. Ngaji tà k'oas'ín nikítsjiin koni s'ín tjin kjohtsjeèn-la xita.

³⁴ Jesús kiichja-la xita xi kota'yàt'aà-la kò xita xi tjingui-la. Kitsò-la:

—Tsà yá xi mejèn-la nga xita ts'an koma, kàtatsjeiin-takòn mé xi mejèn-la yijo-la; koni jngod xita xi 'yajen krò-la, kàtjinnandaà nga siikjeiin kjo'in xi kjoa ts'an; ndaà kàtjìt'aà-na. ³⁵ Nga nita yá xita xi mejèn-la kochretjì yijo-la nga nimé kjo'in sakò-la, tà saá siichija-né kò kjo'in kijnajiin; tanga jè xi tjinandaà nga tsjá yijo-la xi kjoa ts'an kò kjoa ts'e 'én ndaà-la Nainá, jè-né xi kitjokàjiin kjo'in nga it'aà ts'an ndaà kijná. ³⁶ ¿Mé xi siikijne xita nas'ín tjoé yije-la isò'nde tsà siichja inima-la? Nimé. ³⁷ ¿A koma koiichjí kjoabiyàà jngod xita xi majìn-la nga kiyá? Majìn. ³⁸ Tsà tjin i'nga xita xi kosobà-la it'aà ts'an kò it'aà ts'e 'én-na ya nguixkon xita jé xi tjin, tikoaa 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, kosobà-na it'aà ts'e k'e nga kjoikoaa ijngod k'a kjoajeya-la Na'èn-na kò àkjale tsjeè-la Nainá.

9 Jesús kitsò-isa:

—Okixíí xi xan-nò, títsajnajiiin i'nga xita ijndé xi mìkiì kiyá skanda k'e nga skoe kó s'ín otíxoma Nainá nga kjoifiko nga'ño-la.

K'e nga jè Jesús jahatjìya í'ño isén-la kóhokji yijo-la

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

² Nga komà joòn nachrjein, Jesús kiimijìn-jno jngod nindodò xi 'nga kji; tà jñà kiiko Pedro, Jacobo kò Juan. K'e nga ijchò i'nde jè, Jesús, jahatjìya í'ño isén-la

nga nguixkon jñà xita koi. ³ Jè nikje-la 'ño kjòchroba, tsí ote ni'ín né. Tsjin xita nga títsa isò'nde xi ma-la ts'iin nikje koni s'ín kjòchroba. ⁴ Tikoaa kijtseè jè Elías kò Moisés nga nchijoojkjod kò Jesús. ⁵ Jè Pedro kitsò-la Jesús:

—Maestro, ndaà tjin nga i titsajnaá. Jàn ni'ya xkójndà kındaà-jen. Jngod tsiji, jngod ts'e Moisés, jè xi ijngod ts'e Elías.

⁶ Jè Pedro tà k'oaá kitsò. Mì tì kì beè-ne kó s'ín kiichja nga 'ño kitsakjòn xita koi. ⁷ K'ée j'ii jngod 'nguién-la ifi xi tsibí'ma xita koi; yaá ijiiin ifi kina'ya jngod-la 'én xi kitsò:

—Jè jèè xi ki'ndí-na xi 'ño matsjake. Jè tiná'ya-la.

⁸ Tik'e-ne kiskòtsejèn xita koi. Mì tì yá tjin-ne. Tà jè tajngod Jesús síjna.

⁹ K'e nga inchrobàjen-t'aà-ne nindodò, Jesús kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—Kì yá xita xi bènojmí-là jè kjoa xi kà'yaà; skanda k'ée tènnojmí-là k'e nga kjoa'ya-na it'aà ts'e kjoabiyàà 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na.

¹⁰ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la tsibí'ma jè kjoa jè, sakoaa tsajoóya-ne kó tsò-ne xi tsò-la kjoa'ya-la. ¹¹ Kiskònangui-la Jesús. Kitsò-la:

—¿Mé-ne kotsò-ne jñà xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìl Moisés nga jè Elías kjoifí itjòn?

¹² Jesús kitsò-la:

—Okixíí né. Jè kjoifí itjòn Elías, jè koiiin-daàjiin yije kjoa. ¿Koa mé-ne kotsò-ne Xojon-la Nainá nga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tseé kjo'in siikjiaán, toòn skoe-na xita? ¹³ Tanga 'an, k'oaá xán-nò, jè Elías jyeé j'ii. Jñà xita k'oaá s'ín kisìkò koni s'ín mejèn-la. Tanga k'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga k'oaá s'ín komat'in.

K'e nga jè Jesús kisindaà jngod-ne tì xi inima ch'o-la neíí tjiin inima-la

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

¹⁴ Jesús k'e nga ijchò-ne nánnda títsajna xita xi kota'yàt'aà-la xi i'nga, kijtseè nga

kjin jchán ma xita xi títsajna. Yáá títsajnajiin i'nga xita xi okóya kjoatíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, 'ño nchijoóya-ne. ¹⁵ Jñà xita k'e nga kijtsee nga ijchò Jesús, tà k'oaá koma-la. Kii yije kóhótjin nga kishixat'aà. ¹⁶ Jesús kiskòngui-la, kitsò-la:

—¿Mé xi kò ta ndaa chibàya-nò?

¹⁷ K'ée kiichja jngod xita xi ya tijnajiin. Kitsò:

—Maestro, jè ki'ndí-na kòfiiiko-lè. Inima ch'o-la neif tjiin inima-la; mikii ma chja. ¹⁸ Niton nánnda tjina k'e nga tsojà'ño, majndoòt'aà nangui kò ochrje ndáxó tso'ba, síjts'iin ni'ño, ikjoàn sjina tsjò. Koi tísijé-la xita xi kota'yat'aà-lè nga kàtahrjekàjiin inima-la jè inima ch'o-la neif tanga mikii bitjokàjiin-la.

¹⁹ Kiichja Jesús, kitsò:

—Jñò, xita xi mikii mokjeiin-nò it'aà ts'an. ¿Skanda mé nachrjein kótijnako-nò? ¿Mé nachrjein ska-na kjoa-nò? Nchrohóko-ná jè ti ijndé.

²⁰ K'ée kiiko jè ti ya nguixkon Jesús; jè inima ch'o-la neif, k'e nga kijtsee Jesús, jngod k'a k'en xin ti. K'e nga kiskaat'aà nangui tsangáyà'nde koa itjo ndáxó tso'ba. ²¹ Jesús kiskòngui-la na'èn-la, kitsò-la:

—¿A kjòtsee oma-la ti-lè?

Jè na'èn-la kitsò:

—Tik'e-ne nga sa ndí ti jtobá kji.

²² Jè inima ch'o-la neif kò kjin jchán k'a síkatjen-jiin ni'ín kò síkatjen-jiin nandá nga mejèn-la sík'en. Tsà koma-lè mé xi sikoi, jchahimatakòn-nájen kò tichját'aà-nájen.

²³ Jesús kitsò-la:

—¿Kó si tsà koma-lè? Ma yije-né nita mé kjoa-ne jè xi mokjeiin-la.

²⁴ Nitoón 'ño kiichja jè na'èn-la ti. Kitsò:

—Mokjeiin-na, tichját'aà-isa-ná nga ngui isa ndaa kokjeiin-na.

²⁵ Jesús k'e nga kijtsee nga tíma kjin xita, tsohótiko jè inima ch'o-la neif; kitsò-la:

—Ngaji, inima ch'o-la neif xi mikii ma-lè nokjoi kò mikii na'yi, 'an, k'oaá xan-lè, titjoiin inima-la ti jè; kì ti yáá bitjaas'en-jiin-ne inima-la.

²⁶ Jè inima ch'o-la neif kiskindàyaxá; ikjoàn jngod k'a k'en xin ti. Ikjoàn itjoiin-ne inima-la. Kisikájna jè ti koni tsà jye k'en, jñà xita xi nchikotsejen, kitsò:

—Jyee k'en.

²⁷ Tanga jè Jesús kitsobà'ño tsja; kiskimil'nga; ikjoàn tsasjna kixi jè ti.

²⁸ K'e nga jahas'en ni'ya Jesús, jñà xita xi kota'yat'aà-la kiskòngui-la nga tajngod, kitsò-la:

—¿Mé-ne ngajen mikii kòbitjoiin-najen jè inima ch'o-la neif?

²⁹ Kiichja Jesús, kitsò:

—Jñà inima ch'o-la neif xi okjoàn, k'ée bitjokàjiin nga nokjoat'aà-là Nainá kò nga bijnachjaán.

K'oaá s'ín tsibénajmí Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jò k'a

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰ K'e nga kii-ne ya i'nde jè, jahatojiin nangui Galilea. Tanga Jesús majin-la nga xita skoe; ³¹ Jesús k'oaá s'ín tsakóya-la xita xi kota'yat'aà-la. Kitsò-la:

—'An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na yá tsojà'ño-na jñà xita; ikjoàn sik'en-na. Tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein nga kiyá, kjoaáya-na.

³² Tanga jñà xita xi kota'yat'aà-la mikii kjòchiya-la 'én xi kitsò-la. Tà kitsakjòn-né, mikii kiskòngui-la.

Yá xita xikjín xi kína itjón

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³ K'e nga ijchò ya naxandá Capernaum, k'e nga jye títsajna iya ni'ya, Jesús kiskòngui-la xita xi kota'yat'aà-la, kitsò-la:

—¿Mé xi koa ta ndaa chibàya-nò k'e nga titsanchrobáya ndiyá?

³⁴Xita xi kotayàt'aà-la tà jyò tsibit-sajna, koi-né, k'e nga nchinchrobá ya ndiyá, tsajoóya-ne yá xita xíkjin xi kíjna ítjòn. ³⁵Jesús tsibijna; ikjoàn kiichja-la nga tejò xita xi kotayàt'aà-la, kitsò-la:

—Tsà yá xita xi mejèn-la nga kíjna ítjòn, ta saà jè kjoehet'aà-ne, ch'nda-la kàtama ngats'iì xita xi i'nga.

³⁶Jesús kiskoé jngod ndí ti. Tsasíjna 'nchòhosen. Tsa'nga. Ikjoàn kitsò-la:

³⁷—Nita yá-ne xi it'aà ts'an skoétjò jngod ndí ti koni jè, 'aán xi skoétjò-na; ko jè xi skoétjò-na mitsà tà 'an skoétjò-na, tikoaá jè skoétjò xi kisikasén-na.

Yá xi kondra-la Cristo ko yá xi xita ts'e
(Lucas 9:49-50; Mateo 10:42)

³⁸Kiichja Juan, kitsò:

—Maestro, jngod xita ki'ya-jen xi it'aà tsiji ochrjekàjiin inima ch'o-la neif inima-la xita. Tanga mitsà xita tsaján; mikii kits'i'nde-lajen.

³⁹Jesús kitsò:

—Kì k'oaá nikoo. Niyá-jèn xi it'aà ts'an s'iin jngod kjojkón xi ndaa tjín xi tije kichjajno-ná. ⁴⁰Jè xi mitsà kondra tsaján, it'aà tsaján tjina. ⁴¹Ngats'iì xita xi it'aà ts'an tsjá jngod chitsín-nò nandá, koií kjoa-la nga xita-la Cristo 'mì-nò, okixí xi xan-nò, jñà xita koi, tjoé-la chjí-la.

Xita xi bit'in-ná nga binchaàtsjiaá jé

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴²Nita yá-ne xi jé skinijiin jngod ndí xita ima xi mokjeiín-la it'aà ts'an, isaá-la ndaa koma tsà singui'ño jngod ndajo natsí ís'iin, ikjoàn sikatjengui ndáchikon. ⁴³Tsà jè ndsaa ótsji jé-nò, tichátjòn. Ísaa ndaa-ne tsà xkoán titsjoò nga kitjás'en-jñoò kjoabinachon mì k'oa-ne tsà jò ma ndsaa koa ján konguió ijiin ni'ín nánnda mikii bits'o, ⁴⁴ya nánnda mikii biyaá ch'ndo xi kine-ná ko ya nánnda mikii bits'o ni'ín nga titiá.

⁴⁵Tsà jñà ndsokoò ótsji jé-nò, tichátjòn. Ísaa ndaa-ne tsà xkoán titsjoò nga kitjás'en-jñoò kjoabinachon mì k'oa-ne tsà jò ma ndsokoò koa ján konguió ijiin ni'ín, ⁴⁶ya nánnda mikii biyaá ch'ndo xi kine-ná ko ya nánnda mikii bits'o ni'ín nga titiá. ⁴⁷Tsà jñà xkoòn ótsji jé-nò, tinachrjeè. Ísaa ndaa-ne tsà jngod ma xkoòn nga kitjás'en-jñoò nánnda tíhotíx-oma Nainá mì k'oaá-ne tsà jò ma xkoòn koa ján konguió ijiin ni'ín ⁴⁸ya nánnda mikii biyaá ch'ndo xi kine-ná ko ya nánnda mikii bits'o ni'ín nga titiá.

⁴⁹'Ngats'iì xita sa ni'ín kotsjeè-ne, koa jñà kjotjò xi tsjá xita, naxaá kojnchra-ne. ⁵⁰Jè naxa, ndaa-né; tanga tsà mì tì kií jnchra-ne, ¿kós'ín siko-là nga kojnchra jngod k'a? Kàtasiijiin naxa inima-nò koa 'nchán titsajnakò xinguiòo.

K'e nga jè Jesús tsakóya kjoa ts'e xita xi tsjiin xíkjin

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

10 Jesús itjojiin ya naxandá Capernaum, kií ján i'nde Judea, ijchò ján nangui ijton xajngá nandá Jordán. Yáá kòkjìn ijngod k'a xita; koa jè tsibíts'ia ijngod k'a nga tsakóya-la xita koni s'ín kjit'aà. ²Ijchò kinchat'aà chrañà i'nga-la xita fariseo. Nga mejèn-la skónachan-la, kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A tjínde-la xi x'in nga tsjín chjoón-la?

³Tanga Jesús kitsò-la:

—¿Kós'ín tsakóya-nò Moisés?

⁴Kitsò xita koi:

—Moisés kitsjaà'nde-né nga ma sindaa xojon nga koma tsjín xíkjin xita.

⁵Jesús kitsò-la:

—Moisés, koi k'oa kitsò-nò, jñò, 'ño tá-jaàjiin tjín inima-nò. ⁶Tanga k'e nga sa kisindaá isò'nde, Nainá tsibíndaá x'in ko chjoón. ⁷K'oaá ma-ne nga jè x'in sikkíjna na'èn-la ko nea-la nga kijnako chjoón-la. ⁸Ta jngod xita koma-ne ingajò. Mitsà tì jò ma-ne, ta jngod koma-ne. ⁹K'oíí

kjoa-la nga mì yá xita tǝ'nde-la nga siit-sjiin xikjín xi Nainá kisiǝngò.

¹⁰ K'e nga ijchò-ne ni'ya-la, jǝnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús kiskòngui iǝngò k'a-la tikoi-ne kjoa koi. ¹¹ Jesús kitsò-la:

—Jè xita xi tsjín chjoón-la, ikjoàn bixan-kò iǝngò xi k'ejǝ chjoón, kjoa chijngui tís'ín it'aà ts'e chjoón-la. ¹² Tsà jè chjoón tsjín x'in-la ikjoàn bixan-kò iǝngò xi k'ejǝ x'in, tikoá kjoa chijngui tís'ín it'aà ts'e x'in-la.

K'e nga jè Jesús kisichikon-t'in ndí ixti

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Jngò k'a jǝnà xita j'ikò-la ndí ixti jè Jesús nga mejèn-la siichikon-t'in; kòt'aà-la tsja. Tanga jǝnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús mìkii kitsjaà'nde-la. Tsohótiko-né. ¹⁴ K'e nga kijtseè Jesús, kòjti-la, kitsò-la:

—Tjii'nde-là ndí ixti kàtjanchrobákon-na. Kì binchahikon-là. Jǝnà xi k'oaá s'ín tjín inima-la koni ts'e ndí ixti, jǝnà xi tjín-la kjondaà nga Nainá tǝhotixoma-la. ¹⁵ K'oaá xan-nò xi nguè okixi, jǝnà xi mìkii kòkjeifn-la koni jngò ndí ixti nga skoé kjondaà-la Nainá nga jè kòtixoma-la, mìkii kjoahas'en-jiiin nǝnda tǝhotixoma Nainá.

¹⁶ Jesús tsa'nga jǝnà ndí ixti; tsohòsòn-la tsja; ikjoàn kisijét'aà-la Nainá nga kàtasichikon-t'in jǝnà ixti.

Xita xi 'nò kjìn tsojmì tjín-la

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ K'e nga tífi iǝngò k'a-ne Jesús, tsangachikon jngò xita xi ijchò tjingui-la. Tsasixkó'nchit'aà-la; ikjoàn kiskòngui-la; kitsò-la:

—Ji Maestro ndaà, ¿mé xi s'iaàn nga s'e-na kjoabinachon nita kjé-ne?

¹⁸ Jesús kitsò-la:

—¿Mé-ne nga xita ndaà 'mì-ná? Nijn-gò xita xi ndaà, ta jngò jè Nainá xi ndaà. ¹⁹ Jyee tjiiin-lè kó tsò kjoatixoma:

“Kì xita nìk'in; kì kjoa chijngui 'nì; kì chijé 'nì; kì 'én ndiso nokjoè it'aà ts'e xita xi k'ejǝ; kì chonachan-jèn; chaxkoín na'èn-lè kò nea-lè.”

²⁰ Jè xita nchiná kitsò:

—Maestro, ngats'ii kjoatixoma koi, jyee kiskitasoàn kó nga sa chítia.

²¹ Jesús tsja komà-la, kiskò'an, ikjoàn kitsò-la:

—Iǝngò kjoa chija-lè. T'in, tatijni yije tsojmi xi tjín-lè. Ikjoàn tika'bí-la xita ima mé-ne nga s'e-lè kjoa machikon-t'in ján ngajmii. Ikjoàn nchrobátjingui-ná.

²² Jè xita nchiná, tà kjòbaa-la nga kii'nchré 'én koi. Tà ba kis'e-la nga kii, koi xó nga 'nò kjìn tsojmi tjín-la.

²³ Jesús kiskòtsejèn tjingui-la, kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—'Ín jchán koma-la jǝnà xita nchiná nga kjoahas'en-jiiin nǝnda tǝhotixoma Nainá.

²⁴ Jǝnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga kii'nchré 'én koi, tà k'oaá komà-la. Tanga jè Jesús iǝngò k'a kitsò-la:

—Jǝnò xi k'ndí-na xan-nò, 'nò 'iin koma-la jǝnà xita xi ton-la 'nót'aà takòn nga kjoahas'en-jiiin kjoatixoma-la Nainá. ²⁵ Isaá mì 'in koma-la jngò cho camello nga kjoahas'en xkon nindoò xi tjahaña-ne nikje, mì k'oaá-ne koni jngò xita nchiná xi 'nò tjín-la tsojmi nga koma kjoahas'en-jiiin nǝnda tǝhotixoma Nainá.

²⁶ Jǝnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, isaá ndaà kjòxkón-la. Ikjoàn kiskòngui-la xikjín, kitsò:

—¿Yá-né xi kitjokajiiin kjo'in?

²⁷ Jesús kiskò'an, kitsò:

—Jǝnà xita mìkii koma-la; tanga Nainá komaá-la; it'aà ts'e Nainá nita mé kjoa-ne, koma yijeé-la.

²⁸ Kiichja Pedro, kitsò:

—Na'èn, ngajen, jyee kinikítsajna yije-jen ngats'ii tsojmi xi tjín-najen nga tjaatjingui-lèjen.

²⁹ Jesús kitsò:

—Okixi xi xan-nò, nita yá xita-ne xi kisikijna ni'ya-la, 'ndse, ndichja, nea-la, na'èn-la, chjoón-la, ixti-la kò nangui-la xi kjoa it'aà ts'an kò it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá ³⁰ i isò'nde, isaá tsato tjoé ngajo-la xi ni'ya 'mì, xi 'ndse, ndichja, nea-la, ixti-la kò nangui-la, nas'in kjitjin-guieke xita kondra. Tanga jè isò'nde xi sa nchrobá, s'eé-la kjoabinachon nita kjé-ne. ³¹ Kjin xita xi títajna ítjòn i'nde, k'e nga koma iskan jná kítajna tjingui. Kò xi títajna tjingui i'nde k'e nga koma iskan jná kítajna ítjòn.

**K'oaá s'in tsibénojmi Jesús
kjoabiyaà-la xi ma-ne jàn k'a**

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Jesús, tsó'ba ítjòn-la xita xi kota'yàt'aà-la nga nchifi ján naxandá Jerusalén. Jná xita xi tjingui tà nchimaxkón-la nga nchifi. K'eé kiichjat'aà-xìn ijngod k'a-la xita-la xi tejò ma-ne, ikjoàn tsibénojmi ijngod k'a-la jè kjoa xi komàt'in. Kitsò-la:

³³ —I'nde ján titsahonguiá naxandá Jerusalén; 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, yaá tsobà'nó-na xita sko-la no'mii kò xita xi okóya kjoatixoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga koi'nè-na kjoabiyaà, ikjoàn siingatsja-na jná xi mitsà xita judío ³⁴ nga siisobà-na, kiichrájno-na, kojà-na, ikjoàn siik'en-na. Tanga k'e kijchò jàn nachrjein kjoaáyaá-na.

**Kjondaà xi 'in tjín xi
kisiyé Jacobo kò Juan**

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Jacobo kò Juan ixti-la Zebedeo ijchò kinchat'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Maestro, mejèn-najen nga k'oi-najen jè kjondaà xi sijé-lèjen.

³⁶ Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Mé-ne xi mejèn-nò nga tsjaà-nò?

³⁷ Jacobo kò Juan kitsò:

—K'e nga jeya kijni nga tìhotìxomai, ki'nde-nájen nga ya kitsat'aà-lèjen, jngod kijnat'aà-lè kixi-lè koa jngod kijnat'aà-lè ngaskón-lè.

³⁸ K'eé kitsò Jesús:

—Mikii 'yaà mé xi nijé. ¿A kichikjoaá-nò nga s'ioya jè chitsín ts'e kjo'in xi 'an skiaa, a chikjoa-nò nga koma bautizar ts'e kjo'in xi 'an tímat'ian?

³⁹ Kitsò jná xita koi:

—Kichikjoaá-najen.

Kitsò-la Jesús:

—Jnò, komaá s'ioo koa koma-nò bautizar it'aà ts'e kjo'in xi 'an koto-jnáa, ⁴⁰ tanga xi 'an tsjaà-nò nga ya kitsajnat'aà-ná ya kixi-na kò ngaskón-na mitsà 'an oko-na nga tsjaà-nò. Jná i'nde koi, jná tjoé-la xita xi Nainá títajnandaà-la nga tsjá-la.

⁴¹ K'e nga kii'nchré jná xita-la Jesús xi i'nga xi te ma-ne, kòjti-la koni kitsò Jacobo kò Juan. ⁴² Tanga jè Jesús kiichja-la, kitsò-la:

—Jye tjiin-nò nga jná xita sko-la naxandá xi 'ya-la nga kjoatixoma tíjya tsja, nangui sikítajna xita-la xi jná otixoma-la. Tikoáá jná xita xi 'nó jeya títajna, beètoòn-né jná xi xita ima. ⁴³ Tanga jnò mikii k'oas'in s'een; tsà jngod xita xinguioo mejèn-la 'nga kijná, jè xi kátasíxá-la xita xi i'nga. ⁴⁴ Koa jè xi mejèn-la kijná ítjòn, chi'nda-la kátama ngats'iì xita xi i'nga. ⁴⁵ Ndaà tsà 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, mitsà koi xá j'i-na nga 'an kos'in-na; tà saá 'an siixá-la xita xi i'nga, kò tsjaà yijo-na kò inima-na nga kjin xita kítajnandeí kjoa ts'e jé-la.

**K'e nga kisindaà-ne Jesús jè xita xi
mikii tsejèn-la xi 'mì Bartimeo**

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶ K'e nga ijchò naxandá Jericó nga jye nchibitjoiin najnchra, Jesús tjiko xita xi kota'yàt'aà-la kò kjin xita tjingui-isa-la. Ya indii ndiyá tjina jngod xita ima xi

mikiì tsejèn-là xi 'mì Bartimeo, ti-là ma xit̩a xi 'mì Timeo, nga tísíjé kjotjò tso-jmì. ⁴⁷ Jè xit̩a xi mikiì tsejèn-là k'e nga kiì'nchré nga jè Jesús xi Nazaret ts'e tífi, nitoón kiìchja-là, kitsò-là:

—Jesús, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-la xit̩axá ítjòn David [nga jì tijna ngajo-là], jchahimatakòn-ná!

⁴⁸ Kjin ma xit̩a xi tsohótiko Bartimeo nga jyò kàtijna. Tanga jè Bartimeo isaá 'nó kiìchja. Kitsò:

—Jì xi ya nchrobàt'aà-ne tje-la xit̩axá ítjòn David, jchahimatakòn-ná!

⁴⁹ K'ée tsasíjna Jesús, kitsò:

—Tínókjoa-là.

Ikjoàn kinokjoa-là jè xit̩a xi mikiì tsejèn-là. Kitsò-là:

—'Nó te-là takoin, tísítjiin, chja-lè Jesús.

⁵⁰ Jè xit̩a xi mikiì tsejèn-là kisikat-jen inchrokisòn-là, nitoón tsasítjen, kiì kasit'aà-là nánda síjna Jesús. ⁵¹ Jesús kiskòngui-là, kitsò-là:

—Mé xi mejèn-lè nga siiko-lè?

Jè xit̩a xi mikiì tsejèn-là kitsò:

—Maestro, mejèn-na nga kàtatsejèn-na.

⁵² Jesús kitsò-là:

—T'in-ne; koi-né nga mokjeiín-lè ít'aà ts'an nga kòmandaà-ne.

Jè xit̩a xi mikiì tsejèn-là nitoón kjòtsejèn-là. Kiìtjingui-là koni s'ín ndiyá tífi Jesús.

K'e nga jè Jesús jahas'en-jiin naxandá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

11 K'e nga jye kjomeè bijchò chrañà-là naxandá Jerusalén, jñà naxandá xi 'mì Betfagé kò Betania, ya ít'aà nindoò Yá Olivo, Jesús kisikasén jò xit̩a xi kota'yàt'aà-là; ² kitsò-là:

—Tanguió ján ndí naxandá itsé xi kijnat'aà ján. K'e nga kijchoò yaá síjnat'aà'nó jngoò búrró ki'ndí xi nì saá

yá bijnasòn-là. Chíjnda'nó, nchrohókoo. ³ Tsà yá xi kjòngui-nò, tsà kitsò-nò: “¿Mé-ne koniko-nò búrró?”, tin-là: “Jé xó Na'è-ná Jesús kochjeén-là, koa nì-toón xó siikasén-ne.”

⁴ Kiì jñà xit̩a xi kota'yàt'aà-là. K'e nga ijchò jngoò ni'ya, yaá tíjt'aà'nó jngoò búrró jè xotjoa-là ni'ya ya iya ndiyá. K'e nga kiskíjnda'nó.

⁵ Jñà xit̩a xi ya títajna kitsò-là:

—¿Mé s'een-nò, mé-ne chíjnda'nó-nò ndí búrró?

⁶ O'oa s'ín kitsò-là koni s'ín tsibénojmi-là Jesús; kitsjaà'nde-là nga kiiko. ⁷ K'e nga ijchòko nánda tijna Jesús jè ndí búrró, jñà nikje ts'e xit̩a kisikjeén nga tsohótsa-là jè ndí búrró; ikjoàn tsibijnasòn-là Jesús. ⁸ Kjin xit̩a tsohójngoò nikje-là ya iya ndiyá. Jñà xit̩a xi i'nga, xka chrja-là yá tsohójngoò xi tsate ya ijiiin ijñà.

⁹ Jñà xit̩a xi tíjtòn kò xi tjingui 'nó chja, nga kitsò:

—Mé tà ndaà-là jè xi nchrobá ngajo-là Nainá, jè xi otíxoma-ná! ¹⁰ Mé tà ndaà-ne nga jè kotíxoma ngajo-là xit̩a jchínga-ná David! ¿Kàtas'e kjoajeya ján ngajmii!

¹¹ Jesús jahas'en-jiin ya naxandá Jerusalén. Ikjoàn jahas'en nditsin ingo ítjòn. Xki xi ján kiskòtsejèn. Ikjoàn itjo-ne; kiiko xit̩a-là xi tejò ma-ne ján naxandá Betania, koi-né nga jye kjòhoxòn.

K'e nga jè Jesús kitsò-là jngoò yá-là toò iko nga ch'o kàtama-là

(Mateo 21:18-19)

¹² K'e koma nchijòn nga itjo ijn-goò k'a-ne ján naxandá Betania, Jesús kjòhòjò-là. ¹³ K'ée kijtsee jngoò yá-là toò iko xi kjiin síjna. Kiì katsejèn-là tsà yjà-là toò, tanga nimé tjín-là; tà xkaá tjín-là. Mìtsà nachrjein-là toò. ¹⁴ K'ée kitsò-là jè yá toò iko:

—Nì tì yá xi skine-ne toò-lè.

Xità xi kota'yàt'aà-la Jesús kiì'nchré 'én koi.

K'e nga tsachrje ingo ítjòn jñà xità xi otjina tsojmi

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵ K'e nga ijchò naxandá Jerusalén, Jesús jahas'en ya nditsin ingo ítjòn; ikjoàn tsibíts'ia nga tsachrje jñà xità xi tsojmi otjina ko xi otse tsojmi. Kishitfkjá ímíxa-la jñà xità xi síkjatjya ton tíkoá kishitfkjá íxile-la xità xi otjina nise paloma. ¹⁶ Mi tí kiì kitsjaà'nde-la xità xi tsojmi otjina nga ch'á fahatoyako ingo ítjòn. ¹⁷ Ikjoàn tsakóya-la xita. Kitsò-la:

—Jè Xojon-la Nainá tsò-né: “Ni'ya-na, ni'ya ts'e ochikoón k'óin nga í kichjat'aà-na ngats'iì xità naxandá xi tjín kóhokji isò'nde.” Tanga jñò, nguijo-la xità chijé tisa'nè.

¹⁸ K'e nga kiì'nchré jñà xità sko-la no'miì ko xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, tsohótsji'nde-la kós'ín síiko nga síik'en Jesús nga tsakjón-la. Koí kjoa-la nga jñà kjotíxoma xi okóya Jesús ndaá tsò, ko jñà xità xi 'nchré-la tà k'oaá ma-la 'én xi okóya. ¹⁹ K'e nga jye kòjñò, Jesús ko xità xi kota'yàt'aà-la itjojiin naxandá Jerusalén, xìn kiì.

Mé xi komà-la jè yá toò iko xi tsjin-la toò

(Mateo 21:20-22)

²⁰ K'e nga tajñòya nga koma nchijòn, ja ijngò k'a ñánda síjna yá toò iko, kijtsèè nga jye kixì yá kóhokji skanda í'ma-la. ²¹ Jè Pedro tsibítsjeèn-la koni kitsò Jesús. K'eé kitsò-la:

—Maestro, chítsejèn-la jè yá toò iko xi 'on kinokjoàkoji ngojñà. Jye kixì.

²² Jesús kiichja; kitsò:

—Kàtakjeiín-nò it'aà ts'e Nainá.

²³ Okixí xi xan-nò, tsà yá xi kitsò-la jè nindoò jè: “Tisixìn; ján tikatjen-jiin

yijo-lè ján ijiin ndáchikon.” Tsà mìtsà tà jò tjín-la k'e nga okitso nga tíjngò iníma-la nga mokjeiín-la, k'oaá s'ín koma. ²⁴ Koi kos'ín xan-nò kóhótjiòn, k'e nga kítsi'ba-là Nainá, k'oaá s'ín kàtakjeiín-nò koni tsà jye kitjoé-nò mé-ne nga tjoé-nò. ²⁵ K'e nga kínoá kjoat'aà-la Nainá tíjchàat'aà-là jé-la xinguiò mé-ne jè Na'èn-nò xi tjina it'aà ngajmiì síjchàat'aà-nò jé-nò xi tsajòn. ²⁶ Tanga tsà mìkii síjchàat'aà-là jé-la xità xinguiò tíkoá mìkii síjchàat'aà-nò Na'èn-ná xi tjina ngajmiì.

Kjotíxoma-la Jesús

(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

²⁷ Jesús ijchò ijngò k'a Jerusalén. K'e nga tsó'ba ya nditsin ingo ítjòn, j'ii kinchat'aà-la jñà xità sko-la no'miì, ko xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, ko xità jchínga; ²⁸ kiskòngui-la, kitsò-la:

—¿Mé kjotíxoma xi tsjá'nde-lè koni s'ín 'ni? ¿Yá xi kitsjaà-lè kjotíxoma kjoa xi 'ni?

²⁹ Jesús kitsò-la:

—Tíkoá 'an jngò kjoa skòngui-nò. Kot'in-ná, koa 'an, k'oaá xán-nò yá xi kitsjaà-na kjotíxoma koni s'ín s'iaàn. ³⁰ ¿Yá xi kitsjaà-la kjotíxoma Juan nga kis'iin bautizar xità? ¿A Nainá-né xi tjina ngajmiì, o xi tà xità-né? Kot'in-ná.

³¹ Jñà xità koi, k'eé tsajoóya-ne, kitsò-la xíkjin:

—Tsà kixoán: “Nainá kitsjaà-la kjotíxoma”, kitsò-né: “¿Mé-ne mìkii kòkjeiín-nò it'aà ts'e?” ³² Mi-la kiì koma kixoán: “It'aà ts'e xità-né.”

Nga jñà xità naxandá tsakjón-la, koi-né nga jñà xità k'oaá tsò nga jè Juan, ngui kjoa kixi-né nga jè xi kiichja ngajo-la Nainá.

³³ K'eé kiichja, kitsò-la Jesús:

—Mìkii 'ya-jen.

Jè Jesús kitsò-la:

—Tikoáá 'an mikii k'oa xán-nò yá xi kitsjaà-na kjoťixoma koni s'ín s'iaàn.

**Kjoa mangásòn ts'e
xita xi tsibítje toò uva**

(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

12 Tsibíts'ia Jesús nga tsibénojmiya kjoa xi mangásòn. Kitsò:

—Jngòò xita tsibítje toò uva, tsibíndii-la ínchíba, ikjoàn tsibíndaà jngòò ìnde nãnda tsi'ńongui nandá-la toò uva. Tikoá tsibíndaà jngòò torre xi s'fkinda yije kóhotjín. Ikjoàn kisikíña-la nangui xita xi k'jeíí nga kisixásòn. Ikjoàn kiì jè nei-la nangui nãnda ìnde kjiin. ²K'e nga ijchò nachrjein-la nga kòjchá toò uva, jè nei-la nangui kisikasén jngòò xita chi'nda-la nga kisijé-la xi jè tjoé chiba-la ts'e tsojmi xi kòjchá. ³Tanga jñá xita xi síxásòn nangui kitsobà'ńó koa kiskaàn-ko, tà kisikasén tiyaá-ne. ⁴Jé nei-la nangui kisikasén ijngòò xita chi'nda-la. Tikoáá tà ndajo tsibínè, tsate sko, kisiki'on ko ch'o kisiko. ⁵Jè nei-la nangui ijngòò kisikasén xita chi'nda-la. Tikoáá kisik'en-né. Kjin xita-la kisikasén-isa, tanga tjín xi kiskaàn-ko, koa tjín xi kisik'en.

⁶Ko jè nei-la nangui tà jngòò xita-la tjina-isa; tà jè ki'ndí-la xi 'ńó matsjakeè kisikasén, kitsò: “Skoexkón-la ki'ndí-na.” ⁷Tanga jñà xita xi síxájiin nangui, tsajoóya-ne, kitsò-la xíkjin: “Jè jèe xi tjoé kjoťjò-la ìnde, sik'eén, tsaján koma ìnde.” ⁸Kitsobà'ńó, kisik'en, ikjoàn kisikatjen ján ijton nangui nãnda títje toò uva.

⁹Jñò, ¿kó bixón? K'e nga kjoíí nei-la nangui, ¿mé xi s'ikko jñà xita koi? S'ik'en-né; k'jeíí xitaá s'ingatsja jè nangui nãnda tjín toò uva.

¹⁰¿A k'jeé bixkejñòò Xojon-la Nainá? Tsò-né:

Jè ndajo xi tsachrjekàngui chjinechrjó nga sa ítjòn,

jè-né xi komà ndajo tàts'en chrjó-la ni'ya; ¹¹K'oaá s'ín kis'iin Nainá. Jñá, tà maxkón-ná.

¹²Jñà xita sko-la no'miì, ko xita xi okóya kjoťixoma-la Nainá ko xita jchínga mejèn kitsobà'ńó Jesús nga kiskaàya-la jè kjoa xi mangásòn xi tsibénojmi nga kondra ts'e-né, tanga jñà kitsakjòn-la xita naxandá; kisikíjna, ikjoàn kiì-ne.

Kjoa ts'e xi machjítji tsojmi

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³Kisikasén i'nga-la Jesús xita Fariseo ko xita ts'e Herodes nga mejèn-la ótsji'nde-la kós'ín s'ikko nga kohòngui. ¹⁴Xita koi, kií kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájen nga 'én kixíí xi nokjoì; mikii 'nì kindá koni tsò-lè xita; ko mitsà jè chitsejèn-jnoi kó kjoàn xita; k'oaá s'ín okoodyi ndiyá-la Nainá koni s'ín tjín xi kjoa kixi. ¿A ndaà tjín nga kichjítji-jen tsojmi it'aà ts'e xitaxá ítjòn ts'e Roma, o xi majìn-né? ¿A kichjí-nájen a xi mikii kichjí-jen?

¹⁵Jesús jye beè nga jò tjín inima-la; kitsò-la:

—¿Mé-ne nga chonachan-ná? Nchrohóko jngòò-ná ton nga skoeè kó kji.

¹⁶K'eé kiìko jngòò-la ton. Jesús kitsò-la:

—¿Yá ts'e isén jè ko jè 'ín xi tjit'aà?

Kitsò-la:

—Ts'eé César, xitaxá ítjòn ts'e Roma.

¹⁷K'eé kitsò Jesús:

—Tjiì-là César xi ts'e César koa tjiì-là Nainá xi ts'e Nainá.

Tà k'oaá koma-la nga kiì'nchré koni kitsò Jesús.

Kjoa ts'e nga faáya-la mik'en

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸Jñà xita Saduceo ijchòkon Jesús. Jñà xita koi mikii mokjeiín-la nga faáya-la xi jye k'en. Kiskònangui-la, kitsò-la:

¹⁹—Maestro, jè Moisés, k'oaá s'ín kiskii: Tsà jngòò xitá xi kiyá 'ndse, tsà tsjin-lá ixti k'e nga kiyá, jè chjoón-lá, tije-ne 'ndse kixan-ko ijngòò k'a-ne mé-ne nga s'e-lá ixti xi tje ts'e 'ndse. ²⁰Kis'e xó jngòò k'a xitá xi itòò komá 'ndse. Jè xi síjna ítjòn, kis'e xó-lá chjoón; tanga k'e nga k'en, mikii kis'e-lá ixti. ²¹Jè xi ma jò-ne chixàn-ko chjoón ka'an-lá 'ndse. Tikoáá jè k'en. Mikii kis'e-lá ixti. K'oaá ti komá jè xi ma jàn-ne. ²²Ngásòn komá nga itòò. Nijngòò xi kis'e-lá ixti. Nga jye it'aà-ne k'en jè chjoón. ²³K'e nga tsà kjoaáya-lá mik'en, nga itòò 'ndse, ¿yá-né xi chjoón-lá koma? Nga jñá tsibit-sajnakò nga itòò 'ndse.

²⁴Kisikátji-ne 'én Jesús, kitsò-lá:

—Jñò, koií maskáya-nò nga mikii 'yaá kó s'ín tíchja Xojon-lá Nainá ko nga'ñoó xi tjin-lá Nainá. ²⁵K'e nga kjoaáya-lá mik'en, íchjín, íchjá mì tì kii kixan-ne. K'oaá s'ín s'e koni jñá àkjale xi títsajna ngajmii. ²⁶Jè kjoa ts'e mik'en nga kjoaáya-lá, ¿a kje'è bixkejñoò xojon-lá Moisés ya nándá tíchja ts'e yá na'yá xi títi? Nainá kitsò-lá Moisés: “An-ná xi Nainá tsò-na Abraham, Isaac, ko Jacob.” ²⁷Jñá xi jye k'en, mìtsà Nainá tsò-lá xi Nainá; tà jñá xi títsajnakon xi Nainá tsò-lá! Jñò, 'ñoó maskáya-nò.

Kjotíxoma-lá Nainá xi tjna ítjòn

(Mateo 22:34-40)

²⁸Jngòò xitá xi okóya kjotíxoma-lá Nainá xi kiskii Moisés kii'nchré-lá Jesús nga ndaá kiichja; k'e nga nchijoókjòò ijchò kasit'aà chrañà-lá, ikjoàn kiskòngui-lá, kitsò-lá:

—¿Ná-láá kjotíxoma-lá Nainá xi tjna ítjòn?

²⁹Kiichja Jesús, kitsò-lá:

—Jè kjotíxoma xi tjna ítjòn tsò-né: “Tiná'yaá xitá Israel, jè Nainá xi Na'èn-ná, ta jè ta jngòò-né xi otíxoma-ná. ³⁰Títsjachi Na'èn-ná xi

Nainá 'mì-lá, nga ko inima-lè ko yijo-lè ko kjohítsjeèn-lè ko nga'ñoó-lè.” ³¹Jè xi ma-ne jò: “Títsjachi xitá xinguii koni tsà tì yijo tsiji-ne.” Mì tì tsjin-ne kjotíxoma xi isa xkón tjin.

³²Jè xitá xi okóya kjotíxoma-lá Nainá kitsò:

—Ndaá tjin, Maestro. Okixi-né koni s'ín nokjoi. Jngòò ma-ne Nainá ko mì tì yá tjin-ne xi kje'í. ³³Isa chjí-lá nga ko inima-ná jchaxkoán Nainá, ko kjohítsjeèn-ná ko nga'ñoó-ná ko nga jchaxkoán xinguiáá koni tsà yijo-ná. Isáá chjí-lá koni ngats'ii cho xi tison ímixa tsjeè-lá Nainá, kjotjò xi tsjá jñá xitá.

³⁴Jesús k'e nga kijtseè nga ndaá kiichja jè xitá xi okóya kjotíxoma-lá Nainá, kitsò-lá:

—Mìtsà kjiin tigni it'a ts'e kjondaá xi tjin-lá jñá xitá xi Nainá otíxoma-lá.

Mì tì yá xi kjò'ñoó-ne ikon nga kiskòngui-isa-lá.

Nándá kitjen-lá Cristo [xitá xi xó kisikasén-ne Nainá]

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵Jesús k'e nga tíhokóya ya nditsin ingo ítjòn, kiskòngui-lá, kitsò-lá:

—¿Mé-ne kòtsò-ne jñá xitá xi okóya kjotíxoma-lá Nainá xi kiskii Moisés nga jè xi Cristo, [xitá xi xó sikkasén-ne Nainá], nga yaá kjinchrobà'taà-ne tje-lá xitaxá ítjòn David? ³⁶Tije-ne David k'e nga kiichja nga ko nga'ñoó-lá Inima Tsjeè-lá Nainá, kitsò-né:

Jè Nainá kitsò-lá jè xi Nei-na:

“Tijnat'aà-ná i kixi-ná skanda k'e nga sikítsajnanguia ndsokoii jñá xi kondra-lè nga 'an jye kisikijne-lá.”

³⁷Jè David, tsà Nainá kitsò-lá Cristo, [xitá xi xó sikkasén-ne Nainá], ¿kó s'ín tjin-ne nga tje-lá ma-ne David?

Ngats'ii xitá xi kjin ma-ne, tsja ma-lá nga 'nchré-lá Jesús koni s'ín okóya.

**K'e nga jè Jesús tsohojét'in jñà
xità xi okóya kjotíxoma-la
Nainá xi kiskii Moisés**

(Mateo 23:1-36; Lucas
11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesús k'oaá s'ín tsakóya-la xità. Kitsò-la:

—Tikindaa yijo-nò it'aà ts'e xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Sasén-la nga nikje ndojò ókjá. Tíkoáá sasén-la nga skoexkón xità xi k'jeií, ndaa s'ixat'aà ya ndítsin. ³⁹ Tíkoáá jñà ótsji íxile xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, ko mejèn-la nga jñà kít-sat'aà ítjòn ímixa k'e nga kjèn xità n'ánda tjín s'ée. ⁴⁰ Koá faá'an ni'ya-la xi tjín-la íchjín ka'àn xi jye k'en x'in-la. K'e nga chjat'aà-la Nainá 'nó ndajo fiko ochikon nga mejèn-la nga bitsajna'ma nga mì jcha-la mé kjoa xi s'ín. Jñà xità koi isáá tse kjo'in s'e-la.

**Ton xi kitsjaà kjotjò
chjoón ka'àn xi 'nó ima**

(Lucas 21:1-4)

⁴¹ Jesús tsibijna ya kixi-la n'ánda tjina kaxa xi sinchá ton kjotjò-la Nainá. Tikotsejèn-la xità naxandá nga bitsajna ton kjotjò-la Nainá. Kjìn xità nchiná xi tse ton bitsajna. ⁴² Ijchò jngoò chjoón ka'àn xi 'nó ima. Jò ndí ton jjobá tsibijna xi chiba chjí-la. ⁴³ Jesús kiichja-la xità xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—K'oaá xan-nò xi ngui okixi, jè chjoón ka'àn xi 'nó ima, jè xi isa tse ton kóbijna mì k'oaá-ne koni jñà xità xi i'nga. ⁴⁴ Tà jè tsjá xi ningui-la tanga jè ndí chjoón ima, nas'ín nimé tjín-la, jngoò k'a kàtsjá yije ngats'iì ndí ton xi tjina-la xi tísíjchá-ne yijo-la.

**K'e nga jè Jesús tsibénojmí
nga kixoña ingo ítjòn**

(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

13 K'e nga itjo-ne ndítsin ingo ítjòn, Jesús, jngoò xità xi kota'yàt'aà-la kitsò-la:

—Maestro, chítsejèn-la mé tà ndaa kjoàn ni'ya ko ndajo-la.

² Kitsò Jesús:

—Chítsejèn-la ngats'iì ni'ya koi xi ì kjoàn. Niì tì jngoò ndajo siyijòsòn-la xíkjin. Kixoña yije-né kóhotjín.

**Mé seña xi s'e k'e nga
nchrohómachraña nga
kjoehet'aà isò'nde**

(Mateo 24:3-28; Lucas
21:7-24; 17:22-24)

³ Jesús, k'e nga tjina ya nindoò Yá Olivo ya kixi-la Ingo Ítjòn ts'e Jerusalén, jè Pedro, Jacobo, Juan ko Andrés, ijchò kinchat'aà-la Jesús, kiskònanguit'aàxìn-la kitsò-la:

⁴ —Koatìn-nájen, ¿mé nachrjein-ne nga okoma kjoa koi? ¿Mé seña xi s'e k'e nga jye mejèn kítasòn yije kjoa koi?

⁵ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Tikindaa yijo-nò nga mì yá xità xi skónachan-nò. ⁶ Kjìn xità kjoíí xi 'ín ts'an sílkjeén; kitso: “An-ná xi Cristo, [nga 'aán kisikasén-na Nainá].” Ko kjìn xità skónachan-la.

⁷ Jñò, k'e nga kiná'ya kjoa ts'e kjojchán nga xki xi ján i'nde tjín, ki tsakjoò-jèn. Xó k'oaá koma-ne, tanga k'jeè tsà isò'nde tífehét'aà. ⁸ Naxandá skaàn-kjoò xi k'jeií naxandá. Koá xitaxá koiìts'ia nga skaàn-kjoò ko xitaxá xi k'jeií naxandá. Xki xi ján k'oa ch'ón. S'e kjinchrá. S'e kjoasiì. Jñà kjoa koi, tà jè xi sa tímats'ia ko kjo'in.

⁹ Ndaà tikindaa yijo-nò nga yaá skinìt'aà-nò nguixkon xitaxá. Siki'oón-nó nga skaàn-ko-nò xità ya ni'ya ingo sinagoga. Kjikò-nò nguixkon

xitaxá gobernador ko xitaxá ítjòn, tà koií kjoa-la ít'aà ts'an. K'oaá s'ín koma kinókjoa-là 'én xi ts'an. ¹⁰ Mochjeén-nè nga ítjòn kobísòn 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo nga tíjtsa isò'nde. ¹¹ K'e kijchò nguixkòn xitaxá, kì makájno-nò kós'ín kinókjoaa. Kì nikítsjeèn-jèn. Nga tik'eé-ne, Nainá tsjá-nò 'én xi kinókjoaa. Nga mitsà jñò xi kinókjoaa; jè Inima Tsjeè-la Nainá xi kichja ngajo-nò. ¹² Tíjè-ne 'ndse siingatsja 'ndse xita nga siik'en. Jè na'en-la siingatsja ki'ndí-la nga siik'en xita. Jñà ixti-la siingatsja na'en-la nga kiyá. ¹³ Ngats'iì xita isò'nde kojtikeyè-nò xi kjoa ts'an; tanga jè xi kichikjoa-la skanda k'e nga kjoehet'aà-ne kjoa, jè xi kitjokàjiin kjo'in.

¹⁴ K'e nga jchaa nga 'nó ch'o tíma ya l'nde Tsjeè-la Nainá n'anda mikii ok'in-la, [koni s'ín kiskii Daniel xita xi kiichja ngajo-la Nainá]. (Kátasijiin-la jñà xita xi bíxke xojon jé.) K'e nga okoma kjoa koi, jñà xita xi títsajna Judea, kátanga, kàtji n'anda nindoò choòn. ¹⁵ Jè xi tíjnasò'nga ni'ya-la, kì tì kii nchrobájen-ne, kì tì kii fahas'en-ne ni'ya-la tsà mé xi mejèn-la nga skoé. ¹⁶ Jè xi tísisájiin nangui-la kì tì kì nchrobá-ne nga nchrohókjá nikje-la. ¹⁷ ¡Ima xó-ne jñà íchjín xi ki'ndí 'ya ko xi ixti xó nchisikaki jñà nachrjein koi! ¹⁸ Tíjé't'aà-là Nainá nga mì k'eé okoma k'e nga nachrjein-la chon 'nchán. ¹⁹ K'e nga jè nachrjein nga okoma, 'nó tse kjo'in s'e, kj'eé n'á oma skanda tjen-ne tsibíndaà isò'nde Nainá koa mì tì kii okoma-ne nga koma iskan. ²⁰ Tsà mì k'oaá kitso Nainá nga isa kochiba nachrjein, nijngoò xita kitjokàjiin kjo'in. Tanga koií kjoa-la jñà xita xi xó jaàjiin-ne Nainá, kochibaya nachrjein.

²¹ K'e nga tsà yá xi kitso-nò: “Chítsejèn-là, íf tíjna Cristo [xita xi xó kisikasén-ne Nainá]”, o tsà kitso-nò: “Chítsejèn-là, ján tíjna ján”, kì kii mokjeiin-nò. ²² Kjoíí xita ndiso xi Cristo

kitso-la yijo-la, tikoáá kjoíí xita xi koa ti kitso nga jñà xi chja ngajo-la Nainá. K'oaá tí'sín kokò seña ko kjoxkón xi ndaà tíjn nga skónachan. Skanda jñà xita xi jye jaàjiin Nainá mejèn skónachan-la tsà kokjeiin-la. ²³ Tikindaa yijo-nò. Nga jyeé tibenojmiya yije-nò ngats'iì kjoa xi koma iskan.

K'e nga kjoíí ijngoò k'a Ki'ndí-la Xita
(Mateo 24:29-35, 42-44; Lucas 21:25-36)

²⁴ K'e nga koma iskan nga jye koto nachrjein ts'e kjo'in, jè ts'óí kojñò-né, mì tì kii kotsjè-ne ndobá-la; tikoáá jè sá mì tì kii kohiseèn-ne. ²⁵ Ni'ño xi tíjn nga-jmii, kixongui-né. Jñà nga'nó xi tíjn nga-jmii kitíya yijeé-la. ²⁶ Ikjoàn skoe-na xita xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na nga kjinchrobájnàa ijiin ifi; tseé nga'nó ko kjoajeya kjoiiikooa. ²⁷ Siikasén àkjale-na nga koiixkóya xita-na xi 'an xó jaàjiin-na nga ñijòn chrjangui-la nga tíjtsa isò'nde ko nga tíjtsa ngajmii.

²⁸ Chíta'yàkoò jè yá-la toò iko mé xi okóya-ná; k'e nga ma kíndiya chrja-la, ikjoàn bíjts'én xka-la, tíjiin-nò nga jye nchrobá machrañà chon ndobá. ²⁹ K'oaá tí'sín tíjn, k'e nga jchaa nga k'oas'ín tíma kjoa koi, kátasijiin-nò nga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, jyeé ni-ton kjoiaa, k'oaá ngaya-la koni tsà jye tíjnaa chrañà xotjoa-la ni'ya. ³⁰ Okix-íí xi xan-nò, ngats'iì kjoa koi, k'oas'ín koma k'e nga tikj'eé biyaá xita xi tíjn nachrjein i'ndeí. ³¹ Jè ngajmii ko isò'nde kjoehet'aà-né, tanga jñà 'én-na mikii kjoehet'aà; kítasòn-né.

³² Tanga k'e nga okoma, mì yá xi tíjiin-la mé nachrjein-ne ko mé hora-ne; ni jñà àkjale xi títsajna ngajmii ko ni jè Ki'ndí-la Nainá tíjiin-la; tajngoò Nainá xi Na'en-ná tíjiin-la.

³³ T'een kindá yijo-nò, títsajnakon, títsi'ba nga mikii tíjiin-nò kjé-né nga okoma. ³⁴ K'oaá s'ín t'een koni s'ín chí'nda-la xita xi kjiin i'nde tífi, jè xita

xi tífi síngatsja ni'ya-là xita chi'nda-là. Tsjá-là xá nga ìjngod ìjngod, tsò-là jè xi síkinda xotjoa ni'ya: “Tijni, tijnakoin.”³⁵ K'oaá s'ín titsajnaoòn ngats'ioð nga mikii 'yaà mé nachrjein kjoíi-ne nei-là ni'ya. ¿A k'ée-nè nga kjòhoxòn, o xi k'ée-nè nga kijchò osen nitjen, o xi k'ée-nè nga skindàya kóxtí, o xi k'ée-né nga jye s'e isén? ³⁶ Kì tsjayijòfè-jèn tsà noi nachrjein-là tà niton j'iì-ne nei-là ni'ya. ³⁷ Koni s'ín xan-nò jñò, k'oaá xan yije-là kóhotjín xita: “Titsajnaoòn.”

**Kiís'ín tsajoóya-ne xita
kondra-là Jesús nga tsoba'ño**

(Mateo 26:1-5; Lucas
22:1-2; Juan 11:45-53)

14 Tà jò nachrjein chija-là nga kitjo s'eí Paxko ts'e xita judío k'e nga kjèn inchrájin xi tsjin-là na'yo san. Jñà xita sko-là no'mii kò xita xi okóya kjoítixoma-là Nainá xi kiskii Moisés tsohótsji'nde-là kós'ín siiko nga skónachan-là nga tsobà'ño Jesús, ikjoàn siik'en. ² Tjín i'nga xita xi kitsò:

—Mì nachrjein-là s'eí siik'eén nga mì kots'en jñà xita naxandá.

**Jngod chjoón xi kisikaajno
xkii jne sko Jesús**

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³ Jesús, k'e nga tjina ján naxandá Beta-nia, ya ni'ya-là Simón, jngod xita xi tsindojno chrjoa yijo-là nga sa ítjòn, k'e nga tjinat'aà ímíxa, ijchò jngod chjoón xi 'ya jngod ndajo chitsín xi tjíya-là xkii jne ts'e nardo, xi ñó chjí-là. Kiskíx'a ndajo chitsín, ikjoàn tsibíxteèn-jno sko Jesús jè xkii jne. ⁴ Tjín i'nga xita xi ya títsajna, kòjti-là, kitsò-là xíkjín:

—¿Mé-ne kasíkits'ón-ne jè xkii jne?
⁵ Tsà kàsatjna, tsatoó-là jàn sindo ton denario chjí-là koa jè ton-là koma kochját'aà-là xita ima.

Kiichajno-là jè chjoón xi okis'iin.

⁶ Tanga kitsò Jesús:

—Kì k'oaá 'mì-là. ¿Mé-ne nijti-là? Koni s'ín kàs'ín-ko-na, ndaà kàs'ín. ⁷ Jñà xita ima kítsajnao kjit'aà-nò, ko maá sichját'aà-là k'e nga mejèn-nò. Tanga 'an, mì ì tijnao kjit'aà-nò. ⁸ Jè chjoón jè, k'oaá s'ín kàs'ín koni kji ma xi kàs'ín. Kàsikaajno ítjòn xkii jne yijo-na xi ts'e nga siijnàa. ⁹ Okixíí xi xan-nò, nita ñánda-ne nga títsa isò'nde nga kobísòn 'én ndaà-là Nainá, tikoá kobísòn-né koni s'ín kasiko-na mé-ne nga siikítsjeèn-ne xita it'aà ts'e chjoón jè.

K'e nga jè Judas tsatjna Jesús

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰ Jè Judas Iscariote xi ya itjojiin-ne ts'e xita xi tejò ma-ne xi tsajmeiiko Jesús, kiikon jñà xita sko-là no'mii nga siingatsja Jesús. ¹¹ Jñà xita sko-là no'mii, k'e nga kiinchré, kjòtsja-là, kitsjaà-là tso'ba nga ton tsjá-là. Jè Judas tsohótsji'nde-là kós'ín siingatsja Jesús.

**K'e nga jè Jesús tsakjèn ko xita xi
kota'yat'aà-là jè s'eí Paxko**

(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan
13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

¹² Jè nachrjein ts'e s'eí xi mats'ia ítjòn-ne k'e nga kjèn inchrájin xi tsjin-là na'yo san jñà xita judío, k'e nga sík'en orrè xi ts'e s'eí Paxko, jñà xita xi kota'yat'aà-là Jesús kiskònangui-là; kitsò-là:

—¿Ñánda mejèn-lè onguikindaà-jen xi kichiaá ts'e s'eí Paxko?

¹³ Jesús kisikasén jò xita xi kota'yat'aà-là ján Jerusalén, kitsò-là:

—Tanguió ján ijiiin naxandá, yaá skajnoò jngod xita xi 'yajen jngod nisa nandá; tanguítjngui-là. ¹⁴ Ya ñánda kjoahas'en, koatìn-là nei-là ni'ya: “K'oaá tsò Maestro: ¿Ñánda tjina jè cuarto ñánda kókjen-koa xita xi kota'yat'aà-na jè s'eí Paxko?” ¹⁵ Yaá kokò jngod-nò cuarto xi jè kji xi tjina isò'nga ni'ya. Jyeé

tjindaà tsojmì xi kochjeén. Ya tindaà xi kichiaá.

¹⁶ Kii jnà xita xi kota'yàt'aà-la ján ijiiin naxandá. K'oaá s'ín kisakò-la koni s'ín kitsò-la Jesús, yaá tsibindaà tsojmì xi kokjen kjoa ts'e s'eí Paxko.

¹⁷ K'e nga jye kòjnò, Jesús, ijchòko xita-la xi tejò ma-ne. ¹⁸ K'e nga títaj-nat'aà ímíxa nga nchikjèn, Jesús kitsò-la:

—Okixíí xi xan-nò, jnò, íí tíjnajiin jngodò-nò xi sìngatsja-na ít'aà ts'e xita kondra-na, jngodò xi 'an tíkjèn-ko-na.

¹⁹ Jnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús ta kjòba-la k'e nga okitsò. K'eé jngó jngó kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A 'an-ná?

²⁰ Jesús kitsò:

—Jngodò xi kitjokàjiin ts'e xita-na xi tejò ma-ne jè xi tíjè-ne chroba ts'an tísíka'nchí-ne inchrajín-la. ²¹ 'An xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na, k'oaá s'ín komat'ian koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá. ¡Tanga íma xó-ne jè xita xi sìngatsja-na! Ísaá-là ndaà komà tsà mikii kits'iin xita jè.

²² K'e nga nchikjèn, Jesús kiskoé inchrajín, kiichjat'aà-la Nainá nga kisichikon-t'in, kisixkoaya ikjoàn kitsjaà-la xita xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—Chjóé. Yijo-na né.

²³ Ikjoàn kiskoé jngodò chitsín, kitsjaà-la kjondaà Nainá; k'eé kitsjaà-la xita xi kota'yàt'aà-la, ngats'ii xita kits'ii vino xi tjíya chitsín. ²⁴ Kitsò-la:

—Jè-né xi jní-na xi sìkixíya jè kjoa xit-se xi bindaàjiin-ko-nò. Jè jní-na xiixteèn xi kjondaà ts'e nga kjin xita. ²⁵ Okixíí xi xan-nò, mì tí kii ski-na vino skanda jè nachrjein k'e nga skíaa vino xitse, ján nánada tíhotíxoma Nainá.

Én xi kiichja Jesús nga jè Pedro kjó'mat'in

(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁶ Jesús ko xita-la, k'e nga jye kiseé jngodò-la sò Nainá ts'e Salmo, ikjoàn kii ján nindoò Yá Olivo. ²⁷ Jesús kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—Ngats'ioò jnò, kijnef takòn-ná jè nitjen jè, nga k'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá, nga tsò: “Kiyá jè paxtò koa jnà orrè tsjohoya-né.” ²⁸ Tanga koma iskan, k'e nga kjoaáya-na, kjín ítjòn-nò ján nangui Galilea.

²⁹ Kitsò Pedro:

—Nas'ín ngats'ii xita-lè xi i'nga tsjeiin takòn-lè, 'an, mikii tsjeiin-takòn-lè.

³⁰ Jesús kitsò-la:

—Okixíí xi xan-lè; nitjen jé, k'e nga tikj'eé kjindáya jò k'a kóxtí, ngaji, jàn k'a tsjá'mat'in-ná.

³¹ Jè Pedro isa 'nó kiichja; kitsò:

—Nas'ín ya kiyáko-lè, mikii kójna'mat'in-lè.

Ngàsòn kitsò yije xita xi kota'yàt'aà-la xi i'nga.

Kíí kitsò Jesús nga tsibítsi'ba ya i'nde nánada 'mì Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Kii ján i'nde nánada 'mì Getsemaní; Jesús kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—Títajna ijndé; 'an, Nainá kò-là kichjät'aà-la.

³³ Jesús kiiko Pedro, Jacobo, ko Juan. Ikjoàn tsibíts'ia Jesús nga ba koma-la. 'Nó kisikájno. ³⁴ K'eé kitsò Jesús:

—Tsí baá ma-la iníma-na koni tsà mejèn kiyá. Títajna ijndé, títajnakodò.

³⁵ Jesús kiikjá chiba-isa. Ikjoàn tsohona skanda it'aà nangui koa kisijét'aà-la Nainá tsà koma, kjoaáxin-la kjo'in jè. ³⁶ K'e nga tíchjat'aà-la Nainá, kitsò-la:

—Na'èn xi Na'èn-na xan-lè, ma yijeé-lè nita mé kjoa-ne it'aà tsiji. Chjaáxin-ná

kjoa ts'e kjo'in jè, tanga mitsà jè 'én ts'an kítasòn, jè kàttasòn 'én tsiji.

³⁷ Ikjoàn j'ii ìjngòò k'a-ne ya nãnda títajna xita-la, tanga jñà xita-la, kjiyijòfè-né. Jesús kitsò-la Pedro:

—Simón, ¿a títajnafè-né? ¿A mi kachikjoa-lè tsà tà jngòò hora kòbijnakoin? ³⁸ Títajnakòòn, tjiét'aà-là Nainá mé-ne nga mi sùikijne-nò kjoa ts'e jé. Xi okixi, jè inima-nò tijnandaà-né tanga jè yijo-nò, indaá tjin, tsjin-la ngañó.

³⁹ Jesús ki kítisi'ba ìjngòò k'a. Táko k'oaá ti kitsò-ne koni kitsò nga sa ítjòn.

⁴⁰ K'e nga j'ii ìjngòò k'a-ne, jñà xita xi kota'yàt'aà-la, táko kjiyijòfè-né nga ñó nijñà-la. Mikii beè kó kitsò-la Jesús.

⁴¹ Koma jàn k'a nga j'ii Jesús. Kitsò-la:

—¿A táko títajnakjáyá-nò kò títasfè-nò? Kàtje kjoa. Jyeé ijchò hora-la, 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, yaá kongatsja jñà xita jé.

⁴² Tisítjeen, chítsejèn-là, tükjiaán, jye nchrobá chraña jè xi sùingatsja-na.

Kii komà k'e nga kindobà'ño Jesús

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

⁴³ Táko tik'eé tíchja-isa Jesús nga ijchò Judas, xi ya itjojiin-ne ts'e xita-la Jesús xi tejò ma-ne. Kjin xita tjiko xi 'ya kichà ndojò kò yá. Xita koi, jñà kisikasén xita sko-la nòmii kò xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kò xita jchínga-la xita judío. ⁴⁴ Judas, jè xi tsatjina Jesús, ítjòn tsibfihichiya-la kós'in kòkò-la Jesús. Kitsò-la:

—Jè xi skine'a, jè-né xi tindobà'ño; ndaà tikindaá k'e nga onguikoo.

⁴⁵ K'e nga ijchò Judas, kii ndiyá-né nãnda tijná Jesús, kitsò-la:

—Maestro.

Ikjoàn kiskine'a. ⁴⁶ Jñà xita xi tjiko, ni-toón kitsobà'ño Jesús.

⁴⁷ Yaá tijná jngòò xita xi tsachrje kichà ndojò-la. Tsajá-la jè xita ch'inda-la

nòmii ítjòn, tsatet'aà jngòò líká-la.

⁴⁸ Jesús kiichja, kitsò-la jñà xita:

—¿Mé-ne kos'in kofi ndobà'ño-ná nga kò kichà kò yá kich'à koni tsà jngòò xita chijé? ⁴⁹ Nachrjein nchijòn tijnako-nò ján ingo ítjòn nga okóya-nò koa mikii kindobà'ño-ná. Koií k'oaá s'in tíma-ne nga kítasòn 'én xi tji't'aà Xojon-la Nainá.

⁵⁰ Ngats'ii xita xi kota'yàt'aà-la Jesús tsanga-né, yaá kitsjeiin-takòn.

⁵¹ Jngòò chítí tjingui-la xi tijnajté jngòò nikje sábara. Jñà xita kitsobà'ño, ⁵² tanga jè chítí kitsjeiin nikje sábara-la; ikjoàn k'oa's'in tsanga laká.

K'e nga kiiko Jesús nãnda tijná nòmii ítjòn

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

⁵³ Jesús kiiko nãnda tijná nòmii ítjòn. Yaá chixoña kóhotjin xita sko-la nòmii, jñà xita jchínga, kò xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. ⁵⁴ Jè Pedro, tà kjiin tà kjiin tsajmeètjingui-la skanda k'e nga ijchò ya nditsin ni'ya-la nòmii ítjòn. Yaá tsibijnat'aà-la nãnda títajna xita ch'inda xi síkinda ingo nga títajna'ngui.

⁵⁵ Jñà xita sko-la nòmii kò ngats'ii xita taxá xi ts'e xita judío tsohótsji'nde-la nga tsját'in 'én xi kondra ts'e Jesús mé-ne nga koma sùik'en-ne tanga nímé 'én kisakò-la.

⁵⁶ Kjin ma xita xi tsját'in 'én ndiso xi kondra ts'e Jesús tanga kje'í tsò nga jngòò ìjngòò; mikii mangásòn 'én xi tsját'in. ⁵⁷ Chíncha kixi i'nga xita xi tsibénajmí 'én ndiso. Kitsò:

⁵⁸ —Ngajen, kina'yà-lajen nga tsò: “An sùikixoña ingo ítjòn xi tsja xita kisindaà-ne, kò jàn nachrjein kindaa ìjngòò-na xi mitsà tsja xita sindaa-ne.”

⁵⁹ Ni mikii kjóngásòn 'én-la nas'in okitsò.

⁶⁰ K'eé tsasítjen jè nòmii ítjòn; tsasí-najjin osen-la; kiskònanngui-la Jesús, kitsò-la:

—¿A nì mé 'én nokjoi, koni tsò 'én xi tsjá xita koi xi kondra tsiji?

⁶¹Tanga jè Jesús jyò tsibijna, nimé 'én kiichja. Jè no'miù ítjòn ijngòò k'a kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A ji-né xi Cristo, xi Ki'ndí-la Nainá xi ñó jeya tíjna?

⁶²Jesús kitsò:

—'An-ná, jñò jcha-ná xi Ki'ndí-la Xi-ta xan-la yijo-na nga kótijnat'aà chrja kixi-la Nainá xi 'ñó tse nga'ño tjín-la, koa kjinchrobàjñaà ifi ján ngajmiù.

⁶³Jè no'miù ítjòn tsatjindajno yijo-la nijke-la xi íkjá nga 'ñó kòjti-la. Kitsò:

—¿Mé s'eén-isa-ná xita xi k'jeifí xi tsjá 'én? ⁶⁴Jñá, jye títsana'yà koni s'in chjajno-la Nainá. ¿Jñò, kó bixón? ¿Mé xi síkoaá?

Ngats'iù xita kisijngòò ikon nga tjín-la jé koa ok'in-la nga kiyá.

—Ok'in-la nga sík'en.

⁶⁵Jñá xita tsibít'siá nga tsibíchrájno koa tsibíchjoá xkon, tsi'beé-la, kitsò-la:

—K'oaá si, ¿yá xi tí'beé-lè?

Jñá xita xi síkinda ingo, kisijts'iin-'a isén-la.

K'e nga jè Pedro tsibijna'mat'in Jesús

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62;

Juan 18:15-18, 25-29)

⁶⁶Jè Pedro yaá tíjna kangui nditsin ni'ya. Ijchò jngòò chjoón xi ch'inda-la no'miù ítjòn. ⁶⁷K'e nga kijtseè Pedro, nga tíjna'ngui, kiskòotsejèn-jno, kitsò-la:

—Tikoaá ngaji, yaá tjaàkoi Jesús xi Nazaret i'nde-la.

⁶⁸Tanga jè Pedro tsoho'mat'in-né. Kitsò:

—Mikiù bexkoan. Mikiù be mé 'én xi tinokjoi.

Pedro itjo ni'ya ján xotjoa-la. K'ee kiskindàya jngòò kóxtí. ⁶⁹Jè chjoón ch'inda-la no'miù ítjòn kijtseè ijngòò k'a jè Pedro. Kitsò-la jñá xita xi ya títsajna:

—Jè xita jè, xita ts'ee Jesús.

⁷⁰Tanga jè Pedro tsoho'mat'in ijngòò k'a. Nga koma iskan, jñá xita xi ya títsajna, ijngòò k'a kitsò-la Pedro:

—Xi okixi, ngaji, xita-la Jesús-né nga Galilea i'nde-lè, k'oaá tsò 'én-lè xi nokjoi.

⁷¹Tanga isaá 'ñó kiichja Pedro kitsò:

—¿Beè Nainá, nas'in tik'eèn-ná, mikii bexkoan jè xita xi o'mi-là!

⁷²Tik'e-ne nga okitsò Pedro, jè xi ma-ne jò k'a kiskindàya kóxtí. K'ee tsibít'sjeèn-la Pedro koni kitsò-la Jesús: “K'e tik'jeè kjindàya jò k'a kóxtí, ngaji, jàn k'a tsjá'mat'in-ná.” Ikjoàn ndaà jchán kiskindàya.

Kjoa xi komat'in Jesús k'e nga kjòngatsja Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

15 K'e nga kis'e isén jñá xita sko-la no'miù ko xita jchinga ko xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko ngats'iù xitaxá ts'e xita judío tsajoóya-ne. Tsibít'aà'ño Jesús, kiiko, kisingatsja jè Pilato. ²Jè Pilato kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A ji-né xi xitaxá ítjòn-la jñá xita judío?

Jesús kitsò:

—Ngajifí xi k'oa si nga 'an-ná.

³Tanga jñá xita sko-la no'miù, kjìn skaya 'én tjín-ne xi tsját'in nga óngui. ⁴Pilato ijngòò k'a kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A nimé 'én nokjoi? T'íná'yaà-la, 'ño kjìn skaya kjoa tsját'in-lè nga óngui-lè.

⁵Jesús mikii kiichja nas'in koa tí'mi-la. Pilato, tà k'oaá komà-la.

K'e nga jè Jesús kitjoònè kjoa nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Lucas

23:13-25; Juan 18:38-19:16)

⁶Nga xki nó k'e nga bitjo s'eí Paxko jè Pilato síkijnandeifí jngòò xita xi títsa'ya ndayá, jè xi síjé xita naxandá nga k'ijnandeifí. ⁷Jñá xita xi títsa'ya ndayá nga

kjoasi tsohótsji ts'e gobierno, ya tjna xi 'mì Barrabás xi xita kisik'en. ⁸ Jña xita naxandá kiikáko Pilato nga mejèn-la koa s'in síkitasòn koni ma nga xki nó. ⁹ Kiichja Pilato, kitsò:

—¿A mejèn-nò nga siikíjnandeí-nò xi xitaxá ítjòn-la xita judío?

¹⁰ Pilato jye tíjìn-la nga tà kjoaxitakòn-né nga jña xita sko-la n'omi ya ijchò sngatsja Jesús. ¹¹ Jña xita sko-la n'omi chinchá'a xita naxandá nga kos'in kátasjé nga kátíjnandeí-ne Barrabás. ¹² Pilato jngod k'a kiskòngui-la xita naxandá, kitsò-la:

—¿Mé xi sikoáa jè xi 'mì-là xitaxá ítjòn-la xita judío?

¹³ Jña xita, 'nò kiichja, kitsò:

—Tasit'ì krò.

¹⁴ K'ée kitsò Pilato:

—¿Mé jè xi tsohótsji, mé-ne kiyá-ne?

Jña xita, isaá 'nò kiichja, kitsò:

—Tasit'ì krò.

¹⁵ Pilato mejèn-la nga ndaà kíjnako xita naxandá. Kisikíjnandeí Barrabás. K'e nga jye kitsjaà okixi nga tsajá-la Jesús, ikjoàn kisingatsja nga sit'aà krò.

¹⁶ Jña soldado kiiko Jesús ján ni'ya osen. Ikjoàn kiichja yije-la soldado xikjín. ¹⁷ Kisikákjá jngod nikje xi inì jmà kji; tsib'á sko jngod corona na'yá xi jña xó tsib'ndaà-ne. ¹⁸ Ikjoàn tsib'íts'ia nga kiskindàyat'in. Kitsò-la:

—Viva xitaxá ítjòn-la xita judío.

¹⁹ Tsatji yá xkajncra sko; ikjoàn tsibíchrájno koa chinchaxkó'nchit'aà-la koni tsà nchibeèxkón. ²⁰ K'e nga jye kisisobà-la, jaàxin-la nikje sko xi íkjá, ikjoàn kisikákjá-ne xi nikje ts'e. K'ée itjoko nga kosit'aà krò.

K'e nga kisit'aà krò Jesús

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹ Jngod xita kisatiikjoò xi 'mì Simón xi Cirene i'nde-la xi tinchrobá-ne

rancho-la. Na'èn-laá ma jè Alejandro ko Rufo. Jña soldado kjo'nó kis'iin-la nga kisik'ajen krò-la Jesús.

²² Kiiko Jesús ján i'nde nánda 'mì Gólgota, jè 'én xi tsóya-ne i'nde sko mik'en. ²³ Kitsjaà-la vino xi tsjájin xich'a tsja xi 'mì mirra tanga jè Jesús mikii kits'iì. ²⁴ K'ée tsasit'aà krò, ikjoàn jña soldado kiskákko nikje-la Jesús nga kisika'bí-la xikjín yá ts'e koma.

²⁵ Ijchò-la tsà xi níjaàn nga tajñoya nga kisasit'aà krò Jesús. ²⁶ Jña 'én xi tsohót'aà isòn sko krò, yaá tíchja mé jè xi komà-la Jesús nga kinik'en. Tsò-né: "Xitaxá ítjòn-la xita judío." ²⁷ Tikoaá chinchat'aà krò jò xita chijé. Jngod tsasijnat'aà nga kixi-la Jesús ko jngod tsasijnat'aà nga ngaskón-la. ²⁸ K'oaá s'in kjòngásòn koni s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: "K'oaá ngaya-la koni jngod xita xi tse jè tjín-la."

²⁹ Jña xita xi ya ja, síkatji sko nga kiichhajno-la, kitsò-la:

—Ji, k'oaá kisi nga sijxòni ingo ítjòn-la Nainá ko jàn nachrjein kíndaà ngajo-ne, ³⁰ tikíjnandeí yijo-lè ko chinájen-t'i yijo-lè krò.

³¹ K'oaá tís'in kisisobà-la jña xita sko-la n'omi ko xita xi okóya kjo'tixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Kitsò-la xikjín:

—Xita jè, tsachrekàjin kjo'in xi kje'í xita, tanga jè xi yijo-la, mikii ma ochrekàjin kjo'in. ³² Kàttjojen-t'aà krò jè xi Cristo, xi Xitaxá ítjòn-la naxandá Israel, mé-ne nga jcha-ná koa kokjeíin-ná.

Skanda jña xita xi tikoá ya kjit'aà krò, tikoáá tsatí'aà.

K'e nga k'en Jesús

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³ K'e nga ijchò nchisen, kóhokji nga tjtsta isò'nde kòjñò skanda xi jàn nga nguixòn. ³⁴ Tijè-ne hora Jesús 'nò kiichja nga kitsò:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —'Én jè tsòya-ne: Nainá, Nainá, ¿mé-ne kàjneitakòn-ná?

³⁵ Tjín i'nga xita xi ya túsajna xi ki'lnchré-la, kitsò:

—Tiná'yaà-là, jè chja-la Elías.

³⁶ K'eé tsangachikon jngòò xi kisika'nchi tsanga kò vinagre, ikjoàn tsibísko-la ínaxo, kitsjaà-la Jesús nga kà'ti, kitsò:

—Chítsejèn-là, ¿a kjoí Elías nga skónájen-t'aà krò?

³⁷ Tanga Jesús isaá 'nó kiskindàya; k'en. ³⁸ Jè nikje velo xi tjo'hóya jngòò osen ingo ítjòn kixajndà, jòya koma skanda it'aà nangui. ³⁹ Jè xita sko-la soldado xi síjna nándà kisit'aà krò Jesús k'e nga kijtseè nga jye k'en Jesús, kitsò:

—Kixí kjoa, xita jèe, Ki'ndí-la Nainá-né.

⁴⁰ Tjkoa túsajna i'nga íchjín xi kjiin nchikotsejèn-ne; jè María Magdalena, kò chjoón Salomé, kò María xi nea-la ma José kò Jacobo, jè xi isa ma ki'ndí.

⁴¹ Jñà íchjín koi, k'e nga tsibìjna Galilea Jesús, yaá chinchima-tjingui-la kò yaá kisichját'aà-la. Kjiin ma íchjín xi ya tít-sajna xi ijchòko ján Jerusalén.

K'e nga kisihijiin Jesús

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴² K'e nga jye kjònguixòn nga jye bitsajnandaà-la nàchrjein nikjáya.

⁴³ José xi Arimatea i'nde-la, jngòò xita xi tjkoa 'nga xá tjín-la ts'e xitaxá-la xita judío xi tjkoa tkoña-la nga mejèn-la skoe kó s'ín otíxoma Nainá, kitsjaà-la nga'nó yijo-la, jahas'en ya ni'ya nándà tñna Pilato nga kisijé yijo-la Jesús.

⁴⁴ Pilato, tà k'oaá koma-la nga jye k'en Jesús; kiichja-la jè xita sko-la soldado; kiskònangui-la tsà kixi kjoa nga jye k'en. ⁴⁵ K'e nga jye tsibénojmi jè xita sko-la soldado nga jye k'en

Jesús, Pilato kisingatsja José yijo-la Jesús. ⁴⁶ José tsatse jngòò nikje sávana; kiskójen-t'aà krò yijo-la Jesús; ikjoàn kisikájté jè nikje. K'eé kiì kíhijiin nándà jye tjindaà jngòò ngajo itsjó ingui nguijo; kiskinìs'en-ngui, ikjoàn tsohójsa xotjoa-la ngajo jngòò ndajo. ⁴⁷ María Magdalena kò María nea-la José, nchikotsejèn-la nga kisihijiin Jesús.

K'e nga jaáya-la Jesús

(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

16 K'e nga jye tsato nàchrjein nikjáya, María Magdalena, Salomé, kò María nea-la Jacobo, tsatse xkiì jne nga mejèn-la siikaajno yijo-la Jesús. ² Jè nàchrjein nga tàts'en xomàna, 'nó tajñòya kiì katsejèn-la nándà kisihijiin Jesús. Tik'eé tbitjokàtji ts'oi. ³ Tsò-la xíkjín:

—¿Yá xi kjoaáxin-ná ndajo xi tichjoàjto ya xotjoa-la ngajo itsjó?

⁴ K'e nga ijchò, kiskòotsejèn, kijtseè nga jè ndajo je xi 'nó í'í xi tichjoàjto-la ngajo itsjó nándà kisijna Jesús, jye kit-jaàxin. ⁵ K'e nga jahas'en-ngui nguijo kijtseè jngòò xita ixti xi tñnajté jngòò nikje chroba ndojò. Tíjnat'aà kixi-la ngajo. Jñà íchjín tà kitsakjòn-né. ⁶ Tanga jè xita ixti kitsò-la:

—Ki tsakjoòn-jèn. Jñò, jè binchaatsjioò Jesús xi Nazaret i'nde-la, jè xi kisit'aà krò. Jye kòfaáya-la. Mì tì i tñjna-ne. Chítsejèn-là i'nde-la nándà kisijna. ⁷ Tanguió koatìn-là xita xi kota'yàt'aà-la kò Pedro: “Jè tifi ítjòn-nò ján Galilea. Yaá jchaxkoòn ijngòò k'a koni s'ín kitsò-nò.”

⁸ Jñà íchjín, itjo nitòón-ne ya iya nguijo. Kiì, tsangachikon. Chiba-la nchihotsé-né nga kitsakjòn. Niyá xi tsibénojmi-la nga 'nó tsibíxkón-la yijo-la.

**K'e nga jè María
Magdalena kijtsee Jesús**

(Juan 20:11-18)

⁹Jè nàchrjein nga tàts'en xomàna, Jesús jaáya-là nga tajñòya. Jè kijtsee ítjòn María Magdalena, jè xi tsachrjekàjìin itod inìma ch'o-là neif inìma-là. ¹⁰María Magdalena kii, kisikí'nchré ngats'ìi xìta-là Jesús nga ba tjin-là koà nchikjindáya. ¹¹Jñà xìta xi kota'yàt'aà-là, k'e nga kii'nchré nga tijnakon Jesús nga jè choón kijtsee, mìkii kòkjeiín-là.

K'e nga jò xìta-là kijtsee Jesús

(Lucas 24:13-35)

¹²K'e komà iskan, Jesús, k'jeif kji isén-là k'e nga tsakó-là yijo-là jò xìta-là xi nchifi campo. ¹³Tsohótji-ne jñà xìta xi jò ma, kisikí'nchré jñà xìta xi i'nga. Tìkoáà mìkii kòkjeiín-là.

**Kii kitsò Jesús nga kitsjaà-là xá
xìta xi kota'yàt'aà-là**

*(Mateo 28:16-20; Lucas
24:36-49; Juan 20:19-23)*

¹⁴Xi jyehet'aà-ne, Jesús tsakó-là yijo-là jñà xìta xi tejingòd ma-ne k'e

nga títsajnat'aà ímìxa nga nchikjèn. Tsohótiko nga tájaà tjin inìma-là nga mì kòkjeiín-là k'e nga tsibénojmí-là jñà xìta xi tsakó ítjòn-là yijo-là nga jè jye jaáya-là. ¹⁵Koà kitsò-là:

—Tanguió nga tíjtsa isò'nde. Tènojmí yije-là ngats'ìi xìta jè 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'an. ¹⁶Jñà xìta xi kòkjeiín-là it'aà ts'an koà koma bautizar, kítjokàjìin kjo'in. Tanga jñà xi mìkii kòkjeiín-là, kjo'ín s'e-là. ¹⁷Jñà xi kòkjeiín-là it'aà ts'an, k'oáá s'ín jcha-là; nga koma-là kochrjekàjìin inìma ch'o-là neif xi tíjìin inìma-là xìta; tìkoáà koma-là kichja 'én xi k'jeif tsò; ¹⁸tsà ye tsojà'ñó, tsà xkii kjan skine, nímé xi koma-là; kohòsòn-là tsja xìta xi xk'én, kondaà-ne.

K'e nga jè Jesús kii mijin ngajmii

(Lucas 24:50-53)

¹⁹K'e nga jye okitsò-là xìta xi kota'yàt'aà-là, Nà'èn-ná Jesús, kítjámii'nga; nga kii ngajmii, tsibìjna it'aà kixi-là Nainá. ²⁰Jñà xìta-là kii; kisika'bí 'én ndaà-là nga kijndà i'nde, kò jè Nà'èn-ná Jesús kisichját'aà-là kò kisikixiyandaà 'én-là kò kjondaà xi kis'iin xìta-là. K'oáá s'ín kàtama.

'Én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Lucas

'Én xi kiskii-la Teófilo jè Lucas

1 Kjoa kixi xi komà ijiin naxandá it'aà ts'e Cristo, jye kjin ma-ne xita xi kiskii chiba ²koni s'ín tsakóya-najen jña xita xi xkon kijtsee-ne skanda tats'en-la kjoa, tijnà-ne xi kis'e-la xá nga kisika'bí 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ³Ngaji Na'én Teófilo xi 'ño ndeè, tikoáá 'an, ndaà sasén-na nga tikji-lè xojon jè, koni s'ín tjin nga jngod ijngod skoya kjoa; ndaà tsohotsji-jñaà yije skanda tisa tats'en-la kjoa ⁴mé-ne nga isa ndaà jcha-ne kjoa kixi xi ngui kos'ín tjin, jña 'én xi k'oas'ín tsakóya-lè xita.

'Én xi kiichja jngod àkjale-la Nainá nga iskan jts'ín Juan xi kis'iin bautizar xita

⁵Koi nachrjein k'e nga jè tjina xitaxá itjon Herodes ján nangui Judea, tjina jngod n'omi xi Zacarías 'mì xi tje-la ts'e Abías. Jè Zacarías tjin-la chjoón xi Elisabet 'mì xi tikoá tje-la ts'e Aarón. ⁶Jña ingajò, xita kixi-né nga nguixkon Nainá. Síkitasòn yije-né ngats'iì kjotixoma-la Nainá. ⁷Tsjin-la ixti; jè Elisabet, chjoón 'ndi-né; ingajò, jyeé 'ño xita jchinga.

⁸Jngod nachrjein, jña xita n'omi xi sixákjod Zacarías, jña tsako-la nga kisixá nguixkon Nainá. ⁹Koni s'ín tjin kjotixoma xi ts'e n'omi Israel, tsako-la suerte Zacarías nga jahas'en ni'ya tsjeè-la Nainá, ya iya ingo itjon, nga jè kokà chrjongó-la Nainá. ¹⁰Jè hora k'e nga tì chrjongó-la Nainá ngats'iì xita naxandá, yaá títajna nditsin nga nchichjat'aà-la Nainá. ¹¹Jè Zacarías tsatsejèn jngod-la àkjale-la Nainá xi síjna kixi ya ngobà kixi-la nánnda tison chrjongó-la Nainá. ¹²Jè Zacarías k'e nga

kijtsee, tà kjòxkón-la, tà kitsakjòn-né. ¹³Tanga jè àkjale-la Nainá kitsò-la:

—Ngaji, Zacarías, kì tsakjòdn-jèn; jè kjoa bitsi'ba-lè jye kina'yà-la; jè chjoón-lè Elisabet, jts'ín jngod-la k'ndí x'in; k'oáá s'ín kí't'aà 'ín-la nga Juan k'oín. ¹⁴'Nó s'e-lè kjotsja. Koi kjoa-la nga jè k'ndí xi jts'ín, kjin xita kjotsja-la. ¹⁵Xi-ta itjon kjna nga nguixkon Nainá; mikii xán sk'oí nga xó k'oáá s'ín kitjaajiin-ne; Inima Tsjeè-la Nainá sijjin inima-la skanda tik'e-ne nga tisa tjna'ya ma indso'ba nea-la. ¹⁶Xi it'aà ts'e, kjin xita naxandá Israel koófat'aà-la Nainá. ¹⁷Jè kjoí itjon-la Na'én-ná. Sijjin inima-la nga'ño xi kisikjeén jè Elías xita xi kiichja ngajo-la Nainá. Inima-la xita jchinga, 'nchán siikitsajnakò ixti-la. Jña xita xi tájaajiin tjin inima-la nga mikii síkitasòn, siikjatjya-la kjohitsjeèn-la mé-ne nga s'e-la kjoa chjine xi tjin-la xita kixi. K'oáá s'ín siikijijòndaà xita naxandá mé-ne nga kitsajnaandaà-ne k'e nga kjoí Na'én-ná.

¹⁸Zacarías kitsò-la jè àkjale:

—¿Kó s'ín skoeè-na tsà kixi kjoa? 'An, jye 'ño xita jchinga; tikoáá chjoón-na jye tifehet'aà nachrjein-la.

¹⁹Jè àkjale kitsò:

—'An-ná Gabriel xi tjnaa nguixkon Nainá; kisikasén-na nga kichjàkò-lè, tsjaà-lè 'én ndaà-la Nainá. ²⁰I'ndeí, kijna chisín-né, mikii koma kinókjoi skanda k'e nga kijchò nachrjein nga kitasòn 'én koi, koi kjoa-la nga mikii kòmokjeiín-lè 'én-na xi kàxan-lè.

²¹Jña xita naxandá, nchikoña-la Zacarías. Kjonangui-la xikjin nga tífichrjein-la nga mikii xatí bitjo-ne ni'ya tsjeè-la Nainá. ²²K'e nga jye itjo-ne jyeé kjòchisín; mì tì kiì ma chja-ne; jña xita xi nchikoña-la kis'ejiin-la nga tjin kjoa xi kijtsee ya iya ni'ya tsjeè-la Nainá; Zacarías tà jmeé chisín-isa tsja. K'oáá s'ín tsibijna nga mikii komà kiichja.

²³ Zacarías, k'e nga jye kisisòn jñà n'achrjein nga kisikitasòn xá-la, kiì-ne ni'ya-la. ²⁴ K'e nga komà iskan, jè chjoón Elisabet, ki'ndí ts'a; 'òn sá mì tì kiì itjo-ne ni'ya-la. Kitsò: ²⁵ “K'oáá s'ín kisikò-na jè Nainá xi it'aà ts'an: kijtsee ìmaá-na nga kitsjaà-na kjondaà-la mé-ne nga mì kiì tì kochrjekàngui-na xita.”

Kií komà k'e nga jngod àkjale tsibénjmi nga iskan jts'ín jè Jesús

²⁶ K'e nga ijchò joòn sá, jè àkjale Gabriel, Nainá kisikasén jngod naxandá xi chja-ne Galilea ñanda 'mì Nazaret. ²⁷ Kiikon jngod chjoón xongó xi tjín-ne nga jè kixan-ko jngod xita xi 'mì José xi tje-la ts'e xitaxá ítjòn xi ki'mì David. Jè 'ín-la chjoón xongó, María 'mì. ²⁸ Jè àkjale, k'e nga jahas'en ni'ya nga kijtseèkon María, kitsò-la:

—;Ndaà-lè, ngaji xi jì kitjoé-lè kjon-daà jè! Nainá tijnako-lè. Ngaji xi ndaa kjòchikon-t'in mì k'oáá-ne koni íchjín xi kjeíí.

²⁹ Jè María k'e nga kijtseèkon, tà kjòxkón-la koni s'ín kitsò-la jè àkjale; kisikítsjeèn kó tsòya-ne nga kos'ín j'ii s'ihixat'aà-ne. ³⁰ Jè àkjale kitsò-la:

—María, kì tsakjoòn-jèn, jye kitjoé-lè kjondaà nga nguixkon Nainá. ³¹ I'ndeí koxk'én-né, ki'ndí jcha jngoìl. K'oáá s'ín kít'ìl 'ín-la nga Jesús k'oín. ³² Xi-ta ítjòn koma; Ki'ndí-la Nainá k'oín xi isa 'ño 'nga tjina; Nainá, jè sìngat-sja kjotíxoma-la. Xitaxá ítjòn kijn koni s'ín tsibijna David xi xita jchínga-la komà. ³³ Jè kotíxoma-la naxandá Israel. Kjotíxoma-la mì kì kjoehet'aà nita kjé-ne.

³⁴ Jè María k'eé kitsò-la àkjale:

—;Kó s'ín koma jè kjoa koi? Nga mìtsà x'in tjín-na.

³⁵ Jè àkjale kitsò:

—Jè Inima Tsjeè-la Nainá kitjojen-nè-lè. Jè nga'ño-la Nainá xi 'ño 'nga tjina koiijtsat'in-lè koni jngod

'nguién-la ifi mé-ne jè ki'ndí tsjeè xi jts'ín, Ki'ndí-la Nainá k'oín. ³⁶ Jè xingui Elisabet xi chjoón 'ndi, kò joòn sá tjín-la nga ki'ndí 'ya nas'ín jye 'ño xita jchínga. ³⁷ Xi it'aà ts'e Nainá, nijngod kjoa xi mìkiì koma-la —kitsò àkjale.

³⁸ K'eé kitsò María:

—'An-ná xi chjoón ch'inda-la Nainá; k'oas'ín kátama koni s'ín kò'mi-ná.

Jè àkjale tinguixkoon-ne kiì-ne.

Kií komà k'e nga jè María kiì katsejèn-la Elisabet

³⁹ N'achrjein koi, jè María nitoón kiì jngod naxandá xi kijn'a'nchò nindoò ján nangui Judea. ⁴⁰ Jahas'en ni'ya-la Zacarías; kisihixat'aà Elisabet. ⁴¹ K'e kiì'nchré Elisabet nga kisihixat'aà María, ki'ndí xi 'ya, kiskí'nga iya indso'ba. Jè inima-la Elisabet ndaa kis'ejiin Inima Tsjeè-la Nainá. ⁴² K'eé 'ño kiichja, kitsò:

—;Nainá, isáá 'ño ndaa tíschikon-t'in-lè mì k'oáá-ne koni jñà íchjín xi kjeíí; tikoáá ki'ndí-lè xi tijnaya indso'boi 'ño ndaa tímachikon-t'in! ⁴³ ;Yá-ná 'an? ;Mé tà ndaa kòf'ijchon-ná jì xi nea-la Na'èn-ná! ⁴⁴ Tik'e-né nga kà'nchrè nga kànihixat'aà-ná, ki'ndí-na kàkjì'ngaya indso'bà nga tsja koma-la. ⁴⁵ ;Mé tà ndaa-lè nga mokjeíin-lè 'én xi kis'enojmi-lè! Jè 'én xi kiichja Nainá kítasòn-né —kitsò Elisabet.

⁴⁶ Jè María kitsò:

Inima-na 'ño 'nga tísikijna Nainá.

⁴⁷ Matsja-na it'aà ts'e Nainá xi ochrjekátjì-na.

⁴⁸ Kijtsee ìmaá-na, 'an xi chjoón ch'inda-la ma;

i'ndeí skanda nita kjé-ne k'oáá s'ín kítso-na xita: “Mé tà ndaa-la.”

⁴⁹ 'Nó ndaa tse kjoa kisikò-na Nainá, jè, nga isa tse nga'ño tjín-la.

Nainá, xita tsjeè-né.

⁵⁰ Tjín kjit'aà-la kjohimatakòn it'aà ts'e jñà xita xi beèxkón skanda tàts'en-la kjoa nita kjé-ne.

⁵¹ K'oaá s'ín okó nga tse nga'ño tjín-la; jñà xit̃a xi 'ño 'nga ikon ijìin inìma-la, ochrjekàngui kjohítsjeèn-la.

⁵² Jñà xit̃axá ítjòn xi 'nga títsajna, faáxin kjotíxoma-la,

koa jñà xi nangui títsajna, isaá 'nga síkítsajna.

⁵³ Jñà xit̃a xi tsjìn-la tsojmì xi kine, 'ño kjìn tsjá-la,

koa jñà xit̃a nchiná, nimé tsjá-la, tà síksásen tiyaá-ne.

⁵⁴ Nainá síchját'a-la naxandá Israel, jñà xit̃a chìnda-la;

mikiì síjchàajìin nga tjòkèè Abraham,

⁵⁵ ngats'ìi tje-la nita mé nachrjein-ne.

Nga Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba jñà xit̃a jchínga-ná.

Kitsò María.

⁵⁶ Jè María, jàn sá tsibìjnakò Elisabet; k'e komà iskan kiì-ne ni'ya-la.

K'e nga kits'ìin Juan xi kis'ìin bautizar xit̃a

⁵⁷ K'e nga jye ijchò nachrjein-la, Elisabet, kits'ìin jngod-la ki'ndí x'in. ⁵⁸ Nainá, 'ño ndaà kisìkò. K'e nga kiì'nchré xit̃a xikjín kò xit̃a indii ni'ya-la tikoaá kjòtsja-la. ⁵⁹ Nga komà jìin nachrjein, kiìkò jè ki'ndí nga nguixkòn nò'mìl, mé-ne nga kisit'aà chibà-la yijo-la kjoa ts'e circuncisión. Jñà xit̃a xi kj'eíí, k'oaá s'ín mejèn tsibít'aà 'ín komi 'mì na'èn-la nga Zacarías mì. ⁶⁰ Tanga jè nea-la kitsò:

—Majìn, Juan k'óin.

⁶¹ Kitsò jñà xit̃a xi títsajna:

—¿Mé-ne kos'ín k'óin-ne? Nijngod xit̃a xinguíi xi kos'ín 'mì 'ín-la.

⁶² K'ée kitjònangui chisín-la na'èn-la kó k'óin. ⁶³ Zacarías kisijé jngod ítee nga kiskìjino, tsibít'aà: “Juan 'mì 'ín-la.” Ngats'ìi xit̃a xi ya títsajna, tà k'oaá komà-la. ⁶⁴ Zacarías tik'ée-ne kitáx'a-ne tso'ba kò tsaniyá-ne nijen, ikjoàn komà kiìchja-ne. K'ée kitsjaà-la kjondaà Nainá.

⁶⁵ Ngats'ìi xit̃a xi títsajna chraña indii ni'ya-la, tà kjòxkón-la k'e nga kiì'nchré

nga jye ma kiìchja-ne Zacarías. Xkì xi ján tsabísòn kjoa koi kóhokji inçhò nindodò nangui Judea. ⁶⁶ Ngats'ìi xit̃a xi kiì'nchré kjoa koi, tsohóko ijìin inìma-la; kitsò:

—Jè ki'ndí, k'e nga kojchínga, ¿yá xit̃a xi komà?

Nga jè nga'ño-la Nainá tíjnakò.

Kíi komà k'e nga jè Zacarías kiìchja it'aà ts'e Nainá

⁶⁷ Zacarías, na'èn-la Juan, kisijìin inìma-la Inìma Tsjeè-la Nainá. Kiìchja ngajo-la Nainá, kitsò:

⁶⁸ ¿Mé tà ndaà kji-la Na'èn-ná jè xi Nainá tsòd-la naxandá Israel nga j'ìi kichjítjì naxandá-la tikoa j'ìi síkíjnandeíi!

⁶⁹ Kitsjaà jngod-ná xit̃a xi tse nga'ño tjín-la nga j'ìi kachrjetjì-ná kjo'in xi kjoa ts'e jé-ná,

jè xi tje-la David xi chìnda-la Nainá tsibìjna.

⁷⁰ Nainá kisikjeén tso'ba jñà xit̃a tsjeè-la xi kiìchja ngajo-la.

K'oaá s'ín kitsò nga tisa tàts'en-la kjoa nga

⁷¹ kochrjekátjì-ná it'aà ts'e xit̃a kondra-ná,

kò xit̃a xi jtikeè-ná.

⁷² K'oaá tì kitsò Nainá nga skoe ima jñà xit̃a jchínga-ná.

Mikiì síjchàajìin jè 'én xi kitsjaà-la xit̃a jchínga-ná Abraham nga tsibíndaajìin-kò jngod kjoa tsjeè.

⁷³ Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba Abraham xi xit̃a jchínga kjiin-ná nga

⁷⁴ síkítsajnandeíi-ná ts'e xit̃a kondra-ná mé-ne nga mikiì kiskoán nga síxá-lá.

⁷⁵ Kjit'aà nachrjein tsjeè kitsajnaá tikoa kixi kitsajnaá nga nguixkòn Nainá.

Kitsò Zacarías.

⁷⁶ K'ée kitsò-la ki'ndí-la:

Ngaji, síikjeén-lè Nainá xi 'ño 'nga tíjna nga kinókjoa ngajo-la.

Ngajíí k'óin ítjòn-la Na'èn-ná nga kíndii ndiyá-la.

⁷⁷ Kénojmí-la naxandá-la kós'ín s'ín Nainá nga kochrjekátji-ná jé-ná.

Nainá, 'nó tse kjohimatakòn tjín-la nga síjchàat'aà-la jé-la jñà xita.

⁷⁸ Nainá síikasén jngod-ná xi nchrobá-ne ngajmiì.

K'e nga kjoí, k'oaá s'ín síhiseèn-la xita koni s'ín mahiseèn k'e nga tajñóya.

⁷⁹ Jñà kohiseèn-la kjohísjeèn-la xita xi i'nde jñò títsajnajìin,

ko xi jye ndiyá kjoa biyaà tjímaya.

Yaá kjíko-ná ndiyá ñánda tjín kjoa'nchán.

Kitsò Zacarías.

⁸⁰ Ki'ndí jè tímajchínga tíkoa tíse-la nga'nó xi ts'e iníma-la. Yaá tsibijna i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn skanda k'e nga tsibíts'ia nga tsibijna osen-la naxandá Israel.

Kíí komà k'e nga kits'iin Jesús

(Mateo 1:18-25)

2 Koi naxrjein k'e nga tjín-la xá ítjòn César Augusto tsjachrje jngod okixi nga ngats'iì xita naxandá xi otíxoma-la Roma, xojoón sí'taà 'ín-la. ² Jè xojon censo xi kisindaà ítjòn k'e nga tjína gobernador xita xi 'mì Cirenio ján i'nde ñánda 'mì Siria. ³ Kii yije xita nga kii kí'taà xojon yijo-la nga jngod ijngod naxandá-la xi chja-ne.

⁴ José itjo-ne Nazaret, naxandá ts'e Galilea, kii nangui ñánda 'mì Judea ya naxandá Belén ñánda kits'iin xita ítjòn xi David ki'mì nga jè José, tje-la ts'e David-né. ⁵ Kii kí'taà xojon yijo-la; tíkoaá kii jè María, chjoón-la xi tjína'nó-la nga jè kixan-ko, tanga jyeé ki'ndí 'ya. ⁶ K'e nga jye títsajna Belén, María ijchò naxrjein-la nga kits'iin ki'ndí-la. ⁷ Kits'iin ki'ndítjòn-la xi ndí ki'ndí x'in; kisikájté nikje-la; ya kisikánaya kaxa ñánda kjèn-ya cho, nga mì tí kii tjín-ne i'nde ya ni'ya ñánda ma níkjáya.

Kíí komà k'e nga jñà àkjale-la Nainá j'iikon jñà paxtò

⁸ Ya chrañat'aà-la Belén títsajna paxtò xi nchisikínda cho orré-la nga nitjen.

⁹ Tà nitóón ijchòkon jngod àkjale-la Nainá. Jè kjoajeya-la Nainá xi 'nó ote kji, kisihiseèn yije kóhokji jngod ítjandii ñánda títsajna jñà paxtò. K'e nga kijtseè, tsí ndaà kitsakjòn. ¹⁰ Jè àkjale kitsò-la:

—Kii tsakjoòn-jèn; 'an, koíí xá j'i-na nga síkf'nchré jngod-nò 'én xitse xi ndaà tsò xi 'nó kjotsja-la ngats'iì naxandá: ¹¹ I'ndeí kats'iin jngod ki'ndí ya naxandá-la David jè xi kochrjekajìin-ná kjo'in, jè xi Cristo, [xita xi xó kisikasén-ne Nainá], nga jè kotixoma-ná. ¹² Tjín jngod seña nga kixi kjoa: sakò jngod-nò ki'ndí xi tsjájtejiin níkje-la; kjinaya kaxa ñánda kjèn-ya cho.

¹³ Tik'e-ne kjìn jchán àkjale tsatsejèn-kjoò-isa xi inchrobà-ne ngajmiì xi 'nga kisikíjna Nainá. Kitsò:

¹⁴ Nainá kátas'e-la kjoajeya ján ngajmiì; ko i it'aà nangui,

'nchán kátas'e kjoa, it'aà ts'e xita xi tjín-la kjondaà-la Nainá.

¹⁵ K'e nga kii-ne jñà àkjale ján ngajmiì, jñà paxtò kitsò-la xíkjin:

—Tíkjaán skanda Belén nga jchaa kjoa xi koma koni s'ín kàsik'nchré-ná Na'én-ná.

¹⁶ Nitóón kii jñà paxtò ján Belén; k'e nga ijchò, kisakò-la ñánda tjína María ko José, koa jè ki'ndí, kjinaya kaxa ñánda kjèn-ya cho. ¹⁷ K'e nga kijtseèkon ki'ndí jè, tsibénojmí yije koni s'ín kitsò jè àkjale it'aà ts'e ki'ndí. ¹⁸ Ngats'iì xita xi kii'nchré koni s'ín kitsò jñà paxtò tà k'oaá komà-la. ¹⁹ Tanga jè María yaá tsibíjiin yije jiin iníma-la jñà 'én xi kis'enojmí-la. 'Nó kisikítsjeèn-jiin kjoa koi. ²⁰ Kii ijngod k'a-ne jñà paxtò; jeya tsachrje tíkoa ndaà kisikíjna Nainá ngats'iì kjoa xi kii'nchré

kò xi kijtsee, nga ngui k'oaá s'ín komà koni s'ín kis'enojmi-la.

**K'e nga jñà xita jchínga-la
Jesús kiiko ingo ítjòn ya
Jerusalén nga kisìngatsja Nainá**

²¹ K'e nga ijchò jìin nachrjein nga kits'iin ki'ndí jè, kisi't'aa chíba-la yijo-la kjoa ts'e circuncisión; Jesús kisi't'aa 'ín-la koni s'ín kitsò àkjale-la Nainá k'e nga tisa kisinaya'ma indso'ba nea-la.

²² Ijchò nachrjein nga k'oas'ín s'ín xita koi, koni s'ín tíchja kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, mé-ne jè María tsjeè kíjna-ne nguixkon Nainá. Nachrjein koi, kiiko Jesús ingo ítjòn ya Jerusalén nga kisìngatsja Nainá. ²³ K'oaá s'ín tjit'aa kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés: “Ngats'iì ki'ndí x'in xi jts'ín ítjòn, ts'eé Nainá, jè kongatsja.” ²⁴ Xita jchínga-la Jesús kiiko kjotjò-la nguixkon Nainá; jò tjoní'ña kò tsà jò pichón koni s'ín tjin kjotíxoma-la Nainá.

²⁵ Koi nachrjein ján Jerusalén tjna jngoò xita kixi xi ndaà beèxkón Nainá, Simeón 'mì. Tikoáá tíkoña-la jè xi sikkj-nandeí naxandá Israel; jè Simeón, yaá tijnako Inima Tsjeè-la Nainá. ²⁶ Jè Inima Tsjeè-la Nainá k'oaá s'ín tsibénojmiya-la Simeón nga mikii kiyá skanda k'e nga skoexkon Cristo xi Nainá sikkasén. ²⁷ Jè Inima-la Nainá kisikasén Simeón ján ingo ítjòn Jerusalén. K'e nga ijchòko Jesús jñà xita jchínga-la mé-ne nga kisikitasòn-ne koni s'ín síjé kjotíxoma-la, ²⁸ Simeón kiskoé ki'ndí jè, tsohóya tsja; 'nga kisikijna Nainá. Kitsò:

²⁹ Nà'èn, jyeé kòbitasòn 'én-lè koni s'ín ki'mì-ná, i'ndeí, 'nchán kàtiyaà 'an xi chí'nda-lè ma.

³⁰ Jyeé kòbe-na xkoaàn jè xi kochrjekátji-ná kjo'in,

³¹ jè xi kànikijna-osin nguixkon ngats'iì naxandá,

³² jè xi sùhiseèn-la kjohítsjeèn-la jñà xita xi mìtsà xita naxandá Israel.

It'aa ts'e ki'ndí jè, naxandá-lè Israel jeyaá kíjna.

³³ Jñà xita jchínga-la Jesús tà k'oaá komà-la koni s'ín kitsò Simeón it'aa ts'e ki'ndí-la. ³⁴ Simeón kisijét'aa-la Nainá nga kàtasíchikon-t'in; ikjoàn kitsò-la María, nea-la Jesús:

—It'aa ts'e ki'ndí jè, k'oaá s'ín tjinè-la nga kjin xita naxandá Israel kitjojin kjo'in koa kjin kixojin. Señ-la Nainá kíjna ³⁵ mé-ne nga jcha-la kó s'ín tjin kjohítsjeèn-la nga jngoò ijngoò xita, tanga kjin xita xi mikii kokjeín-la; tikoáá ngaji, k'oaá s'ín s'e-lè kjo'on-takòn koni tsà jngoò kicha ndojò kotokjá inima-lè.

³⁶ Tikoáá yaá tjna chjoón Ana xi chjaya 'én-la Nainá, tsòti-la Fanuel xi tje-la Aser. Jyeé 'nó xita jchínga. Itoò nó tsibijnako x'in-la. ³⁷ Nachrjein koi, jè chjoón Ana kò nijòn kaàn kò nijòn nó tjin-la nga tjna ka'an. Yaá bijnaya nachrjein inchijòn ya nditsin ingo ítjòn; kò nachrjein kò nitjen beèxkón Nainá; bítsi'ba-la koa bijnachjan. ³⁸ Tije-ne hora, chjoón jè ijchò kasijnat'aa chraña-la xita jchínga-la Jesús; kitsjaà-la kjondaà Nainá; kiichja-la ngats'iì xita it'aa ts'e ki'ndí jè, jñà xi tikoá nchikoña-la nga kitjotji yije naxandá xi chja-ne Jerusalén.

K'e nga kii ijngoò k'a-ne Nazaret

³⁹ José kò María, k'e nga jye kisihi-tasòn yije koni s'ín tíchja kjotíxoma-la Nainá, kii ijngoò k'a-ne ján Galilea ya naxandá-la Nazaret. ⁴⁰ Ki'ndí jè tíma-jchínga; ts'e-la nga'ño ijiin inima-la; tikoáá isa ndaà tímachiya-la; yaá tijnako kjondaà-la Nainá.

**Kii komà k'e nga jè Jesús
tsibijnaya ingo ítjòn ján Jerusalén**

⁴¹ Jñà xita jhínga-la Jesús, xki nó fi ya Jerusalén k'e nga bitjo s'eí Paxko.

⁴² Jesús, k'e nga jye tjín-la tejó nó tikoá kii ján Jerusalén koni s'ín choòn kjo'tíxoma ts'e s'eí Paxko. ⁴³ K'e nga inchrobà-ne xita nga jyehet'aà s'eí, jè Jesús yaá tsibijna Jerusalén; koá jñà xita jhínga-la mikii kisijiin-la tsà ya tsibijna. ⁴⁴ Jngoò nachrjein chinchimaya ndiyá. Maá-la tsà yaá tsóhojiin-la jñà xita xi nchifi-ne. K'e nga tsohótsjijiiin-la xíkjin ko xita xi beèkxon, ⁴⁵ mikii kisakò-la. K'eé kii ijngoò k'a ján Jerusalén nga kii kátsji.

⁴⁶ K'e nga komà jàn nachrjein nga nchihótsji, kisakò-la ya ndítsin ingo ítjòn; tjínajiiin-la xita xi okóya kjo'tíxoma-la Nainá; tí'nchré-la tikoá tíkjoàngui-la. ⁴⁷ Ngats'ii xita xi nchi'nchré-la tà k'oaá komà-la jè kjohítsjeèn xi tjín-la koni s'ín tíchja. ⁴⁸ Jñà xita jhínga-la, k'e nga kijtsee nga ya tjina, tikoáà tà k'oaá komà-la; jè nea-la kitsò-la:

—Ji na'èn, ¿mé-ne nga kos'ín niko-nájen? Na'èn-lè ko 'an tímakájno-najen nga kichiji, titsabinchaàtsji-lèjen.

⁴⁹ Jesús kitsò:

—¿Mé-ne nga binchaàtsji-ná? ¿A mi tjíin-nò nga tjínè-na nga ya kótijna ni'ya-la Na'èn-na?

⁵⁰ Tanga jñà xita jhínga-la mikii jahas'en-jiin-la jè 'én xi kitsò Jesús.

⁵¹ Jesús, kii ijngoò k'a-ne ján Nazaret ko nea-la ko na'èn-la; Jesús ndaà kisikitasòn-la xita jhínga-la. Jè nea-la tà yaá tsibíjiin-ikon inima-la ngats'ii kjoá koi. ⁵² Jesús, tímajhínga koá nachrjein inchijòn, isa ndaà tímachíya-la; tikoá tí'se-la kjondaà-la Nainá ko ts'e xita.

**'Én xi kiichja Juan xi
kis'iin bautizar xita**

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

3 K'e nga jye tjín-la chrj'oòn nó nga tíhotíxoma-la isònde xi chja-ne Roma jè xi 'mì Tiberio César, ko ján nangui Judea, jè tjina gobernador Poncio Pilato; ko jè Herodes, xitaxá ítjòn tjina ya nangui Galilea; ko jè Felipe xi 'ndse ma Herodes, xitaxá ítjòn tjina ya nangui nãnda 'mì Iturea ko ya nangui Traconite; ko jè Lisania, xitaxá ítjòn tjina ya nangui Abilinia. ² Ko ján Jerusalén, no'mi ítjòn títsajna jè Anás ko Caifás. Tíkoi-ne nachrjein, Juan, ki'ndí-la Zacarías, kits'ii-la 'én-la Nainá ya 'inde it'aà xìn nãnda nangui kixi choòn. ³ Juan, kii kóhokji indií xajngá nandá Jordán nga kiichjaya nga kátasikájno jé-la jñà xita nga mì tí jé kohótsji-ne, íkjoàn kátas'ín bautizar yijo-la mé-ne nga siijchàat'aà-la Nainá jé-la.

⁴ K'e nga k'oas'ín kiichjaya Juan, jñà tíbitasòn 'én xi kiskii Isaiás, xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

Na'ya-la 'én xi 'nó chja ya 'inde it'aà xìn nãnda nangui kixi choòn:

“Tjandaà ndiyá-la Nainá ya ijiin inima-nò; kixi tikijna koni jngoò ndiyá nãnda kojmeèya Na'èn-ná.

⁵ Ngats'ii xajngá kongásòn-né; ngats'ii nindoò ko chrjangui, kokixi-né; jñà ndiyá xi tsó'ño tjín, tikoáà kokixi-né; koá jñà ndiyá xi tjen-jen-jno tjen-jen-t'aà choòn, kojchoòn-la.

⁶ Ngats'ii xita nga títsa isònde, skoè-né kó s'ín s'iiin Nainá nga kochrjekátji jé-la xita.”

Kitsò Isaiás.

⁷ Juan kitsò-la jñà xita xi ijchò nga mejèn-la koma bautizar:

—Jñò xi xita tje-la ye 'mì-nò! ¿Yá xi okitsò-nò nga kinchat'aàxin-là jè

kjo'in xi sa nchrobá machrañat'aà-nò? ⁸Ndaà tjin kjoa xi t'een nga ndaa kàta'ya-nò nga jyeé kinikájno jé-nò nga mì tì jé binchaàtsji-nò. Kì bixón-jèn ya ijìin inima-nò: “Ngajen, [mikii s'e-najen kjo'in] nga yaá inchrobàt'aà-najen tje-la Abraham.” K'oaá xan-nò, Nainá, skanda jñà ndajo komaá-la šiikjatjia-la nga ixti-la Abraham koma. ⁹Jè kichayá jyeé kjiijnandaà nga kotesòn yá; ngats'ìi yá xi 'mì ndaa toò ojà-la, skanda ko ima-la, jtìsòn-né, ikjoàn sìnchájìin ni'ín nga kitì.

¹⁰Jñà xita kiskònangui-la kitsò-la:

—¿Mé xi s'en-jen?

¹¹Juan kiichja kitsò-la:

—Jè xi jò ma nachro-la kàtatsjá jngoò-la jè xi tsjin-la; jè xi tjin-la tsojmi xi kine, kàtatsjá-la jè xi tsjin-la.

¹²Tikoaá j'ìi i'nga xita-la xitaxá Roma xi síkíhjtì tsojmi nga mejèn-la koma bautizar. Kitsò-la Juan:

—Maestro, ngajen, ¿mé xi s'en-jen?

¹³Juan kitsò:

—Kì tsato níkíhjió koni s'ín tíchja kjotíxoma.

¹⁴Tikoaá kiskònangui i'nga jñà soldado, kitsò:

—Ngajen, ¿mé xi s'en-jen?

Juan kitsò-la:

—Kì xita binchaxkón-là, kì 'én ndiso nìyasòn-là k'e nga nì mé kjoa tjin-la nga ton mejèn-nò nachrjekájno-là; kàtajngòò-takòn koni tjin machjí-nò.

¹⁵Nchikoña jñà xita naxandá; nchisíkítsjeèn ijìin inima-la xi it'aà ts'e Juan: tsà jè xi Cristo, [xita xi xó kisikasén-ne Nainá]. ¹⁶Juan kitsò-la ngats'ìi xita naxandá:

—Okixi-né, 'an, tà nandá s'iin-nò bautizar; tanga nchrobá l'jngòò xi isà tse nga'ño tjin-la mì k'oaá-ne koni 'an; skanda mikii tj'nde-na nga skíjnda'ñoá xox'ín-la xojté-la; jè xi sa nchrobá, s'iin-nò bautizar ko Inima Tsjeè-la Nainá koa ko ni'ín. ¹⁷Jyeé kjinaya tsja jè pala nga šiitsjeè tje-la trigo. Kinchàxkó

trigo ya iya ni'nga; tanga jè tje-la trigo, kokà-né ya ijìin ni'ín nánnda mikii bits'o nita mé nachrjein-ne.

¹⁸Juan, k'oaá s'ín kiichjayajiin-la xita 'én ndaa-la Nainá; kjin skoya kjotíxoma tsibít'in-la xi ndaa tsò. ¹⁹Juan, tsohótiko jè Herodes xi xita ítjòn tjna, koií kjoa-la nga jè tjinako Herodías chjoón-la Felipe xi 'ndse Herodes. Tikoa tsohótiko Herodes ngats'ìi kjoa xi ch'o tís'ín. ²⁰Tanga jè Herodes, isáá 'ño ch'o kis'iin-isa: ndayá kiskinìs'en Juan.

Kii komà k'e nga komà bautizar Jesús

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹K'e nga tikj'eè ndayá fahas'en Juan nga tís'ín bautizar ngats'ìi xita naxandá, tikoaá k'eé komà bautizar Jesús; k'e nga tíchjat'aà-la Nainá Jesús, kitáx'a ngajmii. ²²Ikjoàn itjojen-nè-la Jesús jè Inima Tsjeè-la Nainá xi okji koni kji nise paloma; koa kina'yà jngoò-la 'én xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò:

—Ji-né xi ki'ndí-na xan-lè xi 'ño matsjake-lè; tsja tjin-la takoàn it'aà tsjii.

Tje-la Jesucristo

(Mateo 1:1-17)

²³Jesús k'e nga tsibít's'ia nga kisixá, tjin-la tsà katé nó. K'oaá s'ín tjiin-la xita, nga ki'ndí-la xó José; José, ki'ndí-la Elí;

²⁴Elí, ki'ndí-la Matat; Matat, ki'ndí-la Leví; Leví, ki'ndí-la Melqui; Melqui, ki'ndí-la Jana; Jana, ki'ndí-la José;

²⁵José, ki'ndí-la Matatías; Matatías, ki'ndí-la Amós; Amós, ki'ndí-la Nahúm; Nahúm, ki'ndí-la Esli; Esli, ki'ndí-la Nagai;

²⁶Nagai, ki'ndí-la Maat; Maat, ki'ndí-la Matatías; Matatías, ki'ndí-la Semei; Semei, ki'ndí-la Josec; Josec, ki'ndí-la Judá;

²⁷Judá, ki'ndí-la Joanán; Joanán, ki'ndí-la Resa; Resa, ki'ndí-la Zorobabel; Zorobabel, ki'ndí-la Salatiel; Salatiel, ki'ndí-la Neri;

- ²⁸ Neri, ki'ndí-là Melqui; Melqui, ki'ndí-là Adi; Adi, ki'ndí-là Cosam; Cosam, ki'ndí-là Elmodam; Elmodam, ki'ndí-là Er;
- ²⁹ Er, ki'ndí-là Josué; Josué, ki'ndí-là Eliezer; Eliezer, ki'ndí-là Jorim; Jorim, ki'ndí-là Matat;
- ³⁰ Matat, ki'ndí-là Leví; Leví, ki'ndí-là Simeón; Simeón, ki'ndí-là Judá; Judá, ki'ndí-là José; José, ki'ndí-là Jonam; Jonam, ki'ndí-là Eliaquim;
- ³¹ Eliaquim, ki'ndí-là Melea; Melea, ki'ndí-là Mainán; Mainán, ki'ndí-là Matata; Matata, ki'ndí-là Natán;
- ³² Natán, ki'ndí-là David; David, ki'ndí-là Isaí; Isaí, ki'ndí-là Obed; Obed, ki'ndí-là Booz; Booz, ki'ndí-là Salmón; Salmón, ki'ndí-là Naasón;
- ³³ Naasón, ki'ndí-là Aminadab; Aminadab, ki'ndí-là Aram; Aram, ki'ndí-là Esrom; Esrom, ki'ndí-là Fares; Fares, ki'ndí-là Judá;
- ³⁴ Judá, ki'ndí-là Jacob; Jacob, ki'ndí-là Isaac; Isaac, ki'ndí-là Abraham; Abraham, ki'ndí-là Taré; Taré, ki'ndí-là Nacor;
- ³⁵ Nacor, ki'ndí-là Serug; Serug, ki'ndí-là Ragau; Ragau, ki'ndí-là Peleg; Peleg, ki'ndí-là Heber; Heber, ki'ndí-là Sala;
- ³⁶ Sala, ki'ndí-là Cainán; Cainán, ki'ndí-là Arfaxad; Arfaxad, ki'ndí-là Sem; Sem, ki'ndí-là Noé; Noé, ki'ndí-là Lamec;
- ³⁷ Lamec, ki'ndí-là Matusalén; Matusalén, ki'ndí-là Enoc; Enoc, ki'ndí-là Jared; Jared, ki'ndí-là Mahalaleel; Mahalaleel, ki'ndí-là Cainán;
- ³⁸ Cainán, ki'ndí-là Enós; Enós, ki'ndí-là Set; Set, ki'ndí-là Adán; Adán, xi jè sobà Nainá tsibíndaà.

K'è nga jè xità neí kiskoòt'aà Jesús

(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

4 Jesús, nga ndaà tíjiin iníma-là jè Iníma Tsjeè-là Nainá, inchrobà ijn-goò k'a-ne ya xajngá nandá Jordán, koà jè Iníma Tsjeè-là Nainá kiiko jn-goò inde it'aà xìn nándá nangui kixi choòn. ² Ichán nàchrjein tsibijna. Jè xità neí kiskoòt'aà nga mejèn-là kàtát-sji jé Jesús. Ngats'ì nàchrjein koi, Jesús mìkì tsakjèn, tsibijnachjan-né. K'è nga jyehet'aà nàchrjein, jyeé 'nó kjòhojò-là. ³ Jè xità neí kitsò-là:

—Tsà kixi kjoa nga ngaji xi Ki'ndí-là Nainá 'mì-lè, tji-là okixi ndajo jè nga inchrájìn kàtama.

⁴ Jesús kiichja kitsò:

—Tjít'aà Xojoñ-là Nainá nga tsò: “Mìtsà tà koi tsojmì xi ma chine kítsakon-ne xità, tikoáá kítsakoón-ne ngats'ì 'én-là Nainá.”

⁵ Jè xità neí kiiko Jesús jngoò nindoò 'nga, tà jngoòhijta tsakó yije-là ngats'ì naxandá xi tjin isò'nde. ⁶ Jè xità neí kitsò-là Jesús:

—Ngajíí tsjaà yije-lè ngats'ì naxandá koi, nga jì kotixoma-là nga jeya kijni. Nga 'aán kjòngatsja yije. Tsà mejèn-na maá singatsja nita yá-ne. ⁷ Ngaji, tsà kosixkó'nchit'aà-ná ko jeya sikíjna-ná, tsijíí koma kòhotjín.

⁸ Kiichja Jesús, kitsò-là:

—Tisít'aà xìn-ná jì, xità neí. K'oáá s'ín tjít'aà Xojoñ-là Nainá nga tsò: “Jeya tìkíjni Na'èn-ná xi Nainá; tà jè tajngoò chaxkoín.”

⁹ Jè xità neí, ikjoàn kiiko Jesús ján Jerusalén; kisikíjnason ingo ítjòn nándá isà 'nga kji; kitsò-là:

—Tsà kixíí kjoa nga jì xi Ki'ndí-là Nainá 'mì-lè, tìkatjengui yijo-lè ijndé; ¹⁰ k'oáá s'ín tjít'aà Xojoñ-là Nainá nga tsò:

Nainá koíí xá-là àkjale-là mé-ne nga sikínda-lè,

¹¹ nga ko tsja tsoba'ño-lè mé-ne nga nijngòò ndajo satíngui-ne ndsokoiì.

¹² Kiichja Jesús, kitsò-la:

—K'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “Kì taxkì chít'aà-jèn Nà'èn-ná xi Nainá.”

¹³ Jè xita neíí, k'e nga mì tí kii kisakò-la kós'ín skónachan-la Jesús nga mejèn-la kohótsji jé, tsasit'aà xìn chiba nàchrjein-la skanda komà iskan.

Kíí komà nga tsíbíts'ia Jesús nga kisixá nangui Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴ Jesús j'ii ìjngòò k'a-ne Galilea, ko nga'ño-la Inimá Tsjeè-la Nainá ndaà tíjiin inima-la; kina'yà-la it'aà ts'e, kóhokji nga jngòò itjandiù nangui ts'e Galilea. ¹⁵ Tsakóya ya ni'ya ingo sinagoga xi ts'e naxandá nándá tsajmeè; ngats'ii xita xi kii'nchré 'én-la ndaà kisikíjna Jesús.

Kó kitsò Jesús nga mì kii kòkjeíin-la jña xita ya naxandá-la Nazaret

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶ Jesús ijchò Nazaret ya nangui-la nándá kòjchá. Jè nàchrjein níkjáya, koni s'ín s'ín kjit'aà, jahas'en ni'ya ingo sinagoga. Tsasijna kixi nga tsíbixke Xojon-la Nainá. ¹⁷ Kits'ii-la xojon-la Isafas, xita xi kiichja ngajo-la Nainá; k'e nga kiskíjn-daya jè xojon, kjòtsji-la nándá tjít'aà 'én xi tsò:

¹⁸ Jè Inimá Tsjeè-la Nainá tíjnako-na nga 'aán tsíbít'aà-na xá nga sika'bí-la xita imá 'én ndaà-la Nainá;

'aán kisikasén-na nga sindaà-na xita xi kjo'on tíjiin inima-la;

tikoáá koi xá kisikasén-na nga 'an kichjàjiin-la xita xi ndayá títsajna nga kítsajnandeíí-ne;

sindaà-na jña xita xi mikii tsejèn-la;

kítsajnandeíí xita xi tíyatòòn;

¹⁹ kichjàya jè nó-la Nainá k'e nga tsjá-la kjotjò xita-la.

²⁰ Tsíbixkóya-ne xojon, kitsjaà-la jè xita xi síchjít'aà xá ts'e ni'ya ingo sinagoga, ikjoàn tsibijna. Tà nchikotsejèn-la ngats'ii xita xi ya títsajna. ²¹ K'eé tsíbíts'ia Jesús nga kiichja kitsò:

—Índeí, jyeé kána'yà-la nga nguixkoòn kòbitasòn koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá xi 'an kòbixkee.

²² Ngats'ii xita ndaà kiichja it'aà ts'e Jesús. Tà k'oaá komà-la nga 'ño ndaà tsò 'én xi chja. Jña xita kitsò-la xikjín:

—¿A mìtsà jè jèè xi ki'ndí-la José?

²³ K'eé kitsò Jesús:

—Xi okixi, jñò, k'oaá k'oín-ná 'én xi tsò: “Chjine xkii, tiji tixkiù-la yijo-lè.” K'oaá ts'ín k'oín-ná: “Koni s'ín kina'yà-jen kjoa xi ki'nì ján Capernaum nga kinixkiù-la xita, k'oa ts'ín tixkiù-la i nangui-lè.”

²⁴ Jesús kitsò-isa:

—Okixíí xi xan-nò, nijngòò xita xi chja ngajo-la Nainá xi yaxkón ya nangui-la.

²⁵ Tikoáá okixíí xi xan-nò, kjìn íchjín ka'àn tjín ya Israel jè nàchrjein ts'e Elías k'e nga jàn nó osen mì tí kii ts'a-ne jtsí; j'ii kjinchrá 'ño kóhokji i'nde Israel. ²⁶ Tanga jè Elías mìtsà ya kii nándá títsajna íchjín ka'àn ts'e naxandá Israel; yaá kinikasén nándá tíjna chjoón ka'àn ts'e naxandá Sarepta xi chja-ne Sidón. ²⁷ Tikoáá kjìn ma xita xi tbindo-jno chrjoa yijo-la ya Israel koi nàchrjein ts'e Eliseo, xita xi kiichja ngajo-la Nainá. Tanga nijngòò xi xita Israel kjòndaà-ne, tà jè tajngòò Naamán xi Siria ts'e.

²⁸ Ngats'ii xita xi ya títsajna ya ni'ya ingo sinagoga, 'ño kòjti-la k'e nga kii'nchré 'én xi kiichja Jesús nga k'oaá s'ín kiskaàya-la nga kondra ts'e-né.

²⁹ Ngats'ii xita koi tsasítjen, tsachrjejiin Jesús ya naxandá jè, kiiko isò'nga nindòò nándá kijna naxandá-la nga mejèn-la sílkatjen-ngui naxi nándá nga 'ño tjen-jen-jno choòn. ³⁰ Tanga jè Jesús jahajiin osen-la koa kii.

**Jngòd x̄ita xi in̄ima ch'o-la
neíí síxájìin yijo-la**

(Marcos 1:21-28)

³¹ Jesús k̄i ñánda 'mì Capernaum, nax-andá xi ch̄ja-ne Galilea; tsakóya-la x̄ita k'è nga nachrjein n̄ikjáya. ³² J̄nà x̄ita, tà k'oaá komà-la koni tsò 'én xi tsakóya, nga jè 'én xi kiich̄ja, t̄jín-la k̄jotíxoma.

³³ Ya ni'ya ìngo sinagoga t̄jna jngòd x̄ita xi in̄ima ch'o-la neíí síxájìin yijo-la; x̄ita jè, 'nó kiich̄ja:

³⁴ —Jesús xi Nazaret tsiji, k̄i k'oaá niko-nájen. ¿Mé kjoa xi t̄jín-lè ko ngajen? ¿Mé-ne ngajen n̄jti-nájen? ¿A kòf̄i n̄ikjehesòn-nájen? Beèxkon-lè; j̄i-né xi X̄ita Tsjeè-la Nainá —kitsò.

³⁵ Jesús tsohótiko jè x̄ita neíí:

—Jyò t̄jni, titjòjìin yijo-la x̄ita jè! —kitsò-la.

Jè in̄ima ch'o-la neíí, tsajndoòt'aà nangui nga nguixkon ngats'ìi x̄ita, ìkjoàn itjòjìin yijo-la x̄ita jè, tanga n̄i mé xi kisiki'on. ³⁶ Ngats'ìi x̄ita xi t̄tsajna, tà kitsakjòn-né; k'èé tsohóko x̄ikjín:

—¿Mé 'én-ne koi? K'è nga ch̄ja x̄ita jè, t̄jín-la nga'ñó t̄kjoa t̄jín-la k̄jotíxoma nga síkitasòn-la in̄ima ch'o-la neíí —kitsò.

³⁷ Jesús, kina'yà-la kóhokji nga jngòd itjandìi nangui xi ch̄ja-ne Galilea.

**Kíí kis'ìin Jesús nga
kisindaà-ne nachíya-la Pedro**

(Mateo 8:14-15; Marcos 1:29-31)

³⁸ Jesús tsasítjen; itjo-ne ni'ya ìngo sinagoga; k̄i; jahas'en ni'ya-la Simón. Jè nachíya-la Simón 'nó xk'én. Ch'in t̄jnga t̄jín-la. J̄nà x̄ita kiich̄jat̄jì nga skótsejèn-la. ³⁹ Jesús tsasíniat'aà-la, tsohótiko ch'in t̄jnga; jè ch̄joón n̄itòón kjòndaà-ne. Ìkjoàn tsasítjen, k̄is'ìin-la x̄ita.

**Kíí kis'ìin Jesús nga
kjìn x̄ita xk'én kisindaà-ne**

(Mateo 8:16-17; Marcos 1:32-34)

⁴⁰ K'è nga t̄kaàt̄jì ts'oi, ngats'ìi x̄ita xi t̄jín-la x̄ita xk'én xi kjìn skoya ch'in t̄jín-la, j'ìiko ñánda t̄jna Jesús. Jè Jesús tsohót'aà-la tsja nga jngòd ìjngòd x̄ita xk'én; ngats'ìi x̄ita koi, kjòndaà yijeé-ne.

⁴¹ T̄kjoá kjìn ma x̄ita xi in̄ima ch'o-la neíí itjokàjìin yijo-la nga kjòndaà-ne. 'Nó kiich̄ja in̄ima ch'o-la neíí:

—J̄i-né xi K'ìndí-la Nainá 'mì-lè! —kitsò.

Tanga jè Jesús tsohótiko. Mik̄i kitsjaà'nde-la nga kiich̄ja, koi kjoa-la nga jyeé beèxkon nga jè xi Cristo, [x̄ita xi xó kisikasén-ne Nainá].

**Kíí komà k'è nga jè Jesús
kisika'bí 'én-la Nainá**

(Marcos 1:35-39)

⁴² K'è nga jye kis'e isén, itjo Jesús; k̄i jngòd ì'nde it'aà xìn ñánda tsjìn x̄ita. J̄nà x̄ita tsohótsji ñánda k̄i. K'è nga ijchò ñánda t̄jna, mejèn-la nga ya k̄ijnako nga mì xìn k̄joi. ⁴³ Tanga jè Jesús kitsò-la j̄nà x̄ita:

—T̄kjoá mochjeén-né nga xìn nax-andá kjikoa 'én ndaà-la Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. Koi xá kisikasén-na Nainá.

⁴⁴ K'oaá s'ín ch̄jaya 'én-la Nainá kóhokji ni'ya ìngo sinagoga xi t̄jín ya nangui-la x̄ita judío.

**Kjoxkón xi komà k'è nga
kjìn t̄jn tsibíxkóya Pedro**

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

5 Jesús k'è nga síjna ya indìi ndáchikon ts'è Genesaret kjòjt̄nè j̄nà x̄ita xi ijchò nga mejèn-la k̄jì'nchré 'én-la Nainá. ² Jesús, k̄ijtseè jò chitso xi ya k̄jioèndìi ya indìi nandá. J̄nà x̄ita nei-la xi bíxkóya t̄jn, jyeé itjojen chitso nga nchihoníjno na'ya-la. ³ Jesús

jahas'en jngoò chitso xi ts'e Simón, tsibítst'ba-la nga skínikjá-isa chitso-la ya ijiiñ ndáchikon. Ikjoàn tsibìjnaya nga tsakóya-la xita. ⁴ K'e nga jye tsakóya-la xita, kitsò-la Simón:

—Tikoji chitso-lè nándá nga isa 'nó nanga nandá; ikjoàn tìkatjen-ngui-ndá na'ya-nò mé-ne nga kixkóya-nò tìn.

⁵ Simón kùichja kitsò:

—Maestro, kànik'a-nájen nitjen nga kànixá-jen, nimé xi kásakó-najen; tanga tsà jì xi osi nga siikatjen-ngui-ndá na'ya-na, koma-né.

⁶ K'e nga ijngoò k'a kisikatjen-ngui-ndá na'ya-la, kjin jchán tìn tsibíxkóya, tsí mejèn xajndá na'ya-la. ⁷ K'ée kisikatjii-la tsja xíkjin nga kùichja-la jñà xita xi títaya chitso xi ijngoò mé ne nga kisichját'aà-la. Ingajò chitso jngoò k'a kitseè tìn. Mejèn tsà bixòngui-ndá nga 'nó i'í komà. ⁸ Jè Simón xi tìkoa Pedro 'mì, k'e nga kijtseè kjoa koi, tsasèn-xkó'nchit'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Tisít'aaxìn-ná Na'èn, 'an xita jé-ná!

⁹ Jè Simón ko xita xíkjin xi taña síxákjoò, tà kjòxkón-la nga 'nó kjin tìn kjòxkóya-la. ¹⁰ Tìkoaá tà kjòxkón-la jè Jacobo ko Juan, ixti-la Zebedeo, jñà xita xi taña síxákjoò Simón. Jesús kitsò-la Simón:

—Kì tsakjoòn-jèn, i'ndeì mì tì kii tìn kixkóya-ne, xitaá kixkóyi xi it'aà ts'an.

¹¹ K'e nga jye kiiko-ne chitso-la ya indii ndáchikon, yaá kitsjeiin-takòn yije tsojmi-la, ikjoàn kùitjingui-la Jesús.

K'e nga jè Jesús kisitsjeè jngoò xita xi tìbindojno chrjoa yijo-la

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹² Jesús k'e nga tsibìjna jngoò naxandá, ijchò jngoò xita x'in xi tìbindojno chrjoa yijo-la; nga kijtseè Jesús, tsohojna-ñiat'aà nangui nga kijtseèxkón Jesús, tsibítst'ba-la, kitsò-la:

—Na'èn, tsà mejèn-lè, tìtsjeè-ná ch'in xi tjin-na.

¹³ Jesús tsijmeé tsja nga tsohót'aà-la yijo-la xita jè, kitsò-la:

—Mejèn-na; jkàtandaà-ne!

Xita jè, nitoón kjòndaà-ne. ¹⁴ Jè Jesús kitsò-la:

—Kì yá xita xi bènojmi-la; t'in nándá tjna no'mii; takó-la yijo-lè nga jye kjòndaà-ne; tji-la kjotjò xi síjé kjotixoma-la Moisés mé-ne nga tsjeè kijna-ne nguixkon Nainá tìkoa skoe jñà xita nga jye kjòndaà-ne ch'in-lè.

¹⁵ Tanga Jesús, isaá 'nó kina'ya-isa-la; ko isaá kjin xita kjòxkóya xi mejèn-la nga kji'nchré-la; tìkoa mejèn-la nga kondaà-ne ch'in xi tjin-la. ¹⁶ Tanga Jesús xin i'nde fi nándá tsjin xita nga chjat'aà-la Nainá.

Kí k'is'iin Jesús nga kisindaà jngoò-ne xita xi mì kì ma síhiníyá yijo-la

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷ Jngoò nachrjein k'e nga tíhokóya-la xita Jesús, ya títajajiiñ xita fariseo ko xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Xita koi, ján inchrobà-ne naxandá xi chja-ne Galilea, Judea ko Jerusalén. Jesús ya tijnajiiñ inima-la nga'nó-la Nainá nga siindaà-ne ngats'i xita xi xk'én. ¹⁸ J'iiko jngoò xita xk'én xi mikii ma síhiníyá yijo-la; kjiya-la nachan-yá. Tsohótsji'nde-la kó s'ín sílka's'en xotjoa ni'ya ya nándá tjna Jesús. ¹⁹ Tanga mikii komà jahas'en ni'ya nga 'nó kjin xita títajajna; k'ée tsijin isò'nga ni'ya; jaaxìn nitja; kiskinijen-jiiñ-la xita koni s'ín kjiya nachan-yá-la jè xita xk'én. Yaá tsohójna nguixkon nándá tjna Jesús. ²⁰ Jesús k'e nga kijtseè nga mokjeiin-la it'aà ts'e, kitsò-la jè xita xk'én:

—Ngaji, jyeé kàchàat'aà-lè jé-lè.

²¹ Jñà xita fariseo ko xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés tsohóko inima-la, kitsò: “Xita jè, chjajno-la Nainá koni s'ín tsò. ¿Yá-né jè nga ma-la

síjchàat'aà-ná jé-ná? Tajngod Nainá xi síjchàat'aà-ná jé-ná.”

²² Jesús kijtseèya-là koni s'in nchisíkit-sjeèn; kiichja, kitsò-là:

—¿Mé-ne kotsò-ne inima-nò? ²³ ¿Mé xi isa chiba 'in tjin, tsà xán-là jè xita xi xk'én: “Jé-lè jyeé kichàat'aà-lè”, ko tsà xán-là: “Tísítjin koa títjeí”? ²⁴ Kokod-nò nga 'an xi Kíndí-là Xita xan-là yijo-na, tjínde-na nga síjchàat'aà-là jé-là xita i isò'nde.

Jè Jesús k'ée kitsò-là jè xita xi mikì ma síkjaníyá:

—Jí, k'oaá xan-lè, tísítjin, chjoí nàchan-lè, t'in-ne ni'ya-lè.

²⁵ Jè xita xk'én nitoón tsasítjen nga nguixkon ngats'iì xita xi ya títsajna; kiskoé nachan-là xi kijnasòn; k'e nga tífi-ne ni'ya-là, jeya chjat'aà-là Nainá. ²⁶ Ngats'iì xita xi ya títsajna tà kjòxkón-là, tíkoaá jeya kiichjat'aà-là Nainá. Tsakjón-ko-ne, kitsò:

—Índeí kàyaxkon jngoáá kjòxkón.

Mé kjoa xi komà k'e nga jè Jesús kiichja-là Leví

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ K'e nga jye os'in komà kjoa koi, itjo Jesús, kii; k'ée kijtseè jngod xita xi 'mì Leví, xita-là xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmì. Tíjnat'aà ímíxa ya nánda síkíchjítjì tsojmì ts'e Roma. Jesús kitsò-là:

—Nchrobátjngui-ná.

²⁸ Leví, tsasítjen; kisikítsajna yije tsojmi xi tjin-là; kiitjngui-là Jesús.

²⁹ Leví, ya ni'ya-là, tsí ndaà kis'iin-là s'eí Jesús. Tíkoaá kjìn xita xikjín títsajna xi tíkoa tsojmì síkíchjítjì, ko xita xi k'ejé; títsat'aà ímíxa. ³⁰ Jñà xita fariseo ko xita xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskìl Moisés tsatít'aà xita xi kota'yàt'aà-là Jesús, kitsò-là:

—¿Mé-ne jñà xita xi síkíchjítjì tsojmì, ko xi tjin-là jé, 'yò-koo koa bichi-koo?

³¹ K'ée kiichja Jesús kitsò:

—Jñà xita xi mìtsà ch'in tjin-là mìtsà chjine xkii mochjeén-là, tà jñà xita xi xk'én xi mochjeén-là chjine xkii. ³² Mìtsà koi xá j'i-na 'an nga j'íkjaàjñà xita kixi, jñà-né xita xi tjin-là jé nga kàtasíkájno jé-là nga mì tì jé kohòtsji-ne.

Kó kitsò Jesús k'e nga kitjòngangui-là mé-ne mì bitsajnachjan-ne xita-là

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ Jñà xita kitsò-là Jesús:

—¿Mé-ne jñà xita xi kota'yàt'aà-là Juan tsí ndaà bitsajnachjan tíkoa tsí ndaà bítsi'ba; k'oaá tís'in jñà xita fariseo; tanga jñà xita tsiji, kjèn-né koa 'biù-né?

³⁴ Jesús kitsò-là:

—K'e nga bixan jngod xita, ¿a komaá síkítsajnachjaán xita xi báhiytako-ná k'e nga tákó tjna xita x'in xi kòbixan? ³⁵ Tanga kijchò nachrjein nga tjáxìn-là x'in xi kòbixan, k'e-né nga kítsajnachjan xita.

³⁶ Tíkoaá tsibénojmi jngod-là 'én xi mangásòn [nga tsakóya-là nga jñà kjotíxoma jchínga, mikii sasén-là xi kjotíxoma xitse]. Kitsò-là:

—Mìtsà yá xi ote chiba níkje xitse nga bíjto-ne ko níkje ibaà. Tsà kos'in s'een kít'són níkje xitse; tíkoaá mikii ndaà kongásòn níkje xitse ko níkje ibaà.

³⁷ Tíkoaá mìtsà yá xi binchá xán ixii chrjoa jchínga; tsà kos'in s'een, k'e nga jye kojchá xán, síxajndá chrjoa jchínga, íkjoàn xixteèn xán; tíkoaá chíja jè chrjoa.

³⁸ Jè xán ixii, chrjoa xitsee sinchá mé-ne nga ndaà sìnchátjò-ne. ³⁹ Tsà yá xi skoí xán jchínga xi kjotsee jncha, mikii nítòn síjé jngod k'a xi xán ixii. Kítso-né: “Jè xán jchínga, ísaá ndaà.”

K'e nga jñà xita xi kota'yàt'aà-là Jesús tsate natín jè nachrjein níkjáya

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

6 Jngod k'a jè nachrjein níkjáya, ja Jesús nánda títje trigo. Xita xi kota'yàt'aà-là tsate natín-là trigo,

tsafèya-ne tsja, ìkjoàn kiskine. ²Tjín i'nga xitá fariseo xi kitsò:

—¿Mé-ne ko'nè-enò jè kjoa xi mikii tjínde nga kos'ín koma jñà nàchrjein níkjáya?

³Kiichja Jesús, kitsò-là:

—¿Jñò, a mìtsà jye tjiin-nò koni s'ín tíchja Xojon-là Nainá koni kis'iin xitaxá ítjòn xi ki'mì David ko jñà xitá-là xi kjihijitako k'e nga kjòhojò-là? ⁴Jahas'en ni'ya-là Nainá; kiskoé inchrájin tsjeè-là Nainá; tsakjèn. Tikoá kitsjaà-là xitá-là xi tjiko. Mikii tjínde nga jñà kòkjen. Tà jñà no'mii tjínde-là nga kòkjen.

⁵Jesús kitsò-isa-là:

—'An xi Ki'ndí-là Xitá xan-là yijo-na, 'aán otixoma-là nàchrjein níkjáya.

Xitá xi kixit'aà jngod tsja

(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶Jngod k'a k'e nga jè nàchrjein níkjáya, Jesús jahas'en ni'ya ingo sinagoga; tsibíts'ia nga tsakóya-là xitá. Koá yaá tjna jngod xitá xi kixit'aà tsja kixi. ⁷Jñà xitá xi okóya kjotixoma-là Nainá xi kiskii Moisés ko xitá fariseo nchisíkinda Jesús kó s'jin, a sindaá-ne jè xitá xi k'én jè nàchrjein níkjáya; mejèn-là nga skoe mé-ne nga koma kohongui-ne. ⁸Tanga Jesús jyeé tjiin-là kó s'ín nchisíkitsjeèn jñà xitá koi. Kitsò-là jè xitá xi kixit'aà tsja:

—Tisítjin, tisijna kixi ya jngod osen.

Xitá jè tsasítjen, tsasijna kixi. ⁹Jesús, k'eé kitsò-là ngats'ii xitá xi ya títsajna:

—Jngod kjoa skònangui-nò: ¿A tjínde-né k'e nga jè nàchrjein níkjáya nga ndaà s'eén, o xi ch'o s'eén? ¿A sik'en-ná o xi sindaá-ná jngod xitá?

¹⁰Jesús kiskoòtsejèn yije-là kóhotjin xitá xi ya títsajnandii-là. K'eé kitsò-là jè xitá xi kixit'aà tsja:

—Tjeendojoi ndseii.

Xitá jè, tsijmeé tsja, nitóón kjòndaà-ne. ¹¹Jñà xitá fariseo, 'ñò jti

komà-là; k'eé tsibíts'ia nga tsajoóya-ne mé xi siiko Jesús.

Kó 'mì 'ín-là xitá-là Jesús xi kota'yat'aà-là xi tejò ma-ne

(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹²Tjijnà-ne nàchrjein koi, Jesús kiimijin-jno jngod nindodò nga kiichjat'aà-là Nainá; kisik'a nitjen nga tíchjat'aà-là. ¹³K'e nga kis'e isén kiichja-là xitá xi kota'yat'aà-là; ìkjoàn jaàjin tejò xitá xi tsibíxáya-là. ¹⁴Jè Simón xi tikoá Pedro tsibít'aà 'ín; Andrés xi 'ndse ma Simón; Jacobo; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵Mateo; Tomás; Jacobo, ti-là Alfeo; Simón xi ya fit'aà-là kjotixoma ts'e xitá Celote; ¹⁶Judas, ti-là Jacobo; ko Judas Iscariote, jè xi iskan komà kondra-là Jesús.

K'e nga jè Jesús, kjin xitá kisindaà-ne

(Mateo 4:23-25)

¹⁷Jesús itjopen-jno-ne nindodò, tjiko xitá xi kota'yat'aà-là; j'ii jngod i'nde nándá isòn choòn; yaá tsibítsajna. Kjin ma xitá-là xi ya nchikoña-là; tikoáá kjin ma xitá xi k'eií xi inchròbà-ne kóhokji i'nde Judea ko naxandá Jerusalén ko xi inchròbà-ne Tiro ko Sidón, naxandá xi kjiyijòndii ndáchikon. Koi xá j'ii-ne nga kjinchrè-là Jesús, tikoá mejèn-là kondaa-ne ch'in xi tjín-là. ¹⁸Jñà xitá xi inima ch'o-là neií síjti-là, tikoáá kjòndaà-ne. ¹⁹Ngats'ii xitá, mejèn-là nga koòt'aà-là tsja yijo-là Jesús nga tseé nga'ño tíbitjojii yijo-là nga mandaa yije-ne xitá.

Kó kitsò Jesús it'aà ts'e xitá ima ko xitá nchiná

(Mateo 5:1-12)

²⁰Jesús kiskoòtsejèn-'a xitá xi kota'yat'aà-là kitsò-là:

—Mé tà ndaà-anò jñò xi xitá ima 'mì-nò, nga tsajòn-nó jñà kjòndaà xi tsjá Nainá nga jè tíhotixoma.

²¹ 'Mé tà ndaà-anò jñò xi ijò-nò i'ndeij, nga koma iskan, koskii-nò.

'Mé tà ndaà-anò jñò xi chihindáya i'ndeij, nga koma iskan kijno-nò.

²² 'Mé tà ndaà-anò k'e nga tjín xitá xi síjtikeè-nò tà 'an ngatji-na xi Ki'ndí-la Xitá xan-la yijo-na; k'e nga s'kítsajnat'aàxin-nò, k'e nga chja'on-ko-nò, k'e nga ochrjekàngui-nò koni tsà jngòò xitá xi 'nó ts'en. ²³ Tsja t'è-là takòn jè nachrjein koi; títjsa-là inima-nò; tseé kjondaà tjoé-nò ján ngajmii; tikoáá jñà xitá jchínga-la xitá xi beètoòn-nò, k'oaá tís'in kijtseètoòn jñà xitá xi kiichja ngajo-la Nainá.

²⁴ 'Tanga ima-xó-nò jñò xi xitá nchiná 'mì-nò nga tjín yije-nò xi mochjeén-la yijo-nò [tanga mikii níkítsjeèn kjondaà-la Nainá xi mochjeén-la inima-nò].

²⁵ 'Ima-xó-nò xi skii títsajnaà i'ndeij; k'e nga koma iskan, kohojò-nò.

'Ima-xó-nò jñò xi bijnò i'ndeij; k'e nga koma iskan kobaá-nò koa jchihindáya-nò.

²⁶ 'Ima-xó-nò jñò k'e nga ndaà síkít-sajna yije-nò xitá. Jñà xitá jchínga k'oaá tís'in ndaà kisikítsajna jñà xitá xi 'én ndiso kiichjaya.

Kó s'in sikoáá xitá kondra-ná

(Mateo 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Tanga jñò xi títjsana'yà, k'oaá xán-nò: Títjsacha kondra-nò, ndaà tikoò jè xi jtikeè-nò. ²⁸ Tijét'aà-là Nainá nga kàtasíchikon-t'in jñà xi chja'on-ko-nò, títis'batjiò jè xi ch'o síko-nò. ²⁹ Jè xi síjts'iin-t'aà kjioòn, tikoá tjii-là xi ngobà; jè xi fa'an nachrokisòn-nò, tikoá tjii-là nachro-nò xi ijngòò. ³⁰ Nita yá xitá xi síjé-nò tsojmi, tjii-là; tsà yá xi skoé xi tsojmi tsajòn, ki tì kii nijé-là. ³¹ Koni s'in mejèn-nò nga siiko-nò xitá, k'oaá tís'in tiko ngajo-nò.

³² 'Tsà matsjacha jè xi matsjakeè-nò, nimé kjondaà xi s'e-nò, nga k'oaá tís'in

jñà xitá ts'en, matsjakeè xíkjin. ³³ Tsà tà jñà ndaà síkoò xitá xi tikoá ndaà síko-nò, nimé kjondaà xi s'e-nò. Jñà xitá ts'en, k'oaá tì síko xíkjin. ³⁴ Tsà síkiña-là jè xi yaxkoòn nga koìchjí, tikoáá nimé kjondaà s'e-nò. Tikoáá jñà xitá ts'en síkiña-la xíkjin nga jyeé tjiin-la nga koìchjí yije kóhotjin. ³⁵ Títjsacha kondra-nò; ndaà tikoò; tikiña-là mé xi síjé-nò, nimé xi chiña-là it'aà ts'e. Tsà kos'in s'een, isaá tse kjondaà s'e-nò. Ixti-la Nainá xi 'nó 'nga tjna komaà k'e nga k'oas'in s'een koni s'in Nainá, nga tjín-la kjohimatakòn it'aà ts'e xitá xi 'nga ikon ko xi ch'o s'in. ³⁶ Chahimaa xinguiòò koni s'in beehima-nò Nainá xi Na'en-ná 'mì-là.

Mì kii koma jñà sikindaá jé-la xitá xinguiáá

(Mateo 7:1-5)

³⁷ 'Kì jé-la xinguiòò 'nè kindaa mé-ne nga Nainá tikoá mikii síkinda jé-nò; kì jé binchanè-là xinguiòò mé-ne nga Nainá mì jé kinchané-nò; tijchàat'aà-là jé-la xinguiòò mé-ne nga Nainá tikoá síjchàat'aà-nò jé-nò. ³⁸ Tjii-là xinguiòò; jè Nainá tsjá ngajo-nò; Nainá síichiba-nò chiba xi ndaà kitseé, xi 'nó jncha, xi ndaà kisitsajneé ko xi tíxixteèn-tji nga kíncha chijtsa-nò; jè chiba xi síchibaya-là xinguiòò, tijè síchibaya ngajo-nò Nainá.

³⁹ Jesús tsibénojmi jngòò-la kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

—Jngòò xitá xi mikii tsejèn-la, mikii koma kokò-la ndiyá ijngòò xi tikoá mikii tsejèn-la. Ingajò, yá kixoya ngajo nánda ch'o choòn. ⁴⁰ Jngòò xitá xi kota'yà mitsà isa 'nga tjna koni maestro-la; tanga k'e nga kjoehet'in-la nga ndaà skóta'yà, tikoáá kongásòn-né koni jè maestro-la.

⁴¹ '[¿Mé-ne jé-la xinguii níkinda-ne koa tsiji mikii níkindii?] ¿Mé-ne chitsejèn-la tjé xi kjinangui xkon xinguii, koa jè yá chiso xi kjinangui xkoiin mikii chitsejèn-la? ⁴² ¿A mì 'ya-jèn yá chiso xi kjinangui xkoiin?

¿Mé-ne kò'mì-là xinguii: “Ndsè, tjiì'nde-ná nga kochrjekànguia tjé xi kjinangui xkoiìn”? Ngaji xi jò ma isén-lè; ítjòn tìnachrjekàngui chiso xi kjinangui xkoiìn, mé-ne nga ndaà kotsejèn-lè, ikjoàn tìnachrjekàngui tjé xi kjinangui xkon xinguii.

**Kós'ín 'ya-là kós'ín tjin
inima-là jñà xita**

(Mateo 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Tsjìn yá xi ndaà kjoàn kò ch'o kjoàn toò xi ojà-là; tikoá tsjin yá xi ch'o kjoàn kò ndaà kjoàn toò xi ojà-là. ⁴⁴ Nga jngò ò jngòò skoya yá, k'oaá s'ín yaxkon-là koni kjoàn toò xi ojà-là. Jè toò iko, mìtsà yá na'yá ojà-là. Tikoá jñà toò uva mìtsà na'yá xanchroò ojà-là. ⁴⁵ Koni kjoàn yá, k'oaá tì kjoàn xita; jngòò xita xi 'én ndaà chja, koií-né nga kjòndaà tjiìn inima-là; koa jngòò xita xi 'én ts'en chja, koií-né nga kjoats'eén tjiìn inima-là; nga k'oaá tsò 'én xi nokjoá koni tsò kjohítsjeèn xi tjiìn inima-ná.

Chrjò ni'ya xi jò ma-ne

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ ¿Mé-ne kós'ín 'mì-ná nga bixón: “Na'èn, Na'èn”, koa mìkii nìkitasòn koni xan-nò? ⁴⁷ K'oaá xan-nò yá xi mangásòn jè xita xi 'an fit'aà-na, xi 'nchré 'én-na, tikoá síkitasòn. ⁴⁸ Jè mangásòn jngòò xita xi bíndaà ni'ya-là; 'nò nanga ò'nguii; bíjna tàts'en chrjò ni'ya ya isòn naxi. K'e nga 'ba jtsi xkón, fiì xajngá nandá, kaat'aà'nó-là ni'ya; nime xi siko nga ya tjindaàsòn naxi. ⁴⁹ Tanga jè xi 'nchré 'én-na koa mìkii síkitasòn, k'oaá ngaya-là koni jngòò xita xi bíndaàsòn ni'ya-là nánnda tà nangui; mìkii ndaà bíndaà tàts'en chrjò; fiì xajngá nandá, kaat'aà'nó-là ni'ya; yaá bixòña ni'ya jè; jngòò k'a bixòjen.

**Kii komà nga kjòndaà-ne
chì'nda-là xi xita sko-là soldado**

(Mateo 8:5-13)

7 Jesús, k'e nga jye tsakóya-là xita naxandá xi nchi'nchré 'én-là, kii, jahas'en-jiiìn naxandá Capernaum. ² Ya tjna jngòò soldado ítjòn. Jè chì'nda-là, 'nó xk'én. Kjomeè biyaa. Tanga 'nó tjòkeè. ³ K'e nga kii'nchré xita jè it'aà ts'e Jesús, kiskasén xita jchínga xi ts'e xita judío nga kii kítsi'ba-là Jesús mé-ne nga kàtjanchrobá, kàtasíxkii-là jè chì'nda-là xi xk'én. ⁴ Jñà xita jchínga, k'e nga ijchòkon Jesús 'nó tsibítsi'ba-là, kitsò-là: —Ok'ín-là nga síhját'aà-là xita ítjòn jè. ⁵ Tsjakeè naxandá xi chja-ne Judea, koa jè tsibíndaà jngòò-ná ni'ya ingo sinagoga i naxandá-ná.

⁶ Jesús kii ko jñà xita jchínga koi, tanga k'e nga jye kjomeè bijchó chrañat'aà-là ni'ya, jè xita ítjòn-là soldado kiskasén i'nga amigo-là nga kitsò-là Jesús:

—Na'èn, kì yijo-lè niji-là. 'An, mìkii ok'ín-na nga ngaji k'oin sobi ni'ya-na. ⁷ Tikoá mìkii ok'ín-na nga 'an kòfikon sobà-lè. Tanga tjiì okixi nga kàtandaà-ne chì'nda-na. ⁸ 'An, tjiìn-na nga tjin-lè kjotíxoma. Tikoá 'an, tjin-na xita ítjòn xi otíxoma-na, tikoá tjin-na soldado xi 'an otíxoma-là, k'e nga xan jngòò-là: “T'in”, fi-né; xan-là xi jngòò: “Nchrobóf”, nchrobá-né; koa k'e nga xan-là jè xi chì'nda-na: “K'oa t'jin”, síkitasòn-na.

⁹ K'e nga kii'nchré Jesús jñà 'én koi, tà kjòxkón-là. K'eé kiskòotsejèn-'a jñà xita xi tjingui-là; kitsò-là:

—K'oaá xan-nò, ya Israel, ni saà jngòò xita sakó-na xi kós'ín ndaà mokjeín-là koni jè xita jè.

¹⁰ Jñà xita xi kii kjaá Jesús, k'e nga j'ii-ne, jè chì'nda xi xk'én, jyeé kjòndaà-ne.

**Kós'ín komà k'e nga jè Jesús
kisikjaáya-là ki'ndí-là chjoón ka'àn**

¹¹ Nga komà iskan Jesús kii jngod naxandá xi 'mì Naín. Tjikò xita xi kota'yàt'aà-la, tikoáá kjìn xita xi tà xita naxandá tjingui-la. ¹² K'e nga jye ijchò chrañà ijto xotjoa naxandá, kjìn ma xita naxandá xi kjihjiktakò chjoón ka'àn nga nchifí kfhijìn jngod mik'en xi ti tà jngod-la jè chjoón ka'àn. ¹³ Na'èn-ná Jesucristo, k'e nga kijtseèxkon, kjòh-makeè; kitsò-la chjoón ka'àn:

—Kì chihindáya-jèn.

¹⁴ Kii kasit'aà chrañà-la jè kaxa mik'en, tsohòsòn-la tsja; jñà xita xi yangui mik'en chinchakò. Kitsò Jesús:

—Ngaji ti, k'oaá xán-lè: ¡Tisítjiiin!

¹⁵ Jè mik'en nijtoón tsibijna kixi; ikjoàn kiichja. Jesús, k'ée kisingatsja nea-la. ¹⁶ Ngats'iì xita xi tjiko, tà kitsakjòn-né; k'ée jeya kisikijna Nainá kitsò:

—Jngod xita tijnako-ná xi 'nó ndaà chja ngajo-la Nainá.

Tikoáá tjin xi kitsò:

—Nainá j'iì kasiko naxandá-la.

¹⁷ Jñà 'én koi, kina'yà-la kóhokji nangui Judea, ngats'iì i'nde nga jngod itjandii nangui Judea.

**Xita xi kota'yàt'aà-la Juan xi
kis'iin bautizar xita**

(Mateo 11:2-19)

¹⁸ Juan xi kis'iin bautizar xita kii'nchré yije kjoa xi tís'ín Jesús; jñà xita xi kota'yàt'aà-la tsibénojmi-la. K'ée kiichja jò-la xi xita ts'e. ¹⁹ Kisikasén nándá tijná Jesús nga skonangui-la, ¿a jè-né xi Cristo xi tjinè-la nga kjoii a xi kjeifí chífna-lá? ²⁰ Jñà xita-la Juan, k'e nga ijchòkon Jesús, kitsò-la:

—Jè Juan kásikasén-najen xi it'aà tsiji nga chjinangui-lèjen, ¿a jì-né xi Cristo xi tjinè-lè nga kjoii a xi kjeifí chífna-lajen?

²¹ Tjijè-ne hora, Jesús, kjìn xita kisindaà-ne xi xk'én, xi kjo'in

nchisjkjeifín, xi inima ch'o-la neifí tjiin inima-la; tikoáá kjìn xita xi mikii tsejèn-la kjòndaà-ne. ²² Jesús kitsò-la jñà xita xi ijchòkon:

—Tanguió ténajmí-la Juan jñà kjoa xi kà'yaa kò xi kàna'yà. Jñà xita xi mikii tsejèn-la, jyeé tsejèn-la; jñà xi tsá'yá kjoàn, jyeé ma fi-ne; jñà xi tñbindojno chrjoa yijo-la, tímatsjeéjnoó-ne yijo-la; jñà xita xi jtayaa, jyeé 'nchré-ne; kò xita xi jye k'en, nchifaáyaá-la; koa jñà xita ima, jye tís'enojmi-la 'én ndaà-la Nainá. ²³ ¡Mé tà ndaà-la jè xita xi ngui jngod k'a ndaà mokjeifín-la it'aà ts'an nga nimé xi osijna-ikòn-la!

²⁴ K'e nga jye kii-ne xita xi kisikasén Juan, tsibít'sia Jesús nga tsohóko xita xi it'aà ts'e Juan, kitsò-la:

—¿Mé xi tsanguì chitsejèn-la ya i'nde it'aà xin nándá nangui kixi choòn? ¿A jè tsanguì chitsejèn-la jngod yá inaxo xi síjtíya-la tjo? ²⁵ ¿Mé-né xi tsanguì chitsejèn-la? ¿A jngod xita xi 'nó ndaà kji nikje-la? Jñò, jyeé 'yaa, jñà xi ndaà kjoàn nikje xi ókjá, xi tikoá 'nó ndaà kjoàn tsojmì xi tjin-la, yaá tít'saya ni'ya-la xitaxá ítjòn. ²⁶ Tanga, ¿mé xi tsanguì chitsejèn-la? ¿A jngod xita xi chja ngajo-la Nainá? Okixi-né, k'oaá xan-nò, Juan, isaá 'nó ndaà koni jngod xita xi chja ngajo-la Nainá. ²⁷ It'aà ts'e Juan, yaá tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: 'An, sikasén ítjòn-lè xita-na xi kjiko 'én; jè xi koijindaaya ítjòn-lè ndiyá-lè.

²⁸ K'oaá xán-nò, ngats'iì xita xi tjin i isò'nde, nijngod xita xi mangásòn koni jè Juan xi kis'iin bautizar xita, tanga ya ijjin naxandá nándá otíxoma Nainá, jè xita xi fehet'aà-ne, isaá jeya tijná mì k'oaá-ne koni Juan.

²⁹ K'e nga kii'nchré jñà xita naxandá kò jñà xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmì, kjòjngod-ikon nga ndaà tjin jè ndiyá kixi-la Nainá, nga jye komà bautizar it'aà ts'e Juan. ³⁰ Tanga jñà xita fariseo kò xita chjine xojon ts'e

kjotíxoma-là Nainá, mìkii komà bautizar it'aà ts'e Juan. Tsachrjengui-né kjondaà xi tjíndaà-là Nainá nga tsjá-là xita koi.

³¹ Jesús kitsò:

—¿Yá xi siingásòn-koaa jñà xita xi tjin nachrjein i'ndeí? ¿Kó kjoàn xi kongásòn-ko? ³² Jñà kongásòn-kjoò jñà ixti xi bitsajna nditsin nga síská, chja-là xíkjin, tsò-là: “Kànikjaneé-nòjen xobí tanga jñò mìkii kachà; kàjndaá-nòjen sò xi ba tsò tanga mìkii kachihindáyaà.” ³³ J'ii Juan xi kis'iin bautizar xita xi mìtsà inchrájin tsakjèn, tikoá mìtsà xán kits'ii koa jñò bixón-nò: “Inima ch'o-là neí tjin-là.” ³⁴ Ikjoàn j'iaa xi Ki'ndí-là Xita xan-là yijo-na; ma-na kjeen, tikoá ma-na 'biaa; jñò, k'oaá s'ín bixón i'ndeí: “Xita chrjá'a-né, xita ch'i-né, amigo-la-né jñà xita-là xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmi ko jñà xi xita jé.” ³⁵ Tanga jè kjoachjine-la Nainá, 'yaá-la nga kixi tjin k'e nga jye bitasòn.

**Kó tsò 'én xi kiichja Jesús
k'e nga jngoò chjoón xi tse
jé tjin-là tsaníjno ndsoko**

³⁶ Jngoò xita fariseo kiichja-là Jesús nga mejèn-là kokjen-ko. K'e nga jahas'en ni'ya-la jè xita fariseo, tsibijnat'aà ímixa. ³⁷ Ya naxandá jè, tjna jngoò chjoón xi tse jé tjin-là. K'e nga kiinchré nga ya tijnat'aà ímixa Jesús, ya ni'ya-la jè xita fariseo, ijchòko jngoò chitsín xi tjíya-la xkii xi ndaà jne. ³⁸ Yaá tsasijnat'aà ij-ton ndsoko Jesús nga tjkindáya. Ikjoàn tsaníjno ndsoko Jesús ko ndáxkon. K'ée kisixijno-ne ko tsja skó. Kjìn k'a kiskine'a ndsoko. Ikjoàn kisikaàjno xkii xi ndaà jne. ³⁹ Jè xita fariseo xi kiichja-là Jesús, k'e nga kijtseè kjoa koi, kitsò ijiin inima-la: “¿Mé-ne nga mìkii beèxkon-ne yá chjoón-ne xi otísiko? Tsà kixi kjoa nga jè xita xi chja ngajo-la Nainá, skoexkon-né nga chjoón xi jé tjin-là.”

⁴⁰ K'ée kiichja Jesús, kitsò-la:

—Simón, jngoò kjoa koxán-lè.

Simón kitsò:

—Maestro, kot'in-ná.

⁴¹ Jesús kitsò:

—Jò xita títsajna xi ton tjen-la ts'e xita xi síkiña ton; jngoò xi 'òn sindo tjen-la; jè xi lingoò icháte tjen-la. ⁴² Ingajò xita koi, tsjin-la ton xi koichjí ngajo-ne. Jè nei-la ton kisijchàat'aà-la ingajò. Kot'in-ná, jñá-laá ingajò xita koi xi isa 'nò matsjakeè jè nei-la ton?

⁴³ Kiichja Simón kitsò:

—'An, k'oaá s'ín síkítsejèn, jè-la xi isa tse ton kitjen-la.

Jesús kitsò:

—Ndaà kichoòsòn-la.

⁴⁴ Jesús kiskoòtsejèn-jno jè chjoón, kitsò-la Simón:

—Chítsejèn-la chjoón jè. 'An, k'e nga kòfahas'eèn ni'ya-lè [mìkii kànikitasòin koni s'ín tjin kjotíxoma tsaján]; mìkii kò'biil-ná nandá xi mochjeén-la ndsokoaà nga saníjno; tanga chjoón jè, ndáxkoón kòhoníjno-ne ndsokoaà koa tsja skóò kásixijno-ne. ⁴⁵ K'e nga kànihixat'aà-ná mìkii kichine'a-ná tanga chjoón jè, kóni kòfahas'eèn ni'ya-lè tìkine'a ndsokoaà.

⁴⁶ Ngaji, mìkii kánáhijnoi asití skoaà, tanga chjoón jè, kòfahijno ndsokoaà xkii xi ndaà jne. ⁴⁷ Koi k'oas'ín xan-lè: Chjoón jè, jyeé kachàat'aà yije-la ngats'ii jé-la koi kjoa-là nga 'nó matsjakeè-na, tanga jè xita xi chiba kachàat'aà-la jé-la, isaá chiba matsjakeè-na.

⁴⁸ K'ée kitsò-la Jesús jè chjoón:

—Jé-lè jyeé kachàat'aà-lè.

⁴⁹ Jñà xita xi taña títsajnat'aà ímixa kitsò-la xíkjin:

—¿Yá xita-né jè nga tikoá ma-la síjchàat'aà-ná jé-ná?

⁵⁰ Jesús kitsò lingoò k'a-la jè chjoón:

—Koi-né nga mokjeín-lè it'aà ts'an nga bitjotjì-ne jé-lè; t'in-là ndaà-ne.

Íchjín xi kisichját'aà-la Jesús

8 K'e nga komà iskan, Jesús, kjìn naxandá tsajmeè, ko rancho, nga kiich-

jaya kɔ̄ kisika'bí 'én ndaà-là Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. Tjiko xita-là xi tejò ma-ne. ²Tikoáá tjiko i'nga íchjín xi jye kjòndaà-ne ch'in neif-là kɔ̄ xi k'ejí ch'in. Yaá tjiko María jè xi Magdalena 'mì, xi itòò inima ch'o-là neif itjojiin yijo-la; ³tjiko Juana, chjoón-là Chuza xi sikin-dá tsojmi-là xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes; tikoáá tjiko xi 'mì Susana koá kjìn-isa íchjín tjiko xi sichját'aà-là mé tsojmi xi tjín-la.

**Kjoa xi mangásòn ts'e
xita xi bitje xojmá**

(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴K'e nga jye kòkjìn xita xi xki xi ján naxandá j'i-ne, Jesús, tsibénojmi-là kjoa xi mangásòn. Kitsò-la:

⁵—Jngòò xita xi kiì k'jndi xojmá. K'e nga tsibíts'ia nga kisk'jndi xojmá, chixò chiba ya iya ndiyá. Koá chinchanè xita koá jñà nise tsakjèn. ⁶Ngui k'oa tjin chixòsòn ya nánda naxi choòn, tanga k'e nga isò xojmá, nitoón kixi nga mikii 'nchi'nde nangui. ⁷Ngui k'oa tjin chixò ya jjiin na'yá; yaá taña isòkjoò; k'e nga kjò'nga na'yá, kisik'en-ngui xka-là xojmá. ⁸Ngui k'oa tjin chixò nánda nangui ndaà; isò, kjò'nga, koá tsajà-là toò; kitsjaà jngòò sindo nga jngòò l'jngòò.

Jesús k'e nga jye tsibénojmi kjoa koi, 'nó kiichja, kitsò:

—iNdaà tiná'yaà koni xan-nò!

**Mé-ne kjoa xi mangásòn
kisikjeén-ne Jesús**

(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

⁹Jñà xita xi kota'yat'aà-là Jesús kiskònangui-là kó tsòya-ne jè kjoa xi mangásòn xi tsibénojmi-là xita. ¹⁰Jesús kitsò:

—Jñò, Nainá jye kitsjaà-nò nga jchaa kjoa ma-là xi bénojmiya kó s'ín otíxoma Nainá; tanga jñà xita xi k'ejí, tà kjoa xi mangásòn s'enojmi-là, mé-ne nga mikii

skoè-ne xi kjoa kixi nas'ín skótsejèn, mikii kochiya-là nas'ín nchi'nchré.

**Kó tsòya-ne kjoa xi mangásòn
ts'e xita xi bitje xojmá**

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹Jè kjoa xi mangásòn ts'e xojmá, kii tsòyaá-ne: Jñà xojmá, jè 'én-la Nainá. ¹²Jñà xojmá xi chixò iya ndiyá, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá, ikjoàn fii xita neif, faaxin jè 'én jjiin inima-là mé-ne nga mikii kokjeifin-là koa mikii kitjojiin kjo'in inima-là. ¹³Jñà xojmá xi chixòsòn naxi, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá, k'e nga tàts'en-là kjoa tsjaá ma-là nga mokjeifin-là, tanga tsjin-là i'ma; tà chibaá nachrjein mokjeifin-là; k'e nga mé kjoa xi sakó-la, nitoón sík'jna-ne. ¹⁴Jñà xojmá xi chixò l'jiin na'yá, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá; k'e nga jye tjimaya ndiyá-là Nainá, bits'ia nga sík'jno-là yijo-la, ótsji xi kjoa nchiná kɔ̄ xi kjoa kjotsja. Jñà kjoa koi xi tjin isò'nde bíchjoà-ikòn-là nga mikii makixi nga ojà-là toò. ¹⁵Jñà xojmá xi chixò nánda nangui ndaà, jñà ngaya-la xita xi ndaà tjin kɔ̄ xi kixi tjin inima-là; 'nchré 'én-la Nainá tikoá bíjiin-ikon 'én xi 'nchré; ndaà bincha kixi skanda k'e nga ndaà makjin-ya jñà 'én.

Kjoa xi mangásòn ts'e ni'ín xi síhiseèn

(Marcos 4:21-25)

¹⁶Tsjin xita xi oká ni'ín, ikjoàn bítsa'ma, o xi ya sík'jnangui nachan; jngòò ni'ín xi tì, sijna 'nga-né; yaá sijnaya candelero mé-ne nga kohiseèn-là jñà xita xi kjoahas'en ni'ya. ¹⁷Nimé kjoa tjin xi tji'ma i'ndeji xi mikii kotsejèn nga koma iskan; tikoáá tsjin kjoa xi tji'ma i'ndeji xi mikii jcha-là. Ngats'iì kjoa skoexkon yije xita.

¹⁸T'een kindá kjohítsjeèn-nò k'e nga kiná'ya 'én-la Nainá. Ndaà tiná'yaà. Nga jè xi tjin-là kjohítsjeèn k'oif isa-là; tanga

jè xi tsjin-la, skanda tjá'aán-la mé xi k'oas'in síkítsejen nga tjín-la.

Nea-la Jesús ko 'ndse

(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹ Nea-la ko 'ndse kiikon nánda tjina Jesús. Tanga mikii komà ijchò skanda nánda tjina nga 'nò kjin ma-ne xita xi tít-sajna. ²⁰ Jesús kis'enojmi-la, kitsò-la:

—Nea-lè ko jñà 'ndsi, ján nditsiaán tít-sajna, mejèn xó-la nga skótsejèn-lè.

²¹ Kiichja Jesús, kitsò:

—Xi nea-na ko xi 'ndsè xan-la, jñà-né xi 'nchré 'én-la Nainá, tikoá síkitasòn.

K'e nga jè Jesús kisikijnajyò tjoxkón

(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²² Jngoò nachrjein, Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la jahas'en jngoò chitso, kitsò Jesús:

—Tíkjaán, kitjájtoaá ján xijngoaa ndáchikon.

Ikjoàn kii. ²³ Tanga k'e nga kiisònda chitso, Jesús tsohojnafè-né. Ikjoàn kjòts'ia nga j'iì tjoxkón ya ijiin ndáchikon. Jyee tífahas'en nandá chitso; xkón tjín tsà ya skajiin-ndá.

²⁴ Jñà xita-la k'ée kiikon nga kisikjaá-la Jesús; kitsò-la:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Chitso, jye tkaànguindá! Jyee-la kiyá.

Jaá-la Jesús; ikjoàn tsohótiko tjoxkón ko ndáchikon, nitóon kisijyò-ne, kjòndaaya-ne. ²⁵ Jesús kitsò:

—¿Mé-ne mikii mokjeiín-nò it'aà ts'e Nainá?

Jñà xita-la tà kitsakjòn-né. Tà kjòxkón-la. Kitsò-la xikjín:

—¿Yá xita-ne jè nga chja-la tjo ko nandá koá síkitasòn-la?

Xita Gadara xi kjin inima ch'o-la neif tjiin inima-la

(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Ikjoàn ijchò ya nangui-la xita Gadareno xi kijna xijngoaa ndáchikon

ts'e Galilea. ²⁷ K'e nga itjojen chitso, Jesús, ijchò kasit'aà jngoò-la xita x'in xi ya inde-la naxandá Gadara. 'Nó kjòtsee tjiin yijo-la inima ch'o-la neif; mitsà nikje ókjá, koá mì ni'ya tjín-la; yaá xó bijnaya ngajo-la mik'en. ²⁸ Xita jè, k'e nga kijtsee Jesús, 'nó kiskindayat'aà-la koá tsasèn-xkó'nchit'aà-la; ikjoàn 'nó kiichja, kitsò:

—Jesús, ngaji xi Ki'ndí-la Nainá 'mì-lè xi 'nó 'nga tjina, ¿mé xi mejèn-lè ko 'an? ¡Bitsi'ba-lè, kì yatoòn-ná!

²⁹ Koií okitsò-ne, nga jè Jesús, jyee kos'in tsatixoma-la jè inima ch'o-la neif nga kàttitjoiin yijo-la xita jè. Jyee kjòtsee kos'in tjiin yijo-la nga biyaaxín; nas'in na'nó kichá cadena sit'aà'nó ndsoko ko tsja, chíkjoaá-la nga otejtso, ikjoàn fiko jè inima ch'o-la neif ya nangui kixi nánda tsjin xita. ³⁰ Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Kó 'mì-lè?

Xita jè kitsò:

—Legión 'mì-na.

Koií ko'mì-ne nga 'nó kjin inima ch'o-la neif tjiin yijo-la. ³¹ Jñà inima ch'o-la neif tsibítsi'ba-la Jesús nga mì yaá sílkat-sjoya nitjan-la neif nánda tjín kjo'in.

³² Ya it'aà nindoò, 'nó kjin ma chinga xi nchikjèn-jno ijiin ijñá. Jñà inima ch'o-la neif, tsibítsi'ba-la Jesús nga tsjá'nde-la nga ya kjoahas'en-jiin yijo-la chinga. Jesús, kitsjaá'nde-la. ³³ Jñà inima ch'o-la neif, nga jye itjoiin yijo-la xita jè, ikjoàn jahas'en-jiin yijo-la jñà chinga. Ikjoàn jñà chinga tsatfkjájen-jno ya naxi skanda ijiin nandá; yaá k'en-jiin nandá ngats'iì jñà chinga.

³⁴ Jñà xita xi nchikondá chinga, k'e nga kijtsee kjoa xi komà, tsangachikon nga kisikí'nchré naxandá kóhokji nánda rancho. ³⁵ Jñà xita naxandá, k'e nga kii'nchré, itjo katsejèn jñà kjoa xi komà. Kii nánda tjina Jesús. Tikoá ya tjinat'aà ndsoko Jesús jè xita xi jye itjoiin-ne yijo-la jñà inima ch'o-la neif.

Jyeé íkjá-ne níkjé-la, tíkoáá jyeé ndaà t́jín-ne kjoht́sjeèn-la. J́nà xítà k'e nga kijtseèxkon, tà kitsakjòn-la. ³⁶ J́nà xítà xi kijtseè kjoa koi, tsibénojímí-la xíkjín kó s'ín komà nga kjòndaà-ne jè xítà xi iníma ch'o-la neíí kisijíin yijo-la. ³⁷ Ngats'iì xítà xi títsajna ya nangui-la xítà Gadareno, kóhokji jngòò itjandiì, tsibítisi'ba-la Jesús nga kàtjì-ne, koíí kjoa-la nga 'nó kitsakjòn xítà koi. Jesús jahas'en-ne chitso, íkjoàn kù-ne. ³⁸ Jè xítà xi jye itjokàjìin-ne yijo-la iníma ch'o-la neíí tsibítisi'ba-la Jesús nga mejèn-la nga ya kojmeiìko; tanga jè Jesús kitsjaà-la okixi nga kàtjìna; kitsò-la:

³⁹—T'in-ne ni'ya-lè, tènójímí yije-la xítà nga 'nó tse kjoa kàsíko-lè Nainá.

Xítà jè, kù-ne; íkjoàn tsibítisi'ia nga tsi-bénojímí, kishingasòn 'én kóhokji nax-andá jè nga 'nó tse kjoa kisíko Jesús xi it'aà ts'e.

Tsòti-la Jairo kò chjoón xi kitsobà itjòn níkjé-la Jesús

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ K'e nga jye j'ii òngòò k'a-ne Jesús ján xijngoàà ndáchikon, kjòtsjaà-la j́nà xítà xi kjìn ma-ne, koíí kjoa-la nga ngats'iì, nchikoña-la. ⁴¹ J'iiikon jngòò xítà sko-la xi ts'e ni'ya òngòò sinagoga xi 'mì Jairo; tsasèn-xkó'nchit'aà ndsóko Jesús, tsibítisi'ba-la nga mejèn-la kjíko ni'ya-la. ⁴² Koíí xá j'iiíkjáá-ne nga jye tíbiyaà ndí tsòti-la xi tājngòò ma-ne xi tejò nó t́jín-la.

Jesús, k'e nga tífi, j́nà xítà nga kjìn ma-ne, chíbà-la tsohó'nchò'nó-né. ⁴³ Ya tsóhojiiin jngòò chjoón xi jye kjò tejò nó t́jín-la ch'in jní. Jye kjò tse ton kò tsojmì xi t́jín-la kisíkjeheya xi kjoa ts'e chjìnxkii; mikiì mandaa-ne nítà yá xi síxkii-la. ⁴⁴ Chjoón jè, kii kasit'aà chraña-la Jesús ya ijton íts'in nga kitsobà'nó itjòn níkjé-la, koa jè jní xi tíxixteèn-la, nitoón kisijyò-ne. ⁴⁵ K'eé kiskònangui Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi kàtsobà-na?

Ngats'iì xítà kitsò:

—Mìtsà yá-jèn.

K'eé kitsò Pedro kò xítà xi i'nga:

—Maestro, j́nà xítà nga kjìn ma-ne fàhitjen-lè koa ó'nchò'nó-lè, ngaji si-né: “¿Yá-né xi kàtsobà-na?”

⁴⁶ Jesús kitsò òngòò k'a:

—Tjín xi kàtsobà-na; kàbeéyáá-na nga kòbitjoiin nga'nó yijo-na.

⁴⁷ Jè chjoón, k'e nga kijtseè nga mikiì koma kójna'ma nga ki'yat'in-la, chíbà-la tíhotsé yijo-la nga tsasèn-xkó'nchit'aà-la Jesús. Tsibénojímí-la nga nguixkon ngats'iì xítà naxandá mé kjoa-ne nga níkjé-la Jesús kitsobà-ne, koa kó s'ín nga nítton kjòndaà-ne ch'in-la. ⁴⁸ Jesús kitsò-la:

—Ndí neaa, koi-né nga mokjeiín-lè it'aà ts'an nga kòmandaa-ne. T'in-la ndaà-ne.

⁴⁹ Táko tík'eé tíchja-isa Jesús nga j'ii jngòò xítà xi ts'e xítà ítjòn xi inchrobà-ne ni'ya-la nga kitsò:

—Ndí tsòti-lè jyeé k'en; kì tí kii nìjti-la Maestro.

⁵⁰ K'e nga kii'nchré Jesús kitsò-la:

—Kì tsakjoón-jèn; tà jè-né nga kàtakjeiín-lè, jè ndí tsòti-lè kondaá-ne.

⁵¹ K'e nga jahas'en ni'ya, Jesús, mikiì kitsjaà'nde-la xítà xi k'jeií nga jahas'en-ko, tà jè Pedro, Jacobo, Juan, kò na'èn-la kò nea-la ndí tsòti. ⁵² Ngats'iì xítà xi títsajna, nchikjindáya-né koa nchisikájno-né xi it'aà ts'e ndí tsòti. Tanga jè Jesús kitsò-la:

—Kì chíhindáya-jèn; mìtsà kòbiyáà ndí tsòti, tà kjinafé-né.

⁵³ J́nà xítà xi títsajna tà tsijnòkèe Jesús nga t́jiiin-la nga jyeé k'en. ⁵⁴ Tanga Jesús kiskoé tsja ndí tsòti; 'nó kiìchja-la kitsò-la:

—Tsòti, t́tsítjiiin!

⁵⁵ J'ii òngòò k'a-ne iníma-la; íkjoàn nitoón tsasitjen; Jesús kitsjaà okixi nga

tsjá-la xi skine. ⁵⁶ Jñà xita jchínga-la, tà kjòxkón-la; tanga jè Jesús kitsò-la:

—Kì yá xita xi bènójmí-la jè kjoa xi kòma.

K'e nga jè Jesús kitsjaà-la xá xita-la xi tejò ma-ne

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

9 Jesús kùchja-la xita-la xi tejò ma-ne xi jè tsibíxáya-la; kitsjaà-la ngañó kò kjotíxoma nga kochrjejiin yije iníma ch'o-la neí xi tjiin yijo-la xita; tikoá koma-la siindaà-ne xita xi ch'in xk'én tjín-la. ² Kisikasén nga kichjaya kó s'in otíxoma Nainá, tikoá siindaà-ne xita xi ch'in tjín-la. ³ Kitsò-la:

—Nimé xi ch'aà xi ts'e ndiyá; kì yá garrote ch'aà; kì na'yaá ch'aà; kì inchrajín ch'aà; kì toón ch'aà; tikoá kì jò nachro ch'aà. ⁴ Nita ñánda ni'ya nga kijchoò, yaá titsajna, skanda k'e kitjoo-nò. ⁵ Tsà jngòò naxandá ñánda kijchoò, tsà mikii skoétjò-nò, titjójnoò, titsajneè chijo-la ndsokòò nga kàteè kjoa koi koni jngòò seña, nga jñò, mì tì kii sis'in-là; kjo'ín s'e-la nga mikii mokjeifin-la.

⁶ Itjo xita koi, xkì xi ján naxandá kii; kisika'bí 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo; tikoáá kisindaà-ne xita xi ch'in tjín-la nga kijjindá naxandá.

K'e nga k'en Juan xi kis'iin bautizar xita

(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷ Jè xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes, k'e nga kii'nchré ngats'i kjoa xi tís'in Jesús, mikii beè kó s'in siikítsjeen, nga tjín i'nga xita xi tsò: “Juan, jyeé jaáya-la.” ⁸ Xita xi i'nga tsò: “Jè Elías xi tsatsejèn ijngòò k'a-ne.” Tikoáá xita xi k'jeí tsò: “Jaáya jngòò-la xita jchínga xi kùchja ngajo-la Nainá.” ⁹ Kitsò Herodes:

—'An sobà tsibíxá-la xita xi kisik'en Juan nga tsatesin. ¿Yá xita-ne jè xi kos'in tís'in kjoa xi 'nchrè?

K'oaá ma-ne nga mejèn-la skoexkon Jesús.

K'e nga 'òn jmiì xita kisikjèn Jesús

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰ K'e nga j'iì ijngòò k'a-ne jñà xita xi tsibíxáya-la Jesús, tsibénójmí ngats'i kjoa xi kis'iin. Jesús, k'ee kii kò jngòò i'nde ts'e naxandá Betsaida ñánda tsjin xita. ¹¹ Jñà xita, k'e nga kii'nchré nga jye kii Jesús, kiitjingui-la; k'e nga ijchòtjingui-la, Jesús, kisís'in-la, tsohóko, tsibénójmí-la kó s'in otíxoma Nainá, tikoá kisindaà-ne xita xi mochjeén-la nga kondaà-ne.

¹² K'e nga jye tímahixòn, jñà xita-la xi tejò ma-ne, ijchò kinchat'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Kot'in-la ngats'i xita kàtjì-ne mé-ne nga kàtasíkjáya ya naxandá chrañà'taà kò rancho ñánda sakò-la xi skine. I i'nde ñánda titsajnaá, it'aà xìn-né, nimé tjín.

¹³ Jesús kitsò-la:

—Tjiì-là jñò xi kòkjen xita koi.

Jñà xita-la kitsò:

—Nimé tjín-najen, tà 'òn ma inchrajín-najen koa jò ma tin, tà jè-la tsà konguí kindaà-lajen xi kòkjen ngats'i xita koi.

¹⁴ Maá-la tsà 'òn jmiì xi nguì xita x'in.

Jesús kitsò-la xita xi kota'yà'taà-la:

—Tikítsajnajtión, icháte icháte tikítsajna-nò.

¹⁵ K'oaá s'in kisikítsajna kóhotjín.

¹⁶ Jesús, kiskoé jñà inchrajín xi 'òn ma-ne kò jñà tin xi jò ma-ne; ikjoàn kiskoòtsejèn ngajmiì; kitsjaà-la kjondaà Nainá; ikjoàn kisixkoaya inchrajín, k'ee kitsjaà-la jñà xita xi kota'yà'taà-la nga kisika'bí-la jñà xita xi kjin ma-ne.

¹⁷ Tsakjèn yije kóhotjín xita, kó nga kjòskii; k'ee tsibíxkó-ne jñà xi tsiningui-ne; nguì tejò nisiyá komá.

**Kós'ín kiichja Pedro
nga jè Jesús xi Cristo**

(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

¹⁸ Jngodò k'a k'e nga tijnat'aàxin Jesús nga tíchjat'aà-la Nainá, ya títsajnakò xitá xi kota'yàt'aà-la. Jesús kiskòngui, kitsò-la:

—¿Kó tsò xitá, yá-ná 'an?

¹⁹ Jñà xitá-la kitsò:

—Tjín xi tsò: jè Juan xi kis'iin bautizar xitá, tíkoaá tjín xi tsò: jè Elías, koa tjín i'nga xi tsò: jáayaá-la jngodò-la xitá xi chinchima kjòtsee xi kiichja ngajo-la Nainá.

²⁰ Jesús kiskòngui-la kitsò-la:

—Jñò, kó bixón. ¿Yá-ná 'an?

K'eé kiichja Pedro, kitsò:

—Ji-né xi Cristo xi xó kisikasén-lè Nainá.

**K'oaá s'ín tsibénojmi
Jesús kjoabiyaà-la**

(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)

²¹ Tanga Jesús 'nó tsibít'in-la nga mì yá xitá xi keénojmi-la kjoa koi. ²² Kitsò-la:

—'An xi Ki'ndí-la Xitá xan-la yijo-na, tsee kjò'in siikjiaán; kochrje-ngui-na jñà xitá jchínga, kò xitá sko-la nò'miù kò xitá xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Siik'eén-na tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein kjoáya-na.

²³ Xi komà iskan kitsò-la kóhotjín:

—Tsà yá xi mejèn-la nga xitá ts'an koma, kàtatsjeiin-takòn mé xi mejèn-la yijo-la; koni jngodò xitá xi 'yajen krò-la, nachrjein inchijòn kàtijnandaà nga siikjeiin kjò'in xi kjoa ts'an; ndaà kàtjìt'aà-na. ²⁴ Nga nita yá xitá xi mejèn-la kochrjetjì yijo-la nga nimé kjò'in sakò-la, tà saá siichija-né kò kjò'in kíjnajiin; tanga jè xi tijnandaà nga tsjá yijo-la xi kjoa ts'an, jè-né xi kitjokàjiin kjò'in nga it'aà ts'an ndaà kíjna. ²⁵ ¿Mé xi siikijne jngodò xitá nas'in tjoé yije-la isò'nde tsà chija inima-la

koa siikits'ón yijo-la? Nimé. ²⁶ Tsà tjín i'nga xitá xi kosobà-la it'aà ts'an kò it'aà ts'e 'én-na, tíkoaá 'an xi Ki'ndí-la Xitá xan-la yijo-na, kosobà-na k'e nga kitjohen i'ngodò k'a nga skoe xitá kjoajeya-na, skoe kjoajeya-la Na'èn-na tíkoa skoe kjoajeya-la ts'e àkjale tsjeè-la Nainá. ²⁷ Xi okixi, k'oaá xán-nò, i'ndé títsajnajiin i'nga xitá xi mikii kiyá skanda k'e nga skoe kó s'ín otíxoma Nainá.

**Kíí komà k'e nga jè Jesús jahatjìya
í'ño isén-la kóhokji yijo-la**

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸ Tjín-la tsà kó jiin nachrjein nga tsibénojmi 'én koi, Jesús, kiimijìn-jno jngodò nindoò nga kiichjat'aà-la Nainá. Kiiko Pedro, Juan kò Jacobo. ²⁹ K'e nga tíchjat'aà-la Nainá, Jesús, jahatjìya í'ño isén-la; jè nikje-la 'nó kjòchroba; tsí ote tsatsejèn. ³⁰ Jò xitá x'in tsatsejèn xi nchi-joojkjod Jesús, jè Moisés kò Elías. ³¹ Xitá koi, tsí ote choòn kjoajeya-la nga jngodò itjandiì nánnda jncha. Nchijoóya-ne nga jè Jesús, jye tífi síkitasòn kjoa ján Jerusalén nga ya kiyá. ³² Jè Pedro kò xitá xíkjin, tsí 'nó nijná-la, tanga k'e nga jye kitjaàxin-la nijná kijtseexon kjoajeya-la Jesús kò jñà xitá xi jò ma-ne xi títsaj-nako. ³³ K'e nga jye chinchat'aà xin-la Jesús xitá koi, jè Pedro kitsò:

—Maestro, ndaà tjín nga i titsajnaá. Kíndaá jàn ni'ya xkójndá, jngodò tsiji, jngodò ts'e Moisés, jè xi i'ngodò ts'e Elías.

Jè Pedro tà k'oaá kitsò, mì tí kiì beè-ne kó s'ín kíchja. ³⁴ Tik'e-né nga tíchja Pedro, j'ii jngodò 'nguién-la ifi xi tsibí'ma xitá koi. K'e nga jahas'en-jiin ifi, tà kitsakjòn-né. ³⁵ Ya jjiin ifi kina'ya jngodò-la 'én xi kitsò:

—Jè jèe xi ki'ndí-na xi 'nó matsjake, jè tiná'ya-là.

³⁶ K'e nga jye kina'ya-la 'én koi tà jè tajngodò síjna-isa Jesús. Nachrjein koi jñà xitá-la jyò tsibìtsajna, nimé 'én xi kiich-

ja, mitsà yá xita tsibénojmi-la kjoa xi kijtseè.

K'e nga jè Jesús kisindaà jngòò-ne ti xi inima ch'o-la neif tjiin inima-la

(Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29)

³⁷ Xi komà inchijòn, k'e nga itjojen-jno-ne nindoò, 'nó kjìn xita kisatiikjòò. ³⁸ K'eé jngòò xita xi ya tijnajin-la xita kjìn, 'nó kiichja, kitsò-la Jesús:

—Maestro, tibitsi'bà-lè nga chítsejen-la ki'ndí-na xi tà jè tajngòò-ne. ³⁹ Jngòò inima ch'o-la neif tsoà'nó; tà nitoón kjindáya, ikjoàn 'nó síkatsé yijo-la; ochrje ndáxó tso'ba; tse kjo'in tsjá-la, mikii xátí tsjeiin. ⁴⁰ Kàbìtsi'bà-la jnà xita xi kota'yàt'aà-lè nga kàtachrjekàjiin inima ch'o xi tjiin yijo-la, tanga mikii kòma-la.

⁴¹ K'eé kiichja Jesús kitsò:

—Jnò, xita xi mikii mokjein-nò it'aà ts'an, xi ch'o 'nè. ¿Skanda mé nachrjein kótijnako-nò koa ska-na kjoa-nò? Nchrohókoji ki'ndí-lè ijndé.

⁴² K'e nga tinchrobá chraña jè ti, jè inima ch'o-la neif, tsajndoòt'aà nangui, ikjoàn kisikatsé yijo-la; tanga jè Jesús, tsohótiko jè inima ch'o-la neif; ikjoàn kisindaà-ne jè ti; kisingsatsja-ne na'en-la. ⁴³ Ngats'iì xita tà kjòxkón-la jè kjoajeya-la Nainá.

K'oaá s'in tsibénojmi Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jò k'a

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Ngats'iì kjoa xi kis'iin Jesús, tikoáá tà kjòxkón-la ngats'iì xita. Jesús kitsò-la jnà xita xi kota'yàt'aà-la:

⁴⁴ —Ndaà tiná'yaà jnà 'én koi; ki nijchàajiin-jèn: 'An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na yaá siingsatsja-na xita nguixkon xitaxá.

⁴⁵ Jnà xita-la mikii kjòchiya-la jè 'én xi kos'ín kitsò-la. Nainá tsibí'ma-né nga mikii kjoahas'en-jiin-la; tà kitsakjòn-né,

mikii kiskònangui-la Jesús kó tsòya-ne 'én xi tsibénojmi-la.

Yá xita xikjín xi kijná ítjòn

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶ Xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, tsibíts'ia nga tsajoóya-ne yá xita xikjín xi kijná ítjòn. ⁴⁷ Jesús, k'e nga kijtseè koni s'ín nchisikítsjeèn, kiskoé jngòò ndí ti, kisikjínat'aà-la yijo-la, ⁴⁸ kitsò-la:

—Nita yá-ne xi it'aà ts'an skoétjò jngòò ndí ti koni jè, 'aán xi skoétjò-na; jè xi skoétjò-na, tikoáá skoétjò-né jè xi kisikasén-na. Koií kjoa-la, jè xi isa nangui tjna xi ya tijnajiin-nò, jè-né xi isa tjna ítjòn.

Yá xi kondra-la Cristo ko yá xi xita ts'e

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹ Juan kitsò:

—Maestro, ki'ya jngòò-jen xita xi ko 'ín-lè ochrjekàjiin inima ch'o-la neif xi tjiin yijo-la xita; mikii kits'iì'nde-lajen nga mitsà xita tsaján xi jnà fit'aà-ná.

⁵⁰ Jesús kitsò-la:

—Ki bichakjáya-là. Jè xi mitsà kondra tsaján, xita tsaján-ná.

K'e nga jè Jesús tsohótiko

Jacobo ko Juan

⁵¹ K'e nga jye kjòchraña nachrjein nga kjoì ijngòò k'a-ne Jesús ján nga jmiì, 'nó tsi'beé-la ikon nga kii ján Jerusalén. ⁵² Kisikasén ítjòn i'nga xita-la jngòò naxandá jtobá ján nangui Samaria. Kii kátsji'nde nánda siikjáya. ⁵³ Jnà xita Samaria mikii kitsjaà'nde-la nga jyeé tjiin-la nga ján nchifi Jerusalén. ⁵⁴ Xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, Jacobo ko Juan, k'e nga kijtseè nga mikii kitsjaà'nde-la kitsò:

—Na'en, ¿a mejèn-lè nga k'oa kixón-jen nga kàtjanchrobá-jen ni'ín xi ts'e ngajmiì nga kàtjehesòn xita koi koni s'ín kis'iin Elías?

⁵⁵ Tanga jè Jesús kisikátji'a, tshóhítko. Kitsò-la:

—Jñò, mìkiì tjiin-nò yá ts'e inima xi kàtsjá-nò kjohítsjeèn jè. ⁵⁶ 'An xi Kí'ndí-la Xíta xan-la yijo-na, mìtsà koi xá j'i-na nga kàtachija inima-la xíta; jè-né nga kàtitjokàjiin kjo'in.

Ijjoàn xìn naxandá kii.

Jè xi mejèn-la nga kjitjingui-la Jesús

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷ K'e nga nchifiya ndiyá, jngoò xíta kitsò-la:

—Na'èn, kjítjingui-lè nita nándá-ne nga k'óin.

⁵⁸ Jesús kitsò-la:

—Jñà ninda, tjín-la nguijo nándá oy-ijò; tikoáá jñà nise tjín-la tjé; tanga 'an xi Kí'ndí-la Xíta xan-la yijo-na, tsjin-na i'nde nándá síkjáya.

⁵⁹ Jesús kitsò ijngoò-la xíta:

—Nchrobátjingui-ná.

Jè xíta xi oki'mi-la kitsò:

—Na'èn, tji'nde-ná nga íjtòn kjián kihijñàa na'èn-na.

⁶⁰ Jesús kitsò-la:

—Jñà mik'en kàtihijin mik'en-la; ngaji t'in, tika'bí 'én kó s'in otíxoma Nainá.

⁶¹ Ijngoò xíta xi k'oa tì kitsò:

—Kjítjingui-lè ngaji Na'èn, tanga tji'nde-ná nga kjián síhixat'aà ítjoàn jñà xíta xi títsajna ni'ya-na.

⁶² Jesús kitsò-la:

—Nijngoò xíta xi ijton íts'in t'kotsejèn-ne koma síkitasòn xá-la Nainá nga jè fhótíxoma. K'oaá गया-la tsà jngoò xíta xi tísikon nchrajá, tsà ijton íts'in t'kotsejèn-ne, mìkiì koma síxá.

Xá xi kits'ii-la xíta xi jàn-kaàn kò te ma-ne

10 K'e nga jye komà kjoa koi, Na'èn-ná Jesús kitsjaà-la xá ngui jàn-kaàn kò te xíta xi k'jeíí. Jò jò

kisikasén íjtòn nga kjjindá naxandá kò i'nde nándá nga isa iskan kjoí jè.

² Kitsò-la:

—Xi okixi, 'nó tse xá tjín xi it'aà ts'e 'Én-la Nainá koni s'in ma k'e nga kjin tsojmì majchá, tanga jñà xíta chí'nda xi síxá, chiba ma-ne. Títsi'ba-là jè Nei-la xá, kàtasíkasén-isa xíta chí'nda xi koi'xkó tsojmì koi. ³ Tanguió; 'aán síikasén-nò koni orrè ki'ndí ya ijiin-la cho tsején. ⁴ Kì chítsa ton ch'aà, kì naxá na'yaá ch'aà, nì xoxté tsjayaà; tikoáá mìkiì yá xíta xi nihixat'aà ya iya ndiyá. ⁵ Nita nándá ni'ya nga kitjás'een, íjtòn k'oa tixón: “Nchán kàtas'e ni'ya jè.” ⁶ Ni'ya jè, tsà tjín xíta xi ok'in-la nga s'e-la kjoa'nchán, kítasòn-né; tsà majin, mìkiì kítasòn.

⁷ Títsajna ya ni'ya nándá kitjás'een; kì xki xi ján ni'ya onguió; chinee, t'ioo mé tsojmì xi tsjá-nò. Jè xíta xi síxá mochjeén-né nga k'oi-la chíj-la. ⁸ K'e nga kijchoò jngoò naxandá nándá tsjá'nde-nò, chinee mé tsojmì xi tsjá-nò. ⁹ Tsà tjín xíta xi xk'én, tindaà-nò; koatin-la: “Jye kjòchrañat'aà-nò nga jchaa kó s'in otíxoma Nainá.” ¹⁰ Tsà jngoò naxandá nándá kijchoò, tsà mìkiì tsjá'nde-nò, tíjtáyaa ndiyá, koatin-la: ¹¹ “Skanda jè chíjo-la naxandá-nò xi kàtsobà'nó ndsokòd-jen, kítajneè-nòjen koni jngoò seña nga mì tì kii sí's'in-nòjen. Tanga kàtasijin-nò nga jye kjòchrañat'aà-nò nga jchaa kó s'in otíxoma Nainá.” ¹² K'oaá xán-nò, naxandá jè, isaá tse kjo'in s'e-la jè nchrjein k'e nga sindaajiin-la xíta, mì k'oaá-ne koni jñà xíta ts'e naxandá Sodoma.

Mé kjo'in xi tjoé-la naxandá xi mìkiì síkjahatjiya kjohítsjeèn-la kjoa ts'e jé-la

(Mateo 11:20-24)

¹³ 'IIma xó-nò jñò, xíta naxandá Corazín! 'IIma xó-nò jñò, xíta naxandá Betsaida! Tsà ya-làne naxandá Tiro kò Sidón nga k'oas'in kis'iaàn kjo'xkón xi ndaà tjín xi komà ya ijiin naxandá

tsajòn, tsà jñà xita Tiro kò Sidón kijtseè, jyeé-la nikje naxá íkjá kò chijo ni'ín títstajin koni seña nga jye kisikájno jé-la nga mì tì jé ótsji-ne. ¹⁴Tanga jè nachrjein nga sindajin, isaá tse kjo'in s'e-nò mì k'oaá-ne koni jñà xita naxandá Tiro kò Sidón. ¹⁵Jñò xi xita naxandá Capernaum tsajòn, ¿a k'oaá s'ín mokjein-nò nga jchaxkón-nò ján ngajmii? Majin, yaá kitsajnajñò ìnde ñanda tjin kjo'in.

¹⁶Jè xi 'nchré-nò, 'aán xi 'nchré-na; jè xi kochrjengui-nò, 'aán xi ochrjengui-na; jè xi kochrjengui-na, jè ochrjengui xi kisikasén-na.

Mé-ne kjòtsja-la jñà xita xi jàn-kaàn kò te ma-ne

¹⁷J'ii-ne jñà xita xi jàn-kaàn kò te ma-ne. 'Nó tsja tjin-la, kitsò:

—Na'èn, xi it'aà tsiji, skanda jñà inima ch'o-la neifí síkitasòn-najen.

¹⁸Jesús kitsò-la:

—Kixifí kjoa, kijtseè-ná jè xita neifí koni kji ni'ín ch'oón kji nga kiskaàngui it'aà ngajmii. ¹⁹'An, jyeé kitsjaà-nò kjotixoma kò nga'ño nga koma kinchanè ye kò cho na'yá, nga sikijneè-là ngats'ii nga'ño-la xita neifí xi kondra tsajòn; nimé xi ch'o sijkò-nò. ²⁰Tanga kì matsja-nò nga jè inima ch'o-la xita neifí síkitasòn-nò; jè xi kàtatsja-nò nga jye tjin-nò ìnde ján ngajmii nga jyeé ya tjit'aà 'ín-nò.

Mé kjoa-ne nga jè Jesús kitsjaà-la kjondaà Na'èn-la it'aà ts'e xita-la

(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹Tijè-ne hora, Jesús, tsjaá komà-la xi it'aà ts'e Inima Tsjeè-la Nainá; kitsò:

—Na'èn, xi tsiji ngajmii kò tsiji isònde, tsjaà-lè kjondaà nga jñà kjoa koi tsibìma-la jñà xita xi tjin-la kjoachjine kò xi 'ño tjin-la kjohitsjeèn nga jñà tsakoò-la xi taxki ndí xita ima kjoa. Jon, Na'èn, nga k'oaá s'ín kjòmejèn-lè.

²²'Ngats'ii kjoa ts'e kjotixoma, 'aán kisingatsja-na Na'èn-na. Mìtsà yá xi beèkxon yá-né xi K'indí-la ma, tajngò jè xi Na'èn ma; tikoáà mìtsà yá xi beèkxon yá-né xi Na'èn ma, tajngò jè xi K'indí-la beèkxon, kò jè K'indí-la kòkò-la jñà xita xi jè mejèn-la nga skoekxon, yá-né xi Na'èn ma.

²³Jesús kisikáfaya'a xita xi kota'yat'aà-la, tà jñà kiichjat'aà xin-la, kitsò-la:

—Mé tà ndaà-la jñà xita xi xkon nchibeè-ne koni s'ín títstajin jñò. ²⁴K'oaá xán-nò, kjin xita xi kiichja ngajo-la Nainá, tikoá kjin xitaxá itjòn xi kjòmejèn-la nga skoe jè kjoa xi jñò títstajin, tanga mìkiì kijtseè; tikoáà kjòmejèn-la nga kji'nchré jè xi títstajin, tanga mìkiì kii'nchré.

Xita samaritano xi ndaà xita

²⁵Jngò xita chjine xojon ts'e kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés kiikon Jesús nga mejèn-la skónachan-la, kitsò:

—Maestro, ¿mé kjondaà xi s'iaàn nga kijnakon inima-na nita mé nachrjein-ne?

²⁶Jesús kitsò-la:

—¿Mé xi tjit'aà jè xojon ts'e kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés? ¿Kó tsò xi bixkejìn?

²⁷Jè xita chjine xojon kitsò:

—“Titsjachi Na'èn-ná xi Nainá 'mì-la nga kò inima-lè, kò nga'ño-lè, kò kjohitsjeèn-lè; koa tís'ín titsjachi xita xingui koni tsà tì yijo tsiji-ne.”

²⁸Jesús kitsò-la:

—Ndaà kànokjoi. Tsà k'oas'ín s'iin, kijnakon-né.

²⁹Jè xita chjine xojon mejèn-la nga ndaà sijkifina yijo-la 'én xi kiskòngui; l'jngò k'a kiskòngui-la Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi xita xinguiáa?

³⁰Jesús kitsò:

—Jngò xita tífijen ján ndiyá Jerusalén skanda Jericó. Ya iya ndiyá

tsibíchjoà-la xità chijé. Tsafa'a'an tsojmi-la ko nikje-la. 'Nó kisiki'on. Ikjoàn yaá kisikájna k'en ya iya ndiyá. ³¹Tijè-ne ndiyá, k'e chiba-la jahajen jngodò no'miì, tanga k'e nga kijtseèkxon nga ya kjinaya ndiyá xità xi kitsi'on, tà jahat'aà xin-la. ³²Tik'eé-ne ja jngodò xità levita [xi iya ingo síxá] k'oaá ti kis'iin k'e nga kijtseèkxon xità jè nga kjinaya ndiyá; tikoaá tà jahat'aà xin-la. ³³Tanga k'e nga ijchò jngodò xità Samaria [xi xità kondra-la xità judío] nga koa tís'in tífi ndiyá jè, k'e nga kijtseèkxon, kjòhimaakeè-né. ³⁴Kiì kasit'aà chraña-la. Kisixkiì-la; kiskaajno asiti ko xán n'anda kitii-la. Ikjoàn tsibíjtéjiin; kisikínasòn-la kohòyo-la; kiiko jngodò ni'ya n'anda nga ma nikjáyaá. Jè kisikinda. ³⁵Xi komà inchijòn k'e nga jye tífi-ne jè xità Samaria, tsibíchjí-la nei-la ni'ya, kitsjaà-la ton koni tjin chí-la chí'nda xi jò nàchrjein; kitsò-la: "Tikinda-ná xità jè. K'e nga kjoì ijngodò k'a-na kíchjiá tsà isa tse síikje." ³⁶Ngaji, ¿kó si? Ingajàn xità koi, ¿yá-né xi xikjín jè xità xi kisiki'on chijé?

³⁷Jè xità chjine xojon kitsò:

—Jè xi xikjín, jè xità xi kjòhimaakeè.

Jesús kitsò-la:

—Ngaji, k'oaá tís'in t'iin.

K'e nga jè Jesús tsibijna ni'ya-la María ko Marta

³⁸Jesús k'e nga tjimaya-isa iya ndiyá, ijchò jngodò ndí naxandá jtobá n'anda tjna ni'ya-la chjoón xi 'mi Marta. Yaá kitsjaà'nde-la nga tsibijna. ³⁹Jè Marta tjna ijngodò-isa chjoón ndichja xi 'mi María. Jè María tsibijnat'aà ndsoko Jesús nga kiì'nchré-la 'én xi tibenojmí. ⁴⁰Tanga jè Marta, 'nó tísikájno xá xi tjin-la. Kiì kasit'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Na'èn, ¿a mi makájno-lè nga jè xin-guiaa tajngodò síkijna-na nga s'iaàn xá? Kot'in-la katasíchját'aà-na.

⁴¹Jesús kiichja kitsò-la:

—Marta, Marta, tsí ndaà níkájnoi, tsí ndaà binè-la xá yijo-lè. ⁴²Tà jngodò kjoa xi 'nó mochjeén. Jè María ndaà tjin xi kòfaájin; niyá xi kjoaáxin-la kjoa jè.

K'e nga jè Jesús tsakóya kjoa ts'e nga bitsi'baá

(Mateo 6:9-15; 7:7-11)

11 Jngodò k'a, Jesús tjna jngodò i'nde n'anda tíchját'aà-la Nainá; k'e nga jye kiichját'aà-la, jngodò xità xi kota'yat'aà-la kitsò-la:

—Na'èn, takóya-nájen kó s'in kinókjoat'aà-lajen Nainá koni s'in kis'iin Juan nga tsakóya-la xità xi kota'yat'aà-la.

²Jesús kitsò-la:

—K'e nga kinókjoat'aà-la, k'oaá s'in tixón:

Na'èn xi tijni ngajmiì, kàtayaxkón-la kjoajeya-lè nga tsjeè tijni.

Kàtjanchrobá kjotixoma-lè.

K'oas'in kàtama i it'aà nangui koni s'in mejèn-lè nga koma, koni s'in ma ján ngajmiì.

³Tjiì kjit'aà-nájen niño xi mochjeén-najen nga nàchrjein inchijòn.

⁴Tijchàat'aà-nájen jé-najen koni s'in nijchàat'aà-lajen ngats'iì xità xi ch'o síko-najen.

Ki kiì biì'ndi yá xi mejèn-la nga kot'aà-najen nga kinchátsji jé-jen.

⁵Jesús kitsò-isa-la:

—Jnò, tsà tjin jngodò-nò amigo, tsà osen nitjen onguíchoòn, tsà k'óin-là: "Amigo, tikina jàn-ná inchrajín-lè, ⁶jngodò amigo-na kòfiikon-na koa tsjin-na mé xi tsjaà-la." ⁷Tsà jè amigo xi tjna inga ni'ya, tsà kitsò: "Ki 'an nijti-ná. Jè xotjoa ni'ya jyeé tíchjoajtò. Jnà ndí ixti-na ko 'an jyeé kinikjáya-jen. Mikiì koma kósitjeen nga tsjaà-lè tsojmi xi mochjeén-lè." ⁸K'oaá xán-nò, nas'in majin-la nga osítjen nga amigo tsajòn,

tsà 'nó sísii-là, chaán kosítjen. Tsjá yije mé xi mejèn-nò.

⁹ K'oáá xan-nò: Tijé mé xi mejèn-nò, jè Nainá tsjá-nò; tinchátsjioð Nainá, sakó-nò; tinókjoat'aà-là Nainá mé xi mejèn-nò mé-ne skíx'a'nde-nò koni jngodò xotjoa. ¹⁰ Ngats'ii xíta xi síjé, tjoé-la, jè xi ótsji, sakò-la kò jè xi chjat'aà-la Nainá, tjáx'a'nde-la koni jngodò xotjoa.

¹¹ Jñò xi na'èn 'mi-nò, tsà inchrájin síjé-nò ixti-nò, ¿a ndajóó k'oi-là? Majìn. Koa tsà tin síjé-nò, ¿a yeé k'oi-là? Majìn. ¹² Tsà chjoó síjé-nò, ¿a cho na'yá k'oi-là? Majìn. ¹³ Jñò, nas'ín xíta xi ch'o 'nè, ma-nò 'biil-là ixti-nò tsojmi xi ndaà kjoàn; jè Na'èn-nò xi tjna ngajmi, isáá nítón síis'in-nò nga tsjá-nò Inima Tsjeè-la tsà jñò síjé't'aà-là.

Jngodò ni'ya xi jòya tjín

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ Jesús, tíhocrhejiin inima ch'o-la neif xi tíjiin inima-la jngodò xíta xi mikii ma chja. Xíta jè, k'e nga jye itjokàjiin jè inima ch'o-la neif, komà kiichja-ne. Jñà xíta xi nchikotsejèn, tà kjòxkón-la jè kjoa jè. ¹⁵ Tanga tjín i'nga xíta xi kitsò:

—Jè xíta sko-la xíta neif xi 'mi Beelzebú, jè tsjá-la nga'ño nga k'oas'ín ochrjekàjiin inima ch'o-la neif xi tíjiin inima-la xíta.

¹⁶ Tjín i'nga xíta xi mejèn-la skót'aà tsà kixi kjoa nga Nainá kisikasén Jesús; kisijé jngodò-la seña xi jeya tjín xi it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne. ¹⁷ Jesús, tik'eé kijtseèya-la koni s'ín nchisikítsjeèn xíta koi, kitsò-la:

—Ngats'ii naxandá xi jòya tjín nga kondra títsajna-la xíkjin, ti yijo-laá tísfikixòña-ne; tikoáá tsà jngodò ni'ya xíta xi jòya tjín nga kondra títsajna-la xíkjin tikoáá jngodò k'a tsjohoba xíta. ¹⁸ Tsà tikoá jè xíta neif, tsà jòya tís'ín xi tijè-ne yijo-la. ¿Kós'ín koma s'e-la nga'ño nga kotixoma? Jñò, bixón-nò nga 'an, koó nga'ño-la Beelzebú ochrjekàjñaà inima

ch'o-la neif. ¹⁹ Tsà k'oas'ín tjín kjoa, jñà xíta tsajòn, ¿yá xi tsjá-la nga'ño k'e nga ochrjekàjiin neif? Koi kjoa-la, tíjña-ne xíta-nò keènojmi nga mìtsà kixi kjoa nga jè sko-la neif sikjeèn. ²⁰ Tanga 'an, k'e nga ochrjekàjñaà inima ch'o-la neif xi tíjiin inima-la xíta, jè Nainá tsjá-na nga'ño. Jè kjoa koi tsòyaá-ne nga Nainá, jyeé i tíhotíxoma i it'aà nangui.

²¹ K'e nga jngodò xíta xi tjín-la nga'ño kò tjín-la kichá, kò ndaà síkinda ni'ya-la, ndaà jncha tsojmi xi tjín-la. ²² Tanga tsà kjoif jngodò xi k'ejéi xíta xi isa tse nga'ño tjín-la, síikijne-la, kjoaá'an yije kichá xi ma'ñót'aà takòn, ikjoàn síjòya yije tsojmi xi tjín-la; kjikò-né.

²³ Nítón yá xíta-ne xi mì 'an fit'aà-na, jè-né xi kondra-na; koa nita yá xíta-ne xi mikii síchjat'aà-na nga bíxkóyako-na xíta xi ts'an koma, jè tísfitsjohoba xíta.

Mé xi mat'in xíta k'e nga fii ijngodò k'a-ne inima ch'o-la neif

(Mateo 12:43-45)

²⁴ K'e nga jngodò inima ch'o-la neif bitjokàjiin inima-la jngodò xíta, yaá ojmeè i'nde nãnda kixi choòn, ótsji'nde nga síikjáya. K'e nga mikii sakó'nde-la, ijngodò k'a síkítsjeèn, tsò: “Kjin-la ijngodò k'a-na ni'ya-na nãnda inchróbà-na.”

²⁵ K'e nga bijchó ijngodò k'a-ne ni'ya-la, beè nga ndaà kisatiicha kò tsjeè choòn. ²⁶ Ikjoàn fikjaá ngui itodò xíkjin xi isa ch'o s'ín. K'eé fahas'en-jiin inima-la xíta jè; yaá bitsajna. Xíta jè, isáá 'ño ch'o bijná koni s'ín tsibijná nga sa itjòn.

Yá xíta-ne xi isa 'ño ndaà-la

²⁷ Tik'e-né nga tíbénojmi Jesús jñà kjoa koi, kiichja jngodò chjoón xi ya tíjnajiin-la xíta kjin, 'ño kiichja, kitsò:

—Mé tà ndaà-la jè chjoón xi kisikatsejèn-lè isò'nde tikoá kisikaki-lè!

²⁸ Jesús kitsò:

—Isáá ndaà-la jñà xíta xi 'nchré 'én-la Nainá, tikoá síkitasòn!

Xīta xi kisijé jngod kjojkón

(Mateo 12:38-42; Marcos 8:12)

²⁹ K'e nga jye kòkjìn xīta nānda tǐjna Jesús, tsibíts'ia nga kitsò:

—Xīta xi tǐjn nāchrjein i'ndeī, ch'oó s'ín; sǐjé jngod seña xi i't'aà ts'e Nainá, tanga nijngod seña skoe. Tà jè skoe seña ts'e Jonás. ³⁰ Koni s'ín komàt'in Jonás, jǎa xīta naxandá Nínive kijtseé jngod kjojkón xi ndaà tǐjn, 'an xi K'índí-la Xīta xan-la yijo-na, k'oaá tǐs'ín tǐjn jè kjoa xi sa komat'ian; jǎa xīta xi tǐjn i'ndeī skoeé kjojkón xi ndaà tǐjn. ³¹ Jè chjoón ítjòn xi ya otíxoma nangui sur, kosítjen-né jè nāchrjein k'e nga koíndaàjǐin Nainá; jè tsját'in 'én jǎa xīta xi tǐjn nāchrjein i'ndeī, koií kjoa-la nga kǐjǐn nangui j'i-ne nga j'i 'nchré-la kjoachjine-la Salomón; tanga nāchrjein i'ndeī, 'an xi tìchjàko-nò, isaá 'nó jeya tǐjnaa mì k'oaá-ne koni Salomón. ³² Jǎa xīta naxandá Nínive kosítjen-né jè nāchrjein k'e nga koíndaàjǐin Nainá; jǎa tsját'in 'én jǎa xīta xi tǐjn nāchrjein i'ndeī, koií kjoa-la nga kisikájno jé-la nga mì tǐ jé tsohótsji-ne k'e nga kǐichjaya 'én-la Nainá Jonás; tanga nāchrjein i'ndeī, 'an xi tìchjàko-nò, isaá 'nó jeya tǐjnaa mì k'oaá-ne koni Jonás.

Ni'ín xi síhiseèn-la xīta

(Mateo 5:15; 6:22-23)

³³ 'Nijngod xīta xi síkǐjna'ma k'e nga jngod ni'ín bí'a'í. Mitsà kaxa síkǐjnangui; síkǐjna'nga-né, candelero síkǐjnaya mé-ne nga kohiseèn yije-la xīta xi fahas'en ni'ya. ³⁴ Jǎa xkoaán, jè ma ni'ín xi síhiseèn-la yijo-ná; k'e nga ndaà tsejèn-ná, iseèn choòn yije-la yijo-ná; tanga tsà mikii ndaà tsejèn-la xkoíin, jǎo choòn-la yijo-lè. ³⁵ Ndaà chítsejǐn, ¿a ndaà tǐjna inima-lè? ¿A iseèn choòn-la? ¿A xi jǎo choòn-la? ³⁶ Tsà iseèn choòn kóhokji yijo-lè, tsà mì nānda tǐt'aà xi jǎo

choòn, ndaà kotsejǐn k'oaá ngaya-la koni tsà jngod ni'ín xi 'nó tǐtǐ tǐsíhiseèn-lè.

K'e nga jè Jesús kisikaká-la xīta fariseo ko xīta chjine xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 20:45-47)

³⁷ K'e nga jye kǐichjǎ Jesús, jngod xīta fariseo kǐichjǎ-la nga mejèn-la kòkjen-ko ya ni'ya-la. K'e nga jahas'en ni'ya Jesús, tsibijnat'aà ímixa. ³⁸ Jè xīta fariseo, tà k'oaá komà-la nga kijtseé nga jè Jesús, mikii kisihitasòn kjotíxoma xi xkón tǐjn, mikii tsanjǐno tsja nga tsakjèn. ³⁹ Kǐichjǎ Na'èn-ná Jesucristo, kitsò-la:

—Jǎo, xi xīta fariseo 'mì-nò, onijnoò chítsín-nò ko chroba-nò ya isò'nga-la, tanga jǐjǐn inima-nò, 'nó fahajǐin-nò nga chjaà'an-là tsojmǐ-la xīta xi k'jeif tǐkooá binchaàtsjioò kjoa xi ch'o tǐjn. ⁴⁰ Jǎo xi xīta tòndò 'mì-nò. ¿A mì tǐjǐin-nò: Nainá, k'e nga tsibíndaà isò'nga yijo-la xīta, tǐkooá tǐjè-ne xi tsibíndaà inima-la? ⁴¹ Tǐjǐ-là xīta ima kjondaà xi tǐjǐin inima-nò mé-ne nga tsejè kǐtsajnaà nguixkon Nainá.

⁴² 'Iima xó-nò xi xīta fariseo 'mì-nò! Nga ma-nò bíchjǐ-là Nainá xi teya oko-la ts'e xka menta ko xka ruda ngats'i xka xi ma chine, tanga mikii kjoa kixi níkoò xīta; mikii tǐòcha 'yaà Nainá. Koií kjoa xi 'nó mochjeén nga kǐtasòn; tǐkooá mochjeén-né nga kǐtasòn jǎa kjoa xi i'nga.

⁴³ 'Iima xó-nò xi xīta fariseo 'mì-nò! Nga mejèn-nò nga jǎo kǐtsané íxile xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, tǐkooá mejèn-nò nga skoexkón-nò xīta xi k'jeif, ndaà síixat'aà-nò ya ndítsin.

⁴⁴ 'Iima xó-nò jǎo xīta xi okoòya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko xi xīta fariseo 'mì-nò xi jò ma isén-nò! K'oas'ín tǐtsjoò koni kjoàn ngajo-la mik'en nga mikii tsejèn; k'e nga binchimasòn xīta, mikii beè mé xi jnchaya.

⁴⁵ K'ée kitsò jngoò jñà x̄ita chjine xojon:

—Maestro, k'e nga k'oas'ín nokjoi, t̄ikoaá 'on nokjoàko-nájen.

⁴⁶ Jesús kitsò:

—T̄ikoaá, j̄ima xó-nò jñò xi x̄ita chjine xojon m̄i-nò! Nga binè-là k̄jot̄ixoma-nò x̄ita xi k'ejí xi 'nó 'in t̄jín nga mikii ch̄ikjoa-là nga síkitasòn, tanga jñò, ni itsé nichjât'aà-là.

⁴⁷ J̄ima xó-nò xi bindaa chrjò-là mik'en ts'e jñà x̄ita xi k̄ichja ngajo-là Nainá! Jñà x̄ita jchínga-nò kisik'en.

⁴⁸ K'oáá s'ín bitjo kixi kjoa nga t̄jngoò-takòn nga x̄ita jchínga tsajòn kisik'en x̄ita koi, koa jñò, bindaa chrjò-là mik'en.

⁴⁹ 'Xi k̄joh̄itsjeèn ts'e Nainá kitsò-né xi it'aà ts'e x̄ita jchínga-nò ko tsajòn: "Siikasén x̄ita xi k̄ichja ngajo-na ko x̄ita xi 'an kot̄iixáya-là; tanga t̄jín xi sík'en koa t̄jín xi kondra k̄joi t̄jingui-là."

⁵⁰ Nainá kindaa síjé-là jñà x̄ita xi t̄jín i'nde, jn̄i xi kixíxteèn ngats'iì x̄ita xi k'en xi k̄ichja ngajo-là Nainá skanda k'e nga t̄isa kisindaà isò'nde; ⁵¹ mats'iāko-ne Abel x̄ita xi k'en ít̄jòn skanda jè Zacarías xi jyehet'aà-ne nga k'en; jè x̄ita xi k'en ya i'nde jngoò osen-là n̄anda t̄jna Ni'ya Tsjeè-là Nainá ko n̄anda binchásòn k̄jot̄jò xi tsjá-là Nainá jñà x̄ita. K'oáá xán-nò, jè Nainá síjé-là kindá jñà x̄ita xi t̄jín i'nde.

⁵² J̄ima xó-nò jñò x̄ita xi okòdya k̄jot̄ixoma-là Nainá xi kiskii Moisés! Binchachjoà-là x̄ita xi k'ejí nga mikii kjoahas'en-jiin-là kjoa chjine-là Nainá; jñò, mikii bitjaas'en-jñò ko mikii bi'nde-là xi k'ejí x̄ita nga fahas'en-jiin kjoa chjine-là Nainá.

⁵³ K'e nga jye okitsò Jesús jñà 'én koi, jñà x̄ita xi okóya k̄jot̄ixoma-là Nainá ko x̄ita fariseo 'nó tsibít'aà-là nga k̄jín skoya kjoa kiskònangui-là, ⁵⁴ t̄ikoa kisikinda nga skoe mé 'én xi k̄ichja-isa mé-ne nga koma kohòngui-ne it'aà ts'e x̄itaxá.

Kjoa ts'e x̄ita xi jò isén t̄jín-là

12 K'e nga jye 'nó k̄jín jmii kòk̄jín x̄ita, ch̄iba-là ot̄ijno, ot̄it'aà x̄ik̄jín, tsibíts'iā Jesús nga k̄ichja ít̄jòn-là x̄ita xi kota'yàt'aà-là; kitsò-là:

—T̄ikindaa yijo-nò it'aà ts'e x̄ita fariseo xi jò isén t̄jín-là; k̄i k'oáá s'ín komat'ioòn koni ma na'yo san nga sísan x̄ik̄jín k'e nga ot̄ijjín-là. ² Ni mé t̄jín xi t̄jtsa'ma xi mikii kot̄sejèn; ngats'iì xi t̄j'ima, jchaá-là. ³ Ngats'iì kjoa xi kinókjoa'maà k'e nga n̄it̄jén, k̄j'inchré yije x̄ita k'e nga nachrjein; jè kjoa xi ya kinókjoa'maà iya ni'ya-nò, ján isò'nga ni'ya, 'nó kiná'ya-là.

Yá-né xi kiskón-lá

(Mateo 10:26-31)

⁴ Jñò xi amigo ts'an xan-nò, k̄i tsakjoòn-là jñà xi ma-là sík'en yijo-ná; k'e nga jye ma, ni t̄i mé xi síko-isa-ná. ⁵ 'An, k'oa xán-nò yá xi kiskón-là; jè xi t̄iskón-là, jè xi ma-là sík'en-ná, ikjoàn t̄j'inde-là nga síkatjen-jiin-ná n̄anda t̄t̄i ni'ín xi ts'e k̄jò'in. K'oáá xan-nò, jè xi t̄iskón-là.

⁶ K'e nga 'òn ndí nise, saá jò ton sat̄ijna-ne. Tanga Nainá, t̄jín-là kindá. Nijngoò nise síjchàajjín. ⁷ Xi it'aà tsajòn, isaá 'nó tse ch̄jì-nò m̄i k'oáá-ne koni nas'ín 'nó k̄jín ma nise. Skanda tsjaskò t̄ixkeya yije-là Nainá. K̄i tsakjoòn-jèn, nga Nainá 'nó ndaà s'ín-nò kindá.

Jñà xi beèxkón Jesús nga nguixkòn x̄ita

(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ngats'iì x̄ita xi tsjá 'én nga nguixkòn x̄ita nga 'an fit'aà-na, t̄ikoaá 'an xi K̄i'ndí-là X̄ita xan-là yijo-na, tsjaà-là 'én jñà àk̄jale-là Nainá nga x̄ita ts'an xan-là. ⁹ Tanga jè xi k̄jójna'mat'in-na nga nguixkòn x̄ita, t̄ikoaá si'mat'in-né nga nguixkòn àk̄jale-là Nainá.

¹⁰Ngats'iì xit̄a xi ch'o tsò 'én xi kichjajno-na 'an xi Ki'ndí-là Xit̄a xan-là yijo-na, jchat'aà-là jé-là; tanga jñà xi kichjajno-la Inima Tsjeè-là Nainá mikii jchat'aà-là jé-là.

¹¹Jñò, k'e nga kjiko-nò xit̄a ya ni'ya ingo sinagoga, ya nguixkon xit̄a ítjòn ko ts'e xitaxá, kì makájno-nò kó s'in kixón nga kosiko yijo-nò mé 'én xi kinókjoaa.

¹²K'e nga kijchò hora nga kinókjoaa, jè Inima Tsjeè-là Nainá, keenojmíya-nò kó s'in kixón.

Xi ts'e kjoa nchiná

¹³Jngod xit̄a xi ya tíjnajiin-là xit̄a kjìn, kitsò-là Jesús:

—Maestro, kot'in-là jè 'ndsè kàtasíjòya tsojmi-là xit̄a jchínga-najen; xi 'an oko-na, kàtatsjá-na.

¹⁴Tanga jè Jesús kitsò-là:

—Jì amigo, mìtsà xitaxá tíjn-na nga 'an síjòya-nò tsojmi xi tsajòn.

¹⁵Jesús tíkoáá kitsò-isa-là:

—Chítsejèn, tíkoá t'een kindá yijo-nò; kì 'nó kjìn tsojmi binchaatsjiod ì isò'nde; nga jngod xit̄a, nas'in 'nó kjìn tsojmi tíjn-là, mikii sílkíjnakon tsojmi-là.

¹⁶Tíkoáá tsibénojmí jngod-là kjoa xi mangàsòn; kitsò-là:

—Jngod k'a jngod xit̄a xi 'nó nchiná, 'nó kjìn tsojmi kòjchàsòn nangui-là.

¹⁷Xit̄a jè, kisikítsjeèn; kitsò: “¿Mé xi s'iaàn? Tsjin-na ñánda kìnchaàxkoá tsojmi-na.” ¹⁸K'eé kitsò: “Jyeé be mé xi s'iaàn. Siikixòña ni'nga-na, ikjoàn kındaà-isa xi isa ì kjoàn; yaá kìnchaàxkoá yije kóhotjín tsojmi xi kòjchá-na ko xi tíjn-na. ¹⁹Ikjoàn xán-là yijo-na: Kjìn tsojmi 'nchaxkó-na. Kjìn nó koma-là; siikjáya, kókjeen, skiaa, siìtsjakoaa isò'nde.” ²⁰Tanga jè Nainá kitsò-là: “Jì xi xit̄a tònđo 'mì-lè, nitjen jè, kiyá-né. Tsojmi xi 'nchaxkó-lè, ¿yá ts'e koma?” ²¹K'oaá s'in mat'in jñà xit̄a xi tà tsojmi ts'e yijo-là bincháxkó koa mìtsà xit̄a nchiná nga nguixkon Nainá.

Kós'in síkindá Nainá jñà xi ítxi-là ma (Mateo 6:25-34)

²²Nga komà iskan Jesús kitsò-là xit̄a xi kota'yat'aà-là:

—Koií k'oa xan-nò: kì makájno-nò mé tsojmi xi chjinee nga síjchá yijo-nò ko mé nikje xi chikjá. ²³Isaá 'nó tse chjí-là nga titsajnakoaán ì isò'nde koni jñà tsojmi xi ma chine. Tíkoáá yijo-ná, isaá 'nó tse chjí-là koni jñà nikje xi chikjá. ²⁴Chítsejèn-là jñà nchraá; mì jnoó 'beé, mì nijin bincháxkó, tsjin-là kaxa nojmé, tíkoá tsjin-là ni'nga; tanga jè Nainá tsjá-là tsojmi xi kine. Jñò, isaá 'nó chjí-nò mì k'oaá-ne koni jñà cho xi tíjma-jjìn isén! ²⁵Jñò, nas'in takó 'nó sikájnoð, ni ítse koma síkatonè-là nachrjein-nò koni s'in tíjndaà-là Nainá. ²⁶Tsà mikii ma-nò nikitason kjoa xi chiba tíjn, mé-ne nga jè nikájno-nò kjoa xi isa chjá tíjn.

²⁷Chítsejèn-là naxó lirio, kó s'in majchá; mikii síxá, mikii ma-là faña nikje; tanga 'an, k'oaá xan-nò, ndaà tsà jè Salomón xi xitaxá ítjòn tsibijna nga 'nó xit̄a jeya, mì k'oaá kjoàn nikje tsohòkjá koni kjoàn jñà naxó. ²⁸Nainá, k'oaá s'in ndaà kjoàn s'in xkà ijñá, xi jngod nachrjein títsajnakon ko xi ma nchijòn kotsjòjjiin ni'in. Jñò xi xit̄a 'mì-nò xi mikii ndaà mokjeín-nò, ¿a mìtsà isa niton tsjá-nò Nainá nikje xi mochjeén-nò nga chikjá? ²⁹Jñò, kì nikájno-jèn; kì bixón-jèn: “¿Mé xi chjineé; mé xi s'ioaá?” ³⁰Ngats'iì xit̄a isò'nde, k'oaá tíjn tsojmi xi ótsji, tanga jñò, tíjnaa-nò Na'èn xi Nainá; jyeé tíjiin-là nga kotjín tsojmi xi mochjeén-nò. ³¹Jñò, tíjchátsjiod kjoa ts'e Nainá koni s'in otixoma; ngats'iì tsojmi xi mochjeén-nò tíkoáá tjoèsòn-nò.

Tsojmi xi 'nó tse chjí-là ngajmii (Mateo 6:19-21)

³²Jñò, xi ndí orrè-na xan-nò, kì tsakjoð-n-jèn; k'oaá s'in kiskoòsòn-là Nainá nga jñò kotixomakjoð ya ñánda

tíhotíxoma Nainá. ³³Tatijnaà tsojmi xi tjin-nò; tjiì kjojtò-là jnà xita xi mochjeén-la; k'e nga tsà k'oas'ín s'een, k'oaá ngaya-la koni tsà nchisakó ngajo-nò chijtsa ton ján ngajmiì xi mikii majchínga; sakò-nò tsojmi xi n'ò tse chji-là ján ngajmiì ya n'anda mikii kjoehet'aà, mikii bijchó chijé, tikoá mikii síkje cho kixo. ³⁴Ya n'anda kinchajtiòn tsojmi-nò, tikoá yaá síkítsjeèn inima-nò.

Chi'nda xi ndaà títsajnaandaà

³⁵'Ndaà títsajnaandaà nga síkitasòn-la Na'èn-ná koni jngod xita xi ndaà tíkjá xincho-la ko ndaà títi ni'ín-la. ³⁶K'oaá s'ín ndaà títsajnaakoòn koni jnà xita chi'nda xi nchikoña-la nei-la xi s'eí kòfi n'anda kòbixan xita, mé-ne k'e nga kjoí-ne, nei-la ni'ya kichja, síkjane xotjoa ni'ya, ikjoàn skíx'a-la. ³⁷Mé tà ndaà-la jnà xita chi'nda xi títsajnakon k'e nga kjoí-ne nei-la. Xi okixi, k'oaá xán-nò, jè sobà nei-la skoé nikje ot'aà-la nga kòd'aà koa síkítsajnat'aà ímíxa-la, ikjoàn síkjèn. ³⁸Mé tà ndaà-la jnà chi'nda xi kos'ín títsajnakon nas'ín jye ijchò osen nitjen, nas'ín jye nchrohós'e isén nga kjoí-ne nei-la. ³⁹Tjiin-nò tsà jngod nei-la ni'ya sijiin-la mé hora kjoí xita chijé nga síchijé-la, kfnakon-né nga mikii tsjá'nde nga kochijé-la. ⁴⁰Jnò, k'oaá tí'sín títsajnaandaà; 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, kjoí ijngod k'a k'e nga mikii títsachiña kjoa.

Chi'nda xi mì ndaà s'ín

(Mateo 24:45-51)

⁴¹Pedro kiskònangui, kitsò:

—Na'èn, jè kjoa mangàsòn xi tinokjoi, ¿a tà jiiin xi ot'i'mi-nájen, a xi kóhotjín xita?

⁴²Kitsò Na'èn-ná Jesús:

—K'oaá xán-nò yá-né xi chi'nda kixi xi tjin-la kjoachjine nga jè nei-la síkíjna'nda jnà chi'nda-la xi i'nga xi

ya síxá ni'ya-la mé-ne nga k'e kijchò chiba-la, síkjèn chi'nda xikjín. ⁴³Mé tà ndaà-la jè chi'nda xi k'oas'ín ndaà tísfkitasòn k'e nga kjoí-ne nei-la. ⁴⁴Okixi xi xan-nò, nei-la chi'nda jè, jè síkíjna'nda yije tsojmi xi tjin-la. ⁴⁵Tanga tsà jè chi'nda jè kítsò nga kòòko inima-la: “Nei-na, kjin nachrjein kochrjein-la nga kjoí-ne.” Ikjoàn koi'tsia nga skaàn-ko chi'nda x'in xikjín, tikoá k'oèe-la jnà chi'nda íchjín; kòkjen, koa skoí, koa koch'i. ⁴⁶Chi'nda jè, kjoí-ne nei-la jè nachrjein ko jè hora k'e nga mikii tíkoña-la. N'ò tse kjo'in tsjá-la; yaá síkíjnajiin-la n'anda títsajna xita xi mikii mokjeín-la.

⁴⁷Jè chi'nda xi jye ndaà tjiin-la mé xi mejèn-la nei-la, tanga mikii bíjnandaà, tikoá mikii síkitasòn koni s'ín síjé nei-la, koi' jé xi koma-la nga n'ò kojà-la nei-la. ⁴⁸Tanga tsà jè chi'nda, tsà mikii tjiin-la nga kjo'in tjin-la kjoa xi ch'o tjin, isaá chiba kjo'in s'e-la. Jè xi tse kitjoé-la, isaá tse sijé-la; tikoá jè xi tse kjòngatsja, tikoá isaá tse sijé-la.

Mé xi koma ya ni'ya-la xita xi jè ngatji-la kjoa ts'e Jesús

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹'Koni jngod ni'ín xi oká tjé ko síkijne-ngui xi tsjeè, koi' xá j'i-na i it'aà nangui nga kjoaxin-la jé-la xita mé-ne nga kòtsjeè-ne. Tsí mejèn-na tsà jye tíbitasòn. ⁵⁰K'oaá s'ín tjinè-na nga tse kjo'in kotojnaà; tsí ndaà makájno-na skanda k'e nga kítasòn! ⁵¹¿A k'oaá s'ín níkítsjeèn nga jè kjoa xi j'iiikoaa nga 'nchán kítsajna xita? Majin, xán-nò, kjoasiì kítsajnajiin jè ngatji-la kjoa ts'an. ⁵²Mats'ia-ne skanda i'ndeí kóni nga fi-isa nachrjein, k'oaá ngaya-la tsà 'òn ma xita xi títsajna nga jngod ni'ya, jòya koma; xi jàn ma-ne skaàn-kjoòko xi jò ma-ne, jnà xi jò ma-ne skaàn-ko xi jàn ma-ne. ⁵³Jò skoya s'e. Na'èn-la, kondra-laá koma jè kí'ndí-la; koa jè kí'ndí-la, kondra-laá

koma na'èn-la; nea-la, kondra-laá koma tsòti-la; jè tsòti-la kondra-laá koma nea-la; nachíya-la, kondra-laá koma jè kja'nda-la; jè kja'nda-la kondra-laá koma nachíya-la.

Seña ts'e nachrjein

(Mateo 16:1-4; Marcos 8:11-13)

⁵⁴ Jesús tikoá kitsò-la jñà xita xi kjin ma-ne:

—K'e nga 'yaà nga nchrobá ifi, bixón-nò: “Jtsí k'oa.” K'oaá s'ín bitasòn. ⁵⁵ K'e nga 'ba tjo tsjè, bixón-nò: “Ndobá kotsjè.” K'oaá s'ín bitasòn, matsjè-né. ⁵⁶ jñò, xita xi jò ma isén-nò! Maá-nò chitsejèn-là kó choòn it'aà ngajmii kò it'aà nangui, koa, ¿mé-ne nga mikii ma-nò 'nè kindá mé kjoa xi tíma jñà nachrjein xi titsajnaà?

Mé xi komat'iaán tsà mikii nìton kındaajìin-koáá kondra-ná

(Mateo 5:25-26)

⁵⁷ ¿Mé-ne nga mì tà jñò bındaajìin-là xinguioo nga kàtakixiya kjoa xi tjin-nò? ⁵⁸ K'e nga onguió ján nguixkon xitaxá kò kondra-lè, tinchátsji'nde-la ya iya ndiyá mé-ne nga koma jchibàndaà-nò nga mì ya kjiko-lè it'aà ts'e xitaxá koa jè xitaxá mì ya sùngatsja-lè it'aà ts'e policia koa jè policia nga mì ndayá skinis'en-lè. ⁵⁹ K'oaá xan-lè, mikii koma kitjoo-ne ndayá skanda k'e nga kichjítji yijo-lè nga yije xi sijé-lè xitaxá.

Mé xi koma tsà mikii sùkájno jé-la jñà xita

13 Tijnà-ne nachrjein koi, ijchò xita xi tsibénojmi-la Jesús nga jè Pilato tsatíxá-la xita nga taña kisik'en-kjoo cho kò xita Galilea k'e nga nchitsjá-la kjotjò Nainá. Kisikátjijiin jní-la cho kò ts'e xita.

² Kiichja Jesús, kitsò:

—Jñò, ¿a k'oaá s'ín nikítsjeèn nga isaá tse jé tjin-la jñà xita Galilea nga k'oas'ín

komat'in? ³ Majin, xán-nò; tsà mikii sùkájnoò jé-nò nga mì tì jé kinchátsji-nò, jñò, kiyá yije-nò. ⁴ K'e nga k'en jñà xita xi chrj'oon jàn ma-ne xi kiskaànè chrjò ts'e torre Siloé, ¿a k'oaá s'ín nikítsjeèn nga isaá tse jé tjin-la xita koi nga kos'ín komat'in, mì k'oa-ne koni ngats'iil xita xi tjin ján Jerusalén? ⁵ Majin, xán-nò; tsà mikii sùkájnoò jé-nò nga mì tì jé kinchátsji-nò, jñò, tikoáá kiyá yije-nò.

Kjoa xi mangásòn-kjoo yá iko xi mikii ojà-la toò

⁶ Jesús tikoáá tsibénojmi jngoo-la kjoa xi mangásòn. Kitsò-la:

—Jngoo xita xi kijna jngoo-la i'nde nánada tjin-la toò uva, yaá títjejiin jngoo-la yá toò iko. Xita jè, j'i katsejèn-la tsà yijà-la toò, tanga nímé kisakò-la. ⁷ K'eé kitsò-la jè xita xi tijná'nda: “Kó jàn nó nga fii katsejèn-la yá jè, tsà yijà-la toò. Tanga nímé tjin-la. Tichásoin. Nanguí tísikits'ón.” ⁸ Jè xita xi tijná'nda kitsò: “Na'èn, tikijna-là ngui jngoo nó-isa. Sikòn-la, siixan-ngui-la ni'nde nga jngoo itjandii; ikjoàn kingui-la tjé'nde. ⁹ Tsà koi nachrjein-la, kjoa-la toò nó xi nchrobá; tsà majin, komaá iskan kichásoin.”

K'e nga jè Jesús jngoo chjoón kisindaà-ne nachrjein nikjáya

¹⁰ Jesús, k'e nga tíhokóya jngoo ni'ya ingo sinagoga ts'e xita judío, jè nachrjein nikjáya, ¹¹ ya tijná jngoo chjoón xi jye kò chrj'oon jàn nó tijná nga xk'én. Jngoo inima ch'o-la neif tísitsit'in koa mì xó kii ma osijna kixi. ¹² Jesús, k'e nga kijtsee, kiichja-la, kitsò-la:

—Chjoón, jyeé ndaa-ne ch'in xi tjin-lè.

¹³ Ikjoàn tsohósòn-la tsja; jè chjoón, nitoón kjòkixi ijngoo k'a-ne, ikjoàn kitsjaà-la kjondaà Nainá. ¹⁴ Tanga jè xita sko-la ts'e ni'ya ingo sinagoga kòjtii-la nga jè Jesús kisindaà-ne chjoón jè, koií

kjoa-la nga nachrjein nikjáya; kitsò-la jña xita xi títsajna:

—Joòn nachrjein tjin nga ma maxá; jña nachrjein koi komaá kjinchrobà nga kondaà-nò, tanga mikii tínde jè nachrjein nikjáya.

¹⁵ K'ée kiichja Na'èn-ná Jesús, kitsò:

—Jñò, xi jò ma isén-nò. Jè nachrjein nikjáya, ¿a mì chíjnda'ño-jèn nchraja-nò ko búrrò-nò nga nachrjenguiod ni'nga nga onguí nik'iod nandá? ¹⁶ Ko jè chjoón jè, xi tsòti-la Abraham, jyeé kò chrj'òdn jàn nó tjin-la nga tíj'aa'ño-la xita neíí. ¿A mì koma tájnda'ño nas'ín jè nachrjein nikjáya?

¹⁷ K'e nga jye okitsò Jesús, tà kjòsobà-la ngats'iì xita kondra-la tanga jña xita naxandá kjòtsja-la koni s'ín tjin kjoxkón xi 'ño jeya tís'ín Jesús.

Kjoa xi mangásòn-kjoò xojmá mostaza

(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

¹⁸ Jesús kitsò:

—¿Mé xi k'oas'ín mangásòn-kjoò koni s'ín otíxoma Nainá? ¿Mé xi siingásòn-kjoaá? ¹⁹ Jè mangásòn-ko koni kji xojmá mostaza; k'e jngod xita bitjejiin nangui-la, ijkjoàn bisò, ma'nga; jña nise xi tjíma i'ngaá, bínda'a tjé-la jña chrja-la yá.

Kjoa xi mangásòn-kjoò na'yo san

(Mateo 13:33)

²⁰ Jngod k'a kiichja Jesús, kitsò:

—¿Mé xi siingásòn-kjoaá koni s'ín otíxoma Nainá? ²¹ K'oaá ngaya-la koni jè na'yo san, k'e nga jngod chjoón síkájiiin jàn chiba skoan inchrajín, masan yije-né kóhokji na'yo.

Xotjoa xi 'nchrèya kji

(Mateo 7:13-14, 21-23)

²² Jesús, nga tífi ján ndiyá Jerusalén, kjin naxandá jahato nga tsakóya, nax-

andá xi jtobá kjoàn ko xi iì kjoàn. ²³ Jngod xita xi kiskònangui-la, kitsò-la:

—Na'èn, ¿a chibaá ma xita xi kochrjekàjiin kjo'in Nainá?

Jè, k'ée kitsò:

²⁴ —T'een-là kjo'ño yijo-nò nga kitjás'een jè xotjoa xi 'nchrèya kji. K'oaá xán-nò: kjin xita komejèn-la kjoahas'en tanga mikii koma kjoahas'en. ²⁵ K'e nga jè nei-la ni'ya kosítjen nga kiichjoàjto xotjoa ni'ya, jñò, tsà ndítsiaán titsajnaà, k'ée kíts'iaa nga kinókjoa, kixón: “Na'èn, chíx'a-nájen xotjoa ni'ya.” Jè nei-la ni'ya kitsò-nò: “Mikii bexkon-nò nándane tsajòn.” ²⁶ K'ée kíts'iaa nga kixón: “Tañaá chichiko-lèjen, tikoáa tañaá ki'yòko-lèjen, tikoáa yaá ndítsin-najen tsakoòyi.” ²⁷ Tanga jè, tà kitsò-nò: “K'oaá xan-nò, mikii bexkon-nò nándane tsajòn. Tinchat'aaxin-ná ngats'iod xi ch'o 'nè!”

²⁸ Yaá jchihindáyaa, tikoá sijts'iodn ni'ñoò k'e nga jchaxkoòn jè Abraham, Isaac, Jacob, ngats'iì xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga ya títsajna nándane tíhotíxoma Nainá, koa jñò, xin i'nde sílkasén-nò Nainá. ²⁹ Kjoíí-ne xita xi kjinchrobà-ne nga nijòn chrjangui-la isònde xi kítsajnat'aa ímíxa nga kokjen nándane tíhotíxoma Nainá. ³⁰ Tndeí, tjin xita xi títsajna-tjinguí, nga koma iskan jña kítsajna íjòn; tikoáa tjin xita xi títsajna íjòn i'ndeí, k'e nga koma iskan, jña kjoehet'aa-ne.

K'e nga jè Jesús kiskindàyakee naxandá Jerusalén

(Mateo 23:37-39)

³¹ Tijè-ne nachrjein ijchò i'nga xita fariseo nándane tíjna Jesús, kitsò-la:

—Tisít'aa xìn, jè Herodes mejèn-la síik'en-lè.

³² Kitsò Jesús:

—Tanguíó, kot'in-là xita maña jè: “Tndeí ko nchijòn-lè k'oaá s'iaàn: kochrjekàjñaà inima ch'o-la neíí xi tíjiin

inima-la xita, tikoá siindaà-na xita xi xk'én; skanda k'e kijchò nachrjein nga kjoehet'aà xá-na." ³³ K'oaá s'in koma i'ndeí, nchijòn-le kò jngui-le, kàtjì-isa ndiyá-na. Mikil ndaà tjin nga jngod xita xi chja ngajo-la Nainá, xìn-t'aà kiyá-la naxandá Jerusalén.

³⁴ Jñò xi xita naxandá Jerusalén tsajòn xi nik'eèn xita xi chja ngajo-la Nainá, kò binè ndajo jña xita xi Nainá síkasén-nò! jKjin k'a kjòmejèn-na nga tsibixkóya ixti-nò koni s'in xa'nda nga bín-gui jngaá-la jña ixti-la; tanga jñò, mikil kòkjein-nò! ³⁵ Chítsejèn-là ni'ya-nò nga jye tsjein-takòn Nainá; k'oaá xán-nò nga mì tì kii jchaxkoòn-ná skanda k'e nga kijchò nachrjein nga kixón: "jMé tà ndaà-la jè xi nchrobá ngajo-la Nainá!"

Kós'in komà k'e nga kisindaà jngod-ne xita Jesús xi ch'in chjón-ndá tjin-la

14 Jngod k'a jngod nachrjein nikjáya, Jesús kii kjèn ni'ya-la jngod xita sko-la jña xita fariseo; jña xita koi, nchisikinda mé kjoa xi s'iin Jesús. ² Tikoá yaá tjna nguixkon Jesús jngod xita xi ch'in chjón-ndá tjin-la (jña xita xi nandá sinchá indso'ba). ³ Jesús kiskònangui-la jña xita chjine xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá kò xita fariseo, kitsò-la:

—jA tji'nde-né nga sixkii-lá xita jè nachrjein nikjáya, a xi majin-né?

⁴ Tanga jña xita koi, mikil kiichja, tà jyò tsibitsajna. Tanga jè Jesús kiskoé xita jè, kisindaà-ne, ikjoàn kisikasén-ne ni'ya-la. ⁵ K'eé kitsò-la jña xita koi:

—Jñò, tsà búrró-nò, kò tsà nchraja-nò kixoya jngod ngajo, ja mìtsà niton kinachrje-nò nas'in nachrjein nikjáya?

⁶ Jña xita fariseo, ni tì mé 'én kiichja-ne.

Xita xi faajiin íxile xi jncha ítjòn

⁷ Jesús, k'e nga kijtseé jña xita xi xó kinokjoà-la nga nchifaajiin íxile ts'e xita

ítjòn ya it'aà ímixa, tsibénqimí jngod-la kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

⁸—Tsà xó kinókjoa-lè ya ni'ya nanda tjin s'eí nga xita bixan, mikil ya bijnasoin íxile ts'e xita ítjòn, tsà koi nachrjein-la tjin ijngod-isa xita xi n'ò ítjòn koni ngaji, xi tikoá xó kànokjoà-la; ⁹ jè xita xi xó kàchja-nò kitsò-lè: "Tji'nde-la xita jè nga kàtjina." Ngaji, kosobà-lè nga kj'eí íxile kijnasoin nanda fehet'aà-ne. ¹⁰ K'e nga xó kinókjoa-lè, yaá tijnasoin íxile xi fehet'aà-ne mé-ne k'e nga kjoí jè xita xi xó kàchja-lè, kitsò-lè: "Amigo, tjinat'eí ímixa nanda síjna íxile ítjòn." Ngaji, skoexkòn-lè xita xi taña titsajnat'aà ímixa. ¹¹ Jè xita xi 'nga síkijna yijo-la, isaá nangui kijná; jè xi nangui síkijna yijo-la, isaá 'nga kijná.

¹² Jesús, tikoá kitsò-la jè xita xi xó kiichja-la:

—K'e nga xó kinókjoa-la xita nga kichikoi nga nchisen, o nas'in nguixòn, kii jña nokjoà ítjòn-la amigo-lè, 'ndsì, xita xingui, ni jña xita indii ni'ya-lè xi xita nchiná, mé-ne nga jña xita koi, tsà koi nachrjein-la k'oaá tis'in kichja ngajo-lè nga kojndà-ne. ¹³ Tà saá k'e nga s'eí s'iin, jña tinókjoa ítjòn-la xita ima, xi tsjin tsja, xi mikil ma fi, kò xi mikil tsejèn-la. ¹⁴ Ngaji, k'e nga k'oas'in s'iin, ndaà s'e-la inima-lè nga jña xita koi mikil koma siijndà ngajo-lè; tanga ngaji, k'eé kochjì ngajo-lè k'e nga kjoaáya-la jña xi xita kixi.

Kjoa xi mangásòn ts'e xita xi kjèn s'eí
(Mateo 22:1-10)

¹⁵ K'e nga kii'nchré jngod xita xi ya taña titsajnat'aà ímixa, kitsò-la Jesús:

—jMé tà ndaà-la jè xita xi kòkjen ya nanda tíhotíxoma Nainá!

¹⁶ K'eé kitsò Jesús:

—Jngod xita, xi s'eí tsibijna, kjin xita kiichja-la. ¹⁷ K'e nga ijchò hora-la nga jye kòkjen xita, kisikasén ch'inda-la nga kii kichja-la jña xita xi xó kinokjoà-la,

kitsò-la: “Nchrobá, jyeé t́jindaà yije.”
¹⁸Ngats'iì xitá kisíjé kjoa ñijchàat'aà. Kitsò jè xi t́tjòn: “Mì-la kii koma kjián; jngòò nangui jye kòhotse; mochjeén-né nga kjián katsejèn-la; kitsi'bà-lè, tije-la takoin, mikii kjián.”¹⁹ Jè xi ijngòò kitsò: “An, 'òn nga nchraja xi bínchi jyeé kòhotse; mejèn-na kjián kat'aà tsà ndaà síxá; kitsi'bà-lè, tije-la takoin, mikii kjián.”²⁰ Xi ijngòò, k'oaá tì kitsò: “An, saá jye kòbixan, koií kjoa-la nga mikii koma kjián.”²¹ K'e nga j'i-ne chí'nda jè, tsibénojmi yije-la nei-la ngats'iì kjoa koi. Jè nei-la ni'ya, kòjti-la; k'ée kitsò-la chí'nda-la: “T'in nitoiin ján nditsin, kóhokji iya ndiyá-la naxandá; nchrohókoi yije xitá ima, xi tsjin tsja, xi mikii ma fi, kò xi mikii tsejèn-la.”²² Chí'nda jè, nga komà iskan kitsò: “Na'èn, jyeé kòbitasòn yije koni s'in kò'mì-ná, tanga t́jín-isa i'nde.”²³ K'ée kitsò jè nei-la chí'nda: “T'in kóhokji ndiyá teè, kò ndiyá itsjí; nchrohókoi xitá; k'ónò t'en-la nga kátjahas'en mé-ne nga kátatseé ni'ya-na.”²⁴ K'oaá xán-nò; nijngòò xitá xi kichjá itjòn-la kòkjen-kò-na s'eí-na.”

Mé kjo'in xi singui nga onguítjngui-lá Cristo

(Mateo 10:37-38)

²⁵Ñó kjin xitá t́jngui-la Jesús; kisikáfayat'aà-la, kiichja, kitsò-la:

²⁶—Tsà yá xi mejèn-la nga 'an kjinchrobà-tjngui-na, tsà jè yijo-la, tsà na'èn-la, tsà nea-la, tsà chjoón-la, ixti-la, 'ndse, ndichja, tsà isa t́jòkeè mì k'oaá-ne koni 'an, mikii koma nga xitá ts'an xán-la nga 'an kota'yàt'aà-na.²⁷ Jè xi mikii sikitasòn koni jngòò xitá xi 'yajen krò-la, tsà mikii t́jnandaà nga siikjeiín kjo'in nga 'an kjinchrobà-tjngui-na, mikii koma nga xitá ts'an xán-la nga 'an kota'yàt'aà-na.²⁸ Jñò, tsà mejèn-nò nga chrjó torre kíndaà jngòò, ¿a mìtsà itjòn jchósòn-là kó t́jín singui chíj-la, a t́jín-nò ton xi sindaà yije-ne?²⁹ Tsà

koi nachrjein-la tà jè tàts'en chrjó sijna. Tsà mikii kongásòn yije chrjó, ngats'iì xitá xi skoe kijnokèè-né.³⁰ Kító: “Jñà xitá koi tsibíts'ia nga kiskimiitjen chrjó ni'ya tanga mikii kisikjehet'aà.”³¹ Tsà jngòò xitaxá itjòn xi mejèn-la koiíts'ia kjoichán nga skaàn-kjoòko xikjín xi ngásòn xitaxá itjòn, ¿a mìtsà itjòn skósòn-la tsà te jmiì ma xitá-la, a kichikjoaá-la nga skaàn-kò tsà kaàn jmiì ma xitá kondra-la?³² Tsà beè-la ikon nga mikii kichikjoa-la, tik'ée-ne nga kjiín t́jna xitaxá itjòn xi ijngòò, siikasén xitá xi kjoí siijé kjoa'nchán.³³ K'oaá tís'in t́jín, ngats'ioò, nita yá-nò xi mejèn-nò nga xitá ts'an koma, itjòn tikítsjeèn, a sijngòò-takòn nga sichjaà yije tsojmi xi t́jín-nò. Tsà majìn, mikii koma nga xitá ts'an xán-nò.

Jñà xitá xi kota'yàt'aà-la Cristo, k'oaá s'in ngaya-la koni naxa

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴Jè naxa, ndaà-né; tanga tsà mì tì kii siijnchra-ne tsojmi, ¿kó tís'in kochjeén-ne?³⁵ Mì tì mé chíj-la; mì tì kii kochjeén-la nangui; mì tì kii kochjeén-ne koni t́jé'nde, tà xíxteèn-né. jNdaà t́nà'yàà koni xan-nò!

Kjoa xi mangásòn ts'e paxto xi kisakò-ne orrè-la

(Mateo 18:10-14)

15 Jñà xitá-la xitaxá Roma xi síkíchjtjì tsojmi kò jñà xitá xi ch'o t́jín kjoa xi s'in, ijchò kinchat'aà chraña-la Jesús ñánda t́jna, nga mejèn-la kji'nchré-la.² Jñà xitá fariseo kò xitá xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kiichjajno-la Jesús, kitsò:

—Xitá jè, ndaà ókò jñà xitá xi ch'o s'in, t́ikoáá tañaá kjen-kò.

³Jesús, k'ée tsibénojmi jngòò-la kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

⁴—Tsà jngòò xitá tsajòn xi t́jín-la jngòò sindò orrè, tsà chíja jngòò orrè-la,

za mitsà siikítsajna ijìn ijná j̀nà xi ñijòn kaàn ko chrj'òòn ñijòn ma-ne? Ikjoàn kjoì kátsji jè xi kichijà skanda kó nga sakò-la. ⁵ K'e nga jye sakò-la, ts-jaá koma-la; koa nga kohòsòn chrja-la. ⁶ K'e nga kijchò-ne ni'ya-la, kichja-la amigo-la ko xita indiì ni'ya-la, kitsò-la: “Títsjako-ná, jye kàsakó-ne orrè-na xi kichijà.” ⁷ K'oaá xán-nò, k'oaá tís'in isa ndaa s'e kjotsja ján ngajmii it'aà ts'e jngòò xita jé xi síkájno jé-la nga mì tì jé ótsji-ne, mì k'oaá-ne koni tsà ñijòn kaàn ko chrj'òòn ñijòn ma-ne xi tjín-la okixi xi mikii mochjeén-la nga siikájno jé-la.

Kjoa xi mangásòn ts'e chjoón xi kisakò-ne ton-la

⁸ Tsà jngòò chjoón xi te ma-ne ton-la, tsà chija jngòò ton-la, za mitsà kokà ni'in, tikoá koticha inga ni'ya-la; ndaa ndaa kohótsji ton-la skanda kó nga sakò-la? ⁹ K'e nga jye sakò-la, kichja-la amigo-la ko íchjín indiì ni'ya-la, kitsò-la: “Títsjako-ná, jye kàsakó-ne ton-na xi kichijà.” ¹⁰ K'oaá xán-nò, k'oaá tís'in tjín kjotsja nga nguixkon àkjalé-la Nainá k'e nga jngòò xita jé síkájno jé-la nga mì tì jé ótsji-ne.

Kjoa xi mangásòn ts'e ti xi kichijà

¹¹ Jesús tsibénojmi ijngòò kjoa xi mangásòn; kitsò:

—Jngòò xita xi jò ma ixti-la. ¹² Jè ti xi ma ki'ndí kitsò-la na'èn-la: “Na'èn, tjii-ná tsojmi xi 'an kòko-na.” Jè na'èn-la kisijòya yije-la tsojmi xi tjín-la, ikjoàn kitsjaa-la. ¹³ Xi jye tsato jò jàn nachrjein, ti jè, nitoón tsatfjna yije tsojmi-la xi kitjoé-la, kisijngòò ton-la. Ikjoàn ki jngòò naxandá xi 'nó kjiin kijna. Yaá kisikjeheya yije ton-la nga taxki kisiko yijo-la. ¹⁴ K'e nga jye kisikjeheya yije ton-la, ya i'nde nánda tsibijna, j'ii jngòò kjinchrá 'nó; mì tì mé tjín-la xi kine. ¹⁵ K'eé kiì síjé-la xá jngòò xita xi ya i'nde-la naxandá jè. Xi-

ta jè, kisikasén nánda tjín-la rancho nga kisikinda chinga. ¹⁶ Ti jè, mejèn xó kine chrjoa najmá xi kjèn chinga tanga mì yá xi tsjá-la. ¹⁷ K'e nga jye kjòndaàya-ne kjohítsjeèn-la kitsò: “;Kjin xita chi'nda tjín-la na'èn-na ya ni'ya-la xi ningui-la inchrájin xi kjèn, koa 'an, ijndé, tibiyaa-ná kjinchrá! ¹⁸ Kjin ijngòò k'a-na ni'ya-la na'èn-na; k'oaá xán-la: Na'èn, tseé jé tsohotsjia xi it'aà ts'e Nainá xi tjina ngajmii ko it'aà tsji; ¹⁹ mì tì kiì ok'in-na nga ki'ndí-lè k'óin-ná; k'oaá s'in jcha-takòn-ná koni tsà jngòò chi'nda-lè.” ²⁰ K'eé tsasitjen, kiikon na'èn-la.

Tik'eé-ne nga kjiin tifi, jè na'èn-la kijtseèxkon, kjòhimakeé, tsangachikon, ikjoàn kitsobàkjá ki'ndí-la, kiskine'a. ²¹ Jè ki'ndí-la kitsò: “Na'èn, tsohotsjia jé xi it'aà ts'e Nainá xi tjina ngajmii ko it'aà tsji; mì tì kiì ok'in-na nga ki'ndí-lè k'óin-ná.” ²² Tanga jè na'èn-la kitsò-la chi'nda-la: “Niton nchrobákoò nikje xi isa 'nó ndaa kjoàn, tikákjá, tikoá tikjá jngòò tangò jnótsja, tjayaá xoxté ndsoko. ²³ Tanguíchjaá jngòò nchraja ki'ndí xi 'nó xiné, tik'eèn. ;Chjineé, s'eí s'eén! ²⁴ Jè ki'ndí-na, maá-na tsà jyeé k'en, tanga tjnakon-né; kichijà-né tanga i'ndeí kàsakó-ne. Ikjoàn tsibíts'ia s'eí.”

²⁵ Jè ti-la xi ma jchinga, ján tísíxá rancho-la. K'e nga j'ii chraña-ne ni'ya-la, ki'nchré-la música nga s'eí tjín; xita nchitè. ²⁶ K'eé kiichja jngòò-la chi'nda, kiskònangui-la mé xi tíma. ²⁷ Jè chi'nda kitsò: “Jè 'ndsì kòfi-ne; jè na'èn-lè kàsík'en jngòò nchraja ki'ndí xi 'nó xiné, koií kjoa-la nga ndaa kòfi-ne jè 'ndsì.” ²⁸ Jè ti xi ma jchinga, 'nó kòjti-la; majin-la fahas'en ni'ya; k'eé itjo ni'ya na'èn-la, tsibítsi'ba-la nga kàtjahas'en ni'ya. ²⁹ Kitsò-la na'èn-la: “An, kjò kjin nó síxá-lè; nikjé-ne nga mikii sikitasòn-lè; ni saà jngòò ndí tindsó ki'ndí 'biì-ná nga sitsjakoaa amigo-na. ³⁰ Tanga k'e nga kòfi-ne ki'ndí-lè xi kisikjeheya ton-lè, tsojmi-lè,

kisikjeheyako íchjín ská; íkjoàn kànik'en jngòd-la nchraja ki'ndí xi 'ñó xiné." ³¹ Jè nà'èn-la kitsò-la: "Ngaji xi ki'ndí-na xan-lè, í tijnako kjit'aà-ná; ngats'iì tsojmi xi tjin-na, tsiji-né. ³² Mochjeén-né nga s'eí s'eén mé-ne nga sìtsjakoáá yijo-ná, koi kjoa-la nga jè 'ndsi, jye kòfi-ne. Maá-na tsà jyeé k'en tanga tijnakon-né; kichijà-né tanga i'ndeí kàsakó-ne."

Kjoa xi mangásòn ts'e chì'nda xi konàchan

16 Jesús tsibénojmi ijngòd-la kjoa xi mangásòn, jñà xita xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—Jngòd k'a, jngòd xita nchiná, tjna jngòd-la xita xi síkinda chí'nda. Xita xi k'jeí kii nga nguixkon nei-la nga kitsjaat'in 'én nga tsojmi-la tísikje. ² Jè nei-la, k'ee kiichja-la, kitsò-la: "¿Mé 'én xi tsját'in-lè xita? Tjii-ná kindá kjoa ts'e xá-lè; mì-la tì kii chí'nda skò-la kijna-ne." ³ Chí'nda jè, k'ee tsohóko yijo-la, kitsò: "¿Mé xi s'iaàn? Jè nei-na mì tì kii tsjá-na xá. 'An, mìkii chíkjoa-na nga siixákoaa nangui. Masobà-na tsà ton siijé kjotjoà. ⁴ Jyeé be mé xi s'iaàn mé-ne nga s'e-na amigo xi tsjá'nde-na ni'ya-la k'e nga tjáxin-na xá jè." ⁵ K'ee kiichja ijngòd ijngòd-la jñà xita xi tjen-la ton ts'e nei-la. Kitsò-la jè xi ítjòn: "¿Kó tjin kitjen-lè ts'e nei-na?" ⁶ Xita jè kitsò: "Jngòd sindo barril asiti kitjen-na." Jè chí'nda kitsò-la xikjin: "Chjoí xojon-lè, tjini, niton tindaà ijngoil xi k'jeí xojon xi tà icháte chjí-la." ⁷ Íkjoàn kiskònangui-la xi ijngòd, kitsò-la: "Ngaji, ¿kó tjin kitjen-lè?" Xita jè kitsò: "Jngòd sindo naxá trigo kitjen-na." K'ee kitsò-la: "Chjoí xojon-lè; tindaà ijngoil xi tà ñijòn kaàn chjí-la." ⁸ Chí'nda jè, kijtseèxkón nei-la nga tjin-la kjohitsjeèn nga amigo tsohótsji, nas'in ch'o kis'iin nga kiskoànachan-la nei-la. Jñà xi mìtsà xita-la Nainá, isaá tjin-la kjohitsjeèn kó s'in ótsji amigo-la xi

skoétjò mì k'oagá-ne koni jñà xita xi iseèn tjin kjohitsjeèn-la.

⁹ K'oagá xán-nò, tikjeén ton ko tsojmi xi tjin i isò'nde nga kàtas'e-nò amigo mé-ne k'e nga mì tì kii kochjeén-ne i isò'nde, ján ngajmi s'e-nò amigo xi skoétjò-nò ya ñánda kitsajnaà nitá mé nachrjein-ne.

¹⁰ Jè xi ndaà síkitason jè kjoa xi chiba tjin, tikoáá ndaà síkitason jè kjoa xi tse tjin; tanga jè xi konàchan kjoa xi chiba tjin tikoáá konàchan-né kjoa xi tse tjin. ¹¹ Jñò, tsà mì ndaà titsanìchjeén tsojmi ko ton xi tjin isò'nde jè, mìkii tjoé-nò kjoa xi ngui ndaà tjin ts'e ngajmi. ¹² Tsà mì ndaà titsanìkjeén tsojmi ko ton xi mì tsajòn-jèn xi Nainá kisingatsja-nò i isò'nde, tikoáá mìkii tjoé-nò xi ngui tsajòn ján ngajmi.

¹³ Nijngòd chí'nda xi jò koma nei-la nga siixá-la; tsà jò koma nei-la, jngòd kojtikeyè ko jngòd kotsjakeè; jngòd ndaà kjit'aà-la koa ch'o siiko xi ijngòd. Jñò, tsà kjoa nchiná siis'in-là, mìkii kos'in-la kjoa ts'e Nainá.

¹⁴ Jñà xita fariseo nga tsjakeè ton, k'e nga kii'nchré ngats'iì kjoa koi, tà tsi-jnòkèè Jesús. ¹⁵ K'ee kitsò-la jè Jesús:

—Jñò, ndaà nikitsajnaà yijo-nò nga nguixkon xita, tanga Nainá, beè inima-nò nga mìtsà kixi kjoa nga ndaà 'nè. Jè kjoa xi jeya síkijna xita, Nainá ochrjekàngui-né.

Kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés

¹⁶ Jesús kitsò-isa:

—Jñà Xojon-la Nainá xi kiskii Moisés ko xita xi kiichja ngajo-la Nainá, jñà tí-makjeén xojon koi skanda k'e nga j'iì Juan xi kis'iin bautizar xita. Tjen-ne nachrjein koi, skanda i'ndeí, tínokjoáya 'én ndaà-la Nainá kó s'in otíxoma Nainá. Ngats'iì xita xi mejèn-la kjoahas'en-jiin ñánda tíhotíxoma Nainá, bínè-la yijo-la.

¹⁷ Nò 'in tjin tsà jè isò'nde ko ngajmi chija, tanga isaá tà 'ñó 'in tjin nga chija jngòd letra ts'e kjotíxoma-la Nainá

xi kiskii Moisés. Mikii hiya nita kjé-ne —kitsò Jesús.

**Kiis'in tsakóya Jesús it'aà
ts'e xita xi tsjiin xikjin**

(Mateo 19:1-12; Marcos 10:1-12)

18 —Nita yá-ne xi tsjiin chjoón-la ikjoàn bixan-ko jngod chjoón xi k'eií, kjoa chijngui tís'in; tikoáà jè x'in xi bixan-ko chjoón xi kitsjiin x'in-la, tikoáà kjoa chijngui tís'in —kitsò-isa Jesús.

Xita nchiná ko xita ima xi 'mì Lázaro

19 Jesús kitsò:

—Tsbijna jngod xita nchiná xi 'nó ndaa kjoàn nikje hjí xi tsohókjá; naxrjein inchijòn kis'iin s'eí xi taxki 'nó ndaa ma. 20 Tikoá tsbijna jngod xita ima xi Lázaro ki'mì, xi jtsé tjín yijo-la. Yaá bijna xotjoa ni'ya-la jè xita nchiná. 21 Xita ima jè, fahajiin xó-la jñà xi-la tsojmi xi kine jè xita nchiná nga bixòngui ímixa; tikoáà jñà nañá bijchó xó nga tomájno jtsé-la. 22 K'e nga k'en jè ndí xita ima, jñà àkjale-la Nainá kiiko; yaá kisikjnat'aà-la Abraham. Tikoáà chaán k'en jè xita nchiná; ikjoàn kisihiijin.

23 'Ya i'nde ts'e mik'en nãnda nga tísikjeiín kjo'in jè xita nchiná, kiskoótsejèn, kijtseèkxon Abraham nga kjiin tjina; yaá tjinat'aà-la jè Lázaro. 24 Xita nchiná, k'ée 'nó kiichja kitsò: “iNa'èn Abraham, chahima-takòn-ná! Tikasín Lázaro nga kàtasíka'nchi jnótsja ya ijiin nandá nga kàtasíkijne 'nchán nijen-na; 'nó tse kjo'in tísikjiaán i ijiin ni'in.” 25 Jè Abraham kitsò-la: “Na'èn, tikítsjiin k'e nga tsijni isò'nde, 'nó ndaa tsijni. Jè Lázaro, kjo'ín kisikjeiín, tanga i'ndeí, ndaa tjina ijndé. Ngaji, kjo'ín tinikjeiín. 26 K'oaá s'in tjín, tikoáà jngod xajngá jñò xi 'nó nanga kijna-ikòn mé-ne nga mikii koma ján kotot'aà jñà xita xi i títajna; tikoá xi títajna ján, mikii koma kjinchrobà ijndé.”

27 Kitsò jè xita nchiná: “Na'èn Abraham, 'an bitsi'bà-lè tikasín Lázaro ya

ni'ya-la Na'èn-na; 28 'òn ma-ne 'ndsè xi títajna; kàtènojmi-la xi okixi mé-ne nga tikoá mi i kjinchrobà-ne i'nde ts'e kjo'in.” 29 Abraham kitsò-la: “Xi-ta xingui, jyeé tjín-la xojon-la Moisés ko ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá; ijñà kàta'nchré-la!” 30 K'ée kitsò jè xita nchiná: “Majin, na'èn Abraham, tsà jngod mik'en xi jye kijtseè kjo'in kjoí keènojmi-la, siikájno jé-la nga mi ti jé kohótsji-ne.” 31 Jè Abraham kitsò-la: “Tsà mikii 'nchré-la Moisés ko xita xi kiichja ngajo-la Nainá, tikoáà mikii kokjeiín-la nas'in kjoaáya jngod-la mik'en.”

Xita xi bit'in-ná nga binchaàtsjiaá jé

(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

17 Jesús kitsò-la xita xi kota'yat'aà-la:

—Kjit'aà naxrjein s'e xita xi kjoit'in-ná nga kinchátsjiaá jé, tanga ima-xó-ne jè xita xi kjoit'in. 2 Isaá-la ndaa koma tsà singui'nó jngod ndajo natsí is'iin, ikjoàn sikatjen-jiin ndáchikon, mé-ne nga mi jé skinjiin-ne ndí xita xi mochjeén-la nga kokinda. 3 ;T'een kindá yijo-nò!

'Tsà jè xingui ótsji jé xi kondra tsiji, tinókjoa-la nga kàtakixi; tsà siikájno jé-la nga mi ti jé kohótsji-ne, tijchàat'aà-la. 4 Tsà itod k'a nga jngod naxrjein ótsji jé xingui xi kondra tsiji, koa tsà siikájno jé-la koa tsà itod k'a nga jngod naxrjein kjoikon-lè, kitso-lè: “Mi ti ki k'oa s'iin-na”, tsà k'oa kitso-lè, tijchàat'aà-la.

K'e nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Jesús

5 Jñà xita xi tsbíxáya-la Na'èn-ná Jesucristo kitsò-la:

—Tisiko-nájen mé-ne nga isa 'nó ndaa kokjeiín-najen it'aà tsiji.

6 Jè Na'èn-ná k'ée kitsò:

—Jñò, tsà tà okji kokjeiín-nò koni kji xojmá mostaza nga itsé kji, komaá

k'oin-là yá xanchroè jè: “Chjínèyi yijo-lè, ikjoàn yá kàtatjen-jiin ndáchikon”; jè yá, k'oaá s'ín siikitasòn-nò.

Xá-là chí'nda

⁷Jñò, tsà tíjna jngoò-nò chí'nda xi kàfi síkínchi nchraja, o xi kàfi ka'ndà tíndso, k'e nga kjoíí-ne nga kàfi síxá, ¿a k'oin-là: “Tijni, tijnat'eii ímíxa?” ⁸Majìn, a mìtsà tã sa k'oin-là: “Tindaà-ná tsojmi xi kókjeen; tíxkóngui níkje-lè; tíya-ná tsojmi xi kókjeen kò xi skiaa. K'e nga jye kjoë koma, ikjoàn tíchi koa tíoií jí.” ⁹Jè nei-là, tíkoáá mìkii tsjá-là kjondaà chí'nda-là nga ndaa kàsikitasòn jè xá xi kàsít'in-là; mìtsà tsò-là: “Ndaà chí'í-lè.” ¹⁰Tíkoáá jñò, k'e nga jye níkitasòn yije xá xi tsjá-nò Nainá, k'oaá tíxón: “Ngajen, taxki chí'nda-nájen, tà jè kànikitasòn-jen koni s'ín ki'mì-nájen.”

Kós'ín komà k'e nga jè Jesús, te xita kisindaà-ne xi tíbindojno chrjoa yijo-là

¹¹Jesús, k'e nga tífi ján naxandá Jerusalén, jahato yá nangui Samaria kò Galilea. ¹²K'e nga jahas'en-jiin jngoò ndí naxandá xi jtobá kji, te xita kiskaàjiin yá iya ndiyá xi tíbindojno chrjoa yijo-là; kjiin chincha-ne ¹³nga 'nó kíichja kitsò:
—¡Jesús, Maestro,
chahíma-takòn-nájen!

¹⁴Jesús, k'e nga kíjtseè, kitsò-là:

—Tanguió, takó-là yijo-nò jè n'omii.

K'oaá s'ín komà, k'e nga nchifi-ne, kjòtsjeè-ne yijo-là ch'in xi tjín-là. ¹⁵K'e nga kíjtseè yijo-là nga jye kjondaà-ne ch'in xi tjín-là, jngoò-ne xi inchrobà ijngoò k'a-ne; 'nó kíichja nga kitsjaà-là kjondaà Nainá. ¹⁶Tsasèn-xkón'chit'aà-là Jesús skanda it'aà nangui, nga kitsjaà-là kjondaà. Xita jè, Samaria índe-là. ¹⁷Jesús kitsò-là:

—¿A mìtsà te ma-ne xi kòmatsjeè-ne ch'in-la? Jñà xi níjaàn, ¿ñánda títsajna? ¹⁸¿A tà jè tà jngoò xita xi xìn nangui-là

kànchrobà ijngoò k'a-ne nga tsjá-là kjondaà Nainá?

¹⁹Jesús kitsò-là xita jè:

—Tísítjiin, t'in-ne; koi-né nga mokjeín-lè nga kòmandaà-ne.

K'e nga jcha-là kó s'ín kotixoma Nainá (Mateo 24:23-28, 36-41)

²⁰Jñà xita fariseo kiskònangui-là Jesús, kitsò-là:

—¿Kjé-né nga jcha-là kó s'ín kotixoma Nainá?

Jesús kitsò-là:

—Koni s'ín otíxoma Nainá mìtsà tse-jèn jcha-là. ²¹Mìtsà yá xi kítsò: “Íí tíjna ijndé”, kò “Ján tíjna ján”; nga jyeé tíjnajiin-nò kó s'ín otíxoma Nainá.

²²Jesús, kíichja-ísa; kitsò-là xita xi kota'yat'aà-là:

—Kijchò nàchrjein k'e nga komejèn-nò jchaxkoòn-ná nga jye kótijnajiin-nò 'an xi Kí'ndí-là Xita xan-là yijo-na, tanga nàchrjein jè, mìkii jchaxkoòn-ná. ²³K'oaá kítsò-nò xita: “Chítsejèn-là ijndé, chítsejèn-là ján.” Tanga kì kii mokjeín-nò, tíkoáá kì kii onguítjngui-là nas'ín k'oa kitsò-nò. ²⁴Koni ma ni'ín ch'on k'e nga ote, ma iseèn kó okji nga jngoò itjandii, k'oaá s'ín koma k'e nga kijchò nàchrjein nga kjoiaa ijngoò k'a xi Kí'ndí-là Xita xan-là yijo-na. ²⁵Tanga 'an xi Kí'ndí-là Xita xan-là yijo-na, ítjòn, tse kjo'in sílkjiaán; jñà xita xi tjín nàchrjein í'ndeí, kochrjekànguií-na. ²⁶Koni s'ín komà jñà nàchrjein ts'e Noé, k'oaá tí'sín koma jñà nàchrjein k'e nga kjoiaa ijngoò k'a 'an xi Kí'ndí-là Xita xan-là yijo-na. ²⁷Xita, tsakjèn, kits'ii, chixàn íchjá kò íchjín skanda jè nàchrjein nga jahas'en ni'ya chitso jè Noé, ikjoàn j'ii jtsí xkón, yaá jyehesòn yije xita kóhotjín. ²⁸K'oaá tí'sín komà nàchrjein ts'e Lot [xita xi tsinií kitsò-là Abraham]. Jñà xita tsakjèn, kits'ii, tsatse tsojmi, tsatíjna tsojmi, tsibítje tsojmi, tsibíndaà

ni'ya; ²⁹tanga jè nachrjein nga itjojiin jè Lot ya naxandá Sodoma, ts'a jtsí ni'ín xi ngajmiì inchrobà-ne xi nguì chijo azufre, yaá jyehesòn yije xita kóhotjín. ³⁰K'oaá s'ín koma jè nachrjein k'e nga 'an kítjojen ijngod k'a xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na.

³¹Jè xi tijnasò'nga ni'ya-la, kì tì kii nchrobájen-ne nga skoé tsojmi xi 'ncha ni'ya-la; tikoá jè xi tísfxájiin nangui-la kì tì kii nchrobá-ne ni'ya-la. ³²Tíkítsjeèn koni s'ín komàt'in chjoón-la Lot. ³³Nita yá xita xi mejèn-la kochrjetji yijo-la nga mì mé kjo'in sakò-la, tà saá sjiichija-né ko kjo'in kíjnajiin; tanga jè xi tijnandaà nga tsjá yijo-la, jè-né xi kítjokàjiin kjo'in nga it'aà ts'an ndaà kíjna.

³⁴K'oaá xan-nò, jè nitjen k'e nga okoma, tjin ni'ya nánnda jò xita kjiodòsòn nachan, jngod tjamitjen nga kjiko Cristo, xi ijngod sijna-né nga kjo'in s'e-la. ³⁵Tikoá tjin ni'ya nánnda jò íchjín nchi'o na'yo, jngod tjamitjen nga kjiko Cristo, xi ijngod sijna-né nga kjo'in s'e-la.

³⁶Jò xita xi nchisíxanguì rancho-la, jngod tjamitjen nga kjiko Cristo, jè xi ijngod sasijna-né nga kjo'in s'e-la.

³⁷Jñà xita kiskònanguì-la Jesús:

—¿Nánnda-ne nga k'oaá s'ín koma Na'èn? Jesús kitsò-la:

—Ya nánnda kíjna cho k'en, yaá kítsaj-najtjn jñà líké.

Kjoa xi mangásòn ts'e chjoón ka'an ko xitaxá ts'en

18 Jesús tikoá tsibénojmi jngod-la kjoa xi mangásòn nga mochjeén-né nga mikii sùindaàjñáa inima-ná; nachrjein inchijòn kinókjoat'aà-lá Nainá. ²Kitsò-la:

—Jngod naxandá nánnda tjna jngod xitaxá xi mikii beèxkón Nainá tikoá mikii beèxkón xita xi kjeíí. ³Tiya-ne naxandá jè, tjna jngod chjoón ka'an xi fiikon kjit'aà xitaxá jè nga tsò-la: “Tindaàjiin-ná kjoa ts'e kondra-na.”

⁴Jè xita xi tjin-la xá, mikii xáti tsibíndaàjiin-la, tanga xi komà iskan kisíkítsjeèn nga tsibíndaàjiin-la jè chjoón mé-ne nga mì tà tsja sijiiti-la. Kitsò jjiin inima-la: “Nas'ín mikii bexkoán Nainá, tikoá mikii bexkoán xita, ⁵tanga chjoón jè, 'nò tísisiì-na, koií kjoa-la nga kindàajiin-la mé-ne nga mì tà tsja i kjoikón-na, mì tà tsja 'an sijiiti-na.”

⁶Kitsò Na'èn-ná:

—Tiná'ya-là koni tsò xitaxá xi tsjin-la okixi. ⁷Nainá, ¿a mìtsà isa ndaà siis'in-la xita-la xi xó k'oaá s'ín jaajiin-ne nga ko nachrjein ko nitjen 'nò sijét'aà-la? ¿A mìtsà isa niton siis'in-la? ⁸K'oaá xán-nò nga isa xátiya koiindaàjiin-la. Tanga k'e nga kjoiaa ijngod k'a 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, ¿a sakó-na xita i isò'nde xi mokjeíin-la it'aà ts'an?

Kjoa xi mangásòn ts'e xita fariseo ko xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítji tsojmi

⁹Jesús tsibénojmi ijngod-la kjoa xi mangásòn ts'e xita xi xita kixi tsò-la yijo-la koa ochrjekàngui xi i'nga. Kitsò:

¹⁰—Jò xita kii nánnda tjna ingo ítjòn nga kiichjat'aà-la Nainá: jngod xi xita fariseo, xi ijngod, xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítji tsojmi. ¹¹Jè xita fariseo, nga síjna kixi, tíchjatji yijo-la, kitsò: “Nainá, tsjaà-lè kjondaà, ndaà chí-lè nga 'an mì k'oaá s'iaàn koni s'ín xita xi kjeíí xi tsjin-la kjoa kixi, xita chíjé, xita ts'en, xita chíjngui; ni mì k'oaá s'iaàn koni s'ín jè xita xi síkíchjítji tsojmi.

¹²Jò k'a ótijnachjan nga jngod xomà-na; tsjaà-ná xi teya ngats'ii xi síkijne.”

¹³Tanga jè xita xi síkíchjítji tsojmi, kjiiin síjna; skanda majin-la nga kotsejèn ngajmi; tà jè inima-la beé-la; tsò: “¡Nainá, kátas'e-lè kjohimatakòn xi it'aà ts'an nga xita jé 'mì-na!” ¹⁴K'oaá xán-nò, xita jè, k'e nga kii-ne ni'ya-la, jyeé xita kixi kitsò-la Nainá; tanga jè xita fariseo ma-

jìn. Koií kjoa-la, nita yá-ne xi 'nga síkijna yijo-la, isaá nangui kífina, koa jè xi nangui síkijna yijo-la, isaá 'nga kífina.

K'e nga jè Jesús kisichikon-t'in ndí ixti

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵ Tikoáá j'iiko-la ndí ixti mé-ne nga koòt'aà-la tsja; jña xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga kijtseèkxon jña xita xi ijchòko ndí ixti, tsohótiko. ¹⁶ Tanga jè Jesús kiichja-la jña ixti; kitsò-la xita-la:

—Tjiì'nde-là jña ndí ixti nga kàtjanchrobákon-na, kì binchahikon-là. Jña xi k'oa s'ín tjín inima-la koni ts'e ndí ixti, jña xi tjín-la kjondaà nga Nainá tíhotíxoma-la. ¹⁷ K'oaá xan-nò xi ngui okixi, jña xi mikii kokjeiín-la koni jngod ndí ixti nga skoé kjondaà-la Nainá nga jè kotíxoma-la, mikii kjoahas'en-jiin nánada tíhotíxoma Nainá.

Jngod xita xi 'nó nchiná

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸ Jngod xi xita sko-la kiskònangui-la Jesús kitsò:

—Maestro ndaà, ¿mé xi s'iaàn nga s'e-na kjoabinachon nita kjé-ne?

¹⁹ Jesús kitsò-la:

—¿Mé-ne nga xita ndaà 'mì-ná? Nijn-god xita xi ndaà; ta jngod jè Nainá xi ndaà. ²⁰ Jyeé tjiin-lè kó tsò kjotíxoma: “Kì kjoa chijngui 'nì, kì xitaá nik'in, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso nokjoi it'aà ts'e xita xi kje'íí, chaxkofín na'èn-lè ko nea-lè.”

²¹ Xita jè kitsò:

—Ngats'ii kjotíxoma koi, jyeé kisikita-soàn kó nga sa chítia.

²² K'e nga kiì'nchré Jesús, kitsò-la:

—Ngui jngod kjoa chija-lè: tatijni yiji kóhotjín tsojmì xi tjín-lè; ikjoàn tika'bí-la xita ima mé-ne nga s'e-lè kjoa machikon-t'in ján ngajmiì. Ikjoàn nchrobátjngui-ná.

²³ Xita jè, k'e nga kiì'nchré, tà kjòbaá-la, koií kjoa-la nga 'nó nchiná.

²⁴ Jesús, k'e nga kijtseè nga 'nó ba kis'e-la kitsò:

—Jña xita nchiná, 'iín koma-la nga kjoahas'en-jiin nánada tíhotíxoma Nainá! ²⁵ Isaá mì 'in koma-la jngod cho camello nga kjoahas'en xkon nindod xi tjahaña-ne nikje, mì k'oaá-ne koni jngod xita nchiná xi 'nó tjín-la tsojmì nga koma kjoahas'en-jiin nánada tíhotíxoma Nainá.

²⁶ Jña xita xi kiì'nchré kitsò:

—¿Yá-né xi kitjokàjiin kjo'in?

²⁷ Jesús kitsò-la:

—Jè kjoa xi mikii koma-la xita, Nainá komaá-la.

²⁸ K'ée kitsò Pedro:

—Na'èn, ngajen, jyeé kinikítsajna yije-jen tsojmì xi tjín-najen nga tjaàtjngui-lèjen.

²⁹ Jesús kitsò-la:

—Okixí xi xan-nò, ngats'ii xita xi kitsjiin-takòn ni'ya-la, na'èn-la, 'ndse, chjoón-la, ixti-la, nga mejèn-la k'oas'ín siijchá yijo-la koni s'ín otíxoma Nainá, ³⁰ ngats'ii xita koi, tsojmì xi kisikítsajna, isaá tse tjoé ngajo-la jña nachrjein xi tit-sajnaá i'ndeí i isò'nde; koa jña nachrjein xi sa nchrobá, s'ée-la kjoabinachon nita kjé-ne.

Jesús, ijngod k'a tsibénojmi kjoabiyaa-la

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Jesús kiichjat'aà xin-la xita-la xi tejò ma-ne, kitsò-la:

—I'ndeí, ján onguiá Jerusalén; yaá kítasòn yije ngats'ii kjoa xi tjt'aà xojon it'aà ts'an xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na, koni s'ín kiskii xita xi kiichja ngajo-la Nainá. ³² Yaá siingatsja-na it'aà ts'e xi-ta xi mìtsà xita judío; kijnokeè-na; ch'o siiko-na; kiichrájno-na; ³³ kojà-na, ikjoàn siik'en-na; tanga xi koma ján nachrjein kjoáya-na.

³⁴Tanga jñà xit̄a-la mìkiì kjòchiya-la 'én xi tsibénojmi-la; t̄j'imaá-la; mìkiì jahas'en-jiin-la koni s'ín kitsò Jesús.

Kós'ín kisindaà-ne Jesús jngòð xit̄a xi mìkiì tsejèn-la ya naxandá Jericó

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵K'e nga jye tímachrañat'aà nga kijchò Jesús ya naxandá Jericó, jngòð xit̄a ima xi mìkiì tsejèn-la t̄jna indii ndiyá; t̄s'íjé k̄jot̄jò ton. ³⁶Xit̄a jè, k'e nga kiì'nchré nga k̄jin xit̄a nchifa, kiskònan-gui mé kjoa xi t̄ima. ³⁷K'eé kitsò-la xit̄a nga jè Jesús xi Nazaret ts'e t̄ifahato. ³⁸K'eé ñó kiichja, kitsò:

—Jesús, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-la xit̄axá ítjòn David [nga jì t̄jna ngajo-la], jchahimatakòn-ná!

³⁹Jñà xit̄a xi t̄jima ítjòn, tsohótiko nga jyò kàt̄jna; tanga jè, isáá ñó kiichja nga kitsò:

—Ji xi ya nchrobàt'aà-ne tje-la xit̄axá ítjòn David, jchahimatakòn-ná!

⁴⁰K'eé tsasijna Jesús; kitsò: “Nchrobákoð.” K'e nga ijchò kasit'aà chrañà-la kiskònangui-la, kitsò-la:

⁴¹—¿Mé xi mejèn-lè nga siiko-lè?

Jè xit̄a xi mìkiì tsejèn-la, kitsò:

—Na'èn, mejèn-na nga kàtatsejèn-na.

⁴²Jesús kitsò-la:

—Kàtatsejèn-lè! Koi-né nga mokjeiin-lè nga kòmandaà-ne.

⁴³Xit̄a jè, nitoón kjòtsejèn-la, ikjoàn kiit̄jingui-la Jesús; jeya kisik̄jna Nainá. Ngats'ii xit̄a naxandá xi kijtseè kjoa koi, t̄ikoaá jeya kisik̄jna Nainá.

Jesús kò Zaqueo

19 Jesús k'e nga ijchò naxandá Jericó, tsibíts'ia nga jahas'en-jiin naxandá. ²Ya t̄jna jngòð xit̄a xi 'mì Zaqueo xi xit̄a sko-la jñà xit̄a-la xit̄axá Roma xi síkíchj̄t̄jì tsojmi; t̄ikoa ñó xit̄a nchiná. ³Mejèn-la nga skoexkon yá-né xi 'mì Jesús; tanga mìkiì ma kotsejèn-la nga k̄jin ma-ne xit̄a, nga

jtohá kji Zaqueo. ⁴K'eé tsangachikon ítjòn, ikjoàn tsijin-jno jngòð yá sicómoro nga mejèn-la skoexkon Jesús koni s'ín kjoahato. ⁵K'e nga jahaya ndiyá Jesús, kiskoòtsejèn mijin k'oa kijtseèkon Zaqueo nga ya t̄jna'a yá; kitsò-la:

—Zaqueo, nitoón titajjin, i'ndei mochjeén-né nga ya siik̄jaya ni'ya-lè.

⁶Zaqueo, nitoón tsitajen. Tsjaá komà-la nga kitsjaà'nde-la ni'ya-la.

⁷Jñà xit̄a k'e nga kijtseè nga ya kisik̄jaya ni'ya-la Zaqueo, tsibíts'ia nga kiichjajno-la Jesús; kitsò nga ya kisik̄jaya ni'ya-la xit̄a xi jè t̄jín-la. ⁸K'eé tsasijna kixi Zaqueo, kitsò:

—Na'èn, osen tsojmi xi t̄jín-na tsjaà-la xit̄a ima; koa tsà t̄jín xit̄a xi 'an kiskoònachaan-la, ñijòn k'a kokji tsjaà ngajo-la.

⁹Jesús kitsò-la:

—Ngats'ii xit̄a nei-la ni'ya jè, nchrjein i'ndei, jyeé kòbitjokàjjin kjoa ts'e jé-la, koi kjoa-la nga k'oas'ín mokjeiin-la Zaqueo koni jè xit̄a jchinga-la Abraham.

¹⁰“An xi Ki'ndí-la Xit̄a xan-la yijo-na, koi xá j'i-na nga j'i katsjià xit̄a xi kichijà, t̄ikoa j'i kàchrjekajñaà jé-la xit̄a.

Kjoa xi mangàsòn xi okóya kjoa ts'e ton

(Mateo 25:14-30)

¹¹Jñà xit̄a, k'e nga nchi'nchré-la Jesús, koni s'ín t̄bénojmi kjoa koi, k'oaá s'ín kisik̄tsjeèn nga yaá koit̄s'ia n̄iton nga kotixoma Nainá; nga jè Jesús, jyeé kjomeè bijchó chrañà Jerusalén. Koi kjoa-la, Jesús, tsibénojmi jngòð-la kjoa xi mangàsòn nga mitsà k'oas'ín koma.

¹²Kitsò-la:

—Jngòð k'a, jngòð xit̄a xi tje-la xit̄a ítjòn kiì jngòð nangui ñanda ñó k̄jiin nga tjoé-la xá ítjòn, ikjoàn k̄jinchrobà-ne k'e nga jye tjoé-la xá. ¹³Tanga k'e nga t̄ikj'eè bitjo xit̄a jè, te xit̄a ch̄inda-la kiichja-la nga tse ton kisingatsja nga jngòð ijn-gòð; kitsò-la: “Chjóé ton koi, t̄ixákoð

skanda k'e nga kjoï-na." ¹⁴ Tanga jñà xita xi tiya-ne naxandá-la nga jtikeyè komà, kisikasén-tjingui i'nga-la xita xi kitsò-la xitaxá ítjòn: "Majìn-najen nga jè xitaxá jè kotixoma-najen."

¹⁵ Tanga jè xita jè, k'e nga jye kitjoé-la xá, j'íi ìjngòò k'a-ne nangui-la. Ikjoàn kiichja-la ngats'ìi xita chí'nda-la xi kisingatsja ton mé-ne nga skoe kó tjin kisikijne ki'ndí-la jè ton xi kisingatsja nga jngòò ìjngòò. ¹⁶ Jè xita xi j'íi ítjòn kitsò: "Na'èn, ton-lè xi kiningatsja-ná, te k'a okji kisikijnesòn ki'ndí-la." ¹⁷ Jè xitaxá ítjòn kitsò-la: "Ndaà tjin; ngaji, chí'nda ndaà-né; ndaà kinikjiín ton xi chiba kjòngatsjei; i'ndeí, te naxandá singatsja-lè xi jì kotixoma-la." ¹⁸ Ichò ìjngòò xi ma-ne jò chí'nda, kitsò: "Na'èn, ton-lè xi kiningatsja-ná, 'òn k'a okji kisikijnesòn ki'ndí-la." ¹⁹ Jè xitaxá ítjòn kitsò: "Tikoá ngaji, 'òn naxandá singatsja-lè xi jì kotixoma-la."

²⁰ J'íi ìjngòò xi kitsò: "Na'èn, i tjna ton-lè xi kiningatsja-ná. Ndaà tsibítjoà; pahito tsibítjé'ñoá. ²¹ Kitsakjoón-lè; ngaji, xita jti-takòn-né; chjoí xi mì ngaji jì tsibìjni tikoá bixkoí xi mì ngaji tsibítjii." ²² Jè xitaxá ítjòn kitsò: "Ngaji xi chí'nda ch'o 'mì-lè; tije-ne 'én xi nokjoi sinè-lè jé, nga si: xita jti-takòn-né; chjoí xi mì ngaji tsibìjni tikoá bixkoí xi mì ngaji tsibítjii. ²³ Tsà jye tjiin-lè, ¿mé-ne mì yaá kinikjna-ne ton-na ya banco nga kisikijnesòn ki'ndí-la mé-ne k'e nga kjoï ìjngòò k'a-na singatsja-ná ton-na?" ²⁴ K'eé kitsò-la jñà xita xi ya títajna: "Chjaà'an-là ton; jè tjiin-là xita xi te k'a kisikijnesòn." ²⁵ Jñà xita xi oki'mì-la kitsò: "Na'èn, xita jè, jyeé kò te k'a kotjín tjin-la!" ²⁶ Jè xitaxá ítjòn kitsò: "K'oaá xán-nò, ngats'ìi xi tjin-la, k'oií-isa-la; tanga jè xi tsjin-la, skanda tjá'aán-la mé xi chiba tjin-la. ²⁷ Tikoá jñà xita kondra-na xi majìn-la nga 'an kotixoma-la, nchrohóko-ná ijndé, tik'eèn nga nguixkoaàn."

K'e nga jahas'en Jesús ya naxandá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸ K'e nga jye okitsò Jesús, kiì ítjòn-la xita-la nga kiiko ján Jerusalén. ²⁹ K'e nga jye ijchò chraña jñà naxandá xi 'mì Betfagé ko Betania ya chrañat'aà-la jè nindoò xi 'mì Yá Olivo, kisikasén jò xita xi kota'yat'aà-la. ³⁰ Kitsò-la:

—Tanguíó ján ndí naxandá itsé xi kijnat'aà ján; k'e nga kijchòò, yaá síjnat'aà'ño jngòò ndí búrró ki'ndí xi nì sa yá xita bijnasòn-la. Chíjnda'ño, nchrohóko. ³¹ Tsà yá xi kjònangui-nò, tsà kitso-nò: "¿Mé-ne chíjnda'ño-nò?", tin-là: "Jè xó Na'èn-ná Jesús kochjeén-la."

³² Kii jñà xita-la; k'oaá s'in kisakò-la koni s'in tsibénojmi-la Jesús. ³³ K'e nga nchikjinda'ño ndí búrró ki'ndí, kitsò nei-la:

—¿Mé-ne chíjnda'ño-nò ndí búrró?

³⁴ Jñà xita-la Jesús kitsò:

—Jè xó kochjeén-la Na'èn-ná Jesús.

³⁵ K'e nga ijchòko ñanda tjna Jesús, jñà kisikjeén nikje-la nga tsohójtja-la ndí búrró; ikjoàn kisikijnasòn-la. ³⁶ Koni s'in tífi Jesús, jñà xita tsohójngòò nikje-la ya iya ndiyá. ³⁷ K'e nga jye kjòchrañat'aà nga nchifijen ya nindoò Yá Olivo, ngats'ìi xita xi kota'yat'aà-la xi tjiiko tsibítia nga 'ño kiichja xi ngui tà kjòtsja-la nga kitsjaà-la kjondaà Nainá nga koií kjoa-la jñà kjojkón xi jye kijtsee. ³⁸ Kitsò:

—Mé tà ndaà-la jè xitaxá ítjòn xi jè nchrobá ngajo-la Nainá. Tjin kjoa'nchán it'aà ngajmii. Tikoá tjin kjoajeya.

³⁹ Jñà xita fariseo xi ya taña tjiiko xita kjin kitsò-la:

—Maestro, jchitikoii xita xi kota'yat'aà-lè!

⁴⁰ Tanga jè Jesús kitsò-la:

—K'oaá xán-nò tsà jñà xita koi kítaj-najyò, jñà ndajo kichja.

⁴¹ Jesús, nga jye ijchò chrañà nax-andá Jerusalén, k'e nga kijtseèxkon, kiskindàyakeè xi it'aà ts'e naxandá.
⁴² Kitsò:

—Jñò xi xità naxandá Jerusalén 'mì-nò, tsà jè-là-ne naxrjein i'ndeì kòkjeiín-nò it'aà ts'e jè kjoa xi tsjá-nò kjoa'nchán; tanga i'ndeì, tjí'maá-nò.
⁴³ Kjoí naxrjein k'e nga jñà kondra-nò koi'ndii-nò chrjò ndajo, sijkinda-nò kò kí't'aà-nò nga jngòò itjandii. ⁴⁴ Jngòò k'a sijkjehesòn-nò, sijk'en yijeé-nò; níí tì jngòò ndajo siyijòsòn-là xíkjin. Koií jé xi koma-nò nga mìkii kiyaxkòòn Nainá k'e nga j'ii katsejèn-nò.

Kíí komà k'e nga jè Jesús tsachrje xità xi otíjna tsojmi ya ingo ítjòn ts'e Jerusalén

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵ Jesús jahas'en ya ñánda kijna ingo ítjòn, ikjoàn tsibít's'ia nga tsachrje jñà xi-ta xi nchihotíjna kò xi nchihotse tsojmi;
⁴⁶ kitsò-là:

—K'oaá s'ín tíchja Xojon xi tjít'aà 'Én Tsjeè-là Nainá: “Ni'ya-na, ni'ya ts'e ochikon-né, tanga jñò, nguijo-là xità chijé tita'nè.”

⁴⁷ Jesús, naxrjein inchijòn tsakóya-là xità ya nditsin ingo ítjòn; jñà xità sko-là nò'mii, xità xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés, kò jñà xità sko-là naxandá, nchihótsji'nde-là nga mejèn-là sijk'en Jesús. ⁴⁸ Tanga mìkii kisakò-là kó s'ín sijkò nga jñà xità naxandá, 'nó ndaa nchi'nchré-là koni s'ín tsò 'én xi t'ibénójmi.

Kjotíxoma-là Jesús

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

20 Jngòò naxrjein, k'e nga jè Jesús tíhokóya-là xità 'én ndaà-là Nainá ya nditsin ingo ítjòn, ijchò xità sko-là nò'mii kò xità xi okóya

kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés; kjihijtakò xità jchínga. ² Kitsò-là:

—Koa'tin-nájen, ¿mé kjotíxoma xi tsjá'nde-lè koni s'ín 'nì? ¿Yá xi kitsjaà-lè kjotíxoma koi?

³ Kiichja Jesús, kitsò:

—Tíkooá 'an, jngòò kjoa skònangui-nò. Koa'tin-ná: ⁴ ¿Yá xi kitsjaà-là kjotíxoma Juan nga kis'iin bautizar xità? ¿A Nainá-né xi tíjna ngajmii, o xi tà xità-né?

⁵ Jñà xità koi k'eé tsajoóya-ne; kitsò-là xíkjin:

—Tsà kixoán: “Nainá kitsjaà-là kjotíxoma”, kitso-né: “¿Mé-ne nga mìkii kòkjeiín-nò it'aà ts'e?” ⁶ Tíkoo tsà kixoán: “It'aà ts'e xità-né”, jñà xità naxandá ndajoó koi'nè-ná nga k'oaá s'ín mokjeiín-là nga jè Juan xi kiichja ngajo-là Nainá. ⁷ K'eé kitsò:

—Mìkii 'ya-jen yá xi kitsjaà-là kjotíxoma.

⁸ Jè Jesús, kitsò-là:

—Tíkooá 'an, mìkii k'oa xán-nò yá-né xi kitsjaà-na kjotíxoma koni s'ín s'iaàn.

Kjoa xi mangásòn ts'e jñà chi'nda ts'en

(Mateo 21:33-44; Marcos 12:1-11)

⁹ Ikjoàn tsibít's'ia Jesús nga kiichja-là xità naxandá; tsibénojmi jngòò-là kjoa xi mangásòn, kitsò:

—Jngòò k'a jngòò xità tsibítje toò uva, ikjoàn kisikíña-là xità xi k'jeíí nga kisixásòn; jè nei-là nangui, kjiin nó kii. ¹⁰ K'e nga ijchò naxrjein nga jye kòjchá toò uva, jè nei-là, kisikasén jngòò chi'nda-là nga tjoé chiba-là chjí-là toò uva xi jè oko-là; tanga jñà xità xi kisixásòn nangui, tà kiskaàn-kò-né, tà kisikasén tiyaá-ne. ¹¹ Xi komà iskan, jè nei-là nangui ijngòò xità chi'nda-là kisikasén; k'oaá t's'ín kisikò; kiskaàn-kò, ch'o kisikò, ikjoàn kisikasén tiya-ne. ¹² Jngòò kisikasén xi ma-ne jàn xità chi'nda; tà ngásòn kisikò; kisiki'on, koa tsachrjekajii nangui-là.

¹³ K'ée kitsò jè nei-là nangui: “¿Mé xi s'iaàn? Jè-la sikasén ki'ndí-na xi 'ñó ts-jakeé; jè-la xi skoexkón.” ¹⁴ Tanga jñà xitá ch'inda koi, k'e nga kijtseèxkon, kitsò-là xíkjin: “Jè jèe xi tjoé kjotjò-là i'nde; sik'eén mé-ne nga tsaján koma i'nde.” ¹⁵ Tsachrjekàjiiin ya ñánda títje toò uva; ikjoàn kisik'en.

'Jñò, ¿kó bixón? Nei-là nangui, ¿mé xi siiko xitá koi? ¹⁶ Kjoíi s'f'k'en xitá koi; k'j'eií xitá siingatsja jè nangui ñánda tjin toò uva.

Jñà xitá xi nchi'nchré-là Jesús kitsò:

—iNikjé-ne k'oas'ín koma!

¹⁷ Tanga Jesús, kiskod'an, kitsò-là:

—Tsà majin, ¿kó bixón? ¿Kó tsòya-ne koni s'ín tíchja Xojon xi tjit'aà 'Én-là Nainá nga tsò?:

“Jè ndajo xi tsachrjekàngui chjinechrjò nga sá ítjòn, jè-né xi komà ndajo tàts'en chrjó-là ni'ya.”

¹⁸ Ngats'iì xi ya kixosòn ndajo jè, koxkoaya-né; ko tsà jè ndajo skané xitá, kochijo-né.

¹⁹ Jñà xitá skò-là nò'miì ko xitá xi okóya kjotixoma-là Nainá xi kiskii Moisés, mejèn-là nga tijè-ne hora tsobà'ñó Jesús, nga jè kjoa xi mangásòn, kiskaàya-là nga kondra ts'e koni s'ín tsibénojmi; tanga jñà xitá naxandá kitsakjòn-là.

Kjoa ts'e xi machjítjì tsojmi

(Mateo 21:45-46; 22:15-22;

Marcos 12:12-17)

²⁰ Jñà xitá skò-là nò'miì kisikinda; kisikasén-'ma-là xitá xi ijchò 'nchré-là xi k'oas'ín kis'iin koni tsà xitá ndaà nga mejèn-là sakòtsji jngodà-là 'én xi ch'o tsò mé-ne nga koma siingatsja-ne jè gobernador xi tjíya kjotixoma tsja nga jè koiindaàjiiin. ²¹ Jñà xitá koi kiskònangui-là, kitsò-là:

—Maestro, 'ya-nájen jñà 'én xi nokjoi, ndaà okòdyi; mikiì chjaàjiiin xitá; k'oaa

s'ín okòdyi ndiyá-là Nainá koni s'ín tjin xi kjoa kixi. ²² ¿A ndaà tjin nga kichjítjì-jen tsojmi it'aà ts'e xitaxá ítjòn ts'e Roma? ¿A xi majin-né?

²³ Jesús, tik'eé kijtseèya-là nga nchikonachan-là, kitsò-là:

—¿Mé-ne nga mejèn-nò nga 'an chít'aà-ná? ²⁴ Takó jngodà-ná ton. ¿Yá ts'e isén ko 'ín xi tjit'aà?

Kitsò xitá koi:

—Ts'eé César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma.

²⁵ Jesús kitsò:

—Tjii-lá César xi ts'e César, koa tjii-là Nainá xi ts'e Nainá.

²⁶ Ngats'iì 'én xi kiichja Jesús nga nguixkon xitá naxandá, mikiì kisakò-là xi koma kohongui-ne. Tà kjòxkón-là; tà saá tà jyò tsibitsajna.

Kós'ín kiskònangui kjoa ts'e nga faáya-là mik'en

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷ Jñà xitá saduceo xi mikiì mokjeín-là nga faáya-là xitá xi jye k'en ijchò kjònangui-là Jesús, kitsò-là:

²⁸ —Maestro, Moisés, k'oaa s'ín kiskii: Tsà jngodà xitá xi kiyá 'ndse, tsà tsjin-là ixti k'e nga kiyá, jè chjoón-là mik'en, tijè-ne 'ndse kixan-ko ijngodà k'a-ne mé-ne nga s'e-là ixti xi tje ts'e 'ndse. ²⁹ Kis'e xó jngodà k'a xitá xi itodà komà 'ndse. Jè xi síjna ítjòn, kis'e xó-là chjoón; tanga mikiì kis'e-là ixti skanda kóni nga k'en. ³⁰ Jè 'ndse xi ma-ne jò, chixàn-koó; tikoaa k'e nga k'en, mikiì kis'e-là ixti. ³¹ Chjoón jè, chixàn-koó xi ma-ne jàn; k'oaa xó s'ín chixàn-ko ngats'iì nga itodà 'ndse, tanga nijngodà xi kis'e-là ixti skanda k'e nga k'en. ³² Xi komà iskan, tikoaa k'en jè chjoón. ³³ K'e nga tsà kjoaáya-là, nga itodà 'ndse, ¿yá-né xi chjoón-là koma? Nga jñà tsibitsajnakò nga itodà 'ndse.

³⁴ Jesús, k'ée kitsò-là:

—Jñà xitá xi tjin nachrjein i'nde, ko chjoón ko x'in, bixan-né. ³⁵ Tanga jñà

xità xi Nainá okítsò nga ok'in-la nga kjoaáya-la nga kítsajna isò'nde xi sa kjoíí, mì tì kii kixan-ne. ³⁶Tìkooá mì tì kii kiyá-ne. K'oaá s'ín ngàsòn kítsajnakon koni àkjale; yaá kítsajnakò Nainá nga ixti-la ma nga jye kòfaáya-la. ³⁷Tijè-ne Moisés k'oaá s'ín okóya nga jñà xi jye k'en, kjoaáya-la. K'oaá s'ín tjt'aa xojon it'aa ts'e ya na'yá xi títì k'e nga tsò Moisés: “Jè xi Nainá 'mi-lá, tìkooá Nainá tsò-la Abraham, Isaac, kò Jacob.” ³⁸Jñà xi jye k'en, mìtsà Nainá tsò-la xi Nainá; tà jñà xi títsajnakon xi Nainá tsò-la! It'aa ts'e Nainá, ngats'iì-né nga títsajnakon.

³⁹K'ée kiichja xità xi okóya kjoáxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, kitsò:

—Maestro, kixíí kjoa 'én xi nokjoí.

⁴⁰Ni tì jngoò xità xi kjò'ño-ne ikon nga kiskònangui-isa-la.

**Ñánda kitjen-la Cristo [xità
xi xó kisikasén-ne Nainá]**

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹Jesús kitsò:

—¿Mé-ne kotsò-ne jñà xità nga jè xi Cristo, [xità xi xó sikkasén-ne Nainá], nga ya kjinchrobát'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David? ⁴²Tijè-ne David, tsò xojon-la ya ts'e Salmo:

Jè Nainá kitsò-la Cristo, jè xi otíxoma-na:

“Tijnat'aà-ná i kixi-na,

⁴³skanda k'e nga sikkítsajnanguia kondra-lè

ñánda nchasòn ndsokoiì nga 'an, jye kisikijne-la.”

⁴⁴Jè David, tsà kos'ín kitsò-la Cristo, ¿kó s'ín tjin-ne nga ya nchrobát'aà-ne tje-la David?

**Kií kitsò Jesús it'aa ts'e xità xi
okóya kjoáxoma-la Nainá**

(Mateo 23:1-36; Marcos
12:38-40; Lucas 11:37-54)

⁴⁵K'e nga nchi'nchré ngats'iì xità nax-andá, Jesús kitsò-la xità xi kota'yat'aà-la:

⁴⁶—Tikindaa yijo-nò it'aa ts'e xità xi okóya kjoáxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Sasén-la nga nikje ndojò ókjá. Tìkooá tsjaá ma-la nga ndaa beèxkón xità xi k'jeíí, ndaa síhixat'aà ya nditsin. Tìkooá jñà ótsji íxile xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, kò mejèn-la nga jñà kitsat'aà ítjòn ímíxa k'e nga kjèn xità ñánda tjin s'eí. ⁴⁷Fa'an ni'ya-la íchjín ka'an xi jye k'en x'in-la. Ikjoàn 'ño ndojò fiko ochikon-la nga mejèn-la nga bit-sajna'ma nga mì jcha-la mé kjoa xi s'ín. Jñà xità koi isaá tse kjo'in s'e-la.

**Ton xi kitsjaá kjoáxoma
chjoón ka'an xi 'ño ima**

(Marcos 12:41-44)

21 Jesús k'e nga kiskoòtsejèn, kijt-seè xità nchiná xi 'ño tjin-la ton nga nchibítsajnaya ton-la ya kaxa ñánda sinchá ton kjoáxoma-la Nainá. ²Tìkooá kijt-seè jngoò chjoón ka'an xi 'ño ima nga tsi-bítsajnaya jò ndí ton xi chibachjí chjí-la. ³K'ée kitsò:

—Xi kjoa kixi, k'oaá xán-nò, chjoón ka'an ima jè, isaá tse ton kòbíjna mì k'oaá-ne ngats'iì xità xi i'nga. ⁴Ngats'iì xità koi xi tjin-la ton, koií tsjá-la Nainá jè xi ningui-la, tanga jè chjoón ima, kàtsja yijeé ton xi tjin-la xi tímajchá-ne.

**K'e nga kiichja Jesús it'aa ts'e ingo
kó s'ín tjinè-la nga kixoña**

(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

⁵Tìkooa nchijoóya i'nga-ne xità xi nchikotsejèn-la ingo ítjòn nga ndaa kjoàn ndajo-la; tìkooa ndaa kjoàn tsojmi xi kitsjaá kjoáxoma-la Nainá jñà xità. Jesús kitsò-la:

⁶—Kjoíí nàchrjein k'e nga jñà ndajò ko tsojmi xi ndaà kjoàn xi chitsejèn-là, níí tí jngòò siyijòsòn-la xíkjín, kixoña yije-né.

Seña xi s'e k'e nga nchrobá machraña nàchrjein nga kjoehet'aà isò'nde

(Mateo 24:3-28; Marcos 13:3-23)

⁷K'eé kiskònangui-la kitsò-la:

—Maestro, ¿mé nàchrjein-ne nga okoma kjoa koi? ¿Mé seña xi s'e k'e nga jye kochraña nga k'oas'ín koma kjoa koi?

⁸Jesús kitsò:

—Tikindaa yijo-nò nga mì yá xita xi skónachan-nò. Kjin xita kjoíí xi 'ín ts'an sikkjeén; kitso: “An-ná xi Cristo, [nga 'aán kisikasén-na Nainá]”, tikoá kitso-nò: “Jyee tíjna chraña nàchrjein nga 'an kotixoma.” Kì kii onguítjngui-là. ⁹K'e nga kiná'ya kjoa ts'e kjoichán, kjoasii, kì tsakjoòn-jèn; mochjeén-né nga k'oas'ín koma íjtòn tanga k'jeè tsà jè nàchrjein nga kjoehet'aà.

¹⁰Kitsò-isa-la:

—Naxandá skaàn-kjoò xi k'jeíí naxandá. Koá xitaxá koíits'ia nga skaàn-kjoòko xitaxá xi k'jeíí naxandá.

¹¹Ndaà jchán k'oa ch'ón xkón; xkì xi ján naxandá s'e kjinchrá ko ch'in xi 'nó kjan. Ján ngajmii jcha-la kjoxkón xi ch'o tjín ko xi ch'o kjoàn.

¹²Tanga jñò, íjtòn tsoḃa'ñó-nò xita; kjitjinguikeè-nò kjiko-nò ya ni'ya ingo sinagoga nga ya sindaàjiiin. Skinis'en-nò ndayá; kjiko-nò it'aà ts'e xitaxá íjtòn ko ts'e gobernador, tà koíí kjoa-la nga mokjeíin-nò it'aà ts'an. ¹³K'e nga k'oas'ín komat'ioòn, jè hora nga kénójmí-là xita xi it'aà ts'an. ¹⁴K'oáá s'in t'è-là takòn, kì tà chjà íjtòn níkítsjeèn kó kixón nga kinókjoaa nga kinchakoo yijo-nò, ¹⁵koíí kjoa-la nga 'an, tsjaà-nò 'én tikoá tsjaà-nò kjoa kjin-takòn kó s'in kinókjoaa mé-ne nga jñà xita kondra-nò mikii sikkijne-nò k'e nga chibàkjoò.

¹⁶Skanda jñà siingatsja-nò xi na'èn-nò, 'ndsè, xinguiqo ko amigo-nò, tikoá sikk'en i'nga-nò. ¹⁷Ngats'ii xita isò'nde kojtikeyé-nò xi kjoa ts'an. ¹⁸Tanga nijngòò tsjaskòò chija. ¹⁹Jè xi kichikjoa-la kjo'in, kijnakon inima-la!

²⁰K'e nga jchaa naxandá Jerusalén nga kitseè jngòò itjandii-la soldado, k'oáá s'in tíjiin-nò nga jye kjòchraña nga jngòò k'a kjoehesòn yije mé xi tjín. ²¹Jñà xita xi títsajna Judea, kà-tanga, kàtjì nànda nindoò choòn; jñà xi títsajna Jerusalén, kàtitjokàjiiin naxandá, jñà xi ján títsajna campo, kì tí kii nchrobá-ne ijiin naxandá-la. ²²Koíí kjoa-la nga nàchrjein ts'e kjo'in-né mé-ne nga kitasòn yije-ne koni s'in tíchja Xojon xi tíjt'aà 'Én Tsjeè-la Nainá. ²³Ima xó-ne jñà íchjín xi k'indí 'ya ko xi íxti xó nchisikaki jñà nàchrjein koi, nga 'nó tse kjo'in s'e it'aà nangui! Xi kjoajti-la Nainá, tse kjo'in koí'nè-la xita naxandá Israel. ²⁴Tjín xita xi kichá machitìn kiyá-ne; tikoáá tjín xi k'jeíí nangui kjiko preso jñà xita kjoichán. Jñà xi mitsà xita judío, 'nó ch'o sikkò nga skoetoòn jñà xita naxandá Jerusalén; jñà kotixoma skanda k'e nga kitasòn nàchrjein-la xita koi.

K'e nga kjoíí ijngòò k'a-ne Kí'ndí-la Xita

(Mateo 24:29-35, 42-44; Marcos 13:24-37)

²⁵Ikjoàn jcha-la jè ts'oi, sá ko ni'ño nga kotsejèn-la seña xi ch'o kjoàn. I it'aà nangui, ngats'ii xita 'nó tsakjón nga kji'nchré-la nga 'nó kjone nga fi nchrobá ndáchikon. ²⁶Jñà xita chiba-la kiyáya-né nga tsakjón k'e nga skoe kjoa xi komat'ín isò'nde. Skanda jñà ni'ño xi tjín ngajmii kjitiyaá-la. ²⁷Ikjoàn skoe-na xita xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na nga kjinchrobájjnaa ijiin ifi. Tsee nga'ño ko kjoajeya kjoiiikooa. ²⁸K'e nga kots'ia kjoa koi nga k'oas'ín koma, kixi tìnchaa, chjímii'ngaà skòò, tsja t'è-là inima-nò,

chíñakjoa nga jyeé kjòchrañà nàchrjein nga jñò kitsajñandeíj-nò.

²⁹ K'ée tsibénomí jngòò-là kjoa xi mangàsòn; kitsò-là:

—Chítsejèn-là yá toò iko, ngats'iì yá xi tjín. ³⁰ K'e nga jye bíts'ia nga bíjts'én xka-là yá, jyeé 'yaà nga nchrobá machrañà chon ndobá. ³¹ K'oaá tís'in tjín, k'e nga jchaa nga k'oas'in tíma kjoa koi, kátasjiin-nò nga jye tíjnat'aà chrañà-nò nàchrjein nga jchaa kó s'in otíxoma Nainá.

³² Xi okixi, k'oaá xán-nò: Mikì kiyá xi-ta xi tjín nàchrjein koi skanda kóni nga jye kitasòn yije jñà kjoa koi. ³³ Jè ngajmì ko isò'nde kjoehet'aà-né, tanga jñà 'én-na mikì kjoehet'aà; kitasòn-né.

³⁴ T'een kinda yijo-nò; mikì bìi'nde nga sítajaàjiiin inima-nò jñà kjoa xi ch'o tjín koni kjoa ch'i, kjoa chrjáa, ko kjoa xi níkájnoò i isò'nde. Tsà k'oas'in s'een, mikì titsajñandaà jè nàchrjein k'e nga 'an kjoiaa ijngòò k'a; tà n-ton kjoíi nàchrjein, skanè-nò koni jngòò ch'an. ³⁵ K'oaá s'in komat'in ngats'iì xita xi tjín nga tíjtsa isò'nde. ³⁶ Jñò, ndaà titsajna, títis'ba kijndà nga kjit'aà nàchrjein mé-ne nga s'e-nò nga'ño nga koma kitjójnoò ngats'iì kjo'in xi k'oas'in koma, tíkoa mé-ne nga mikì kosobà-nò nga kìncha nguixkon Kí'ndí-là Xita.

³⁷ K'e nga nàchrjein, Jesús, yaá tsakóya ya ndítsin ingo ítjòn. K'e nga majñò yaá fisikjáya ya nindoò xi 'mì Yá Olivo. ³⁸ Kjìn xita naxandá, fiiikon ya ndítsin ingo ítjòn nga xkì tajñòya; fii 'nchré-là mé 'én xi okóya.

Kiís'in tsohótsji'nde-là xita kondra-là Jesús nga tsoɓa'ño

(Mateo 26:1-5, 14-16; Marcos 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53)

22 Jyeé tímachrañà nàchrjein nga bitjo s'eí Paxko k'e nga kjèn inchrájin xi tsjin-là na'yo san jñà xita judío. ² Jñà xita sko-là nòmii ko xi-

ta xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés, nga tsakjón-là xita naxandá, tsohótsji'nde-là kó s'in sílko Jesús nga sílk'en.

³ Jè xita neíj jahas'en-jiin inima-là jè Judas xi tíkoa Iscariote 'mì, xi ya ítjójiiin ts'e xita xi tejò ma-ne xi tsajmeiiko Jesús. ⁴ Judas, kiikáko jñà xita sko-là nòmii ko xita sko-là xi síkinda ingo ítjòn nga tsajoóya-ne kó s'in síingatsja Jesús. ⁵ Jñà xita koi, tsjaá komà-là; tsibindaàjiiin nga ton tsjá-là. ⁶ Judas, kòkjeíin-là, ikjoàn tsohótsji'nde-là kó s'in síingatsja Jesús nga mikii skoe jñà xita naxandá.

K'e nga jè Jesús tsakjèn-ko xita xi kota'yat'aà-là

(Mateo 26:17-29; Marcos 14:12-25; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

⁷ Ijchò nàchrjein-là s'eí ts'e inchrájin xi tsjin-là na'yo san, k'e nga k'oas'in tjínè-là nga biyaà orrè xi bíxteèn jní-là xi ít'aà ts'e s'eí Paxko. ⁸ Jesús kisikasén Pedro ko Juan, kitsò-là:

—Tanguió kindaà tsojmì xi kjoa ts'e s'eí Paxko mé-ne nga kichiaá.

⁹ Jñà xita-là kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Ñánda mejèn-lè nga konguí kindaà-jen?

¹⁰ Jesús kitsò:

—K'e nga kitjás'en-jñoò naxandá, ya skakjoò jngòò xita x'in xi 'yajen jngòò nisa nandá. Tanguítjngui-là skanda ya ñánda kjoahas'en ni'ya. ¹¹ Kot'in-là nei-là ni'ya: “Jè Maestro kjònangui: ¿Ñánda tíjna cuarto-là ni'ya ñánda kókjen-koaa xita xi kota'yat'aà-na ts'e s'eí Paxko?” ¹² Xita jè, kòkò jngòò-nò cuarto xi tiyá kji xi jye ndaà choòn xi ya tíjnas'ònga ni'ya. Ya tindaà nga kichiaá.

¹³ Jñà xita koi, kii; k'oaá s'in kisakò-là koni s'in kitsò-là Jesús. Yaá tsibindaà tsojmì xi kókjen kjoa ts'e s'eí Paxko.

¹⁴ K'e nga ijchò hora nga kókjen, Jesús tsibijnat'aà ímixa ko xita-là xi tsibíxáya-là. ¹⁵ Kitsò-là:

—i'Nó tìsikìtsjeèn nga mejèn-na kókjen-ko-nò ts'e s'eí Paxko nga tìkj'eè fi-na kjoa biyaà! ¹⁶ K'oaá xán-nò nga mì tì kii kókjeen-na s'eí Paxko skanda k'e nga kítasòn yije kjoa ts'e s'eí Paxko jñà nachrjein k'e nga Nainá kotìxoma.

¹⁷ K'eé kiskoé jngòd chitsín, kitsjaà-la kjondaà Nainá, kitsò:

—Chjoé, tika'bí-là xinguiqo; ¹⁸ k'oaá xán-nò nga mì tì kii ski-na vino skanda k'e nga kotìxoma Nainá.

¹⁹ Ikjoàn kiskoé inchrájin, kitsjaà-la kjondaà Nainá, kisixkoaya, kitsjaà-la xita-la, kitsò:

—Inchrájin jè, yijo-na-né nga 'aán kiyá ngajo-nò. K'oa ts'ín t'een nga tìxkoaya inchrájin, mé-ne nga koitìtsjeèn-nò xi it'aà ts'an.

²⁰ K'e nga jye tsakjèn, k'oaá ts'ín kis'iin; kiskoé chitsín, kitsò:

—Chitsín jè, jè-né xi kjoa xitse xi bindaàjiin-ko-nò xi it'aà ts'e jní-na xi xixteèn xi kjondaà tsajòn nga makixiya kjoa. ²¹ Í tìjnat'aàko-ná ímixa, jè xita xi siingatsja-na it'aà ts'e xita kondra-na.

²² Xi okixi, 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tjínè-na nga kiyá. Tanga, jima xó-ne jè xita xi siingatsja-na!

²³ Jñà xita-la tsibíts'ia nga kiskòngui-la xíkjín, kitsò:

—¿Yá-né xi k'oas'ín siingatsja?

Yá-né xi tìjna ítjòn

²⁴ Jñà xita-la tsajoókjoèd xi kjoa ts'e yá-né xi tìjna ítjòn. ²⁵ Jesús kitsò-la:

—Jñà xitaxá ítjòn-la xi mitsà xita judío, 'nó beètoòn xita naxandá-la, tanga jñà xitaxá koi, tsò-né nga ndaà xita.

²⁶ Tanga jñò, mìkii k'oas'ín s'een. Jè xi tìjna ítjòn, isaá nangui kàtìjna; jè xi otíxá, tà saá jè kàtama chí'nda. ²⁷ ¿Yá-né xi tìjna ítjòn? ¿A jè xi bijnat'aà ímixa, o xi jè xi bíya tsojmi? ¿A mitsà jè xi bijnat'aà ímixa? Tanga i'ndeí, mìkii k'oas'ín koma. 'An, tìjnajiin-nò koni jngòd xita chí'nda xi síxá-nò.

²⁸ 'Skanda kó-ne nga tàts'en-la kjoa, jñò-nò xi tìtsajna kji't'aà-ná nita mé kjoa xi tímat'ian. ²⁹ Koí kjoa-la nga 'an siingatsja-nò kjotìxoma nga jñò kotìx-omaà koni s'ín kisingatsja-na Nainá xi Na'èn-na, ³⁰ mé-ne jñò, ya kichiod tìkoa s'ioo ya it'aà ímixa-na nãnda tìhotiix-oma, tìkoa ya kitsajnasòn íxile ts'e kjotìxoma nga jñò, kındaàjiin-là xita xi tejò tje-la ts'e naxandá Israel.

Én xi kiichja Jesús nga jè Pedro kjó'mat'in

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Kiichja-isa Na'èn-ná, kitsò:

—Simón, Simón, jè xita neí kisijé'nde nga mejèn-la 'nó skót'aà-nò. K'e nga skót'aà-nò, yaá jcha-la yá-né xi ndaà ko xi mìkii ndaà, koni s'ín niko trigo nga matsjeè.

³² Tanga 'an, tsibítsi'batji-lè mé-ne nga mì jchijat'aà-lè nga mokjeín-lè xi it'aà ts'an. K'e nga jye sikátjifaya-ne xi it'aà ts'an, tìsikoii xinguii nga kixi kítsajna.

³³ Simón kitsò:

—Na'èn, tìjnandaà-ná nga kjíko-lè nas'ín ndayá k'oín, nas'ín skanda kiyáko-lè.

³⁴ Jesús kitsò-la:

—Ngaji Pedro, k'oaá xan-lè, i'ndeí, jàn k'a k'oa sí nga mìkii yaxkon-ná k'e nga tìkj'eè kjindáya kóxtí.

K'e nga jye kjòchrañà nachrjein nga k'oi-la kjo'in Jesús

³⁵ Jesús kiskòngui-la, kitsò-la:

—K'e nga kisikasén-nò nga tsanguió nika'bió 'én-na nga mìkii kich'à ton, mìkii kich'à chijtsa, mìkii xoxté kitsjaya, ¿mé xi kisichjaat'aà-nò?

Jñà xita kitsò:

—Nimé-jèn.

³⁶ K'eé kitsò-la:

—I'nde, jè xi tjin-la chijtsa ton, kà-takjoé; tikoá jè xi tjin-la na'ya kà-takjoé; ko jè xi tsjin-la kicha ndojò, kàtatjna nachrokisòn-la koá kàtatse kicha-la. ³⁷ K'oaá xán-nò nga tjinè-la nga kitasòn koni s'in tichja Xojon xi tjit'aà 'Èn Tsjeè-la Nainá xi it'aà ts'an nga tsò: "K'oaá s'in skoe-ikon koni jngodò xitá xi mikii ndaà s'in." Koni s'in tichja 'Èn Tsjeè-la Nainá xi it'aà ts'an, kitasòn yije-né.

³⁸ Jnà xita-la kitsò:

—Na'èn, kjiòè jò-najen kicha ndojò jindé.

Jè Jesús kitsò:

—Kàtje kjoa.

K'e nga jè Jesús tsibít'si'ba ya nindodò Yá Olivo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Jesús kiì nga kiichjat'aà-la Nainá ya nánnda 'mì nindodò Yá Olivo koni s'in s'in kjit'aà; ikjoàn kiitjingui xita xi kota'yat'aà-la. ⁴⁰ K'e nga ijchò i'nde jè, kitsò-la xita-la:

—Titsi'ba-là Nainá mé-ne nga mì jé skajnoò.

⁴¹ K'eé tsasit'aà xin chiba-la koni kji saté jngodò ndajo k'e jngodò xita osén. Tsasèn-xkó'nchi, ikjoàn kiichjat'aà-la Nainá. ⁴² Kitsò:

—Na'èn, tsà mejèn-lè, chjaàxin-ná kjo'in jè; tanga mitsà jè kitasòn 'én-na, jè kàtabitasòn tsiji.

⁴³ K'e nga tichjat'aà-la Nainá tsatsejèn jngodò àkjale-la Nainá xi inchrobà-ne ngajmii nga kitsjaà-isa-la nga'ño.

⁴⁴ Nga tse kjo'in tísikjeiin inima-la, isaá 'ño kiichjat'aà-la Nainá; chiba-la kitjoondá-né, jè ndátsjèya-la xi chixòt'aà nangui, jni kjoàn.

⁴⁵ K'e nga jye kiichjat'aà-la Nainá, kiì ijngodò k'a-ne nánnda túsajna xita xi kota'yat'aà-la. Tanga k'e nga ijchò, jyeé kjijijòfè, koií kjoa-la nga 'ño 'on ma-la inima-la. ⁴⁶ Kitsò-la:

—¿Mé-ne titsayijòfè-nò? Tisítjeen, titsi'ba-là Nainá mé-ne nga mì jé skajnoò.

Kí komà k'e nga kindobà'ño Jesús

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:2-11)

⁴⁷ Táko tik'eé tichja-isa Jesús, kjin xita ijchò; jè tsó'ba ítjon Judas, xi ya itjojin ts'e xita-la Jesús xi tejò ma-ne. K'e nga ijchò, kiì kasit'aà chraña-la Jesús nga kiskine'a. ⁴⁸ Jè Jesús kitsò-la:

—Ngaji Judas, ¿a k'oaá s'in tà jngodò kjoa xi chine'aá ningatsja-ná 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na?

⁴⁹ Jnà xita-la xi i'nga, k'e nga kijtseè kjoa xi komat'in Jesús, kitsò:

—Na'èn, ¿a mejèn-lè nga kich'on-jen kicha ndojò?

⁵⁰ Jngodò xita-la Jesús tsajá-la kicha ndojò jè chi'nda-la no'mii ítjon, tsatet'aá líká kixi-la. ⁵¹ K'eé kitsò Jesús:

—¿Ki k'oaá nikoo, kàtje kjoa!

Ikjoàn tsohót'aà-la tsja líká-la; niitoón kjondaà-ne. ⁵² K'eé kitsò-la jnà xita xi j'iikjaá xi xita sko-la no'mii ko xita xi síkínda ingo ítjon ko xita jchínga:

—¿Mé-ne k'oas'in kà'nè-nò nga kicha machitín ko yá kich'à koni tsà jngodò xitá chijé kò'lichjaá? ⁵³ Nachrjein inchi-jòn tsohótijnako-nò ya nditsin ingo ítjon; ¿mé-ne nga mikii ya kindobà'ño-ná? Koií kjoa-la nga jè hora jè nga jnò choòn, tsajòn-nò k'e nga jè xita neíí tíhotixoma.

K'e nga jè Pedro mikii tsibénojmí nga beèxkon Jesús

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jesús, kitsobà'ño xita, kiiko ni'ya-la no'mii ítjon. Jè Pedro, tà kjiin tà kjiin tsajmeètjingui-la. ⁵⁵ Ya jngodò osen nditsin, jnà xita tsibítse jngodò ni'in, ikjoàn tsibít'sajna'ngui jngodò itjandií. Tikoá jè Pedro tsibijnajiin-la xita. ⁵⁶ K'eé

jngoò chjoón chi'nda kijtseèkxon Pedro nga tǵjna'ngui; kiskod'an, kitsò:

—Xita jè, tǵkoaá yaá tsóhoko Jesús.

⁵⁷ Tanga jè Pedro tsoho'mat'in-né, kitsò:

—Ngaji chjoón, xita jè, mikii bexkoan.

⁵⁸ Xi komà ìjngodò tǵò, ngui jngoò xita kijtseèkxon Pedro, kitsò-la:

—Tǵkoaá ngaji, yaá tjaàkoi Jesús.

K'ée kitsò Pedro:

—Ngaji x'iin, mìtsà ya tsòhokoaa.

⁵⁹ Nga komà ìskan, tǵjín-la tsà jngoò hora, tǵkoaá 'nó okitsò ngui jngoò xita:

—Kixí kjoa, xita jè, yaá tsóhoko, tǵkoaá yaá i'nde-la Galilea.

⁶⁰ Pedro kitsò:

—Ngaji x'iin, mikii be mé 'én xi kǵmì-la.

Tǵk'ée-ne tǵchja Pedro kiskindàya kóxtí. ⁶¹ Kisikátjifaya Na'èn-ná Jesús, kiskodtsejèn-la Pedro. K'ée tsibítsjeèn-la Pedro 'én xi kitsò-la Na'èn-ná Jesús nga kitsò-la: “Jàn k'a k'oa sí nga mikii yaxkon-ná k'e nga tǵk'j'èè kjindàya kóxtí.” ⁶² Jè Pedro, k'ée itjo ni'ya, ìkjoàn 'nó jchán kiskindàya nga 'on komà-la inima-la.

Kós'ín kiichja xita xi kisisobà-la Jesús

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

⁶³ Jǵnà xita xi nchisíkinda Jesús, kisisobà-la tǵkoa tsajá-la. ⁶⁴ Tsibíchjoà xkon, ìkjoàn kiskònangui-la, kitsò-la:

—¡Koatìn-nájen yá xi t'beé-lè!

⁶⁵ Kǵjìn kjoa tǵjín-isa xi k'j'eíí xi 'nó 'on kitsò-la.

K'e nga kiiko Jesús nǵnda tǵjna xitaxá ítjòn ts'e xita judío

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶ K'e nga kis'e isén, kjòxkóya jǵnà xita jchínga ts'e xita judío, xita sko-la nǵmii kǵ xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés; kiiko Jesús ya

nǵnda maxkóya jǵnà xitaxá ítjòn; ìkjoàn kiskònangui-la, kitsò-la:

⁶⁷ —Koatìn-nájen, ¿a ngaji-né xi Cristo, [xi xó kisikasén-lè Nainá], o xi majin-né?

Jesús kitsò:

—Tsà k'oa xán-nò: “An-ná”, mikii kǵkjeiín-nò. ⁶⁸ Tsà 'an skònangui-nò, jǵnò, mikii kǵnókjoaa tǵkoaá mikii sǵkǵjǵnandeíí-ná. ⁶⁹ Jyeé ijchò hora-la nga 'an xi K'i'ndí-la Xita xan-la yijo-na yaá kótǵjnat'aà kixi-la Nainá xi 'nó tse nga'nó tǵjín-la.

⁷⁰ Ngats'iì xita kitsò:

—¿A ngaji-né xi K'i'ndí-la Nainá 'mì-lè? Jesús kitsò-la:

—Jǵnò sobá xi obixón nga 'an-ná.

⁷¹ K'ée kitsò jǵnà xita:

—¿Yá xita xi mochjeén-isa-ná xi tsja 'én? Jǵnà sobá titsana'yà-lá koni s'ín tǵchja-ne tso'ba.

K'e nga kiiko Jesús nǵnda tǵjna Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

23 Tsasítjen ngats'iì xita, kiiko Jesús nǵnda tǵjna Pilato. ² K'e nga ijchòko nguixkon Pilato, jǵnà xita tsi-bíts'ia nga tsohóngui, kitsò:

—Xita jè, kjòtsji-najen nga k'j'eíí ndiyá fiko naxandá-ná. Tsò-né nga mì xó kii kǵchjítjía tsojmi xi it'aà ts'e César, xitaxá ítjòn ts'e Roma; tǵkoaá tsò-né nga jè xó xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá] nga xitaxá ítjòn kǵjna.

³ Jè Pilato kiskònangui, kitsò-la:

—¿A jǵ-né xi xitaxá ítjòn-la jǵnà xita judío?

Kitsò Jesús:

—Ngajíí xi k'oa si nga 'an-ná.

⁴ Pilato kitsò-la jǵnà xita sko-la nǵmii kǵ xita naxandá:

—Nimé jé xi matsji-na it'aà ts'e xita jè.

⁵ Tanga jǵnà xita, ìsaá 'nó kiichja nga tsohóngui, kitsò:

—K'ejí s'ín okóya-la xita naxandá nga ótsji-la kjoasií. Tsibíts'ia-ne nangui Galilea, kóhokji nangui Judea, skanda i Jerusalén.

K'e nga kiikɔ Jesús nándá tǐjna Herodes

⁶ K'e nga ki'nchré Pilato jè 'én xi tsò, Galilea, kiskònangui-la xita: ¿A yaá i'nde-la? ⁷ K'e nga kis'enojmí-la nga ya i'nde-la, kisikasén-la jè xita xi tǐjna xitaxá ítjòn Galilea xi 'mì Herodes; jǎna naxrjein koi, tikoáá ján tǐjna naxandá Jerusalén. ⁸ Herodes, k'e nga kijtseèxkon Jesús, 'nó tsja komà-la nga kjòtsee mejèn-la nga skoèxkon, nga jyeé kjìn kjoa ki'nchré xi it'aà ts'e. Mejèn-la skoe jngòò kjoxkón xi s'ín. ⁹ Kjìn skoya kjoa kiskònangui-la, tanga jè Jesús, nijngòò 'én kiichja. ¹⁰ Tikoáá yaá tǐtsajna jǎna xita sko-la nòmii kò xita xi okóya kjótixoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga 'nó nchihóngui. ¹¹ Jè Herodes kò soldado-la tsachrjekàngui-né; kisikákjá nikje xi 'nó ndaa kjoàn koni ts'e xitaxá ítjòn nga kisisobà-la; ikjoàn kisikasén ijngòò k'a-la jè Pilato. ¹² Naxrjein jè, tsajoóndaà-ne jè Pilato kò Herodes; k'e nga sa ítjòn, kondraá tǐtsajna-la xíkjin.

K'e nga kitjoònè kjoa Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

¹³ Pilato tsibíxkóya jǎna xita sko-la nòmii kò jǎna xitaxá, ngats'ii xita naxandá, ¹⁴ kitsò-la:

—Jǎnò, kinikasén-ná xita jè nga onguiòò; bixón-nó nga kjoasií ótsji-la xita naxandá; tanga 'an, kiskònanguí-la nga nguixkòòn; ngats'ii 'én xi 'bioò, nímé jé sakó-na it'aà ts'e.

¹⁵ Tikoáá jè Herodes, kisikasén ijngòò k'a-na xita jè nga nímé jé kisakòt'aà-la. Tsjìn-la jé nga kiyá. ¹⁶ Tsjaa-la kjo'in, ikjoàn siikǐjnandeí-na.

¹⁷ K'oáá s'ín tǐjínè-la, k'e nga bitjo s'eí Paxkò, bijnandeí jngòò xita xi ndayá tǐtsajna'ya. ¹⁸ Tanga jǎna xita naxandá, tà jngòò jtaá kii ngats'ii, kitsò:

—¡Kàtiyaa Jesús; tǐkǐjnandeí-nájen Barrabás!

¹⁹ Barrabás, ndayá tǐjna koií kjoa-la nga xita naxandá Jerusalén kisikjaán-kjoò tikoá xita kisik'en jngòò. ²⁰ Pilato, mejèn-la nga siikǐjnandeí Jesús; ijngòò k'a kiichja-la xita naxandá. ²¹ Tanga jǎna xita naxandá, isaá 'nó kiichja, kitsò:

—¡Tjat'aà krò! ¡Tjat'aà krò!

²² Xi ma-ne jàn k'a kitsò-la xita naxandá:

—¿Mé jé xi tsohótsji, mé-ne kiyá-ne? 'An, nímé jé sakó-na xi it'aà ts'e nga kiyá. Tikoáá-ne tsjaà-la kjo'in, ikjoàn siikǐjnandeí-na.

²³ Sií kis'iin xita, 'nó kiichja nga mejèn-la krò sít'aà Jesús. Koií kjoa-la nga 'nó chja xita naxandá kò xita sko-la nòmii, kisikijne nga kisikitasòn Pilato.

²⁴ Jè Pilato kitsjaà okixi nga kàtitasòn koni s'ín síjé xita naxandá. ²⁵ Kisikǐjnandeí Barrabás, xita xi xó k'oas'ín kisijé-ne naxandá xi tǐjna'ya ndayá nga kjoasií tsohótsji kò xita kisik'en. Ikjoàn kisingat-sja Jesús nga k'oas'ín kàtasíko koni s'ín mejèn-la.

K'e nga kisit'aà krò Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶ K'e nga kiikɔ Jesús nga kii sík'en it'aà krò, kitsobà'nó jngòò xita xi tǐnchrobá-ne rancho-la xi 'mì Simón xi ya i'nde-la nándá 'mì Cirene; jè kisik'ajen krò nga kiitǐjnguike-la Jesús.

²⁷ Kjìn xita naxandá tǐjngui-la, tikoáá kjìn íchjín tǐjngui-la xi kjindáyakeè nga mahimakeè kjoa xi tǐmat'in Jesús. ²⁸ Jesús, kisikátji, kiskooðtsejèn-la, kitsò:

—Íchjín xi Jerusalén tsajòn, kì 'an chihindáyachaa-ná, chihindáyachaa

yijo-nò kò ts'e ixti-nò. ²⁹ Kijchò nàchrjein k'e nga tse kjo'in s'e nga kitsò xita: "Mé tà ndaà-la jnà íchjín xi 'ndi, xi tsjin-la ixti, xi mikii ki'ndí tsi'beé, xi mì ixti kisikaki nga isaá chiba sikkájno." ³⁰ Ikjoàn koìts'ia nga kitsò-la nindoò: "¡Kàtakaànè-najen!" K'oa tì kitsò-la chrjangui-la nindoò: "¡Tijts'ande-najen!" ³¹ 'An, koni jngodò yá xkoèn, tanga 'nó ch'o siko-na xita; jnò xi xita Jerusalén tsajòn, isaá tà 'nó ch'o siko-nò xita koni jnà yá kixi.

³² Tikoá kiiko jò xita xi tse jé tjín-la nga tikoá krò kiyát'aà. ³³ K'e nga ijchòko ya i'nde nánnda 'mì I'nde Sko Mik'en, tsasíjnat'aà krò Jesús ko xita xi jò ma-ne, jnà xi tse jé tjín-la; jngodò, tsasíjnat'aà nga kixi-la koa jngodò, tsasíjnat'aà nga ngaskón-la. ³⁴ K'eé kitsò Jesús:

—Na'èn, tijchàat'aà-la; mikii beè mé kjoa xi s'in.

Ikjoàn jnà soldado kisiskáko nikje-la Jesús nga kisika'bí-la xikjín yá ts'e koma. ³⁵ Jnà xita naxandá nchikotsejèn-la; tikoá jnà xitaxá ítjòn nchisisobà-la, nchitsò:

—Xita xi kjeif tsachrjetji kjo'in; tsà kixi kjoa nga jè xi Cristo xi xó k'oas'in jaajiin-ne Nainá, kàtachrjetji kjo'in yijo-la.

³⁶ Tikoáá jnà soldado kisisobà-la Jesús. Ijchò kinchat'aà chrañà-la; kitsjaà-la nandá vinagre nga sikkii.

³⁷ Kitsò-la:

—Tsà ji-né xi xitaxá ítjòn-la xita judío, tikjnjandeif yijo-lè!

³⁸ Tikoá tjit'aàsòn-la sko krò xi 'én griego, 'én latín, kò 'én hebreo xi tsò: "Jè jèe xi Xitaxá ítjòn-la xita judío."

³⁹ Jnà xita xi tse jé tjín-la xi tikoá ya tjohónguit'aà krò, jngodò xi 'nó nga kiich-jako Jesús, kitsò-la:

—Tsà ji-né xi Cristo [xi xó kisikasén-lè Nainá], tikjnjandeif yijo-lè tikoá tikítsajnjandeif-najen!

⁴⁰ Jè xita xi ijngodò tsohótiko xikjín, kitsò-la:

—¿A mì tsakjoòn-la Nainá nga ngásòn kjo'in titsanikjiaán? ⁴¹ Xi okixi, jnà ok'in-ná nga sikkjiaán kjo'in nga kichjiá jé-ná, koi kjoa-la nga 'nó ch'o ki'né; tanga jè xita jè, nimé xi ch'o kis'iin.

⁴² K'eé kitsò-la Jesús:

—Tikítsjeèn-ná k'e nga jye kíts'ii nga kotixomai.

⁴³ K'eé kitsò Jesús:

—Okixií xi xan-lè; i'ndeí, ján kijnako-ná ngajmii ya i'nde nánnda 'nó ndaà choòn.

K'e nga k'en Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos

15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴ K'e nga ijchò nchisen, kòjnò nga tíjtsa isò'nde skanda xi jàn nga nguixòn.

⁴⁵ Jè ts'oi, kòjnò, koa jè nikje xi tjohóya jngohosen ingo ítjòn, jòya komà nga kixojndà. ⁴⁶ Jesús 'nó kiichja, kitsò:

—Na'èn, ndseji bíjnaya inima-na!

K'e nga jye okitsò, k'en.

⁴⁷ Jè xita sko-la soldado, k'e nga kijtseè kjoa koi koni s'in komà, kijtseèxkón Nainá, kitsò:

—Kixií kjoa, xita jè, xita kixi-né.

⁴⁸ Ngats'ii xita xi chixoña nga nchikotsejèn, k'e nga jye kijtseè kjoa xi komà, kii-ne ni'ya-la; kisijts'iin-sòn inima-la nga 'nó tse kjoaba kis'ejiin inima-la.

⁴⁹ Ngats'ii xita xi beèxkon Jesús kò íchjín xi inchròbà-tjingui-la skanda ján Galilea, kjiiin jncha-ne nga nchikotsejèn-la.

K'e nga kisihjiin Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos

15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰ Tíjna jngodò xita xi 'mì José xi 'nó ndaà xita, tikoáá xita kixi-né. Yáá i'nde-la nánnda 'mì Arimatea, jngodò naxandá xi chja-ne Judea. Tikoáá xá ítjòn tjín-la ts'e xita judío. ⁵¹ Jè José, tikoáá tíkoáá-la nga mejèn-la skoe kó

s'ín otíxoma Nainá; mikìl tǎjngòò-ikon koni s'ín tsajoóya-ne xítaxá xíkǎjín koni s'ín kisiko Jesús. ⁵² Kiikon Pilato; kii síj'énde-la nga kǎjinchrobàko yijo-la Jesús. ⁵³ Kiskónájen-t'aà krò; kisikájté jngòò nikje lino chroba. Iǎkjoàn kii kíhijíin. Kiskinis'en-ngui jngòò ngajo mik'en nánda nga xó k'oas'ín kitáx'a-ne naxi. Inde jè, ni saá jngòò mik'en sihijíin. ⁵⁴ Nachrjein jè, víspera-la s'ef Paxko-né; jye kjomeè bijchó hora nga kòts'ia jè nachrjein níkjáya.

⁵⁵ Jǎnà íchjín xi tǎjko kóni nga inchrobà-ne Galilea, kiitǎjngui-la; kǎjtseèkxon ngajo mik'en kó s'ín kisijna yijo-la Jesús. ⁵⁶ K'e nga j'ii-ne ni'ya-la tsibítsajnándaà xkii xi 'nó ndaà jne ko xkii na'yo. Iǎkjoàn kisikǎjáya íchjín jè nachrjein níkjáya, koni s'ín tíchja kǎjótíxoma.

Mé xi komà k'e nga jaáya-la Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

24 Jè nachrjein nga tǎts'en xomà-na, 'nó tǎjǎnda kii jǎnà íchjín ya ngajo mik'en nánda kisihijíin Jesús nga kiikò xkii jne xi tsibítsajnándaà nga kǎixten-jno yijo-la Jesús; tǎkòá kjihijitako íchjín xi k'jeíí. ² K'e nga íchò, kǎjtseè jè ndajo xi tíchjoàjto-la ngajo mik'en, xin kijna. ³ K'e nga jahas'en-ngui ngajo mì tǎ kii kǎjòtsji-la yijo-la Na'èn-ná Jesús. ⁴ K'e nga nchiskájno íchjín koi, tà nítoón chinchat'aà jò-la xítá x'in xi íkjá nikje xi ote ní'ín kjoàn. ⁵ Íchjín koi, tà kitsakjòn-la; chincha-ñiat'aà nangui. K'eé kitsò jǎnà xítá x'in xi jò ma-ne:

—¿Mé-ne i binchaàtsjijíin-là mik'en jè xítá xi tǎjnakon? ⁶ Mì tǎ yá tǎjín-ne ijndé, jyeé kòfaáya-la. Tǎkíftsjeèn koni s'ín kitsò-nò k'e nga tǎsa tsibíjna Galilea, ⁷ nga kitsò: “Mochjeén-né nga jè Kí'ndí-la Xítá, jǎnà kongatsja xítá jé nga kòot'aà krò tanga k'e nga kǎjchò jàn nachrjein kjoaáya-la.”

⁸ Jǎnà íchjín koi, k'eé tsibítsjeèn-la koni s'ín kitsò Jesús. ⁹ K'e nga j'ii-ne nga kii kǎtsejèn-la ngajo mik'en, tsibénojmí-la jǎnà xítá xi tsibíxáya-la xi tejnngòò ma-ne ko xítá xi i'nga. ¹⁰ Jǎnà íchjín koi, jè xi 'mì María Magdalena, Juana, María xi nea-la ma-ne Jacobo 'éno nga tsibénojmí-la jǎnà xítá xi íchòko 'én nga tsibénojmí-la jǎnà xítá xi tsibíxáya-la. ¹¹ Tanga jǎnà xítá-la Jesús, xi kjoa níton, tà kjoaská komà-la; mikii kòkjeíin-la 'én xi tsibénojmí-la jǎnà íchjín.

¹² Tanga jè Pedro, tsangachikon, kii kǎtsejèn-la ngajo mik'en; k'e nga kiskoòtsejèn-s'en ngajo, kǎjtseè nga tà jǎnà kǎjioò nikje xi kisijtǎjijin Jesús. Iǎkjoàn kii-ne ni'ya-la; tà kǎjòkón-la kjoa xi komà.

Ndiyá Emaús

(Marcos 16:12-13)

¹³ Tijè-ne nachrjein, jò xítá xi kota'yàt'aà-la Jesús nchifi jngòò naxandá xi 'mì Emaús, xi tǎjín-la tsà tejnngòò kilómetro skanda ján Jerusalén. ¹⁴ Nga nchifi ya ndiyá, koií nchijoóya-ne ngats'ii kjoa xi komà. ¹⁵ Nga nchijoónojmí tǎkòá nchikjòngangui-la xíkǎjín íchòtǎjngui chrañà-la xi tijè-ne Jesús xi taña tsobáhijitako. ¹⁶ Tanga jǎnà, k'oagá komà-la koni tsà tíchjoà xkon, mikii kǎjtseèkxon. ¹⁷ Jesús kiskòngangui-la, kitsò-la:

—¿Mé 'én xi óndaà chibàya-nò nga tjaàya ndiyá? ¿Mé-ne ba tǎjín-nò?

¹⁸ K'eé kiichja Cleofas, kitsò:

—Ngats'ii xítá naxandá Jerusalén, tà jǎ ta jngòò-lè xi mikii tǎjijin-lè jè kjoa xi komà ján Jerusalén, jǎnà nachrjein xi tsato.

¹⁹ Jesús kitsò:

—¿Mé kjoa-ne?

Jǎnà xítá koi kitsò-la:

—Kjoa ts'e Jesús xi Nazaret i'nde-la, jè xi kiichja ngajo-la Nainá; kis'eé-la nga'nó, ma yijee-la nitá mé kjoa-ne,

n̄ita mé 'én-ne nga nguixkɔn Nainá, nguixkɔn ngats'iì x̄ita naxandá. ²⁰X̄ita sko-la nɔ'miì, kɔ x̄itaxá tsajen, kisingatsja x̄ita Romano nga kisik'en, tsohót'aà krò. ²¹Ngajen, titsachiñá-lajen, bixón-nájen tsà jè Mesías xi s̄iikítsajnadej̄-ne x̄ita naxandá Israel. Tanga i'ndeì, jyeé tj̄in-la jàn nachrjein nga k'oas'in komà kjoa koi. ²²Tikoaá tj̄in i'nga íchj̄in xi t̄itsajnaj̄in-naj̄en, xi taj̄nɔya kòfi katsej̄en-la jè ngaj̄o mik'en. K'e nga kòfiì-ne kàbincháxkón-naj̄en nga kàbénoj̄mí-naj̄en ²³nga mì xó kii kàsakó-la yijo-la Jesús; t̄ikoa kàbeèxkon xó àkjale xi kàtsò-xó-la: Jesús t̄ijnakon-né. ²⁴K'eé kòfi i'nga x̄ita xingui-jen xi kòfi katsej̄en-la ngaj̄o mik'en, k'oaa t̄is'in kàbeèxkon koni s'in kàtsò j̄nà íchj̄in tanga jè Jesús, mì xó kii kòbeè.

²⁵K'eé kitsò Jesús:

—;Mé tà tònɔ-nò t̄ikoa mé tà tá-jaaj̄in tj̄in inima-nò nga mikii ndaa mokjeīn-nò kjoa xi kitsò j̄nà x̄ita xi kiichja ngajo-la Nainá! ²⁶¿A mìtsà t̄ijīn-nò? K'oaa s'in t̄jinè-la Cristo, [xi-ta xi xó kisikasén-ne Nainá], nga ítj̄on s̄iikjeīn kjo'in, ikjoàn kjoahas'en ngaj̄mii ñanda jeya k̄jna.

²⁷Tsibénoj̄míya-la kó tsòya-ne koni s'in t̄ichja ngats'iì Xojon-la Nainá it'aà ts'e Cristo. Tsibítis'iaɔ-ne xojon xi kiskii Moisés; ikjoàn tsibénoj̄míya-la ngats'iì xojon xi kiskii j̄nà x̄ita xi kiichja ngajo-la Nainá.

²⁸K'e nga ijchò ya naxandá ñanda nchifi x̄ita koi, Jesús, k'oaa kis'iin koni tsà isa kjiin tifi. ²⁹Tanga j̄nà x̄ita koi, kjo'ñó kis'iin-la nga kisik̄jna; kitsò-la:

—Tijnako-nájen; jyeé kj̄ohoxòn, jye kiskaat̄ji ts'oi.

Jè Jesús, kòkjeīn-la; jahas'en ni'ya; tsibijnako. ³⁰K'e nga jye t̄itsajnat'aà ím̄ixa, kiskoé inchrájin, kitsjaà-la kjon-daà Nainá, kisixkoaya, ikjoàn kitsjaà-la

j̄nà x̄ita. ³¹K'eé kitax'a xkon; kijtseèxkon nga jè Jesús; tanga jè Jesús, tà kichijà-né nga nguixkɔn x̄ita koi. ³²K'eé kitsò-la xikj̄in:

—Koií-la kjoa-la nga ndaa kòmatsja-la inima-ná k'e nga t̄ihókonojmí-ná ya iya ndiyá nga t̄ibénoj̄mí-ná kjoa ts'e Xojon-la Nainá.

³³Mì t̄i kii kiskoðnà-ne, kisikátji n̄itoón-ne nga kii-ne Jerusalén; ijchò ijn-goð k'a-ne jngoð ni'ya ñanda t̄itsajna-jt̄in xikj̄in xi tejngoð ma-ne kɔ x̄ita xi kj'ejī-isa. ³⁴J̄nà x̄ita xi tejngoð ma-ne kitsò-la xikj̄in:

—Kixií kjoa, jyeé kòfaáya-la Na'èn-ná Jesús; jyeé kòbeèxkon Simón.

³⁵K'eé tsibénoj̄mí j̄nà x̄ita xi jò ma-ne kó s'in komat'in ya iya ndiyá koa kó s'in komà nga kijtseèxkon Jesús k'e nga kisixkoaya inchrájin.

K'e nga jè Jesús tsatsej̄en-j̄iin osen ñanda t̄itsajna x̄ita xi kota'yat'aà-la

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23)

³⁶Tákó t̄ik'eé nchichja-isa nga nchibénoj̄mí-la xikj̄in kjoa koi, nga tsasijnaj̄in osen-la Jesús; kisihixat'aà, kitsò-la:

—Nainá, 'nchán kàtasíkítsajna-nò.

³⁷J̄nà x̄ita koi, tsí ndaa kitsakj̄on, koa tsí ndaa kisinchaàxkón; k'e nga kijtseè, komà-la tsà tà inima-la mik'en-né.

³⁸Tanga Jesús kitsò-la:

—¿Mé tà ndaa tsakjoðn-nò? ¿Mé-ne k'oa tsò-ne kjohítsjeen xi bitjojin inima-nò? ³⁹Chítsej̄en-là ndsaa kɔ ndsokoaà. 'An-ná. Tjat'aà-ná ndsaa koa chítsej̄en-ná. Jngoð x̄ita xi tà inima, tsjin-la yijo, t̄ikoaá tsjin-la nindaà, tanga 'an, tj̄in-na koni s'in t̄itsa'yaà-ná.

⁴⁰K'e nga jye okitsò-la, tsakó-la tsja kɔ ndsokɔ. ⁴¹Tanga j̄nà x̄ita-la mikii xátí kòkjeīn-la nga tsja komà-la t̄ikoa kisinchaàxkón nga kijtseèxkon Jesús; k'eé kiskòngui Jesús, kitsò-la:

—¿A tjin chiba-nò tsojmì xi ma chine?

⁴² Kitsjaà itsé-la tìn xi jye kichjàn, ko tsjén-la cho cera. ⁴³ Jesús kiskoé, ikjoàn kiskine nga nguixkon jnà xita-la. ⁴⁴ K'eé kitsò-la jnà xita-la:

—Jnà kjoa xi komàt'ian, jnà-né xi tsibenojmì-nò k'e nga tisa tsohótijnako-nò. K'oaá s'in kixan-nò nga kitasòn yije-né koni s'in tíchja xojon it'aà ts'an, jè kjoáxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés ko ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá ko xi tjt'aà libro ts'e Salmo.

⁴⁵ K'eé kisikichiya-la kjohítsjeèn-la mé-ne nga kàtjahas'en-jiin-la koni s'in tíchja Xojon xi tjt'aà 'Én Tsjeè-la Nainá. ⁴⁶ Kitsò-la:

—K'oaá s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò nga 'an xi Cristo, [xi xó kisikasén-na Nainá], k'oaá s'in tjinè-na nga kiyá; tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein, kjoaáya-na it'aà ts'e kjoa biyaà. ⁴⁷ Xi it'aà ts'an, Nainá siijchàat'aà-la jé-la xita k'e

nga siikájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne. Jè 'én koi, mochjeén-né nga kinókjoaya-jiin yije-la xita mats'iake-ne Jerusalén kó nga títsa isò'nde. ⁴⁸ Jnò kénojmió kjoa kixi koni s'in komà. ⁴⁹ 'An sikasén-nò jè kjoáxi xi tsjá Na'èn-na koni s'in kitsjaà tso'ba. Tanga jnò, íí títsajna naxandá Jerusalén skanda k'e nga tjoé-nò nga ñó-la Nainá xi nchrobá-ne ngajmii.

K'e nga kiimijin ngajmii Jesús

(Marcos 16:19-20)

⁵⁰ K'eé kiiko xita-la skanda ján naxandá Betania. Kiskimii'nga tsja nga kisijét'aà-la Nainá nga katasíchikon-t'in jnà xita koi. ⁵¹ K'e nga tísjét'aà-la, kitjámii'nga nga ki-ne ngajmii. ⁵² Jnà xita-la, k'e nga jye chincha-xkó'nchit'aà-la nga jeya kisikijna Jesús, ki-ne Jerusalén; 'ño tsja kis'e-la. ⁵³ Nachrjein inchijòn tsibítsajnaya ingo ítjòn nga kitsjaà-la kjondaà Nainá tikoá jeya kisikijna.

'Én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Juan

Jesucristo xi 'Én-la Nainá, xitaá komà

1 K'e nga tisa tàts'en-la kjoa, jè 'Én, jyeé k'oa tjna-né. Yaá tijnako Nainá. Jè 'Én, Nainá-né. ² Kò yaá tijnako Nainá skanda tisa tàts'en-la kjoa. ³ Jè Nainá, k'e nga tsibindaà ngats'ii tsojmi xi tjin, it'aà ts'eé 'Én tsibindaà; ni mé tsojmi tjin xi mi it'aà ts'e kisindaà. ⁴ Jè 'Én, it'aà ts'e-né nga títajnakon xita; jè kjoa nga títajnakon xita, jè-né ni'ín xi síhiseèn-la ngats'ii xita. ⁵ Jè ni'ín xi síhiseèn nánda jñò choòn, ote-né, kò jè kjoa jñò mikii ma síkijne-la ni'ín nga síkits'o.

'Én xi kiichja Juan it'aà ts'e Cristo

⁶ Tsibijna jngoò xita xi 'mì Juan xi Nainá kisikasén. ⁷ Jè j'ii tsjá 'én it'aà ts'e ni'ín xi síhiseèn, mé-ne ngats'ii xita kòkjeiín-la koni s'ín kiichjaya. ⁸ Mìtsà jè Juan ni'ín xi síhiseèn-la xita, tà 'én j'ii tsjá it'aà ts'e ni'ín xi síhiseèn-la xita. ⁹ Jè ni'ín xi nguì kixi kjoa xi síhiseèn-la ngats'ii xita, yaá tinchrobá i isò'nde.

¹⁰ Íf tsibijna isò'nde, kò it'aà ts'eé kisindaà isò'nde, tanga jñà xita isò'nde mikii kijtseèxkon. ¹¹ J'ii nangui nánda ts'e, tanga jñà xita-la mikii kiskoétjò. ¹² Ngats'ii xita xi kiskoétjò tikoà kòkjeiín-la jñà 'én xi kiichja, k'oaá s'ín kitjò'nde-la nga Ki'ndí-la Nainá ma, ¹³ tanga mìtsà koi kjoa-la nga jni kits'iin-jii, ni mìtsà koi kjoa-la nga it'aà ts'e xita kits'iin; koi-né nga it'aà ts'e Nainá kits'iin.

¹⁴ Jè 'én, xitaá komà, íf tsibijnajiiin-najen. Ki'ya-nájen kjoa jeya-la nga Ki'ndí tà jngoò-la Nainá. 'Nó tjin-la kjondaà kò kjoakixi.

¹⁵ Juan kitsjaà 'én it'aà ts'e, kitsò:

—Jè jèe xi k'oas'ín kixan-nò k'e nga kixan-nò: “Jè xi sa nchrobá tjingui-na,

jè isa tjna itjòn-na, nga isa kjòtsee tjna koni 'an.”

¹⁶ 'Nó tse kjondaà kitjoé-ná ngats'iaá, sa 'ñó, sa 'ñó kochikon-t'ian. ¹⁷ Jè kjotíx-oma, it'aà ts'e Moisés j'ii-ne, tanga xi kjondaà kò kjoakixi, it'aà ts'e Jesucristo j'ii-ne. ¹⁸ Ni saá jngoò xita beèxkon kò kji Nainá. Tà jè xi ki'ndí tajngoò-la xi ya tijnat'aà-la, bénojmi kixi-ná it'aà ts'e.

'Én xi tsibénojmi Juan it'aà ts'e Jesús

(Mateo 3:11-12; Marcos
1:7-8; Lucas 3:15-17)

¹⁹ Jñà 'én koi xi kitsjaà Juan, k'e nga jñà xita judío xi títajna Jerusalén kisikasén-la no'mii kò xita levita nánda tjna Juan nga kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Yá xita-ne ji?

²⁰ Juan tsibénojmi kixi-né; mikii tsaka-jna'ma, kitsò:

—Mìtsà 'an xi Cristo, xita xi xó kisikasén-ne Nainá.

²¹ Xita koi ijngoò k'a kiskònangui-la kitsò-la:

—¿Yá-né ngaji? ¿A ji-né Elías?

Juan kitsò:

—Majin, mìtsà 'an.

—¿A ji-né xita xi chja ngajo-la Nainá xi tjinè-la nga kjoii?

Juan kitsò:

—Majin, mìtsà 'an.

²² Ijngoò k'a kiskònangui-la, kitsò-la:

—Kot'in-nájen, yá-ne ji, mé-ne nga koma konguiko-lajen 'én jñà xita xi kàsikasén-najen. ¿Mé 'én xi k'oi-nájen it'aà tsiji?

²³ K'eé kitsò Juan:

—'An-ná xita xi 'ñó chjaya i'nde it'aà xin nánda nangui kixi choòn: “Tjandaà kixiqo ndiyá-la Nainá”, koni s'ín kitsò Isaías, xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

²⁴ Jñà xita xi ijchò kjònangui-la Juan, xita fariseo-né. ²⁵ Ijngoò k'a kiskònangui-la, kitsò-la:

—Tsà mìtsà jì xi Cristo, nì Elías, nì jè xità xi chja ngajo-la Nainá, mé-ne xità 'nè-ne bautizar.

²⁶ Kiichja Juan kitsò:

—'An tà nandá s'iin-na bautizar xita, tanga tijnajin jngodò-nò xi jñò mikiì yaxkon, ²⁷ jè xi iskan kjoí, jè xi isa tjna ítjon koni 'an; skanda mikiì tj'nde-na nga 'an skjnda'noá xox'in-la xojté-la.

²⁸ Ngats'iì kjoa koi, ján naxandá Betania nga k'oas'in komà, naxandá xi kijna xijngoàà ndá je Jordán, nándá kis'iin bautizar xita jè Juan.

²⁹ Nga komà nchijòn, Juan kijtsee Jesús nga tinchrobákon, kitsò:

—¡Chítsejèn-là, jè jèe xi sikasén Nainá k'oaá ngaya-la koni Orrè Ki'ndí xi faáxin jé-la xita isd'nde! ³⁰ Jè jèe xi k'oa kixan-nò k'e nga kixan: “Nchrobá tjingui jngodò-na xita x'in xi isa tjna ítjòn-na nga isa kjòtsee tjna koni 'an.” ³¹ Tikoáá 'an, mikiì bexkoan yá-né jè. Koiì kjoa-la nga ta nandá s'in-na bautizar xita mé-ne jñà xita naxandá Israel skoexkon-ne.

³² Juan, k'oas'in kitsjaà 'én nga kitsò:

—Kijtsee-ná jè Inima Tsjeè-la Nainá nga itjojen-ne ngajmì koni kji nise paloma kji, tsibijnasòn-la Jesús. ³³ 'An, k'jeè kì bexkoan, tanga jè Nainá xi kisikasén-na nga kò nandá s'iin-na bautizar xita, kitsò-na: “Jè xi jchii nga kitjojenè-la Inima Tsjeè-na nga ya kijnasòn-la, jè-né xi kò Inima Tsjeè-na s'iin-ne bautizar xita.” ³⁴ 'An, k'oaá s'in kijtsee, k'oaá ma-ne k'oas'in tsjaà 'én nga Jesús, jè xi Ki'ndí-la Nainá.

Xità xi kiskoòta'yàt'aà ítjòn-la Jesús

³⁵ Nga komà nchijòn, Juan yaá tjna ijngodò k'a; tjiko jò xita xi kota'yàt'aà-la.

³⁶ Juan kijtseeèkon Jesús nga tikoá ya tsóba, kitsò:

—¡Chítsejèn-là, jè jèe xi orrè-la Nainá [xi kiyátjì jé-la xita]!

³⁷ Ingajò xita koi, k'e nga ki'nchré koni s'in kitsò Juan, kiitjingui-la Jesús.

³⁸ Jesús k'e nga kisikátjiya, kijtsee nga xita tjingui-la kitsò-la:

—¿Mé xi binchaàtsjioò?

Ingajò xita koi, kiichja, kitsò:

—Maestro, ¿nándá tjni?

³⁹ Jesús kitsò-la:

—Nchrobá, chítsejèn.

Ikjoàn kiitjingui-la, kijtsee nándá bijna Jesús. Yaá tsibitsajnakò nga jye kjòhoxòn, ijchò-la tsà xi ñijòn.

⁴⁰ Ingajò xita koi, jñà xi kiitjingui-la Jesús k'e nga ki'nchré-la koni s'in kitsò Juan, jngodò xi 'mì Andrés xi 'ndse ma Simón Pedro. ⁴¹ Andrés kiì kátsji ítjòn 'ndse xi 'mì Simón, kitsò-la:

—Jyeé kà yaxkon-jen jè Mesías [xi xó kisikasén-ne Nainá]. Jè 'én Mesías, Cristo tsòya-ne.

⁴² Andrés kiìkò Simón xi 'ndse ma ya nándá tjna Jesús. Jesús, k'e nga kijtsee, kitsò-la:

—Ngaji-né xi 'mì-lè Simón xi ki'ndí-la ma Jonás. I'ndeì, Cefas k'oín-lè ('én xi Pedro tsòya-ne).

K'e nga Jesús kiichja-la jè Felipe kò Natanael

⁴³ Nga komà nchijòn, Jesús k'oaá s'in kisikátsjeèn nga ján kjoì nangui Galilea. Kiskaàjiin Felipe, kitsò-la:

—Nchrobá tjingui-ná.

⁴⁴ Felipe, yaá i'nde-la naxandá Betsaida, ya nándá i'nde-la Andrés kò Pedro.

⁴⁵ Felipe kiì kátsji Natanael, kitsò-la:

—Jè xita xi oxkit'aà kjotixoma xi kiskii Moisés kò xita xi kiichja ngajo-la Nainá, jyeé kà yaxkon-jen nga jè Jesús xi ki'ndí-la José xi Nazaret i'nde-la.

⁴⁶ Natanael, kitsò-la Felipe:

—Ján naxandá Nazaret, ¿a tjna jngodò xi ndaà xita xi ya kitjokàjiin-ne?

Felipe kitsò:

—Nchrobá, chítsejèn-la.

⁴⁷ Jesús, k'e nga kijtsee Natanael nga tinchrobákon, kitsò:

—Jè xita jè xi nguì kixi kjoa nga xita Israel nga ndaà tísjchá yijo-la ko mikii konachan.

⁴⁸ Natanael kitsò:

—¿Kó s'ín ma-ne nga yaxkon-ná?

Jesús kitsò:

—K'ée kòbe-lè k'e nga tikj'eè chja-lè Felipe nga tjina'ngui yá toò iko.

⁴⁹ Natanael kitsò:

—Maestro, ngaji-né xi Ki'ndí-la Nainá; jì-né xi xitaxá ítjòn-la naxandá Israel.

⁵⁰ Kiichja Jesús kitsò:

—¿A koí-né nga xan-lè: Kòbe-lè k'e nga tjina'ngui yá toò iko nga mokjeín-lè? K'oaá xan-lè nga isa 'nó tse kjojkón jchaá-isi.

⁵¹ Ìjngòò k'a kiichja Jesús kitsò:

—Nguì okixi xi xan-nò, nachrjein xi sa f'ii isa jchaxkoòn ngajmii nga tix'á koa jñà àkjale-la Nainá fimijìn koa nchrobá-jen nga tjímat'aà-na xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na.

Jè kjojkón xi kis'iin ítjòn Jesús

2 Xi komà jàn nachrjein, kis'e jngòò s'eí nga chixàn xita ján naxandá Caná, ya nangui Galilea. Tíkoáá yaá tjina jè nea-la Jesús. ² Tíkoá kinokjoà-la Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la ya nánda chixàn xita. ³ K'e nga jyehet'aà vino, jè nea-la Jesús kitsò:

—Mì tì mé vino tjín-ne.

⁴ Jesús kitsò:

—¿Mé xi ma-lè? ¿Mé-ne 'an kò'mi-ná? Kj'eè kii bijchó nachrjein-na nga skoe-na xita yá-ná 'an.

⁵ Jè nea-la Jesús kitsò-la jñà xita xi bíya vino:

—K'oaá s'ín tikitasòn yije-là koni s'ín tsò-nò.

⁶ Ya títsajna joòn tji ndajo xi sinchá nandá, xi síkjeén jñà xita judío nga ma sítsjeè-ne tsojmì xi tjín-la koni s'ín tjín kjojíxoma-la xi xkón tjín. Jñà tji kjiyaá-la tsà jò ko tsà jàn nisa

nandá. ⁷ Jesús kitsò-la jñà xita chínda xi nchibíya vino:

—Tínchaà nandá tji koi.

Jñà xita chinchá nandá; jngòò k'aá kisitsee. ⁸ Ìkjoàn kitsò Jesús:

—Tínachrjeè chiba vino; tanguíko-là jè xi tísís'in-la xita.

K'ée kiiko-la. ⁹ Jè xita xi oko-la nga tísís'in-la jñà xita, kiskoòt'aà nandá xi vino komá; xita jè, mikii tjíin-la nánda j'ii-ne. (Tà jñà tjíin-la xita chínda xi tsachrje nandá.) Jè xita xi oko-la, k'ée kiichja-la xita x'in xi chixàn, ¹⁰ kitsò-la:

—Ngats'ii xita, jè tsjá ítjòn vino xi 'nó ndaà; k'e nga jye 'nó 'biì jñà xita, k'ée tsjá xi chiba ndaà. Tanga ngaji, kòbinchatjó-né xi 'nó ndaà, skanda saá t'biì.

¹¹ Jè kjojkón xi kis'iin ítjòn Jesús ján naxandá Caná nangui xi chja-ne Galilea; k'oaá s'ín tsakó kjoa jeya-la ko jñà xita xi kota'yàt'aà-la kòkjeín-la it'aà ts'e.

¹² Xi jye komà iskan, Jesús kii ján naxandá Capernaum; kiiko nea-la, 'ndse, ko xita xi kota'yàt'aà-la. Tà chibaà nachrjein tsibítsajna ya naxandá jè.

K'e nga kii s'eí Jesús ján Jerusalén

(Mateo 21:12-13; Marcos

11:15-18; Lucas 19:45-46)

¹³ Nga jye nchrobá machrañà s'eí-la xita judío xi bitjo k'e nga itjokàjìn kjo'in ján nangui Egipto, Jesús kii ján Jerusalén. ¹⁴ K'e nga jahas'en ingo ítjòn, kijtsee nga tjín xita ya ndítsin ingo xi nchihotjina nchraja ko orrè ko paloma; tíkoá títsajna xi síkjatjya ton. ¹⁵ Jesús tsibíndaà jngòò na'nó xi tsajá-la jñà xita nga tsachrje yije ya ndítsin ingo, ko nchraja ko orrè. Tsibíxteèn ton-la jñà xi síkjatjya ton. Jngòò k'aá chinchá ngajten ímíxa-la. ¹⁶ Jñà xita xi nchihotjina nise paloma, kitsò-la:

—Tínachrjeè yije cho koi; kì ni'ya ndítsin 'nè ni'ya-la Na'en-na.

¹⁷ Jñà xità xi kota'yàt'aà-la k'ée tsibítsjeèn-la nga k'oas'ín tjt'aa Xojon-la Nainá nga tsò: “Nó matsjake ni'ya-lè; koií kjoa-la nga machinikeè.”

¹⁸ Jñà xità judío kiskònangui-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé kjojkón xi okòd-nájen nga tjin-lè kjoíxoma it'aa ts'e kjoa xi 'ni?

¹⁹ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Tikixaña ingo jè, 'an, jàn nàchrjein kindàya ijngòd k'a-na.

²⁰ Kitsò jñà xità judío:

—Ingo jè ichán joòn nó kisindaà-ne, koa ji, ¿a tà jàn nàchrjein kındaà xitse ijngòd k'a-ne?

²¹ Tanga jè ingo xi kisikaxki Jesús, jè yijo-la xi okitsò-la. ²² K'e nga jye jaáya-la Jesús nga k'en, k'ée tsibítsjeèn-la jñà xità xi kota'yàt'aà-la 'én xi okitsò. K'ée kòkjeiín-la koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá kò 'én xi kiichja Jesús.

Jesús, kós'ín ma ndaa beè inima-la ngats'ii xita

²³ Jesús k'e nga tsibijna s'eí Paxko ján Jerusalén, kjin xità kòkjeiín-la it'aa ts'e k'e nga kijtsee kjojkón xi kis'iin.

²⁴ Tanga Jesús mitsà nguì ndaa tíjngòd ikon it'aa ts'e xità koi, nga jyeé beèxkon yije xità. ²⁵ Jesús mikii mochjeén-la nga k'jeíí xità okitsò-la kó s'ín jñà xità; jè, jyeé beè inima-la xità kós'ín síkítsjeèn.

K'e nga jè Jesús tsohóko Nicodemo

3 Tsibijna jngòd xità fariseo xi tikoja xi-ta ítjòn tsibijna it'aa ts'e xità judío; Nicodemo ki'mi. ² Jngòd k'a j'iilkon Jesús k'e nga jñò, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájen nga jè Nainá kisikasén-lè mé-ne kókóya-nájen. Nga jngòd xità xi mitsà Nainá tíjnakò, mikii koma-la s'iin kjojkón xi ji 'ni.

³ Jesús kitsò-la:

—Xi nguì okixi, k'oaá xan-lè, jè xità xi mikii jts'ín xitse ijngòd k'a-ne, mikii skoe kó s'ín otíxoma Nainá.

⁴ Nicodemo kiskònangui, kitsò:

—¿Kós'ín koma jts'ín xitse ijngòd k'a xità xi jye kòjchínga? Ni itsé koma kjoahas'en ijngòd k'a indso'ba nea-la nga jts'ín ijngòd k'a.

⁵ Kiichja Jesús kitsò:

—Xi nguì okixi, k'oaá xan-lè, jè xi mi it'aa ts'e nandá kò Inima Tsjeè-la Nainá jts'ín-ne, mikii koma kjoahas'en-jiin nándá t'hotíxoma Nainá. ⁶ Jè xi ts'iin it'aa ts'e xità, xità-né. Koa jè xi ts'iin it'aa ts'e Inima Tsjeè-la Nainá, inima-né. ⁷ Ki maxkón-lè koni s'ín tixan-lè: “Mochjeén-né nga jts'ín xitse ijngòd k'a-ne jñà xità.” ⁸ Jè tjo 'ba-né nita nándá-ne; na'yà-la nga one. Tanga mikii 'ya-la nándá nchrobá-ne, tikoja mikii 'ya-la nándá fi. K'oaá tjs'ín ma yije ngats'ii xi it'aa ts'e Inima Tsjeè-la Nainá ts'iin-ne.

⁹ K'ée kitsò Nicodemo:

—¿Kós'ín ma-ne nga k'oas'ín koma-ne kjoa koi?

¹⁰ Jesús kitsò-la:

—Ngaji, maestro tjini ts'e xità naxandá Israel. ¿Mé-ne mikii tíjiin-lè kjoa koi? ¹¹ Xi nguì okixi, k'oaá xan-lè: Jè kjoa xi ma-nájen, k'oaá s'ín nokjoà-jen; xi jye kina'yà-jen, k'oaá s'ín bènojmi-jen. Jñò, mikii mokjeiín-nò 'én-nájen. ¹² K'e nga benojmi-nò kjoa xi tjin isò'nde, mikii mokjeiín-nò. ¿A kòkjeiín-nò tsà keènojmi-nò kjoa xi tjin ján ngajmii?

¹³ Ni saà jngòd xità xi jye kiimijin ján ngajmii; tà jè Ki'ndí-la Xità xi ngajmii tjina nga ya itjojen-ne. ¹⁴ Koni s'ín kis'iin Moisés nga kiskími'nga yá xi tjoót'aa ye kicha bronce ya i'nde it'aa xin nándá kixi choòn, k'oaá tjs'ín tjinè-la jè Ki'ndí-la Xità nga tjámiitjen-t'aa jè yá, ¹⁵ mé-ne ngats'ii xità xi kòkjeiín-la it'aa ts'e, mikii chija, s'ée-la kjoabinachon nita kjé-ne.

¹⁶ Nainá 'nó tsatoó kjòtsjakeè xità isò'nde nga kitsjaà Ki'ndí-la xi tajngòd ma-ne, mé-ne ngats'ii xità xi mokjeiín-la it'aa ts'e, mikii chija; s'ée-la

kjoabinachon nita kjé-ne. ¹⁷Nainá mitsà koi xá kisikasén-ne Ki'ndí-la nga kjo'in koiinè-la xita isò'nde; koií xá kisikasén-ne nga kochrjekàjiin kjo'in xita kjoa ts'e jé-la.

¹⁸Jè xi mokjeiín-la it'aà ts'e Ki'ndí-la Nainá, mitsà kjo'in sinè-la xi kjoa ts'e jé-la, tanga jè xi mikii mokjeiín-la jyeé kjo'in tjínè-la, koií kjoa-la nga mikii mokjeiín-la it'aà ts'e Ki'ndí-la Nainá xi tajngòò ma-ne. ¹⁹Jñà xita xi mikii mokjeiín-la, jyeé kjo'in tjínè-la, koií kjoa-la k'e nga j'ii i isò'nde jè xita xi j'ii kjoahiseèn, mikii kisaseèn-la kjoahiseèn; isaá ndaà kisaseèn-la kjoajñò, nga ch'o tjín kjoa xi nchis'ín. ²⁰Ngats'ii xita xi ch'o s'ín, majtikeè kjoahiseèn; mikii ya síchrañat'aà ñánda iseèn choòn, mé-ne nga mikii jcha-la kjoa xi ch'o nchis'ín. ²¹Tanga jñà xita xi kjoa kixi nchis'ín, nchrobá kinchat'aà chraña-la ñánda iseèn choòn, mé-ne nga jcha-la nga ndaà tjín kjoa xi nchis'ín koni s'ín mejèn-la Nainá.

Jè Juan, j'ii ítjòn-la Cristo

²²Nga jye komà kjoa koi, Jesús kiiko xita xi kota'yàt'aà-la ján nangui Judea; yaá tsibìtsajna chiba naxrjein nga kis'iin bautizar xita. ²³Juan tikoá kis'iin bautizar xita ya naxandá Enón, jngòò i'nde xi chrañat'aà-la ya naxandá Salim, koií kjoa-la i'nde jè tjín jchán nandá. Jñà xita, yaá ijchòkon Juan nga komà bautizar. ²⁴Naxrjein koi, tikj'eè ndayá fis'en Juan.

²⁵Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Juan ko jngòò xita judío tsohótiya-ne kjotíxoma-la xita judío xi xkón tjín kós'ín matsjeèya-ne xita. ²⁶Kii jñà xita ñánda tjina Juan, kitsò-la:

—Maestro, jè xita xi ijchòkoi ján xi jngoàà xajngá nandá Jordán, jè xita xi jì kits'ii 'én it'aà ts'e, i'ndeí tikoá tís'ín bautizar; saá jé fitjingui-la ngats'ii xita.

²⁷Kiichja Juan, kitsò:

—Nimé xi s'e-la xita tsà mì jè sobà Nainá tsjá-la. ²⁸Jñò, ndaà tjiin-nò koni s'ín kixan-nò nga mitsà 'an xi Cristo; 'an-ná xi kinikasén ítjòn-na it'aà ts'e xita jè. ²⁹Jè xita x'in xi sa kòbixan, tjina chjoón-la; jè amigo-la xi kòbixan síjnat'aà chraña-la nga t'nchré-la koni s'ín tichja. Tsja jchán ma-la k'e nga 'nchré-la xita xi sa kòbixan. 'An, k'oagá tís'ín matsja-na k'e nga 'nchré koni s'ín tís'ín xita jè. ³⁰Xita jè, mochjeén-né nga kátasijna ítjòn. 'An, kósijna tjingui-ná.

Mé 'én xi tsjá jè xi ngajmii nchrobá-ne

³¹Jè xi nchrobá-ne ngajmii, jè tjina ítjòn-la ngats'ii xita. Jè xi i isò'nde ts'e, xita isò'nde-né, ko jñà 'én xi chja kjoa ts'e isò'nde-né. Tanga jè xi ngajmii nchrobá-ne, jè tjina ítjòn-la nita yá-ne. ³²Jè tsjá 'én mé xi kijtseè ko mé xi kii'nchré. Tanga 'én xi tsjá, niyá xi mokjeiín-la koni s'ín tsò. ³³Tanga jè xita xi mokjeiín-la 'én xi chja, jè tsjá 'én nga Nainá, nguì 'én kixií xi chja. ³⁴Xita xi Nainá kisikasén, 'én-la Nainá chja, nga mikii fehet'aà koni s'ín síxájiin inima-la jè nga'ño xi tjín-la Inima Tsjeè-la Nainá. ³⁵Na'èn-ná tsjakeé Ki'ndí-la; jè kisingatsja yije nita mé kjoa-ne. ³⁶Jè xi mokjeiín-la koni tsò 'én xi chja Ki'ndí-la Nainá, tjín-la kjoabinachon nita kjé-ne. Ko jè xi mikii mokjeiín-la mikii kijnakon inima-la; kjo'in sinè-la xi kjojtí-la Nainá.

Kó komà k'e nga jè Jesús tsohóko jngòò chjoón samaritana

4 Jesús, kis'enojmí-la nga jñà xita fariseo kitsò: Jesús isaá kjín xita tís'ín bautizar mé-ne nga ya skóta'yàt'aà-la mì k'o'a-ne Juan. ²(Tanga Jesús mitsà xita kis'iin bautizar; tà jñà xita xi kota'yàt'aà-la xi kis'iin bautizar.) ³K'oagá komà-ne itjojiin-ne nangui Judea; kii ijngòò k'a-ne nangui Galilea.

⁴K'e nga kii-ne, kjo'ño tjín-ne nga ya kjoahato Samaria. ⁵Ijchò jngòò nax-

andá xi 'mì Sicar, nangui xi chja-ne Samaria, ya chrañàt'aà-la nangui xi kits-jaà kjotjò-la kjòtsee Jacob jè k'ndí-la xi José k'i'mì. ⁶ Yaá tíjna jngod ngajo nandá xi nei-la komà Jacob. Jesús jye 'ñó ijta-la nga tsó'baya ndiyá. Tsibijnat'aà jè ngajo nandá nga jyeé kjomeè bijchó nchisen. ⁷⁻⁸ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, tsojmií kii katse ján ijijn naxandá, jñà tsojmií xi skine. K'eé ijchò jngod chjoón xi ya i'nde-la Samaria xi ijchòkjaá nandá. Jesús kitsò-la:

—Tjii itsé-ná nandá xi skiaa.

⁹ Jñà xita judío mikii ndaà fikò xita Samaria. Koií kjoa-la, jè chjoón kitsò:

—Ngaji xita judío-né, kò 'an chjoón Samaria-ná. ¿Mé-ne nandá nijé-ná?

¹⁰ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Tsà 'ya-lè kjotjò xi tsjá Nainá kò tsà yaxkoin yá-né xi tísjé-lè nandá, tsà jì sjié-la nandá, jè tsjá-lè nandá xi síkijnakon-ná.

¹¹ Jè chjoón kitsò:

—Na'èn, nímé kich'i xi koma kinachrje-ne nandá. Jè ngajo nandá 'ñó nanga. Nándá tíjn-lè nandá xi síkijnakon-ná. ¹² Ngaji, ¿a isaá tíjna ítjòn-la xita jhínga-najen Jacob? Jè kitsjaà-najen jè ngajo nandá jè. Jñà xita jhínga-najen, íf kits'iì nandá, ixti-la kò cho tjè-la.

¹³ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Nita yá-ne xi skoí nandá xi i tbitjo, koxíndá ijngod k'a-la. ¹⁴ Tanga jè xita xi skoí nandá xi 'an tsjaà-la, mì tì kii koxíndá-la nita kjé-ne. K'oaá s'ín s'e ijijn inima-la koni jngod ngajo nandá xi tbitjo nga jè nandá síkijnakon-ne nita kjé-ne.

¹⁵ Jè chjoón kitsò:

—Na'èn, tjii-ná jè nandá xi kò'mì-la mé-ne nga mì tì kii koxíndá-na tikoá mì tì íf kjoilkjaá-na nandá.

¹⁶ Jesús kitsò-la:

—Tijnókjoa-la x'in-lè, nchrobákoii ijndé.

¹⁷ Kiichja jè chjoón kitsò:

—Tsjin-na x'in.

Jesús kitsò-la:

—Okixíí xi si nga tsjin-lè x'in. ¹⁸ Jyeé kò 'òn ma x'in-lè xi bijnakoii. Jè xita xi tijnakoii i'ndeí, mitsà x'in-lè ma. Okixíí xi kasi nga tsjin-lè x'in.

¹⁹ Jè chjoón k'e nga kiì'nchré 'én koi kitsò:

—Na'èn, k'oaá s'ín machiya-na nga jíí-la xita xi chja ngajo-la Nainá. ²⁰ Xita jhínga-najen xi Samaria tsajen, íf nindoò jè kijtseexon Nainá. Tanga jñò xi xita judío 'mì-nò bixón-nó nga tà ján Jerusalén jchaxkoán Nainá.

²¹ Jesús kitsò-la:

—Ngaji chjoón, kàtakjeiin-lè, jyeé nchrobá machraña nachrjein nga jchaxkón Nainá nas'ín mì i kjinchrobà nindoò jè kò nì ján onguió Jerusalén.

²² Jñò, xi Samaria tsajòn, mikii 'ya yá-né xi yaxkón; tanga ngajen xi xita judío 'mì-najen, 'ya-nájen yá xi yaxkón-jen; nga tje-la xita judío kitjokajijn jngod xi kochrjekajijn kjo'in xita. ²³ Jyeé nchrobá nachrjein, kò tijè-ne hora jè, k'e nga jñà xita xi ngui kixi kjoa nga beèxon Nainá, kateèxon nga kò inima-la kò kjoa kixi. Tikoá jè Na'èn-ná ótsji-né xita xi k'oaá s'ín mejèn-la nga skoèxon. ²⁴ Nainá Inima Tsjeè-né. Jè xita xi beèxon, mochjeén-né nga ngui kò kjoa kixi kò ngui kò inima-la kateèxon.

²⁵ Jè chjoón, k'eé kitsò:

—'An, be-ná nga sa kjoíí jè Mesías [xi xó siikasén-ne Nainá] jè xi Cristo tsòya-ne; k'e nga jè xi kjoíí keènojmí yije-najen kjoa koi.

²⁶ Jesús kitsò-la:

—'An-ná, jè xi tihóko-lè.

²⁷ Tijè-ne hora j'iì-ne xita xi kota'yàt'aà-la xi kii katse tsojmi. Tà k'oaá komà-la nga kijtsee nga chjoón tihóko. Tanga nijngod xita xi kitsò ikon nga kiskònangui-la mé xi tìkjònangui-la,

o mé 'én xi nchijoó. ²⁸ Jè chjoón, k'ée kisikíjna nisa nandá-la; kii ján ijiin naxandá nga tsibénojmí yije-la xita; kitsò-la:

²⁹ —Nchrobá, chítsejèn-là jngoò xita xi k'oa kàtsò yije-na kjoa xi kis'iaàn. Tsà jè-né xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá].

³⁰ K'ée kii jnà xita naxandá nga kii katsejèn-la nãnda tjna Jesús. ³¹ Tik'e-ne jnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, tsibítsi'ba-la, kitsò-la:

—Maestro, tichi.

³² Tanga Jesús kitsò:

—'An, tjin-na tsojmi xi kókjeen, xi jnò mikii yaxkon.

³³ Jnà xita xi kota'yàt'aà-la kitsò-la xikjín:

—¿Yá xi kòfiiko-la tsojmi xi skine?

³⁴ Tanga Jesús kitsò:

—Jnà tsojmi xi kínee, jè-né nga sikita-soàn koni s'ín mejèn-la jè xi kisikasén-na ko nga sikjehet'aà xá-la. ³⁵ Jnò, bixón-nó nga ngui ñijòn sá chija-la nga sincháxkó tsojmi xi jye tímajchá. 'An, k'oaá xan-nò: Chítsejèn-là xita koi; k'oaá ngaya-la koni tsojmi tje xi jye kòjchá; jyeé koma sincháxkó. ³⁶ Jè xita xi bíxkó, machjí-la, ko jnà tsojmi xi bincháxkó, k'oaá ngaya-la koni xita xi s'e-la kjoabinachon, mé-ne nga jè xi bítje ko xi bincháxkó ngásòn s'e-la kjotsja. ³⁷ 'Én kixi-né xi tsò: “K'jeif xita xi bítje koa k'jeif xi bíxkó.” ³⁸ 'An, kisikasén-nò nga kincháxkó tsojmi xi mitsà jnò kisengui-nò kjo'in. K'jeif xi kisixá. Tanga jnò tihoko-nò nga bíxkó tsojmi tje-la.

³⁹ Kjin jchán xita Samaria xi ya tít-sajna naxandá jè kòkjein-la it'aà ts'e Jesús koni kitsò 'én xi kitsjaà jè chjoón nga kitsò: “K'oaá kàtsò yije-na kjoa xi kis'iaàn.” ⁴⁰ K'e nga jnà xita Samaria ijchòkon Jesús nãnda tjna, tsibítsi'ba-la nga ya kàtijnako. Jesús, jò nachrjein tsibijnako. ⁴¹ Kjin xita kòkjein isa-la it'aà ts'e Jesús, k'e nga kii'nchré-la 'én xi jè

sobà tsibénojmí. ⁴² Jnà xita kitsò-la jè chjoón:

—I'ndeí mokjeiin-najen; mitsà tà koi kjoa-la koni s'ín ki'mi-nájen. Ngajen sobà kina'yà-lajen; k'oaá s'ín ma-ne nga mokjeiin-najen. Kixif kjoa, jè xi kochrekàjiin kjo'in kjoa ts'e jé-la xita isò'nde, jè-né xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá].

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne ti xi chi'nda-la xitaxá ítjòn.

⁴³ Xi jye komà jò nachrjein nga tsibijná Samaria, Jesús, itjojiin ijngoò k'a-ne i'nde jè. Kii ijngoò k'a-ne nangui Galilea.

⁴⁴ Jè sobà Jesús kitsò: Nijngoò xita xi chja ngajo-la Nainá yaxkón nangui-la.

⁴⁵ K'e nga ijchò ya Galilea, jnà xita xi ya i'nde-la, ndaà kiskoétjò, nga jyeé kijtseè jnà kjoa xi kis'iin ján Jerusalén k'e nga itjo s'eí Paxko. Jnà xita koi tikoáá kii-ne k'e nga itjo s'eí.

⁴⁶ Jesús ijchò ijngoò k'a ján Caná, nangui xi chja-ne Galilea, nãnda kisikjatjya-la nandá nga vino kis'iin. Ya naxandá Capernaum tjna jngoò chi'nda-la xitaxá ítjòn xi tikoá xá 'nga tjin-la. 'Nó xk'én ki'ndí-la. ⁴⁷ Xita jè k'e nga kii'nchré nga Jesús ya ijchò Galilea nga inchrobà-ne Judea, kiiikon, tsibítsi'ba-la nga kàtji ni'ya-la, kàtasindaà-ne ki'ndí-la xi jyeé kjomeè biyaà. ⁴⁸ Jesús kitsò-la:

—Jnò, mikii mokjeiin-nò k'e nga tsà mikii jchaa kjoaxkón ko kjoa xi okó kjoa jeya-la Nainá.

⁴⁹ Jè xita chi'nda ítjòn kitsò-la Jesús:

—Na'èn, t'iiin kjondaà, niton nchroboí nga tikj'eè biyaà ki'ndí-na.

⁵⁰ Jesús kitsò-la:

—T'in-ne ni'ya-lè. Ki'ndí-lè jyeé ndaà tjna-ne.

Xita jè kòkjein-la 'én xi kitsò-la Jesús. Ikjoàn kii-ne ni'ya-la. ⁵¹ K'e nga jye kjomeè bijchó-ne ni'ya-la, xita chi'nda-la kiiikjaá indiaà, kitsò-la:

—Ki'ndí-lè jyeé ndaà tǐjna-ne.

⁵² Xǐta jè, kiskònangui-là chǐnda-la:

—¿Mé hora kǐjòxan-là ch'in 'ndǐ xi tǐjn-la?

Kitsò xǐta chǐnda-la:

—Ngojǎ xi jngòò-là kǐjòndaà-ne.

⁵³ Jè na'èn-la ti xi xk'én, kisijǐin-la nga tǐjè-ne hora k'e nga kitsò-là Jesús: “Ki'ndí-lè jyeé ndaà tǐjna-ne.” Xǐta jè kò ngats'ìi xǐta xi tǐtsajna ni'ya-la, jyeé ndaà tǐjngòò ikon nga mokjeiǐn-la it'aà ts'e Jesús.

⁵⁴ Jè xi ma-ne jò kǐjòxkón xi kis'ìin Jesús k'e nga inchrobà-ne Judea nga j'ù-ne ya Galilea.

**Kó kitsò xǐta k'e nga Jesús
kisindaà jngòò-ne xǐta xi mikii
ma fi jè nachrjein nikjáya**

5 K'e nga jye k'oas'ín komà kjoa koi, nga komà iskan, jǎa xǐta judío tsi-bǐjna jngòò s'eí ján Jerusalén. Jesús kiì ìjngòò k'a ján Jerusalén. ² Ya Jerusalén tǐjna jngòò chrjò nandá xi 'mì Betesda nga 'én hebreo. 'Òn ma nguitjoa xi tǐjn-la. Yaá tǐjna chrañat'aà-la xotjoa ts'e orrè. ³ Ya nguitjoa-là kǐjn xǐta xk'én kǐjijònd-gui: xi mikii tsejèn-la, xi tsá'yá kjoàn, xi mikii ma síkjaníyá. Ngats'ìi xǐta koi nchikoña-la k'e nga síjtíya-la nandá xi 'ncha jè chrjò. ⁴ Jngòò àkjalè-la Nainá xi tà kjé tà kjé bitjoen-ne nga síjtíya-la nandá. Jè xǐta xk'én xi fahas'en-jiìin íjtòn nandá, k'e nga jye jtíya-la, nǐtoón mandaà-ne nǐta mé ch'in xi tǐjn-la. ⁵ Ya kǐjnajiìin jngòò xǐta xi jye tǐjn-la kaàn chrj'òòn jàn nó nga xk'én. ⁶ Jesús, k'e nga kǐjtseèxkon nga ya kǐjna, kisijǐin-la nga jyeé 'nó kǐjòtseeé xk'én. Kitsò-la:

—¿A mejèn-lè kondaà-ne?

⁷ Jè xǐta xk'én, kitsò:

—Na'èn, mì yá xi síchját'aà-na nga kinís'en-jiìin-na k'e jtíya-la nandá. 'An, k'e nga mejèn-na fahas'en-jǎa, kj'eíí xǐta síkijne-na nga fahas'en-jiìin íjtòn.

⁸ Jesús kitsò-la:

—Tǐsítjǐin, chjoí nijǎaà-lè, tǐtǐjǐmii.

⁹ Xǐta jè nǐtoón kǐjòndaà-ne, kiskoé-ne nijǎaà-la, komà tsajmeè-ne. Nachrjein jè, nachrjein nikjáya-né. ¹⁰ Jǎa xǐta judío kitsò-la jè xǐta xi kǐjòndaà-ne:

—Nachrjein i'ndeí, nachrjein nikjáya-né. Mikii tǐj'nde-lè nga kǐkoiì nijǎaà-lè.

¹¹ Xǐta jè kitsò:

—Jè xǐta xi kàsindaà-na, jè sobà xi kokàtsò-na: “Chjoí nijǎaà-lè, tǐtǐjǐmii.”

¹² Jǎa xǐta koi kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Yá-né xi okàtsò-lè: “Chjoí nijǎaà-lè, tǐtǐjǐmii?”

¹³ Jè xǐta xi jyeé kǐjòndaà-ne mikii beèxkon yá xǐta-ne xi kisindaà-ne nga jè Jesús jyeé xìn kiì nga itjokàjǐin-la xǐta xi kǐjn ma-ne xi ya tǐtsajna. ¹⁴ Xi komà iskan, Jesús kisatiikjòò ìjngòò k'a xǐta jè ya iya ingo, kitsò-la:

—Jyeé kòmandaà-ne; tanga kǐ tǐ jè binchaatsji-ne, mé-ne nga mì isà ch'o tǐjn kjoa xi komat'in.

¹⁵ Xǐta jè kiìkon jǎa xǐta judío, tsibénojmi-la nga jè Jesús xi kisindaà-ne. ¹⁶ Jǎa xǐta judío kiìtjǐngui kondra-la Jesús, mejèn-la síik'en koií kjoa-la nga k'oas'ín s'ín k'e nga nachrjein nikjáya. ¹⁷ Tanga Jesús kitsò-la:

—Na'èn-na skanda nachrjein i'ndeí k'oaa tǐjn xá xi tís'ín, tǐkooá 'an k'oaa tís'ín tís'iaàn.

¹⁸ K'oaa ma-ne jǎa xǐta judío isaá 'nó ndaà kiìtjǐngui kondra-la Jesús nga mejèn-la síik'en. Mitsà tà koií kjoa-la nga mikii beèxkón nachrjein nikjáya, tǐkooá koií-né nga jè Jesús Na'èn-na tsò-la Nainá. K'oaa s'ín tísingàsòn-kjòò yijo-la koni Nainá nga k'oa tsò.

¹⁹ Jesús kitsò-la:

—Xi ngui okixi xi xan-nò, 'an xi Ki'ndí-la Nainá nì mé kjoa xi s'iaàn xi tà kjohítsjeèn ts'an. Tà koií kjoa s'iaàn xi be koni s'ín Na'èn-na. Ngats'ìi kjoa xi s'ín Na'èn-na, 'an xi Ki'ndí ma, k'oaa tís'ín s'iaàn. ²⁰ Jè xi Na'èn-na ma, 'nó

tsjakeè-na nga Ki'ndí-là tsò-na; okó yije-na mé xi s'iaàn. Kokò-isa-na kjoa xi isa 'nó xkón tjin, mé-ne jñò, k'e nga jchaa, isa 'nó ndaà koxkón-nò. ²¹ Koni s'in s'in Nainá nga síkjaáya-là mik'en kò síkítsajnakon iníma-là nítà kjé-ne, 'an xi Ki'ndí-là ma, k'oaá tís'in tsjaà-là kjoabinachon yá-né xi mejèn-na nga tsjaà-là. ²² Jè xi Na'èn-na ma, mitsà jè bindaàjiin-là xítà, 'an-ná xi Ki'ndí-là ma kisingatsja yije-na kjoatíxoma nga koma kindaàjiin-là xítà, ²³ mé-nè ngats'iì xítà skoexkón-na nga Ki'ndí-là ma koni s'in beèxkón Na'èn-na. Jè xi mikìi beèxkón-na nga Ki'ndí-là ma, tìkooá mikìi beèxkón Na'èn-na nga jè kisikasén-na.

²⁴ Xi nguì okixi, k'oaá xan-nò: Jè xi 'nchré 'én-na koni s'in chjà, tìkooa mokjeiín-là it'aa ts'e xi kisikasén-na, tjin-là kjoabinachon nítà kjé-ne. Mitsà kjo'in sinè-là, jyeé itjokàjiin kjo'in ts'e kjoa biyaa, jyeé tijnakon iníma-là it'aa ts'e Nainá. ²⁵ Xi nguì okixi xi xan-nò: Nchrobá nachrjein, tije-ne hora jè, k'e nga jñà mik'en kji'nchré jta-na xi Ki'ndí-là Nainá ma; jñà xi kji'nchré jta-na, kítsajnakon-né. ²⁶ Jè Na'èn-na, tije-ne xi kjoabinachon; kò 'an xi Ki'ndí-là ma, k'oaá tís'in kitsjaà-na nga tì'an-na xi kjoabinachon. ²⁷ Tìkooá kitsjaà-na kjoatíxoma nga 'an kindaàjiin-là xítà, nga 'an-ná xi Ki'ndí-là Xítà xan-là yijo-na. ²⁸ Kì maxkón-nò 'én koi, kijchò nachrjein k'e nga ngats'iì xítà xi títsajnak'en ján ínchífbá mik'en kji'nchré-là jta-na. ²⁹ Kosítjen ijngod k'a-ne ya ngajo mik'en. Jñà xítà xi ndaà kis'iin, kjoaáya-là nga s'e-là kjoabinachon, tanga jñà xítà xi ch'o kis'iin, kjoaáya-là nga s'e-là kjo'in.

Yá xi tsjá 'én it'aa ts'e Jesús

³⁰ Jesús kitsò:

—'An, nì mé xi s'iaàn xi ta kjohítsjeèn ts'an. K'oaá s'in bindaàjñaa koni s'in

tsò-na Na'èn-na. Kixíí bindaàjñaa; mitsà k'oa'sín s'iaàn koni s'in mejèn-na. K'oaá s'in s'iaàn koni s'in mejèn-là Na'èn-na xi kisikasén-na. ³¹ Tsà tì'an tsjaà-na 'én xi it'aa ts'an, 'én xi tsjaà, jñò kixón-nò: "Nì mé chjí-la." ³² Tanga tjin jngod xi kjeií xi tsjá 'én xi it'aa ts'an, be-ná nga jè 'én xi tsjá it'aa ts'an, nguì 'én kixi-né. ³³ Jñò kinikasén-là xítà Juan nga kiskònangui-la. Jè Juan, kitsjaà kixi 'én xi it'aa ts'an. ³⁴ Mitsà kjo'ño tjinè-là nga kjeií xítà tsjá 'én xi it'aa ts'an, koií k'oa xan-nò mé-ne nga kitjokàjñod kjo'in kjoa ts'e jé. ³⁵ Juan k'oa'sín ngaya-là koni jngod ni'in xi títì nga sihiseèn, tanga jñò tà chiba nachrjein kinitjsakoo kjoa iseèn-là. ³⁶ Jè xá xi tís'iaàn, isa 'nó ts'e chjí-la mì k'oa-ne koni 'én xi kitsjaà Juan, nga jè Na'èn-na kitsjaà-na nga sikitasoàn; tije-ne xá xi tís'iaàn okó it'aa ts'an nga kixi kjoa nga jè Na'èn-na kisikasén-na. ³⁷ Jè Na'èn-na xi kisikasén-na, tsjá 'én xi it'aa ts'an. Jñò, kje'e kii na'yà-là jta-la, nì mikìi yaxkon kó kji isén-la; ³⁸ tìkooá jè 'én-là mikìi fahas'en-jiin iníma-nò. Jè xi Nainá kisikasén, mikìi mokjeiín-nò it'aa ts'e. ³⁹ Ndaà binchaàtsijñod Xojon-là Nainá nga k'oa'sín nikítsjeèn nga ya sakó-nò kjoabinachon nítà kjé-né. Jè Xojon-là Nainá, tsjá 'én xi it'aa ts'an, ⁴⁰ tanga jñò, mikìi sasén-nò nga nchrobátjngui-ná, mé-ne nga s'e-nò kjoabinachon koi.

⁴¹ Mitsà koi kjoa otsjià nga jeya siikjina-na xítà. ⁴² Tanga 'an, beèxkòon-nò, nga jñò, mikìi matsjacha Nainá nga kò iníma-nò. ⁴³ 'An, it'aa ts'e Na'èn-na j'i-na; jñò majin-nò nga choétjò-ná. Tanga tsà kjeií xítà kjoíí xi ta kjotsja ts'e kjoíí-ne, isaá-là nítòn choétjò. ⁴⁴ Jñò, ¿kós'in koma kokjeiín-nò? Nga tà jè binchaàtsjiod nga ndaà kitsajnaà nga nguixkon xítà, kò mitsà jè binchaàtsjiod nga ndaà kitsajnaà nga nguixkon Nainá xi tà jngod ma. ⁴⁵ Kì k'oa s'in nikítsjeèn

nga 'an tsjat'in-nò 'én nga nguixkon Na'èn-na. Jè xi tsját'in-nò 'én, tije-ne Moisés xi jè ma'nót'aà takòn. ⁴⁶ Jñò, tsà mokjeiín-nò koni s'ín kiskii Moisés, tikoáá kòkjeiín-nò it'aà ts'an nga jè Moisés it'aà ts'aán kiichja nga kiskii. ⁴⁷ Tsà mikii mokjeiín-nò koni s'ín kiskii Moisés, çkós'in kòkjeiín-nò 'én-na xi benojmí-nò?

Kó kis'iin Jesús nga 'òn jmiì xita kiskijèn

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

6 Nga jye komà kjoa koi, Jesús kiì ján xijngoàà ndáchikon Galilea, xi tikoá Tiberias 'mì. ² N'ó kjin xita kùtjingui-la nga jye kijtsee kjoxkón ndaà xi s'ín nga síndaà-ne xita xk'én. ³ Jesús k'ée kiimijìn-jno jngoò nindoò, yaá tsibijna kò xita xi kota'yàt'aà-la. ⁴ Jyeé tí-machraña s'ef Paxkò ts'e xita judío. ⁵ Jesús, k'e nga kiskoòtsejèn, kijtsee nga 'nó kjin ma xita tjíma tjingui-la, kitsò-la Felipe:

—¿Nánda kindá-lá tsojmì xi kòkjen xita koi?

⁶ Tà k'oaá kitsò-la, tà jè xi mejèn-la nga skoe kó kitso Felipe. Jesús, jyeé tjiin-la mé kjoa xi s'iin. ⁷ Felipe kitsò:

—Nas'in jò-la sìndo nachrjein tjín-ne chjí-la xita, mì-la kiì kichiya-la nga itsé itsé skine ngats'ii xita koi.

⁸ Kiichja Andrés xi tikoá xita xi ya kota'yàt'aà-la Jesús xi 'ndsè ma Simón Pedro, kitsò:

⁹ —I tjína jngoò ti xi 'ya 'òn inchrájin ts'e cebada kò jò ma tin xi 'ya, tanga mì-la kiì kichiya-la nga 'nó kjin ma-ne xita.

¹⁰ Jesús kitsò-la:

—Kot'in-la jñà xita, kàtitsajna yije.

I'nde jè 'nó tjín xka ijñá. Jñà xita xi tsi-bitsajna, ma-la tsà 'òn jmiì xi nguì xita x'in. ¹¹ Jesús, kiskoé inchrájin, kitsjaà-la kjonndaà Nainá, ikjoàn kitsjaà-la jñà

xita-la. K'ée kisika'bí-la jñà xita xi tít-sajna. K'oa tís'in kisiko jñà tin, kiskine nita kó kji mejèn-la nga jngoò ijngoò. ¹² K'e nga jye kjòskii yije xita, Jesús kitsò-la jñà xita xi kota'yàt'aà-la:

—Tíxkó yije-nò xi kaningui-ne, mé-ne nga mì kits'ón-ne.

¹³ Jñà xita-la tsibíxkó-ne inchrájin xi tsiningui-ne. Nguì tejò nisíyá komà, k'e nga jye tsakjèn yije xita. ¹⁴ Jñà xita, k'e nga jye kijtsee kjoxkón ndaà xi kis'iin Jesús, kitsò-la xíkjin:

—Kixí-la kjoa, jè-la xita jè xi chja ngajo-la Nainá, xi tjínè-la nga kjoí i isò'nde.

¹⁵ Tanga Jesús, tik'ée kijtseeya-la nga jñà xita mejèn-la kjo'nó kiiko nga xitaxá ítjòn síkijna; ijngoò k'a kiimijìn-jno nindoò nga tà tajngoò tsibijna.

K'e nga tsajmeèsòn ndáchikon Jesús

(Mateo 14:22-27; Marcos 6:45-52)

¹⁶ K'e nga jye kòjñò, xita xi kota'yàt'aà-la Jesús inchròhjen ijngoò k'a-ne nánda kijna ndáchikon.

¹⁷ Jahas'en jngoò chitso, kiìsòn-nda nga kiì ján naxandá Capernaum. Jyeé 'nó kòjñò, Jesús mikii xátí j'ii tjingui-la jñà xita-la. ¹⁸ Ya jjiin ndáchikon j'ii jngoò tjòxkón xi 'nó jchán ts'a. Jè ndáchikon tsibíts'ia nga kisk'inga. ¹⁹ K'e nga jye tjín-la tsà 'òn kò tsà jòdn jmiì metro nga tjímajiin nandá, kijtsee nga jè Jesús tsóbasòn ndáchikon. Tífi tjingui chraña-la jè chitso. Jñà xita tà kitsakjòn-la. ²⁰ K'ée kiichja Jesús, kitsò-la:

—Kì tsakjòdn-jèn, 'an-ná.

²¹ Jñà xita tsjaá komà-la, k'ée kisikas'en chitso. Kò jè chitso nitoón ijchò ya naxandá nánda nchifi.

Mé xi kis'iin jñà xita nga tsohótsji Jesús

²² Nga komà nchijòn, jñà xita xi tsi-bitsajna ján xijngoàà ndáchikon, kijt-

seè nga tà jngòò chitso kijna xi kiiko xita, tanga Jesús mikii tsejèn jahas'en ya chitso. Tà jnà xita xi kota'yàt'aà-la jahas'en nga kiì. ²³Tanga ijchò chitso xi k'ejí xi ya inchrobà-ne naxandá Tiberias; yaá chinchraña i'nde nãnda tsakjèn inchrájin xita xi 'òn jmiì ma-ne, k'e nga jè Jesús kitsjaà-la kjondaà Nainá. ²⁴Jnà xita, k'e nga kijtseè nga mì yá tjin Jesús kò xita xi kota'yàt'aà-la, k'eé jahas'en jnà chitso koi, kiì kátsji Jesús ján naxandá Capernaum.

Inchrájin xi tsjá Nainá, jè xi tsjá-la kjoabinachon xita

²⁵Xita koi, k'e nga jye ijchò ján xi-jngoàà ndáchikon, yaá kiskaàjiiin Jesús kitsò-la:

—Maestro, ¿mé nachrjein j'i ijndé?

²⁶Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Xi nguì okixi, k'oáá xan-nò, mìtsà koi xá binchaàtsji-ná nga ki'yaà kjojkón-ndaà xi kis'iaàn, koií-né nga kisikjèn-nò skanda kó nga kjòskioò. ²⁷Ki koi nixátjio tsojmi xi fehet'aà. Jè tixátjio tsojmi xi síkijnakon inima-ná nita kjé-né, jè xi 'an tsjá xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na. Na'èn-ná xi Nainá jè kitsjaà-na kjotixoma kjoa xi s'iaàn.

²⁸Xita koi, kiskònangui, kitsò-la Jesús:

—¿Mé xi s'en-jen nga koma sixá-lajen Nainá koni s'ín mejèn-la jè?

²⁹Jesús kitsò-la:

—Xá-la Nainá, jè-né nga kòkjeiín-nò it'aà ts'e xi Nainá kisikasén.

³⁰Xita koi, kitsò-la Jesús:

—¿Mé kjojkón ndaà xi kòkó-nájen mé-ne k'e nga jcha-jen kòkjeiín-najen? ¿Mé xi ma-lè 'ni? ³¹Jnà xita jchínga kjin-najen tsakjèn inchrájin xi 'mì maná, ján i'nde it'aà xìn nãnda nangui kixi choòn. Koni s'ín tjit'aà Xojon-la Nainá nga tsò: “Inchrájin xi nchrobá-ne ngajmii kitsjaà-la nga kisikjèn.”

³²Kiichja Jesús kitsò-la:

—Xi nguì okixi xi xan-nò, mìtsà jè Moisés kitsjaà-nò inchrájin xi ngajmii inchrobà-ne; jè Na'èn-na xi tsjá-nò xi nguì inchrájin xi ngajmii nchrobá-ne. ³³Inchrájin xi tsjá Nainá, jè xi jye itjojen-ne ngajmii, jè xi tsjá-la kjoabinachon jnà xita isò'nde.

³⁴Xita koi kitsò:

—Na'èn, kjit'aà nachrjein tjil-nájen inchrájin koi.

³⁵Jesús, kitsò-la:

—'An-ná inchrájin xi síkijnakon inima-la xita. Jè xi 'an kjinchrobát'aà-na, mì tì kiì kohijò-la. Jè xi kòkjeiín-la it'aà ts'an, mì tì kiì koxínda-la nita kjé-ne.

³⁶Jyeé okixan-nò, jnò nas'ín titsa'yaà-ná mikii mokjeiín-nò. ³⁷Ngats'iì xita xi 'an tsjá-na Na'èn-na, 'aán nchrobát'aà-na; kò jnà xi 'an nchrobát'aà-na mikii ochrjengua.

³⁸'An, mìtsà koi xá itjojen-na ngajmii nga k'oas'ín s'iaàn koni s'ín mejèn-na. K'oáá s'ín sikitasoàn koni s'ín mejèn-la Na'èn-na xi kisikasén-na. ³⁹Jè xi mejèn-la Na'èn-na xi kisikasén-na, nga nijngòò xita chija xi 'an tsjá-na. 'An siikjaáya-la it'aà ts'e kjoa biyaà k'e nga kjoehet'aà nachrjein.

⁴⁰Koi xi mejèn-la jè xi kisikasén-na: ngats'iì xita xi skoexkon-na nga Ki'ndí-la Nainá 'mì-na kò kòkjeiín-la it'aà ts'an, s'eé-la kjoabinachon. 'An siikjaáya-la k'e nga kjoehet'aà nachrjein.

⁴¹Jnà xita judfo k'eé tsibíts'ia nga kiichjajno-la Jesús, koií kjoa-la nga kitsò: “'An-ná inchrájin xi ngajmii nchrobá-ne.”

⁴²Kitsò-la xikjín:

—¿A mìtsà jè Jesús, xi ti-la ma José? Yaxkon-ná na'èn-la kò nea-la. ¿Mé-ne tsò-ne nga ngajmii itjojen-ne?

⁴³K'eé kitsò Jesús:

—Kii k'oas'ín nokjoàjno-ná. ⁴⁴Nijn-gòò xita xi koma kjinchrobát'aà-na tsà mìtsà jè Na'èn-na xi kisikasén-na kjinchrobáko, mé-ne nga 'an siikjaáya-la k'e nga kjoehet'aà nachrjein. ⁴⁵Xita

xi kiichja ngajo-la Nainá, k'oaá tsò xojon xi kiskii nga tsò: "Jè sobà Nainá kokòya yije-la xita." K'oaá s'ín ma-ne nga ngats'iì xita xi 'nchré-la Na'èn-na kò xi machiya-la it'aà ts'e, 'aán nchrobát'aà-na.

⁴⁶ 'Ni saá jngodò xita xi beèkxon Na'èn-na. Tajngodò jè beèkxon xi Nainá kisikasén. ⁴⁷ Xi ngui okixi xi xan-nò: Jè xi kokjeiín-la it'aà ts'an s'eé-la kjoabinachon nita kjé-ne. ⁴⁸ 'An-ná inchrájin xi síkijnakon inima-la xita. ⁴⁹ Jñà xita jchínga kjin-nò tsakjèn inchrájin xi 'mì maná ya i'nde it'aà xìn nánnda nangui kixi choòn, tanga tákó k'en-né. ⁵⁰ Jè inchrájin xi k'oa xan-nò xi nchrobájen-ne ngajmiì. Kò jè xi kokjen inchrájin jè mikii kiyá. ⁵¹ 'An-ná inchrájin xi tíjnakon xi itjojen-ne ngajmiì. Tsà yá xi kokjen inchrájin jè, s'eé-la kjoabinachon nita kjé-ne. Jè inchrájin xi 'an tsja, jè yijo-na. Koií k'oa'sín tsjaà-na nga 'an kiyátji-la xita isò'nde mé-ne nga kítsajnakon-ne.

⁵² Jñà xita judío xki xi ján tsajoóko xikjin, kitsò:

—¿Kós'ín s'iin nga siikine-ná yijo-la?

⁵³ Jesús kitsò-la:

—Ngui okixi xi xan-nò. Jñò, tsà mikii chjinee yijo-na 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tikoá mikii s'ioo jní-na, mikii s'e-nò kjoabinachon. ⁵⁴ Jè xi skine yijo-na tikoá skoí jní-na tjín-la kjoabinachon nita kjé-ne. 'An siikjaáya-la k'e nga kjoehet'aà nachrjein. ⁵⁵ Yijo-na, jè xi kixi kjoa xi ngui yijo xi ma chine; koa jè jní-na jè nandá xi ngui kixi kjoa nga ma 'yò. ⁵⁶ Jè xi skine yijo-na koa skoí jní-na, kjit'aà nachrjein ya kíjnakò-na, tikoá 'an kjit'aà nachrjein ya tíjnakjodkoaa. ⁵⁷ Na'èn-na xi kisikasén-na, tíjnakon-né; kò it'aà ts'e-né nga tíjnakoon; k'oaá tis'ín tjín jè xi skine yijo-na, it'aà ts'an kíjnakon-né. ⁵⁸ Jè inchrájin xi itjojen-ne ngajmiì, mitsà jè xikjin inchrájin maná xi tsakjèn xita jchínga kjiin-nò; nga komà iskan, xita xi tsakjèn, k'en-né. Tanga jè

xi kokjen inchrájin xi itjojen-ne ngajmiì, s'eé-la kjoabinachon nita kjé-ne.

⁵⁹ Jesús k'oaá s'ín kiichja nga tsakóya ya ni'ya ingo sinagoga ya naxandá Capernaum.

'Én xi tsjá-la kjoabinachon inima-la xita

⁶⁰ Jñà xita k'e nga ki'nchré koni s'ín tsakóya Jesús, kjin ma xita xi kota'yát'aà-la xi kitsò:

—Jñà 'én koi, 'ñó 'in tjín. ¿Yá xi kokjeiín-la?

⁶¹ Jesús, k'e nga kijtseeya-la nga jñà xita xi kota'yát'aà-la ch'o nchijoóya-ne 'én xi tsakóya, kitsò-la:

—¿'Én koi, a mì sasén-nò? ⁶² ¿Kós'ín koma-ne tsà jcha-ná 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na nga kjimijìn ijngodò k'a-na nánnda tíjnaa nga sa ítjòn? ⁶³ Jè Inima Tsjeè-la Nainá xi síkijnakon-ná. Jè yijo-ná nímé chjí-la. 'Én xi 'an okóya-nò, ts'eé Inima Tsjeè-la Nainá, kò tsjá-la kjoabinachon inima-nò. ⁶⁴ Tanga jñò tjín i'nga xita xinguióo xi mikii mokjeiín-la.

Nga jè Jesús jye tíjiin-la kóni skanda tàts'en-la kjoa yá-né xi mikii kokjeiín-la kò yá-né xi siingatsja it'aà ts'e xita kondra-la. ⁶⁵ Jesús kitsò isa:

—Koií k'oa'sín kixan-nò nga nijngodò xita xi koma kjinchrobát'aà-na tsà mitsà jè Na'èn-na kjinchrobàko.

⁶⁶ Ikjoàn kjin jchán xita xi kota'yát'aà-la Jesús xi tjingui-la tsibíts'ia nga kiì-ne its'ín. Mì tí kiì ya chinchimako-ne. ⁶⁷ Jesús kitsò-la jñà xita-la xi tejò ma-ne:

—Jñò, ¿a tikoáá mejèn-nò nga onguió?

⁶⁸ Kiichja Simón Pedro, kitsò:

—Na'èn, ¿yá xi onguítjngui-lajen? Ji-né xi tjín-lè 'én xi tsjá kjoabinachon. ⁶⁹ Ngajen 'ya-nájen, tikoáá mokjeiín-najen nga ji-né xi Cristo, xi Ki'ndí-la Nainá xi tíjnakon.

⁷⁰ Jesús kitsò-la:

—'An, xó k'oaa s'ín jaàjiin-nò nga tejò ma-nò, mé-ne nga kitjako-ná. Tanga jñò, yaá tijnajin jngod-nò xi xita neif tísixájiin inima-la.

⁷¹ Jesús, jè kiichja it'aà ts'e Judas, ki'ndí-la Simón Iscariote. Nga jè siingat-sja Jesús it'aà ts'e xita kondra-la. Jè Judas, xi ya itjojiin xita-la Jesús xi tejò ma-ne.

Kó kitsò jñà 'ndse Jesús nga mikii kòkjeiin-la it'aà ts'e

7 K'e nga jye k'oas'ín komà kjoa koi, Jesús yaá tsajmeè nangui Galilea. Majin-la nga ya kojmeè naxandá Judea, koií kjoa-la nga jñà xita judío nchihótsji nga mejèn-la siik'en. ² Jyee nchrobá machraña s'eí-la xita judío ts'e Ni'ya Xka Ijñá. ³ Jñà 'ndse Jesús kitsò-la:

—Kì tã tsja íí bijni. T'in ján Judea mé-ne jñà xita xi kotayàt'aà-lè xi tít-sajna ján kateè-lè mé kjoa xi 'nì. ⁴ Tsà k'e mejèn-ná nga skoe-ná xita mé kjoa xi t'né, mochjeén-né nga kokó-lá yijo-ná. Ngaji, koni s'ín 'nì, takó-là yijo-lè ngats'i xita isò'nde.

⁵ Koií okitsò-la jñà 'ndse nga mikii kòkjeiin-la it'aà ts'e. ⁶ Jesús kitsò-la:

—Kj'eè kii bijchó naxrjein-na, tanga xi it'aà tsajòn ndaà tjin nita mé naxrjein-ne. ⁷ Jñò, mikii majtikeè-nò jñà xita isò'nde, tanga 'an majtikeè-na, koií kjoa-la nga 'an benojmí kixi-la nga ch'o tjin kjoa xi s'ín. ⁸ Tanguió jñò jè s'eí, 'an mikii kjián. Kj'eè kii bijchó naxrjein-na.

⁹ K'e nga jye okitsò-la jñà xita, Jesús yaá tsibijna ya nangui Galilea.

K'e nga jè Jesús kii s'eí ts'e ni'ya xka

¹⁰ K'e nga jye kii s'eí jñà 'ndse Jesús, jè, tikoaa kii 'ma-né. Majin-la nga xita skoeikon. ¹¹ Ya nãnda tbitjo s'eí, jñà xita judío nchihótsji Jesús, kitsò-la xikjín:

—Xita jè, nãnda tjna.

¹² Ngats'i xita xi ijchò s'eí, xki xi ján tsajooya-ne it'aà ts'e Jesús. Tjin xi kitsò: “Xita ndaà-né.” Tikoaa tjin xi kitsò: “Majin, naxandá konaxan-la.”

¹³ Tanga niyá xi kiichja tsejèn nga nguixkon xita xi kjeif, nga jñà xita sko-la xita judío, tsakjón-la.

¹⁴ K'e nga jye ijchò osen nga tbitjo s'eí, ijchò Jesús, jahas'en ingo itjòn, ikjoàn tsakóya-la xita. ¹⁵ Jñà xita judío, k'e nga kijtseè koni s'ín okóya, tà kjòxkón-la kitsò-la xikjín:

—Xita jè, kós'ín ma-ne nga ko tà ndaà okóya-ne nga mitsà xojon kiskoòta'yà?

¹⁶ Jesús kitsò-la:

—Jñà 'én xi 'an okooya, mitsà 'én ts'an, ts'e-né jè xi kisikasén-na. ¹⁷ Tsà yá xi mejèn-la siikitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá, skoe-né jñà 'én xi 'an okooya tsà it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne, o xi tà kjohít-sjeèn ts'an-ná. ¹⁸ Jngod xita xi tà kjohít-sjeèn ts'e tísikjeén nga tíchja, tà jè xi mejèn-la nga jè jchaxkón; tanga jè xita xi koií kjoa tihótsji nga jè kàtayaxkón jè xi kisikasén, jè-né xi nguì 'én kixi tsja, mitsà 'én ndiso chja.

¹⁹ Jñò, ¿a mitsà kixi kjoa nga kitjoé-nò kjotixoma-la Nainá xi jè Moisés kiskii? Tanga jñò, nijngod xi ma-la síkitasòn. ¿Mé-ne mejèn-nò nga siik'en-ná?

²⁰ Jñà xita kitsò:

—iNeif-là tjiin inima-lè! ¿Yá-né xi mejèn-la siik'en-lè?

²¹ Jesús kiichja kitsò-la:

—Jñò, maxkón-nò jngod kjoa xi kis'iaàn jè naxrjein nikjaya. ²² Kixi kjoa, jè Moisés kitsjaà-nò kjotixoma xi kjoa ts'e circuncisión. (Tanga kjotixoma jè, mitsà ts'e Moisés; it'aà ts'eé xita jhínga kjiin-nò inchrobà-ne.) Tanga jñò, nas'ín naxrjein nikjaya bit'aà chibaà-la xita x'in kjoa ts'e circuncisión. ²³ Jñò, nga bit'aà chiba-la jñà xita kjoa ts'e circuncisión jè naxrjein nikjaya nga majin-nò nijchaanguio kjotixoma xi kitsjaà-nò Moisés, ¿mé-ne majti-nò

nga 'an jngoò k'a ndaà sìndaà-na xita jè nachrjein nikjáya? ²⁴ Kì k'oaá s'in jchósòn-là koni s'in tsejèn-nò. K'oaá s'in jchósòn-là koni s'in tjin xi nguì kjoa kixi.

Kós'in bénojmí Jesús ñánda j'i-ne

²⁵ Tjin i'nga xita xi Jerusalén ts'e xi kitsò:

—¿A mìtsà jè xita jè xi ótsji jña xita judfo nga mejèn-la s'ik'en? ²⁶ Chítsejèn-là, tíchjajiin osen-la jña xita naxandá, niyá xi kó tsò-la. ¿A jyeé kòkjeín-la jña xitaxá nga kixi kjoa nga jè xi Cristo [xi xó Nainá kisikasén-ne]? ²⁷ Tanga jña, 'ya-ná ñánda j'i-ne xita jè, k'e nga kjoíí Cristo niyá xi skoe ñánda kjoíí-ne.

²⁸ Jesús nga tíhokóya ya nditsin ingo íjòn, ki'nchré koni s'in kitsò jña xita. K'ee 'nó kiichja kitsò:

—Jñò, yaxkoón-ná; tíjiin-nò ñánda j'i-na. Tanga mìtsà tà kjòtsja ts'an nga j'iaa. Jè xi kisikasén-na, jè-né xi nguì kixi kjoa nga Nainá. Jñò, mìkiì yaxkon. ²⁹ Tanga 'an, bekon-ná. It'aa ts'ee inchrobà-na nga jè sobà kisikasén-na.

³⁰ Tijè-ne hora jña xita mejèn-la nga tsobà'ño Jesús tanga nijngoò xi kitsò ikon nga kitsobà'ño, koi-né nga kj'eè ki bijchó nachrjein-la nga kiyá. ³¹ 'Nó kjin xita kòkjeín-la koni kitsò Jesús. Kitsò-la xikjin:

—K'e nga kjoíí Cristo, ¿a isa kjiin kjojkón ndaà xi s'jin, koni jè xita jè? Kixíí-là kjoa, jè-la xi Cristo.

Kó kitsò Jesús k'e nga jña xita fariseo mejèn-la kitsobà'ño

³² Jña xita fariseo ki'nchré koni s'in nchijóó jña xita it'aa ts'e Jesús. Xita skò-la no'miì kò xita fariseo kisikasén xita xi síkinda ingo nga mejèn-la tsobà'ño Jesús. ³³ Jesús kitsò-la:

—'An, tà chibaá nachrjein kótijnako-nò, ikjoàn kjin i'ngoò k'a-na ñánda tjna xi kisikasén-na. ³⁴ Jñò, kinchátsji-ná tanga mìkiì sakò-nò nga mìkiì koma konguió ya ñánda kótijna.

³⁵ Jña xita judfo, tsibíts'ia nga kiskònangui-la xikjin kitsò:

—Xita jè, ¿ñánda kjoí? ¿Mé-ne nga mìkiì koma sakò-ná? ¿A yaá kjiko xita judfo xinguiáa xi xin i'nde títsajna nga jña xi taxkí xita kòkòya-la? ³⁶ ¿Kó tsòya-ne 'én xi bénojmí nga tsò: “Jñò, kinchátsji-ná tanga mìkiì sakò-nò nga mìkiì koma konguió ya ñánda kótijna”?

Jngoò xajngá nandá xi tijnakon

³⁷ Jè nachrjein xi fehet'aà-ne s'eí, Jesús tsasijna kixi, 'nó kiichja, kitsò:

—Tsà yá xi xindá-la kàtjanchrobákon-na, kàt'iì nandá. ³⁸ Koni s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: Jè xi mokjeín-la it'aa ts'an sijnajjiin inima-la koni jngoò xajngá nandá xi mìkiì xiya xi síkijnakon xita.

³⁹ K'e nga okitsò Jesús, it'aa ts'ee Inima Tsjeè-la Nainá kiichja nga iskan tjoé-la jña xita xi kòkjeín-la it'aa ts'e. Nachrjein jè, Inima Tsjeè-la Nainá kj'eè ki bitjojen nga kj'eè ki fi-ne ngajmiì Jesús nga jcha-la kjoajeya-la.

Mé-ne kjòjòya-ne jña xita it'aa ts'e Jesús

⁴⁰ Jña xita, k'e nga ki'nchré 'én koi, tjin i'nga xi kitsò:

—Kixíí kjoa xita jè, jè-né xi tjinè-la nga kjoíí nga kichja ngajo-la Nainá.

⁴¹ Jña xita xi i'nga kitsò:

—Jè-né xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá].

Tikoáá tjin i'nga xi kitsò:

—Majin-la nga jè Cristo, mìtsà nan-gui Galilea kjoíí-ne. ⁴² Xojon-la Nainá k'oaá s'in tíchja nga jè Cristo, yaá kjinchrobàt'aà-ne tje-la David, ya naxandá Belén, i'nde-la David.

⁴³ K'oaá s'ín komà-ne nga kjòdòya jñà xit̃a xi kjoa ts'e Jesús. ⁴⁴ Tjín i'nga xit̃a xi mejèn-la kitsobà'ñó nga kjiko ndayá, tanga nijngodò xi kitsò ikon nga kitsobà'ñó.

Kjoa xi tsohótiya-ne xit̃a ítjòn-la nò'miì

⁴⁵ Jñà xit̃a xi síkinda ìngo, inchrobà-ne ñánda títajna xit̃a fariseo ko xit̃a sko-la nò'miì, kitjanangui-la, ki'mi-la:

—¿Mé-ne mikii kànchrobáko-nò?

⁴⁶ Jñà xit̃a xi síkinda ìngo kitsò:

—Ni saá jngodò xit̃a xi k'oas'ín chja koni s'ín chja xit̃a jè.

⁴⁷ Jñà xit̃a fariseo, kitsò:

—Jñò, ¿a tikoáá kachonachaán-nò?

⁴⁸ ¿A k'oaá tís'ín mokjeiín-la xitaxá ítjòn tsaján ko xit̃a xinguiáá fariseo? ⁴⁹ Tanga jñà xit̃a xi tichonachan-la nga mikii tíjiin-la kjotíxoma-la Moisés, tjínè-la nga kjo'in s'e-la.

⁵⁰ Nicodemo, jè xi xit̃a fariseo, xi jñò j'iikon jngodò k'a Jesús, kitsò-la:

⁵¹ —Kjotíxoma tsaján, mikii tsjá'nde nga kjo'in k'oi-la xit̃a, k'e nga tikj'eè kii ndaà 'ya-la mé kjoa xi tjín-la.

⁵² Jñà xit̃a fariseo, kitsò-la Nicodemo:

—¿A tikoáá yaá nangui-lè Galilea? Chíta'yì Xojon-la Nainá mé-ne nga jcha-ne ni sà jngodò xit̃a xi chja ngajo-la Nainá fii-ne Galilea.

Chjoón xi kjoa chijngui kis'iin

⁵³ Tà k'oas'ín kitsjòya-ne xit̃a, xki xi ján kii-ne ni'ya-la nga jngodò ìjngodò.

8 Tanga Jesús, ján kii ya nindoò Yá Olivo. ² Nga komà nchjòn tajñòyaá j'iì-ne ya ìngo ítjòn. Ngats'iì xit̃a j'iì tjingui-la Jesús ñánda tjína. K'eé tsi-bijna nga tsakóya-la jñà xit̃a. ³ Jñà xit̃a xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés ko xit̃a fariseo ijchòko jngodò chjoón xi ki'yat'in-la nga kjoa chijngui tís'ín. Tsasíjna osen ñánda títajna ngats'iì xit̃a; ⁴ Jñà xit̃a koi kitsò-la Jesús:

—Maestro, chjoón jè, ndaà kà'yat'in-la nga kjoa chijngui tís'ín. ⁵ Jè kjotíxoma-la Moisés, k'oaá s'ín tichja nga jñà íchjín xi k'oa tjín kjoa xi ótsji ndajoó kiyá-ne. Ngaji, ¿kó si?

⁶ Jñà xit̃a koi, koi k'oas'ín kitsò-la Jesús nga mejèn-la skót'aà, mé-ne koma kohongui-ne it'aà ts'e xitaxá. Tanga Jesús, tsasiñiat'aà nangui nga kiskiijno-ne ko jnótsja it'aà nangui.

⁷ Xit̃a koi nga sii nchis'ín nga kjònangui, Jesús tsasíjna kixi kitsò-la:

—Jñò, tsà tjín i'nga xit̃a xinguiòo xi tsjin-la jé, jè kàtínè ítjòn ndajo chjoón jè.

⁸ Jesús ìjngodò k'a tsasiñia nga kiskiijno ìsa it'aà nangui. ⁹ Jñà xit̃a koi, k'e nga kii'nchré koni s'ín kitsò Jesús, tà ìjngó ìjngó kii-ne, nga kijtseè nga mikii ndaà tjín kjohítsjeèn xi kiihchja, tsibíts'ia-ne xi xit̃a jchínga, ìkjoàn kii-ne ìxti. Tà jè tajngodò Jesús ko chjoón tsibítsajna. ¹⁰ Jesús tsasíjna kixi-ne, kijtseè nga mì tì yá xit̃a tjín-ne. Tà jè tajngodò chjoón síjna. K'eé kitsò-la:

—¿Ñánda títajna xit̃a xi óngui-lè? ¿A nijngodò xi kòhónè-lè kjo'in?

¹¹ Jè chjoón kitsò:

—Na'èn, niyá-jèn.

Jesús kitsò-la:

—Tikoáá 'an, mikii kinè-lè kjo'in. T'in-ne ni'ya-lè; kii tì jé binchaatsji-ne.

Ni'ín xi tsjá kjoabinachon xi síhiseèn-la xit̃a isò'nde

¹² Jesús, ìjngodò k'a kiihchjajiin-la jñà xit̃a, kitsò-la:

—'An-ná ni'ín xi síhiseèn-la isò'nde.

Jè xi 'an fit'aà-na s'eé-la ni'ín xi tsjá kjoabinachon. Mì tì kii ya kojmejiin-ne kjoajñò.

¹³ Jñà xit̃a fariseo kitsò:

—Ti jí tì'bil-ne 'én it'aà tsiji. 'Én xi nokjoì, nímé chjì-la.

¹⁴ Jesús kiihchja kitsò-la:

—'Én xi chjà, chjí-là-né, nas'ín tì'an tsjaà-na 'én xi it'aà ts'an. Nga be-ná nánnda j'í-na ko nánnda tífia. Tanga jñò mikii 'yaà nánnda j'í-na ko nánnda tífia. ¹⁵ Jñò, tà kjohítsjeèn ts'e xítáá níkkeén k'e nga jé binè-ná. Tanga 'an níjngòò xítá binè-là jé. ¹⁶ Tanga 'an, tsà yá xítá xi konè-là jé, kjoakixíí xi s'iaàn. Nga mìtsà tajngòò bindaàjiaàn, koó Nà'èn-na xi kisikasén-na bindaàjiiin-ko-na. ¹⁷ Kjotíx-oma tsajòn k'oas'ín tíchja nga tsò: K'e nga tsà jò ma-ne xítá xi tsjá 'én, tsà ngásòn tsò ingajò, kixíí kjoa, chjí-là né. ¹⁸ Tì'aán-na xi tsjaà 'én it'aà ts'an. Ko tíkoajé jé Nà'èn-na xi kisikasén-na tsjá 'én it'aà ts'an.

¹⁹ Jñà xítá fariseo, kiskònangui-là kitsò-là:

—¿Nánnda tífna Nà'èn-lè?

Kiichja Jesús, kitsò-là:

—Jñò, 'an, mikii yaxkon-ná, ní jé Nà'èn-na mikii yaxkon. 'An, tsà yaxkon-ná tíkoajé jchaxkon-nò Nà'èn-na.

²⁰ K'e nga tsakóya jñà 'én koi Jesús, yaá tífna ya ingo íjtòn ya chrañàt'aà-là i'nde nánnda maxkón ton kjotjò. Nijngòò xítá xi kitsò ikon nga kitsobá'ñó Jesús nga kj'eè kii bijchó nàchrjein-là nga kiyá.

Mé-ne jñà xítá mikii koma kjoí-ne ya nánnda tífí Jesús

²¹ Jesús íjngòò k'a kitsò-là:

—'An, tífí-ná. Jñò, kínehátsji-ná. Tanga jñò yaá kiyájñòò jé-nò. Ya nánnda 'an tífia, jñò mikii koma konguíó.

²² Jñà xítá judío kitsò-là xíkjin:

—¿A tije síik'en-ne yíjo-la? ¿Mé-ne k'oa tsò-ne, nga tsò: Ya nánnda 'an tífia, jñò mikii koma konguíó?

²³ Jesús kitsò-là:

—Jñò, íí it'aà nangui tsajòn, tanga 'an ján ngajmii ts'an. Jñò, íí i'nde-nò isò'nde, 'an, mìtsà isò'nde i'nde-na. ²⁴ Koií k'oas'ín kixan-nò nga ya kiyájñòò jé-nò nga mikii mokjeiin-nò nga 'an-ná (xi Cristo). Koií kjoa-là nga kiyájñòò jé-nò.

²⁵ Xítá judío, kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Yá-ne ngají?

Jesús kiichja, kitsò-là:

—Jyeé okixan-nò nga sa íjtòn yá-ná 'an. ²⁶ It'aà tsajòn, kíjín kjoa tífín isa xi 'an kènojímí-nò, ko xi 'an kìndaajiiin-ko-nò. Jè xi kisikasén-na nguì 'én kixíí xi chja. Koni s'ín ki'nchrè-là, k'oaá tífín 'én xi 'an chjàjiiin-là jñà xítá isò'nde.

²⁷ Tanga jñà xítá judío mikii kjòchya-là tsà it'aà ts'e Nà'èn-ná xi Nainá tíchja Jesús. ²⁸ Jesús kitsò-là:

—Jñò, k'e nga chjímii'nga-ná 'an xi Kì'ndí-là Xítá xan-là yíjo-na, k'ée kochiya-nò nga 'an-ná [xi Cristo]. Nímé kjoa xi s'iaàn xi tà kjohítsjeèn ts'an. K'oas'ín chjà koni s'ín tsakóya-na xi Nà'èn ma. ²⁹ Jè xi kisikasén-na íí tífna-ko-na. Mikii síkífna tajngòò-na Nà'èn-na. Koií kjoa-là nga kjit'aà nàchrjein síkitasoàn koni s'ín sasén-là jé.

³⁰ Jesús, k'e nga kiichja 'én koi, kjín jchán xítá kòkjeiin-là it'aà ts'e.

Jé kjoa kixí síkítsajnandeíí-ná xi kjoa ts'e jé-ná

³¹ Jesús kitsò-là jñà xítá judío xi kòkjeiin-là it'aà ts'e:

—Tsà kixí síkitasòn 'én-na xi okoóya-nò, jñò-nò xi nguì kixí kjoa nga 'an kota'yàt'aà-na. ³² Jchaxkoòn xi kjoa kixí, koa jé kjoa kixí síkítsajnandeíí-nò.

³³ Kiichja xítá judío, kitsò:

—Ngajen, xítá tje-là Abraham-nájen. Ní saá jngòò xítá xi kj'eíí síkítsajna'ñó-najen. Ngají, ¿mé-ne k'oa si-ne nga kítsajnandeíí-najen?

³⁴ Jesús kitsò-là:

—Nguì kjoa kixíí xi xan-nò, ngats'ii xítá xi jé ótsji, yaá títsajna'ñó it'aà ts'e jé-là, k'oaá ngaya-là koni jngòò xítá chí'nda xi tífna'ñó-là nei-là. ³⁵ Jngòò xítá xi chí'nda tífna, mikii tífí'nde-là nga ya kíjna kjit'aà ya ni'ya nánnda síxá. Tanga jngòò xi kí'ndí ma, tífí'ndeé-là nga kjit'aà

nachrjein ya kίjna ya ni'ya-la na'en-la.
³⁶ K'oaá ma-ne, tsà jè K'índí-la Nainá
 síkíjnandeíj-nò, nguì kixíj kjoa nga jñò,
 kitsajndeíj-nó. ³⁷ 'An, be-ná nga tje-la
 Abraham-nò; tanga jñò mejèn-nò nga
 sík'en-ná, koi-né nga mìkii mokjeín-nò
 'én-na xi chjà. ³⁸ 'An, k'oaá s'ín chjà koni
 s'ín tjin xi kijtsee k'e nga tisa tijnakoa
 Na'en-na. Jñò, k'oaá tís'ín 'nè koni s'ín
 kina'ya-là na'en-nò.

Yá-né xi na'en-la ma xita xi chjako Jesús

³⁹ Jñà xita judío kitsò:

—Jè tje-najen, yaá inchrobàt'aà-ne ts'e
 Abraham. Jè na'en-jhá kjiin-najen.

Jesús kiichja kitsò-la:

—Tsà kixi kjoa nga ixti-la Abraham
 'mì-nò, k'oaá s'ín s'een koni s'ín kis'iin
 Abraham. ⁴⁰ 'An, nas'ín jye k'oas'ín tsi-
 benojmí kixi-nò, nga Nainá kitsjaà-na
 'én xi chjà, jñò mejèn-nò nga sík'en-ná.
 Abraham mì k'oaá kis'iin. ⁴¹ Jñò, k'oas'ín
 'nè koni s'ín na'en-nò.

Jñà xita judío kitsò:

—Ngajen, mìtsà kjoa chijngui
 kits'iin-jiin-jen. Tajngò jè Na'en-najen,
 jè Nainá.

⁴² Jesús kiichja, kitsò-la:

—Tsà kixi kjoa nga jè na'en-nò Nainá,
 'an tjòchaá-la s'en-ná nga it'aà ts'e Nainá
 inchrobà-na; mìtsà tà kjotsja ts'an nga
 j'iaa; Nainá kisikasén-na. ⁴³ ¿Mé-ne mìkii
 machiya-nò 'én-na xi chjàkò-nò? Koií-né
 nga mìkii ma-nò na'yañijon. ⁴⁴ Na'en-nò,
 jè xita neíj, jè nokjoa-nò. K'oaá s'ín 'nè
 koni s'ín mejèn-la na'en-nò. Jè xi ma-la
 sík'en xita kóni nga tisa tàts'en-la kjoa.
 Mìtsà kjoa kixi s'ín nga tsjin-la kjoa kixi.
 K'e nga chja 'én ndiso, k'oaá tsò koni
 s'ín tjin inima-la nga nguì xita ndiso-né.
 Jè na'en-la ts'e 'én ndiso. ⁴⁵ Tanga 'an,
 'én kixi benojmí-nò; koií kjoa-la jñò,
 mìkii mokjeín-nò. ⁴⁶ ¿Yá xita xinguiò
 xi koma-la kòkò mé jé xi tjin-na? K'e nga
 chjàkò-nò, nguì 'én kixi chjà, kò ¿mé-ne

mìkii mokjeín-nò? ⁴⁷ Jè xi xita-la Nainá,
 'én-la Nainá nchré. Tanga jñò, nga mìkii
 na'ya, koií-né nga mìtsà xita-la Nainá
 'mì-nò.

Jñà kjoa xi tsohótiya-ne Jesús kò xita judío

⁴⁸ Jñà xita judío kiichja, kitsò-la Jesús:
 —Ngajen, koií kjoa-la k'oas'ín
 'mì-lèjen; jì, xita Samaria-né, inima
 ch'o-la neíj tjiin inima-lè.

⁴⁹ Kiichja Jesús kitsò-la:

—'An, mìtsà inima ch'o-la neíj tjiin
 inima-na. Jè kjoa xi tís'iaàn, jè-né nga
 bexkoán Na'en-na. Tanga jñò mìkii
 yaxkón-ná. Tà saá nachrjengui-ná.
⁵⁰ Mìtsà jè kjoa tihotsjià nga jeya
 síkíjna yijo-na. Tíjna jngòò xi
 t'kosòn-la, jè-né xi jeya síkíjna-na.
⁵¹ Nguì 'én kixi xi chjàkò-nò, jè xi
 síkitasòn 'én-na koni s'ín xan-nò, mìkii
 kiyá nita kjé-ne.

⁵² Xita judío kiichja, kitsò:

—I'ndeíj jyeé 'ya-jen nga inima ch'o-la
 neíj tjiin inima-lè. Abraham kò ngats'i
 xita xi kiichja ngajo-la Nainá kjòtsee,
 k'en-né. Tanga jì si-né: “Jè xi síkitasòn
 'én-na koni s'ín xan-nò, mìkii kiyá.”
⁵³ Ngaji, ¿a isa tíjna ítjoin a mì k'oa-ne
 koni jè Na'en-najen Abraham? K'en-né.
 Kò ngats'i xita xi kiichjaya ngajo-la
 Nainá tikoá k'en-né. ¿Yá-ne jì nga tiji
 tinachrjeè jeya-ne yijo-lè?

⁵⁴ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Tsà t'an jeya síkíjna-na yijo-na,
 nimé chjí-la. Jè xi jeya síkíjna-na, jè
 Na'en-na xi Nainá 'mì-là. ⁵⁵ Jñò mìkii
 yaxkon Nainá, tanga 'an beèkxon-ná.
 Tsà xán-nò mìkii bexkoan, xita ndiso
 koma koni jñò nga xita ndiso-nò. 'An,
 bexkon-ná kò sikitasòn-ná 'én-la. ⁵⁶ Xi-
 ta jchínga-nò Abraham, tsjaá komà-la
 nga mejèn-la skoexkon nachrjein-na nga
 j'iaa. K'e nga kijtsee nachrjein-na isa 'ñò
 ndaà kjòtsja-la.

⁵⁷ Jñà xita judío kitsò-la:

—Skanda kje'è tjín-lè icháte nó. ¿Kós'ín komà-ne nga kiyaxkoin Abraham?

⁵⁸ Jesús kiichja kitsò-la:

—Nguì kixi kjoa xi xan-nò, 'An-ná xi isa kjòtsee tijnáa koni jè Abraham.

⁵⁹ Jñà xita judío, kiskoé ndajo nga mejèn-la kosèn-la Jesús. Tanga Jesús tsi-bijna'ma, itjo-ne nditsin ingo, jahajiin osen-la xita, ikjoàn kiì.

K'e nga jè Jesús kisindaà jngòd-ne xita xi mikii tsejèn-la

9 Jesús k'e nga tifi ya ndiyá, kijtsee jngòd xita xi mikii tsejèn-la xi xó k'oas'ín kits'iin-ne. ² Xita xi kota'yàt'aà-la Jesús kiskònangui-la kitsò-la:

—Maestro, xita jè, ¿mé-ne k'oas'ín kits'iin-ne? ¿Yá xi tsohótsji jé? ¿A jñà xita jchínga-la, o xi jè xita xi mikii tsejèn-la?

³ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Mìtsà jè xita xi mikii tsejèn-la tjín-la jé, ni mìtsà jñà xita jchínga-la tsohótsji jé. Koií-né nga it'aà ts'e xita koi jcha-la kjoxkón-ndaà-la Nainá. ⁴ Mochjeén-né nga siikitasoàn kjoxkón-ndaà-la jè xi kisikasén-na nga nachrjein isa. Kijchò nachrjein k'e nga kojñò; ni ti jngòd-ne xi koma s'ixá. ⁵ K'e tákó i tijnáa isa isò'nde, 'an-ná ni'ín xi sihiseèn-la xita isò'nde.

⁶ K'e nga jye okitsò, tsibichrá it'aà nangui. Jè ndánachrá-la tsibíndaà-ne ndási, ikjoàn kiskaajno xkon jè xita xi mikii tsejèn-la. ⁷ Ikjoàn kitsò-la:

—T'in, kanfkjoiin ya chrjó nandá Siloé (jè 'én xi tsòya-ne, jè xi kinikasén).

Jè xita xi mikii tsejèn-la kiì kanfkjoan, k'e nga inchrobà-ne jye tsejèn-la. ⁸ Jñà xita indii ni'ya-la jè xita xi mikii tsejèn-la, ko jñà xita xi jye kjòtsee beèxkon nga ton síjé kjojtjò, kitsò-la xíkjín:

—¿A mìtsà jè xita jè xi bijna nga síjé kjojtjò ton?

⁹ Tjín i'nga xita xi tsò:

—Jè-né.

Koa jñà xita xi i'nga kitsò:

—Kjomeè k'oáá kji, tanga mìtsà jè.

K'eé kiichja xita xi mikii tsejèn-la nga sa itjòn, kitsò:

—'An-ná.

¹⁰ Jñà xita kiskònangui-la kitsò-la:

—¿Kós'ín komà nga kitáx'a-ne xkoiin?

¹¹ Xita jè kitsò:

—Jè xita xi 'mì Jesús, kisindaà ndási, kiskaajno xkoaàn, ikjoàn kitsò-na: “T'in, kanfkjoiin ya chrjó nandá Siloé.” 'An, kìaà, k'e nga jye tsanfkojàn, komà kotsejèn-na.

¹² Jñà xita koi kiskònangui-la kitsò-la:

—Xita jè, ¿ñánda tijná?

Jè xita xi jye kjòndaà-ne, kitsò:

—Mikii be ñánda tijná.

K'e nga jñà xita fariseo kisijtsò jè xita xi mikii tsejèn-la xi jye kjòndaà-ne

¹³ Jè xita xi mikii tsejèn-la nga jye kjòndaà-ne kiiko ñánda títsajna xita fariseo, ¹⁴ koií kjoa-la nga nachrjein nikjáya-né k'e nga tsibíndaà ndási Jesús nga kiskaajno xkon jè xita xi mikii tsejèn-la mé-ne koma kitáx'a-ne xkon. ¹⁵ Jñà xita fariseo ijngòd k'a kiskònangui-la jè xita xi mikii tsejèn-la xi jye kjòndaà-ne, kitsò-la:

—¿Kós'ín komà nga kitáx'a-ne xkoiin?

Xita jè kitsò:

—Ndásií kiskaajno xkoaàn; ikjoàn tsanfkojàn; i'ndeí jyeé tsejèn-na.

¹⁶ Tjín i'nga xita fariseo xi kitsò:

—Xita jè, mì-la tsà Nainá kisikasén nga mikii beèxkón nachrjein nikjáya.

Tikoá tjín i'nga xi kitsò:

—¿Kós'ín ma-ne nga ma-la s'ín kjoxkón xi ndaà tjín tsà xita jé-né?

Ikjoàn kjòjòya xi tijñà-ne xita fariseo; mikii kjòngásòn kjohítsjeèn-la. ¹⁷ Ijngòd k'a kitjánangui-la jè xita xi mikii tsejèn-la xi jye kjòndaà-ne, kitsò-la:

—Ngaji, ¿kó si, yá xita-ne xi kiskíx'a-ne xkoiin?

Xita jè kitsò:

—Jngòò xita xi chja ngajo-la Nainá.

¹⁸Tanga jñà xita judío, mikiì kòkjeiín-la tsà kixi kjoa nga jè xita xi mikiì tsejèn-la nga k'oas'ín kits'iin koa i'ndeì jyeé tsejèn-la. K'ée kiichja-la jñà xita jchínga-la, ¹⁹kiskònangui-la kitsò-la:

—Jè xita jè, ¿a ki'ndí-nò ma? ¿A kix-í kjoa nga mikiì tsejèn-la k'e nga sa kits'iin? ¿Kó ma-ne nga tsejèn-la i'ndeì?

²⁰Jñà xita jchínga-la kitsò:

—'Ya-nájen nga ki'ndí-najen ma. Kix-í kjoa nga mikiì tsejèn-la k'e nga sa kits'iin. ²¹Tanga mikiì 'ya-jen mé-ne nga ma tsejèn-la i'ndeì, tikoáá mikiì 'ya-jen yá-né xi kiskíx'a-ne xkon. Jè sobà chjinangui-là, jè kàtènojímí-nò, nga jyeé xita jchínga.

²²Jñà xita jchínga-la koií k'oas'ín kitsò-ne nga jñà tsakjón-la xita judío. Jñà xita judío jyeé k'oas'ín tsajoóya-ne nga jngòò k'aá kitjokàjiin ya ni'ya ingo sinagoga, tsà yá xita xi kitsò nga jè Jesús jè xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá]. ²³Koií k'oá tís'ín kitsò-ne jñà xita jchínga-la, nga kitsò: “Jè sobà chjinangui-là, nga jyeé xita jchínga-né.”

²⁴Jñà xita judío i'ngòò k'a kiichja-la jè xita xi mikiì tsejèn-la, kitsò-la:

—Tènojímí kixi-nájen nga nguixkon Nainá. Ngajen 'ya-nájen nga jè xita jè, xita jé-né.

²⁵Jè xita xi mikiì tsejèn-la xi jye kjàndaà-ne kiichja, kitsò:

—'An, mikiì be tsà xita jé-né. Tà jè xi be, k'e nga sa kits'ian mikiì tsejèn-na, tanga i'ndeì jyeé tsejèn-na.

²⁶I'ngòò k'a kitsò-la:

—¿Mé xi kisiko-lè? ¿Kó s'ín kisiko-lè nga kitáx'a-ne xkoiin?

²⁷Jè xita xi mikiì tsejèn-la kitsò:

—Jyeé koa kàxan-nò, tanga jñò mikiì na'yà. ¿Mé-ne mejèn-nò nga i'ngòò k'a k'oá xán-nò? ¿A tikoáá mejèn-nò nga xita-la koma nga ya chita'yat'aà-là?

²⁸Jñà xita judío k'e nga k'oá ki'mì-la, kòjti-la, kiichhajno-la jè xita xi mikiì tsejèn-la, kitsò-la:

—Ji-né xita xi ya chita'yat'aà-la. Tanga ngajen yaá chita'yat'aà-lajen Moisés. ²⁹'Ya-nájen nga jè sobà Nainá kiichjako Moisés. Tanga jè xita jè mikiì 'ya-jen nànda j'i-ne.

³⁰Jè xita xi mikiì tsejèn-la kitsò:

—Kjoa jè, tà maxkón-ná nga jñò, mikiì 'ya nànda j'i-ne xita jè, tanga 'an be-ná nga jè kiskíx'a-ne xkooàn. ³¹'Yaà-ná jñà xita xi tjin-la jé, mikiì 'nchré-la Nainá. Tanga jñà xita xi tsakjón-keè Nainá tikoá síkitasòn koni s'ín mejèn-la, jñà-né xi 'nchré-la. ³²Kóni nga tisa kjòtseé, ni saá jngòò xita na'yà-la xi ma-la kix'a-ne xkon jngòò xita xi mikiì tsejèn-la k'e nga k'oas'ín kits'iin. ³³Xita jè, tsà mìtsà Nainá kisikasén, nímé xi koma-la nga k'oas'ín s'iin.

³⁴Jñà xita judío kitsò-la jè xita xi mikiì tsejèn-la:

—Ngaji xi taxki 'nó tse jé tjin-lè, ¿a jii mejèn-lè kókóya-najen?

I'kjoàn tsachrje ni'ya ingo sinagoga.

Xita xi mikiì tsejèn-la kjoa ts'e inima-la

³⁵Jesús kii'nchré nga jè xita jè kinachrjekàjiin ya ni'ya ingo sinagoga. K'e nga kisatilkjoò i'ngòò k'a, kiskònangui-la kitsò-la:

—Ji, ¿a mokjeiín-lè it'aà ts'e xi Ki'ndí-la Xita tsò-la yijo-la?

³⁶Xita jè kitsò:

—Na'èn, koatìn-ná yá-né, mé-ne nga kòkjeiín-na it'aà ts'e.

³⁷Jesús kitsò-la:

—Jyeé ki'yi, 'an-ná xi tichjàko-lè.

³⁸Xita jè tsasijna xkó'nchit'aà-la Jesús nga kijtseèkkón, kitsò-la:

—Na'èn mokjeiín-na it'aà tsiji.

³⁹I'kjoàn kitsò Jesús:

—'An, koií xá j'i-na i isò'nde; nga 'an skosòn-la mé-ne jñà xita xi mikiì

tsejèn-la kotsejèn ijngod k'a-la, koa jñà xi tsejèn-la mikii kotsejèn-la.

⁴⁰Tjín i'nga xita fariseo xi ya tútsaj-nako Jesús, k'e nga ki'nchré 'én koi, kiskònangui-la kitsò-la:

—Ngajen, ¿a tikoáá mikii tsejèn-najen?

⁴¹Jesús kiichja kitsò-la:

—Jñò, tsà mikii tsejèn-nò, tsjin-nò jé. Tanga bixón-nò: “Tsejèn-najen”, k'oaá ma-ne nga ya tjìnè-nò jé-nò.

Paxtò ko ndí orrè-la

10 'Nguì kjoa kixí xi xan-nò, jè xita xi mìtsà ya fahas'en-ne xotjoa-la ínchíba-la orrè, xi xìn fahas'en-kjá-ne, xita chijé-né, jè xita xi fiko chijé cho.

²Tanga jè xi ya fahas'en-ne xotjoa-la ínchíba, jè-né xi paxtò, xi síkinda orrè.

³Jè xi síkinda xotjoa-la ínchíba, jé kíx'a-la. Jè xi paxtò, chja 'ín-la nga jngod ijngod orrè, ko jñà orrè 'nchréjta-la nei-la. Ikjoàn ochrje ínchíba-la. ⁴K'e nga jye bitjo yije ínchíba-la jñà orrè, jè paxtò fiko nga 'nchréjtaá-la nga jè nei-la. ⁵Tanga jngod xita xi k'ejí, mikii kji'tjingui-la nga mikii beèkxon. Ta saá ta kongaá-la nga mikii 'nchré jta-la xita xi k'ejí.

⁶Jesús k'oaá tsò kjoa xi mangásòn xi tsibénojmi-la. Tanga jñà xita koi mikii kjòchya-la kó tsòya-ne.

Mé xi s'ín jè paxtò xi ndaà síkinda orrè

⁷Jesús, ijngod k'a kitsò-la:

—Xi nguì okixi k'oaá xán-nò. 'An-ná xotjoa-la ínchíba nándá fahas'en-ne jñà orrè. ⁸Ngats'ì jñà xi j'ì ítjòn-na, sa xita chijé-né, jñà xi fiko chijé cho. Jñà orrè mikii ki'nchréñijon-la. ⁹'An-ná xi xotjoa; jè xi it'aà ts'an kjoahas'en, kitjokàjín kjo'in kjoa ts'e jé-la. K'oas'ín ngaya-la koni s'ín orrè nga fahas'en ínchíba-la ko bitjo ko sakò-la ijñà xi kjèn.

¹⁰Jè xita chijé tà fii síchijé-né, fii sík'en-né, fii sík'jehesòn-ne. Tanga 'an,

koií xá j'i-na nga kàtas'e-nò kjoabina-chon nita kjé-ne, nga nimé chijat'aà-nò nga nguì ndaà kàtas'e-nò. ¹¹'An-ná xi paxtò xi ndaà ko'ndà orrè. Jè paxtò xi ndaà ko'ndà orrè, jè xi tjíjngod ikon nga kiyátji jñà orrè. ¹²Jè xita xi tà chí'nda tjina nga ko'ndà orrè, k'e nga beè nga nchrobá chrañà tsejen, síkítsajna jñà orrè, ikjoàn onga. Koií k'oas'ín-ne nga mìtsà jè paxtò xi ko'ndà, tikoá, tikoá mìtsà jè nei-la orrè. Ikjoàn matsja-la jè tsejèn nga tsobà'ño jñà orrè, xki xi ján sítsjòya jñà orrè xi i'nga. ¹³Jè xita xi chí'nda tjina tà onga-né; koií k'oas'ín-ne nga nimé kindá-la. Tà jè síkinda chíj-la mìtsà jñà orrè síkinda.

¹⁴⁻¹⁵'An-ná paxtò xi ndaà ko'ndà orrè; koni s'ín beèkxon-na Na'èn-na, tikoá 'an bexkoan Na'èn-na, k'oaá tis'ín beèkxon-ná orrè-na kó kjoàn, ko jñà orrè beèkxon-na nga ts'an. 'An tjíjngod takoàn nga kiyátjiá jñà orrè-na. ¹⁶Tikoá tjín-isa-na xi k'ejí orrè, jñà xi mìtsà i tútsajnaya ínchíba jè. Tikoáá mochjeén-né nga kjínchrobákon-na mé-ne nga kjínchréñijon-na tikoá síkítasòn-na. Jngod ínchíba koma-ne ko jngod koma paxtò xi skó'nda.

¹⁷Koií kjoa-la nga matsjakeè-na Na'èn-na nga 'an tjíjngod takoàn nga kiyá mé-ne k'e nga koma iskan kjoaáya-na. ¹⁸Niyá xi tjí'nde-la nga sík'en-na, 'an kjòtsja ts'an-ná nga tsja yijo-na. Tjí'nde-na nga tsja, tikoá tjí'nde-na nga kjoaáya-na it'aà ts'e kjoabiyáa. Jè Na'èn-na k'oa tjín kjotíxoma xi kitsjaá-na.

¹⁹Jñà xita judío k'e nga ki'nchré 'én koi, ijngod k'a kjòjòya jñà xita. ²⁰Kjín ma xita xi kitsò:

—Iníma cho-la neí tjíin iníma-la. Xita ská-né. ¿Mé-ne okji-ne xita xi na'yà-là?

²¹Jñà xita xi i'nga kitsò:

—'Én koi mìtsà ts'e xita neí. ¿A komaá-la jè xita neí nga skíx'a xkon xita xi mikii tsejèn-la?

Mé xi komà k'e nga jñà xita judío kisijitikeè Jesús

²² K'e nga nachrjein chon 'nchán, ján Jerusalén t'íbitjo s'eí nga ijchò ìjngodò nó nga kjòchikon-t'in ingo. ²³ Jesús ya t'jna ingo ítjòn nga tsòbangui nguitjoa xi 'mì Salomón. ²⁴ Jñà xita judío chinchà jngodò ítjandii-là Jesús, kitsò-là:

—¿Skanda mé nachrjein chíña-lèjen? Jngodò k'a koatín-nájen, ¿a jì-né xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá]?

²⁵ Jesús kiichja kitsò-là:

—Jyeé k'oa kixan-nò, tanga jñò mikii mokjeín-nò. Jñà kjojkón xi it'aà ts'e Na'èn-na s'iaàn, jñà síkixiya ndaa kjoa xi it'aà ts'an. ²⁶ Tanga jñò, mikii mokjeín-nò, koií kjoa-là nga mìtsà ndí orrè ts'an xan-nò. ²⁷ Jñà ndí orrè-na 'nchréjaá-na; 'an beèxkon-ná, koa fitjngui-na. ²⁸ 'Aán tsja-là kjoabinachon nita kjé-ne; mikii chija nita kjé-ne; tikoá niyá xi kjoa'an-na. ²⁹ Jè Na'èn-na xi kisingatsja-na jñà ndí orrè, isa t'jna ítjòn nita yá-ne. Nijngodò xi koma-là kjoa'an-na iya tsja Na'èn-na. ³⁰ 'An ko Na'èn-na tà jngodò ma-najen.

³¹ Jñà xita judío tsibíxkó ndajo nga mejèn-là kosèn-là Jesús. ³² Kiichja Jesús kitsò-là:

—Ñó kjìn kjojkón xi ndaa t'jín jye tsakòò-nò xi inchrobà-ne it'aà ts'e Na'èn-na. ¿Jñò, ná-laá ngatji-là kjoa koi, nga ndajo mejèn bínè-ná?

³³ Jñà xita judío kitsò:

—Mìtsà koií kjoa-là kjojkón ndaa xi t'ì'nì nga ndajo kìnè-lèjen. Koií kjoa-là nga Nainá nokjoàjno-là nga Nainá 'mì-la yijo-lè. Ji, tà xita-né.

³⁴ Jesús kiichja kitsò-là:

—Jè Xojon-là Nainá xi jñò chità'yà k'oaá s'ín tíchja ñánda nga tsò Nainá: “Jñò, k'oaá kixan-nò, nainá 'mì-nò.”

³⁵ Xojon-là Nainá, mì yá xi koma kochrjekàngui. K'oaá s'ín tíchja nga jè Na'èn-ná, nainá kitsò-là jñà xita

xi kitjoé-là 'én-là. ³⁶ Tsà k'oaá s'ín ki'mì xita koi, ¿mé-ne bixón-nò nga Nainá chjàjno-là k'e nga xan-nò: 'An-ná xi Ki'ndí-là Nainá? Nga jè Nainá kitsjaà-na xá nga kisikasén-na i isò'nde. ³⁷ Kì kii mokjeín-nò it'aà ts'an, tsà mì k'oaá s'ín t'is'iaàn koni s'ín t'is'ín Na'èn-na. ³⁸ Tanga tsà k'oaá t'jín kjoa xi t'is'iaàn nas'ín mikii mokjeín-nò it'aà ts'an, kàtakjeín-nò it'aà ts'e kjoa xi t'is'iaàn, mé-ne nga k'oaá s'ín jcha-nò ko kàtakjeín-nò nga ta jngodò ma-najen Na'èn-na ko 'an.

³⁹ Jñà xita judío mejèn-là nga kit-sobà'ño ìjngodò k'a Jesús. Tanga Jesús itjokàya tsja xita koi, ikjoàn kii.

⁴⁰ K'eé kii ìjngodò k'a ján xijngoaà xajngá nandá Jordán ya ñánda kis'iin ítjòn bautizar xita jè Juan; Jesús yaá tsibijna. ⁴¹ 'Nó kjìn xita ijchò t'jngui-là Jesús. Xita koi, kitsò:

—Juan, nímé kjojkón ndaa kis'iin. Tanga ngats'ií 'én xi kitsò jè Juan it'aà ts'e xita jè, ngui kjoa kixi-né.

⁴² Ya i'nde jè, 'ño kjìn xita kòkjeín-là it'aà ts'e Jesús.

Kó kitsò Jesús k'e nga kiì'nchré nga k'en Lázaro

11 T'jna xk'én jngodò xita xi 'mì Lázaro xi ya i'nde-là Betania, ya naxandá ts'e María ko ndichja xi 'mì Marta. ² (Jè María xi ndichja ma Lázaro, jè-né xi kisikaàjno xkii jne ndsoko Jesús. Ikjoàn ko tsja skò kisixijno-ne ndsoko.) ³ Jñà íchjín ndichja Lázaro, kisikasén-là xá Jesús, kitsò-là:

—Na'èn, jè amigo-lè xi ndaa matsjachi kijna xk'én-né.

⁴ K'e nga kii'nchré Jesús, kitsò:

—Ch'in jè, mikii kiyá-ne; k'oaá s'ín kochjeén nga jcha-là kjoajeya-là Nainá, mé-ne jè Ki'ndí-là tikoá jeya k'jina-ne.

⁵ Jesús 'ño matsjakeè Marta ko ndichja ko Lázaro xi 'ndse ma. ⁶ K'e nga kii'nchré nga kijna xk'én Lázaro, ngui jò nachrjein tsibijna Jesús, ya i'nde ñánda t'jna.

⁷ Xi jye komà, ikjoàn kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

—Ìjngòd k'a tìkjaán ján nangui Judea.

⁸ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús kitsò:

—Maestro, kj'eè tsà kjin nachrjein tjin-la k'e nga jñà xita judío mejèn-la tsibinè-lè ndajo nga siik'en-lè. ¿A tiyaá mejèn k'oín ìjngòd k'a ngá-ne?

⁹ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Nga jngòd nachrjein, ¿a mìtsà tejò hora tjin-la? Jè xi nachrjein tsóba mikii satíngui nga jè ní'n xi tjin isò'nde síhiseèn-la. ¹⁰ Tanga jè xi tsóba nga nitjen, satíngui-né nga tsjin-la ní'n xi síhiseèn-la.

¹¹ Ikjoàn kitsò-la xita-la:

—Jè amigo-ná Lázaro kjinafé-né, tanga 'an koií xá fi-na nga 'an sikjaá-la.

¹² Xita xi kota'yàt'aà-la Jesús kitsò:

—Na'èn, tsà kjinafé-né, kondaá-ne.

¹³ Jesús k'e nga okitsò, jè tichja it'aà ts'e kjoabiyaá-la Lázaro. Tanga jñà xita xi kota'yàt'aà-la k'oaá s'in kisikítsjeèn tsà tà tísikjáya-ne Lázaro nga kjinafé. ¹⁴ K'eé jngòd k'a tsibénojmi kixi-la kitsò-la:

—Lázaro jyeé k'en. ¹⁵ Matsja-na xi it'aà tsajòn nga jè nachrjein nga mì ya tit-sajnaà, mé-ne jñò kòkjeiín-nò. Nchrobá, tìkjaán chítsejèn-lá.

¹⁶ K'eé kiichja Tomás xi tikoá Dídimò tsò-la [én xi tsóya-ne Ti'ño]; kitsò-la xíkjin:

—Jñá tikoá tìkjaán, mé-ne ya kiyákoaá Jesús.

Jesús, jè xi síkjaáya-la xita tikoá tsjá-la kjoabinachon

¹⁷ K'e nga ijchò Jesús, ki'nchré nga jyeé tjin-la ñijòn nachrjein nga kishijijn Lázaro. ¹⁸ Naxandá Betania chrañàt'aà kijna-la naxandá Jerusalén, tjin-la tsà jàn kilómetro. ¹⁹ Kjìn xita judío ijchòkon jè Marta kò María nga ijchò síjehikon nga 'ndse k'en. ²⁰ Jè Marta, k'e nga ki'nchré nga Jesús tinchrobá chrañà,

kiikjaá indiaà. Jè María yaá tsibijnaya ni'ya. ²¹ Jè Marta kitsò-la Jesús:

—Na'èn, tsà i-là tijni, jè 'ndsè mì-la kii k'en. ²² Tanga i'ndeí be-ná nita mé xi sijé-la Nainá, tsjá-lè.

²³ Jesús, kitsò-la:

—Jè 'ndsi kjoaáya-la.

²⁴ Marta kitsò:

—Be-ná k'e nga kjoehet'aà nachrjein kijnakon ìjngòd k'a-ne, k'e nga kjoaáya-la ngats'ii xita xi jye k'en.

²⁵ Jesús, k'eé kitsò-la:

—'An-ná xi sikjaáya-la xita kò tsjaà-la kjoabinachon. Jè xi mokjeiín-la it'aà ts'an nas'in kiyá, kijnakon ìjngòd k'a-ne.

²⁶ Ngats'ii xita xi títajnakon, jñà xi mokjeiín-la it'aà ts'an, mìtsà jngòd k'a kiyá. Ngaji, ¿kó si?, ¿a mokjeiín-lè?

²⁷ Marta kiichja kitsò:

—Jon Na'èn, 'an, mokjeiín-na nga ji-né xi Cristo; ji-né xi Ki'ndí-la Nainá, jè xi k'oas'in tjinè-la nga kjoíí i isò'nde.

Jesús, mé-ne kiskindàyakeè-ne Lázaro

²⁸ Marta, k'e nga jye okitsò, kiichja'ma-la María xi ndichja ma, kitsò-la:

—Íí tijna Maestro, chja xó-lè.

²⁹ Jè María k'e nga ki'nchré, nitóón tsasítjen, kiikon Jesús. ³⁰ Jesús, kj'eé kii fahas'en-jiin naxandá, tákò yaá síjna ñánda ijchòkjaá indiaà Marta. ³¹ Jñà xita judío xi títajnakò ni'ya-la María nga nchisijehikon, k'e nga kijtseè nga tà niton itjo ni'ya María, kiitjinguí-la. K'oaá s'in kisikítsjeèn tsà ya tifi kjindáya ñánda kishijijn Lázaro.

³² María k'e nga ijchò ñánda síjna Jesús, k'e nga kijtseè, tsasijna xkó'nchit'aà-la, kitsò-la:

—Na'èn tsà íí-la tijni, jè 'ndsè mì-la kii k'en.

³³ Jesús k'e nga kijtseè nga tìkjindáya María tikoá nchikjindáya xita judío xi

tjiko, 'oón komà-là inima-là Jesús, 'nó kjòba-là. ³⁴ Jesús kiskòngui, kitsò:

—¿Nánda kishijiin?

Kitsò jñà xita:

—Na'èn nchroboí, chítsejèn-là.

³⁵ Jesús kiskindàya-né. ³⁶ Jñà xita judío kitsò-là xíkjin:

—Chítsejèn-là, 'nó matsjakeè Lázaro.

³⁷ Tjín i'nga xita xi kitsò:

—Xita jè komà-là kiskix'a xkon xita xi mikii tsejèn-là, ¿a mìtsà komà-là tsà mikii k'en Lázaro?

Kós'ín ma jaáya-là Lázaro

³⁸ Jesús ijngòd k'a 'nó 'on komà-là inima-là. Kii kasit'aà chrañà-là jè itsjó-là mik'en. Jngòd nguijo nánda jngòd ndajo teè tíchjoàjto-là. ³⁹ Jesús kitsò:

—Chjaàxiòn jè ndajo.

Jè Marta, ndichja mik'en, kitsò-là Jesús:

—Na'èn, jyeé-la ch'o jne nga jyeé tjín-là ñijòn nachrjein nga kishijiin.

⁴⁰ Kiichja Jesús kitsò-là:

—¿A mì jyeé k'oa kixan-lè, tsà mokjeiin-lè jcha-ne kjoajeya-là Nainá?

⁴¹ K'ée jaàxin ndajo xi tíchjoàjto-là itsjó-là mik'en, Jesús kiskoòtsejèn nga-jmii, kitsò:

—Na'èn, tsjaà-lè kjondaà, ndaàha chjí-lè nga na'yà-ná. ⁴² 'An be-ná nga kjit'aá nachrjein na'yà-ná, tanga koif k'oa kàxan-lè nga kjin ma xita xi títsajna mé-ne nga kòkjeiin-là nga ji kinikasén-ná.

⁴³ K'e nga jye okitsò, 'nó kiichja, kitsò:

—Lázaro, nchroboí, títjoii ngajo.

⁴⁴ Jè xi kijna k'en, itjo-ne ngajo. Jñà ndsoko kò tsja, nikje na'nó tjí'no-ne. Jè isén-là, jngòd nikje chroba tíjtéjiiin. Jesús k'ée kitsò-là jñà xita:

—Chjindá'nó-nò, kàtjì-ne.

K'e nga jñà xita judío tsajoóya-ne nga sùk'en Jesús

(Mateo 26:1-5; Marcos

14:1-2; Lucas 22:1-2)

⁴⁵ Jñà xita judío xi j'ii nga tsobáhijtakò María, k'e nga kijtsee koni s'ín kis'iin Jesús, kjin ma xi kòkjeiin-là it'aà ts'e. ⁴⁶ Tanga tjín i'nga xita judío xi kiikon jñà xita fariseo, tsibénojmí-là koni s'ín tjín kjoa xi kis'iin Jesús. ⁴⁷ Jñà xita sko-là no'mii kò xita fariseo tsibíxkóya xíkjin, tsibijna jngòd junta ts'e xita ítjòn-là xita judío, kitsò-là xíkjin:

—¿Mé xi s'eén? Xita jè ndaà jchán tís'ín kjoxkón xi ndaà tjín. ⁴⁸ Tsà ta ki'nde-lá, ngats'ii xita kòkjeiin-là it'aà ts'e. Ikjoàn kjoif xita Roma, sùkits'ón-ya i'nde tsjeè-ná kò naxandá-ná.

⁴⁹ Xi tijñà-ne xita koi, jngòd xi 'mì Caifás xi no'mii ítjòn tjina jè nó jè, kiichja kitsò:

—Jñò, nimé kjoa xi tíjiin-nò, ⁵⁰ kò mikii níkijsjeèn nga mochjeén-né nga tà jngòd xita kàtiyaàtjì-là naxandá-ná mì k'oaá-ne tsà kiyá yije xita naxandá-ná.

⁵¹ Caifás k'e nga k'oa'sín kiichja mìtsà tà kjohítsjeèn ts'e. Tanga koi-né nga no'mii ítjòn tjina nó jè, Nainá kisikichiya-là nga Jesús, k'oaá s'ín tjínè-là nga jè naxandá kiyátjì ngajo-la. ⁵² Mitsà ta jè naxandá kiyátjì ngajo-la; tìkooá koiixkóya-né ngats'ii ixti-là Nainá xi xki xi ján naxandá nchisíjchá yijo-la, kòhokji nga tíjtsa isò'nde. ⁵³ Tije-ne nachrjein jè tsajoóya-ne nga sùk'en Jesús.

⁵⁴ Koií kjoa-la Jesús mì tì kii taxki tsajmeéjiiin osen-là xita judío. Yaá kii kijná i'nde it'aà xìn nánda nangui kixi choòn ya chrañà't'aà-là jngòd naxandá xi 'mì Efraín; yaá tsibijna kò xita xi kota'yà't'aà-là.

⁵⁵ Jyeé nchrobá machrañà s'eí Paxko ts'e xita judío. K'e nga tikj'eè mats'ia s'eí, kjin xita kii ján Jerusalén nga kii sít-

sjeèya yijo-la koni s'in tjin kjotixoma-la xi xkón tjin. ⁵⁶Xki xi ján tsohótsji Jesús. K'e nga títsajna ya nditsin ingo, kitsò-la xikjín:

—¿Kó bixón? ¿A kjoí s'eí Paxko, o xi majin-né?

⁵⁷Jñà xita sko-la no'miì ko xita fariseo, k'oaá s'in kitsjaá okixi tsà yá xi skoexkon ñánda tíjna Jesús, kàtènojímí mé-ne nga tsoḅa'ñó-ne.

Mé xi kis'iin María it'aà ts'e Jesús

(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

12 Ngui joòn nàchrjein chija isa-la nga kitjo s'eí Paxko. Jesús kiì ján naxandá Betania ñánda tíjna Lázaro xi jè Jesús kisikjaáya-la k'e nga k'en. ²Yáá kisindaà-la tsojmì Jesús xi tsakjèn nga kòjñò. Jè Marta tsibíya tsojmì xi kisk-ine. Ngats'iì xita xi ya títsajnat'aà ímixa, tíkoá ya tíjna Lázaro ko Jesús. ³María j'iikò osen litro xkiì jne xi 'nó chjí xi ngui ts'e nardo. Kisikaájno ndsoko Jesús, ikjoàn kisixijno-ne tsjasko. Kóhokji i'nga ni'ya, ndaà jchán kiìjne. ⁴Jngod xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, jè ti-la Simón xi 'mì Judas Iscariote, jè xi siingatsja Jesús jñà xita kondra-la, kitsò:

⁵—¿Mé-ne mìtsà kàsatíjna-ne xkiì jne jè? Tsà kàsatíjna-ne koni tjin síkijne chjí-la jngod xita xi jàn sindo nàchrjein síxá, mé-ne jè ton-la ko'bi-la jñà xita ima.

⁶Judas mìtsà koi kjoa-la okitsò-ne nga makájno-la xita ima, koií-né nga xita chijé-né. Jè ngatsja chijtsa xi sinchá ton; ma síchijé ton xi sinchá chijtsa. ⁷Jesús kitsò-la:

—Ki k'oa 'mì-la jè chjoón. Xkiì jne jè tíjnatjò-la k'e nga 'an xi siijñaà. ⁸Jñò, kjit'aà nàchrjein kíttsajnaqo-nò jñà xita ima, tanga 'an mìtsà tà kjit'aà nàchrjein i kótijnakò-nò.

K'e nga jñà xita judío tsajoóya-ne nga tíkoá siik'en jè Lázaro

⁹Ñó kjin xita judío kisijiin-la nga ya tíjna Jesús ya naxandá Betania; k'eé kiitjngui-la. Tanga mìtsà tà koií kjoa-la Jesús kiì-ne; jè kiì katsejèn-la Lázaro xi jè Jesús kisikjaáya-la k'e nga k'en. ¹⁰Jñà xita sko-la no'miì tsajoóya-ne nga tíkoá mejèn-la siik'en jè Lázaro, ¹¹koií kjoa-la nga jè ngatji-la Lázaro, kjin jchán xita judío chinchat'aàxin nga jye mokjeiín-la it'aà ts'e Jesús.

Kós'in komà k'e nga jè Jesús jahas'en-jiin naxandá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos

11:1-11; Lucas 19:28-40)

¹²Nga komà nchijòn, kjin jchán xita ijchò s'eí Paxko ján Jerusalén; kisijiin-la nga tíkoá ya kijchò Jesús; ¹³tsate xkajén, itjo kiskoòñà-la iya ndiyá; 'nó kiichja, kitsò:

—¡Jeya kàtijna Nainá! ¡Mé tà ndaà-la jè xita xi nchrobá ngajo-la Nainá, xi xitaxá ítjòn-la xita naxandá Israel!

¹⁴Jesús kisakò jngod-la ndí búrró ki'ndí xi tsibijnasòn-la koni s'in tíchja Xojon-la Nainá, nga tsò:

¹⁵Ki tsakjoòn-jèn, ji naxandá Sión, chitsejèn-la xitaxá ítjòn-lè xi nchrobá, tíjnasòn jngod-la ndí búrró ki'ndí.

¹⁶K'e nga sa ítjòn, jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús mikii kjòchiya-la kó tsòya-ne 'én koi. Tanga k'e nga k'en Jesús, ikjoàn jaáya-la nga kiimijin ján ngajmii, skanda k'eé kjòchiya-la nga k'oaá s'in komàt'in koni s'in tíchja xojon xi it'aà ts'e.

¹⁷Jñà xita xi kijtseè k'e nga jè Jesús kisikjaáya-la jè Lázaro nga jye kijnak'en, isaá ndaà kisika'bísòn 'én, tsibènojímí yije-la xita xi kjeí. ¹⁸Koií kjoa-la 'nó kjin xita kiikjaá indiaà Jesús nga jye kiì'nchré jñà kjoxkón xi kis'iin. ¹⁹Jñà xita fariseo kitsò-la xikjín:

—Chítsején-là; jñá, nímé xi s'één nga ngats'iì xitá isò'nde sa jè fitjingui-la.

Kó kitsò Jesús k'e nga jñà xitá griego mejèn-la skoexkon

²⁰ Jñà xitá xi ijchò s'eí ján Jerusalén nga ya beèxkón Nainá, yaá títajajniin i'nga xitá griego. ²¹ Xitá koi ijchòkon Felipe xi Betsaida i'nde-la, nangui xi chja-ne Galilea; tsibítisi'ba-la kitsò-la:

—Na'èn, mejèn-najen jchaxkon-jen Jesús.

²² Felipe kii kénójmí-la Andrés; k'éé kii Andrés kó Felipe tsibénójmí-la Jesús.

²³ Jesús kiichja kitsò-la:

—Jyeé ijchò nachrjein-la nga jè Ki'ndí-la Xita kjimijin i'ngòò k'a-ne ngajmii mé-ne nga jeya kójna-ne.

²⁴ Ngui okixí xi xan-nò, jè nojmé tsà mikii tjókiyá k'e nga sitje, tà jngòò kjit'aá koma. Tanga tsà tjókiyá k'e nga sihijin, kòkjìn-ya-né. ²⁵ Jè xitá xi tjòkeè yijo-la nga mì mé kjo'in sakò-la, tà saá siichija-né kó kjo'in kijnajin; tanga jè xitá xi mikii tjòkeè yijo-la i isò'nde, ndaà tijnatjò-la kjoabinachon-la skanda ta mé nachrjein-ne. ²⁶ Tsà yá xi mejèn-la nga 'an siixáko-na kátjanchrobá tjingui-na; ya nánda nga 'an kótijna, tikoa jè, yaá kijnat'aà-na. Tsà yá xi 'an siixáko-na jè Na'èn-na ndaà skoexkón.

K'oaá s'ín tsibénójmí Jesús it'aà ts'e kjoabiyaà-la

²⁷ 'I'ndeí ñò jchán ba ma-la inima-na. ¿Mé 'én xi kichjà? ¿A k'oaá xan-lè: “Na'èn, tinachrjekàjiniin-ná kjo'in xi komat'ian jè hora jè?” Majin, nga koií xá j'i-na nga kitason. ²⁸ Na'èn, jeya tijni.

Tik'e-ne kina'ya jngòò-la 'én xi ngajmii nchrobá-ne, kitsò:

—Jyeé kòkjìn k'a jeya síkijna yijo-na kó i'ngòò k'a jeya siikijna yijo-na.

²⁹ Jñà xitá xi ya títajana, k'e nga kii'nchré, tjin xi kitsò: ch'oon xi jane. Jñà xitá xi i'nga, kitsò:

—Àkjale-la Nainá xi kiichja-la.

³⁰ Kiichja Jesús kitsò:

—'Én xi kàna'ya-là mìtsà kjondaà ts'an, kjondaà tsajòn-nò. ³¹ Jè hora jè, nga sindaajiniin-la isò'nde; i'ndeí, jyeé ijchò hora nga jè xitá neí xi tìhotixoma-la isò'nde, jyeé kitjojin. ³² K'e nga 'an, tjámiitjen it'aà nangui, ngats'iì xitá, 'aán kichjà-la nga kijnchrobát'aà-na.

³³ Koií okitsò-ne, jè tsibénójmíya kós'in komat'in k'e nga kiyá. ³⁴ Jñà xitá kiichja kitsò-la:

—'Ya-nájen nga jè kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés, k'oaá s'ín tichja, tsò-né: Jè Cristo, kijnakon-ne nita kjé-ne. Nga-ji, ¿mé-ne kosi-ne nga mochjeén-né nga jè Ki'ndí-la Xita tjámiitjen-t'aà nangui? ¿Yá-ne xi Ki'ndí-la Xita 'mì-la?

³⁵ Jesús kitsò-la:

—Táko kijnajin chiba nachrjein-nò ni'in xi síhiseèn-nò. Títájmeè nga tijnajin-nò xi síhiseèn-nò, mé-ne nga mì kojñò-nò. Jè xi ijin jñò tsó'ba mikii beè kós'in fi. ³⁶ Kátakjeín-nò it'aà ts'e ni'in xi síhiseèn k'e nga táko tijnajin-nò, mé-ne nga ya kitjá nánda iseèn choòn.

K'e nga jye okitsò Jesús, kii tsibijna'ma-la jñà xitá.

Mé-ne jñà xitá judío mikii kòkjeín-la it'aà ts'e Jesús

³⁷ Jesús, nas'in táko ñò kjin kjoxkón ndaà kis'iin nga nguixkon xitá, jñà xitá mikii kòkjeín-la. ³⁸ Koií tsitasòn 'én xi kiskii Isaiás, xitá xi kiichjaya ngajo-la Nainá, nga kitsò:

Na'èn, ¿yá-né xi tímokjeín-la 'én-ná xi kinokjoàyaá?

¿Yá xi tìhokòò-la nga'ño xi tjin-lè?

³⁹ Koií kjoa-la nga mikii kòkjeín-la, nga k'oaá s'ín tichja i'ngòò k'a xojon-la Isaiás nánda tsò:

⁴⁰ Nainá tsibíchjoà xkon,

kisitàjaajiniin inima-la,

mé-ne nga mikii kotsejèn-la,

mikii kochiya-la ijin inima-la

nga tikoá mi 'an kjinchrobàt'aà-na nga 'an sindaà-na.

⁴¹ Isaías, koií k'oas'ín kiichja-ne nga jyeé kijtseè jè kjoa jeya-la Jesús nga it'aà ts'eé kiichja.

⁴² Nas'ín koatsò 'én koi, kjin xita judío kòkjeiín-la it'aà ts'e Jesús, skanda kòk-jeiín i'nga-la xi xita sko-la. Tanga mitsà jngod k'a tsakò yijo-la nga jye kòkjeiín-la it'aà ts'e Cristo; nga jnà tsakjón-la jnà xi-ta fariseo, tsà ya kochrjekàjiiin ni'ya ingo sinagoga. ⁴³ Jè xi mejèn-la nga isa ndaà kitsajna nga nguixkon xita mi k'o-a-ne koni nga nguixkon Nainá.

'Én xi kiichja Jesús, nga jè kojindaajiiin-la xita

⁴⁴ Jesús 'nó kiichja kitsò:

—Jè xi mokjeiín-la it'aà ts'an, mitsà tà it'aà ts'an mokjeiín-la, tikoáá mokjeiín-la it'aà ts'e Na'èn-na xi jè kisikasén-na. ⁴⁵ Jè xi beèxkon-na, tikoáá beèxkon-né jè xi kisikasén-na. ⁴⁶ 'An xi síhiseèn-la xita, koií xá j'i-na i isò'nde, nga ngats'iì xi-ta xi kòkjeiín-la it'aà ts'an, mi ya kít-sajnajiiin jjiin jnò. ⁴⁷ Jè xi 'nchré 'én-na ko mikii síkitasòn, mitsà 'an tsjaà-la kjo'in nga mitsà koi xá j'i-na nga kjo'in tsjaà-la xita isò'nde, koií xá j'i-na nga kochrjekàjinaà kjo'in xita isò'nde. ⁴⁸ Jè xi ochrjekàngui-na nga mikii kjoétjò 'én-na, tjín xi tsjá-la kjo'in. Jè 'én xi jye 'an kichjà, jè tsjá-la kjo'in k'e nga kjoehet'aà nachrjein. ⁴⁹ K'e nga chjà, mitsà tà kjohítsjeèn ts'an sikjeén, jè Na'èn-na xi kisikasén-na kitsjaà-na ok-ixi kós'ín chjà koá mé 'én xi kokodya. ⁵⁰ Be-ná jè kjotixoma-la Na'èn-na, jè xi tjín-la kjoabinachon nitá kjé-ne. Jnà 'én xi 'an chjà, k'oáá s'ín chjà koni s'ín tsatixoma-na Na'èn-na.

K'e nga jè Jesús tsaníjno ndsokò xita xi kota'yàt'aà-la

13 Chibaá nachrjein chija-isa nga kitjo s'eí Paxko ts'e xita

judío. Jesús jyeé tjiin-la nga jye ijchò nachrjein nga siikijna isò'nde nga jye tífiko-ne Na'èn-la. Tanga Jesús tjòkeè kijtseè yije xita-la i isò'nde kóni skanda jyehet'aà nachrjein-la.

² K'e nga jye kòjnò, Jesús tìkjèn-ko xita-la, ko jè xita neí jyeé k'oas'ín tsi-bíjiiin inima-la jè Judas Iscariote, ti-la Simón, nga jè sijnatsja Jesús it'aà ts'e xita kondra-la. ³ Jesús jyeé tjiin-la nga jè Na'èn-la kisingatsja yije kjoa nga jè kotixoma-la nga it'aà ts'e Nainá inchrobà-ne ko tijè tífiko ijngod k'a-ne. ⁴ Jesús tsasítjen-t'aà ímíxa, jaàxin nachro xi kisòn-nga-la, kiskoé jngod nikje toalla, tsibíkjá ndáyá-la. ⁵ Ikjoàn kiskoé jngod tina, tsibíya nandá, tsibíts'ia nga tsaníjno ndsokò xita xi kota'yàt'aà-la, ikjoàn kisixijno-ne jè nikje toalla xi tìkjá ndáyá-la.

⁶ K'e nga ijchò kasit'aà-la Simón Pedro nga mejèn-la konijno ndsokò, Simón kitsò:

—Na'èn, ¿a ok'ín-na nga ji konijnoi ndsokoaà?

⁷ Kiichja Jesús, kitsò:

—I'ndeí mikii machiya-lè mé kjoa xi tís'iaàn, tanga koma iskan, k'eé kochiya-lè.

⁸ Jè Pedro kitsò:

—Mikii tsjaà'nde nga ndsokoaà konijnoi.

Jesús kitsò-la:

—Tsà mikii kónijnoa ndsokoiì mitsà xita ts'an xán-lè.

⁹ K'eé kitsò Simón Pedro:

—Na'èn, mitsà tà ndsokoaà tanijnoiì, tikoáá tanijnoiì ndsaa ko skoaà.

¹⁰ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Jè xi jye tsangàya, tà jè ndsokò mochjeén nga sanijno, nga jyeé tsjeè yije yijo-la. Jnò, tsjeè kjoàn nas'ín mitsà kóhotjion.

¹¹ Jesús koií k'oas'ín kitsò-la: “Mitsà tà ngats'ioò nga tsjeè kjoàn”, nga jyeé

tjiiin-la yá-né xi siingatsja it'aà ts'e xita kondra-la.

¹² K'e nga jye tsanijno ndsoko jña xita-la, tshòkjá-ne nachrokisòn-nga-la. Tsibijnat'aà-ne ímixa, kitsò-la:

—¿A machiyáá-nò kjoa xi kasiiko-nò?

¹³ Jñò, k'oaá bixón nga Maestro ko Na'èn 'mì-ná. Ndaà bixón, kixí kjoa xi 'mì-ná. ¹⁴ 'An, xi Maestro ko Na'èn 'mì-na, kònijnoa ndsokòd, jñò tikoaá mochjeén-né nga k'oa tís'in tanijnoò ndsoko xinguiò. ¹⁵ 'An, k'oaá s'in kijna jngodò-nò xkòsòn mé-ne jñò k'oa tís'in tikoo xinguiò koni s'in kasiiko-nò.

¹⁶ Ngui kjoa kixí xi xan-nò, jè xi chí'nda tjna, mìtsà jè tjna ítjòn-la nei-la. Tikoa jè xi satíxá-la mìtsà jè tjna ítjòn-la jè xi otíxá-la. ¹⁷ 'Indei nga jye machiya-nò kjoa koi, mé ta ndaà-nò tsà k'oas'in sikitasòn nga kos'in s'een.

¹⁸ Mìtsà ngats'ioò k'oatixan-nò; bexkon-ná jña xita xi 'an jaajña. Mochjeén-né nga kàtitasòn koni s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “Jè xi kjèn-ko-na, tijè-ne xi kondra kiitjingui-na.” ¹⁹ Tibenojmí-nò kjoa koi k'e nga tikj'eè k'oa ma, mé-ne k'e nga jye k'oas'in koma, kòkjeiín-nò nga 'an-ná [xi Nainá]. ²⁰ Ngui kjoa kixí xi xan-nò, jè xi skoétjò xita xi 'an siikasén, 'aán skoétjò-na; ko jè xi skoétjò-na, jè skoétjò jè xi kisikasén-na.

Kó kitsò Jesús k'e nga tsibenojmí nga jè Judas siingatsja xita kondra-la

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

²¹ Jesús k'e nga jye okitsò, ñò jchán kokájno-la; ìjngodò k'a kiichja, kitsò:

—Ngui okixí xi xan-nò, i tjnajiin jngodò-nò xi siingatsja-na it'aà ts'e xita kondra-na.

²² Jña xita xi kota'yàt'aà-la, xki xi ján kiskod'an xíkjín nga mikii tjiiin-la yá-ne xi otítsò-la Jesús. ²³ Jngodò xita

xi kota'yàt'aà-la Jesús ya tjnakjoòko k'e nga nchikjèn, jè xita-la xi jè Jesús ñò matsjakeè. ²⁴ Jè Simón Pedro, kitsjaà-la seña jè xita xíkjín xi ya tjnakjoòko Jesús nga skonangui-la yá-né xi otítsò-la. ²⁵ Jè xita jè, isa ñò tsibijnat'aà chraña-la; kiskònangui-la, kitsò-la:

—Na'èn, ¿yá-né xi otì'mì-la?

²⁶ Kiichja Jesús kitsò:

—Jè xi tsjaà jngodò-la inchrájin 'nchi, jè-né xi otixan-la.

K'eé kitsjaà-la jè Judas Iscariote, ti-la Simón. ²⁷ Jè xita neí nitoón jahas'en-jiin inima-la Judas k'e nga kiskoé inchrájin. Jesús kitsò-la:

—Jè kjoa xi s'jin xátíya kot'jin.

²⁸ Jña xita xi títajnat'aà ímixa xi nchikjèn, nijngodò xi kjòchiya-la mé-ne kos'in kitsò-ne Jesús. ²⁹ Tjín i'nga xita xi k'oas'in kisikítsjeèn; maá-la tsà títsò-la Jesús: “Tsojmì tìndí xi ts'e s'eí.” O tsà títsò-la: “Ton tjì chiba-la xita ima.” Nga jè Judas ngatsja chijtsa ton. ³⁰ Judas, k'e nga jye tsakjèn inchrájin, nitoón itjo ni'ya; kiì; nga jye jñò choòn.

Kjotíxoma xitse xi kitsjaà Jesús

³¹ K'e nga jye itjo ni'ya Judas nga kiì, Jesús kitsò:

—'Indei, jè Ki'ndí-la Xita, jyeé jeya tjna. Tikoa Nainá jyeé jeya tjna it'aà ts'e Ki'ndí-la. ³² Nainá tsà jeya tjna it'aà ts'e Ki'ndí-la, tijè-ne Nainá jeya siikijna Ki'ndí-la. Nitoón jcha-la kjoa jeya-la. ³³ Jñò, xi ndí ixti-na xan-nò, mìtsà ti tse kótijnako isa-nò. Jñò, kinchátsji-ná tanga k'oaá xan-nò koni kixan-la jña xita judío: Ya ñánda tífia, jñò, mikii koma konguió. ³⁴ Jngodò kjotíxoma xitse tsjaà-nò: Títajacha xinguiò nga jngodò ìjngodò. K'oas'in títajacha xinguiò koni s'in 'an kisitsjakeè-nò. ³⁵ Tsà k'oas'in sit-sjacha xinguiò nga jngodò ìjngodò, k'oaá s'in skoe-ne ngats'ii xita nga kixi kjoa nga ya chita'yàt'aà-ná.

**Én xi kiichja Jesús nga
jè Pedro kjó'mat'in**

(Mateo 26:31-35; Marcos
14:27-31; Lucas 22:31-34)

³⁶ Simón Pedro kiskònangui-la Jesús,
kitsò-la:

—Na'èn, ¿nándá tì'mì?

Jesús, kitsò-la:

—Ya nándá tífia, mikii koma
kjítjngui-ná xi kjoa niton, tanga k'e nga
koma iskan, komaá kjítjngui-ná.

³⁷ Simón Pedro kitsò-la:

—Na'èn, i'ndeí, ¿mé-ne mikii koma
kjítjngui-lè? Tíjngò takoàn nga 'an kiyá
ngajo-lè.

³⁸ Jesús kiichja, kitsò-la:

—¿A kixí kjoa nga tíjngò takoín nga
ji kiyá ngajo-ná? Ngui okixí xi xan-lè,
k'e nga tikj'eè kjindáya kóxtí, jàn k'a
tsjá'mat'in-ná nga mikii yaxkon-ná.

**Kó s'in koma nga ma kijchoaá ya
nándá tíjna Na'èn-ná**

14 ¹Ki makájno-nò. Kàtakjeiín-nò
it'aà ts'e Nainá, tikoá
kàtakjeiín-nò it'aà ts'an. ²Ján ni'ya-la
Na'èn-na tíjn jchán i'nde nándá ma
nikjáya. Tsà mì kixi kjoa nga k'oas'in
tjín, mì-la tsà tà chjà k'oa xán-nò nga
tífikindaà-nò jngòò i'nde xi tsajòn.
³Koni s'in kjián nga kindaà-nò i'nde,
k'oaá tís'in kjoiaa ijngòò k'a nga
kjíko-nò, mé-ne ya nándá kótijna, tikoá
ya kitsajnakò-ná. ⁴Jñò jyeé 'yaá kós'in
fi ndiyá nándá tífia.

⁵Tomás kitsò:

—Na'èn mikii 'ya-jen nándá tì'mì.
¿Kós'in jchà-najen ndiyá?

⁶Jesús kitsò-la:

—'An-ná xi ndiyá, 'an-ná xi kjoak-
ixi, 'an-ná xi kjoabinachon. Tajngòò
it'aà ts'an koma kijchò jñò nándá tíjna
Na'èn-ná. ⁷Jñò, tsà yaxkon-ná, tikoá
jchaxkon-nò Na'èn-na. Tanga i'ndeí, jyeé
yaxkon kò titsachitsejèn-la.

⁸Felipe kitsò:

—Takó-nájen yá-ne xi Na'èn 'mì. Tà
k'oaá tíjn xi kojngòò-ne takòn-jen.

⁹Jesús kiichja kitsò-la:

—Ji Felipe, kjòtseé tíjnakò-nò,
¿a tà kj'eè yaxkon-ná? Jè xi jye
kijtseèxkon-na, jyeé kijtseèxkon
Na'èn-na. ¿Mé-ne kosi-ne: “Takó-nájen
xi Na'èn 'mì”? ¹⁰¿A mì mokjeiín-lè
nga 'an, yaá tíjnakooa Na'èn-na, koa jè
Na'èn-na ya tíjnakò-na? Jñà 'én xi 'an
chjàkò-nò, mitsà kjòhítsjeèn ts'an; jè
Na'èn-na xi tíjnakò-na, jè-né xi tísíxá
it'aà ts'an. ¹¹Kàtakjeiín-nò nga 'an ya
tíjnakooa Na'èn-na, kò jè Na'èn-na
ya tíjnakò-na. Tsà mikii mokjeiín-nò
it'aà ts'an, nas'in tà jè kàtakjeiín-nò
it'aà ts'e xá-na xi 'an tis'iaàn. ¹²Ngui
okixí xi xan-nò, jè xi mokjeiín-la it'aà
ts'an, tikoá komaá-la s'iin xá xi 'an
s'iaàn; skanda isaá tsato s'iin, nga 'an,
ján tífia nándá tíjna Na'èn-na. ¹³Nita
mé xi sijé-la Na'èn-na xi it'aà ts'an,
'an sikitasoàn, mé-ne jè Na'èn-na jeya
kíjna-ne it'aà ts'e Ki'ndí-la. ¹⁴Tsà mé xi
sijé it'aà ts'an, 'an, sikitasòn-ná.

**K'e nga jè Jesús kitsjaà 'én-la nga
síikasén jè Inima Tsjeè-la Nainá**

¹⁵Jñò, tsà matsjacha-ná tikitason
kjotíxoma-na. ¹⁶'An, kitsi'bà-la
Na'èn-na nga kàtasfkasén jngòò-nò jè
xi kosíko-nò, mé-ne kjit'aà nachrjein
kíjnakò-nò. ¹⁷Jè xi síikasén-nò
Na'èn-na, jè Inima Tsjeè-la xi ngui
kjoa kixi. Jñà xita isò'nde, mikii koma
skoétjò nga mikii beèxkon, tanga
jñò yaxkon-nò nga ya tíjnakò-nò,
kò yaá kíjnajiin inima-nò. ¹⁸Mikii
síikítsajna jchan-nò, kjoikon ijngòò
k'a-nò nga kótijnakò-nò. ¹⁹Tà chibaá
nachrjein chija-la nga jñà xita isò'nde
mì tì kii skoexkon-na; tanga jñò
jchaxkon-ná; tikoá kitsajnakon-nò
nga 'an tíjnakon-ná. ²⁰K'e nga kijchò
nachrjein jè, jchà-nò nga yaá tíjnakooa

Na'èn-na, koa jñò yaá titsajnakò-ná, kò 'an yaá tijnako-nò. ²¹Jè xi tjiin-la kjotixoma-na tikoáá síkitasòn-né, jè-né xi matsjakeè-na. Kò jè xi matsjakeè-na tikoáá kotsjakeè Na'èn-na. 'An, tikoáá matsjakeè-ná koa kokoò tsejèn-la yijo-na.

²²Kiskònangui Judas (mitsà jè Iscariote). Kitsò-la:

—Na'èn kós'ín koma nga tà ngajen kòkòtsejèn-nájen yijo-lè nga mitsà jñà xitá isò'nde kòkòtsejèn-la yijo-lè.

²³Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Jè xi matsjakeè-na siikitasòn 'én-na; kò jè Na'èn-na kotsjakeè-né. Na'èn-na kò 'an kjinchrobàchón-nájen; yaá kitsajnakò-jen. ²⁴Jè xi mikii matsjakeè-na mikii síkitasòn 'én-na. Jñà 'én xi jñò titsana'yà, mitsà ts'an, ts'ée Na'èn-na xi kisikasén-na.

²⁵K'oaá s'ín tibenojmi yije-nò 'én koi k'e nga tákò tijnako isa-nò. ²⁶Jè xi kosiko-nò, jè Inima Tsjeè-la Nainá xi it'aà ts'an siikasén-nò Na'èn-na, jè kòkòya yije-nò koa siikitsjeèn-nò ngats'ii 'én xi tixan-nò.

²⁷'An, tsjaà-nò kjoa'nchán; yaá sikijnajñaà inima-nò. K'oaá s'ín tsjaà-nò koni s'ín 'nchán tijnáa, mitsà k'oas'ín tsjaà-nò koni s'ín tsjá isò'nde. Kì makájno-nò kò kì tsakjoòn-jèn. ²⁸Jñò, jyeé kina'yà koni s'ín tixan-nò nga 'an tifa tanga kjoii ijn-goò k'a. Tsà kixi kjoa nga matsjacha-ná, jñò, tikoáá kotsjaá-nò nga xan-nò: Jye tifa nándá tjna Na'èn-na; nga jè Na'èn-na isaá tjna itjòn mì k'oa-ne koni 'an. ²⁹K'oaá s'ín tibenojmi itjòn-nò kjoa koi, mé-ne k'e nga jye kitasòn, kòkjeín-nò.

³⁰'Mì tì kii kjin 'én kichjàkò isa-nò. Jyeé nchrobá xitá neii xi tìhotixoma-la jè isò'nde; tanga nímé nga'nó tjin-la nga jè siikijne-na. ³¹K'oaá s'ín kitasòn, mé-ne skoé-ne jñà xitá isò'nde nga matsjake Na'èn-na nga tìsikitasoàn kjotixoma xi kitsjaà-na.

³²Tisítjeen, tìkjaáan.

Jè xi ngui yá-la toò uva kò jñà xi chrja-la

15 ¹'Aán ngaya-la yá je-la toò uva; jè Na'èn-na xi síxáko.

²Ngats'ii chrja-la yá uva xi it'aà ts'an nchrobát'aà-ne xi mikii ojà-la toò, Na'èn-na otef'aà-né; koa jñà xi ojà-la toò, ta sítsjeè-né, mé-ne nga isa ndaà koja-la toò. ³Jñò, jyeé k'oas'ín kjòtsjeè-nò xi it'aà ts'e 'én xi okixan-nò.

⁴Jñò, mochjeén-né nga ya kitsajnakò kjit'aà-ná koa 'an, yaá kótijnako kjit'aà-nò. Jngoò chrja-la yá toò uva, mikii koja-la toò tsà mikii 'nó tjit'aà jè yá je-la. It'aà tsajòn, k'oa tìs'ín tjin, nímé xi s'een tsà mì 'an kitsajnakò kjit'aà-ná.

⁵'An-ná xi yá je-la toò uva, jñò-nò xi chrja-la. Jè xi 'an kijnako kjit'aà-na kò 'an kótijnako kjit'aà, ndaà jchán koja-la toò. Tanga nímé xi s'een tsà titsajnat'aàxin-ná. ⁶Jè xi mitsà 'an kijnako kjit'aà-na, k'oaá s'ín tjáxin koni chrja-la yá xi nímé toò ojà-la; k'e nga jye xì, maxkó-né ikjoàn sinchájiin ni'ín nga tì.

⁷Jñò, tsà ya kitsajnakò kjit'aà-ná, koa tsà kixi kitsajnakoo 'én-na xi 'an tsakoóya-nò, tijé nitá mé xi mejèn-nò, k'oaá s'ín kitasòn-nò koni s'ín kixón.

⁸K'oaá s'ín ma-ne jcha-la kjoajeya-la Na'èn-na k'e nga 'nó kjin toò koja-nò kò k'oaá s'ín ma-ne nga 'ya-la nga kixi kjoa nga ya chita'yàt'aà-ná. ⁹Koni s'ín matsjakeè-na Na'èn-na, jñò, 'an, k'oa tìs'ín matsjakeè-nò. Mochjeén-né nga k'oas'ín titsajnakò kjit'aà kjoa tsjacha-na.

¹⁰Tsà sikitasòn kjotixoma-na, yaá kitsajnajñòò kjit'aà kjoa tsjacha-na. 'An, k'oaá tìs'ín sikitasoàn kjotixoma-la Na'èn-na kò yaá tijnajñaà kjit'aà kjoatsjacha-la.

¹¹Jñò, k'oaá s'ín chjàkò-nò mé-ne sijnajiiin-ne inima-nò kjotsja xi 'an tjin-na kò ngui ndaà s'e-nò kjotsja.

¹²Kjotixoma-na xi 'an tsjaà-nò, jè-né nga tìtsjacha xinguiòo nga jngoò ijn-goò,

koni 'an matsjake-nò. ¹³ Jè xita xi biyaàtji ngajo-la amigo-la, jè-né xi isa 'nò matsjakeè xikjín. ¹⁴ Jñò-nò xi amigo-na xan-nò, tsà sikitasòn koni s'in binè-nò. ¹⁵ Mi ti chi'nda-na xan-nò nga jè chi'nda mikii beè mé xi s'in nei-la. Amigo ts'aán xan-nò nga jyeé tsibenojmíya yije-nò kjoa xi tsakóya-na Na'en-na. ¹⁶ Mitsà jñò kichjaajiin-ná, ta saà 'an jaajiin-nò. Kitsjaà-nò xá nga konguio mé-ne nga ndaà sixá-nò. Jè xá-nò sijná-né nita kjé-ne, mé-ne k'e nga mé xi sijé-la Na'en-na xi it'aà ts'an, tsjá-nò. ¹⁷ Jè kjoatixoma xi 'nò tibinè-nò: Nga tjòcha jcha xinguiio nga jngod ijngod.

Mé-ne jñà xita isò'nde sijtikeè-ne xita-la Jesús

¹⁸ Jñò, tsà sijtikeè-nò jñà xita isò'nde, katasijjin-nò nga 'an, k'oaa s'in kisijtikeè ítjòn-na. ¹⁹ Jñò, tsà tákó ya titsajnajiin-la xita isò'nde, jñà xita isò'nde kotsjakeè-nò koni s'in matsjakeè xita xikjín. Tanga jñò, mitsà ti i-ne isò'nde tsajòn. 'An jaajiin-nò nga tsachrekajiin-nò kjoa xi tjín isò'nde, koi kjoa-la nga majtikeè-nò jñà xita isò'nde. ²⁰ Ndaà tikitsjeèn koni s'in kixan-nò: "Jè xi chi'nda tjina, mitsà isa tjina ítjòn-la nei-la." Koni s'in kùtjinguì kondra-na jñà xita, jñò, k'oaa tis'in kjitjinguì kondra-nò. Tsà kisikitasòn 'én-na, tikoaa siikitasòn tsajòn. ²¹ Ngats'ii kjoa koi, k'oaa siiko-nò jè ngatji-la it'aà ts'an nga mikii beèkon jè xi kisikasén-na.

²² "An, tsà mì-la kii j'iaa ko tsà mì-la kii tsohókoa, ni mé-la jé tjín-la. Tanga i'nde, mì ti kii koma kosiko-ne yijo-la kjoa ts'e jé-la. ²³ Jñà xita xi 'an majtikeè-na, tikoaa majtikeè Na'en-na. ²⁴ Nimé-la jé tjín-la jñà xita tsà mì-la kii kijtseè jñà kjoxkón xi 'an kis'iaàn xi ni saá jngod xita k'oas'in s'in. Tanga jyeé kijtseè kjoxkón xi 'an kis'iaàn, tanga tákó majtikeè-na tikoaa majtikeè

Na'en-na. ²⁵ K'oas'in tíma nga tibatason 'én xi tjít'aà Xojon-la Nainá xi kota'ya xita koi, nga tsò: "Tísijtikeè-na nas'in ni mé kjoa tisikoa."

²⁶ Tanga k'e kitjojen jè xi kosiko-nò, xi 'an sikasén it'aà ts'e Na'en-na, jè Inima Tsjeè-la Nainá xi nguì okixi, xi it'aà ts'e Na'en-na nchrobá-ne, jè tsjá 'én it'aà ts'an. ²⁷ Jñò, tikoaa k'oioo 'én it'aà ts'an nga yaá titsajnakó-ná kóni nga tàts'en-la kjoa.

16 'K'oas'in tibenojmí-nò kjoa koi mé-ne nga mikii kinchat'aaxin-nò nga mokjeiin-nò it'aà ts'an. ² Kochrjekajiin-nò ya ni'ya ingo sinagoga. Tikoaa kijchò nachrjein k'e nga nita yá-ne xi siik'en-nò k'oaa s'in siikitsjeèn nga Nainá nchisixá-la. ³ Koi kjoa-la nga k'oas'in s'jin-ne nga mikii beèkon Na'en-na, tikoaa 'an mikii beèkon-na. ⁴ Koi k'oas'in tixan-nò mé-ne k'e nga kijchò nachrjein kùtsjeèn-nò nga jyeé tsibenojmíya yije-nò. K'e nga sa ítjòn, mikii okixan-nò nga yaá tijnako-nò.

Xá xi s'in Inima Tsjeè-la Nainá

⁵ Tanga i'nde, jyeé tifico-na jè xi kisikasén-na. Jñò, nijngod chjinangui-ná, nánda tífia. ⁶ Ta saá kjoaba tjiiin inima-nò, jè ngatji-la koni tixan-nò kjoa koi. ⁷ 'En kixi xi tixan-nò; kjondaà tsajòn-nò nga kjián. Tsà mikii kjián, mikii koma kitjojen jè xi kosiko-nò nga i kijnako-nò. Mochjeén-né nga kjián mé-ne nga koma sikasén-nò. ⁸ K'e nga kitjojen jè xi kosiko-nò, jè siikichiya ndaà-la xita isò'nde kjoa ts'e jé, ko kjoa xi kixi tjín ko nga sindaajiin yá xi koko-la kjo'in. ⁹ Jè siikichiya ndaà-la xita isò'nde xi kjoa ts'e jé nga mikii mokjeiin-la it'aà ts'an. ¹⁰ Ko siikichiya ndaà-la xita it'aà ts'e kjoa xi kixi tjín, nga 'an jyeé tífia nánda tjina Na'en-na. Jñò, mì ti kii jchaxkon-ná. ¹¹ Ko siikichiya ndaà-la

xita nga sindaajiin-la yá xi koko-la kjo'in, koi kjoa-la nga jè xita neí xi tíhotíxoma-la isò'nde jye k'oas'ín tjínè-la nga kjo'in s'e-la.

¹² Kjin jchán kjoa tjín isa xi kjeíí xi koxán-nò tanga i'ndeí mikii titsajnandaà nga kjoahas'en-jiin-nò. ¹³ K'e nga kitjo-jen jè Inima Tsjeè-la Nainá xi nguì kjoa kixi, jè siikixiya ndaà-nò xi nguì kjoa kixi nga mitsá k'ohítsjeèn ts'e siikjeén k'e nga kichja. K'oaá s'ín kichja koni s'ín tjín kjoa xi nchré. Keènojmi-nò kjoa xi s'e k'e nga koma iskan. ¹⁴ Jè jeya siikijna-na k'e nga tjoé-la 'én-na i'joàn kokòya-nò. ¹⁵ Ngats'ii xi tjín-la Na'èn-na, tikoáá ts'an-ná. Koií k'oa xan-nò nga jè Inima Tsjeè-la Nainá tjoé-la 'én xi ts'an, i'joàn kokòya-nò.

Mé-ne jè kjoa, kjotsjaá koma-ne

¹⁶ Jñò, tà chibaá nachrjein chija nga mì tí kiì jchaxkon-ná; xi koma jò jàn nachrjein ijngòò k'a jchaxkon ijngòò k'a-ná nga jè tífikoa Na'èn-na.

¹⁷ Xita xi kota'yàt'aà-la k'ée kitsò-la xíkjin:

—Kó tsòya-ne 'én xi tsò-la: tà chibaá nachrjein chija-la nga mì tí kiì jchaxkon-ná, xi koma jò jàn nachrjein, ijngòò k'a jchaxkon-ná nga jè tífikoa Na'èn-na.

¹⁸ Kitsò-la xíkjin:

—¿Kó tsòya-ne 'én xi tsò-la: “Ta chibaá nachrjein chija”? Mikii fiya-ná koni s'ín chja.

¹⁹ Jesús, tik'ée kjòchiya-la nga jña xita-la mejèn-la skonangui-la kó tsòya-ne 'én xi kiichja. K'ée kitsò-la:

—¿A titsachjinanguií-la xinguioo kó tsòya-ne koni s'ín kàxan-nò: Tà chibaá nachrjein chija-la nga mì tí kiì jchaxkon-ná, xi koma jò jàn nachrjein ijngòò k'a jchaxkon-ná? ²⁰ Nguì okixíí xi xan-nò, jñò, ba s'e-la inima-nò, jchihindáya-nò, tanga jña xita isò'nde tsjaá s'e-la inima-la. Jñò, nas'ín ba

s'e-nò, jè kjoa ba-nò, nga koma iskan, kjoa tsjaá koma-ne. ²¹ Jngòò chjoón, k'e nga chóya nachrjein-la nga 'beé ki'ndí, tse kjo'in síkjeiin. Tanga k'e nga jye ts'iin jè ki'ndí, mì tí kiì síkítsjeèn-ne kjo'in xi kasíkjeiin jè chjoón. Tà saá tà kjotsjaá s'e-la nga jngòò xita kats'iin i isò'nde. ²² Okixíí-né it'aà tsajòn, i'ndeí, ba tjín-nò, tanga koma iskan, k'e nga skoexkon ijngòò k'a-nò, k'e-né nga 'nó tsja koma-la inima-nò. Jè kjotsja-nò niyá xi kjoaáxin-nò.

²³ K'e nga kijchò nachrjein nga jchaxkon ijngòò k'a-ná, nimé xi chjinangui-ná. Okixíí xi xan-nò, nita mé xi sijé-là Na'èn-na xi it'aà ts'an, tsjá-nò. ²⁴ Skanda i'ndeí, ni sà mé xi nijé xi it'aà ts'an; tijé, tjoé-nò, mé-ne nga nimé xi chijat'aà-la kjotsja xi tjíin inima-nò.

Mé kjoa-ne nga Jesús jye kisikijne-la kjoa xi tjín isò'nde

²⁵ 'Én xi tíchjako-nò, tà kjoa mangásòn-né tísikjeén. Tanga kijchò nachrjein k'e nga mì tí kiì kjoa mangásòn kichjako-nò. Kènojmi kixíí-nò it'aà ts'e Na'èn-na. ²⁶ Nachrjein jè, jñò, it'aà ts'aán sijét'aà-là Na'èn-na. 'An, mì tí kiì kitsi'bà-tjì-nò xi it'aà tsajòn, ²⁷ nga jè sobà Na'èn-na matsjakeè-nò. Koií matsjakeè-nò nga jñò, tikoáá matsjacha-ná kò mokjeiin-nò nga it'aà ts'e Nainá inchrobà-na. ²⁸ Yaá itjokàt'aà-la Nainá nga inchrobà i isò'nde. I'ndeí siikijna-ná isò'nde, tífikóò ijngòò k'a-na Na'èn-na.

²⁹ Jña xita xi kota'yàt'aà-la kitsò-la:

—I'ndeí, tinokjoà kixi-né, nimé kjoa mangásòn tìnikjiiín. ³⁰ I'ndeí, jyeé 'ya-jen nga ji machiya yijeé-lè nita mé kjoa-ne. Mikii mochjeén tsà yá xi skonangui-lè. K'oaá ma-ne nga mokjeiin-najen nga it'aà ts'e Nainá inchrobà-ne.

³¹ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—I'ndeí, ¿a mokjeiin-nò? ³² Jyeé kjomeè bijchó hora, tijè-ne hora jè, jñò,

tsjohoba-nò nga jngoò ìjngoò; onguí-nò ni'ya-nò; tajngoò sikíjna-ná. Tanga mìtsà tajngoò tíjnaa, jè tíjnako-na Na'èn-na. ³³K'oaá s'ín tìchjàko-nò mé-ne it'aà ts'an s'e-nò kjoa'nchán. Koa ì isò'nde kjo'ín s'e-nò, tanga 'ño t'è-là takòn. 'An, jyeé kisikijne-la jña kjoa xi tjin isò'nde.

K'e nga jè Jesús tsibítsi'batji jña xita xi kota'yat'aà-la

17 Jesús, k'e nga jye k'oas'ín kiichja, kiskoòtsejèn ngajmii, kitsò:

—Na'èn, jyeé ijchò hora-la, jeya tikíjni Ki'ndí-lè, mé-ne jè Ki'ndí-lè tìkoa ngaji, jeya sikíjna-lè, ²koni s'ín kits'ii-la kjo'tix-oma Ki'ndí-lè it'aà ts'e ngats'ii xita nga tji'nde-la nga tsjaà-la kjoabinachon nita kjé-ne ngats'ii xita xi jì kits'ii-la. ³Jè kjoabinachon xi tjin nita kjé-ne, jè-né nga skoexkon-lè, nga ta jì tajngoò-né xi kixi kjoa nga Nainá 'mì-lè, tìkoa skoexkon Jesucristo xi Ki'ndí-lè xi xó jì kinikasén-ne.

⁴'An, jeya kisikíjna-lè ì isò'nde, nga jyeé kisijngoaa xá xi jì kiningsatsja-ná. ⁵Na'èn, i'ndeí, k'oas'ín jeya tikíjna-ná nga nguixkoiin koni tjin kjoa jeya xi kis'e-na nga tsohótijnat'aà-lè k'e nga tìkj'eè sindaà isò'nde.

⁶Jña xita isò'nde xi xó jì kichjaàjiiin-ne nga 'an kiningsatsja-ná, jyeé tsibenojmí-la it'aà tsiji. Xita tsiji-né, nga jì kits'ii-ná, kò nchisfikitasòn-né koni tsò 'én-lè. ⁷Jña xita koi, i'ndeí, jyeé beè nga ngats'ii kjoa xi 'an kits'ii-ná, it'aà tsiji nchrobá-ne. ⁸'An, tsibenojmí-la jña 'én xi jì kits'ii-ná; jña xita koi, jahas'en-jiin-la; jyeé kijtsee nga kixi kjoa nga it'aà tsijií inchrobà-na. Mokjeíin-la nga jì kinikasén-ná.

⁹Jña xita koi, bitsi'batjià. Mìtsà jña xita isò'nde bitsi'batjià; tà jña-né xi jì kits'ii-ná, nga xita tsiji-né. ¹⁰Ngats'ii xita xi ts'an, tìkoa tsiji-né, koa jña xita xi tsiji, tìkoaá ts'an-ná. It'aà ts'eé xita koi, nga jeya ótijná.

¹¹'An, mì tì kiì tse kótijná-na ì isò'nde; tanga jña xita koi, íí kítsajna isò'nde. 'An, yaá tìfikon-lè nga ya kótijnako-lè. Na'èn tsjeè, ndaà tìkindii xita koi nga kò nga'ño-lè, tije-ne nga'ño xi jì kits'ii-ná mé-ne nga ndaà kítsajnajtín-ne koni jña ndaà titsajnakjoaá ngaji kò 'an. ¹²K'e nga tsohótijnakoaa ì isò'nde, ndaà kisikin-daa nga kò nga'ño-lè, tije-ne nga'ño xi jì kits'ii-ná. Nijngoò xi kichijà, tà jé kichijà jè xi k'oas'ín tjinè-la nga k'oas'ín komat'in, mé-ne kítasòn-ne koni s'ín tichja Xojon-lè.

¹³Tanga i'ndeí yaá tìfikon-lè nándá tijní. Jña 'én xi tichjà k'e nga tákó ì tíjnaa isò'nde, koi-né nga 'ño ndaà kà-tasijiin inima-la jña xita-na, jè kjotsja xi tjiin ts'an. ¹⁴'An, jyeé tsibenojmí-la 'én-lè jña xita-na; tanga jña xita isò'nde sítjikeè-né, koií-né nga mìtsà tì xita ts'e isò'nde-ne, tìkoaá 'an, mìtsà tì ì isò'nde chjà-na. ¹⁵Mìtsà xan-lè nga chjaàxin ì isò'nde, tà jè-né xi xan-lè nga tìkindii it'aà ts'e xita neíí. ¹⁶Koni 'an mìtsà ì isò'nde chjà-na, tìkoaá jña xita-na mìtsà tì ì-ne isò'nde chjà-ne. ¹⁷It'aà ts'e kjoa kixi-lè, tsjeè tìkítsajni nga nguì xita tsiji kàtama; nga jña 'én-lè, nguì kjoa kixi-né. ¹⁸Jì, koni s'ín kinikasén-ná ì isò'nde, 'an, k'oaá tìs'ín sikasén jña xita-na it'aà ts'e xita isò'nde. ¹⁹Xi kjondaà ts'e xita-na, 'an, jyeé tsjeè tisingatsja-lè yijo-na mé-ne jña xita-na tìkoa tsjeè sijningsatsja-lè yijo-la xi it'aà ts'e kjoa kixi-lè.

²⁰Mìtsà tà jña bitsi'batjià jña xita ts'an; tìkoaá bitsi'batjià-ná jña xita xi iskan kokjeíin-la it'aà ts'an k'e nga kji'nchré 'én-na xi keenojmí-la jña xita-na, ²¹mé-ne ngats'ii jña xita koi, tà jngoò koma-ne, koni jña nga jngoò ma-ná koni s'ín tijnako-ná nga jì Na'èn, tìkoa 'an tijnako-lè. Jña xita koi, tìkoa kàtitsajnakò-ná mé-ne jña xita isò'nde kokjeíin-la nga jì kinikasén-ná. ²²Jè kjoajeya xi jì kits'ii-ná, 'an, k'oaá tìs'ín kitsjaà-la jña xita-na mé-ne nga

tà jngoò koma-ne koni jñá nga tà jngoò ma-ná. ²³ 'An tijnakoáa jñá xita-na ko jì tijnako-ná, mé-ne nga ngui jngoò koma-ne. K'oaá s'ín skoe-ne jñá xita isò'nde nga jì kinikasén-ná ko tikoá skoe nga matsjachi jñá xita-na koni s'ín matsjacha-ná 'an.

²⁴ 'Na'èn, koí xi mejèn-na nga jñá xita xi jì kits'ii-ná ya kítsajna-ko-na nándá kótijna, mé-ne nga skoe-ne kjoá jeya-na xi jì kits'ii-ná nga tikoá matsjacha-ná skanda k'e nga tikj'eè sindaà isò'nde. ²⁵ Na'èn xi xita kixi 'mì-lè, jñá xita xi tjin isò'nde, mikii beèxkon-lè, tanga 'an, beèxkon-lè. Tikoá jñá xita xi jì kits'ii-ná jye kisijin-la nga jì kinikasén-ná. ²⁶ Jñá xita-na jyeé tsibenojmí yije-la it'aà tsiji; tákó saá kènojmi isa-la mé-ne jè kjoatjòcha xi tjin-lè it'aà ts'an, tikoá s'e-la jñá xita koi, koá 'an sobà kótijnajñáa inima-la.

**Kós'ín komà k'e nga kitsobà'ño
Jesús xita kondra-la**

(Mateo 26:47-56; Marcos
14:43-50; Lucas 22:47-53)

18 Jesús k'e nga jye okitsò, ikjoàn itjo, kiiko xita xi kota'yàt'aà-la ján xingoaà xajngá nandá xi 'mì Cedrón. Ya kijna jngoò i'nde nándá kjin skaya tsojmi títje; yaá jahas'en-jin Jesús ko xita-la. ² Judas, xita xi sùngatsja Jesús it'aà ts'e xita kondra-la, jyeé beèxkon i'nde jè, nga Jesús, kjin k'a ya chixoñako xita xi kota'yàt'aà-la ya i'nde jè. ³ Judas, kjin soldado ijchòko, tjiko xita xi síkinda ingo xi jñá kisikasén xita sko-la no'miù ko xita fariseo; ya ni'ín linterna, 'ya kicha ndojò, 'ya ni'ín nicha. ⁴ Jesús, nga jyeé tjiin yije-la kjoá xi komat'in, nitóón itjo, kitsò-la:

—¿Yá xi binchaàtsjiod?

⁵ Xita koi, kitsò:

—Jè Jesús xi Nazaret i'nde-la.

Jesús kitsò-la:

—'An-ná.

Judas, xita xi tisingatsja Jesús, tikoá ya tsóbajin-la. ⁶ K'e nga kitsò Jesús: “'An-ná”, xita koi, kiù-ne it'sin, chixòt'aà nangui. ⁷ Jesús, ijngoò k'a kiskònangui-la kitsò-la:

—¿Yá xi binchaàtsjiod?

Xita koi kitsò:

—Jè Jesús xi Nazaret i'nde-la.

⁸ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Jyeé, k'oa tixan-nò, 'an-ná. Tsá 'an binchaàtsji-ná, tjiin-nde-la jñá xita-na xi i'nga nga kàtji-ne.

⁹ K'e nga okitsò Jesús, koí tsitasòn 'én xi jè kiichja k'e nga kitsò: “Na'èn, xita xi jì kits'ii-ná, nijngoò kichijà.” ¹⁰ Jè Simón Pedro, 'ya jngoò kicha ndojò; tsachrje; tsaja-la xita xi 'mì Malco, xita chi'nda-la no'miù itjòn; tsatet'aà líká kixi-la. ¹¹ Jesús kitsò-la jè Simón Pedro:

—Tikájnátjò-ne kicha ndojò-lè. Tjaya-ne chrjoa-la. Jè kjoá ts'e kjo'in xi tsjá-na Na'èn-na koni s'ín mejèn-la, ¿a mìtsà tjinè-la nga siikitasoàn?

**K'e nga jè Jesús
tsibijna nguixkon Anás**

(Mateo 26:57-58; Marcos
14:53-54; Lucas 22:54)

¹² Jñá xita soldado ko soldado itjòn ko xita judío xi síkinda ingo itjòn, kitsobà'ño Jesús, ikjoàn chinchá na'ño. ¹³ Itjòn kiiko ján nándá tjina ni'ya-la Anás, nga níxáya-la ma jè Caifás xi no'miù itjòn tjina nó jè. ¹⁴ Jè Caifás xi okitsò-la jñá xita judío nga kitsò-la: Mochjeén-né nga tà jngoò xita kàtiyaàtji-la naxandá.

**K'e nga jè Simón Pedro k'oaá kitsò
nga mikii beèxkon Jesús**

(Mateo 26:69-70; Marcos
14:66-68; Lucas 22:55-57)

¹⁵ Simón Pedro tjiingui-la Jesús ko ijn-goò sa xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, jè xi beèxkon jè no'miù itjòn, jahas'en-ko Jesús ya nditsin ni'ya-la no'miù itjòn.

¹⁶ Tanga jè Pedro, ján kiskoðñà ndit-siaán; yaá tsibijna xotjoa-là ni'ya. Jè xita-là Jesús xi ijngòd, k'ée itjo ijngòd k'a, kiichja-là jè chjoón xi síkinda xotjoa-là ni'ya, ikjoàn kisikas'en Pedro.

¹⁷ Jè chjoón xi síkinda xotjoa-là ni'ya, kitsò-là Pedro:

—Ngaji, ¿a mitsà tikoá ya chita'yat'aà-là xita jè?

Jè Pedro, kitsò:

—Majìn.

¹⁸ Jñà xita chi'nda kò xita xi síkinda ingo nchat'aà-là ni'ín xi jñà tsibítse nga nchisíhiso-là yijo-là nga ñó n'chán tíma. Jè Pedro tikoá ya síjna nga tísíhiso-là yijo-là.

Mé 'én xi kiichja Jesús ya nguixkon nòmii íjtòn

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

¹⁹ Jè nòmii íjtòn tsibít'sia nga kiskònangui-là Jesús it'aà ts'e xita xi kota'yat'aà-là kò it'aà ts'e 'én xi okóya.

²⁰ Kiichja Jesús kitsò-là:

—'An, kichjàjìin osen-là xita nga tíjtsa isò'nde. Kjit'aà nachrjein tsakoóya ya ni'ya ingo sinagoga kò ya ndít'sin ingo íjtòn ñánda bixoña yije xita judío. Nímé 'én xi tìchjà 'ma. ²¹ ¿Mé-ne 'an chjinangui-ná? Jñà chjinangui-là xita xi kil'nchré-na, mé 'én xi tsakoóya-là. Jñà xita koi, ndaà tíjìin-là kó kixan-là.

²² K'e nga jye okitsò Jesús, jngòd xita xi síkinda ingo íjtòn síjnat'aà chraña-là, kisijts'iin-t'aà kjín Jesús, kitsò-là:

—¿Mé-ne kòtsò-ne 'én xi nokjoàkoi nòmii íjtòn?

²³ Jesús kiichja kitsò-là:

—Tsà ch'o tsò 'én xi tìchjà, koatìn-ná, kó xán. Tanga tsà ndaà tsò 'én xi tìchjà, ¿mé-ne ti'bé-ná?

²⁴ Nga k'oas'ín tíjt'aàñó Jesús, jè Anás kisikasén ñánda tíjna jè Caifás jè xi nòmii íjtòn tíjna koi nachrjein.

K'e nga jè Pedro ijngòd k'a kitsò nga mikii beèxkon jè Jesús

(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

²⁵ Jè Pedro ya síjnat'aà-là ni'ín nga tísíhiso-là yijo-là; jñà xita koi kiskònangui-là, kitsò-là:

—Ngaji, ¿a mitsà tikoá ya chita'yat'aà-là xita jè?

Jè Simón Pedro tsibijna'ma, kitsò:

—Majìn, mì yaá kota'yat'aà-là.

²⁶ Ikjoàn kiskònangui ijngòd-là xita chi'nda-là nòmii íjtòn; xíkjín ma xita xi jè Pedro tsatet'aà líká-là, kitsò-là:

—Ngaji, yaá kijtseèxkon-lè kò Jesús ya i'nde ñánda tíjn tsojmí tjà.

²⁷ Jè Pedro, ijngòd k'a tsibijna'mat'ín Jesús, ikjoàn nitoón kiskindàya kóxtí.

K'e nga tsibijna Jesús ya nguixkon Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Kiiko-ne Jesús ya ni'ya-là Caifás skanda ján ni'ya osen ts'e xitaxá íjtòn ts'e Roma. Nga jye tís'e isén, jñà xita judío mikii jahas'en ni'ya osen koni s'ín tíjn kjotíxoma-là nga majìn-là nga sílksit'ón yijo-là mé-ne koma kòkjen-ne se'í paxko.

²⁹ K'oáá komà-ne nga itjo ni'ya osen jè Pilato, kiskònangui-là jñà xita koi, kitsò-là:

—¿Mé kjoa xi ongui-nò xita jè?

³⁰ Jñà xita judío kitsò:

—Tsà nímé jé tíjn-la, mì-la ji tít'sanìngatsja-lèjen.

³¹ K'ée kitsò Pilato:

—Tanguíkoo, jñò tìndaajìin-là koni s'ín tíjn kjotíxoma-nò.

Jñà xita judío kitsò:

—Ngajen mikii tíj'nde-najen nga taxki sík'en jngòd-jen xita.

³² K'oas'ín komà-ne nga tsitasòn 'én xi kitsò Jesús k'e nga tsibénójmi kós'ín komat'in k'e nga kiyá. ³³ Pilato, ijngòd

k'a jahas'en ni'ya osen, kiichja-la Jesús, kitsò-la:

—¿A ji-né xi 'mì-lè xitaxá ítjòn-la xita judío?

³⁴ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—¿A tà kjohítsjeèn tsiji-né nga k'oa tisi, a xi k'jeif xitáá okitsò-lè ít'aà ts'an?

³⁵ Pilato kitsò:

—'An, mitsà xita judío-ná. Jñà xita naxandá-lè kò xita sko-la nò'miì, jñà xi kòfi sngatsja-na ít'aà tsiji. ¿Mé kjoa xi chinchaàtsji?

³⁶ Kiichja Jesús kitsò:

—Mitsà i isò'nde tjínè-na nga kotiix-oma. Tsà k'oaá-la s'ín tjín jñà xita-na kosiko-na nga mì ya kongatsja ts'e xita judío. Tanga mitsà i kotiixoma.

³⁷ Pilato, ijngodò k'a kiskònangui-la kitsò-la:

—Ngaji, ¿a xitaxá ítjòn 'mì-lè?

Kiichja Jesús kitsò:

—Ngají xi osi nga xitaxá ítjòn 'mì-na. Koií xá kits'iin-na kò koií xá j'i-na i isò'nde, mé-ne nga kènojmiá ít'aà ts'e kjoa kixi. Ngats'ii xi fit'aà-la kjoa kixi, 'nchré 'én-na.

³⁸ Pilato kiskònangui, kitsò-la:

—¿Mé-né xi 'mì-la kjoakixi?

K'e nga kitjoònè kjoa Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Marcos

15:6-20; Lucas 23:13-25)

K'e nga jye kiskònangui Pilato, ijngodò k'a itjo ni'ya osen. Kiikon xita judío, kitsò-la:

—Xita jè, nímé jé xi sakót'aà-na ít'aà ts'e. ³⁹ Jñò, k'oaá s'ín tjín kjotíxoma-nò k'e nga bitjo s'eí Paxkò: bijnandeí jngodò xita xi ndayá títajna. ¿A mejèn-nò nga kàtijnandeí jè Xitaxá ítjòn-la xita judío?

⁴⁰ Ijngodò k'a 'nó jchán kiichja kóhotjín xita judío, kitsò:

—Majìn, jè Jesús, mikii kijnandeí, jè Barrabás kijnandeí.

Tanga jè Barrabás xita chijé-né.

K'e nga jñà xita kisijé nga krò kàtasit'aà jè Jesús

19 Pilato kitsjaà-la okixi jñà xita soldado nga tsajá-la Jesús. ² Jñà soldado tsibíndaà jngodò corona na'yá, tsibí'a sko Jesús, ikjoàn kisikákjá jngodò nikje sko. ³ Kitsò-la:

—A ta k'oaá ndaà-ne ji xi xitaxá ítjòn-la xita judío 'mì-lè.

Ikjoàn kisijts'iin-t'aà kjín.

⁴ Pilato itjokò ijngodò k'a ya nditsin, kitsò-la jñà xita naxandá:

—Chitsejèn-là, i j'iikò ijngodò k'a-nò mé-ne nga jcha-nò nga nímé jé sakót'aà-na ít'aà ts'e xita jè.

⁵ Itjo Jesús, tjí'a corona na'yá sko; ikjá nikje xi sko kjoàn; Pilato kitsò-la jñà xita naxandá:

—I síjna xita jè.

⁶ K'e nga kijtseèkon jñà xita sko-la nò'miì kò jñà xita xi síkinda ingo, tsibíts'ia nga 'nó jchán kiichja, kitsò:

—¡Tjat'aà krò! ¡Tjat'aà krò!

K'ée kitsò jè Pilato:

—Jñò, sobà tanguíkoo nga tjat'aà krò. 'An, nímé jé xi sakót'aà-na ít'aà ts'e xita jè.

⁷ Kiichja jñà xitaxá-la xita judío, kitsò-la Pilato:

—Ngajèn, tjín jngodò-najen kjotíxoma; k'oaá s'ín tichja kjotíxoma tsajen: Xita jè, mochjeén-né nga kiyá, koií kjoa-la nga Kí'ndí-la Nainá tsò-la yijo-la.

⁸ Pilato, k'e nga kii'nchré 'én koi, isaá 'nó ndaà kitsakjòn. ⁹ Pilato, jahas'en ijngodò k'a ni'ya osen, kitsò-la Jesús:

—¿Nánda-ne i'nde-lè?

Tanga Jesús, mikii kiichja-la.

¹⁰ Pilato kitsò-la:

—¿Mé-ne mì nokjoà-ná? ¿A mì 'ya-jèn? 'An, tjí'ndeé-na nga kot'aà-lè krò, tikoá tjí'ndeé-na nga síikijnandeí-lè.

¹¹ Kiichja Jesús kitsò-la:

—Nimé-la xi tǝ́'nde-lè it'aà ts'an tsà mitsà Nainá kitsjaà-lè. Jè xita xi sǝngatsja-na it'aà tsiji, isaà tse jé tǝ́n-la mi k'oa-ne koni ji.

¹² Tǝ́jè-ne hora, jè Pilato mejèn-la sǝikǝ́jnandeíí Jesús tanga jǝnà xita judío isaà 'nó kiichja kitsò:

—Xita jè, tsà sǝikǝ́jnandeíí-ne, mitsà amigo tsiji ma César xi xitaxá ítjòn tǝ́jna ts'e Roma. Nita yá-ne xi xitaxá ítjòn tsò-la yijo-la, kondra ts'eé César.

¹³ Pilato, k'e nga ki'nchré 'én koi, kiiko Jesús ján nditsiaán; tsibijnasòn íxile-la ya i'nde nánnda 'mì Isòn Chrjò Ndajò; Gabatá 'mì nga 'én hebreo. ¹⁴ Ta jngòò naxhrjein chija-la ts'e s'eí Paxko; jyeé kjomeè bijchó nchisen. Pilato, kitsò-la jǝnà xita judío:

—ǝ́ sǝ́jna xitaxá ítjòn-nò!

¹⁵ Jǝnà xita judío 'nó jchán kiichja kitsò:

—ǝ́Katabiyaa! ǝ́Katabiyaa! ǝ́Tjat'aà krò!

Pilato kitsò-la:

—Xitaxá ítjòn-nò, ¿a krò kót'aà?

Jǝnà xita sko-la nǝ'miì, kiichja kitsò:

—Ngajen, tsjin-najen xitaxá ítjòn xi kj'eíí, tà jè ta jngòò César.

¹⁶ Pilato kisingatsja nga kátat'aà krò. Jǝnà xita koi kiiko Jesús.

K'e nga kisit'aà krò Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos

15:21-32; Lucas 23:26-43)

¹⁷ Jesús itjo, 'yajen krò-la; yaá kiiko ya i'nde nánnda 'mì I'nde Sko Mik'en, xi 'én hebreo Gólgota 'mì. ¹⁸ K'e nga ijchòko i'nde jè, tsohót'aà krò, ko ngui jò xita xi kj'eíí, íjngó íjngó kisinchaàt'aà-la nga ngobà ngobà. Jè Jesús kisasǝ́jna jngòò osen-la. ¹⁹ Pilato kiskii 'én xi tsohót'aà sko krò xi tsò: “Jesús xi Nazaret i'nde-la, Xitaxá ítjòn-la xita judío.” ²⁰ Jǝnà 'én koi, kjìn xita judío tsibíxkejiìn; nga ya i'nde nánnda kisit'aà krò Jesús, yaá chrañat'aà-la naxandá. 'Én hebreo tǝ́jt'aà ko 'én griego, ko 'én latín. ²¹ Jǝnà xita

sko-la nǝ'miì ts'e xita judío, kitsò-la jè Pilato:

—Ki k'oaá s'ín chjiì xi tsò: “Xitaxá ítjòn-la xita judío.” K'oaá s'ín chjiì xi tsò: “Xita jè, k'oaá tsò nga jè-né xi xitaxá ítjòn-la xita judío.”

²² Kiichja Pilato kitsò:

—Koni s'ín jye kàkjiaà, k'oaá s'ín kàtǝ́jna.

K'e nga jǝnà soldado, kisiǝ́jòya nikje-la Jesús

²³ Jǝnà soldado k'e nga jye tsohót'aà krò Jesús, tsibíxko nikje-la; niǝ́jòn ya kis'iìn. Íjngó íjngó ya kitsjaà-la xíkjin. Tǝ́koà kiskoé jè nikje ndojò-la xi x'ió kji, mikii kitjahaña, tà kijna ndojò-né. ²⁴ Kitsò-la xíkjin:

—Mikii sixajndá; tà siskáko-ná yá ts'e koma.

Jè kjoà koi k'oaá s'ín tsitasòn koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: Nikje-na kisika'bí-la xíkjin; jè nikje ndojò-na tà kisiskáko-né.

Jǝnà soldado, k'oaá kis'iìn. ²⁵ Yaá nchat'aà chrañà-la krò nea-la Jesús ko ndichja ko María chjoón-la Cleofas ko María Magdalena. ²⁶ Jesús, k'e nga kijtseèkxon nea-la ko jè xita xi kota'yat'aà-la xi 'nó matsjakeè, kitsò-la nea-la:

—Chjoón, ya sǝ́jna ki'ndí-lè.

²⁷ Ikjoàn kitsò-la jè xita xi kota'yat'aà-la xi 'nó matsjakeè:

—Ya sǝ́jna nea-lè.

Skanda tik'e-ne jè xita jè kiskoétjò jè nea-la ya ni'ya-la.

K'e nga k'en Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos

15:33-41; Lucas 23:44-49)

²⁸ Xi jye komà, Jesús kijtseè nga jye tsitasòn yije, kitsò:

—Xínda-na.

K'oaá s'ín tsitasòn koni s'ín tǝ́jt'aà Xojon-la Nainá. ²⁹ Yaá tǝ́jna jngòò tǝ́ji

xi tjiya nandá vinagre. Kiskoé tsanga, kisika'nchi-ne vinagre, i_kjoàn tsibí'a jngoò yá, tsijmeé'a chraña-la tso'ba Jesús.³⁰ Jesús, k'e nga jye kits'i nandá vinagre, i_kjoàn kitsò:

—Jyeé tsitasòn yije.

Tsibíjnajteén sko, k'en.

Mé-ne kiskix'akjá-ne nisín-la Jesús

³¹Tà jngoò nachrjein chija-la ts'e s'eí Paxko; jñà xita judío majín-la nga ya sítjobat'aà krò yijo-la xita xi jye k'en jè nachrjein níkjáya (koií kjoa-la nga 'nó xkón jè s'eí Paxko). Tsibítsi'ba-la Pilato nga kátatsjá okixi mé-ne nga kátakján-ne nindaà chrjomí-la jñà xita xi tjoót'aà krò, i_kjoàn kátakjínájen-t'aà krò.³² Kii jñà soldado nga tsakján nindaà chrjomí-la jè xi síjna ítjòn; k'oaá ti kisiko jè xi ijngoò xi ngàsòn taña kisit'aà krò.³³ Tanga k'e nga ijchò kinchat'aà-la Jesús, kijtseè nga jye k'en. Mikii tsakján nindaà chrjomí-la.

³⁴Tanga jngoò soldado tsibísekjá nisín-la jngoò kicha xi 'mì lanza. I_kjoàn ítjo jní ko nandá.³⁵ Jè xi kijtseè kjoa koi, jè-né xi tsjá 'én nga kixi kjoa, ko jè 'én xi tsjá, ngui 'én kixi-né, ndaà tíjiin-la nga 'én kixií xi bénojmi, mé-ne jñò tíkoá kòkjeiín-nò.³⁶ Kjoa koi, k'oaá s'ín komà mé-ne nga tsitasòn-ne koni s'ín tíjt'aà Xojon-la Nainá nga tsò: “Nijngoò nindaà-la kòkjàn.”³⁷ Tíkoá tíjt'aà-né nándà tsò: “Jè skótsejèn-la jè xi kiskix'akjá nisín-la.”

K'e nga kisihiijn Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

³⁸K'e nga jye komà kjoa koi, José xi ya naxandá Arimatea i'nde-la, tíkoá jè xita xi kota'yát'aà-la Jesús tanga tà tsajmeè'ma-né nga jñà tsakjón-la xita judío. Tsibítsi'ba-la Pilato nga kátatsjá'nde-la nga kjiko yijo-la Jesús. Pilato kitsjaà'nde-né. José kiskónájen-t'aà krò yijo-la Jesús, i_kjoàn

kiiko.³⁹ Tíkoá ijchò Nicodemo, jè xita xi ijchòkon jngoò k'a Jesús k'e nga jñò. 'Ya chijo jne xi tsjájiin-la chijo xi 'mì mirra ko áloe. Ma-la tsà katé kilo chijo xi 'ya.⁴⁰ José ko Nicodemo, kiiko yijo-la Jesús. Kisikájtéjno níkje xi tjin-la chijo xi ndaà jne koni s'ín tjin kjoatxoma-la jñà xita judío k'e nga sihiijn mik'en.⁴¹ Ya i'nde nándà kisit'aà krò Jesús, tjin jngoò i'nde nándà títje tsojmi tjè; yaá tíx'a jngoò ngajo ítjsó-la mik'en xi ngui xitse, nándà ni saà jngoò mik'en síjnaya.⁴² Yaá kisikájna yijo-la Jesús nga isa chrañat'aà nga jyeé tímats'ia nachrjein níkjáya ts'e xita judío, jè víspera-la s'eí Paxko.

K'e nga jaáya-la Jesús it'aà ts'e kjoa biyaa

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

20 Jè nachrjein nga tàts'en xomàna, jè María Magdalena 'nó tajñòya kiì, nga kiì katsejèn-la ítjsó nándà kisihiijn Jesús; tákó jñò choòn k'e nga kiì. K'e nga ijchò, kijtseè nga jye kitjaaxìn ndajo xi tíchjoajtò-ne jè ngajo ítjsó.² K'eé tsangachikon, kiikon nándà tíjna Simón Pedro ko xita xi ijngoò xi tíkoá ya kota'yát'aà-la Jesús, jè xi 'nó matsjakeè, kitsò-la:

—Jñà xita, jyeé kiiko jè Na'èn-ná. Mikii 'yaá nándà kisikájna.

³Pedro ko xita xi ijngoò xi ngàsòn ya kiskoòta'yát'aà-la Jesús, kiì katsejèn-la jè ngajo ítjsó.⁴ Ingajò xita koi, 'nó jchán tsangachikon, tanga jè xi ijngoò, isaá 'nó tsangachikon mì k'oaá-ne koni jè Pedro. Isaá ítjòn ijchò ya ngajo ítjsó-la Jesús.⁵ K'e nga tsasiña kiskoòtsejèn-s'en ngajo, kijtseè nga tà jñà níkje-la kjioò, tanga mikii jahas'en-ngui ya ngajo.⁶ I_kjoàn ijchò tjingui Simón Pedro, jè-né xi jahas'en-ngui ngajo ítjsó, tíkoá kijtseè nga tà jñà níkje-la kjioò.⁷ Tíkoá kijtseè jè níkje xi kisijtéijn sko Jesús. Mitsà

ya tsátijiiin-la nikje xi i'nga. Xin kijna nga tíxkóya-la. ⁸ K'eé jahas'en-ngui xita xi ijngod, jè xi ijchò ítjòn; kijtsee kjoa xi komà, kòkjeín-la. ⁹ Kj'eé kii ndaa machiya-la nga k'oas'ín tíchja Xojon-la Nainá nga jè Jesús, k'oaa s'ín tjinè-la nga kjoaáya-la it'aà ts'e kjoabiyaà. ¹⁰ Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, kii-ne ni'ya-la.

**K'e nga jè Jesús tsakó-la yijo-la
jè María Magdalena**

(*Marcos 16:9-11*)

¹¹ Tanga jè María Magdalena, yaá tsibijna nditsiaán nga tíkjindáyat'aà-la ngajo itsjó; k'e nga tíkjindáya tsasiñia nga kiskoótsejen-s'en jè ngajo itsjó-la Jesús. ¹² Kijtsee jò àkjale xi nikje chroba íkjá. Jngod tjna ya sko ñánda kisijna yijo-la Jesús; jè xi ijngod ya tijnangui nd-soko. ¹³ Jñà àkjale, kitsò-la María:

—Jí ndí chjoón, ¿mé-ne tìchìhindáya-ne?

Jè María kitsò:

—Koií tíkjindáya-na, jyeé kiiko xita yijo-la Na'èn-na; mikii be ñánda kisikájna.

¹⁴ María k'e nga okitsò, kisikátji sko, kijtsee Jesús nga ya síjna, tanga mikii beè tsà jè-né. ¹⁵ Jesús kitsò-la:

—Jí ndí chjoón, ¿mé-ne chihindáya-ne? ¿Yá xi binchaàtsji?

Jè María, k'oaa s'ín kisikátjeen, maá-la tsà jè xita xi síkínda í'nde jè, kitsò-la:

—Jí na'èn, tsà jí kiikoji, kot'in-ná ñánda kinikájnei mé-ne nga kíkjaá-na.

¹⁶ Jesús kiichja-la kitsò-la:

—¡María!

Ko jè María, kisikátji, kitsò-la:

—¡Raboni! —'én hebreo xi tsòya-ne: Maestro.

¹⁷ Jesús, kitsò-la:

—Kì 'an niko-ná nga kj'eé kii fi mijin-koaa jè Na'èn-na. Tanga t'in tík'ínchré jñà 'ndsè, kot'in-la nga jye tífikoa jè Na'èn-na jè xi tíkoa Na'èn-nò

ma, jè xi Nainá xan-la, xi tíkoa Nainá 'mì-là.

¹⁸ María Magdalena kii kisik'ínchré jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús nga jye kijtsee kon Jesús, tíkoa tsibénomí-la 'én xi kiichja Jesús.

**K'e nga jè Jesús
tsakó-la yijo-la jñà xita-la**

(*Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49*)

¹⁹ K'e nga jye kòjñò, tije-ne nachrjein nga tats'en xomàna, jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús tíchjoajto-la xotjoa-la ni'ya ñánda chixoña nga jñà tsakjón-la xita judío. Jesús jahas'en ni'ya, tsasijnajiin osen-la xita-la, kisihixat'aà, kitsò-la:

—¿A ta k'oaa ndaa-ne? Kàtas'e-nò kjoa'nchán.

²⁰ K'e nga jye okitsò-la, tsakó-la tsja ko nindaà nisín-la. Jñà xita xi kota'yàt'aà-la 'nó tsja kis'e-la k'e nga kijtsee Jesús.

²¹ Jesús, ijngod k'a kitsò-la:

—Jñò, kàtas'e-nò kjoa'nchán. Koni s'ín kisikasén-na Na'èn-na, jñò, k'oaa tís'ín sílkasén-nò.

²² K'e nga jye okitsò, ikjoàn kiskinomájno, kitsò-la:

—Chjóé jè Inimá Tsjeè-la Nainá. ²³ Jñà xita xi jñò sijchàat'aà-là jé-la, jchàt'aà-la, jñà xi jñò mikii sijchàat'aà-là jé-la, k'oaa s'ín kítsajna nga mikii jchàt'aà-la.

**K'e nga kijtsee Tomás
nga jye jaáya-la Jesús**

²⁴ Xita xi kota'yàt'aà-la Jesús xi tejò ma-ne, jngod xi 'mì Tomás, xi tíkoa Dídimò tsò-la ['én xi tsòya-ne: Tí'ño], mikii ya tjna k'e nga ijchò Jesús. ²⁵ Jñà xita xi i'nga xi tíkoa ya kota'yàt'aà-la Jesús, kitsò-la Tomás:

—Kà'ya-nájen Na'èn-ná Jesús.

Tomás kitsò:

—Tsà mikii skoeè tsja ñánda kisinchaas'en xó, ko tsà mikii skinis'en

najmá ndsaa nānda kitáx'a, kə tsà mikii skinis'en ndsaa ya nisin-la, mikii kəkjeiín-na.

²⁶ Xi jye komà jiin nachrjein, jñà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús iŋgoð k'a ya títajna; jyeé ya tíjna-ne Tomás; tanga jè xotjoa ni'ya tíchjoàjto-né. Ijchò Jesús, tsasíjnajiin osen-la, kitsò-la:

—Jñò, kàtas'e-nò kjoa'nchán.

²⁷ Jesús, iŋjoàn kitsò-la Tomás:

—Chinis'in najnóndseii ijndé, chítsejèn-la ndsaa. Nchrobákoii ndseii, chinis'in nisin-na. Kì k'oaá s'ín mikii mokjeiín-lè. Kàtakjeiín-lè.

²⁸ K'ée kiichja Tomás, kitsò:

—iJi xi Na'èn xan-lè kə xi Nainá xan-lè!

²⁹ Jesús kitsò-la:

—Ngaji Tomás, koií kjoa-la mokjeiín-lè nga kà'ya-ná. iMé tà ndaà-la jñà xita xi mokjeiín-la nas'ín mikii beèxkon-na!

Mé-ne k'oas'ín kitjei-ne xojon jè

³⁰ Taxki kjin jchán kjoxkón kis'iin isa Jesús nga nguixkon xita xi kota'yàt'aà-la xi mikii tjít'aà xojon jè. ³¹ Tà jñà 'én koi k'oas'ín kitjei mé-ne nga kəkjeiín-nò nga Jesús, jè xi Cristo, [jè xi xó kinikasén-ne] xi Kí'ndí-la Nainá. Kə mé-ne k'è nga kəkjeiín-nò s'èé-nò kjoabinachon xi it'aà ts'e.

K'è nga jè Jesús itoð xita-la tsakó-la yijo-la

21 Jesús, iŋgoð k'a tsakó-la yijo-la jñà xita xi kota'yàt'aà-la ya indii ndáchikon xi 'mì Tiberias. Jñà kjoa koi, kiís'ín komà. ² Títajna kjoð Simón Pedro kə Tomás, xi tikoá Dídimò tsò-la ['én xi tsòya-ne: Tí'ño], kə Natanael xi Caná i'nde-la, nangui xi chja-ne Galilea. Tikoá títajna jñà ixti-la Zebedeo kə ngui jò isa xita xi tikoá ya kota'yàt'aà-la Jesús.

³ Simón Pedro kitsò-la xita xikjín:

—Tìn kó-lá tífi tsobá'noá nga sik'èn.

Jñà xita xi i'nga, kitsò-la:

—Tikoá onguíko-lèjen.

Iŋjoàn kii, jahas'en iŋgoð chitso. Tanga nitjen jè, nimé tìn kisakò-la. ⁴ K'è nga jye kis'e isén, Jesús tsatsejèn, tsasijna ya indii nandá, tanga jñà xita xi kota'yàt'aà-la mikii kijtseèxkon tsà jè Jesús. ⁵ Jesús kitsò-la:

—Ixti, ¿a k'j'è sakó chiba-nò tìn?

Jñà xita-la kitsò:

—Majin, nimé tjin.

⁶ Jè Jesús, k'èé kitsò-la:

—Tikatjen-ngui-ndá na'ya-nò ya kixi xijngoà chitso. Sakò-nò tìn.

Jñà xita koi, k'oaá s'ín kisikatjen-ngui-ndá na'ya-la. K'è nga tsachrekàjiin-ne, jye mì tì kii ma bitjokàjiin-ne na'ya-la nga 'nó jchán kjin tìn 'ncha. ⁷ Jè xita-la Jesús xi 'nó matsjakeè xi ngàsòn ya kota'yàt'aà-la Jesús, kitsò-la jè Simón Pedro:

—Jè Na'èn-ná Jesús xi okji.

Simón Pedro, k'è nga ki'nchré nga jè Na'èn-ná Jesús, nitoón tsohòkjá nachro-la (nga sa ítjòn tà nikje kjinguí íkjá), iŋjoàn kiskingui nandá nga kiitjingui-la Jesús. ⁸ Jñà xita xi i'nga xi ngàsòn ya kota'yàt'aà-la, kiiko jè chitso; tífejiin nandá jè na'ya tìn nga kjin jchán tìn 'ncha; nga mìtsà kjiin kijna jè chitso; tjin-la tsà iŋgoð sindo metro nānda kijnajiin nandá. ⁹ Xita koi, k'è nga tsitajen chitso, kijtseè it'aà nangui tjítse iŋgoð ni'ín. Iŋgoð tìn tímatsjò, tikoá kijtseè inchrájin. ¹⁰ Jesús kitsò-la:

—Nchrohókoo i'nga tìn xi sa jye kitjoé-nò.

¹¹ Simón Pedro, jahas'en chitso. Kiskoé na'ya tìn, tsibífet'aà nangui. Iŋgoð sindo kə icháte jàn ma-ne jñà tìn ii xi 'ncha na'ya. Nas'ín 'nó kjin ma-ne tìn, jè na'ya mikii kixajndá. ¹² Jesús kitsò-la:

—Nchrobá, tichioð.

Tanga nijngoð xita xi kota'yàt'aà-la kitsò ikon nga kiskònangui-la yá-né jè. Nga jyeé tjiin-la nga jè Na'èn-ná Jesús.

¹³ Jesús, kiì kasit'aà chrañà-là, kiskoé inchrajín, kitsjaà-là jñà xitá koi, k'oaá ti kisiko jñà tìn.

¹⁴ Ya ma-ne jàn k'a nga tsakó-là yijo-là Jesús jñà xitá xi kota'yàt'aà-là, k'e nga jye jaáya-là it'aà ts'e kjoabiyaà.

**Jesús, mé-ne jàn k'a
kiichja-là Simón Pedro**

¹⁵ K'e nga jye tsakjèn, Jesús kiskòngui-là Simón Pedro, kitsò-là:

—Jí, Simón, ti-là Jonás, ¿a isaá ndaa matsjacha-ná mi k'oa-ne koni jñà koi?

Pedro kitsò:

—Jon Na'èn, jyeé 'yi nga matsjake-lè.

Jesús kitsò-là:

—Tikindii jñà ndí ixti orrè-na.

¹⁶ Xi ma-ne jò k'a, Jesús ijngòò k'a kiskòngui-là, kitsò-là:

—Simón, ti-là Jonás, ¿a matsjacha-ná?

Kiichja Pedro, kitsò:

—Jon Na'èn, jyeé 'yi nga matsjake-lè.

Jesús kitsò-là:

—Tikindii jñà orrè-na.

¹⁷ Xi ma-ne jàn k'a, ijngòò k'a kiskòngui-là kitsò-là:

—Simón, ti-là Jonás, ¿a matsjacha-ná?

Pedro, ba kis'e-là nga ma-ne jàn k'a nga kjonangui-là tsà nga matsjakeè-né. Kitsò-là:

—Na'èn, 'ya yije-né, jyeé tíjiin-lè nga matsjake-lè.

Jesús kitsò-là:

—Tikindii jñà orrè-na. ¹⁸ Nguì okixifí xi xan-lè, k'e nga tisa ti titsjoi, jí tajngoó kichkíjeí nikje-lè k'e nga k'iin nándá mejèn-lè nga k'óin. Tanga k'e nga jye kojchíngui, tà kjoén-né ndseií. K'je'íí xi-

taá siikákjá-lè nikje-lè, kjoikò-lè nándá nga majin-lè nga k'óin.

¹⁹ Jesús, koií okitsò-ne, jè kjoa tsi-bénojmíya kós'in komat'in Pedro k'e nga kiyá mé-ne nga jeya siikíjna-ne Nainá. K'e nga jye okitsò Jesús, ikjoàn kitsò-là Pedro:

—Nchrobátjìngui-ná.

Jè xitá-là Jesús xi 'nó tsjakeè

²⁰ Pedro, k'e nga kiskoòtsejèn-ne íts'in, kijtseè jè xitá-là Jesús xi 'nó matsjakeè xi ngásòn ya kota'yàt'aà-là nga tíftjìngui-là. Tìjè-ne xitá xi taña tsibit-sajnakjoò Jesús k'e nga tsakjèn. Jè xi kiskòngui-là nga kitsò-là: “¿Yá-né xi siingatsja-lè it'aà ts'e xitá kondra-lè?”

²¹ Pedro, k'e nga kijtseè, kiskòngui-là Jesús, kitsò-là:

—Na'èn, xitá jè, ¿mé xi komat'in?

²² Kiichja Jesús, kitsò-là:

—Tsà 'an xi mejèn-na nga kíjnakon skanda k'e nga kjoiaa ijngòò k'a, mìtsà jí oko-lè. Ngaji, nchrobátjìngui-ná.

²³ K'oaá s'in komà-ne nga tsabísòn 'én koi. Ngats'ii xitá 'ndse kitsò nga jè xitá jè, mìkìl kiyá; tanga Jesús mìtsà kitsò nga mìkìl kiyá. Kitsò-né: “Tsà 'an xi mejèn-na nga kíjnakon skanda k'e nga kjoiaa ijngòò k'a, mìtsà jí oko-lè.”

²⁴ Tìjè-ne xitá xi kota'yàt'aà-là Jesús xi tìbénojmí kixi ngats'ii kjoa koi. Kò tìjè-ne xi kiskìl yije xojon jè. Kò 'ya-ná nga 'én kixifí xi chja.

²⁵ Jesús kjin jchán kjoa kis'iin-isa xi k'je'íí. Tsà tjeí yije nga jngòò jngòò skaya kjoa xi kis'iin, mì-la kiì kichiya-là nga tìjtsa isò'nde jñà xojon. K'oas'in kàtama.

Kó kis'iin jñà xīta xi tsibíxáya-là Jesús

'Én xi kitsjaà Jesús nga iskan kjoí Inīma Tsjeè-là Nainá

1 Ngaji Na'èn Teófilo, jè xojon xi 'an kiskii ítjòn-lè, k'oaá kixan-lè ngats'iì kjoa xi kis'iin ko xi tsakóya Jesús kóni nga tsibíts'ia nga kisixá ²skanda jè nàchrjein k'e nga Nainá kiiko ijngod k'a-ne ján ngajmii. K'e nga tikj'eè fi-ne ján ngajmii, jè nga'ño-là Inīma Tsjeè-là kisikjeén nga jaajiin xīta xi tsibíxáya-là nga kitsjaà-là kjoíxoma mé xá xi s'iin. ³K'e nga k'en ko nga jaáya-là it'aà ts'e kjobiyaà nguì ichán nàchrjein tsibijna isa; kjìn k'a tsakó-là yijo-là jñà xīta-là ko kjìn skoya kjoa kis'iin nga kixi kjoa nga tijnakon. Tikoáá tsakóya-là xīta-là kós'in otíxoma Nainá.

⁴K'e nga tijnako xīta-là k'oaá s'in kitsjaà-là okixi, kitsò-là:

—Kì tà chjà bitjojñò naxandá Jerusalén. Chína kjoaa skanda k'e nga kitjojen kjondaà xi tsjá Na'èn-na koni s'in kitsjaà tso'ba. Jyeé k'oas'in kixan-nò nga sa ítjòn. ⁵Kixií kjoa, jè Juan, nandá kis'iin-ne bautizar xīta. Tanga jñò, machraña nàchrjein nga ko Inīma Tsjeè-là Nainá koma-nò bautizar.

Kíi komà k'e nga kii mijin ijngod k'a-ne Jesús ján ngajmii

⁶Jñà xīta xi títsajna_{ko} Jesús, kiskònangui-là, kitsò-là:

—Na'èn, xi jì otíxoma-nájen, jñà nàchrjein koi, za sikíjnandeíí ijngod k'a-ne naxandá Israel nga ta jè tajngod kotíxoma-là yijo-là?

⁷Jesús kitsò:

—Mítsà jñò oko-nò nga jchaa nàchrjein; ta jngod Na'èn-ná beè kó s'in kosòn-là xi kjoíxoma ts'e. ⁸Tanga k'e nga kitjojen-nè-nò jè Inīma Tsjeè-là

Nainá, tjoé-nò nga'ño-là. Jñò kénajmí-là xīta xi it'aà ts'an i Jerusalén, kóhokji nga kijndà nangui Judea ko Samaria, skanda nānda fehet'aà-ne isò'nde.

⁹K'e nga jye okitsò Jesús, i_{ko}joan kitjámijin i'nga nga kiiko ijngod k'a Nainá ján ngajmii ko jñà xīta-là nchikotsejèn-là. Chaán mì tì kii kijtseè-ne nga jè ifi tsibíjtsa'ma. ¹⁰Jñà xīta-là, k'e nga nchikotsejèn-là nga tífi-mijin ngajmii Jesús, tà nitoón j'ii kinchat'aà jò-là xīta xi íkjá nikje chroba. ¹¹Kitsò jñà xīta koi:

—Jñò xi xīta Galilea tsajòn, ¿mé-ne kos'in chitsejèn-nò ngajmii? Jè Jesús, koni s'in kà'yaà nga kòfimijin ijngod k'a-ne ngajmii, kijchò nàchrjein nga k'oa tís'in kjoíí ijngod k'a-ne.

Kíi komà nga kitjaajiin Matías

¹²Jñà xīta xi tsibíxáya-là Jesús inchrobà-ne nindoò Yá Olivo nga kii ijngod k'a-ne Jerusalén. K'oaá kji chrañat'aà fi ndiyá Jerusalén koni kji tsjá'nde kjoíxoma nga ma fi xīta k'e nga nàchrjein nìkjáya. ¹³K'e nga ijchò-ne naxandá Jerusalén, kiimijin isò'nga ni'ya, jahas'en cuarto nānda síkjáya. Jñà xīta xi ijchò, jè Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo ki'ndí-là Alfeo, Simón Celote, Judas, ti-là Jacobo. ¹⁴Ngats'iì xīta koi yaá bixona nga kjit'aà nàchrjein nga jngod tjin kjohítsjeèn-là nga chjat'aà-là tikoá bítsi'ba-là Nainá; tikoáá títsajna i'nga íchjín ko María xi nea-là Jesús ko jñà 'ndse Jesús.

¹⁵Jñà nàchrjein koi, Pedro, kiichjajiin-là xīta xíkjín xi mokjeíin-là it'aà ts'e Cristo. Maá-là tsà jngod sindo ko kaan jñà xīta. Pedro kitsò:

¹⁶—'Ndsè, tjin-ne nga kítasòn koni s'in tíchja Xojon-là Nainá jñà 'én xi kjòtseé kiichja Inīma Tsjeè-là Nainá nga jè xītaxá ítjòn David kisikjeén nga kiichja mé xi komat'in Judas, jè xi kiikakó-là

xità xi kitsobà'ñó Jesús. ¹⁷ Judas, nga xità xingui-nájen. Tikoáá kitjoé-la xá nga ngajen kisixáko-najen. ¹⁸ Jè ton xi kisikijne Judas it'aà ts'e jé xi tsohótsji, nanguí tsatse jngoò 'nde-ne; ikjoàn sko kiskaànguit'aà-ne nanguí, jngoò k'a kixojndà indso'ba, itjo ndó'ye-la. ¹⁹ K'e nga jye kii'nchré yije xità naxandá Jerusalén nga jye k'en Judas, i'nde jè, k'oaá s'ín tsibít'aà 'ín nga Acéldama kitsò-la. 'Én ts'e xi chja, tsóyaá-ne: "I'nde ts'e Jní-né." ²⁰ Jè xojon ts'e Salmo, k'oaá s'ín tíchja nga tsò:

Ni'ya-la kátasijna tiya-né,
nijngoò xità kítasjnaya.

Tikoáá tíchja Salmo ñánda tsò:

Kj'eíí xità kát'i-la xá-la.

²¹ Mochjeén-né nga kj'eíí xità sakó jngoò-ísa xi jè ngajo-la Judas; jñà chjaajjìn-jngoáá xità xi kjòtsee tjímako-ná skanda k'e nga tisa tsajmeiiko-ná Jesús, ²² mats'iaiko-ne nga kis'iin bautizar Juan skanda k'e nga tsijin jngoò k'a-ne Jesús ján ngajmii, mé-ne nga kíjnako-ná tikoá tsjá 'én nga Jesús jyeé jaáya-la.

²³ K'ée tsafaájjìn jò xità: jngoò xi 'mì José, tikoáá tjít'aasón 'ín-la nga Barsabás 'mì. Barsabás, ko tije-ne xi 'mì Justo. Xi jngoò, Matías 'mì. ²⁴ Ikjoàn kiichjat'aà-la Nainá kitsò:

—Ngaji Na'én, xi yaxkoin inima-la ngats'ií xità, kot'in-nájen ñá-laá ingajò xità koi jye kàchjaajjìn, ²⁵ mé-ne nga skoé xá-lè xi jì bíxáya-la, jè xá xi kisikijna Judas k'e nga tsohótsji jé, nga jye tjína i'nde ñánda oko-la.

²⁶ Kisiskákjòd suerte-la. Jè Matías kisikijne. Jè komà-ne tejò xità xi tsibíxáya-la Jesús xi tejngoò ma nga sa ítjòn.

K'e nga itjojen Inima Tsjeè-la Nainá

2 K'e nga ijchò naxrjein-la s'eí Pentecostés, ngats'ií xità xi mokjeiin-la it'aà ts'e Cristo ta jngoò tjín

títsajna. ² Tà nitoón kina'yà jngoò-la xi 'ñó one, koni jngoò tjo xi 'ñó tí'ba xi ngajmii inchrobà-ne. Kina'yà-la kóhokji i'nga ni'ya ñánda títsajna jñà xità. ³ Tsatsejèn-la nijen xi koni kjoàn ni'ín kjoàn; kjòxkoaya íjngó íjngó kisijnasón-la jñà xità. ⁴ Ngats'ií xità, jngoò k'a ndaà kis'ejiin inima-la Inima Tsjeè-la Nainá; ikjoàn tsibíts'ia nga kiichja 'én-la xità xi kje'íí naxandá koni s'ín kitsjaà-la Inima Tsjeè-la Nainá nga kichja.

⁵ Naxrjein koi, jkìn xità judío títsajna [xi ijchò s'eí] ya naxandá Jerusalén xi beèxkón Nainá xi inchrobà-ne ñánda nga xìn naxandá nga tíjtsa isò'nde. ⁶ Jñà xità xi ya títsajna xi ijchò s'eí ya naxandá Jerusalén, ngats'ií kjòxkóya k'e nga kii'nchré-la xi jane. Tikoáá tà kjòxkón-la k'e nga kii'nchré-la xità-la Cristo nga ma-la chja nga jngoò jngoò skoya 'én-la xità xi xìn naxandá-la xi ya títsajna. ⁷ Tà k'oaá komà-la, tikoáá tà kjòxkón-la, kitsò-la xíkjin:

—¿A mitsà xità Galilea ngats'ií xità xi nchichja? ⁸ ¿Kós'ín ma-ne nga na'yá-lá 'én-ná xi nokjoá nga xìn naxandá-ná nga jngoò jngoá? ⁹ Ngats'iaá xi i títsajnaá, tjín xità Partia, xità Media, xità Elam, xità Mesopotamia, xità Judea, xità Capadocia, xità Ponto, xità Asia, ¹⁰ xità Frigia, xità Panfilia, xità Egipto, xità Libia xi ya chrañà'taà-la Cirene. Tikoáá tjín xità Roma xi i títsajna Jerusalén. Tjín xi nguí xità judío. Tikoáá tjín xi tà jahatjya-la nga xità judío komà. ¹¹ Tikoáá tjín xi inchrobà-ne Creta ko Arabia. ¡Ngats'iaá na'yá-lá nga jngoò jngoò skoya 'én-ná koni s'ín bénojmi-ná kjoxkón xi s'ín Nainá!

¹² Ngats'ií xità tà kisinchaàxkón-né, mì tí kii machiya-la, kitsò-la xíkjin:

—¿Kó tsóya-ne kjoá koi?

¹³ Tjín i'nga xità xi tà tsijnòkeè-né, kitsò:

—¡Ch'íí xità koi!

’Én xi kiichjayajiin-la xita jè Pedro

¹⁴ K’ée tsasíjna kixi Pedro ko xita xi tejngod ma-ne; ’nó kiichjayiín-la xita, kitsò:

—Jñò, xita xinguiáá xi judío ’mì-ná ko ngats’ioð xi xìn naxandá-nò xi i titsajnaá Jerusalén, ndaá kátasijiín-nò, ndaá tináya ’én xi kichjako-nò. ¹⁵ Jñò bixón-nò: “Ch’íí xita koi.” ¿Kós’ín koma-ne nga Koch’i nga saá ijchò xi ñijaan nga tajñoya? ¹⁶ Koií tbitasòn ’én xi kiichja Joel, xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

¹⁷ K’oaá tsò Nainá: K’e nga jye tífehetaà nachrjein, síka’bí-la Inima Tsjeè-na ngats’ii xita xi tjin nga tjtsta isò’nde; jñá ixti x’in ko ixti íchjín-nò, ’aán kichja ngajo-na; jñá ixti xongó-nò, skoe kjojkón xi okó Nainá; jñá xita jhínga-nò k’oií-la nijñá xi it’aà ts’e Nainá.

¹⁸ Okixi-né nachrjein koi, jñá ch’inda-na xi x’in ko íchjín síka’bí-la Inima Tsjeè-na

mé-ne nga kichja ngajo-na. ¹⁹ Ján ngajmii kjin kjojkón jcha-la, tikoáá i it’aà nangui jchaá-la kjojkón nga xíxteèn jní-la xita, nga ko ní’in ko ní’ndi tsjé xi kjoa ts’e kjojchán.

²⁰ Jè ts’oi, kojñò-né, jè sá, jní kji koma k’e nga tikj’eè f’ii Na’én-ná nga kjoíí kındaàjiiín-la xita jè nachrjein xi jeya ko ’nó xkón.

²¹ Tanga ngats’ii xita xi kichjat’aà-la Nainá, kitjokàjiiín kjo’in. [K’oaá tsò ’én-la Nainá xi kiskii Joel (2:28-32).]

²² Tináya xi xita Israel ’mì-nò ’én xi k’oa xán-nò: Jñò, ndaá tjiín-nò, Nainá tsakó nga Jesús xi Nazaret ts’e,

tjin-la kjoítixoma. Xkoðn ki’ya-nò nga kis’iin ngats’ii kjojkón ko kjoa ts’e seña xi tsee nga’no tjin-la. ²³ Koni s’in tjinndaà-la Nainá nga tisa tàts’en-la kjoa, jñò, kindobà’no xita jè nga kinik’eèn nga kiningatsja xita xi mikii beèxkón kjoítixoma nga tsakat’aà krò. ²⁴ Tanga Nainá kisikjaáya-la; kisikijnandeíí kjoa ts’e kjo’in xi tjin-la kjoabiyaà nga mikii koma nga ya sijna’no it’aà ts’e kjoabiyaà. ²⁵ Jè xitaxá ítjòn xi David ki’mi, kitsò it’aà ts’e Jesús:

Kijtsee kjit’aà-ná Nainá k’e nga tjna nguixkoaàn; i tijnat’aà ndsaa kixi mé-ne nga ni mé xi komat’ian.

²⁶ Koií kjoa-la nga matsja-la inima-na, tikoá matsja-la nijen-na nga seè. Yijo-na, tikoáá ndaá síikjáya nga skóna kjoa,

²⁷ koií kjoa-la nga mì ya síkijni inima-na ya i’nde-la mik’en, tikoá mikii koi’ndi nga ki’ndo yijo-na xi ch’i’nda tsjeè-lè ’mì-ná.

²⁸ Tsakoð-ná ndiyá nga ma kótijnakoan, tsee kjotsja s’e-la inima-na nga ji tijnako-ná.

[K’oaá tsò ’én-la Nainá xi kiskii David (Salmo 16:8-11).]

²⁹ Ndsè, k’oaá xan-nò xi nguì kjoa kixi: xita jhínga-ná David, jye kjòt-seé k’en, tikoá kisihijiiín-né. Jè itsjó-la, tjna skanda nachrjein i’ndeí. ³⁰ Tanga jè David, jngod xita xi kiichja ngajo-la Nainá. Jyee k’oa’sín tjiín-la koni s’in kitsjaà-la tso’ba Nainá nga tje ts’e kitjokàjiiín Cristo nga jè k’ína ngajo-la koni xitaxá ítjòn. ³¹ Jè David, k’oaá s’in kiichja it’aà ts’e Cristo koni tsà jye kijtsee nga jye jaáya-la. Kitsò: “Mikii ya kisijna inima-la ya i’nde-la mik’en, tikoáá mikii i’ndo yijo-la.” ³² Nainá, jyee kisikjaáya-la Jesús. Ngats’ii kjoa xi komà, k’oaá s’in bènojmi-nòjen nga xkoðn ki’ya-najen. ³³ Nainá jeya kisikijnat’aà chrja kixi-la; kitjoé-la Inima Tsjeè-la koni s’in kits-

jaà tso'ba Nainá. Jè Jesús kisika'bísòn ìjngòd k'a Iníma Tsjeè-là. Koií kjoa-là nga k'oas'ín títsa'yaà kò títsana'yà. ³⁴Jè David, mìtsà ngajmìi kii mijìn; tanga k'oaa kitsò:

Jè Nainá kitsò-là jè xi Nei-na:

“Tijnat'aà-ná ì kixi-na,

³⁵skanda k'e nga sikítsajnanguia kondra-lè nándá nchasòn ndsokoiì.”

³⁶Jñò xi xítà naxandá Israel tsajòn, ndaa jchaa yije nga 'nó kixi tjin kjoa nga jè Jesús xi jñò tsakat'aà krò, Nainá, k'oaa s'ín kisikíjna nga jè-né xi Na'en-ná, kò tije-ne xi Cristo [xítà xi xó kisikasén-ne Nainá].

³⁷K'e nga kii'nchré 'én xi okitsò jñà xi-ta xi ya títsajna, kisikájno ijìin iníma-là; k'eé kiskònanngui-là Pedro kò xítà xikjín xi i'nga xi tikoá xó tsibíxáya-là Jesús. Kitsò-là:

—'Ndsè, ¿mé xi s'en-jen?

³⁸Pedro kitsò-là:

—Tikájno jé-nò, kì tì jé binchaàtsji-nò; t'een bautizar yijo-nò it'aà ts'e Jesu-cristo nga jngòd ìjngòd-nò, mé-ne nga sijnchàat'aà-nò Nainá, tikoá tsjá-nò Iníma Tsjeè-là. ³⁹Koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá, 'én xi tsibíjna tsajòn-nò; tikoaa ts'éé ìxti-nò, kò ngats'iì xítà xi kjiin tít-sajna, nga yije xi jè sobà Nainá xó kichja-là.

⁴⁰Pedro, kjiin 'én kiihjajiin-sa-là. 'Nó kiihjako. Kitsò-là:

—Tinchat'aàxin-là kjo'in xi tjoé-là jñà xítà koi xi ch'o s'ín!

⁴¹Jñà xítà xi kòkjeiín-là 'én xi kiihcha Pedro komà bautizar; ma-là tsà jàn jmiì xítà xi jahas'en-t'aà nachrjein jè. ⁴²Kóhòtjín, kixíí chinchako 'én xi kii'nchré koni s'ín tsakóya-là jñà xi-ta xi tsibíxáya-là Jesús, tikoá kjiit'aà nachrjein maxkóya nga kjèn-kò xikjín tikoá chjat'aà-là Nainá.

⁴³Ngats'iì xítà xi ya títsajna tà kitsakjòn-né k'e nga kijtseè ngats'iì kjondaà kò kjojkón xi kis'iin jñà

xítà xi tsibíxáya-là Jesús. ⁴⁴Jñà xítà xi jye kòkjeiín-là it'aà ts'e Cristo bitsajnajtín-né kóhòtjín; síxkoaya yije mé tsojmì xi tjin-là. ⁴⁵Otjina nangui-là kò tsojmì xi tjin-là, ikjoàn síjòya ton-là koni s'ín mochjeén-là nga jngòd ìjngòd. ⁴⁶Nachrjein inchiòn bixoña ya nditsin ingo ítjòn, kò ya ni'ya-là xikjín nga kjèn-kjoò nga tjin-là kjotsja kò indaajiin tjin iníma-là. ⁴⁷Jeya kisikíjna Nainá; jñà xítà naxandá tsjakeè komà xítà-là Cristo; jè Nainá, nachrjein inchiòn kisikas'en-t'aà-isa naxandá-là Cristo jñà xítà xi jè mejèn-là nga kijtjokajiin kjo'in.

Kós'ín komà k'e nga kjondaà jngòd-ne xítà xi mikii ma fi

3 Jngòd k'a kii Pedro kò Juan ya in-go ítjòn ts'e xítà judío. Ijchò-la xi jàn nga nguixòn k'e nga chjat'aà-là Nainá jñà xítà. ²Nachrjein nchiòn bijchó síkíjna jngòd xítà ima xi mikii ma fi. Xítà jè k'oaa s'ín kits'iin. Yaà bijnajto xotjoa-là ingo ítjòn xi k'oas'ín tjit'aà 'ín: xotjoa xi ndaa kji. Xítà jè, ton síjé kjotjò-là jñà xítà xi fahas'en nditsin ingo. ³Jè xítà xi mikii ma fi, k'e nga kijtseè Pedro kò Juan nga nchifahas'en nditsin ingo, kisijé kjotjò-là ton. ⁴Jè Pedro kò Juan, kiskoò'an; jè Pedro kitsò-là:

—¡Chítsejèn-'a-nájen!

⁵Jè xítà xi mikii ma fi kiskoò'an; k'oaa s'ín komà-là koni tsà tjin xi tsjá-là.

⁶Tanga jè Pedro kitsò-là:

—Nimé ton tjin-na xi oro kò xi plata, tanga jè xi tjin-na tsjaà-lè; it'aà ts'e Jesu-cristo xi Nazaret ts'e, tistjiiin, tjtjámii.

⁷Jè Pedro, k'e nga okitsò-là, kiskoé tsja kixi, kiskimii'tjen; nitóon kis'e-là nga'no tsi ndsoko, kóhokji ndsoko. ⁸Jè xítà jè, kisk'ínga nga tsasítjen; ikjoàn tsibíts'ia nga tsajmeè-ne; jahas'en-kò nditsin ingo jè Pedro kò Juan nga ndsoko kii-ne; fijen fikjá, kji'nga kitsian nga jeya kisikíjna Nainá. ⁹Ngats'iì xítà naxandá kijtseè jè xítà jè nga jye ma

fi-ne kò nga jeya kisikíjna Nainá. ¹⁰ Tà kjòxkón-la xita, tikoáà tà kitsakjòn-né koni s'ín komàt'in jè xita jè nga jyeé beèxkon nga jè-né xi síjé kjotjò ton ya xotjoa ingo xi k'oas'ín tít'aà 'ín-la: xotjoa xi ndaà kji.

Én xi kiichjaya Pedro ya nguitjoa-la ingo ts'e Salomón

¹¹ Jè xita xi jye kjòndaà-ne, mikii tsjeiin nga kitsobà'ño Pedro kò Juan. Ngats'ii xita naxandá tà k'oáá komà-la; k'eé tsangachikon kiitjinguí-la ya ingo íjtòn, ya nguitjoa-la xi 'mì Salomón. ¹² Jè Pedro, k'e nga kijtsee jña xita naxandá, kitsò-la:

—Jñò, xita xinguiáá xi xita Israel 'mì-ná, ¿mé-ne maxkón-onò? ¿Mé-ne ngajen chí'àn-nájen? ¿A k'oáá s'ín nikítsjeèn koni tsà nga'ño tsajen kò kjondaà tsajen kòmandaà-ne xita jè nga ma fi-ne? ¹³ Jè xi Nainá tsò-la Abraham, Isaac, Jacob kò ngats'ii xita jchínga-ná xi i'nga, jè-né xi jeya kàsíkíjna Jesús xi chí'nda-la ma; tijè-ne Jesús xi jñò kiningatsja xitaxá. Jñò, mikii kits'ii'nde k'e nga jè Pilato mejèn-la s'ikíjnandeíí-ne. ¹⁴ Jñò, kinachrekànguio jè xi Xita Tsjeè kò xi Xita Kixi; ikjoàn kinijé nga tsibijnandeíí jè xita xi mik'en kitjen-la. ¹⁵ Jñò kinik'eèn jè xi síkíjnakon-ná tanga jè Nainá kisikjaáya-la. Ngats'ii kjoa koi, ki'ya-nájen, k'oáá ma-ne nga bènojmí-jen. ¹⁶ Jesús kàtsjá-la nga'ño xita jè xi jñò tita'yaà tikoá yaxkoòn, koi-né nga mokjeíín-najen it'aà ts'e Jesús. Tà koií kjoa-la nga ndaà mokjeíín-najen nga ndaà kòmandaà-ne xita jè nga nguixkoòn jñò xi i titsajnaà.

¹⁷ "Ndsè, jyeé tjiin-na, k'e nga k'oas'ín ki'nè kò xitaxá-nò nga kinik'eèn Jesús, koi-né nga mikii machiya-nò. ¹⁸ Jè Nainá, k'oáá s'ín kisikitasòn koni s'ín kiichja ngats'ii xita-la xi kiichja ngajo-la nga jè Cristo [jè xi xó kisikasén-ne

Nainá] k'oáá s'ín tjinè-la nga kiyá. ¹⁹ Koií k'oá 'mì-nòjen nga tikájno jé-nò, kì tì jé binchaàtsji-nò; Nainá tanguít'aà-là mé-ne nga jchat'aà-nò jé-nò ikjoàn tsjá-nò Nainá kjoa'nchán ts'e inima-nò. ²⁰ Kàtasikasén-nò Jesús, jè xi xó k'oas'ín kjòtsee jaàjiin-ne Nainá nga jè xi Cristo nga it'aà tsajòn kjoíí-ne. ²¹ Mochjeén-né nga ján kíjna ngajmiì jè Jesucristo skanda k'e nga jè Nainá s'ixitseyá yije ijngò k'a tsojmi xi tjin. K'oáá s'ín kitsjaà okixi Nainá k'e nga kiichja ngajo-la xita tsjeè-la xi jè kisikjeén nga sa kjòtsee. ²² Moisés, k'oáá s'ín kitsò-la jña xita jchínga-ná: "Jè Na'èn-ná xi Nainá, yaá kochrjekàjiin jngò xita xinguiáá xi kichja ngajo-la Nainá koni 'an. Jè tina'ya-là koni s'ín kichjako-nò ngats'ii kjoa xi keènojmí-nò. ²³ Ngats'ii xita xi mikii kji'nchréñijon-la, jngò k'a tjaxin it'aà ts'e naxandá-la Nainá."

²⁴ Ngats'ii xita xi kiichja ngajo-la Nainá, mats'ia-ne Samuel, skanda i'ndeí, saá koií 'én tsibénojmí mé kjoa xi tíma nachrjein i'ndeí. ²⁵ Kjondaà tsajòn-nò koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá it'aà ts'e xita-la xi kiichja ngajo-la. Tikoáá kjondaà tsajòn-nò koni s'ín tsibindaàjiin jngò kjoa Nainá kò xita jchínga-ná k'e nga kitsò-la Abraham: "Ngats'ii xita xi tjin nga tjtisa isò'nde kochikon-t'in-né xi it'aà ts'e tje-lè." ²⁶ Nainá, k'e nga kisikjaáya-la Ki'ndí-la, jñò kisikasén íjtòn-nò nga s'ichikon-t'in-nò mé-ne nga sikjatjya-là kjohítsjeèn-nò nga jngò ijngò, nga mì tì ch'o s'en-nò.

K'e nga jè Juan kò Pedro kiiko xita naxandá ya nguixkon xitaxá

4 Pedro kò Juan tákó tik'eé nchihóko xita naxandá nga ijchò jña no'miì, tjiko jè xita sko-la policía xi síkindá ingo íjtòn kò jña xita saduceo. ² Jña xita koi 'ño jti komà-la nga jè Pedro kò Juan k'oáá s'ín tsakóya-la xita naxandá nga jyeé ki'ya-la nga kjoaáya-la xita xi

jye k'en koni s'ín jaáya-lá Jesús. ³ Kit-sobà'ño, kiiko, ikjoàn kiskinìs'en ndayá nga jyeé kjònguixòn. Yáá kisikítsajna ndayá skanda komà nchijòn. ⁴ 'Nó kjin ma-ne xita xi kòkjeiín-lá k'e nga kiì'nchré 'én xi kiìchjā Pedro kō Juan. Jyeé ma 'òn jmiì xita x'in xi mokjeiín-lá; kō jñā íchjín xi kòkjeiín-lá mikii kòxkeya.

⁵ Xi komà inchiòn, kjòxkóya ján Jerusalén xita sko-lá jñā xita judío kō xita jchínga kō xita chjine xojon xi okóya kjotíxoma-lá Nainá xi kiskii Moisés. ⁶ Tikoā ya tíjna Anás, xi n'omiì íjtòn, Caifás, Juan, kō Alejandro, ngats'iì xita xíkjin jñā xi n'omiì íjtòn. ⁷ Kiskinikjaá Pedro kō Juan, ikjoàn chinchá osen nga kiskònangui-lá, kitsò-lá:

—¿Yá ts'e nga'ño? ¿Yá xi kitsjaà'nde-nò nga xita xk'éen nìndaà-nò?

⁸ Jè Pedro nga ndaà tíjiin inima-lá jè Inima Tsjeè-lá Nainá kitsò:

—Jñò xi xitaxá íjtòn 'mì-nò kō xita jchínga-lá naxandá Israel: ⁹ Jñò, ¿mé-ne mejèn-nò nga jchaa kjondaà xi kòmat'in xita jè nga kòmandaà-ne nga jye ma fi-ne? ¹⁰ Jñò nga nguixkòdn, kénojmi-nòjen, tikoā kàtjì'nchré yije ngats'iì xita naxandá Israel. Xita jè, it'aà ts'eé Jesucristo xi Nazaret ts'e kjòndaà-ne. Tijè-ne xi kinik'eèn nga tsakat'aà krò, tanga Nainá kisikjaáya-lá.

¹¹ Jñò, k'oáá ngaya-lá koni chjinechrjó xi bíndaà ni'ya. Kinachrjekàngui-nò Jesús koni jngod ndajo xi nimé chjì-lá. Tanga índeí jè tíjna íjtòn koni ndajo chrjangui-lá chrjó ni'ya. ¹² Tà jngod ma xita xi ma-lá ochrjekàjiin-ná kjo'in, tà jè Jesucristo. Mì tì yá xita tjín-ne i it'aà nangui xi Nainá kisikasén nga koma kochrjekàjiin-ná kjo'in.

¹³ Jñā xitaxá, k'e nga kijtsee nga 'ño chjā Pedro kō Juan nga mikii tsakjón, tikoā kijtsee nga taxkì ndí xita-né nga mìtsà 'ño ma-lá xojon, tà kjòxkón-lá; k'eé kjòchíya-lá nga jñā xita xi tsajmeiiko Jesús. ¹⁴ Tikoā kijtsee nga ya síjna jè xita

xi jye kjòndaà-ne, k'oáá s'ín komà-ne nga mì tì kó kitsò-lá. ¹⁵ K'eé tsachrje jngod tjò ni'ya osen, ikjoàn tsajoóya-ne. ¹⁶ Kitsò-lá xíkjin:

—¿Mé xi síkooá xita koi? Ngats'iì xita naxandá Jerusalén, jyeé tíjiin-lá kjòxkón xi kis'iin, mikii koma k'ímaá. ¹⁷ Kìnxhaxkón-laá nga nì tì jngod xita kohóko-ne xi it'aà ts'e Jesús, mé-ne nga mì tì kii kòfìsòn-ne kjoa koi.

¹⁸ K'eé kiìchjā íjngod k'a-lá Pedro kō Juan; kitsjaà-lá okixi nga jngod k'a mì tì kii tjí'nde-lá nga kichjā-isa-lá, tikoā kòkóya-isa-lá xita it'aà ts'e Jesús. ¹⁹ Jè Pedro kō Juan kiìchjā, kitsò-lá:

—Jñò, ndaà jchòsòn-là, ñā-laá xi kixi tjín nga nguixkòn Nainá. ¿Yá-né xi sikitasòn-lajen? ¿A jñò-nò xi xita 'mì-nò? ¿A xi jè sobá Nainá? ²⁰ Mikii koma jyò kítsajna-jen it'aà ts'e kjoa xi ki'ya-jen kō xi kina'yà-jen.

²¹ Jñā xitaxá mikii kjòtsji-lá kós'ín síiko nga tsjá-lá kjo'in, tà chincháxkón-lá, ikjoàn kisikítsajnandeí-ne, koií kjoa-lá nga jñā ngats'iì xita naxandá, 'ño jeya kisikíjna Nainá it'aà ts'e kjòxkón xi komà. ²² Koií-né nga jè xita xi jye kjòndaà-ne, tsatoó ichán nó tjín-lá k'e nga k'oas'ín komat'in kjòxkón jè.

Kó s'ín kisijét'aà-lá Nainá jñā xita xi mokjeiín-lá it'aà ts'e Cristo

²³ K'e nga jye tsibítsajnandeí-ne Pedro kō Juan, kii-ne ñānda títsajna xita xíkjin; tsibénojmi yije-lá kó kitsò-lá jñā n'omiì íjtòn kō jñā xita jchínga. ²⁴ Jñā xita xíkjin, k'e nga jye kiì'nchré koni s'ín kis'enojmí-lá, ngats'iì, tsibíts'ia nga tà jngod jta kiìchjat'aà-lá Nainá, kitsò:

—Jì Nā'èn xi jì tjín-lè kindā ngats'iì xi tjín, nga jì tsibìndiì ngajmiì, nangui kō ndáchikon, ngats'iì tsojmi xi tjín isò'nde. ²⁵ Nga kō Inima Tsjeè-lè kinikjiin tso'ba chi'nda-lè David xi xita jchínga kjiin-najen nga k'oa kisi:

¿Mé-ne nga mats'en-ne x̄ita isò'nde?
 Kò j̄nà x̄ita naxandá, ¿mé-ne kjoa ts'en
 joóya-ne xi kondra ts'e Nainá?
²⁶ Kjòxkóya x̄itaxá ítjòn xi tjín isò'nde;
 kisijngòd̄ yijo-là j̄nà x̄ita xi tjín-la
 kjotíxoma
 nga kondra kii-là Nainá kò Cristo, [x̄ita
 xi xó kisikasén-ne Nainá].

²⁷ 'Kixí kjoa, jè Herodes kò Poncio
 Pilato, kò xi taxkí x̄ita xi mìtsà x̄i-
 ta júdío, kò ngats'ìi x̄ita naxandá Is-
 rael, kisijngòd̄ yijo-là i naxandá jè,
 nga kondra kii-là Ki'ndí-lè Jesús xi x̄i-
 ta tsjeè xi ngaji xó jì kichjaàjiiin-ne nga
 kinikasín nga jè xi Cristo. ²⁸ J̄nà x̄ita koi,
 k'oáá s'ín kis'iin yije koni s'ín tjíndaà-lè
 nga tisa tàts'en-la kjoa nga k'oas'ín
 koma. ²⁹ Na'èn, i'ndeí, chítsején-la xi-
 ta koi nga mejèn-la beètòon-najen;
 tìchjât'aà-nájen nga mìkii kiskón-jen nga
 ma kìnókjoaya-jen 'én-lè xi ch'i'nda-lè
 'mì-nájen. ³⁰ Tàkói nga'ño xi tjíya ndseji
 nga kátandaà-ne x̄ita xi xk'én; it'aà ts'e
 Ch'i'nda Tsjeè-lè Jesús, t'iiin kjoxkón xi
 okó kjoajeya-là Nainá.

³¹ K'e nga jye kiichjat'aà-la Nainá, ts'a
 ch'ón ya i'nde nãnda títajna. Ngats'ìi x̄i-
 ta xi ya títajna kis'ejiin inima-la Inima
 Tsjeè-la Nainá; m̀ tì kii kitsakjòn-ne nga
 kiichjaya 'én-la Nainá.

**Kó kis'iin j̄nà x̄ita-là Cristo nga
 nijngòd̄ xi kisichijàt'aà-la
 tsojmì xi mochjeén-la**

³² Ngats'ìi x̄ita xi jye kòkjeiín-la,
 ngàsòn ngáya tjín inima-la kò
 kjohítsjeèn-la; ngats'ìi tsojmì xi tjín-la
 nga jngòd̄ ijngòd̄, ts'e yije-né kóhotjín.
 Nijngòd̄ xi kitsò: "Tsojmì xi tjín-na,
 tà ts'an, tajngòd̄-ná." ³³ J̄nà x̄ita xi
 tsibíxáya-la Jesús 'ño tse nga'ño kis'e-la
 nga isa ndaà tsibénojímí nga jye jaáya-la
 Na'èn-ná Jesucristo it'aà ts'e kjoabiyaà.
 Ngats'ìi j̄nà x̄ita koi, Nainá 'ño ndaà
 kisichikon-t'in. ³⁴ K'oáá s'ín komà-ne
 nga nijngòd̄ x̄ita kisichijàt'aà-la tsojmì

xi mochjeén-la. J̄nà x̄ita xíkjín xi tjín-la
 nangui kò j̄nà xi tjín-la ni'ya, otíjna.
 Ikjoàn fiikò yije ton-la tsojmì xi otíjna.
³⁵ Síngatsja j̄nà x̄ita xi tsibíxáya-la
 Jesús; ikjoàn síka'bí-la xíkjín nga jngòd̄
 ijngòd̄ mé xi chijat'aà-la. ³⁶ Ya tijnajiin
 jngòd̄ x̄ita levita xi José 'mì. Yaá
 i'nde-la naxandá Chipre. J̄nà x̄ita xi
 tsibíxáya-la Jesús, tsibít'aasòn 'ín-la:
 Bernabé kitsò-la. (Ín jè, tsòyaá-ne: x̄ita
 xi síjehikon-ná.) ³⁷ X̄ita jè, kijna jngòd̄
 'nde-la nangui; tsatíjna; j'iikò ton-la;
 kisingatsja j̄nà x̄ita xi tsibíxáya-la Jesús.

Jé xi tsohótsji Ananías kò Safira

5 Tanga ijngòd̄ x̄ita x'ín xi 'mì Ananías
 kò chjoón-la Safira, tikoá tsatíjna jn-
 goò 'nde nangui-la. ² X̄ita jè tsajoóya-ne
 kò chjoón-la, tsibí'ma chiba ton chjì-la
 nangui. Tà chiba j'iikò nga kisingatsja
 j̄nà x̄ita xi tsibíxáya-la Jesús. ³ Jè Pedro
 kitsò:

—Jì Ananías, ¿mé-ne kòbii'nde-ne
 nga x̄ita neí kòfahas'en-jiin inima-lè
 nga mejèn-lè kachonachan-la Inima
 Tsjeè-la Nainá nga kòbì'ma chiba ton
 chjì-la nangui? ⁴ ¿A mìtsà tsiji nangui?
 K'e nga jye kòhotjini, ¿a mìtsà tsiji ton?
 ¿Mé-ne k'oas'ín kànikítsjeèn-ne jjiin
 inima-lè? Mìtsà taxkí x̄ita mejèn-lè
 kachonachan-la, jè sobà Nainá.

⁵ Jè Ananías, k'e nga ki'nchré 'én koi,
 kiskaàjndòd̄'aà nangui, k'en. Ngats'ìi x̄i-
 ta xi kis'ejiin-la kjoa xi komà, ndaà
 jchán kitsakjòn. ⁶ K'eé j'ii i'nga ixti x'ín xi
 kisikájté nikje yijo-la Ananías; tsachrje
 ni'ya, nga kii kfhijiin.

⁷ Tjín-la tsà jàn hora nga j'ii Safira
 chjoón-la Ananías; mìkii tjiin-la mé kjoa
 xi komà. ⁸ Pedro kiskònangui-la kitsò-la:
 —¿A k'oáá tjín kòhotijna-nò
 nangui-nò koni tjín bixón?

Jè chjoón kitsò:

—Jon, k'oáá tjín kòhotijna-najen.

⁹ Jè Pedro kitsò-la:

—¿Mé-ne k'oas'ín kàchibàya-nò?
 ¿A k'oaa s'ín kànikítsjeèn nga ma
 chónachan-là jè Inima Tsjeè-la Nainá?
 Chítsején-la jñà ixti xi nchajto xotjoa
 ni'ya. Jñà kòfi kíhijiin x'in-lè; tìkoaá
 ngaji, jñà kjìko-lè.

¹⁰ Chjoón jè, nitoón kiskaàjndoòt'aà
 nangui ya ñanda s'jna Pedro; k'en. K'e
 nga jahas'en ni'ya jñà ixti x'in, kijtseè nga
 jye k'en; tsachrje ni'ya; kii kíhijiin-t'aà-la
 x'in-la. ¹¹ Ngats'iì xita naxandá-la Cristo
 kò ngats'iì xita xi kii'nchré kjoa koi, ndaà
 jchán kitsakjòn.

Kjoxkón ndaà xi kis'iin jñà xita xi tsibíxáya-la Jesús

¹² Jñà xita xi tsibíxáya-la Jesús, kjin
 kjoxkón xi okó kjoajeya-la Nainá kis'iin
 nga nguixkòn xita naxandá. Ngats'iì
 xita-la Cristo, yaá bixoña kjit'aà ya
 ingo ítjòn ya nguitjoa-la xi 'mì Sa-
 lomón. ¹³ Jñà xita xi mikii mokjeín-la
 it'aà ts'e Cristo, nijngòò kjò'ñòhikon nga
 ya kii't'aà-la jñà xita-la Cristo. Tanga
 jñà xita naxandá, 'nó ndaà kijtseèxkón
 jñà xita-la Cristo. ¹⁴ Tanga jñà xita xi
 kòkjeín-la it'aà ts'e Cristo, íchjín íchjá,
 isaá 'nó kòkjìn-ya-isa. ¹⁵ Jñà xita tsachrje
 xita xi xk'én ya iya ndiyá; kisikáyi-
 jòsòn nachan kò nijñaà mé-ne k'e nga
 kjoa Pedro, nas'ín tà jè 'nguién-la skat'aà
 i'nga-la jñà xita xk'én. ¹⁶ Tìkoa kjin xita
 j'iì ya Jerusalén xi inchrobà-ne naxandá
 xi kjiyijòt'aà chrañà-la; j'iìko xita xi xk'én
 kò jñà xi inima ch'o-la neí nchibeètoòn;
 ngats'iì xita koi kjòndaà yijeé-ne.

Kjo'in xi tsatojìin Pedro kò Juan

¹⁷ Jè nò'miì ítjòn kò ngats'iì xita xi
 ya báhihtakò, jñà xi ya chja-ne it'aà
 ts'e xita saduceo, kjòchìnikéé jñà xi-
 ta xi tsibíxáya-la Jesús. ¹⁸ Kitsobà'ñó;
 kiìko; kiskinìs'en ndayá xi ts'e nax-
 andá. ¹⁹ Tanga k'e nga jye kòjñò, jn-
 goò àkjalé-la Nainá ijchò kix'a-la xotjoa
 ndayá. Tsachrje xita koi; kitsò-la:

²⁰—Tanguió, tìnchajtoò xotjoa ingo
 ítjòn. Tèngjmí yije-là xita naxandá kòs'ín
 kítsajnakon xita it'aà ts'e Cristo.

²¹ K'e nga kii'nchré 'én koi, nga komà
 nchijòn, tajñòyaá kii ya ingo ítjòn,
 ijkjoàn tsibíts'ia nga tsakóya-la xita.

Tik'e-ne chixoña jè nò'miì ítjòn,
 ngats'iì xita-la xi ya títajnakò.
 Kiichja-la ngats'iì xitaxá kò xita jchínga
 ts'e naxandá Israel; ijkjoàn kiskinikjáá
 jñà xita-la Cristo xi títajna'ya ndayá.
²² Tanga k'e nga ijchò jñà policia, mikii
 kisakò-la jñà xita xi títajna'ya ndayá; tà
 k'oaa s'ín inchrobà-ne; kitsjaà okixi nga
 mì tì yá tjín-ne. ²³ Kitsò:

—K'e nga kòbijchò-jen, ndaà tíchjoàto
 xotjoa-la ndayá. Jñà xita soldado xi
 síkinda, yaá nchajto xotjoa, tanga k'e
 nga kòbitjaàs'en-jen mì tì yá xita tjín-ne
 iya ndayá.

²⁴ K'e nga kii'nchré 'én koi, jè nò'miì
 ítjòn kò nò'miì xi i'nga kò jè xita
 sko-la policia xi síkinda ingo ítjòn,
 tà k'oaa komà-la nga mikii machiya-la
 kòs'ín koma nga kjoehet'aà kjoa koi.
²⁵ Tik'eé-ne j'iì jngòò xita xi j'iì kénogjmí,
 kitsò:

—Jñà xita xi kichinìs'en ndayá ngojña,
 yaá títajna ingo ítjòn nga nchihokóya-la
 xita naxandá.

²⁶ K'eé kii jè xita sko-la policia xi síkin-
 da ingo, kjihijtakò jñà policia xi i'nga
 nga kiikjaá Pedro kò Juan. Tà kjòndaá
 inchrobàko. Jñà tsakjón-la xita naxandá
 tsà ndajo koi'nè nga siik'en. ²⁷ K'e nga
 j'iìko, chinchá osen ñanda nchijoóya-ne.
 Jè nò'miì ítjòn kitsò-la:

²⁸—¿A mìtsà k'oas'ín ki'mi-nòjen nga
 jngòò k'a mì tì k'oaa tsò-ne 'én xi kòkóya
 it'aà ts'e Jesús? I'ndeí, kòhokji Jerusalén,
 jyeé títajinìsòn yije kjotíxoma-nò;
 tìkoaá mejèn-nò ngajen chinì'nè-nájen
 nga k'en xita xi 'mì Jesús.

²⁹ Jè Pedro kò xita xi i'nga xi taña
 tsibíxáya-la Cristo kitsò:

—Ìsàá 'nó mochjeén nga jè Nainá sikitason-lajen mì k'oaá-ne koni xi taxkí xita. ³⁰Jè xi Nainá tsò-la xita jchinga-ná kisikjaáya-la Jesús it'aà ts'e kjoabiyaà, tijè-ne Jesús xi jñò kinik'eèn nga tsakat'aà krò. ³¹Nainá, 'nó jeya kisikíjnat'aà chrja kixi-la. Xitaxá ítjòn kisikíjna. Tikoáá jè kisikíjna nga jè kochrjekàjìin-ná kjo'in. K'oaá s'in kis'iin Nainá, mé-ne nga jñá xi naxandá Israel 'mì-ná sikhánoáá jé-ná; mì tì jé kinchátsji-ná nga sijncháat'aà-ná Nainá jé xi tjín-ná. ³²K'oaá s'in bènójmí-nòjen kjoa koi xi xkoòn ki'ya-najen. Tikoá bènójmí kixi-né jè Inima Tsjeè-la Nainá xi jye kitjóé-la jñá xita xi sikitason-la Nainá.

³³K'e nga kù'nchré 'én koi, 'nó jchán kòjti-la; skanda mejèn-la sikh'en. ³⁴Ya tjíjnajìin jngòò xita fariseo xi tikoá xá tjín-la xi 'mì Gamaliel, jè xi okóya kjoútx-oma. Ngats'iì jñá xita naxandá 'nó ndaà beèxkón xita jè. K'eé tsasíjna-kixi-jìin-la ngats'iì jñá xita xi tjín-la xá; kitsjaà okixi nga kàtitjo jngòò tjò ni'ya jñá xita xi tsibíxáya-la Jesús. ³⁵Jè Gamaliel kitsò-la xitaxá xíkjin:

—Jñò ngats'ioò xi xita xinguiáá Israel 'mì-ná, ndaà tikítsjeèn mé kjoa xi sikhoo jñá xita koi. ³⁶Tikítsjeèn jñá nachrjein xi jye tsato, tsibijnaá jngòò xita xi ki'mi Teudas. K'oaá kitsò nga xita ítjòn-né. Komà-la tsà ñijòn sindo xita xi kiit'aà-la. Tanga k'e nga kisik'en xita, ngats'iì xita xi kiit'aà-la, kitsjohoba-né. Tà yaá jyehet'aà kjoa. ³⁷K'e nga komà iskan, jè nachrjein nga kòkkeya xita, tsatsejèn ijngòò xita xi 'mì Judas xi xita Galilea. Tikoáá kjin xita naxandá kiit'aà-la. Tanga k'e nga kinik'en xita jè, tikoáá ngats'iì xita xi ya kiit'aà-la, kitsjohoba yije-né. ³⁸I'ndeì k'oaá ma-ne koxan-nò, tà tikjehet'aà kjoa. Tjii'nde-là xita koi nga kàtjì-ne. Tsà tà xá ts'e xitaá xi nchis'in kjoehet'aà-né. ³⁹Tanga tsà xá ts'e Nainá-né xi nchis'in, mìkì kichikjoa-nò nga jñò kixkàn-ko;

tikindaa yijo-nò tsà koi nachrjein-la, tsà xá-la Nainá titsabixkàn-ko.

⁴⁰Ngats'iì xita xi títsajna junta, kòkjeiín-la koni s'in kitsò Gamaliel. K'eé kùichja ijngòò k'a-la jñá xita xi tsibíxáya-la Jesús. Ikjoàn tsajá-la. 'Nó tsibínè-la nga mì tì k'oa s'in kichjaya-ne it'aà ts'e Jesús. Ikjoàn kisikítsajnandeì-ne. ⁴¹Jñá xita xi tsibíxáya-la Jesús, 'nó tsja tjín-la k'e nga itjo-ne ni'ya nga jè Nainá kitsjaà'nde nga kitjóé-la kjondaà nga kisikjeiín kjo'in xi kjoa ts'e Jesús. ⁴²Jñá xita koi, mìkì jyò tsibitsajna. Nachrjein inchijòn tsakóya tikoá kùichjaya 'én ndaà-la Nainá ya ingo ítjòn ko xi kj'eì ni'ya nga jè Jesús xi Cristo [jè xi xó kisikasén-ne Nainá].

K'e nga itoò xita kitjaajìin xi kisichját'aà

6 Jñá nachrjein koi, k'e nga jye 'nó tímakjìn-ya xita xi kota'yàt'aà-la Cristo, jñá xita xi chja 'én griego tsibíts'ia nga tsohojét'in jñá xita xi chja 'én hebreo, nga jñá íchjín ka'àn xi ts'e xita griego mì ngásòn tí'biì-la tsojmì xi kine koni jñá íchjín ka'àn xi ts'e xita hebreo. ²Jñá xita xi tejò ma-ne xi tsibíxáya-la Jesús, tsibíxkóya ngats'iì xita xi kota'yàt'aà-la Cristo, kitsò:

—Mì-la kù ndaà tjín nga sikhíjna-jen xá-la Nainá nga mì tì kù kìnókjoaya-najen 'én-la Nainá, nga nguì ta koi xá s'en-jen nga xita ima sikhjèn-jen. ³'Ndsè, chjaájñòò itoò xita x'in xi 'yaà nga ndaà nchisíjchá yijo-la, tikoá ndaà tjìin inima-la Inima Tsjeè-la Nainá, xita xi ndaà kjohítsjeèn tjín-la mé-ne jñá kongatsja xá koi. ⁴Ngajen, kjit'aà nachrjein kìnókjoat'aà-lajen Nainá; tikoá kòkóya-jen 'én-la Nainá.

⁵Jñá 'én koi, ndaà kisaseèn yije-la ngats'iì xita. K'eé jaajìin Esteban, jngòò xita x'in xi ndaà mokjeiín-la it'aà ts'e Nainá, tikoá ndaà tjìin inima-la jè Inima Tsjeè-la Nainá. Tikoá kitjaajìin Fe-

lipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás, jngoò xita Antioquía xi jahatjya-la nga xita judío komà. ⁶ Jñà xita xi itoò ma-ne chinchá osen nga nguixkon xita xi tsibixáya-la Jesús. Ko jñà xita xi tsibixáya-la Jesús kiichjatji it'aà ts'e Nainá, ikjoàn tsohósòn-la tsja nga kjòngatsja xá.

⁷ Isaá 'nó tsabísòn-isa 'én-la Nainá. Ya naxandá Jerusalén saá 'nó saá 'nó makjìn-ya xita xi kota'yàt'aà-la Cristo. Skanda jñà nò'miì, tikoaá jyeé kjìn ma-ne xi mokjeín-la it'aà ts'e Cristo.

K'e nga kindobà'nó Esteban

⁸ Jè Esteban, 'nó ndaà kis'e-la nga'nó ko kjondaà xi it'aà ts'e Nainá. K'oaá komà-ne nga kjìn kjojkón xi okó kjoajeya-la Nainá kis'iìn ya ijiìn naxandá. ⁹ Tjín i'nga xita xi ya chja-ne ni'ya ingo sinagoga nándá maxkóya xita judío xi jye títajjandeíj-ne, ko xita Cirene, xita Alejandría, xita Cilicia ko xi ján i'nde-la Asia; tsibíts'ia nga tsakátikjoó ko Esteban. ¹⁰ Tanga xita koi, mikii kisikijne, nga jè Esteban, koó kjohítsjeèn-la Inima Tsjeè-la Nainá kiichja. ¹¹ K'eé tsohótsji xita xi tsibíchjì-la nga kitsjaàt'in 'én ndiso; kitsò:

—Kina'yà-lajen Esteban nga chjajno-la Moisés ko Nainá.

¹² K'oaá s'ín komà-ne nga kòjti-la jñà xita naxandá ko xita jchínga ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Kitsobà'nó Esteban, kiìko nándá títajjna xitaxá tjàn xi joóya-ne kjotíxoma. ¹³ Ijchòko xita ndiso xi kitsjaàt'in 'én, kitsò:

—Xita jè, mikii jyò bìjna, kjit'aà nachrjein chjajno-la jè Ingo Tsjeè-la Nainá ko kjotíxoma xi kiskii Moisés. ¹⁴ Jyeé kina'yà-lajen nga tsò nga jè Jesús xi Nazaret ts'e, siikixòña Ingo-la Nainá tikoaá siikjatjya-la kjotíxoma xi 'né koni s'ín tsakóya-ná Moisés.

¹⁵ Ngats'iì xitaxá xi ya títajjna, k'e nga kiskò'an Esteban, k'oaá s'ín kijtsee isén-la koni kji isén-la àkjale.

'Én xi kiichja Esteban nga tsasiko yijo-la

7 Jè xita sko-la nò'miì kiskònangui-la Esteban kitsò-la:

—¿A kixií kjoa nga k'oa tjín jé xi ónè-lè xita?

² Jè Esteban kitsò:

—'Ndsè, ko xi xita jchínga 'mì-nò, tiná'ya-ná: Jè Nainá, xi 'nó jeya tíjna, yaá ijchòkon nándá tíjna xita jchínga-ná Abraham k'e nga táko ya tíjna Mesopotamia, k'e nga tikj'eè bijchó kijna ján naxandá Harán. Ko jè Abraham kijtsee tsejèn-né kó kji Nainá. ³ K'eé kiichja Nainá, kitsò-la: “Titjòjiìn nangui-lè; tikítsajnei xita xinguij; t'in kijni ya nangui nándá 'an kokò-lè.”

⁴ Jè Abraham, itjokàjiìn nangui-la xita Caldea; ján kiì kijná nangui Harán. K'e nga k'en na'èn-la, Nainá j'iìko i i'nde jè nándá títajjna i'nde. ⁵ Nainá, nimé i'nde kitsjaà kjotjò-la; ni tsà tà itsé nándá kosijnasòn jngoò ndsoko. Tanga k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba nga kitsò-la nga ts'eé koma ko ts'eé xita tje-la nita mé nachrjein-ne. Nachrjein koi, kj'eè ixtíi tjín-la jè Abraham. ⁶ Nainá k'oaá s'ín kitsò-isa-la: “Jñà tje-lè, xita ch'i'ndaá koma; niòn sindo nó xin naxandá siijchá yijo-la nga siikjeíin kjo'in.”

⁷ Nainá kitsò: “Aán tsjaà-la kjo'in jè naxandá nándá ch'i'nda kítajjna; k'e nga koma iskan, kitjokàjiìn-né nangui jè. Kjinchrobà ijngoò k'a-ne ijndé, ko ií i'nde jè, skoejkón-na.” ⁸ Nainá jngoò kjoa tsibíndaàjiìn-ko Abraham nga sit'aà chiba-la yijo-la xita kjoa ts'e circuncisión. Abraham, kis'e jngoò-la ki'ndí xi Isaac ki'mì; k'e nga ijchò jiìn nachrjein nga kits'iìn, tsibít'aà chiba-la. Isaac kis'e-la ki'ndí xi 'mì Jacob; k'oaá tís'ín kisikò. Jacob, kis'e-la ixti xi tejò

ma-ne tje-la xita jhínga-la naxandá Israel. K'oaá tís'in tsibít'aà chiba-la.

⁹Jñà ixti-la Jacob, xi xita jhínga-ná, kjòxítakòn-keè jè 'ndse xi 'mì José; ikjoàn tsatíjna nga kiiko xita xi tsatse ján nangui Egipto. Tanga Nainá kisikin-da José. ¹⁰Nainá kisichját'aà-la nita mé kjoa xi kis'e-la José. Kitsjaà-la kjohítsjeèn, kitsjaà-la kjondaà nguixkon faraón xi xitaxá ítjòn tíjna ján naxandá Egipto. Jè Faraón kisikíjna José nga jè tsatíxoma-la naxandá Egipto, tikoá jè tsatíxoma ni'ya-la faraón.

¹¹Jñà nachrjein koi j'ìl kjinchrá kóhokji nangui Egipto kò i'nde Canaán; tseé kjo'in kis'e-la xita; jñà xita jhínga-ná tsjìn tsojmì xi kine. ¹²K'e nga kiì'nchré Jacob nga tjín tsojmì xi ma chine ján Egipto kisikasén nga kiikjaá ítjòn tsojmì ixti-la jñà xi xita jhínga-ná. ¹³Xi komà jò k'a nga kiikjaá tsojmì, José tsakó-la yijo-la xikjín nga 'ndse ma-ne. Faraón k'oaá s'in komà-ne kijtseèxkon, nándà nchrobát'aà-ne tje-la José. ¹⁴José kiskinikjaá Jacob xi na'èn-la ma nga kjitjinguì-la ján Egipto. Ngats'ìi xita xikjín, ján kaàn kò chrj'òòn ma-ne. ¹⁵K'oaá s'in komà-ne nga kiì Jacob ján Egipto; yaá k'en; tikoá yaá k'en ngats'ìi ixti-la jñà xi xita jhínga-ná. ¹⁶Xi komà iskan, kiiko nindaà-la Jacob kò ts'e ti-la nga kiì kihijìn jngodè ngajo itsjó ján Siquem; i'nde nándà tsatse Abraham xi tsatíjna ixti-la Hamor.

¹⁷K'e nga jye kjòchraà nachrjein nga kitasòn 'èn koni s'in kitsjaà tso'ba Nainá koni s'in tsajoókjod Abraham, jè naxandá Israel, 'nó kòkjìn-ya jñà xita-la ján Egipto. ¹⁸Ijchò nachrjein nga ijngodè xita kisakò xi xita skò-la tsibìjna ján Egipto; tanga xita jè, mìkiì beèxkon José. ¹⁹Xitaxá ítjòn jè, tsibíts'ia nga kiskoònachan-la xita jhínga-ná nga ki-jtseètoòn; kis'iin-la kjo'nó nga kitsjeiin takòn ngats'ìi ndí ixti-la mé-ne nga kàtiyaa yije-ne nga kàtachija tje-ne.

²⁰Tijñà-ne nachrjein koi, kits'iin Moisés. Ki'ndí jè, 'nó ndaà kji isén-la. Jàn sá kisikíjna'ma ni'ya-la xita jhínga-la. ²¹K'e nga ijchò síkíjna ijìn nandá, jè tsòti-la faraón kiskoétjò, kisijchá koni tsà ki'ndí ts'e. ²²Jè Moisés kiskoòta'ya ngats'ìi kjoachjine xi tjín Egipto. 'Nó ndaà kjohítsjeèn xi kis'e-la, ndaà kiichja tikoá ndaà kis'iin.

²³Moisés, k'e nga jye tjín-la ichán nó k'oaá s'in tsi'beé-la ikon nga mejèn kiikon xita naxandá Israel xikjín. ²⁴Moisés, k'e nga kijtseè nga ch'o tìnìkò jngodè xita Israel xikjín, tsasiko nga kisik'en xita Egipto mé-ne nga kòjndà-ne. ²⁵Moisés, k'oaá s'in tísikítsjeèn, maá-la tsà tímachiyaá-la jñà xita Israel xikjín nga jè Moisés sìikjeén Nainá nga sìikítsajnandeif; tanga jñà xita Israel mìkiì kjòchiya-la. ²⁶K'e nga komà inchijòn, Moisés kijtseè jò xita Israel xi nchikjaán-kjodè, mejèn-la kotekjaya-la, kitsò-la: “Jñò xi 'ndsè chiba, ¿mé-ne bixkàn-ko-nò xinguioo?” ²⁷Jè xita xi tìkjaán-ko xikjín, k'eé kiì jahitjen Moisés, kitsò-la: “¿Yá xi xitaxá kàsikíjna-lè kò xi ixkàlè kàtsò-lè xi it'aà tsajen?” ²⁸¿A tikoá mejèn-lè nga sìk'en-ná koni s'in kinik'in ngojña jè xita Egipto?” ²⁹Moisés, k'e nga kiì'nchré 'èn koi, tsanga-né; ján kiì kíjna i'nde nándà 'mì Madián. K'oaá s'in tsibìjna koni jngodè xita xi kjiin i'nde-la; jò ixti kis'e-la.

³⁰K'e nga jye ijchò ichán nó nga tíjna Madián, Moisés, tsatsejèn jngodè-la àkjale-la Nainá xi ya síjnajiin ni'in nándà títi jngodè yá na'yá ya chrañat'aà-la nindodè Sinaí, ya i'nde it'aà xìn nándà nangui kixì choòn. ³¹Moisés, k'e nga tìkotsejèn-la jè yá na'yá xi títi, tà kjòxkón-la koni s'in tíma; k'e nga isa chrañat'aà kiì kasijna nga isa ndaà skoe, kiì'nchré jta-la Nainá nga kiichja-la, kitsò: ³²“An-ná xi Nainá tsò-na xita jhínga-lè, Nainá

tsò-na Abraham, kò Isaac, kò Jacob.” Tanga jè Moisés tà tsatsé-né nga 'nó kitsakjòn, mikii kitsò-ikon nga kiskòotsejèn-la. ³³Jè Nainá kitsò-la Moisés: “Chjaàxin xojté xi titsjayi; jè i'nde náná tisijnasòin, i'nde tsjeè-né. ³⁴Ndaà tibe kjo'in xi nchisíkjeiin xita-na xi títajna Egipto. Jyeé ki'nchrè-la nga nchihojét'aà-na; koií xá kòbitjojen-na nga siikítsajnanandiaá. Koií xá tìchjà-lè, nchroboí, ján siikasén-lè Egipto.”

³⁵J'na xita Israel nas'in tsachrjekàngui Moisés k'e nga kitsò-la: “¿Yá xi xitaxá kàsíkijna-lè kò xi ixkàlè kàtsò-lè?”, tanga jè sobá Nainá kisikasén ján naxandá Egipto koni jngod xitaxá ítjòn xi kisikítsajnandeí xita Israel. Nainá kisikjeén jè àkjale xi tsatsejèn-jiin yá na'yá xi títi. ³⁶Jé Moisés xi tsachrjekàjiin xita Israel ján naxandá Egipto. Nainá kisikjeén Moisés nga 'nó kjìn kjoèkón kis'iin kóhokji Egipto, kò ya Ndáchikon Inì, kóhokji náná nangui kixì choòn nga ichán nó chinchimaya ndiyá. ³⁷Tijè-ne Moisés xi kitsò-la j'na xita Israel: “Nainá kochrjekàjiin jngod xi tì xita xinguiòo-nò, jè xi kichja ngajo-la Nainá koni 'an.” ³⁸Tikoáá tijè-ne Moisés xi tsibijnako xita naxandá Israel ya náná nangui kixì choòn, jè xi tsohóko àkjale ya nindod Sinaí, jè xi tsajmeiiko xita jchínga-ná nga kisikatoya-la 'én xi kitsjaà-la àkjale; tikoáá tijè-ne xi kitjoé-la 'én-la Nainá xi síkijnakon-ná mé-ne komà kisikatoya-ná j'na 'én.

³⁹Tanga j'na xita jchínga-ná, tsachrjenguií 'én xi kitsjaà Moisés, mikii kisikitasòn. K'oaá s'in kisikítsjeèn jiin inima-la, mejèn kiì l'jngod k'a-ne ján Egipto. ⁴⁰Kitsò-la jè Aarón: “Tìndaà i'nga-ná nainá xi kjiko-ná. Jè Moisés xi tsachrjekàjiin-ná ján nangui Egipto, mikii 'yaá mé xi komà-la.” ⁴¹K'eé tsibíndaà jngod xkósòn xi nainá kitsò-la xi isén-la nchraja ki'ndí kji; kisik'en cho kjojtò xi kitsjaà-la jè nchraja nga

kijtseèxkón, ikjoàn tsibíjna jngod-la s'eí xi it'aà ts'e xkósòn xi tij'na tsibíndaà-ne.

⁴²Koií kjoa-la tsasit'aàxin Nainá it'aà ts'e xita Israel. Kitsjaà'nde-la nga kijtseèxkón yije ni'ño xi t'jín ngajmii. K'oaá s'in tìchja jè xojon xi kiskii j'na xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

J'no xi xita naxandá Israel tsajòn, k'e nga ichán nó tsitjaayaà ndiyá ya náná nangui kixì choòn, kò kinik'eèn cho nga mejèn-nò kits'i kjojtò-ná, mìtsà 'an kiyaxkón-ná.

⁴³Majìn, ta saá kichijeèn ni'ya nikje-la Moloc,

kò ni'ño ts'e Renfán xi nainá 'mì-là; j'na isén xi tij'no tsibíndaà-nò nga kiyaxkón.

Koií kjoa-la nga kochrjekàjiin-nò i'nde tsajòn.

Ján siikasén-nò náná nga isa kjiiin-la Babilonia.

⁴⁴Yá náná nangui kixì choòn, j'na xita jchínga-ná kis'e-la Ni'ya Tsjeè xi nikje náná kjiyijòya kjoitxoma-la Nainá. K'oaá s'in kisindaà koni s'in tsatixoma-la Nainá jè Moisés k'e nga kitsò-la nga kátindaà jngod ni'ya koni kji isén-la ni'ya xi jye jè tsakó-la. ⁴⁵Ni'ya tsjeè jè xi nikje, j'na xita jchínga-ná kjòngatsja; j'na xita Israel xi tjiko Josué, j'iiko ni'ya jè, k'e nga jahas'en nangui ijndé náná Nainá kitsjaà-la kò tsachrjekàjiin nangui-la j'na xita naxandá xi kjeíí. Ni'ya jè, yaá kisi-jna skanda nachrjein ts'e xitaxá ítjòn xi David ki'mì. ⁴⁶Nainá, 'nó ndaà kisas-eèn takòn David. Kò jè David mejèn-la koiindaà jngod-la ni'ya náná jeya k'jna Nainá xi beèxkón j'na xita tje-la Jacob. ⁴⁷Tanga jè xitaxá ítjòn xi ki'mì Salomón, jè xi tsibíndaà jngod-la ni'ya Nainá. ⁴⁸Nainá xi 'nó 'nga t'jna, mìtsà ya t'jnaya ni'ya xi xita bíndaà. Jè xita xi kiichja ngajo-la Nainá kitsò:

⁴⁹Jè ngajmii, jè íxile-na náná otiixoma;

jè isò'nde, k'oaá ngaya-la koni jngod ìskon nãnda nchasòn ndsokoaà.

¿A komaá-nò nga kındaà jngod-ná ni'ya nãnda siikjáya? tsò Na'èn-ná.

⁵⁰ ¿A mìtsà 'an sobà xi tsibìndaà yije tsojmi koi?

⁵¹ Jè Esteban kitsò-isa-la:

—Jnò, kjit'aà nàchrjein, 'nó tájaàjiin tjin inima-nò, kò mikil ndaà na'ya koni s'in jnà xi mìtsà xita-la Nainá. Kjit'aà nàchrjein kondrà onguí-là Inima Tsjeè-la Nainá koni kis'iin jnà xita jchínga-nò. ⁵² Nijngod xita xi kiichja ngajo-la Nainá xi mì kondrà kil-la; kisik'en jnà xita xi j'i kénomí it'aà ts'e jè xita kixi xi tjinè-la nga kjoí. I'ndeí, nga jye j'i jè xita kixi, yaá kinìngatsja jnà xitaxá nga kisik'en. ⁵³ Jnò, nas'in it'aà ts'e àkjale-la Nainá kitjoé-nò kjotíxoma, tanga mikil níkitasòn.

K'e nga k'en Esteban

⁵⁴ K'e nga kil'nchré 'én xi kiichja Esteban, 'nó jti komà-la ijiin inima-la, chiba-la kinenè ni'ño xi kondrà ts'e Esteban. ⁵⁵ Jè Esteban, 'nó ndaà tjiin inima-la Inima Tsjeè-la Nainá. Kiskoòt-sejèn ngajmi; kijtseè kjoajeya-la Nainá nga Jesús ya sijnat'aà chrja kixi-la Nainá.

⁵⁶ Kitsò Esteban:

—Tíbe-ná ngajmi nga tixá; jè xi Ki'ndí-la Xita tsò-la yijo-la yaá sijnat'aà chrja kixi-la Nainá.

⁵⁷ Ngats'iì xita koi, tsibíchjoajto líká-la; ikjoàn 'nó kiskindàya; jngod k'a kil kóhotjín nga jahatjen Esteban; ⁵⁸ tsachrjekàjiin naxandá; kò jnà xita ndiso xi kitsját'in 'én xi kondrà kil-la Esteban, yaá tsibítsajnangui ndsoko jnà nikje-la nãnda sijná jngod xita ixti xi 'mì Saulo mé-ne nga komà tsibínè-ne ndajo nga kisik'en.

⁵⁹ K'e nga tísine ndajo, Esteban tíchjat'aà-la Nainá, kitsò:

—Na'èn Jesús, choétjoi inima-na.

⁶⁰ Esteban tsasijna-xkó'nchi, ikjoàn 'nó kiichja kitsò:

—iNa'èn, kì kindáá 'nì jé-la xita koi! K'e nga jye okitsò, k'en.

8 Jè Saulo, nga ya sijná tikoáá kisijn-god ikon nga kinik'en Esteban.

Mé kjoa-ne nga jè Saulo kitsobà'no xita-la Cristo

Kjòts'ia-ne nàchrjein jè nga 'nó kiitjngui kondrà-la xita ngats'iì xita naxandá-la Cristo ján Jerusalén. Kóhotjín xita-la Cristo kitsjohoba kóhokji nangui Judea kò Samaria. Tà jnà tsiningui-ne xita xi tsibíxáya-la Jesús. ² Tjín i'nga xita xi beèxkón Nainá, jnà tsibíhijiin Esteban. 'Nó kiskindàyakeè. ³ Tanga jè Saulo, 'nó kiitjngui kondrà-la xita naxandá-la Cristo. Xki xi ján ni'ya jahas'en nga kjo'no ochrje íchjín kò íchjá, ikjoàn kinís'en ndayá.

Mé xi komà ya nangui Samaria k'e nga kiichjaya 'én-la Nainá jè Felipe

⁴ Jnà xita xi kitsjohoba, xki xi ján kil nga kisika'bí 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ⁵ Jè Felipe, k'e nga ijchò naxandá Samaria, yaá tsibénomí it'aà ts'e Cristo [xita xi xó kisikasén-ne Nainá]. ⁶ Jnà xita Samaria nga kjin ma, k'e nga kil'nchré tikoá kijtseè jnà kjoxkón ndaà xi kis'iin Felipe, kóhotjín, isaá ndaà kil'nchré-isa koni s'in tsibénomíya-la. ⁷ Kjín xita xi inima ch'o-la neí tjiin inima-la kjòndaà-ne. Jnà inima ch'o-la neí, 'nó kjindáya k'e nga bitjojiin inima-la xita. Tikoáá kjín xita ima kjòndaà-ne xi mikil ma síhiníyá yijo-la kò xi tsáyá kjoàn. ⁸ K'oaá ma-ne nga jnà xita naxandá jè, 'nó tsja kis'e-la.

⁹ Ya Samaria tsibìjna jngod xita xi Simón ki'mì. K'e nga sa ítjòn, maá-la bín-daà. Kjín nó kiskoònachan-la xita xi ya i'nde-la nga chincháxkón-la nga kitsò: “An 'nó ndaà machiya-na.”

¹⁰Ngats'iì x̄ita ixti k̄o x̄ita jchínga, ndaà kiì'nchréñijon-là; kitsò:

—Jè x̄ita jè xi tse nga'ñó t̄jín-là it'aà ts'e Nainá.

¹¹Koí kjoa-là nga ndaà kiì'nchréñijon-là nga jye kò kjin nó konachan-là nga bincháxkón-là nga ñó ndaà ma-là bíndaà. ¹²Jñà x̄ita, k'e nga kòkjeiín-là 'én ndaà-là Nainá kó s'ín otíxoma Nainá kò it'aà ts'e Jesucristo xi jè Felipe t̄bénojmi, tsibít's'ia nga komà bautizar íchjín íchjá. ¹³Skanda t̄jè-ne Simón t̄koáá kòkjeiín-là; ikjoàn komà bautizar. Nándá tsajmeè Felipe, yaá tsajmeiiko Simón. Tà k'oaá ma-là nga t̄beè kjoxkón ndaà xi t̄s'ín Felipe k̄o kjoa xi okó kjoa jeya-là Nainá.

¹⁴Jñà x̄ita xi tsibíxáya-là Jesús xi t̄t-sajna Jerusalén, k'e nga kiì'nchré nga jñà x̄ita Samaria jyeè kòkjeiín-là 'én-là Nainá, kisikasén jè Pedro k̄o Juan. ¹⁵Jñà x̄ita koi, k'e nga jye ijchò Samaria, tsibít's'ibat̄jì jñà x̄ita xi jye kòkjeiín-là mé-ne nga t̄joé-là jè Iníma Tsjeè-là Nainá. ¹⁶Nga jè nachrjein jè, n̄i saá jngoò t̄joé-là Iníma Tsjeè-là Nainá. Sà tà jè it'aà ts'e Na'èn-ná Jesús komà bautizar x̄ita koi. ¹⁷Jè Pedro k̄o Juan, k'eé tsohòsòn-là tsja, ikjoàn kit̄joé-là Iníma Tsjeè-là Nainá.

¹⁸Jè Simón, k'e nga kijtseè nga jñà x̄ita xi tsibíxáya-là Jesús, ósòn-là tsja jñà x̄ita, n̄itoón t̄joé-là Iníma Tsjeè-là Nainá, jè Simón tsibít'aà-là t̄on jñà x̄ita-là Cristo, ¹⁹kitsò-là:

—'An, t̄koá t̄jìl-ná nga'ñó jè, mé-ne n̄ita yá x̄ita-ne xi kosòn-là ndsaa t̄koá t̄joé-là Iníma Tsjeè-là Nainá.

²⁰Jè Pedro kitsò-là:

—¡Kàtiyaàkoi t̄on-lè! Ngaji, k'oaá s'ín n̄ikítsjiin tsà maá bindaà-ná k̄jot̄jò xi tsjá Nainá. ²¹Ngaji mìkii t̄j'inde-lè it'aà ts'e xá jè nga jè iníma-lè mì kixi t̄jna nguixk̄on Nainá. ²²T̄ikájnoi jé-lè, nga ch'o tsò ya ijiin iníma-lè, k̄i t̄i jé

binchaàtsji-ne. Tijét'aà-là Nainá tsà koi nachrjein-là siìjchàat'aà-lè jé-lè. ²³Be-ná nga jè kjoaxitakòn xi t̄jjiin iníma-lè k̄o jè kjoach'o-lè mìkii tsjá'nde-lè nga ndaà 'nì.

²⁴Jè Simón k'eé kitsò:

—Sijét'aà-nò, t̄itsi'ba-là Nainá xi it'aà ts'an mé-ne nga mì k'oa s'ín komat'ian ngats'iì kjoa xi k'oa's'ín t̄itsa'mi-ná.

²⁵Jñà x̄ita xi tsibíxáya-là Jesús, k'e nga jye kitsjaá 'én it'aà ts'e Cristo t̄koá tsakóya 'én ndaà-là Nainá, kiì ijngoò k'a-ne ján Jerusalén. K'e nga chinchimaya ndiyá, kjin x̄ita naḡandá jtohá xi chja-ne Samaria tsibénojmi-là 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo.

Jè Felipe k̄o jngoò x̄ita Etiopía

²⁶Xi jye komà, jngoò àkjale-là Nainá kiìchja-là Felipe, kitsò-là:

—T̄isítjiin, t'in kixij ndiyá xi bit̄jokàt'aà-ne Jerusalén, fijen bijchó skanda Gaza.

(Ndiyá jè, yaá fahato ya 'inde it'aà xìn nándá nangui kixi choòn.)

²⁷Felipe, tsasítjen, kiì; ya iya ndiyá kisatiikjoò jngoò x̄ita x'in ts'e Etiopía xi 'nó 'nga xá t̄jín-là xi jye kjòxkiì-là nga mì t̄i íchjín siis'in-ne; tesorero t̄jín-là ts'e chjoón sko-là Etiopía xi 'mì Candace. Jerusalén j'ìl-ne x̄ita jè nga kiì ingo nándá beèxkón Nainá. ²⁸X̄ita jè, k'e nga t̄nchrobá-ne nangui-là, t̄jnaya carreta-là; t̄bixkejiin xojon xi kiskii Isaiás, x̄ita xi kiìchja ngajo-là Nainá. ²⁹Jè Iníma Tsjeè-là Nainá kitsò-là Felipe:

—T'in t̄j̄ingui-là carreta jè, tsjahijtakoii.

³⁰Felipe n̄itoón kiìt̄j̄ingui-là, kiì'nchré-là jè x̄ita nga t̄bixkejiin xojon xi kiskii Isaiás, x̄ita xi kiìchja ngajo-là Nainá; ikjoàn kiskònangui-là kitsò-là:

—¿A fiyaá-lè kó s'ín t̄ichja xojon xi t̄bixkejiin?

³¹Jè x̄ita etiope kitsò:

—¿Kó s'ín koma kjiya-na nga mì yá bénojmiya-na? K'ée tsibítsi'ba-la Felipe nga tsijin-jno carreta; yaá tsibijnayako.

³² Jè Xojon-la Nainá xi túbíxkejiin ts'e Isafas tsò-né:

Kiiko koni jngodè orrè nga kiì sík'en; k'oaá ngaya-la koni jngodè orrè ki'ndí xi mikii kjindáya k'e nga tísijno-la, k'oaá s'ín mikii kiichja k'e nga tsatojiin kjo'in.

³³ K'e nga tsachrjekàngui xita, mì kixi kisindaàjiin-la.

Nga mì yá xita tje s'e-la, niyá xi sijkítsjeèn,

nga jè, kinik'en-né i isò'nde.

³⁴ Jè xita etiope kitsò-la Felipe:

—T'iin kjondaà. Tènojmiya-ná yá-né xi k'oas'ín títso-la jè Isafas; ¿a k'jeif xita-né, a xi tije-ne yijo-la?

³⁵ Felipe tsibítsi'ako-ne jè xojon xi túbíxkejiin xita etiope; tsibénojmi yije-la it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Jesús. ³⁶ Koni s'ín nchifiya ndiyá, ijchò jngodè i'nde ñánda tjin nandá, kitsò xita etiope:

—I'nde jè, tjin nandá; ¿a mìtsà ndaà s'e tsà s'iaàn bautizar yijo-na?

³⁷ Felipe kitsò-la:

—Tsà koó inima-lè nga ndaà mokjeiin-lè koma-né.

Xita jè kitsò:

—Mokjeiin-na nga Jesús, jè xi Cristo xi Ki'ndí-la Nainá.

³⁸ Kò kitsjaà okixi nga tsasjna carreta, ikjoàn tsitajen ingajò, jahas'en-jiin nandá, jè Felipe kis'iin bautizar. ³⁹ K'e nga jye itjokàjiin-ne nandá, Felipe, tà nitoón kichijà; jè Inima Tsjeè-la Nainá kiiko; mì tì kiì kijtseèxkon-ne xikjín; tanga jè xita etiope, k'e nga tifi ya ndiyá, tsjaá jchán tjin-la. ⁴⁰ Jè Felipe k'e nga kjòchiya-la jye ya tjina naxandá Azoto; xki xi ján naxandá tsibénojmi 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo skanda k'e nga ijchò naxandá xi 'mì Cesarea.

Kós'ín komà k'e nga jè Saulo kòkjeiin-la it'aà ts'e Cristo

(Hechos 22:6-16; 26:12-18)

9 Saulo, xki xi ján i'nde bincháxkón-la xita xi kota'yat'aà-la Cristo nga mejèn-la sijk'en. K'oaá ma-ne nga kiikon jè no'miù itjòn, ² nga kisijé-la xojon xi tjin-la nga'ño xi k'oa ts'e jña ni'ya ingo sinagoga ján Damasco, mé-ne nga koma tsobà'ño-ne xita íchjin ko íchjá xi fit'aà-la jè ndiyá xitse-la Cristo; ikjoàn kjinchrobàko Jerusalén nga sijkítsajna ndayá. ³ K'e nga nchifiya ndiyá nga jye kjòchrañat'aà-la naxandá Damasco, tà nitoón kjòhiseèn jngodè itjandii-la jngodè ni'ín xi inchrobà-ne ngajmiù. ⁴ Jè Saulo kiskaàjndoòt'aà nangui, ikjoàn kiì'nchré-la 'én xi kiichjajiin isén xi kitsò:

—Saulo, Saulo, ¿mé-ne 'an tì'mitjingui kondra-ná?

⁵ Saulo kitsò:

—Yá-né ngaji, Na'èn?

Jè xi tichja kitsò:

—'An-ná Jesús xi tì'mitjingui kondra-ná. Tijii tìyatoòn-ne yijo-lè, k'oaá ngaya-la koni tsà nchraja tsjón-la jè yá xi bínès'en-la nei-la.

⁶ Saulo, tsí tsatsé-né; tsí ndaà kitsakjòn; k'ée kitsò:

—Na'èn, ¿mé xi mejèn-lè nga 'an s'iaàn?

Jè Na'èn-ná kitsò-la:

—Tisítjiin, titjás'en-jiin naxandá; yaá s'enojmi-lè mé xi s'iin.

⁷ Jña xita xi tjiko Saulo, tà kisinchaà-né nga 'ño kitsakjòn; kiì'nchré-la jè xi tichja tanga mikii kijtseèxkon yá xi tichja. ⁸ Jè Saulo, tsasitjen-t'aà-ne nangui, tanga k'e nga kiskí'a xkon mì tì kiì kjòtsejèn-la. Tà jña xita xi tjiko kitsobàt'aà, kiiko ján Damasco. ⁹ Jàn nachrjein tsibijna nga mì tì kiì kotsejèn-la; nimé xi kiskine tikoà nimé xi kits'iì.

¹⁰ Ya naxandá Damasco tǐjna jngodò xitǎ xi kota'yàt'aà-la Cristo xi 'mì Ananías; Nainá kiichja-la nga tsatsejèn jngodò-la kjoa koni tsà nijǎnǎ tǐ'biil-la, kitsò-la:

—¡Ananías!

Kiichja Ananías kitsò:

—¿Mé-ne Na'èn? ¿Mé xi mejèn-lè?

¹¹ Jè Na'èn-ná kitsò-la:

—Tisítjin, t'in jè calle xi 'mì Calle Kixi, ya ni'ya-la Judas; ya tinchátsji jngoií xitǎ xi 'mì Saulo xi ya i'nde-la Tarso. I'ndeí, tǐbtsi'ba-né. ¹² Saulo jyeé kòbeè jngodò kjoa koni tsà nijǎnǎ tǐ'biil-la xi tsò: jngodò xitǎ xi 'mì Ananías kòbijchókon nga kòhósòn-la tsja nga kòmandaà ijn-godò k'a-ne xkon.

¹³ Ananías, k'e nga kiì'nchré kitsò:

—Na'èn, tǐjin-na, kǐjn xitǎ jye tsibénojmi-na nga 'nó ch'o kjoàn xitǎ jè; jè-né xi 'nó tǐbeètoòn xitǎ tsiji ján Jerusalén. ¹⁴ I'ndeí koíí xá j'ii-ne skanda ijndé, tǐjn-la okixi it'aà ts'e nòmii íjòn nga tsòba'nó ngats'ii xitǎ xi mokjeín-la it'aà tsiji.

¹⁵ Nainá kitsò-la Ananías:

—Tich'oín xitǎ jè; xó jaàjin-na; k'oaá s'ín kochjeén-na nga jè kichjaya it'aà ts'an nga tǐtsa isò'nde nguixkon ngats'ii xitǎ xi mitsà xitǎ judío kò xitǎxá íjòn-la, tǐkoá jǎn xi xitǎ Israel. ¹⁶ 'Aán kokoò yije-la kjo'in xi 'nó tse siikjeín xi kjoa ts'an.

¹⁷ Ananías kii nǎnda tǐjna Saulo; ja-has'en ni'ya. Tsohósòn-la tsja, kitsò-la:

—Ndsè Saulo, jè Na'èn-ná Jesús xi kiichja-lè ya iya ndiyá k'e nga tjinchroboí, jè kásikasén-na nga kotsejèn ijn-godò k'a-lè tǐkoá sijiin inima-lè Inima Tsjeè-la Nainá.

¹⁸ Saulo, nitóon kitjaàxin-la xkon xi koni kjoàn chrjoa ton-la tǐn. Ikjoàn kjòtsejèn ijn-godò k'a-la. K'ée tsasítjen, ikjoàn komà bautizar. ¹⁹ Saulo, tsakjèn; ikjoàn kis'e ijn-godò k'a-la nga'nó. Tsibijnako chiba nachrjein jǎn xitǎ xi kota'yàt'aà-la Cristo xi tǐtsajna Damasco.

Kós'in komà nga jè Saulo kiichjaya 'én-la Cristo

²⁰ Saulo, nitóon tsibíts'ia nga kiichjaya it'aà ts'e Jesús ya ngats'ii ni'ya in-gò sinagoga nga jè Jesús, jè xi Ki'ndí-la Nainá. ²¹ Ngats'ii xitǎ xi kiì'nchré-la tà kjòxkón-la; kitsò-la xikjín:

—¿A mitsà jè xitǎ jè xi tsangatjingui-la xitǎ ján Jerusalén, jǎn xi mokjeín-la it'aà ts'e Jesús? ¿A mitsà tǐkoá koíí xá j'ii-ne íjndé nga ndayá kjiko yije xitǎ koi, ikjoàn siingatsja nòmii íjòn?

²² Tanga Saulo, isaá 'nó tse nga'nó tǐsijiin inima-la nga chjaya. Jǎn xitǎ judío xi tǐtsajna Damasco, skanda mì tǐ kii beè-ne kós'in siikitsjeèn koni s'ín tsakóya Saulo nga nguì 'én kixi-né nga Jesús, jè xi Cristo [jè xi xó kisikasén-ne Nainá].

K'e nga jè Saulo tsanga-la xitǎ judío

²³ Nga jye komà kǐjn nachrjein, jǎn xitǎ judío, tsajoóya-ne nga siik'en Saulo. ²⁴ Tanga jè Saulo kiì'nchré koni s'ín tsajoóya-ne nga jǎn xitǎ judío, kò nachrjein kò nitjen kisikinda, tsibitsaj-najto xotjoa-la naxandá nga mejèn-la siik'en. ²⁵ Tanga jǎn xitǎ-la Saulo, k'e nga jǎn, kiiko, kisikínaya jngodò nisiyá xi je kji; ikjoàn kiskinís'en-kjá nǎnda tǐx'á chiba jè chrjó xi tǐjndii-la naxandá kò yaá kiskinijen-jno jè chrjó, mé-ne komà tsanga-ne.

K'e nga tsibijna Jerusalén jè Saulo

²⁶ Saulo, k'e nga ijchò-ne ján Jerusalén, mejèn-la nga ya koahijtakò jǎn xitǎ xi kota'yàt'aà-la Cristo, tanga ngats'ii xitǎ koi, tà kitsakjòn-la, nga mìkii kòkjeín-la tsà kixi kjoa nga tǐkoá ya kota'yàt'aà-la Cristo. ²⁷ Tanga jè Bernabé k'ée kiiko nǎnda tǐtsajna xitǎ xi tsibíxáya-la Jesús. Tsibénojmi-la nga jyeé jahatjia-la k'e nga kijtseè Na'èn-ná Jesús nga kiichja sobà-la ya iya ndiyá k'e nga tǐfi Damasco;

tikoáá tsibénojmi-la nga ján Damasco 'nó ndaà kiichja it'aà ts'e Jesús, mikii kitsakjòn. ²⁸ Saulo, yaá tsibijnako jña xita xi tsibíxaya-la Jesús; yaá tsajmeiko Jerusalén. Mikii kitsakjòn nga kiichjaya it'aà ts'e Jesús. ²⁹ 'Nó kiichjako jña xita judío xi 'én griego chja nga tsajoókjoòko xikjín; tanga jña xita koi tsohótsji'nde-la kó s'in sílko nga mejèn-la sík'en Saulo. ³⁰ Jña xita xi 'ndse joó it'aà ts'e Cristo, k'e nga kiinchré 'én koi, kiiko Saulo ján Cesarea, ikjoàn kisikasén skanda ján Tarso.

³¹ Ngats'ii xita naxandá-la Cristo, 'nchán tsibitsajna kóhotjín naxandá xi chja-ne nangui Judea, Galilea ko Samaria; ni ti mé kjoasii kis'e-ne. Kis'e-isa-la nga'nó ts'e inima-la nga isa ndaà kijtseèxkón Nainá; jè Inima Tsjeè-la Nainá isaá ndaà tsasiko nga isa kjìn komà xita-la Cristo.

Kós'in komà k'e nga kjòndaà-ne Eneas

³² Jè Pedro, k'e nga tsajmeèsòn i'nde koi, tikoáá kiikon xita-la Cristo xi tít-sajna ya naxandá Lida. ³³ Ya tjna jngoò xita xi 'mì Eneas; jyeé tjin-la jiin nó nga kijna xk'én, mikii ma síkjaníyá yijo-la. ³⁴ Pedro kitsò-la:

—Eneas, jè Jesucristo tísindaà-lè. Tísitjiin, tixkóyi nijnaà-lè.

Eneas, nitoón tsasítjen. ³⁵ Ngats'ii xita xi tít-sajna ya naxandá Lida ko Sarón, kijtseè Eneas nga tsajmeè-ne, ikjoàn kòkjeiin-la it'aà ts'e Na'èn-ná Jesús.

K'e nga jaáya-la

Dorcas it'aà ts'e kjoabiyaà

³⁶ Ya naxandá Jope tjna jngoò chjoón xi kota'yat'aà-la Cristo: Tabita 'mì. Jè 'én griego, Dorcas 'mì. [Jè 'én tsaján, Naxín tsò-ne.] Chjoón jè, 'nó ndaà xita, tikoáá ndaà síchjât'aà-la xita ima. ³⁷ Jña nachrjein koi, chjoón jè, kjòxk'én koa k'en. K'e nga jye kisihingáya, kiiko, kisikájnyaya ni'ya xi ma-ne jò piso. ³⁸ Jè

naxandá Lida yaá kijnat'aà chraña-la Jope. Jña xita xi kota'yat'aà-la Cristo kiinchré nga ya tjna Lida jè Pedro. Kisikasén jò xita x'in xi kií kítsi'ba-la, kitsò-la:

—Ki nikachrjein-jèn, nitoon nchrobáchón-nájen.

³⁹ Pedro, k'e nga kiskaat'aà-la okixi, nitoón tsasítjen; tsoháijtako xita koi. K'e nga ijchò Jope, kiiko nánnda kina mik'en; jahas'en ni'ya. Ngats'ii íchjín ka'àn xi tít-sajna ijchò kinchat'aà-la Pedro nga kjindáya; tsakó-la x'ió ko nachro xi tsibíndaà Dorcas k'e nga tisa tjinakon. ⁴⁰ Pedro tsachrje yije ni'ya jña xita koi; ikjoàn tsasixkó'nchi, kiichjat'aà-la Nainá; k'ée kiskoð'an jè mik'en, kitsò-la:

—¡Tabita, tísitjiin!

Jè mik'en, kiskix'angui-ne xkon. K'e nga kijtseè Pedro, tsibijna kixi. ⁴¹ Pedro kitsjaà-la tsja, kisikasítjen; ikjoàn kiichja-la xita-la Cristo ko jña íchjín ka'àn; tsakó-la Dorcas nga tjinakon-né. ⁴² Kjoa jè, ki'ya yijeè-la kóhokji Jope; kjìn xita kòkjeiin-la it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo. ⁴³ Jè Pedro, kjìn nachrjein tsibijna ya Jope, ya ni'ya-la xita xi 'mì Simón chjinechrjoa.

K'e nga jè Cornelio kiichja-la Pedro

10 Ya naxandá Cesarea tsibijna jngoò xita xi 'mì Cornelio, jè xi xita skò-la ts'e soldado xi jngoò sindo ma-ne xi ya chja-ne xi 'mì Italiano. ² Jè Cornelio, ngats'ii xita ni'ya-la, ndaà beèxkón Nainá, tikoáá tsakjón-keè Nainá. Ndaà síchjât'aà-la jña xita ima xi ni mé tjin-la. Kjit'aà nachrjein bítsi'ba-la Nainá. ³ Jngoò nachrjein, ijchò-la tsà xi jàn nga nguixòn, tsatsejèn jngoò-la kjoa koni tsà nijná tí'biil-la nga jahas'en jngoò àkjale-la Nainá ya ni'ya nánnda tjna; kitsò-la:

—¡Cornelio!

⁴ Jè Cornelio, k'e nga kiskoð'an àkjale, tà kitsakjòn-la, kitsò-la:

—¿Mé xi mejèn-lè na'èn?

Jè àkjale kitsò:

—Jyeé ijchò kaàt'aà-la Nainá jè kjoa bítsi'ba-lè kò kjoa nga nichját'aà-la xita imá xi nì mé t́jín-la. Jè Nainá ndaà sasén-la. ⁵ T́ikasín xita-lè ján naxandá Jope; kàtikjaá Simón xi t́ikoa Pedro 'mì. ⁶ Ya t́jna ni'ya-la xita xi t́ikoa Simón 'mì xi chrjoa-la cho síhinda. Jè ni'ya-la yaá kijnandù ndáchikon. Jè keènojímì-lè mé xi s'jin.

⁷ K'e nga jye kù-ne àkjale-la Nainá xi t́ichjako Cornelio, kùichja jò-la xita ch'nda-la koa jngodò soldado xi ndaà beèxkón Nainá xi ya síxát'aà-la. ⁸ K'e nga jye tsibénojímì yije-la ngats'ìl kjoa xi kù'nchré, ikjoàn kisikasén ján naxandá Jope.

⁹ K'e nga komà nchijòn, ijchò-la tsà nchisen, jñà xita koi, jyeé kjomeè bijchó chraña-la naxandá Jope. Tijè-ne hora jè Pedro, tsijin isò'nga ni'ya nga kùl kít'si'ba-la Nainá. ¹⁰ Pedro, jyeé 'nó kjòhòjò-la; mejèn-la nga kokjen, tanga t́ikonaá-la, k'ée t́isindaà tsojmì xi skine; tsatsejèn jngodò-la kjoa koni nijná t'biil-la. ¹¹ Kijtseè nga t́ixá ngajmì; inchrobàjen jngodò nikje skanda it'aà nangui xi 'nó teè kji, t́jít'aà'nó nga ñijòn chrjangui-la. ¹² Jè nikje, yaá t́tsajna yije cho xi t́jín i it'aà nangui xi ñijòn ma ndsoko kò jñà cho xi bifejno yijo-la nangui, ngats'ìl cho xi t́jín-la jngaá xi t́jima ijin isén. ¹³ Jè Pedro kù'nchré jngodò 'én xi kitsò-la:

—Pedro, t́isítjin, t́ik'in cho koi, chinii.

¹⁴ Kitsò Pedro:

—Na'èn, majìn; nì saà jngodò k'a tsojmì tjé kínee xi xkón t́jín it'aà ts'e kjotíxoma.

¹⁵ Pedro, ijngodò k'a kù'nchré 'én xi kitsò-la:

—Tsojmì xi Nainá jye kisitsjeè nga ma chjine, kì tsojmì tjé mì-la.

¹⁶ Jè kjoa ts'e nikje, jàn k'a okomà. Ikjoàn tsijin ijngodò k'a-ne ján ngajmì. ¹⁷ Pedro, t́isikísjeèn kó tsòya-ne jè kjoa xi kijtseè. Tík'ée-ne ijchò kinchajto

xotjoa ni'ya jñà xita xi kisikasén Cornelio nga jye kiskònangui ñanda-ne ni'ya-la Simón. ¹⁸ Kiskònangui, a yaá t́jna jngodò xita xi Simón 'mì, t́ikoa t́jít'aàsòn 'ín-la nga Pedro 'mì. ¹⁹ Jè Pedro, tákó k'ée t́isikísjeèn jè kjoa xi kijtseè, jè Inimá Tsjeè-la Nainá kitsò-la:

—Jàn ma xita xi jì ótsji-lè. ²⁰ T́isítjin, titjoiin, kì jò 'beé-la takòin nga 'mikoji; jñà xita koi, 'aán kàsikasén.

²¹ Jè Pedro inchrobàjen ñanda 'ncha xita xi kisikasén Cornelio, kitsò-la:

—'An-ná xi binchaàtsji-ná; ¿mé xá xi kòf'i-nò?

²² Jñà xita koi kitsò:

—Jè kisikasén-najen xita sko-la soldado xi 'mì Cornelio, jngodò xita kixi xi ndaà beèxkón Nainá, t́ikoa jè, ndaà yaxkón it'aà ts'e naxandá Israel. Jngodò xó àkjale-la Nainá k'oa kitsò-la nga ngaji skínikjaá-lè nga k'óin ni'ya-la mé-ne nga kénojímíya-la 'én xi jì tihokodýi.

²³ Jè Pedro kisikas'en ni'ya-la; yaá kisikjáyako jngodò nitjen. Xi komà nchijòn, kiiko xita koi; t́ikoaá tsobahijtako i'nga xita xi mokjeín-la it'aà ts'e Cristo xi t́tsajna ya Jope.

²⁴ Xi komà nchijòn ijchò Cesarea; jyeé t́ikona jè Cornelio; jyeé t́tsajna xita xikjín kò amigo-la xi ndaà óko xi xó kisik'nchré-ne. ²⁵ K'e nga jye ijchò Pedro, jè Cornelio itjo ni'ya nga kisihixat'aà; tsasixkónchit'aà-la nga kijtseèxkón. ²⁶ Tanga jè Pedro kisikasítjen, kitsò-la:

—T́isítjin; 'an, t́ikoaá ta xita-ná koni ngaji.

²⁷ Jè Pedro, nga t́hóko Cornelio, jahas'en ni'ya; kijtseè nga 'nó kjìn ma-ne xita xi ya t́tsajna. ²⁸ Pedro kitsò-la:

—Jñò, t́jiiin-nò nga jñà xita judío mìkìl t́j'nde-la nga jñà xita xi xìn i'nde-la s̀ingàsòn-kò, mìkìl ma kjoas'en ni'ya-la xi mitsà xita judío. Tanga Nainá tsibénojímíya-na nga nijngodò xita xi koma xán-la: jñò, taxkì xita-nò kò xi-

tà tǵé-nó nga nguixkɔn Nainá. ²⁹ Koií kjoa-là k'è nga ijchò nokjoà-ná, mikii kisitájaàǵnaà, nitoón inchrobà. Jè xi kjò-nanguia, ¿mé xá xi nokjoà-ná?

³⁰ Cornelio kitsò:

—Tǵín-là ñijòn nàchrjein, tǵjè-ne hora jè nga xi jàn nga nguixòn, k'è nga tǵichjàt'aà-là Nainá i ni'ya-na, tà nitoón tsatsejèn jngòò xǵta xi tsasijna nguixkoaàn; 'nó ote kji nikje-là. ³¹ Kitsò-na: “Cornelio, jè kjoa bítsi'ba-lè jye kina'yà-là kɔ jye ki'ya-là nga nguixkɔn Nainá koni s'ín nǵichjàt'aà-là xǵta imà xi nì mé tǵín-là. ³² Tǵikasín xǵta-lè ján naxandá Jope, kàtǵikjaá Simón xi tǵikoa Pedro 'mì. Ya tǵjna ni'ya-là xǵta xi tǵikoa Simón 'mì xi chrjoa-là cho síhinda. Jè ni'ya-là yaá kijnandiì ndáchikon.” ³³ K'oaá komà-ne nga nǵiton kiskinǵikjaà-lè. Ndaà kà'nè-ne nga kànchroboì. Kóhotǵín-jen íi tǵitsajna-jen nga nguixkɔn Nainá mé-ne nga kiná'ya yije-jen mé okixi xi kitsjaà-lè Nainá nga kénojmí-nájen.

K'è nga kiichja Pedro ya ni'ya-là Cornelio

³⁴ Pedro tsibíts'ia nga kiichja, kitsò:

—Kixíi kjoa, tǵbe-ná nga Nainá mikii faájiin nǵta yá xǵta-ne, tà ngásòn fiko yije. ³⁵ Nainá kjoétjò-né nǵta yá xǵta-ne nǵta ñánda-ne i'nde-là xi beèxkón Nainá xi tǵikoa s'ín kjoakixi. ³⁶ Nainá kisikasén 'én-là ya naxandá Israel; tsibénojmíya-là 'én ndaà-là nga 'nchán kǵitsajnaoá Nainá it'aà ts'e Cristo, jè xi otixoma-là ngats'iì xǵta xi tǵín isò'nde. ³⁷ Jñò, ndaà tǵjiin-nò koni s'ín komà kóhokji nangui-là xǵta judío, kjòts'ia-ne i'nde Galilea k'è nga jye kiichjaya Juan xi kjoa ts'e bautismo. ³⁸ Tǵjiin-nò nga jè Jesús xi Nazaret ts'e, Nainá xó jaàjiin-ne nga kitsjaà-là Inima Tsjeè-là kɔ nga'ño. Nǵta ñánda-ne nga tsajmeè Jesús, ndaà tǵín kjondaà xi kis'iin; kisindaà-ne xǵta

xi kjo'in nchisǵkjeiín it'aà ts'e xǵta neíi. Koií k'oa's'ín kis'iin-ne nga jè Nainá tǵj-nako. ³⁹ K'oaá ma-ne bènøjmí-jen nga xkoón ki'ya-najen ngats'iì kjondaà xi kis'iin Jesús ya nangui-là xǵta judío kɔ Jerusalén. K'è nga komà iskan, jñà xǵta kisik'en Jesús, tsibítjohónguit'aà krò. ⁴⁰ Tanga nga ijchò jàn nàchrjein Nainá kisikjaáya-là kɔ k'oaá s'ín kis'iin nga kiyaxkon i'ngòò k'a-là nga jye jaáya-là. ⁴¹ Mǵtsà ngats'iì xǵta naxandá kǵjtseèxkon, tà ngajen-nájen xi xó kjòt-seé kitjaàjiin-najen mé-ne nga koma kénøjmí-jen xi it'aà ts'e, ngajen-nájen xi chichiko-jen tǵikoa ki'yòko-jen k'è nga jye jaáya-là. ⁴² Jè Jesús tsibít'in-najen nga kinókojaya-jen kɔ kénøjmí kixi-lajen xǵta naxandá nga jè Jesús, k'oaá s'ín kisǵkǵjna Nainá koni xǵtaxá ítjòn nga jè bíndaàjiin-là xǵta xi tǵtsajnakon kɔ xi jye k'en. ⁴³ Ngats'iì xǵta xi kiichja ngajo-là Nainá, k'oaá s'ín tsjá 'én nga ngats'iì xǵta xi mokjeiín-là it'aà ts'e Cristo, it'aà ts'e-né nga jchat'aà-là jé-là.

K'è nga kitjoé-là Inima Tsjeè-là Nainá jñà xi mǵtsà xǵta judío

⁴⁴ Tákó tǵk'ée tǵichja isa Pedro, ngats'iì xǵta xi nchi'nchré-là itjojen-nè Inima Tsjeè-là Nainá. ⁴⁵ Jñà xǵta judío xi tǵikɔ Pedro [xi tǵikoa jye mokjeiín-là it'aà ts'e Cristo], tà k'oaá komà-là k'è nga kǵjtseè nga jñà xi mǵtsà xǵta judío, tǵikoa ndaà itjojen-nè jè Inima Tsjeè-là Nainá. ⁴⁶ Nga kiì'nchré-là nga chja xi kje'íi 'én, tǵikoa chjat'aà-là Nainá nga 'nó jeya síkǵjna. ⁴⁷ K'ée kitsò Pedro:

—Mǵ-la kiì koma kǵchakjaya-là jñà xǵta koi nga koma bautizar nga jyeè kàtjoé-là Inima Tsjeè-là Nainá koni s'ín kitjoé-ná jñá.

⁴⁸ Jè Pedro kitsjaà okixi nga koma bautizar xǵta koi it'aà ts'e Na'èn-ná Jesu-cristo. Ikjoàn jñà xǵta tsibítsi'ba-là Pedro nga kàtǵjnako chiba nàchrjein isa.

**Mé 'én xi kiichja Pedro nga
tsibénojmi-là xita naxandá-là
Cristo ján Jerusalén**

11 Jñà xita xi tsibíxáya-là Jesús ko xita xikjín xi 'ndse joó it'aà ts'e Cristo xi títsajna nangui Judea, ki'nchré nga jñà xi mìtsà xita judío tikoáá jye kòkjeiín-là 'én-là Nainá. ²Jñà xita judío xi mokjeiín-là it'aà ts'e Cristo tsohótiko Pedro, k'e nga ijchò-ne ján Jerusalén. ³Kitsò-là:

—¿Mé-ne ya kii-ne ni'ya-là xi taxki xita xi mìtsà xita judío, skanda yaá chichikoi?

⁴Jè Pedro k'ée tsibíts'ia nga ndiyá ndiyá tsibénojmi yije-là koni s'ín komàt'in; kitsò-là:

⁵—K'e nga tijnáa ján naxandá Jope, nga tichjàt'aà-là Nainá, tsatsejèn jngod-na kjoa koni tsà nijná tí'biì-na, jngod nikje kijtsee xi 'nò te kji, tjí'no nga ñijòn chrjangui-là xi ngajmii inchrobàjen-ne, j'ii skanda nãnda tijnáa.

⁶K'e nga kiskoòtsejèn-là, ndaà kijtsee nga títsajnyaya cho xi tjin i it'aà nangui xi ñijòn ma ndsoko ko cho ts'en xi tjin jjiin ijná, ko cho xi bifejno yijo-là nangui, ngats'ii cho xi jngaá tjin-là xi tjímajiiin isén. ⁷Ki'nchré jngoaà 'én xi kitsò-na: “Pedro, tísítjiiin, tik'iin cho koi, chinii.” ⁸'An kixan-là: “Majin Na'èn, 'an, ni saà jngod k'a tsojmi tjé kinee xi xkón tjin it'aà ts'e kjotíxoma.” ⁹Xi ma-ne jò k'a, ijngod k'a kiichja-na ján ngajmii kitsò-na: “Tsojmi xi Nainá jye kisitsjeè nga ma chjine, ki tsojmi tjé 'mì-là.” ¹⁰Jè kjoa koi, jàn k'a okomà. Ikjoàn tsijin yije ijngod k'a-ne ján ngajmii. ¹¹Tjje-ne hora, jàn xita ijchò kátsji-na ya ni'ya nãnda tijnáa xi ján inchrobà-ne Cesarea xi xó kisatiixá-là. ¹²Jè Inima Tsjeè-là Nainá kitsò-na: “Tikoi xita koi; ki jò beè-là takoin nga tsjáhihtakoi; tikoáá tsoháhihtako-na jñà xita 'ndsè xi joòn ma-ne xi i

títsajna; ijchò-jen ya ni'ya-là jè xita xi kiskinikjaá-na, ikjoàn tsitjaàs'en-jen ni'ya-là.” ¹³Xita jè tsibénojmi-najen nga jngod xó àkjale kijtsee ya ni'ya-là xi kitsò xó-là: “Tikasín xita ján naxandá Jope nga kátikjaá jè xita xi 'mì Simón xi tikoá Pedro 'mì. ¹⁴Jè tsjá-lè 'én nga kitjokájnoð kjo'in kjoa ts'e jé-nò, ngaji ko ngats'ii xita ni'ya-lè.” ¹⁵K'e nga tsibíts'ia nga tsibénojmi-là, jè Inima Tsjeè-là Nainá, niotoón itjojen-nè jñà xita koi koni s'ín komàt'iaán jñà nga sa tats'en-là kjoa. ¹⁶K'ée tsibítsjeèn-na koni s'ín kitsò Na'èn-ná Jesús nga kitsò: “Jè Juan, nandá kis'iin-ne bautizar, tanga jñò, koó Inima Tsjeè-là Nainá koma-nò bautizar.” ¹⁷Tsà Nainá k'oas'ín sasén-là nga tikoá tsjá kjotjò-là jè Inima Tsjeè-là koni s'ín kitsjaà-ná jñà k'e nga kòkjeiín-ná it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo, ¿'an, mé-ne kondra kótijna-là Nainá?

¹⁸K'e nga ki'nchré 'én koi, jyò tsibit-sajna. Jeyaá kisikijna Nainá, kitsò:

—¿Kixii-là kjoa nga jñà xi mìtsà xita judío, tikoá tsjá-là kjondaà Nainá mé-ne nga siikájno-ne jé-là ko mì ti jé kohótsji-ne mé-ne nga s'e-là kjoabina-chon ts'e inima-là!

**K'e nga kinikasén Bernabé ján
naxandá Antioquia**

¹⁹K'e nga jye k'en Esteban, jñà xita xi mokjeiín-là it'aà ts'e Jesús kitsjohoba, koi kjoa-là nga 'nò kiitjinguikeè xita. Tjin xi kii ján nangui Fenicia ko Chipre ko naxandá Antioquia. Xita koi, k'e nga ijchò i'nde koi, tsibénojmi-là 'én-là Cristo jñà xita judío xi ya títsajna tanga xi taxki xita, majin. ²⁰Jñà xita xi kitsjohoba, tjin i'nga xi ján i'nde-là nangui Chipre ko naxandá Cirene. K'e nga ijchò ya naxandá Antioquia tikoáá tsibénojmi-là jñà xita xi mìtsà xita judío 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Jesús xi otíxoma-ná. ²¹Nainá kitsjaà-là nga'nò; kjin xita koi

kòkjeín-là it'aà ts'e Cristo, jahatjìya-là kjohítsjeèn-là, kiit'aà-là Na'èn-ná.

²² Jñà xita naxandá-là Cristo xi títajna Jerusalén ki'nchré koni s'ín tíma ján Antioquía. Kisikasén jè Bernabé. ²³ Bernabé, k'e nga ijchò Antioquía, kijtseè nga jè Nainá ndaà tísichikon-t'in xita koi. Tsja jchán komà-la. K'ée isa ndaà tsibít'in yije-là nga ko iníma-là isa ndaà kàtjít'aà-là Na'èn-ná. ²⁴ Jè Bernabé, ñó ndaà xita; ndaà tjiin iníma-là Iníma Tsjeè-là Nainá; tikoáa ndaà mokjeín-là it'aà ts'e Nainá. K'oaá s'ín komà-ne nga isa kjiin xita jahas'en-t'aà-là Na'èn-ná Jesús.

²⁵ Nga komà iskan, Bernabé kii ján Tarso nga kii kátsji Saulo. ²⁶ K'e nga jye kisakò-la, kiiko ján Antioquía. Jngodò nó tsibítsajnakò jñà xita naxandá-là Cristo; koií xá kis'iin nga kjìn xita tsakóya-là. Yáá kisit'aà 'ín ítjòn nga xita-là Cristo 'mì ngats'iì xita xi kota'yàt'aà-là Cristo.

²⁷ Nachrjein koi ijchò i'nga xita xi kiichja ngajo-là Nainá ján Antioquía xi inchrobà-ne Jerusalén. ²⁸ Jngodò xita xi 'mì Agabo, tsasijna kixi, kiichja nga jè Iníma Tsjeè-là Nainá tsibít'in-là, kitsò nga títjtsa isò'nde kjinchrá 'nó kjoíí. 'Èn jè, k'oaá s'ín tsitasòn k'e nga tsibijna xitaxá ítjòn ján Roma jè xi 'mì Claudio. ²⁹ Jñà xita xi kota'yàt'aà-là Cristo xi títajna Antioquía tsajoóya-ne nga siikasén-là nga'ñó xita xíkjin xi títajna nangui Judea koni kji bijchó nga'ñó-là nga jngodò ijngodò. ³⁰ Koni s'ín tsajoóya-ne, k'oaá s'ín kisikitasòn. Jè Bernabé kò Saulo, kiiko kjotjò jè ján nangui Judea nga kisìngatsja jñà xita jchínga xi tjin-là xá ts'e naxandá-là Cristo.

Kó s'ín komà nga itjo ndayá Pedro

12 Tijnà-ne nachrjein koi, jè Herodes xi xitaxá ítjòn tijná, kitsjaà okixi nga kitsobà'ñó i'nga xita naxandá-là Cristo mé-ne nga koma skoetoòn-ne. ² Tsatíxá nga kichá ndojò

kisik'en-ne Jacobo, 'ndse Juan. ³ Jè Herodes, k'e nga kijtseè nga tsja komà-là jñà xita judío nga jye k'en Jacobo, ikjoàn kitsobà'ñó Pedro jè nachrjein k'e nga bitjo s'eí nga kjèn inchrajín xi tsjin-là na'yo san. ⁴ Kiskinìs'en ndayá. Chrj'oòn jngodò soldado kisikinda ya iya ndayá; nijòn kisikinda nga indiaà indiaà. Kjohítsjeèn-là Herodes, jè-né k'e nga jye kjoehet'aà s'eí Paxkò kochrje ndayá mé-ne jñà xita naxandá tsjá 'én nga kiyá Pedro. ⁵ Jè Pedro, ndaá tímakinda iya ndayá; kò jñà xita naxandá-là Cristo, mikii jyò tsibítsajna nga 'nó ndaà nchisjít'aà-là Nainá it'aà ts'e Pedro.

⁶ Jè nachrjein k'e nga mejèn-là Herodes nga siingatsja xita naxandá jè Pedro, tijè-ne nitjen, kjiinafè'nchò osen-là jò soldado; jò na'ñó kichá cadena tjit'aà'ñó-ne; jñà soldado xi i'nga yaá nchisikinda xotjoa ndayá. ⁷ Tà nitóon tsatsejèn jngodò àkjale-là Nainá ya iya ndayá; kjòhiseèn yije kòhokji; jè àkjale kisihiníyá-là Pedro nga kisikjaá-là; kitsò-là:

—Niton tístjijn!

Jñà na'ñó kichá cadena xi tjit'aà'ñó-ne tsja Pedro chixòt'aà nangui. ⁸ Jè àkjale kitsò-là:

—Chikjeí nikje-lè, tsjayi xojté-lè.

Jè Pedro, k'oaá s'ín kis'iin. Ikjoàn kitsò àkjale:

—Chikjeí nachrokisòn-lè, nchrobátjngui-ná.

⁹ Pedro itjo tjingui-là jè àkjale; mikii machiya-là tsà kixí kjoa xi tísiko àkjale; jè Pedro k'oaá ma-là koni tsà nijñá t'biì-là. ¹⁰ Jahat'aà-là jè soldado xi sijná ítjòn, tikoáa jahat'aà-là xi ma-ne jò; k'e nga ijchò xotjoa-là ndayá xi nguì kichá nga jye bitjoaá calle, tà tajngodò kitáx'a; ikjoàn itjo; tsato'nchò jngodò calle; tà nitóon kichijà jè àkjale; jè Pedro, tajngodò kisasijna. ¹¹ Jè Pedro, k'ée ndaà

kjòchija-là nga kixi kjoa xi tímát'in, kitsò:

—Kixí kjoa, mokjeiín-na nga Nainá kàsikasén àkjale-là nga kàsíkijnandeíí-na it'aà ts'e Herodes ko ngats'iì kjoa xi ch'o tjin xi nchikoña-là xita judío nga siko-na Herodes.

¹²Jè Pedro, k'e nga ndaà kjòchija-là kjoa koi, kiì ni'ya-là María, nea-là Juan xi tiko Marcos 'mì. Ya ni'ya jè, kjin xita chixoña xi nchibítsi'ba-là Nainá. ¹³Kiichja, kisikjane xotjoa-là ni'ya; k'ée itjo katejèn jngod tòti xi 'mì Rode nga mejèn-là skoe yá-né xi tichja. ¹⁴K'e nga kiì'nchré jta-là nga jè Pedro xi tichja, tsja jchán komà-là skanda mì tì kiì kiskíx'a-là xotjoa ni'ya; ta saá tsangachikon iya ni'ya; kisikí'nchré nãnda títajna xikjín nga jè Pedro síjnajto xotjoa ni'ya. ¹⁵Jñà xita xikjín kitsò-là:

—¡Ská-lè!

Tanga jè tsòti tákó k'oaá tsò nga kix-í kjoa jè Pedro xi tichja. Tanga jñà xita kitsò-là:

—Jè-la àkjale-là.

¹⁶Jè Pedro, tákó tichja-ne, síkjane xotjoa ni'ya. K'e nga kiskíx'a-là xotjoa ni'ya, kijtseèxkon nga jè Pedro; jñà xita xikjín, tà kjòxkón-là. ¹⁷Kiskimíitjen tsja Pedro nga kitsò-là jyò títajnaà; ikjoàn tsibénojímí-là kó s'ín komát'in nga Nainá tsachrje-ne ndayá. Kitsò-là:

—K'oaá s'ín ténójímí-là jè Jacobo ko xita xinguiáá xi i'nga.

Ikjoàn itjo ni'ya; xìn i'nde kiì.

¹⁸K'e nga kis'e isén ngats'iì soldado xi nchisíkinda, mì tà k'oaá kji kjoasiì kis'e-là nga mìkiì tjiin-là kó s'ín komà nga itjo ndayá Pedro. ¹⁹Jè Herodes kitsjaà okixi nga tshótsji Pedro tanga mìkiì kisakò-là. K'e nga jye kiskònangui-là ngats'iì soldado xi kisikinda, jñà kiskaànè-là nga tsjin Pedro; ikjoàn kitsjaà okixi nga kàtiyaà jñà soldado. Herodes itjokàjiin ya Judea. Ján kiì kijna naxandá Cesarea.

²⁰Herodes kjoasií tjin-là ko xita naxandá Tiro ko Sidón. Xita naxandá koi, tsajoóya-ne nga inchrobàkon Herodes. Tanga itjòn ndaà tsajoóko Blasto xi tikoá xá tjin-là ya ni'ya-là Herodes xi xitaxá itjòn tjna. Ko jè Blasto kiichjatjì naxandá koi nga kàtas'e kjoa'nchán. Koi k'oa'sín kis'iin-ne jñà naxandá koi, nga ya nangui-là Herodes otse tsojmì xi kine. ²¹Jè nachrjein k'e nga chixoña xita nga kisijna junta, jè Herodes, tshòkjá nikje-là xi ts'e xitaxá itjòn; tsi-bijnasòn íxile-là, ikjoàn kiichjajiin-là xita naxandá. ²²Jñà xita naxandá, k'e nga kiì'nchré-là, tsibíts'ia nga 'nó kiichja kitsò:

—¡Jè xi tichja, jngod xita xi nainá, mìtsà taxkì xita!

²³Tik'e-ne j'ii àkjale-là Nainá xi kitsjaà ch'in-là; kjòxk'én, chi'ndoó kisikje, ikjoàn k'en, koi kjoa-là nga mìkiì jeya kisikijna Nainá.

²⁴Tanga jè 'én-là Nainá isaá ndaà tíhobísòn k'oa isaá ndaà tímakjìn xita xi mokjeiín-là.

²⁵Jè Bernabé ko Saulo, k'e nga jye kjòngásòn xá-là, inchrobà-ne Jerusalén, kiì-ne ján Antioquía. Tjikò Juan xi tiko Marcos 'mì.

K'e nga jè Bernabé ko Saulo tsibíts'ia nga kisixá

13 Jñà xita naxandá-là Cristo xi títajna ya naxandá Antioquía, tjin i'nga xita xi chjaya ngajo-là Nainá ko okóya 'én-là Nainá: jè xi 'mì Bernabé, Simón (xi tikoá Niger 'mì), Lucio xi Cirene ts'e, Manaén (xi taña kòjcháko Herodes, xi tsatíxoma Galilea), ko Saulo. ²Jngod nachrjein k'e nga tíma culto tikoá títajnachjan xita-là Cristo, jè Inima Tsjeè-là Nainá kitsò:

—Tíkítsajnandaà-ná jè Bernabé ko Saulo xá xi xó 'an kichjà-là.

³Jñà xita-là Cristo, k'e nga jye tsibítsajnachjan koá jye tsibíts'ia,

tsohósòn-là tsja Bernabé kò Saulo, ikjoàn kisikasén [xi kjoa ts'e xá-là Nainá].

Kós'in komà k'e nga jè Bernabé kò Saulo kiichjaya ján Chipre

⁴ Jè Inima Tsjeè-là Nainá kisikasén Bernabé kò Saulo nga kiì Seleucia; yaá jahas'en chitso nga kiì nangui xi kijnajiin-ndá xi 'mì Chipre. ⁵ K'e nga ijchò naxandá Salamina, tsibíts'ia nga kiichjaya 'én ndaà-là Nainá ya jñà ni'ya ingo sinagoga ts'e xita judío. Tjiko jè Juan Marco xi kisichját'aà-là Bernabé kò Saulo. ⁶ Tsatojiin kóhokji nangui jiin-ndá Chipre, ijchò skanda naxandá Pafos. Yaá kiskaat'aà jngod-là xita judío xi 'mì Barjesús xi xita t'je, tikoáa xita ndiso-né nga tsò, 'én-là Nainá chjaya. ⁷ Jè xita t'je, yaá ojmeèko Sergio Paulo xi xitaxá ítjòn tjina kóhokji nangui Chipre. Jè Sergio Paulo ndaà fya-là. Kiichja-là jè Bernabé kò Saulo nga mejèn-là kji'nchré 'én ndaà-là Nainá. ⁸ Tanga jè xita t'je, xi 'mì Barjesús xi tikoá Elimas 'mì xi 'én griego, kondraá kiì-là jè Bernabé kò Saulo nga majin-là nga jè xitaxá ítjòn kòkjein-là 'én ndaà-là Nainá. ⁹ Tanga jè Saulo, tijè-ne xi 'mì Pablo, ndaà tjijin inima-là Inima Tsjeè-là Nainá; 'nò kiskod'an, ¹⁰ kitsò-là:

—Xita ndiso xi ch'o tjín kjohitsjeèn-lè; ki'ndí-là xita neif; ngaji kondra 'mì yije-là xi kjoa kixi! Mé-ne nga kjit'aà nachrjein mejèn-lè nikits'ón-jiin ndiyá kixi-là Nainá? ¹¹ Indeì Nainá tsjá-lè kjo'in; mì kiì tì kotsejèn-lè. Kjìn nachrjein mì tì kiì jcha-ne isén ndobá ts'e ts'oi.

Ti'k'e-ne mì tì kiì kjòtsejèn-là. K'ejí xita tsohótsji xi kitsobát'aà nga komà kiì. ¹² Jè xitaxá ítjòn, k'e nga kijtsee kjoa koi, kòkjein-là 'én-là Nainá nga kixi kjoa. Tà kjòxkón-là koni s'in tsakóya-là Pablo kò Bernabé it'aà ts'e Na'èn-ná.

Kós'in komà k'e nga jè Pablo kiichjaya ya Antioquia ts'e Pisidia

¹³ Pablo kò jñà xita xi kjihijtakò jahas'en chitso ya Pafos, kiì ján Perge i'nde xi chja-ne Panfilia. Tanga jè Juan Marco, tsohótji-ne, ján kiì-ne Jerusalén. Mì tì ya tsoháijtakò-ne Pablo. ¹⁴ Jè Bernabé kò Pablo jahato Perge, kiì Antioquia, naxandá xi chja-ne Pisidia. Jè nachrjein nikjaya, jahas'en ni'ya ingo sinagoga, ikjoàn tsibítsajna. ¹⁵ K'e nga jye kjòxkejiin kjotixoma-là Moisés kò xojon xi kiskii xita xi kiichjaya ngajo-là Nainá, jñà xita sko-là ni'ya ingo sinagoga kisikasén xá-là jè Pablo kò Bernabé, kitsò-là:

—'Ndsè, tsà tjín-nò mé 'én xi kinókjoajiin-là xita, tinókjoaa mé-ne nga s'e-là nga'nò inima-là jñà xita.

¹⁶ K'ée tsasítjen Pablo; koó tsja kisijé-là nga jyò kàtitsajna; kitsò-là:

—Jñò xi xita Israel 'mì-nò, kò xi mitsà naxandá Israel tsajòn tanga yaxkón Nainá, tiná'ya-ná. ¹⁷ Jè Nainá xi ts'e naxandá Israel, jaajiin xita jchínga kjin-ná; jngod naxandá je kis'iin k'e nga tisa ján títajna Egipto nga mitsà ya i'nde-là; nga'nò ts'e Nainá-né nga tsachrjekajiin nangui Egipto. ¹⁸ Nainá, ichán nó kis'e-là kjoatsejta nga kisikinda jñà xita Israel ya i'nde it'aà xìn nánnda nangui kixi choòn. ¹⁹ Nainá, itod naxandá xita kisikjehesòn ya nangui Canaán. Ikjoàn kitsjaà-là jñà xita Israel jè nangui jè nga ts'e koma. ²⁰ Ngats'iì kjoa koi, ñijòn sindo osen nó tsato.

'Xi komà iskan, Nainá kitsjaà-là xi xita sko-là tsibítsajna nga tsibíndaajiin-là xita naxandá Israel. Kò jñà tsasikò skanda k'e nga j'iì Samuel, xita xi kiichja ngajo-là Nainá. ²¹ Xita naxandá Israel, kisijé-là Nainá jngod xitaxá ítjòn xi mejèn-là nga kotixoma-là. Nainá kitsjaà-là Saúl, ki'ndí-là Cis xi tje-là Benjamín. Ichán nó tsatixoma Saúl. ²² Nga

komà iskan, Nainá jaàxin Saúl; jè David kitsjaà-la xá nga tsibìjna xitaxá ítòn. Nainá kitsò: “Jyeé kisakò-na nga jè David xi ki'ndí-la Isái, jngodò xita xi sasén-la iníma-na nga sùkitasòn yije xi 'an mejèn-na.”²³ Nainá kisikasén-la xita naxandá Israel, jngodò xita xi tje-la David xi 'mì Jesús nga jè kochrjekàjiiin kjo'in. Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà tso'ba nga tisa tàts'en-la kjoa.²⁴ K'e nga tikj'eè fii Jesús, Juan kilchjayajiiin-la xita naxandá Israel nga kàtasíkájno jé-la, mì tì jé kohótsji-ne kò kàtama bautizar.²⁵ K'e nga jye tífehetaà nàchrjein-la Juan xá xi j'ii-ne, kitsò: “Jñò, ¿kó s'ín nikítsjeèn ít'aà ts'an? ¿A bixón-nò: jè Cristo? Majìn. Saá nchrobá tjingui jngodò-na xi isa tjna ítòn skanda mìkii ok'in-na nga 'an skíjnda'ñoá xox'in-la xoxté-la”, kitsò Juan.

²⁶ Tanga i'ndeí, k'oaá ma-ne koxan-nò ngats'ioð jñò ndí 'ndsè xi tje-la Abraham inchrobàt'aà-nò kò jñò xi mìtsà ya inchrobàt'aà-nò tanga yaxkón Nainá: jñà j'ii-ná jè 'én ít'aà ts'e Cristo nga jè kochrjekàjiiin-ná kjo'in.²⁷ Jñà xita naxandá Jerusalén kò xitaxá-la, mìkii kijtseèkon Jesús nga jè xi Cristo, tikoaá mìkii kjòchiya-la jñà 'én xi maxke nga jiiin jiiin nàchrjein jè nàchrjein nikjáya ya ni'ya ingo sinagoga koni s'ín tjit'aà xojon ts'e xita xi kilchja ngajo-la Nainá. Tanga jñà xita koi kitsjaà okixi nga kàtiyaà Jesús kò k'oaá s'ín tsitasòn koni tsò 'én koi.²⁸ Nas'ín tsjin-la jé Jesús nga ok'in-la nga kiyá, xita koi, kisijét'aà-la Pilato nga kàtasí'k'en.²⁹ K'e nga jye tsitasòn yije koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá ít'aà ts'e Jesús, kiskónájen t'aà krò, ikjoàn kii nga tsibìhijiiin.³⁰ Tanga Nainá kisikjaáya-la ít'aà ts'e kjoabiyaà.³¹ Jesús, k'e nga jye jaáya-la, kjin k'a tsakó-la yijo-la jñà xita xi chinchimakò nga inchrobà-ne Galilea skanda Jerusalén; nàchrjein i'ndeí, jñà xita koi xi bénojmí kixi-la xita naxandá ít'aà ts'e Jesús.

³² Koi xá j'ii-najen nga kénobjmí-jen 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kitsjaà-la tso'ba Nainá jñà xita jchínga-najen.³³ I'ndeí, k'e nga kisikjaáya-la Jesús, k'oaá s'ín kisikitasòn xi ít'aà tsajen xi íxti-la ma-jen jñà xita jchínga-najen. K'oaá s'ín tjit'aà xojon ts'e Salmo xi ma-ne jò, nga tsò: “I'ndeí, jì-né xi Ki'ndí-na xan-lè; 'an-ná xi na'èn-lè ma.”³⁴ Koni kis'iiin Nainá nga kisikjaáya-la Jesús ít'aà ts'e kjoabiyaà nga mì tì kii kiyá-ne, yaá makixiya 'én koi nga tsò Xojon-la Nainá: “Siikitasòn-ná koni tsò 'én tsjeè-na, kò 'én kixi-na xi 'an kitsjaà-la David.”³⁵ K'oaá tís'ín tjit'aà ijngodò xojon ts'e Salmo nga tsò: “Mikii koi'ndi nga ki'ndo yijo-la Xita tsjeè-lè.”³⁶ Jñà nàchrjein nga tsibìjnakon David, k'e nga jye kisikitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá, k'en. K'oaá tís'ín kisihijiiin koni komat'in xita jchínga-la. Tikoaá i'ndo yijo-la.³⁷ Tanga jè Xita Tsjeè xi Nainá kisikjaáya-la mìkii i'ndo yijo-la.³⁸ Ngats'ioð jñò ndí 'ndsè, k'oaá s'ín kàtasijiiin-nò, jñà 'én xi nokjoàyajiin-nòjen, jè-né nga ít'aà ts'e Jesús, Nainá síjchàat'aà-ná jé-ná.³⁹ Jñà xita, ngats'ii kjoa xi ch'o s'ín, mìtsà ít'aà ts'e kjotíxoma-la Moisés makixiya; jè ít'aà ts'e Jesús makixiya xita, jñà xi mokjeiín-la ít'aà ts'e.⁴⁰ T'een kin-da yijo-nò mé-ne nga mì k'oaá s'ín komat'ioðn koni s'ín tíchja xojon-la jñà xita xi kilchja ngajo-la Nainá nga tsò:

⁴¹ Chítsejèn, jñò xi nàchrjekànguiodò kjoakixi, kàtaxkón-nò, kò jngodò k'a kàtachija jñò. 'An, jngodò xá s'iaàn nàchrjein tsajòn, k'e nga tisa titsajnaakoòn. Mìkii kòkjeiín-nò nas'ín s'enojmí-nò xá xi 'an tís'iaàn.

⁴² Jè Pablo kò Bernabé k'e nga itjo-ne ni'ya ingo sinagoga, jñà xita kisijét'aà-la nga kàtènojmíya kjoa koi jè xòhoto xi sa nchrobá.⁴³ K'e nga kisihixat'aà xikjín nga kii-ne, kjin xita kiit'aà-la Pablo kò

Bernabé, jñà xi x̄ita judío k̄o jñà x̄ita xi beèxkón Nainá xi jye jahatj̄iya-la nga x̄ita judío komà. Jè Pablo k̄o Bernabé, k'è nga tsohóko x̄ita koi, 'ñó tsibít'in-la nga ndaà kàtj̄iìn inima-la jñà 'én xi jye kiì'nchré xi kjondaà ts'è Nainá.

⁴⁴ Jè nachrjein nikjáya xi ìjngòò, kjomeé ijchò ngats'ìi x̄ita naxandá nga kiì'nchré 'én-la Nainá. ⁴⁵ Tanga jñà x̄ita judío k'è nga kijtseè nga 'ñó kjin ma x̄ita, isaá ndaà kjòch̄inikèè Pablo. Ìkjoàn tsibít's'ia nga kondra kiì-la Pablo 'én xi kiichja, t̄ikoà tsakatí't'aà. ⁴⁶ Pablo k̄o Bernabé, 'ñó tsi'beé-la ikon; kitsò-la:

—Tj̄inè-najen nga kénójm̄i ítjòn-nòjen 'én-la Nainá jñò xi x̄ita judío 'mì-nò; tanga jñò nachrjengui-nò; k'oaá ma-ne nga jñò, mìkiì s'e-nò kjoabinachon nita mé nachrjein-ne; ngajen ta saá jñà kénójm̄i-lajen jñà xi mìtsà x̄ita judío. ⁴⁷ K'oaá s'ín tsatíxoma-najen Nainá nga kitsò:

Jí tsjaà-lè xá nga sihiseèn-la jñà x̄ita xi mìtsà x̄ita judío, kóhokji nga t̄jtsa isò'nde mé-ne nga kitjokàj̄iìn-ne kjoa ts'è kjo'in.

⁴⁸ K'è nga kiì'nchré ngats'ìi xi mìtsà x̄ita judío, kjòtsjaá-la; ìkjoàn tsibít's'ia nga kitsò: Ndaà t̄jín 'én-la Nainá; kòkjeiín-la ngats'ìi xi xó kitjaàj̄iìn-ne nga s'e-la kjoabinachon nita mé nachrjein-ne. ⁴⁹ K'oaá s'ín komà nga tsabíson 'én ndaà-la Nainá kóhokji ya ìnde jè. ⁵⁰ Tanga jñà x̄ita judío tsibít's'ia nga chinchá'a jñà íchj̄ín ítjòn xi ndaà beèxkón Nainá k̄o x̄ita ítjòn-la naxandá. K'oaá s'ín komà nga kondra kiì-la jè Pablo k̄o Bernabé. Tsachrjekàj̄iìn ya naxandá. ⁵¹ Jè Pablo k̄o Bernabé tsibít'sajneè chijo-la ndsok̄o xi kondra ts'è x̄ita koi, [jè kjoa xi okó nga kjo'in s'e-la it'aà ts'è Nainá]; ìkjoàn kiì ján Iconio. ⁵² Tanga jñà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Cristo, ndaà kis'e-la kjotsjacha k̄o ndaà kisixàj̄iìn inima-la Inima Tsjeè-la Nainá.

K'è nga jè Pablo k̄o Bernabé kiichjaya ján Iconio

14 K'oaá s'ín komà ya Iconio, jè Pablo k̄o Bernabé, k'è nga jahas'en ni'ya ìngo sinagoga ts'è x̄ita judío, 'ñó ndaà tsakóya; k'oaá komà-ne nga 'ñó kjin x̄ita judío k̄o xi mìtsà x̄ita judío kòkjeiín-la it'aà ts'è Jesús. ² Tanga jñà x̄ita judío xi mìkiì mokjeiín-la, chinchá'a jñà xi mìtsà x̄ita judío mé-ne nga ch'ò tsò-ne kjoh̄itsjeèn xi kisikítsjeèn it'aà ts'è x̄ita-la Cristo. ³ Pablo k̄o Bernabé, tseé tsibít'sajna ya Iconio. Mìkiì kitsakjòn nga tsakóya 'én ndaà-la Nainá koi kjoa-la nga Nainá ndaà ma'ñót'aà takòn. Nainá kisikixiyandaà nga kixi kjoa 'én xi tsi-bénójm̄i xi kjondaà-la Nainá. Kítsjaà-la nga'ñó nga kis'ìin kjoxkón xi ndaà t̄jín xi okó kjoajeya-la Nainá. ⁴ Jñà x̄ita naxandá Iconio, jòya komà; osen kiit'aà-la jñà x̄ita judío koa osen kiit'aà-la Pablo k̄o Bernabé, x̄ita xi tsibíxáya-la Jesús. ⁵ Jñà x̄ita judío k̄o xi mìtsà x̄ita judío tsajoóya-ne k̄o xitaxá ítjòn-la nga mejèn-la skaàn-ko, kiinè ndajo. ⁶ Pablo k̄o Bernabé, k'è nga jye kiì'nchré, tsanga; kiì ján Listra k̄o Derbe, naxandá xi chja-ne Licaonia; t̄ikoà chinchima kóhokji ìnde xi chja-ne nga jngòò it-jandiì. ⁷ Ya ìnde jè, t̄ikoà kisika'bí 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'è Cristo.

K'è nga kisinè ndajo Pablo ya Listra

⁸ Ya Listra t̄jna jngòò x̄ita x'ìn xi mìkiì ma fi. K'oaá s'ín kits'ìin; ni saá jngòò nachrjein nga ndsok̄o tsajmeè-ne. ⁹ X̄ita jè, t̄jna; t'ínchré-la Pablo nga tíchjaya. Jè Pablo, k'è nga kiskoò'an, kijtseè nga mokjeiín-la nga kondaà-ne. ¹⁰ Pablo, 'ñó kiichja kitsò-la:

—T̄is̄t̄j̄iìn, t̄is̄ijna kixi-ne ndsokoiì!

X̄ita jè, ngui kiskì'nga-né; tsibít's'ia nga tsajmeè-ne. ¹¹ Jñà x̄ita, k'è nga kijtseè kjoxkón ndaà xi kis'ìin Pablo, 'ñó kiichja xi 'én Licaonia, kitsò:

—Jñà nainá, xitáá kjoàn kòma nga kòf'iikon-ná!

¹² Bernabé, Zeus kitsò-la; Pablo, Hermes kitsò-la nga jè xi isá 'nó chja. ¹³ Jè ingo xkòsòn-la Zeus, yaá kijna indii naxandá. Jè nò'miì-la j'iiko nchraja kò corona. Jè nò'miì, kò ngats'iì xitá naxandá mejèn s'ik'en-la jñà nchraja nga tsjá-la kjoatjò mé-ne nga skoexkón-ne. ¹⁴ Jè Pablo kò Bernabé xi kisixáya-la it'aà ts'e Cristo, ch'óo komà-la k'e nga kijt-seè kjoa xi nchis'in; tatejndajno yijo-la jè nikje-la; ikjoàn kiis'ejiin-la xitá. 'Nó kiichja, kitsò-la:

¹⁵ —Tiná'yaà, ¿mé-ne k'oas'in tita'nè-nò? Ngajen, tikoáá taxki xitá-nájen koni jñò. Koií xá kòfi-najen nga kénajmí-nòjen 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo mé-ne nga sikijna-nò kjoa koi xi nì mée chjì-la; jè tanguit'aà-la Nainá xi tijnakon xi tsibíndaà ngajmiì, nangui, kò ndáchikon, kò ngats'iì tsojmi xi ya tjin. ¹⁶ Nachrjein xi jye tsato, Nainá kitsjaà'ndeé-la ngats'iì xitá naxandá xi tjin kóhokji isò'nde nga chinchimaya ndiyá xi kisaseèn-la. ¹⁷ Tanga Nainá, kjit'aà nachrjein tihokó yijo-la yá-né jè, nga t'ya-la ngats'iì kjondaà xi tís'in; jè-né xi tísikasén-nò jtsí xi ngajmiì tínchrobá-ne; títjsá-nò tsojmi xi ndaà tímajchá-nò; jè tísichikon-t'in-nò nga ndaà títjsá-nò tsojmi xi ma chine, mé-ne nga ndaà s'e-nò kjotsja.

¹⁸ Pablo kò Bernabé, nas'in k'oas'in tsatekjáya yije-la kjoa xi nchis'in nga mejèn s'ik'en-t'aà-la cho, tseé xá kisen-gui nga kòkjeiín-la jñà xitá naxandá.

¹⁹ Tik'e-ne j'iì xitá judío xi inchrobà-ne Antioquía kò Iconio xi chinchá'a jñà xitá naxandá nga tsibínè ndajo jè Pablo. K'e nga jye k'oas'in kisiko, kitsò-né tsà jyeé k'en; ikjoàn tsibífejno nangui, kiì s'ikatjen ján indii naxandá. ²⁰ Tanga jñà xitá xi kota'yàt'aà-la Cristo, k'e nga chixoñat'aà-la Pablo nãnda ki-

jna, jè Pablo tsasítjen iñgoò k'a-ne; jahas'en-jiin iñgoò k'a-ne naxandá; xi komà inchijòn, Pablo kò Bernabé kiì ján Derbe.

²¹ K'e nga jye tsibénojmi 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo ya Derbe, nga jye kjin xitá kòkjeiín-la, kiì iñgoò k'a-ne Listra, Iconio kò Antioquía. ²² Pablo kò Bernabé kitsjaà-la nga'nó inima-la jñà xitá xi kota'yàt'aà-la Cristo xi títjsajna naxandá koi; tsibénojmi-la nga kixi kàtitsaj-nako 'én xi mokjeiín-la; kitsò-la:

—Mochjeén-né nga tse kjo'in sikji-aán ítjoán k'e nga kitjás'en-jnaa nãnda tihotixoma Nainá.

²³ Nga jngoò iñgoò i'nde nãnda tjin xitá naxandá-la Cristo, Pablo kò Bernabé jaàjiin xitá jchínga xi tsibít'aà xá nga siikinda xitá-la Cristo; k'e nga jye kiichjat'aà-la Nainá, jye tsibítsajnach-jan, kisikítsajnyaya tsja Nainá nga jye mokjeiín-la it'aà ts'e Nainá.

Kós'in ijchò-ne Pablo kò Bernabé ján Antioquía ts'e Siria

²⁴ Jahato i'nde Pisidia, ijchò-ne nangui Panfilia. ²⁵ Tsibénojmi 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo ya Perge, ikjoàn kiì-ne Atalia. ²⁶ Yaá jahas'en chitso nga tsohótji-ne nga kiì iñgoò k'a-ne Antioquía, i'nde nãnda kisatixá-la it'aà ts'e kjondaà-la Nainá, xá xi jye kisik-itasòn. ²⁷ K'e nga jye ijchò-ne Antioquía, tsibíxkóya xitá naxandá-la Cristo; tsibénojmi-la ngats'iì kjoa xi kisiko Nainá, kós'in komàt'in nga Nainá kitsjaà'nde nga tikoá kòkjeiín-la jñà xi mitsá xitá judío. ²⁸ Pablo kò Bernabé, tseé tsibítsajnakò xitá xi kota'yàt'aà-la Cristo ya Antioquía.

Mé kjoa xi tsajoóya-ne jñà xitá xi tsibíxáya-la Jesús kò xitá jchínga ján Jerusalén

15 Jñà nachrjein koi, j'iì i'nga xitá xi inchrobà-ne Judea nga

tsibénojmi-la xita-la Cristo, kitsò-la: “Mikii kitjokàjñòò kjo'in tsà mikii sít'aà chiba-la yijo-nò kjoa ts'e circuncisión koni s'ín tíchja kjotíxoma xi kiskii Moisés.” ²Pablo ko Bernabé 'ñó tsajoókjoò ko jñà xita koi; tsohótíyaá-ne jñà kjoa koi; ikjoàn kisikasén Pablo ko Bernabé ján Jerusalén; tsoháhihtako i'nga xita-la Cristo xi títsajna ya Antioquía nga kilkon jñà xita xi tsibíxáya-la Jesús ko xita jhínga xi otíxoma ya naxandá-la Cristo nga sindaàjiin kjoa koi.

³Jñà xita naxandá-la Cristo xi títsajna Antioquía, kisichját'aà-la nga kii-ne xita koi. Jahato Fenicia ko Samaria; tsibénojmi nga jñà xi mìtsà xita judío tíkoa jyeé tífatjya-la nga Cristo nchifit'aà-la. Ngats'ii xita xi mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo, 'ñó kjòtsja-la.

⁴Pablo ko Bernabé, k'e nga ijchò ján Jerusalén, jñà xita naxandá-la Cristo ko xita jhínga xi ya otíxoma ko xita xi tsibíxáya-la Jesús, ndaá kiskoétjò. Xita koi tsibénojmi yije mé kjoa xi kis'iin Nainá nga kisichját'aà-la. ⁵Ya títsajna-jiin i'nga xita fariseo xi jye kòkjeiín-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo; chinha kixi, kitsò:

—Jñà xi mìtsà xita judío xi jye mokjeiín-la, mochjeén-né nga sít'aà chiba-la kjoa ts'e circuncisión; tíkoa sinè-la nga kàtasfkitasòn kjotíxoma xi kiskii Moisés.

⁶Kjòxkóya xita xi tsibíxáya-la Jesús ko xita jhínga xi otíxoma ya ijiin naxandá-la Cristo nga tsajoóya-ne kjoa koi. ⁷Tse jchán tsajoóya-ne kjoa koi; chaán tsasíjna kixi Pedro, kiichja, kitsò:

—Ndseeé, jñò, jyeé tíjiin-nò nga kjòtseeé jaàjiin-na Nainá nga 'an kènojmi-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo jñà xi mìtsà xita judío mé-ne nga tíkoa kòkjeiín-la. ⁸Nainá xi beè iníma-ná, k'oaá s'ín tsakó kixi-ná nga tíkoa kiskoétjò xita koi nga k'oaá

tis'ín kitsjaà-la Iníma Tsjeè-la koni s'ín kitsjaà-ná jñá. ⁹Nainá, kisitsjeè iníma-la xita koi k'e nga kòkjeiín-la it'aà ts'e Cristo, nga mikii faájiin xita, tà ngàsòn fiko-ná ngats'iaá, xi xita judío 'mì-ná ko xi taxki xita. ¹⁰I'ndeí, ¿mé-ne kondra onguú-là kjohítsjeèn-la Nainá, tsà ko nachrjein-la kojti-la? Nga binè-lá xita xi kota'yàt'aà-la Cristo nga siikitasòn kjoa ts'e kjotíxoma. Ni jñà ko ni jñà xita jhínga-ná chíkjoa-ná nga níkitasoán. ¹¹Mikii kos'ín koma. Nga k'oaá s'ín mokjeiín-ná nga jñá, ko xi taxki xita, ta ngàsòn kjondaà-la Na'èn-ná Jesucristo kitjokàjñá kjo'in.

¹²Jyò tsibitsajna ngats'ii xita xi ya títsajna. Kii'nchré-la Bernabé ko Pablo nga tsibénojmi-la xita nga 'ñó tse kjoxkón ndaà xi kis'iin Nainá xi it'aà ts'e nga nguixkon jñà xi mìtsà xita judío. ¹³K'e nga jye kiichja Bernabé ko Pablo, k'eé kiichja Jacobo, kitsò:

—Ndseeé xi i títsajnaá, tíná'ya-ná. ¹⁴Jè Simón Pedro, jyeé tsibénojmi-ná kó s'ín komà nga tísa ítjòn nga Nainá jaàjiin jñà xi mìtsà xita judío nga naxandá-la koma. ¹⁵K'oaá s'ín mangàsòn 'én koni s'ín kiskii jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga kitsò:

¹⁶K'e nga koma iskan, kitjojen íjngòò k'a nga kindàya xitse-na kjotíxoma-la xitaxá ítjòn David xi jye its'oòn; jè xi jye chixoña, íjngòò k'a síkixiya-na; siikíjna jngòò-na xita xi kotíxoma ngajo-la David,

¹⁷mé-ne jñà xita xi i'nga kohótsji-ne Nainá, ngats'ii xi mìtsà xita judío, jñà xi 'ín ts'an tíjít'aà.

¹⁸K'oaá tsò Nainá, nga tsibénojmi kjohítsjeèn xi tíjn-la skanda tísa tàts'en-la kjoa.

¹⁹”An, k'oaá xán-nò nga mikii sinè-la kjoa xi 'in tíjn jñà xi mìtsà xita judío, jñà xi nchifatjya-la nga Nainá nchifit'aà-la. ²⁰Ta jè xi mochjeén nga sikasén-lá xojon

mé-ne nga mikii skine ngats'ii tsojmi xi ya sinchá nguixkon kjoaxkòsòn; tikoá kì tì kjoa chingui s'in-ne, mì tì kii skine-ne jní kò ngats'ii yijo-là cho xi mikii xíxteèn jní-là. ²¹ Skanda kjòtseé, xkì xi ján naxandá tjín xitá xi bíxkejiin xojon kjotíxoma xi kiskii Moisés ya ni'ya ingo sinagoga nga jiin jiin naxhrjein nga naxhrjein nikjáya.

²² Jñà xitá xi tsibíxáya-là Jesús kò ngats'ii xitá naxandá-là Cristo kò xitá jchínga xi ya otíxoma, tsajoóya-ne nga jaàjiin i'nga xitá xíkjin xi kisikasén ján Antioquía. Jñà kitjaàjiin Judas xi tikoá Barsabás 'mì kò Silas, jñà xitá xi ndaà yaxkón ya ijiiin naxandá-là Cristo. Tsobáhihtakò Pablo kò Bernabé.

²³ Kisik'a jngòò xojon xi tsò:

“Ngajen, xitá xi tsibíxáya-là Jesús kò xitá jchínga, nihixat'aà-nòjen jñò xi mìtsà xitá judío 'mì-nò xi 'ndsé chibá it'aà ts'e Cristo xi titsajnaà ya naxandá Antioquía, kò i'nde Siria kò Cilicia. ²⁴ Jyeé kina'yà-jen nga i itjokàjiin i'nga xitá xi ijchòkon-nò nga sii síko-nò nga chjako-nò 'én xi síkíts'ón-jiin-là inima-nò, tanga mìtsà ngajen tsatíxá-lajen. ²⁵ Ngats'ii-jen, k'oáá s'in kichoòsòn-lajen nga kinikasén i'nga-nòjen xitá tsajen xi kiikon-nò. Tsobáhihtakò xinguiáá Pablo kò Bernabé, xitá xi 'nó matsjacha-jen.

²⁶ Jñà xitá koi, jye k'oas'ín tsibínè-là yijo-là nita mé kjo'in xi komà'in xi kjoa ts'e Na'èn-ná Jesucristo. ²⁷ Titsanikasén-nòjen Judas kò Silas; ngats'ii 'én xi tjít'aà xojon, jñà xitá koi keènojmiya ijngòò k'a-nò xi tà 'én kòòko-nò. ²⁸ Ngajen kò Inima Tsjeè-là Nainá ndaà kisaseèn-najen nga mì kjo'ño koma-nò kjoa ts'e kjotíxoma xi 'in tjín; tà koi-né xi ndaà mochjeén: ²⁹ nga mikii ma chjinee yijo-là cho xi ya biyaa nguixkon xkòsòn; mikii ma chjinee jní kò mikii ma chjinee yijo-là cho xi mikii

xíxteèn jní-là; tikoáá kì tì kjoa chingui nìs'in-là; tsà chjaàxìn-là yijo-nò ngats'ii kjoa koi, ndaà s'e; k'e chibá.”

³⁰ Xitá koi, k'e nga jye kisihihtat'aà xíkjin, nitoón kii skanda ján Antioquía; k'e nga ijchò tsibíxkóya ngats'ii xitá-là Cristo, kisingatsja xojon xi 'ya. ³¹ Jñà xitá naxandá-là Cristo, k'e nga jye tsibíxkejiin xojon, tsjaá komà-là nga ijchò-là 'én xi kisijehikon. ³² Jè Judas kò Silas tikoáá Nainá chja ngajo-là; ndaà kisijehikon jñà xitá-là Cristo; kitsjaà-là nga'ño. ³³ Xitá koi, kjin naxhrjein tsibítsajna Antioquía. Nga komà iskan kisihihtat'aà xíkjin, kii-ne Jerusalén; kiikon-ne jñà xitá xi kisikasén. ³⁴ [Tanga jè Silas ndaà kisaseèn-là nga tsibíjna Antioquía.] ³⁵ Jè Pablo kò Bernabé, yaá tsibítsajna Antioquía; tsakóya-isa 'én-là Nainá tikoá kiihjaya 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Tikoáá kjin xitá xi kje'ei' kisixákjòò.

K'e nga chinchat'aà xìn-là xíkjin jè Pablo kò Bernabé

³⁶ K'e nga komà iskan, Pablo kitsò-là Bernabé:

—Tíkjaán ijngòò k'aá kóhokji naxandá nanda tsibènojmiá 'én-là Nainá mé-ne nga jchaá kó s'in títsajna xitá xinguiáá.

³⁷ Jè Bernabé mejèn-là kjiko Juan, xi tikoá Marcos 'mì; ³⁸ tanga jè Pablo mikii kisaseèn-là nga jè kjiko, koi' kjoa-là nga kitsjeiin takòn ján Panfilia nga mì tì kii tsobáhihtakò-ne nga kisixá jè xá xi tjíma-ne. ³⁹ K'oáá s'in komà-ne nga kisakò kjoa nga mikii kjòngásòn 'én-là; chinchat'aà xìn-là xíkjin; jè Bernabé kiiko Marcos; kiisòn-ndá skanda Chipre. ⁴⁰ Jè Pablo, jaàjiin Silas nga tsobáhihtakò. Jñà xitá-là Cristo kisikítsajna tsja Nainá nga kii. ⁴¹ Kii kóhokji nangui Siria kò Cilicia nga ya chinchima nga isa ndaà kisi'ño ikon jñà xitá naxandá-là Cristo.

**K'e nga jè Timoteo
tsobáhihtako Pablo ko Silas**

16 Pablo, k'e nga ijchò naxandá Derbe ko Listra, ya kisatiikjodè jngodè xita xi kota'yàt'aà-la Cristo xi Timoteo 'mì; nea-la xita judío-né xi mokjeiin-la it'aà ts'e Cristo. Tanga jè na'èn-la xita griego-né. ²Jñà xita-la Cristo xi títasajna Listra ko Iconio 'nó ndaà kisikíjna Timoteo. ³Pablo mejèn-la nga jè koahijta; k'oaá komà-ne nga kisit'aà chiba-la kjoa ts'e circuncisión mé-ne nga ndaà kíjna-ne Timoteo it'aà ts'e xita judío; nga jñà xita xi ya i'nde-la jyeé beè nga na'èn-la Timoteo, xita griego-né. ⁴Ngats'ìi naxandá nándà jahato, k'oaá kitsò-la nga kátasíkitasòn kjoakixi xi tsajoóya-ne jñà xita xi tsibíxáya-la Jesús ko xita jchínga xi títasajna Jerusalén xi otíxoma ya ijiin naxandá-la Cristo. ⁵Jñà xita naxandá-la Cristo, isáá 'nó ndaà mokjeiin isa-la; nachrjein nchijòn tímakjin-ya xita xi nchimokjeiin-la.

**K'e nga jè Pablo kisiniñá
jngodè-la xita Macedonia**

⁶Jè Inima Tsjeè-la Nainá mikii kitsjaà'nde-la Pablo ko xita xi kjihijta; nga 'én-la Cristo kii sika'bí ján nangui Asia; k'oaá ma-ne nga ya jahatojiin nangui nándà 'mì Frigia ko Galacia. ⁷K'e nga ijchò chrañàt'aà-la nangui Misia mején-la nga ján kjoì nangui Bitinia, tanga jè Inima-la Jesús mikii kitsjaà'nde-la. ⁸Tà jahato Misia, ijchò skanda naxandá Troas. ⁹Nga jye títasajna Troas, Pablo, k'e nga nitjen, tsatsejèn jngodè-la xita koni tsà niñá t'f'biil-la xi nangui Macedonia i'nde-la xi tsasíjna kixi nguixkon Pablo. Tsibítsi'ba-la, kitsò-la: “Nchroboí i nangui Macedonia. Tichját'aà-nájen.” ¹⁰Pablo, k'e nga jye kijtseè kjoa koi, nitoón tsitsajnandaà-jen nga tsanguì-jen ján nangui Macedonia;

k'oaá s'ín kjòchiya-najen nga kixí kjoa nga Nainá tíchja-najen mé-ne nga sika'bí-jen 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo ya i'nde jè.

**Kós'ín komà nga jè Pablo ko Silas kii
ndayá ya naxandá Filipos**

¹¹K'e nga itjo-najen ya naxandá Troas, kichjoé jngodè-jen chitso, tsanguí kixi-jen ya nangui xi kijnajiin ndá xi 'mì Samotracia; xi komà inchijòn i'ngodè k'a tsanguì-jen skanda naxandá Neápolis. ¹²Itjo-najen Neápolis, tsanguì-jen Filipos, jngodè naxandá itjòn ts'e i'nde Macedonia xi 'nó tjoé-la nga'nó it'aà ts'e Roma. Kjin nachrjein tsitsajna-jen ya i'nde jè. ¹³Jngodè nachrjein nikjáya tsanguí jngodè-jen i'nde indi naxandá nándà tífa jngodè xajngá nandá nga k'oas'ín kinikítsjeèn-jen nga tjin jngodè i'nde nándà chjat'aà-la Nainá xita judío. Tsitsajna-jen; kinokjoàko-jen it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo jñà íchjín xi maxkóya ya i'nde jè. ¹⁴Ya tijnajiin jngodè chjoón xi 'mì Lidia xi otíjna nikje chjí xi sko kjoàn isén-la; yaá i'nde-la nándà 'mì Tiatira; ndaà beèxkón Nainá; jè Nainá kiskix'ajiin kjohítsjeèn-la nga ndaà t'nchré koni s'ín tíchja Pablo. ¹⁵Komà bautizar Lidia ko ngats'ìi xita ni'ya-la; xi komà iskan tsibítsi'ba-najen kitsò:

—Jñò tsà kixí kjoa nga mokjeiin-nò nga 'an, ndaà mokjeiin-na it'aà ts'e Nainá, tíkjaán ni'ya-na, ya sikjáyaá.

Ngajen kjo'nó tsitsajna-jen.

¹⁶Jngodè nachrjein k'e nga titsahonguí-jen i'nde nándà nokjoàt'aà-lajen Nainá, kisatiikjodè jngodè-jen tsòti ch'inda xi inima ch'o-la neí tjiin inima-la; maá-la bíndaà nga kot'aasòn xita. Jñà nei-la tsòti jè, ndaà jchán síkijne ton nga koi xá s'ín. ¹⁷Tsòti jè, kiitjingui-najen; 'nó chja tjingui-najen, nga tsò:

—Xita koi, chi'nda-la Nainá-né xi 'nó jeya tǵna; tǵñá-ne xi bénojmi-nò ndiyá xi kitjokàjiin-nò kjo'in.

¹⁸ Jè tsòti, kjìin nachrjein k'oas'in kitsò-najen. Pablo chaán kòjti-la, kisikátjifaya'a; kiilchja-la jè tjo neí xi tǵjiin inima-la. Kitsò-la:

—It'aà ts'e Jesucristo, k'oagá xan-lè, tǵtjokàjiin inima-la tsòti jè.

Tik'eé-ne kjòndaà-ne.

¹⁹ Jñà nei-la, k'e nga kijtseè nga kitjaàxin-la kjoa xi ma-la, nga mì tǵ kiì kisikijne-ne ton, kitsobà'nó Pablo kò Silas, kiiko nguixkon xitaxá. ²⁰ Chinchá osen ñánda tǵtsajna xitaxá, kitsò:

—Jñà xita koi xi xita judío, fi kát-sji kjosii i naxandá-ná. ²¹ Kǵotǵxoma xi okóya mìkiì ndaà tǵjín, mìkiì tǵj'nde-ná nga chjoé, mìkiì k'oas'in s'eén, koií kjoa-la nga xita Roma-ná jñá.

²² Ngats'ii xita naxandá saà kondra kiì-la jè Pablo kò Silas; jñà xitaxá kitsjaà okixi nga tsatejndajno nikje-la, ikjoàn tsajá-la. ²³ K'e nga jye 'nó tsajá-la, ingajò, kiskinis'en ndayá; ikjoàn kitsjaà-la okixi jè xita xi síkinda ndayá nga ndaà kátasíkinda xita koi. ²⁴ Jè xita xi síkinda ndayá, k'e nga kits'ii-la okixi, yaá chinchá iya ñánda isa 'nó tǵjín. Tsi-bít'aà'nó ndsoko it'aà yá ts'e ndayá.

²⁵ K'e nga jye ijchò osen nitjen, jè Pablo kò Silas, nchichjat'aà-la Nainá kò nchiseè-la; jñà xita xi i'nga xi tǵkoa kjo'in tǵtsajna, tà nchi'nchré-la. ²⁶ Tik'e-ne tà nitòón j'ii jngodò ch'ón xi 'nó jchán ts'a. Jñà xotjoa-la ndayá kitáx'a, tǵkoa jñà na'nó kǵcha cadena xi tǵjít'aà 'nó-ne xita xi tǵtsajna ndayá, jngodò k'a kitjándá'nó. ²⁷ Jè xita xi síkinda ndayá, k'e nga jaá-la, kijtseè nga tǵx'á yije xotjoa-la ndayá. Kisikǵtsjeèn, maá-la tsà jyeé tsanga yije xita xi tǵtsajna kjo'in. Kiskoé jngodò kǵcha ndojò nga mejèn-la sǵik'en yijo-la. ²⁸ Jè Pablo, k'e nga kijtseè, nitòón 'nó kiilchja-la kitsò-la:

—Kì k'oagá nikoií yijo-lè; íí tǵtsajna yije-jen.

²⁹ Jè xita xi síkinda ndayá kisijé jngodò ni'ín nga kjòhiseèn-ya ndayá; chǵba-la tǵhotsé-né k'e nga jahas'en cuarto ñánda tǵtsajna Pablo kò Silas; ikjoàn kisikatjen yijo-la ya ingui ndsoko. ³⁰ Ikjoàn tsachrje-ne ndayá Pablo kò Silas; kiskòngui-la, kitsò-la:

—Na'èn, ¿mé xi s'iaàn nga kitjokàjñáa kjo'in?

³¹ Pablo kò Silas kitsò-la:

—Kàtakjeiín-lè it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo mé-ne nga kitjokàjñodò kjo'in ngaji kò ngats'ii xita ni'ya-lè.

³² K'eé tsibénojmi-la 'én-la Na'èn-ná ngats'ii xita xi ya tǵtsajna ni'ya-la. ³³ Tǵjè-ne nitjen jè, jè xita xi síkinda ndayá, tsanjno ñánda kitǵ-la Pablo kò Silas; xita jè tǵkoa komà bautizar kóhotjín xita xi ya tǵtsajna ni'ya-la. ³⁴ Nga jye komà iskan, kiiko ni'ya-la nga tsakjèn kjoò kóhotjín xita ni'ya-la xi nguì tà kjotsja nga jye kòkjeiín-la it'aà ts'e Nainá.

³⁵ Nga komà inchijòn, jñà xitaxá kisikasén policia-la nga kisikasén-la okixi jè xi síkinda ndayá nga tà k'oas'in kàtitjo-ne Pablo kò Silas. ³⁶ Jè xita xi síkinda ndayá kisikí'nchré Pablo kitsò-la:

—Jñà xitaxá, jyeé kàtsjá-na okixi nga ma kitjondejí-nò. Ndaà tanguí-nò.

³⁷ Tanga jè Pablo kitsò:

—Ngajen xita Roma-nájen. [Mìkiì tǵj'nde nga taxki siko-najen.] Tanga kis'eé-najen yá nga nguixkon naxandá k'e nga skanda tǵk'ee 'ya-la mé jé xi tǵjín-najen; tanga i'ndeí mejèn-la nga tà kjoa chíjé kochrje-najen ndayá; jñà kàt-janchrobá sobà nga kàtachrje-najen.

³⁸ Jñà policia, k'oagá s'in kiì kénojmi-la jñà xitaxá koni s'in kitsò Pablo. K'e nga kiil'nchré jñà xitaxá nga jè Pablo kò Silas nga xita Roma, tsí ndaà kit-sakjòn. ³⁹ K'eé niton kiì nga tsachrje-ne ndayá Pablo kò Silas; ikjoàn tsibít'si'ba-la

kjoa xi komàt'in; kitsò-la nga ta kjondaà kàtitjoiin naxandá. ⁴⁰ Pablo kò Silas, k'e nga jye itjo-ne ndayá, kii ni'ya-la chjoón xi 'mì Lidia. Yaá tsohóko nojmí xíkjin xi ngásòn mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo nga 'nò kàt'eé-la ikon; ikjoàn kii-ne.

K'e nga kisakò kjoasiì ján Tesalónica

17 Jahato Anfípolis kò Apolonia, ijchò Tesalónica ya naxandá nándá tjín jngoò ni'ya ingo sinagoga xi ts'e xita judío. ² Jè Pablo, koni s'in kjit'aà, jahas'en jè ni'ya ingo sinagoga; jàn nachrjein nikjáya tsajoóya-ne nga kiskooda'ya Xojon-la Nainá. ³ K'oaá s'in tsibénojmi-la nga jè Cristo k'oaá s'in tjínè-la nga kiyá tikoáa jaáyaá-la it'aà ts'e kjoabiyaá. Kitsò-la:

—Jesús xi 'an tibenojmí-nò, jé-né xi Cristo [xi xó k'oas'in tjínè-la nga kjoif].

⁴ Tjín i'nga xita judío xi kòkjeiín-la; yaá tsoháhtako Pablo kò Silas. Tikoáa kjín íchjín ítjòn kòkjeiín-la kò xita griego xi beèxkón Nainá. ⁵ Tanga jñà xita judío xi mikii mokjeiín-la, kjòchínikeè Pablo kò Silas. Tsibíxkóya xita ts'eè xi tà jyò tjíma; tsibíts'ia kjoasiì ya naxandá; kii kjaán-t'aà ni'ya-la xita xi 'mì Jasón nga tsohótsji Pablo kò Silas nga mejèn-la sílkjna osen nga nguixkòn naxandá. ⁶ Tanga mikii kisakò-la nándá tjína Pablo kò Silas; kj'o'nó komà-la nga tsachrje ni'ya jè Jasón kò i'nga xita-la Cristo xi ya títsajna nga kiiko nguixkòn xitaxá; 'nó kiichja kitsò:

—Jñà xita koi xi síkits'ón xita xi tjín nga tjítsa isò'nde; jyeé j'iì i'nde tsaján. ⁷ Ngats'iì xita koi, jè Jasón kitsjaà'nde-la ni'ya-la. Saà kondraá fi-la kjotíxoma-la César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma; k'oaá tsò nga tjín ijngoò xitaxá ítjòn xi Jesús 'mì.

⁸ Jñà xitaxá kò xita naxandá, k'e nga kii'nchré 'én koi, kòjtíi-la. ⁹ Jè Jasón kò xita xi i'nga tsibíhjtíji yijo-la it'aà ts'e xitaxá nga komà tsibítsajnandeif-ne.

K'e nga tsibítsajna naxandá Berea Pablo kò Silas

¹⁰ K'e nga jye kòjñò, jñà xita-la Cristo nitoón kisikasén jè Pablo kò Silas skanda ján naxandá Berea. K'e nga ijchò i'nde jè jahas'en ni'ya ingo sinagoga ts'e xita judío. ¹¹ Jñà xita xi títsajna Berea, isaá ndaà tjín kjohítsjeèn-la mì k'oaà-ne koni xi títsajna ya Tesalónica; isaá nitoon kòkjeiín-la 'én-la Nainá kò nachrjein inchiòn tsibíxkejiin Xojon-la Nainá nga mejèn-la skoe tsà kixif kjoa koni tsò 'én xi okóya Pablo. ¹² Kjín xita judío kòkjeiín-la tikoá kjín íchjín ítjòn kò xita x'in kòkjeiín-la xi xita griego. ¹³ Jñà xita judío xi títsajna Tesalónica, k'e nga kii'nchré nga jè Pablo kò Silas ya títsajna Berea, nga 'én-la Nainá nchibénojmi, kii ya naxandá jè nga kii kinchá'a xita mé-ne nga kisakò-ne kjoasiì. ¹⁴ Jñà xita-la Cristo, nitoón kisikasén Pablo ján indií ndáchikon; tà jè Silas kò Timoteo tsibítsajna ya Berea. ¹⁵ Jñà xita xi tsoháhtako Pablo nga kii kinì indiaà, kiiko skanda Atenas. K'e nga jye j'iì-ne xita koi, 'ya-la okixi Silas kò Timoteo nga nitoón kjitjingui-la Pablo.

Kó tsò 'én xi kiichja Pablo k'e nga tsibijna ján Atenas

¹⁶ Pablo, k'e nga tjína naxandá Atenas nga tikoña-la Silas kò Timoteo, 'nò baá komà-la nga kijtseè nga ya naxandá jè, 'nó kjín xkósòn beèxkón. ¹⁷ Ya ni'ya ingo sinagoga tsajoókjoòko xita judío kò xi taxki xita xi beèxkón Nainá; nachrjein inchiòn tsohóko ngats'iì xita xi bixoña ya ndítsin. ¹⁸ Nachrjein koi tjín i'nga xita xi tsakóya kjohítsjeèn ts'e xita epicúreo kò xita estoicos nga tsajoókjoò Pablo. Tjín i'nga xi tsò:

—¿Kó tsòya-ne 'én xi chjaya, nga sii s'in nga chja?

Tikoáa tjín i'nga xi tsò:

—K'oaá ma-ná, k'jeif-la nainá tihokóya.

Koif k'oas'in kitsò-ne nga jè Pablo, jè tìbénojmi 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Jesús nga jaáya-la it'aà ts'e kjoabiyaà. ¹⁹ K'ée kiiko jngod i'nde n'anda 'mì Areópago. Kiskònangui-la kitsò-la:

—¿A komaá isa ndaà kénojmi-nájen jè kjotíxoma xitse xi ngaji okodyi? ²⁰ Nó k'jeif tsò. Mejèn-najèn nga jcha-jen kó tsòya-ne.

²¹ Koif okitsò-ne nga jñà xita Atenas ko xita xi xin nangui-la xi ya títajna, tà jè xi mejèn-la nga skoe ko koma kjoóya-ne ngats'ì kjoa xitse.

²² Pablo, tsasíjna kixi nga jngod osen-la i'nde Areópago, kitsò:

—Ngats'iodo xi i i'nde-nò Atenas, k'oaá s'in tìbexkon-nò; ñó ndaà yaxkón jñà xi nainá 'mì-là. ²³ K'e nga jáhatoaà jñà ingo n'anda bixoñaà, kijtsee jngoaà ingo n'anda tjit'aà 'én xi tsò: “Nainá xi mikii yaxkon-la.” Jè xi jñò yaxkón, nas'in mì ki yaxkon, tijè-ne xi 'an benojmi-nò.

²⁴ Jè Nainá xi tsibindaà isò'nde, ngats'ì tsojmi xi tjin nga tíjtsa isò'nde, jè xi nei-la ngajmii ko nangui; mitsà ya tijnaya ingo xi tsja xita bindaà-ne. ²⁵ Tikoáá, nimé xi mochjeén-la it'aà tsaján. Ta saá jè tísikíjnakon-ná, tsjá-ná tjo xi chjoaán, tsjá-ná ngats'ì xi mochjeén-ná.

²⁶ Nainá, jngod xita kisikjeén nga tsibindaà ngats'ì xita xi tjin nga tíjtsa isò'nde; kiskoòsòn-la kótjín nàchrjein kítajna ko n'anda kítajna, ²⁷ mé-ne nga kátátsji-ne Nainá, nas'in k'oas'in kátas'in koni jngod xita xi mikii tsejèn-la nga ótsijjino ótsjit'aà nangui. Tanga Nainá, mitsà kjiin tijná; chraña tijnat'aà-ná. ²⁸ Koni s'in kitsò jngod xita tsajòn xi ñó chjine: “Jñá, ki'ndí-la Nainá 'mì-ná.” Kixif kjoa, nga jè tsjá-ná nga títaj-nakoaán nga níjjaníyá nga títajnasoaán isò'nde. ²⁹ Tsà kixi kjoa nga ki'ndí-la Nainá 'mì-ná, mì k'oas'in síkítsején nga

Nainá jñà isén xi kicha oro xi kicha plata ko xi ndajo xi xita bindaà-ne tsja koni s'in tjin kjohítsjeèn-la. ³⁰ Nga sa itjòn Nainá kitsjaà'nde-né nga tíjñò-la xita. Tanga i'nde, k'oaá s'in tsjá okixi nga tíjtsa isò'nde nga jñà xita kátasikájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne. ³¹ Nainá jye tsibíjna jngod nàchrjein nga kixi koilindaàjìn ngats'ì xita isò'nde. Jaàjìn jngod xita xi kitsjaà-la okixi nga jè koma xitaxá xi koilindaàjìn-la ngats'ì xita. Ko k'oaá s'in tsakó nga kixi kjoa k'e nga kisikjaáya-la it'aà ts'e kjoa biyaà.

³² K'e nga kiil'nchré-la kjoa ts'e nga faáya-la mik'en it'aà ts'e kjoa biyaà, tjin i'nga xita xi tà tsijnò'nga-né ko tjin i'nga xi kitsò:

—Jñà kjoa koi, k'jeif nàchrjein kiná'ya-jen.

³³ Pablo, k'ée itjojìin-la. ³⁴ Tanga tjin i'nga xita xi ya títajna nga kòkjeif-la: jngod xita xi 'mì Dionisio xi ya chja-ne ts'e xita xi títajnajtín xi 'mì Areópago; tikoá jngod chjoón xi 'mì Dámaris, ko xita xi k'jeif isa.

K'e nga kisixá Pablo ya Corinto

18 K'e nga jye komà iskan, Pablo itjojìin Atenas, ki Corinto. ² Yaá kiskaakjod jñà xita judío xi 'mì Aquila ko chjoón-la xi 'mì Priscila. Ján nangui-la n'anda 'mì Ponto. Sà tà k'ée j'ì-ne nangui Italia koif kjoa-la nga jè Claudio xi xita sko-la tsahrje kjotíxoma nga ngats'ì xita judío kitjokàjìn naxandá itjòn xi 'mì Roma. Pablo kiikon jñà xita koi. ³ Jñà xita koi, tikoáá koif xá s'in jè xá xi s'in Pablo nga ni'ya níjje bindaà. Yaá tsibijnako nga kisixákjod. ⁴ Nga jìin jìin nàchrjein, k'e nga nàchrjein níjjáya, Pablo fi ya ni'ya ingo sinagoga nga fi káko jñà xita judío ko xi mitsà xita judío nga kátakjeif-la.

⁵ K'e nga j'ì-ne Macedonia, jè Silas ko Timoteo, jè Pablo ngui koif xá kis'iin nga tsibénojmi-la 'én-la Nainá jñà xita judío.

Kitsò-la nga jè Jesús, jè xi Cristo [xi xó kinikasén-ne]. ⁶Tanga jñà xitá judío, tà kondraá kii-la Pablo koa kiichjajno-la; k'oaá s'ín komà-ne jè Pablo tsibítsajne nikje-la xi kondra ts'e xitá koi, [jè kjoa xi okó nga kjo'in s'e-la it'aà ts'e Nainá], kitsò-la:

—Jé tsajòn-nó tsà mikii mokjeín-nò; 'an jye kisikitasoàn nga tsibenojmí-nò 'én. I'ndeí, jñà tífikenojmí-la jñà xi mitsà xitá judío.

⁷Pablo, itjo ni'ya ingo sinagoga; kii jngò ni'ya-la xitá xi ya chrañàt'aà tjna xi 'mì Ticio Justo xi ndaà beèxkón Nainá.

⁸Crispo, jè xi xitá ítjòn-la ni'ya ingo sinagoga, kòkjeín-la 'én-la Nainá, ngats'iì xi xitá ni'ya-la; tikoáá kjìn xitá Corinto xi kii'nchré 'én xi tsakóya Pablo kòkjeín-la, ikjoàn komà bautizar. ⁹Jngò nítjen jè Pablo, k'oaá komà-la koni tsà nijná kits'iì-la; Na'èn-ná kiichja-la, kitsò-la:

—Kì jyò bijni, kò kì tsakjoòn-jèn, tìnókjoa-né. ¹⁰Mì yá xitá kó siiko-lè, 'aán tijnako-lè; i'nde jè, kjìn ma xi xitá ts'an ma.

¹¹Pablo, jngò nó osen tsibijna Corinto nga tsakóya 'én-la Nainá.

¹²K'e nga xitaxá gobernador tsibijna jè xi 'mì Galión ya i'nde Acaya, jñà xitá judío tsajoóya-ne nga kitsobà'nó Pablo; kiiko ni'ya osen mé-ne nga kisindaàjiin-la. ¹³Kitsò-la jè xitaxá xi gobernador tjna:

—Xitá jè naxandá tbinchá'a nga kjeíí s'ín beèxkón Nainá; mì k'oaá s'ín koni s'ín tjin kjotíxoma ts'e Roma.

¹⁴K'e nga mejèn kiichja Pablo, jè Galión kitsò-la xitá judío:

—Tsà jngò kjoa xi tse tjin kò 'in tjin, tjinè-la nga 'an kíndaàjñaa; ¹⁵tanga tà 'én-né, tà kjotíxoma tsajòn-nò; tà jñò tindaàjñò; 'an mikii skongáñaa kjoa koi.

¹⁶Ikjoàn tsachrje ni'ya osen. ¹⁷Ngats'iì xitá griego kitsobà'nó jè xitá ítjòn ts'e ni'ya ingo sinagoga, jè xi 'mì Sóstenes.

Kiskaàn-kò ya ni'ya osen nga nguixkon xitaxá. Tanga jè xitaxá Galión, mikii kisís'in-la.

Kii s'ín kii ijngòd k'a-ne Pablo ya Antioquia

¹⁸Pablo, kjìn nachrjein tsibijna isa ya Corinto. Iskan kishixat'aà jñà xitá 'nd-se, kii-ne Siria. Tsobáhiytako Priscila kò Aquila. Ya Cenecea tsibijno-la skò koni jngòd chiba xi okó nga jye kisikitasòn koni s'ín kitsjaà-la ts'o'ba Nainá. ¹⁹K'e nga ijchò Éfeso, yaá tsibítsajna Priscila kò Aquila. Pablo, ján kii ni'ya ingo sinagoga nga tsajoókjòd jñà xitá judío xi ya bixoña. ²⁰Jñà xitá koi tsibítsi'ba-la Pablo nga isa kjìn nachrjein kàtijnako, tanga Pablo, mikii kòkjeín-la. ²¹Kishixat'aà xitá xikjín kitsò-la:

—Tsà Nainá mejèn-la, iskan kjoikon ijngòd k'a-nò.

Ikjoàn tsibijnaya chitso nga kii. ²²K'e nga ijchò Cesarea, kii ján Jerusalén nga kishixat'aà xitá naxandá-la Cristo. Ikjoàn kii skanda Antioquia. ²³Kjìn nachrjein tsibijna Antioquia; iskan kii kóhokji i'nde Galacia kò Frigia. Kisi'nó ikon ngats'iì xitá xi kota'yàt'aà-la Cristo.

K'e nga kiichjaya Apolos ya Éfeso

²⁴Ya Éfeso ijchò jngòd xitá judío xi 'mì Apolos xi ján i'nde-la Alejandría, jngòd xitá xi 'nó ndaà ma-la chjaya. Ndaà tjiin-la it'aà ts'e Xojon-la Nainá. ²⁵Jè Apolos, xó kiskoòta'ya-ne ndiyá-la Nainá; 'nó tsja beè-la inima-la nga ngui kixíí chjaya tikoáá tsakóya it'aà ts'e Jesús; jè kjoa ts'e bautismo nas'ín tà jè tjiin-la ts'e Juan. ²⁶Apolos, 'nó tjin ikon nga kiichja ya ni'ya ingo sinagoga. K'e nga kii'nchré jè Priscila kò Aquila, it'aà xìn kiiko nga isa kixi tsakóya-la ndiyá-la Nainá. ²⁷Apolos, k'e nga kjòmèjèn-la kii ján i'nde Acaya, ngats'iì xitá-la Cristo kisi'nó ikon nga komà kii. Ikjoàn kiskii jngòd-la xojon jñà xitá xi kota'yàt'aà-la

Cristo xi títajna ján i'nde Acaya nga skoéjtò jè Apolos k'e nga kijchò. K'e nga ijchò Acaya, 'nó ndaà tsasiko jñà xita xi kitsjaà-la kjondaà Nainá nga kòkjeín-la it'aà ts'e Cristo. ²⁸ Apolos, 'nó ndaà tsajoókjòd jñà xita judío ya nguixkon naxandá nga kisikítsajnajyò nga it'aà ts'e Xojon-la Nainá, ngui ndaà tsakó-la nga jè Jesús, jè xi Cristo [xi xó kinikasén-ne].

K'e nga ijchò naxandá Éfeso jè Pablo

19 K'e nga tákó ya títajna Apolos ya naxandá Corinto, jè Pablo, kjin i'nde jahatojiin xi nindod choòn nga ijchò Éfeso. Yaá kiskaàjiin i'nga xita xi kota'yàt'aà-la Cristo. ² Kiskòngui-la, kitsò-la:

—¿A kitjoé-nò Inima Tsjeè-la Nainá k'e nga kòkjeín-nò it'aà ts'e Cristo?

Jñà xita koi kitsò:

—Ngajen mikii tjiin-najen tsà tjin Inima Tsjeè-la Nainá.

³ Pablo kitsò-la:

—¿Kó s'in komà bautizar?

Jñà xita koi kitsò:

—It'aà ts'eé bautismo-la Juan komà-jen.

⁴ Pablo kitsò:

—Kixí kjoa. Juan, kis'iin bautizar xita xi kisikájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne, tanga k'oaá s'in kitsò-la xita naxandá nga kàtakjeín-la it'aà ts'e Jesús, jè xita xi iskan kjoí.

⁵ K'e nga jye kii'nchré 'én koi, ikjoàn komà bautizar it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo. ⁶ Pablo, k'e nga jye tsohòson-la tsja, jñà xita koi jahas'en-jiin inima-la Inima Tsjeè-la Nainá, ikjoàn kiichja 'én xi kj'eíí tsò tikoá kiichjaya ngajo-la Nainá. ⁷ Ngats'ií xita koi, tejò ma xi xita x'in.

⁸ Pablo, jàn sá tsibijna Éfeso nga xki xòhoto fi ya ni'ya ingo sinagoga; mikii tsakjón nga bénojmiya, 'nó kiichjako xita nga kàtakjeín-la kós'in otixoma Nainá. ⁹ Tanga tjin i'nga xita xi kisitá-

jaàjiin inima-la, mikii kòkjeín-la koni s'in tihokóya Pablo. Ch'oo kiichja nga nguixkon xita it'aà ts'e ndiyá xitse-la Cristo. Pablo, k'eé tsasit'aà xìn; kiiko yije xita xi kota'yàt'aà-la Cristo. Yaá kiiko jngod ni'ya escuela nanda okóya xita xi 'mì Tirano. Yaá tsajoóya-ne nga naxchrjein nchijòn. ¹⁰ Pablo, jò nò tsibijna nga tsakóya-la xita. K'oaá s'in komà nga kii'nchré 'én ndaà-la Na'èn-ná Jesucristo ngats'ií xita judío ko xi mìtsà xita judío xi títajna naxandá ts'e nangui Asia. ¹¹ Nainá, tseé kjoxkón kis'iin nga jè kisikjeén Pablo. ¹² Skanda jè pahito-la ko nikje xi síkjeén Pablo fiikjaá xita nga fiko-la xita xi xk'én. K'e nga jye síko jñà nikje, mandaà-ne ch'in xi tjin-la; tikoáá bitjokàjiin-ne inima ch'o-la neíí xi tjiin inima-la.

¹³ Tjin i'nga xita judío xi xki xi ján naxandá tjíma nga ochrjekàjiin inima-la xita xi inima ch'o-la neíí tjiin inima-la. Mejèn-la k'oaá tís'in siikaxki 'in-la Jesús nga koxkii-la xita. Tsò-la jè neíí:

—It'aà ts'e Jesús xi jè Pablo okóya otixoma-lè nga tìtjokàjiin inima-la xita koi!

¹⁴ Jngod xita judío xi 'mì Esceva xi xita sko-la no'mií, k'oaá s'in mejèn kis'iin ixti-la xi itod ma-ne. ¹⁵ Tanga jè xita neíí, jngod k'a kiichja-la kitsò-la:

—An bekkon-ná Jesús, tikoáá bekkon-ná Pablo; tanga jñò, ¿yá xita-nò?

¹⁶ Jè xita xi inima ch'o-la neíí tjiin inima-la kiskaàn-ko jñà ixti koi; kitsjoònè kitsjoòfe; kisikijne-la nga itod ixti. Itjo ni'ya, ikjoàn tsanga nga laká kjoàn koi kjoa-la nga 'nó kisiki'on. ¹⁷ Ngats'ií xita judío ko xi mìtsà xita judío xi tjin ján naxandá Éfeso, kii'nchré kjoa xi komà; tà kitsakjòn-né. Isaá 'nó ndaà kijtseèxkón Na'èn-ná Jesucristo.

¹⁸ Kjín xita xi jye mokjeín-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, j'ií kénajmí nga nguixkon xita nga ch'o tjin

xá xi kis'iin nga sá íjtòn. ¹⁹Tíkoáá kjin ma xíta tje j'iiko yije libro xi kisikjeén nga tisa íjtòn nga tsaká. Chinchájiin ni'ín nga kitii nga nguixkon yije xíta. K'e nga komà kindá jè chjí-la libro xi kití, icháte jmiì ton plata tjin-ne chjí-la. ²⁰K'oaá s'ín komà-ne nga 'nó tsangasòn 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo; tseé nga'nó kis'e-la.

²¹K'e nga jye jyehet'aà kjoa koi, Pablo kisikítsjeèn nga ján kjoí Jerusalén, kjoahato nangui Macedonia ko Acaya. K'oaá s'ín kisikítsjeèn nga tíkoa mochjeén-né nga ján kjoí naxandá Roma. ²²K'eé kisikasén ingajò xíta xi síchjít'aà-la ján nangui Macedonia, jè Timoteo ko Erasto; ko jè Pablo, yaá tsibijna chiba nachrjein isa ya nangui Asia.

Mé kjoa-ne nga kjoasii kis'e ya naxandá Éfeso

²³Jná nachrjein koi, 'nó tse kjoasii kis'e ya Éfeso, koi kjoa-la Ndiyá xitse-la Cristo. ²⁴Jngod xíta xi 'mì Demetrio xi síxáko kichá plata, bíndaà xkósòn-la ts'e ingo-la Diana. Ngats'ii xíta xi síxáko 'nó ndaà síkijne ton. ²⁵Tsibíxkóya ngats'ii xíta-la xi síxáko ko xíta xi kjeíí xi tíkoa koi xá s'ín, kitsò-la:

—Ngats'ioð jñò, 'ya-nò nga jè xá koi, bijne-ná ton. ²⁶Tanga tíkoáá tisa'ya-nò, ko titsana'ya-nò nga jè xíta xi 'mì Pablo, k'oaá s'ín binchá'a yije xíta nga mì xó tsà nainá xi tsja xíta sindaà-ne. Kjin ma-ne xi jye jahatjya-la, mìtsà tà í Éfeso, kóhokji jngod itjandii nangui Asia. ²⁷Jè kjoa koi, mìkiì ndaà tjin. Mìtsà tà koi kjoa-la nga chija xá xi 'nè. Tíkoáá tjin-la kjoskon tsà chija ingo-la nainá xi 'mì Diana, jè xi 'nó 'nga tjna nga mì tí kiì skoexkón-ne xíta; ko yaá chija kjoajeya-la; mìtsà tà í Asia nga yaxkón, tíjtsaa isò'nde.

²⁸Jná xíta, k'e nga kii'nchré 'én koi, 'nó kòjti-la, ikjoàn 'nó kiichja nga kitsò:

—'Nga kàtijná Diana ts'e naxandá Éfeso!

²⁹Kóhokji naxandá kis'e kjoasii; kit-sobà'nó jè xi 'mì Gayo ko Aristarco. Ingajò xíta koi, yaá kjihijtako Pablo; ján i'nde-la nangui Macedonia. Fàhatjen fàhania, kiiko ni'ya teatro nánnda bixoña xíta naxandá. ³⁰Pablo, mejèn jahas'en tjingui-la ni'ya nga kichajjiin-la xíta naxandá tanga jná xíta xi kota'yát'aà-la Cristo mìkiì kitsjaà'nde-la. ³¹Tíkoáá yaá títsajna i'nga xíta xi xá tjin-la ts'e nangui Asia xi amigo ts'e Pablo. Kisikasén-la 'én nga mì ya kjoas'en-jiin ya ni'ya teatro. ³²Ya ni'ya teatro nánnda chixoña xíta, mìkiì 'ya-la mé kjoa xi tjin. Xki xi ján chja, kakj'eíí kakj'eíí tsò nga jngod íjngod. Ísaá kjin ma-ne xi mìkiì tjjiin-la mé kjoa xi tjin i'nde jè. ³³Jná xíta judío tsasjna osen Alejandro nga kisikíchja. Jè Alejandro, k'eé kiskimíitjen tsja nga kisikítsajnajyò xíta. Mejèn-la nga kosiko xíta judío. ³⁴Jná xíta, k'e nga kijtseèxkon Alejandro nga xíta judío, ngats'ii, 'nó kiichja nga ta jngod jtaá kiichja, kitsò:

—'Nga kàtijná Diana ts'e naxandá Éfeso!

Koni jò-la hora kiichja nga okitsò. ³⁵Jè xíta xi tjin-la secretario ts'e naxandá, k'e nga jye kisikítsajnajyò xíta naxandá kitsò-la:

—Ngats'ioð xi xíta Éfeso 'mì-nò, 'ya-nò nga ngats'ii xíta xi tjin nga tíjtsa isò'nde beè-né nga í naxandá Éfeso tjin-la kindá ingo-la ko xkósòn-la xi nea-ná Diana xi 'nó 'nga tjna xi ngajmii j'ii-ne. ³⁶Nijngod xi koma kijná'ma kjoa koi. Mochjeén-né nga mì taxki s'een; íjtòn tíkítsjeèn. ³⁷Jná xíta xi jñò kòf'ikoð íjndé, nì mé kjoa xi kòhòtsji it'aà ts'e ingo; tíkoáá mìtsà jè nea-ná Diana kàchjajno-la. ³⁸Tsà jè Demetrio ko xíta xi síxáko, tsà mé kjoa xi tjin-la ko xíta xi kjeíí, tjin xitaxá xi ma-la bíndaàjiin, koa tjin ni'ya osen nánnda sindaàjiin mé-ne nga koma kinchako-ne yijo-la. ³⁹Jñò, tsà mé xi mejèn-isa-nò,

kátasijna jngòò junta ts'e xita naxandá xi kixi tjin nga kátasindaajin koni s'in tichja kjotixoma. ⁴⁰Jè kjoa xi kòma i'nde, tjin-la kjoskon tsà jè xitaxá ítjòn ts'e Roma kichja'nchré-ná nga kjosii titsabinchaatsjiaá. ¿Mé kinda xi k'oiáá?

⁴¹K'e nga jye okítsò xita jè, kii yije-ne ni'ya-la xita.

K'e nga kii Pablo ya nangui Macedonia ko Grecia

20 K'e nga jye kisikjoan-la kjoasi, Pablo tsibixkóya yije xita xi kota'yat'aà-la Cristo nga kitsjaà-la 'én xi ndaà tsò nga kisi'nójiin ikon. Ijjoan, kishixat'aà xikjin nga kii ján nangui Macedonia. ²Koni s'in tsajmeè nga kii, jahato ngats'i naxandá nga ndaà kisi'nójiin ikon jña xita-la Cristo; ijchò skanda Grecia. ³Pablo, ján sá tsibijna Grecia. K'e nga jye tibijnandaà nga skoé jngòò chitso nga jye tífi ján Siria, kisijin-la nga jña xita judío, k'oaá s'in tjindaà-la nga mejèn-la siik'en; kisikátji-ne, ndiyá Macedonia kii ijngòò k'a-ne. ⁴Tsobáhihtako jè Sópater xi Berea i'nde-la, ti-la ma Pirro; jè Aristarco ko Segundo xi Tesalónica i'nde-la; Gayo xi Derbe i'nde-la; ko Timoteo; tikoáá ya tjiko Tíquico ko Trófimo xi Asia i'nde-la. ⁵Jña xita xinguiáá koi, kii ítjòn-né skanda ján Troas. Yaá kiskoóñà-najen. ⁶K'e nga jye jyehet'aà jña nchrjein-la s'eí nga bichiaá inchrájin xi tsjin-la na'yo san, tsitsajna jngòò-jen chitso ya Filipos; ijjoan tsanguijiin-ndá-jen; xi komà 'òn nchrjein ijchòtjingui-lajen ján Troas; yaá tsitsajna jngòò xomàna-jen.

K'e nga tsibijna Pablo ján Troas

⁷Jè nchrjein tahàngo nga tàts'en xomàna chixoña yije-jen nga kinixkoaya-jen inchrájin; jè Pablo 'nó ndojò kiiko nga tsibénojmíya 'én-la Cristo. Tichja-né skanda kó nga ijchò osen nitjen, koií kjoa-la

nga komà inchiòn jye tífi-ne. ⁸Ya cuarto xi kijnasòn-'nga ts'e ni'ya nanda titsajna-jen, kjin lámpara tífi. ⁹Jngòò chíti xi 'mì Eutico tijnajto ventana-la ni'ya xi jàn piso tjin-la. Koa jè Pablo nga 'nó ndojò kiiko 'én xi tsibénojmí, jè chíti kisijnafè nga 'nó nijná-la. K'e nga jye 'nó kjinafè, kiskaàngui skanda it'aà nangui. K'e nga kitjámiitjen, jyeé k'en. ¹⁰K'eé inchròbàjen Pablo; kitsobàkjá, kitsò:

—Ki tsakjoðn-jèn, tijnakon-né.

¹¹Ijjoan kii mijin ijngòò k'a-ne ya cuarto nanda titsajna; kisixkoaya inchrájin, koa tsakjèn-ko xikjin. Ijngòò k'a tsibíts'ia nga kiichjaya skanda kis'e-la isén. Ijjoan kii-ne. ¹²Jña xita kiiko-ne ni'ya-la jè chíti; jye tijnakon-ne; k'oaá tjin kjoa xi isa ndaà kjòtsja-la xita.

K'e nga itjo-ne Pablo ya Troas nga kii ján Mileto

¹³Ngajen, tsanguí ítjòn-nájen, tsitsajna-jen chitso skanda ján Asón; yaá tsitjaachjaajto-jen Pablo; k'oaá kitsò nga ndiyá ndsokoó kii-ne. ¹⁴K'e nga jye ijchò-jen ján Aso, yaá kiskaakjoð-jen Pablo; tsibijnayako-najen chitso; tsanguí-jen skanda ján Mitilene. ¹⁵Itjo-jen Mitilene. Nga komà inchiòn, tsitjaajto-jen Quío. Xi ma-ne jò nchrjein ijchò-jen Samos. Yaá Trogilio kinikjáya-jen. Xi komà jàn nchrjein ijchò-jen Mileto. ¹⁶Jè Pablo, k'oaá s'in kisikítsjeèn nga tà kjoahato kixií Éfeso; kisixátíya-la yijo-la nga mikii tsibijna Asia; jè xi mejèn-la nga isa niton kijchò Jerusalén tsà koi nchrjein-la ya tjina k'e nga kitjo s'eí ts'e Pentecostés.

'Én xi kiichjako Pablo jña xita jchinga ts'e naxandá-la Cristo xi titsajna Éfeso

¹⁷Pablo, k'e nga tjina Mileto, kiskinikjaá jña xita jchinga xi tjin-la xá ya ijin naxandá-la Cristo xi titsajna Éfeso. ¹⁸K'e nga ijchò jña xita jchinga, kitsò-la:

—Jñò, ndaà tjiin-nò kós'ín tijnako-nò skanda tjen-ne k'e nga j'iaa i nangui Asia. ¹⁹ Nga kjit'aà nachrjein, 'ñó indaàkjoa tisixá-la Nainá; mî k'oaá kji ndáxkoaàn bixteèn nga otojñaà kjoa koií kjoa-la koni s'ín síko-na jñà xita judío nga bíchoa ikon-na. ²⁰ 'An, mikii jyò ótjina nga benojmíya-nò ngats'ií kjoa xi mochjeén-nò xi kjondaà tsajòn. Benojmíya-nò ñanda bixoña xita ko ni'ya-nò. ²¹ K'oaá s'ín benojmíya yije-la, ngats'ií xita judío ko xi mitsà xita judío nga kátasfákjno jé-la nga mî tî jé kohótsji-ne, Nainá kátjtí'aà-la ko kátakjeiín-la it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo. ²² 'Indei, ján tífia Jerusalén; tse-jèn ma-na nga jè kjo'ño tífiko-na Inima Tsjeè-la Nainá. Mikii tjiin-na mé kjoa xi komat'ian; ²³ ta jè-né nga kjiindà naxandá ñanda bijchoa, jè Inima Tsjeè-la Nainá, k'oaá s'ín benojmíya-na, k'e nga kijchoa Jerusalén, ndayá kótijna, tse kjo'in siikjiaán. ²⁴ Kjoa ts'e kjo'in, mikii makájno-na nas'ín siik'en-na xita. Jè xi mejèn-na nga ndaà sikitasoàn. Ndaà sik-jehet'aà xá xi kitsjaà-na Na'èn-ná Jesucristo nga sika'bíá 'én ndaà-la it'aà ts'e kjondaà xi tsjá Nainá.

²⁵ 'Indei, k'oaá xan kixi-nò ngats'ioò jñò xi kiyaxkon-ná nga tsibenojmí-nò kjotíxoma-la Nainá, mî tî kii jchaxkon-ná. ²⁶ 'Indei, k'oaá xan-nò, tsà mikii mokjeiín-nò it'aà ts'e Jesús, mitsà 'an tjin-na jé tsà kjo'in s'e-nò. ²⁷ Nga 'an, jyeé tsibenojmí yije-nò kó s'ín tjin kjoa xi tjindaà-la Nainá; nimé xi tsibì'ma-nò. ²⁸ Jñò, tikindaa yijo-nò, tikoá tikindaa naxandá-la Cristo xi jè kisikijne nga ko jní-la. K'oaá s'ín tikindaa koni jngod paxtò ts'e orrè nga jè xá kitsjaà-nò Inima Tsjeè-la Nainá. ²⁹ 'An, be-ná, k'e nga koma iskan, nga jye kjián, kjoahas'en-jiin-nò xita xi kjeif koni tsején ts'en xi mejèn-la siikje xita naxandá-la Cristo. ³⁰ Tikoá kitjokàjiin xi tî xita tsajòn-nò xi kjeif kjotíxoma

kokòya xi mitsà kixi kjoa; kjiko xita xi kota'yat'aà-la Cristo nga skónachan-la. ³¹ Títsajnakon; tikítsjeèn, 'an, jàn nó tsohotíjnako-nò ko nachrjein ko nitjen bixteèn ndáxkoaàn nga tsibenojmíya-nò kós'ín síchá yijo-nò.

³² 'Indei, ndí 'ndsè, ngats'ioò, tsja Nainá sikítsajnaya-nò. Tikoá sikítsajnjiin-nò 'én-la Nainá it'aà ts'e kjotsjacha xi tjin-la, jè 'én xi koma tsjá-la nga'ño inima-nò. It'aà ts'e 'én koi tjoé-nò kjotjò ján ngajmii k'e nga tjoé yije-la xita tsjeè-la Nainá. ³³ 'An, nimé xi jaajiin-na, ni ton, ni nikje xi ts'e xita. ³⁴ Jñò, ndaà tjiin-nò nga ndsaa kisixá-na nga kisikijne ngats'ií tsojmí xi kinichjeén-jen ko xita xi títsajna-na. ³⁵ K'oaá s'ín tsakodya-nò, mochjeén-né nga sixá mé-ne nga síchját'aà-lá jñà xita xi 'in títsajna; tikítsjeèn 'én-la Na'èn-ná Jesucristo xi tsò: “Ísaá ndaà machikon-t'in jñà xita xi tsjá mî k'oaà-ne jñà xita xi tjoé-la.”

³⁶ K'e nga jye okitsò, ikjoàn tsasijna-xkó'nchi Pablo, kiichjat'aà-la Nainá kóhotjín xita. ³⁷ Ngats'ií kiskindaya, kitsobàkjá ko kiskine'a Pablo. ³⁸ Jñà xita, tsí 'on komà-la jè 'én xi kitsò Pablo nga mî tî kii skoexkon-ne xikjín. Kii kiní indiaa skanda ñanda kijna chitso.

K'e nga kii Pablo ján Jerusalén

21 K'e nga jye kinihixat'aà-jen xita xingui-jen, tsitsajnaya-jen chitso; tsanguí kixi-jen naxandá jiin-ndá ñanda 'mì Cos; xi komà inchijòn ijchò-jen naxandá Rodas, ikjoàn tsanguí-jen skanda naxandá Pátara. ² Ya Pátara síjna ijngod chitso xi tífi Fenicia; jè tsitsajnaya-jen nga tsanguí-jen. ³ K'e nga tsitjaajiin-ndá-jen, ki'ya-jen nangui jiin-ndá ts'e Chipre xi kijna ya ngaskón-najen; tanga tsanguí kixi-nájen skanda Siria. Jè chitso, yaá kisasijna indií ndáchikon Tiro nga

yaá chinchá ch'á-la xi 'ya. ⁴Ya Tiro, kiskaakjod-jen xita xi kota'yat'aà-la Cristo, itod nachrjein tsitsajna-ko-jen. Jna xita koi kitsò-la Pablo nga mikii kjoì ján Jerusalén; jè Inima Tsjeè-la Nainá k'oaá s'in tsibénojmíya-la. ⁵K'e nga jye ijchò jngod xomana nga titsajna-jen, ikjoàn itjo ijngod k'a-jen. Tsoháijta-ko yije-najen jna xita-la Cristo, ko íchjín-la ko ixti-la skanda ján indii najnchra. Ko yaá indii ndáchikon chinchaxkó'nchi-jen nga kinokjoat'aà-lajen Nainá. ⁶Ikjoàn kinihixat'aà-jen xita xingui-jen, tsitjaas'en-jen chitso koa jna xita koi, ki-ne ni'ya-la.

⁷Yaá jyehet'aà nga tsitjaajin-nda-jen nga itjo-najen Tiro skanda ijchò-jen Tolemaida. Yaá kinihixat'aà-jen xita xinguiáa it'aà ts'e Cristo; jngod nachrjein tsitsajna-ko-jen. ⁸K'e nga komà nchijòn, tsanguì-jen ján Cesarea. Ijchò-jen ni'ya-la Felipe, xita xi chjaya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, jè xi taña kitjaajin-ko jna xita xi itod ma-ne nga kisixáko naxandá-la Cristo. Yaá kinikjaya-jen ni'ya-la. ⁹Nijòn ma ixti íchjín xongó-la xi síkjeén Nainá nga chja ngajo-la. ¹⁰Kjin nachrjein tsitsajna-ko-jen Felipe. Yaá j'ii jngod xita xi 'mì Agabo xi inchrobà-ne Judea jè xi síkjeén Nainá nga chja ngajo-la. ¹¹K'e nga ijchòkon-najen, kiskoé sincho xi bijnakjá Pablo. Tsibí'ño tsja ko ndsoko, ikjoàn kitsò:

—K'oaá tsò jè Inima Tsjeè-la Nainá: kisis'in koi't'aà'ño jna xita judío ján Jerusalén jè xita nei-la sincho jè; ikjoàn sijngatsja xi mitsà xita judío.

¹²Ngajen ko xita Cesarea, k'e nga kina'yà-jen 'én koi, tsibitsi'ba-lajen Pablo nga mikii kjoì Jerusalén. ¹³Tanga jè Pablo kitsò:

—¿Mé xi ma-nò? ¿Mé-ne chihindáya-nò? Kì niba-là inima-na. 'An tijingò takoàn nga kátit'aà'ño-na nas'in

kàtasik'en-na xita ján Jerusalén xi kjoa ts'e Na'èn-ná Jesucristo.

¹⁴Mikii komà kichjaaxin-lajen kjohitsjeèn-la; tà k'oaá ki'mì-lajen:

—K'oaas'in kàtitasòn koni s'in mejèn-la Nainá.

¹⁵Xi komà iskan, tsibixkó-jen tsojmi-najen, ikjoàn tsanguì-jen Jerusalén. ¹⁶Tsoháijta-ko inga-najen jna xita-la Cristo xi Cesarea inde-la. Kiiko-najen ya ni'ya-la xita xi 'mì Mnasón xi Chipre inde-la. Xita jè kjotseé kota'yat'aà-la Cristo. Yaá kinikjaya-ko-jen.

Mé xi komà k'e nga jè Pablo ijchò Jerusalén

¹⁷K'e nga ijchò-jen Jerusalén, jna xita-la Cristo xi ya titsajna, tsjaá komà-la nga kiskoétjò-najen. ¹⁸Xi komà inchi-jòn, tsanguì-jen ko Pablo ni'ya-la Jacobo; yaá titsajna ngats'ii xita jchinga xi otixoma ijin naxandá-la Nainá. ¹⁹Pablo kishixat'aà xita koi, ikjoàn tsibénojmí yije-la kjoa xi tís'in Nainá it'aà ts'e xita xi mitsà xita judío nga jè tísikjeén Pablo xá xi tís'in. ²⁰K'e nga ki'nchré 'én koi, jeyaá kisikjna Nainá. Ikjoàn kitsò-la Pablo:

—Ji ndí 'ndsè, t'ya-né nga jna xita judío jyeé 'ño kjin jmiì ma-ne xi mokjein-la it'aà ts'e Jesús. Ngats'ii xita koi, 'ño mejèn-la nga kítasòn kjotíxoma xi Nainá kitsjaà-la Moisés. ²¹Tanga jye xó ki'nchré xi it'aà tsiji nga k'oaá xó s'in okodya-la ngats'ii xita judío xi titsajnajin ya naxandá-la jna xi mitsà xita judío nga mì xó ti ki silitasòn-ne kjotíxoma-la Moisés; kàtasichija xó kjotíxoma xi tjín-ná xi xita judío 'mì-ná, tikoá mì xó ti ki sit'aà chiba-la jna ndí ixti kjoa ts'e circuncisión. ²²¿Mé xi s'een? Kjo'ño-né kji'nchré xita nga i tijni. ²³K'oaá s'in t'jin koni s'in 'mì-lèjen; i titsajnajin nijòn-najen xita xi silitasòn koni s'in kitsjaà-la tso'ba Nainá nga sijtsjeeya

yijo-la. ²⁴ Tikoji jñà xita. Titsjeèyi yijo-lè kò xita koi. Tíchjí nga kàtasijno-la ts-ja skò mé-ne nga skoe-ne xita xi k'jeifí nga mìtsà kixi kjoa koni tsò-lè xita. Yaá skoe-ne nga tikoáa ngaji níkitasoìn kjotíxoma-la Moisés. ²⁵ It'aà ts'e xita xi mìtsà xita judío xi jye mokjeifín-la 'én-la Cristo, jyeé kinikasén-lajen xojon koni s'ín kichoòsòn-lajen nga mìkìl skìne tso-jmì xi xkòsòn sinchá'taà-la; mìkìl skìne jnì-la cho; tikoáa mìkìl skìne yijo-la cho xi mìkìl xixteèn jnì-la k'e nga biyaà; tikoáa kì tì kjoa chijngui sís'in-la.

K'e nga kindobà'nó Pablo ya ingo ítjòn

²⁶ Xi komà nchijòn, Pablo kílko nga ñijòn xita koi. Tañaá kisikitasòn kjotíxoma-la xita judío nga kisitsjeèya yijo-la kjoa ts'e jé-la. Ikjoàn kii ya ñánda tójna ingo ítjòn nga kisik'ínchré jñà xita mé nàchrjein kjoehet'aà nàchrjein-la nga nchisítsjeèya yijo-la; ikjoàn koma kjíko cho xi kjotjò ts'e Nainá nga jngòd ìjngòd.

²⁷ K'e nga jye kjomeè bijchó itòd nàchrjein, jñà xita judío xi inchrobà-ne nangui Asia, kijtseèxkon Pablo nga ya tójna ndítsin ingo ítjòn; chinchá'a ngats'ii xita nga kitsobà'nó. ²⁸ N'ó kiichja, kitsò: —¡Ngats'ioòd xi xita Israel 'mì-nò, tìchjít'aà-nájen! Jè xita jè xi tsó'ba nga kijndá naxandá nga okoòya kjotíxoma xi kondra ts'e naxandá, kondra ts'e kjotíxoma-la Moisés, kò kondra-la ingo ítjòn. Skanda j'íikóó xita xi mìtsà xita judío xi kisikas'en ya ndítsin ingo nga sítjé jè i'nde tsjeè-la Nainá.

²⁹ Xita koi, koií kjoa-la nga k'oas'ín kitsò, k'e nga sa ítjòn kijtseèxkon Pablo ya jjiìn naxandá nga taña tímakjoòko jngòd xi mìtsà xita judío xi 'mì Trófimo xi xita Éfeso; k'oaá s'ín kisikítsjeèn tsà tikoáa kílko-né ya ndítsin ingo.

³⁰ Kóhokji naxandá ki'ínchré nga kjoasiì kisakò. Nitoón chixoña xita. Kitsobà'nó Pablo; kjo'nó tsachrje ya

ndítsin ingo; ikjoàn tsibíchjoàjto-la xotjoa ingo. ³¹ Jye mejèn nchisík'en tanga nitoón ki'ínchré jè xita sko-la soldado ts'e Roma nga kjoasiì kisakò naxandá Jerusalén. ³² Jè xita sko-la soldado, nitoón kiichja i'nga-la soldado xi isa nangui xá tjín-la nga tsibíxkóya soldado-la; ikjoàn tsangachikon, kii ñánda tjín kjoasiì. Jñà xita, k'e nga kijtseè soldado, k'eé kitsjeiìn Pablo; mì tì kii kiskaàn-kò-ne. ³³ K'e nga ijchò xita sko-la soldado, kitsobà'nó Pablo; kitsjaà okixi nga jò na'nó kichja cadena kisit'aà'nó Pablo. Ikjoàn kiskònangui yá xita-ne xi 'mì Pablo kò mé xi kis'iìn. ³⁴ Jñà xita xi kjin ma-ne, xkì xi ján chja; kak'jeifí kak'jeifí tsò nga jngòd ìjngòd. Jè xita sko-la soldado, mìkii kisakò-la mé kjoa xi komà nga 'nó siì nchis'ín. Kitsjaà-la okixi soldado-la nga kàtjiko Pablo ján cuartel. ³⁵ K'e nga nchifimijìn-jno escalón, jñà soldado tsa'nga Pablo, koií kjoa-la nga jñà xita xi kjin ma-ne xi tjingui-la, 'nó nchimats'en, ³⁶ nga tsò:

—¡Tík'eèn!

Kó kitsò Pablo nga kiichjatjì yijo-la

³⁷ Jè Pablo, k'e nga jye tífahas'en cuartel kiichja-la jè xita sko-la soldado, kitsò-la:

—¿A koma kichjàko jngòd tjò-lè?

Jè xita sko-la soldado kitsò:

—¿A maá-lè nokjoi 'én griego? ³⁸ ¿A mìtsà ngaji xi xita Egipto i'nde-lè xi tsi-bíts'ii kjoasiì kò jngòd kò jò nó nga kílkoji ñijòn jmiì xita kjoasiì ján i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn?

³⁹ Pablo kitsò:

—'An, xita judío-ná, yaá i'nde-na Tarso, jngòd naxandá xi ndaà yaxkon-la ts'e nangui Cilicia; tjín-lè kjondaà, tjiì'nde-ná nga kichjàkoáa xita naxandá.

⁴⁰ Jè xita sko-la soldado, kitsjaà'nde-la; ikjoàn tsasijna kixi Pablo ya escalón; kiskímìitjen tsja nga jyò

kàtìtsajna xīta naxandá. K'e nga jye tsibìtsajnajyò, kiichjako 'én hebreo, kitsò:

22—Ngats'iodò xi xīta judío xinguiáá mī-nò kò xi xīta jchínga, tīná'ya 'én kixi xi kichjako-nò nga kichjàtjia yijo-na.

²Jñà xīta, k'e nga kiì'nchré nga 'én hebreo kiichja, isaá jyò tsibìtsajna. K'ée kitsò Pablo:

³—'An, xīta judío-ná. Yaá kits'ian Tarso, naxandá xi chja-ne Cilicia. Tanga í Jerusalén kòjchá. Jè kiskoòta'yàt'aà-la jè maestro Gamaliel. Nguì kixi tsakóya-na koni s'ín tjin kjotíxoma-la xīta jchínga-ná. Nguì tjingòò takoàn nga sikitason-la Nainá koni s'ín 'nè jñò skanda nachrjein i'nde. ⁴Nga sa kjòtsee, kiitjingui kondra-la jñà xīta xi fitjingui-la ndiyá xitse jè, skanda mejèn-na kisik'én. Tsibìt'aà'noá, tikoá kiskinìs'en ndayá íchjín, íchjá. ⁵Jñà xīta sko-la no'miì, ngats'iì xīta jchínga, ndaà kijtsee kjoa koi. Jñà kitsjaà-na xojon nga kiiko-la xīta xinguiáá xi túsajna Damasco nga koma kjinchrobàkoáa í Jerusalén ngats'iì xīta xi mokjeín-la it'aà ts'e Cristo mé-ne nga s'e-la kjo'in.

Kó kitsò Pablo k'e nga tsibénojmí kó s'ín komat'in nga jahatjìya kjohítsjeèn-la
(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

⁶K'e nga jye kjomeè bijchoa chrañat'aà-la Damasco, ijchò-la tsà nchisen, tà nitoón tsatsejèn jngòò-na ni'ín xi ngajmì inchrobà-ne xi kjòhiseèn kòhokji nga jngòò itjandii-na koni s'ín tìfia. ⁷'An, kiskaàjndoòt'aà nangui. Ki'nchré 'én xi ijiin isén kiichja, kitsò: “Saulo, Saulo, ¿mé-ne 'an tì'mitjingui kondra-ná?” ⁸K'ée kiskònangui-la, kixan-la: “¿Yá-ne ngaji Na'èn?” Kitsò-na: “An-ná xi mī-na Jesús xi Nazaret ts'an xi jì tì'mitjingui kondra-ná.” ⁹Jñà xīta xi tjkioa, kijtsee ni'ín nga kjòhiseèn, tà

kitsakjòn-né, tanga mikii ki'ya-la 'én xi 'an kiichja-na. ¹⁰K'ée kiskònangui-la kixan-la: “¿Mé xi s'iaàn, Na'èn?” Kitsò-na: “Tisítjiin, t'in kixi Damasco. Yaá s'enojmí yije-lè kó s'ín tjinndaà kjoa xi s'ijn.” ¹¹Koi kjoa-la nga 'nò kjòhiseèn ni'ín, 'an mī tì kiì kjòtsejèn-na. Jñà xīta xi tjkioa kitsobà'no ndsaa nga kiiko-na skanda Damasco.

¹²'Ya Damasco tjna jngòò xīta xi mī Ananías xi ndaà beèxkón Nainá koni s'ín tichja kjotíxoma ts'e Moisés. Jè Ananías tikoáá ndaà yaxkón it'aà ts'e xīta judío xi túsajna ya i'nde jè. ¹³K'e nga j'ii katsejèn-na Ananías, kitsò-na: “Ndsè Saulo, kàtatá'a-ne xkoìin.” Tik'ée-ne kitá'a-ne xkoààn ikjoàn kiskoò'an Ananías. ¹⁴Kitsò isa-na: “Nainá xi ts'e xīta jchínga-ná jaàjiin-lè nga jchaxkoin mé xi mejèn-la; tikoá jchaxkoin jè xi Nguì Xīta Kixi; kiná'yi 'én-la xi jè sobà kichja-lè. ¹⁵Jií kenojmí-la ngats'iì xīta, ngats'iì kjoa xi t'iyi kò xi tina'yi. ¹⁶I'nde, kì tì chiñà-ne. Tisítjiin; kàtamai bautizar; tìnokjoat'aà-la Na'èn-ná Jesús nga kàtatsjeèya jé-lè.”

Mé xi komà k'e nga jè Pablo tsibénojmí-la kós'ín komà nga kiikon jñà xi mitsà xīta judío

¹⁷K'e nga j'i-na Jerusalén, kiaà ya nãnda tjna ingo ítjòn nga kichjàt'aà-la Nainá. Koni nijná t'biì-na, ¹⁸tsatsejèn-na Na'èn-ná; kitsò-na: “Tixát'iyi, nìton tìtjokàjiin naxandá Jerusalén; ijndé, mī yá xi kjì'nchré 'én-lè xi kìnókjoayi it'aà ts'an.” ¹⁹'An kixan-la: “Na'èn, jyeé beèxkon-na nga 'an, xki ni'ya ingo sinagoga kiaà nga kitsobà'noá xīta, kiskinìs'en ndayá, tikoá kiskaàn-koáa jñà xi mokjeín-la it'aà tsiji. ²⁰K'e nga kisik'en Esteban xi xīta ch'i'nda-lè xi jè kitsjaà 'én tsiji, tikoáá 'an yaá tijnáa; tikoáá kisijngòò takoàn nga kinìk'en; skanda 'aán kitsobà nikje-la jñà xīta xi kisik'en Esteban.” ²¹Tanga jè

Na'è-ná kitsò-na: “T'in, ján siikasén-lè naxandá-la xi mitsà xita judío xi kjiin títsajna.”

²² Jñà xita naxandá, ndaà nchi'nchré-la Pablo koni s'ín tíchja; k'eé kòjti-la k'e nga kii'nchré 'én xi jyehe'taà-ne; 'nó kiichja kóhotjín nga kitsò:

—iXita jè, kàtiyaà! iMikii ok'in-la nga kijnakon isa isò'nde!

²³ Jñà xita koi, isaá 'nó kiichja isa, bít-sajneé nikje-la koa bíxteèn chijo ni'nde.

²⁴ Jè xita sko-la soldado, kitsjaà okixi nga tsasjina'ya Pablo ya cuartel; tikoá kitsjaà okixi nga kàtajá-la mé-ne nga keènojmi-ne mé kjoa xi tsohótsji nga kondra fitjingui-la xita. ²⁵ K'e nga jye tjít'aà'nó, Pablo kiskònangui, kitsò-la jè soldado xi ya síjna, jè xi bít'in-la jñà soldado xi i'nga:

—iA tsjá'ndeé-lè kjotíxoma nga k'oas'ín níkoii jngod xita Roma xi kj'eé kiì 'ya-la mé jé xi tjín-la?

²⁶ Jè xita xi bít'in-la jñà soldado xi i'nga, k'e nga kii'nchré nga xita Romaá Pablo, kiikon jè xita sko-la soldado, kitsò-la:

—iMé xi síkoii xita jè? Nga xita Roma-né.

²⁷ Jè xita sko-la soldado kiikon Pablo, kiskònangui-la kitsò-la:

—Ngaji, ja kixíí kjoa nga xita Roma-né?

Pablo kitsò:

—Kixíí kjoa.

²⁸ Jè xita sko-la soldado kitsò-la Pablo:

—Tse jchán ton kisengui-na yijo-na nga xita Roma komà.

Jè Pablo kitsò:

—Tanga 'an, k'oaa s'ín kits'ian nga xita Roma-ná.

²⁹ Jñà xita soldado xi tjín-ne nga kojà-la, chinchat'aàxìn; tikoaa jè xita sko-la soldado k'e nga kisijiin-la nga jè Pablo xita Roma-né, kitsakjòn-né koi

kjoa-la nga jè kitsjaà okixi nga kisit'aà'nó Pablo.

Mé xi komà k'e nga jè Pablo tsibijna nguixkon xitaxá ítjòn-la xita judío

³⁰ K'e nga komà inchijòn, jè xita sko-la soldado mejèn-la nga ndaà skoé mé jé xi tjín-la nga k'oas'ín óngui-ne jñà xita judío. Kiskíjnda'nó; ikjoàn tsibíxkóya xita sko-la no'miì ko xitaxá ítjòn-la xita judío; kiiko Pablo, tsasijnangui nguixkon xita koi.

23 Pablo kiskod'an jñà xitaxá ítjòn kitsò-la:

—Jñò xi xita xinguiáá judío 'mì-nò, ngats'iod, k'oaa xán-nò, kjohítsjeèn ts'an, k'oaa tsò nga ndaà tìsikitasoàn koni s'ín mejèn-la Nainá skanda nachrjein i'ndeí.

² Jè no'miì ítjòn xi 'mì Ananías kitsò-la jñà xita xi nchat'aà chraña-la Pablo nga kàtasjts'iin-'a tso'ba. ³ Tanga jè Pablo kitsò-la:

—iNgaji, xi jò isén tjín-lè, Nainá kàtasjts'iin-'a ndsoboi! Ngaji, koií xá tijna-ne nga kındaàjiin-ná koni s'ín tíchja kjotíxoma tanga ngaji, isaá níkatonè-la kjotíxoma nga mejèn-lè síjts'in-'a-ná.

⁴ Jñà xita xi nchat'aà chraña-la Pablo kitsò-la:

—iMé-ne k'oas'ín nokjoajno-la xi no'miì ítjòn-la Nainá?

⁵ Pablo kitsò:

—'Ndsè, mikii bexkoan tsà jè xi no'miì ítjòn tjina. Kixíí kjoa, k'oaa s'ín tíchja xojon kjotíxoma-la Nainá nga tsò: “Jè xi xitaxá sko-la naxandá mikii koma kinókjoajno-la.”

⁶ Pablo, k'e nga kijtseèxkon jñà xita xi títsajna nga jò skoya ma; tjín xita fariseo ko tjín xita saduceo; 'nó kiichja, kitsò-la:

—'Ndseeé, 'an, xita fariseo-ná; ki'ndí-la xita fariseo-ná; koií kjoa-la nga k'oas'ín tísindaàjiin-na nachrjein i'ndeí nga k'oaa s'ín mokjeiín-na nga faáya-la jñà xita xi biyaa.

⁷ K'e nga k'oa kitsò Pablo, kjòjòya jnà xita xi títajna junta; tsibíts'ia jnà xita fariseo ko xita saduceo nga tsohótiko xikjín. ⁸ Koi kjoa-la nga jnà xita saduceo mikii mokjeiín-la tsà kixi kjoa nga faáya-la mik'en, tikoá mikii mokjeiín-la tsà tjín xi 'mì àkjale ko xi 'mì inima; tanga jnà xita fariseo mokjeiín yije-la kjoa koi. ⁹ Ngats'iì xita 'nó jchán kiichja; k'eé chinchá kixi xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi ya chja-ne ts'e xita fariseo, kitsò:

—Xita jè, nimé kjoa xi ch'o tís'in; tsà inima tsohóko ko tsà àkjale tsohóko; mikii koma jnà kíncha ikón-lá Nainá.

¹⁰ Jè xita sko-la soldado, k'e nga kijtseè nga isa 'nó makjan-la jnà xita, kitsakjòn-né tsà ya siik'en Pablo. K'eé kiichja isa-la soldado; kitsjaà-la okixi nga kàtjikò l'ngòò k'a ján cuartel.

¹¹ Xi komà nchijòn nga nitjen, ijchò kasit'aà-la Na'èn-ná jè Pablo, kitsò-la:

—Kì tsakjoòn-jèn, k'oaá s'in mochjeén nga kinókjoii xi it'aà ts'an ján Roma, koni s'in kinokjoi i Jerusalén.

K'e nga jnà xita judío tsajoóya-ne nga siik'en Pablo

¹² Nga kis'e isén, jnà xita judío tsajoóya-ne nga siik'en Pablo; k'oaá kitsò nga mì kòkjèn ko mikii skoí nandá; Nainá kàtatsjá-la kjo'in tsà mikii kítasòn nga siik'en Pablo. ¹³ Tsatoó ichán ma-ne jnà xita judío xi k'oas'in tsajoóya-ne. ¹⁴ Xita koi, kiikon jnà xita sko-la no'mii ko xita jchínga ts'e xita judío, kitsò-la:

—K'oaá s'in tsibìnè-lajen yijo-najen nga nimé xi chjine-jen, Nainá kàtatsjá-najen kjo'in tsà mikii kítasòn nga siik'en-jen Pablo. ¹⁵ Ngats'ioò xi tjín-nò xá ítjòn ts'e Junta jè, kot'in-là jè xita sko-la soldado nga kàtjanchrobáko nchijòn-le i nguixkoòn. Tà k'oaá tin-là nga isa ndaà mejèn-nò jchaxkoòn kjoa xi tjín-la. Ngajen kítajnaandaà-jen ya

iya ndiyá nga siik'en-jen k'e nga tikj'eè fi ijdé.

¹⁶ Jè ti-la ndichja Pablo, kiinchré kjoa xi tsajoóya-ne xita judío; k'eé ki kisik'inchré Pablo ya cuartel. ¹⁷ Pablo kiichja jngòò-la soldado, kitsò-la:

—Tikoii ti jè nánnda tjna xita sko-la soldado. Tjín 'én xi keènojmi-la.

¹⁸ Jè soldado kiiko jè ti nánnda tjna xita sko-la, kitsò-la:

—Jè Pablo xi tjna ndayá kàchja-na kàtsò-na: “Tikoii ti jè.” Tjín xó 'én xi keènojmi-lè.

¹⁹ Jè xita sko-la soldado, kitsobà'nó tsja jè ti, kiiko it'aà xin, kiskònangui-la mé 'én xi keènojmi-la. ²⁰ Jè ti kitsò:

—Jnà xita judío, jye ndaà tsajoóya-ne [nga mejèn-la skónachan-lè]; sijé-lè nga kikoii nchijòn-lè jè Pablo ján nguixkon xitaxá judío nga mejèn xó-la isa ndaà tjanangui-la mé kjoa xi tjín-la. ²¹ Ngaji, k'è ki mokjeiín-lè. Xita koi, ma-la tsà ichán nga títajnachjoà-la Pablo ya iya ndiyá nga mejèn-la siik'en. Jye k'oas'in kitsjaà-la tso'ba Nainá nga mikii kòkjèn tikoá mikii skoí nandá skanda k'e nga siik'en Pablo. Inde, tà jè nchikoña-la nga k'oi-la 'én-lè koni s'in nchisjé.

²² Jè xita sko-la soldado, kitsò-la jè ti nga komaá kjoine; kitsjaà-la okixi nga nijngòò xita keènojmi-la nga jè ijchò sik'inchré.

K'e nga jè Pablo kichinìt'aà-la Félix xi xitaxá ítjòn

²³ Jè xita sko-la soldado kiichja jò-la soldado-la xi bit'in-la soldado xi i'nga, kitsjaà-la okixi nga kàtasikítajnaandaà jò sindo soldado xi ndsoko kjoine, jàn kaàn ko te xi kohòyo kítasòn-la, jò sindo xi kichá lanza k'oa nga kjoie skanda ján Cesarea k'e nga kijchò xi nijaàn nga kojñò. ²⁴ Tikoá kitsjaà okixi nga kàtinchándaà kohòyo xi kijnakjá-la Pablo mé-ne nga ndaà kjiko-ne nga nimé xi komat'in skanda nánnda tjna Félix xi xitaxá

ítjòn. ²⁵ Jngòd xojòn carta tsibíndaà xi tsò:

²⁶ “Tjín-lè kjondaà ngaji Félix xi xitaxá ítjòn tijni; 'an, xi Claudio Lisias 'mì-na síhixat'aà-lè. ²⁷ Xità xi tísikasén-lè, jñà xità judío kitsobà'nó, kjomeé kisik'en, tanga 'an tsohósikoaa nga kiikoaa soldado-na nga jye kis'ejiin-na nga xita Roma-né. ²⁸ 'An, mejèn-na nga skoeè mé kjoa xi tjín-la. K'oaá komà-ne nga kiikoaa nándà títsajna xitaxá judío. ²⁹ K'e nga ijchòkoaa, kisijiin-na nga tà koí kjoa-la xi kjotíxoma ts'e. Nì mé jé tjín-la nga kiyá; skanda mìkìl ok'in-la nga ndayá kájna iya. ³⁰ 'An, kis'enojmi-na nga jñà xita judío, k'oaá s'in tsajoóya-ne nga mejèn-la siik'en chijé. K'oaá ma-ne nga jì tísikasén-lè. K'oa tís'in kixan-la jñà xita xi óngui nga nguixkoiin kátasindaajiin-la mé kjoa xi tjín-la kondra ts'e.”

³¹ Jñà soldado, k'e nga jye kitjoé-la okixi, kiiko Pablo k'e nga jye kòjñò skanda ján naxandá Antipatris. ³² Nga komà nchijòn jñà xita soldado xi ndsoko kiì-ne, kisikátji-ne; inchrobà-ne skanda cuartel. Tà jñà kiiko Pablo soldado xi kohòyo títsajnasòn. ³³ Jñà xita soldado, k'e nga ijchò Cesarea, kisingatsja jè xitaxá ítjòn xojòn carta xi 'ya; tikoá kisingatsja Pablo. ³⁴ Jè xitaxá ítjòn, k'e nga jye tsibíxkejiin xojòn carta, kiskónangui nándà i'nde-la Pablo. K'e nga jye kis'enojmi-la nga nangui Cilicia i'nde-la, ³⁵ kitsò-la:

—K'eé kji'nchrè-lè k'e nga kjoí xita xi óngui-lè.

Ikjoàn kitsjaà okixi nga kátamakinda, yaá kájna ni'ya osen-la Herodes.

**Kó kitsò Pablo k'e nga
kiichjatjì yijo-la nguixkòn
xitaxá ítjòn xi 'mì Félix**

24 K'e nga komà 'òn nachrjein, ijchò Ananías ya Cesarea xi xita sko-la nòmii. Tjiko i'nga xita jhínga xi xá

tjín-la ts'e xita judío tikoá tjiko jngòd xita xi 'mì Tértulo xi chjine xojòn ts'e kjotíxoma. Jñà xita koi kiikon Félix jè xi xitaxá ítjòn tjína nga kitsjaat'in 'én xi kondra ts'e Pablo. ² K'e nga jye ijchòko Pablo nguixkòn xitaxá, tsibíts'ia Tértulo nga kitsjaat'in 'én xi kondra ts'e Pablo; kitsò-la Félix:

—Ngaji xi xitaxá ítjòn tijni, ndaa yaxkón-lèjen. Nga it'aà tsiji, 'nó tísakó-najen kjoa'nchán. Ndaà xá xi tbitasòn i naxandá-najen xi kjoa chjine tsiji. ³ Kjit'aà nachrjein, kóhokji nándà titsajna-jen tjoé-najen kjondaà tsiji. Ndaà chji-lè nga k'oas'in níchjât'aà-nájen. ⁴ Majin-najen nga siì s'en-lèjen; tjín-lè kjondaà, tiná'ya itsé-nájen. ⁵ K'oaá s'in ki'ya-jen xita jè nga títsa isò'nde 'nó ch'o tjín kjoa xi ótsji nga síjòya xita judío; jè-né xi xita ítjòn-la xita Nazaret xi síkjatjìya ndiyá-la Nainá. ⁶ Tikoáá mejèn-la ch'o kistjé Ingo Tsjeè-la Nainá, k'oaá ma-ne nga kindobà'nó-jen. [Mejèn k'oas'in siko-jen koni s'in tíchja kjotíxoma tsajen, ⁷ tanga jè Lisias xi xita sko-la soldado tsasiko. Kóó kjoats'en tsafaá'an-najen k'e nga jye tíjnaya ndsaa-jen. ⁸ Kó k'oaá kitsò Lisias nga jñà xita xi óngui, jí kjoí nguixkoiin nga síndaajiin.] Komaá ngaji sobà chjinangui-la mé-ne nga jcha-ne mé kjoa xi tjín-la nga ongui-jen.

⁹ Jñà xita judío xi ya títsajna, tikoáá síngásòn 'én nga kixi kjoa. ¹⁰ Jè xitaxá ítjòn kiskimíitjen tsja nga kitsjaà'nde-la Pablo nga kiichja. Pablo kitsò:

—Ji xi xitaxá ítjòn tijni, tjjiin-na nga kò kjin nó tiníkitasoin xá i i'nde jè; k'oaá ma-ne nga kó kjotsja-na, ti'an kichjâtjì-na yijo-na. ¹¹ Ngaji, komaá kinchátsjiyi. 'An, saá tjín-la tejdó nachrjein nga kiaà Jerusalén ya ingo ítjòn nga kijtseèxkoán Nainá. ¹² Nj saá jngòd k'a 'ya-na nga xita otikjoòkoaa, tikoáá mì xita naxandá binchaà ya

nditsin ingo íjtòn, kò ni'ya ingo sin-
agoga, kò ya ijiin naxandá. ¹³ Jñà xi-
ta xi óngui-na mìkiì koma kòkixiya-la
kjoa xi ónè-na. ¹⁴ K'oaá xán-lè xi nguì
kixi kjoa, 'an, jè sikitasòn-la xi Nainá
tsò-la xita jchínga-najen; k'oaá s'ín sik-
itasoàn koni s'ín tjín jè ndiyá xitse-la
Cristo, jè xi tsò-la jñà xita koi nga ndiyá
xin-la Nainá-né. 'An, mokjeín yije-na
koni s'ín tíchja xojon ts'e kjotíxoma-la
Nainá xi kiskii Moisés kò ts'e xita xi
kiichja ngajo-la Nainá. ¹⁵ 'An, k'oaá tis'ín
mokjeín-na it'aa ts'e Nainá koni s'ín
mokjeín-la jñà xita xi óngui-na nga
faáya-la xita xi biyaà, jñà xi xita kixi kò
xi mìtsà xita kixi. ¹⁶ Koií k'oas'ín binè-la
yijo-na nga tsjeè síkijna kjohítsjeèn-na
nguixkon Nainá kò nguixkon xita.

¹⁷ Nga jye kò kjìn nó mì tí kii
fi-na naxandá-na Jerusalén, jíí ijngòd
k'a-na nga j'iko-la ton jñà xita ima kò
kitsjaà-la kjotjò Nainá. ¹⁸ K'oaá tjín kjoa
xi tis'iaàn k'e nga jye kisitsjeèya yijo-na
koni tjín kjotíxoma-la xita judío. K'e nga
kijtseè-na jñà xita judío xi Asia i'nde-la
nga ya tijnnaa ya nditsin ingo, mìtsà kjìn
ma xita xi títsajna-na. Tíkoáá mìtsà
kjoasiì tibits'iaa. ¹⁹ Jñà xita xi kijtseè-na
ya nditsin ingo, tsà mé kjoa xi tjín-la
xi kondra ts'an, jñà sabá kàtjanchrobá
nga kàtatsjá 'én. ²⁰ Tsà majìn, jñà xi-
ta xi i títsajna kàtènojmi tsà mé jé
kisakòt'aà-la it'aa ts'an k'e nga tsohótijna
nguixkon xitaxá judío. ²¹ A xi koií jé xi
tíma-na nga 'nó kichjà k'e nga tijnajin-la
xitaxá judío nga kixan-la: "Nachrjein
i'ndeí tísindaajiin-na nga mokjeín-na
nga faáya-la xita xi biyaà."

²² Jè Félix, ndaà tíjiin-la koni s'ín tjín
ndiyá xitse ts'e Jesucristo. Tsibíchróbá
kjoa koi. Kitsò:

—K'e nga kjoíí Lisias xi xita sko-la
soldado, k'ée skònangui-isa-nò kjoa xi
tjín-nò.

²³ Félix kitsjaà-la okixi jñà soldado-la
nga síkijna isa ndayá Pablo, tanga ko-

maá kojmeèndeíí ya iya ndayá, tíkoáá
komaá kijchòkon xita xíkjin kò amigo-la.

²⁴ K'e nga komà jàn ñijòn nachrjein,
ijchò ijngòd k'a Félix; tjiko Drusila
xi chjoón-la ma xi tíkoá xita judío.
Kiskinikjaá Pablo nga mejèn-la
kji'nchré-la kós'ín mokjeín-la it'aa
ts'e Na'èn-ná Jesucristo. ²⁵ Pablo,
tsibénojmi-la kós'ín tjín xi kjoa kixi,
mé xi s'eén nga kíkjoán-lá kjoa xi ch'o
tjín xi síjé yijo-ná; tíkoá tsibénojmi-la
nga sa nchrobá nachrjein nga Nainá
kjiindaajiin. Félix tà kitsakjòn-né; k'ée
kitsò-la:

—T'in-ne. K'jeíí nachrjein kichjà ijn-
goòd k'a-lè k'e nga k'o-a-na.

²⁶ Jè Félix, k'oaá s'ín tísíkítsjeèn,
mejèn-la ton kochrjekájno-la Pablo nga
síikíjnandeíí; k'oaá ma-ne nga kjìn k'a
kiichja-la. ²⁷ K'e nga tsato jò nó, jahatjia
xá-la Félix. Jè jahas'en xi 'mì Porcio
Festo. Jè Félix, mejèn-la nga ndaà tsibij-
nako jñà xita judío; kisikijna isa ndayá
Pablo.

K'e nga jè Pablo tsibijna nguixkon Festo

25 Festo ijchò Cesarea nga jahas'en
xitaxá íjtòn; xi komà jàn
nachrjein itjo-ne Cesarea, kiì Jerusalén.
² K'e nga jye tjina Jerusalén, jñà n'omii
íjtòn kò xita sko-la xita judío ijchòkon
nga tsohóngui Pablo; kitsjaat'in 'én xi
kondra ts'e. ³ Xita koi, kisijé-la kjondaà
jè Festo nga kàtjanchrobáko Pablo ya
Jerusalén. K'oaá s'ín jye tjindaà-la nga
kítsachjoá ikon-la ya iya ndiyá mé-ne
nga síik'en-ne. ⁴ Tanga jè Festo, kitsò:

—Majìn, mìkiì koma, nga jè Pablo
ndayá tjina ján Cesarea; 'an, jyeé ya tí-
fia. ⁵ Jñà xitaxá-nò koma koahijtako-na
ján Cesarea mé-ne koma kohòngui-ne xi-
ta jè, tsà mé jé xi tjín-la.

⁶ Jè Festo tsibijna-la tsà nguì jiin
nachrjein kò tsà te nachrjein ján
Jerusalén; ikjoàn kiì ijngòd k'a-ne

ján Cesarea; nga komà inchijòn ijchò ni'ya osen, tsibìjnanè íxile-là nãnda otíxoma; ikjoàn kiskinikjaá Pablo. ⁷ K'e nga jahas'en ni'ya osen Pablo, jñà xita judío xi j'iì-ne Jerusalén, kii kinchat'aà chrañà-là nga kitsjaàt'in 'én ndiso xi 'ñó ch'o tsò tanga mikii komà kjòkixiya 'én xi kitsjaàt'in. ⁸ Pablo tsasikò yijo-là kitsò:

—Nimé jé xi tsohotsjià xi kondra ts'e kjotíxoma-là xita judío, ni jè kondra ts'e ingo ítjòn-là Nainá, ni jè kondra ts'e César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma.

⁹ Tanga jè Festo mejèn-là nga ndaà kijnako xita judío; kiskònangui-là Pablo, kitsò-là:

—¿A mejèn-lè nga k'oín ján Jerusalén mé-ne nga ya kíndaajñaà kjoa-lè?

¹⁰ Pablo kitsò:

—Jye i tijnáa nãnda tjín kjotíxoma-là César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma. Mochjeén-né nga i kãtasindaajijn-na. Ngaji ndaà tjiijn-lè nga ni mé kjoa tsohotsjià it'aà ts'e xita judío. ¹¹ Tsà tjín-na jé, tsà ok'in-là nga kiyá, tijnogò takoàn nga kãtasík'en-na; tanga tsà mi kixí kjoa 'én xi tsját'in-na, mikii koma ya kongatsja it'aà ts'e xita koi. Tikoáá-ne, jè kãtindaajijn-na César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma.

¹² Jè Festo, k'eé tsajoóya-ne kò xita-là xi títsajnakò junta, ikjoàn kitsò:

—Tsà k'oaá s'ín nijí nga jè César kiindaajijn-lè, tà saá ján sikasén-lè.

K'e nga ijchò ján Cesarea jè xitaxá Agripa

¹³ K'e nga jye tsato chiba nachrjein, jè xitaxá Agripa kò Berenice kii ján Cesarea nga kishixat'aà Festo. ¹⁴ Kjin nachrjein tsibítsajna ya Cesarea; jè Festo tsibénojmi-là Agripa kjoa-là Pablo, kitsò-là:

—Jè Félix, jngod xita kisikíjnaya ndayá ijndé. ¹⁵ K'e nga tsohótijna ján Jerusalén, jñà xita sko-là no'miil kò xi-

ta jchínga-là xita judío kitsjaà-na 'én nga óngui. Kisijé nga kãtiyaá. ¹⁶ 'An, k'oaá kixan-là nga jñà xitaxá Roma, mi taxki sík'en xita k'e nga tikj'eè 'ya-là jé xi tjín-là. Ítjòn joó'a kjoa-là kò jñà xita xi óngui mé-ne nga koma kinchako-ne yijo-là. ¹⁷ Koií kjoa-là, k'e nga j'iì ijndé jñà xita koi, mikii kisichja nachrjein; nga koma inchijòn, nga jye tijnasoàn íxile-na nga tihotíxoma, nitóon kiskinikjaá xita jè. ¹⁸ K'e nga jye títsajna osen jñà xita xi óngui, mìtsà koi kjoa tsohóngui koni s'ín 'an tískítsjeèn. ¹⁹ Tà k'oaá tjín 'én xi kitsjaàt'in xi kondra ts'e Pablo koni s'ín beèxkón Nainá kò it'aà ts'e jngod xita xi 'mi Jesús xi jye k'en; tanga jè Pablo tsò-né nga tijnakon-né. ²⁰ 'An, mikii be mé xi s'iaàn it'aà ts'e kjoa koi. K'eé kiskònangui-là Pablo, a mejèn-là nga ján kjoa Jerusalén mé-ne nga ya sindaajijn-là kjoa xi finè. ²¹ K'oaá s'ín kisijé Pablo nga jè César kiindaajijn-là. Koií k'oas'ín kitsjaà-na okixi nga ndayá tijnaya-isa skanda k'e nga koma sikasén-là César.

²² Agripa kitsò-là jè Festo:

—Tikoáá 'an mejèn-na nga kji'nchrè-là xita jè.

Festo kitsò:

—Nchijòn-le kínya-ya-là.

²³ Nga komà inchijòn, ijchò Agripa kò Berenice. K'e nga jahas'en ni'ya osen 'ñó ndaà kisis'in-là. Kjihijtakò jñà xita sko-là soldado kò jñà xita sko-là naxandá. Festo kitsjaà okixi nga kiichjaá Pablo. ²⁴ Festo kitsò:

—Ngaji Agripa xi xitaxá ítjòn tijni, ngats'ioò xi i títsajnaa: chítsejèn-là xita jè. Ngats'iì jñà xita judío, 'ñó síjét'aà-na ján Jerusalén kò i Cesarea nga 'ñó chja nga mejèn-là siik'en. ²⁵ Tanga 'an, nimé xi matsjit'aà-na it'aà ts'e nga mochjeén-là nga kiyá. Tanga tso'baá kisijé-ne nga jè kiindaajijn-là César xi xitaxá sko-là tjina-là ngats'iì xita. 'An, k'oaá s'ín kiskoòsòn-là nga ya siikasén. ²⁶ Tanga 'an, nimé kjoa xi matsji-na it'aà ts'e xi-

ta jè, kós'ín sikasén-la xojon jè César xi xitaxá sko-la títina-la ngats'iì xita. K'oaá ma-ne nga sijét'aà-nò jñò xi i titsajnaà ko ngaji Agripa xi xitaxá ítjòn tijni, mé-ne k'e nga jye chjinangui-laá, 'an sakó-na okixi nga sikasén xita jè. ²⁷'An, k'oaá ma-na, nga nimé chjí-la tsà taxki sikasén jngoaa xita xi ndayá títina tsà mi sik'à jn-goò xojon xi 'ya-la mé jé xi tjin-la.

K'e nga kiichjatji yijo-la Pablo nga nguixkon Agripa

26 Jè Agripa kitsò-la Pablo: —Tj'índeé-lè nga kinókojoatji yijo-lè.

Pablo kiskímìtjen tsja; tsibíts'ia nga kiichjatji yijo-la; kitsò:

²—Ngaji Agripa, matsjaá-na nga ma kichjako-lè mé-ne nga kósikooa yijo-na ngats'iì kjoa xi kondra ts'an tsját'in-na 'én xita judío. ³Be-ná nga jì Agripa, tjiin yijeé-lè ngats'iì kjotíxoma xi tjin-la xita judío ko kjoa xi joóya-ne. K'oaá ma-ne sijét'aà-lè, tjin-lè kjondaà, tse t'iin takoin, ndaà tiná'ya-ná.

⁴'Ngats'iì xita judío tjiin-la kós'ín kisijchá yijo-na ján nangui-na ko Jerusalén tjen-ne nga sa ti kja skanda nachrjein i'nde. ⁵Jñà xita koi, tsà mejèn-la komaá keènojmi-lè. Ndaà tjiin-la nga 'an, ngui xita fariseo-ná; nga jñà xita fariseo xi isa 'nó bínè-la yijo-la nga beèkón kjotíxoma-la Nainá mi k'oaá-ne koni jñà xita judío xi i'nga. ⁶'An mokjeiín-na nga kitasòn kjoa xi tikoña-la koni s'ín jye kitsjaà-la tso'ba Nainá jñà xita jchinga kjiiin-ná. Koií kjoa-la nga i tjnaa. ⁷Nga tejò tje-la naxandá Israel, ko nachrjein ko nitjen, jeya nchisikjina Nainá nga nchikoñaá-la nga kitasòn kjoa koi. K'oaá xan-lè ngaji Agripa, nga tikoií-ne kjondaà xi 'an tikoña-la; k'oaá ma-ne nga óngui-na jñà xita judío. ⁸¿Jñò, mé-ne nga mikii mokjeiín-nò nga Nainá siikjaáya-la xita xi jye k'en?

K'e nga tsibénajmi Pablo kó kis'iin nga kisijtikeè xita-la Cristo

⁹"An, nga sa kjòtseé, k'oaá s'ín kisikít-sjeèn nga mochjeén-né nga kondra kjítjngui-la Jesús xi Nazaret i'nde-la. ¹⁰K'oaá kis'iaàn ján Jerusalén. Jñà xita sko-la no'miì kitsjaà-na okixi nga kjin xita tsjeé-la Nainá kiskin'sen ndayá. K'e nga kinik'en xita koi, 'an tikoáá kjòjn-goò takoàn. ¹¹Nga xki xi ján ni'ya ingo sinagoga, kjin k'a kitsjaà-la kjo'in nga mejèn-na nga kátichajno-la Cristo. 'Nó kisijtikeè, skanda kitjngui kondra-la nánda xin naxandá xi tjin isò'nde.

Kó komà nga jahatjia kjohítsjeèn-la Pablo

(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

¹²'Koi xá kii-na ján naxandá Damasco nga 'an tsatíxá-na jñà xita sko-la no'miì, tikoá kitsjaà-na okixi. ¹³Ngaji, xi xitaxá ítjòn tijni, k'e nga ijchò nchisen, kjtseè ya iya ndiyá, jngoò ni'ín xi ngajmi inchrobà-ne xi isa 'nó ote tsejèn mi k'oaá-ne koni ts'e ts'oi. Ngui kisihiseèn-né nga jngoò itjandii-na ko ts'e xita xi tjikoa. ¹⁴Chixòt'aà-jen nangui, ikjoàn ki'nchrè jngoaa 'én hebreo xi kiichjajiin isén-na; kitsò: "Saulo, Saulo, ¿mé-ne 'an tì'mitjngui kondra-ná? Tijií tìyatodn-ne yijo-lè, k'oaá ngaya-la koni tsà nchraja tsjón-la jè yá xi bínès-en-la nei-la." ¹⁵'An kixan-la: "¿Yá-né ngaji Na'èn?" Jè kitsò-na: "'An-ná xi 'mì-na Jesús xi tì'mitjngui kondra-ná. ¹⁶Tísitjiin; tísijna kixii; koií xá kàyxkon-ná nga 'an sixá-ná; jii k'oií 'én, jè kjoa xi kà'yi ko kjoa xi iskan 'an kokod sobà-lè. ¹⁷'Aán sikinda-lè it'aà ts'e xita naxandá-lè ko ts'e xi mitsà xita judío. Yaá sikasén-lè ¹⁸nga chíx'angui xkon nga mi ta tsjaà ya kinchimaya ndiyá jñò; ndiyá iseèn kinchimaya. Kátinchat'aaxin-la nga'nó-la xita neií; Nainá kátjit'aà-la.

K'e nga **kokjeiín-la** it'aà ts'an, jchat'aà-la jé-la, **tikoa** s'e-la **kjotjò** xi tjoé-la **xita** naxandá-la Nainá xi xó kitjaàjiin-ne.”

¹⁹Ngaji Agripa xi **xitaxá** ítjòn tjini, 'an mikii kisitájaàjñaà inima-na jè kjoa xi kijtsee kò xi k'inchrè xi ngajmii inchrobà-ne. ²⁰Ta saá, tsibenojmí ítjòn-la jña **xita** Damasco, **ikjoàn** tsibenojmí-la **xita** Jerusalén, **tikoa** tsibenojmí-la **kóhokji** nangui Judea, kò jña xi mitsà **xita** judío. K'oaá s'ín tsibenojmí-la nga kátasikájno jé-la nga mì tì jé **kohótsji**-ne. Nainá kátjít'aà-la; ndaà kátas'ín mé-ne nga jcha-la nga jye jahatjiya-la **kjohítsjeèn-la**. ²¹Koii kjoa-la, jña **xita** judío, kitsobà'ño-na ya ndítsin ingo; mejèn-la nga siik'en-na. ²²Tanga Nainá tsasiko-na; **táko** k'oaá tís'iaàn skanda i'ndeji; k'oaá s'ín **tibenojmí** yije-la **nita** yá **xita**-ne. Mitsà k'jeif'én okodya; koi 'én benojmiá xi tsakóya Moisés kò **xita** xi kiichja ngajo-la Nainá, kjoa xi koma nga tífi isa nachrjein. ²³K'oaá s'ín tsakóya **xita** koi, nga jè Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá] **tjínè-la** nga k'en, tanga jè jaáya ítjòn-la mé-ne nga **keènojmí-la** **xita** naxandá-la kò xi mitsà **xita** judío kós'ín **kohiseèn-jiiin** inima-la nga koma **kitjokàjiin** kjoajñò.

Kó kitsò Agripa nga mejèn jahas'en-jiiin-la 'én-la Nainá

²⁴Jè Festo, k'e nga kii'nchré 'én-la Pablo nga tíhosikò yijo-la, 'ño kiichja kitsò:

—iNgaji Pablo, **tímaskáyaá-lè**; jè xojon **tísiskáya-lè!**

²⁵Tanga jè Pablo kitsò:

—Ngaji Festo xi **xitaxá** tjini, mitsà **tímaskáya**-na; k'oaá s'ín **tjín**; 'én **kixif** xi **tichjà**. ²⁶Jè Agripa xi **xitaxá** ítjòn tjina, **tjjiin** yijeé-la kjoa koi; k'oaá ma-ne ma'ño takoàn nga nguixkon jè **tichjà** 'én koi; 'an, k'oaá s'ín **makixiya**-na nga jè, **tikoaá** 'ño ndaà **tjjiin-la** kjoa koi; nga mitsà

tjí'ma koni s'ín komà. ²⁷Ngaji Agripa xi **xitaxá** tjini, **za** mokjeiín-lè koni s'ín kitsò jña **xita** xi kiichja ngajo-la Nainá? 'An, be-ná nga mokjeiín-lè.

²⁸Jè Agripa kitsò-la Pablo:

—Tà **chibaá** **chija-la** tsà kinikijne-ná nga 'an, **xita-la** Cristo koma.

²⁹Pablo kitsò:

—Tsà tse kò tsà **chiba** **chija-la**, 'an, k'oaá s'ín **mejèn**-na nga nguixkon Nainá nga **kàtakjeiín-lè** xi **xitaxá** ítjòn tjini; **tikoa** **kàtakjeiín-la** ngats'iì **xita** xi **nchi'nchré**-na. K'oaá s'ín **kàtamatiòdn** koni 'an tanga mì k'oaá s'ín na'ño **kicha** cadena **sit'aà'ño**.

³⁰K'eé tsasítjen Agripa kò Festo kò Berenice, ngats'iì **xita** xi ya **títsajna**. ³¹Xin kii nga tsajoóya-ne kjoa koi. **Kitsò-la** **xikjín**:

—**Xita** jè, **nimé** kjoa **tjín-la** nga **kiyá**, **tikoaá** mikii ok'in-la nga **ndayá** **kíjna'ya**.

³²Agripa kitsò-la jè Festo:

—**Xita** jè, **komaá-la** **kíjnandeij**-ne tsà mì k'oaá s'ín **kisijé** nga jè **kiindaàjiin-la** César xi **xitaxá** ítjòn ts'e Roma.

K'e nga kinikasén Pablo ján Roma

27 K'e nga jye k'oa's'ín kiskoòsòn-la nga ján **siikasén**-najen Italia, jè Pablo kò **xita** xi i'nga xi **ndayá** **títsajna**, jè **kjòngatsja** **xita** **sko-la** soldado xi 'mì Julio xi ya **chja** **jngòd** **tjín**-ne soldado xi ts'e César. ²Tsitjaàs'en-jen **jngòd** **chitso** xi ts'e **Adramitio** xi jye **mejèn** **tíbitjo** nga ya **tífi** jña **naxandá** **indii** **ndáchikon** ts'e nangui Asia. **Tikoaá** **yaá** **tjínako**-najen **Aristarco** xi ya **i'nde-la** **Tesalónica**, **naxandá** xi **chja**-ne nangui **Macedonia**. ³Nga komà **inchijòn**, **ijchò-jen** **Sidón**. Jè Julio **ndaà** **kijtsee** ikon Pablo; **kitsjaà'nde-la** nga **kiikon** **amigo-la** mé-ne nga **siis'in-la**. ⁴K'e nga **itjo**-najen **Sidón**, k'oaá s'ín **tsanguì-jen** xi **jngoàà** nangui **jiiin**-ndá **Chipre**, nga jè **tjo**, **kondra** **tsajeén** **tí'ba**. ⁵Tsitjaàjto-jen **ijiiin** **ndáchikon** **i'nde** ts'e **Cilicia** kò **Panfilia**;

ijchò-jen Mira, naxandá xi chja-ne nan-gui Licia.

⁶Jè xita sko-la soldado kiskakò jngod-la chitso xi naxandá Alejandría ts'e; yaá kiskas'en-najen nga ján tífi Italia. ⁷Kjin nachrjein tsitjaajin-jen ndáchikon nga tafi tafi tsanguì-jen; chjá ijchò-najen ya kixi-la Gnido. Jè tjo mìkìi tsjá'nde-najen nga onguí kixi-jen; tsitjaahindii-la-jen nangui Creta ya kixi-la naxandá Salmón. ⁸Tsee kjo'in ki'nè-jen nga tsitjaajin-ndá-jen kòhokji indii ndáchikon ts'e Creta. Chjá ijchò-najen i'nde ñánda 'mì Buenos Puertos ya chrañat'aà-la naxandá Lasea.

⁹Jyeé kjin nachrjein tsato; jyeé 'nó kjojkón tjín-la ijiiñ ndáchikon, nga jyeé nchrobá machraña nachrjein cho 'nchán [k'e nga 'nó 'ba tjo]. K'oaá ma-ne jè Pablo kitsò-la jña xita:

¹⁰—An, k'oaá s'in machiya-na, ndiyá jè, 'nó tse kjojkón tjín-la; jchijaá-la jè chitso kò ch'á xi 'ya, skanda jña, mejèn tsà sichiijaá yijo-ná.

¹¹Jè xita sko-la soldado, isaá ndaà ki'nchréñijon-la jè nei-la chitso kò jè xita sko-la xi tísxáko chitso mì k'oaá-ne koni kitsò Pablo. ¹²Ya i'nde jè, mìkìi ndaà choòn nga ya sasijna chitso nachrjein ch'o 'nchán. Xita xi ya títaj-naya chitso, kjin ma xi ngásòn kitsò nga kitjokajin Buenos Puertos; ján kjoì Fenice, jngod i'nde xi ndaà choòn xi chja-ne Creta ñánda bijchó sinchá chitso nga ya fahas'en jngod chrja-la ndáchikon ya nga kixi-la kò ngaskón-la ñánda kahatji-ne ts'oi; yaá kítajna nachrjein ts'e cho 'nchán.

K'e nga ts'a tjo xkón

¹³Jña xita xi s'xáko chitso, k'e nga kijtsee nga indaà ts'a tjo xi inchrobà-ne ya i'nde sur, k'oaá s'in kisikítsjeèn nga jyeé koma kisòn-ndá; itjo-jen, tsanguisòn ndá-jen ya indii nangui Creta. ¹⁴Xi komà iskan nga

jye tjaajin-ndá-jen, j'i tjojkón xi inchrobà-ne ya i'nde norte. ¹⁵Kiiko jè chitso koni s'in fi tjo. Ngajen, mì ti kii ma nikáfaya-najen jè chitso, nga jè tjo, mìkìi tsjá'nde-la; ta saá ta kits'i'ndeé-lajen nga k'oas'in kiiko-najen jè tjo. ¹⁶Tsitjaajto-jen ijton its'in i'nde Cauda; i'nde jè, mì ti k'oaá 'nó t'ba-ne tjo; chjá kitjoé-najen jè chitso jtohá xi tjíndófe-la ijton its'in jè chitso je. ¹⁷K'e nga jye kitjoé-najen jè chitso jtohá, ikjoàn na'ño tsibí'nökjá-ne jè chitso je nga mì kixoña-jèn. Jña xita xi s'xáko chitso, tsakjón-la tsà ya skajin-'nó ya i'nde ñánda 'nó 'ncha tsoim ñánda 'mì Sirte. Koií kiskinajen-ne jè nikje ts'e chitso xi 'mì vela; tà k'oaá s'in kiiko jè tjo. ¹⁸Nga komà inchijòn, jè tjojkón, tákó 'nó jchán t'ba. K'eé tsachrje jña ch'á xi 'ya chitso; tsibíxteèn-jiiñ ndáchikon [mé-ne nga isa jna komà-ne jè chitso]. ¹⁹Xi komà ján nachrjein, tikoá tsachrje tsojmì xi mochjeén-la nga s'xáko chitso. Tsibíxteèn-jiiñ ndáchikon. ²⁰Kjin nachrjein mì ti kii ki'ya-najen ts'oi kò ni'ño nga 'nó 'ncha ifi nga jtsí xkón tibanè-najen. K'oaá komà-ne nga chixón-jen nga mì-la ti kii ndaà kitjokajin-najen ndáchikon.

²¹Nga jyeé kò kjin nachrjein mì ti kii bichi-najen, Pablo tsasijna kixi, kitsò-la jña xita:

—Ndaà-la komà tsà kina'yañijon-ná koni kixan-nò; tsà mìkìi itjokajñaá ya i'nde Creta, mì-la kii k'oas'in tí-mat'iaán nga kjo'in titsanikjiaán koa kinichijaá tsojmì-ná. ²²Tanga i'nde, kì makájno-nò; nijngod xita kiyá; tà jè chitso xi jchija. ²³Nati nitjen kò'biì jngod-na nijná; jngod àkjalè kòfikon-na xi Nainá kásikasén, jè Nainá xi 'an fit'aà-la koa 'an sixá-la, ²⁴kàtsò-na: “Pablo, kì tsakjoòn-jèn; kjo'ño tjín-ne nga kijchoi nguixkon César, xitaxá ítjòn ts'e Roma. Nainá, k'oaá tjín kjondaà xi tsjá-lè nga nijngod xita kiyá xi ya

títsajnayako-lè chitso.”²⁵ Jñò, 'ñó t'è-là takòn. 'An mìkii sikájnoa. 'Beé-la takoàn, k'oaá s'ín kítasòn koni kàtsò-na jè àkjale.²⁶ Tanga yaá kijcho kat'aà'ñó-laá jngòò nangui jtabá xi kijijnajin-ndá.

²⁷ K'è nga jye komà jò xomàna nga tjaàjin-jen ndáchikon Adriático, jè tjo fijen fikjako jè chitso. Jngòò nitjen, ijchò-la tsà osen nitjen, jña xita xi nchisíxáko chitso, kijtsee nga jyeé kjomeè bijcho chrañat'aà-lajen nangui.²⁸ Kisichiba kó kji nanga kijna nandá; kijtsee nga kaàn chrj'oòn jngòò metro nanga kijna. K'ée nguì kó kji kii isa; ikjoàn kisichiba ijngòò k'a; jye kaàn itoò metro tjín-la nga nanga.²⁹ Kitsakjòn-la tsà jña ndajo nandá skakjoòko jè chitso. Nijòn kicha ì xi gancho kjoàn kisikatsjoòjin tàts'en chitso mé-ne nga kítsobà'ñó-ne nangui nga mì tì kii koma kjoì-ne jè chitso; ikjoàn tsibíts'ia-la Nainá nga niton kátas'e isén.³⁰ Ngats'ii jña xita xi síxáko chitso mejèn tsanga chijé; k'oaá kis'iin koni tsà jña kicha ì xi gancho kjoàn kinchangui'ño sko chitso nga kítsobà'ñó nangui; tsibíts'ia nga kiskinjen-jin nandá jè chitso jtabá.³¹ Tanga jè Pablo kitsò-la jè xita sko-la soldado kó soldado xi i'nga:

—Tsà jña xita koi konga, jña, mikii koma kitjojnaá nandá.

³² Jña soldado tsate'ño jè chitso jtabá. Kiskaàjin ndáchikon.

³³ K'è nga jye kis'e isén, jè Pablo kitsò-la ngats'ii xita:

—Jyeé tjín-la jò xomàna nga titsaj-nachjaán nga chiñá-lá mé xi komat'iaán.³⁴ Bitsi'bà-nò, mochjeén-né nga tichioò mé-ne nga s'e-nò nga'ño. Ngats'ioò, nimé xi komat'ioòn, skanda nijngòò xi sìichja jngòò tsja skòò.

³⁵ Pablo, k'è nga jye okitsò, kiskoé inchrajín, kitsjaà-la kjondaà Nainá nga nguixkon ngats'ii xita. Kisixkoaya; ikjoàn tsakjèn.³⁶ Ngats'ii xita, kjòtsja yije-la; tikoá tsakjèn kóhotjín.³⁷ Jò

sindo kó jàn kaàn kó chrj'oòn jngòò ma-najen xi ya titsajnaya-jen chitso.³⁸ K'è nga jye komà ndaa chichi yije-jen, jña ch'á trigo kisixteèn-jin ndáchikon mé-ne nga isa jna komà-ne jè chitso.

³⁹ K'è nga jye itjokàtji ts'oi, jña xita xi síxáko chitso, mikii beèxkon kó 'mì nangui nanda ijchò-jen, tanga kijtsee-né nga tjín jngòò inde nanda fahas'en jngòò chrja-la ndáchikon nanda 'ño 'ncha tsoim; mejèn k'oas'ín kiskini chitso tsà koma ya skajin-ño tsoim.⁴⁰ Tsate na'ño xi tjít'aà'ño chitso; jña kicha ì xi gancho kjoàn, yaá kisiy-ijòjin ndáchikon; kiskijnda'ño jña yá xi síxáko nga fiko kixi chitso. Ikjoàn kiskimijtjen jè nikje xi sinchá tjo nga fahitjen chitso. Ikjoàn tsibíts'ia nga kii kixi nanda kijna nangui xi 'ño 'ncha tsoim.⁴¹ Tanga yaá kii kaàjin-ño nanda 'ncha tsoim ya jjin ndáchikon. Jè sko yá chitso, kiskaàjin-ño; mì tì kii koma kisihiníyá-ne. Ikjoàn kjòts'ia nga kjòxkoaya jè tàts'en chitso nga jè nga'ño-la nandá kisixkoaya.

⁴² Jña soldado mejèn kisk'en jña xita xi kjo'in nchifi nga majin-la nga konga ya jjin ndáchikon.⁴³ Tanga jè xita sko-la soldado mikii kitsja'nde. Jè xi mejèn-la nga mì kiyá Pablo. Tà saá okixi kitsjaà kitsò:

—Yá xi ma-la nandá, kàtji itjòn mé-ne nga koma kijchò-ne nanda nangui choòn,⁴⁴ kó jña xita xi i'nga xi mì ma-la nandá, kàtjison itée kó tsà jña yá xkoa-la chitso.

K'oaá s'ín komà-ne nga ndaa ijchò yije-jen nanda nangui choòn.

Mé xi komat'in Pablo k'è nga tsibijna Malta

28 K'è nga jye itjojin-jen ndáchikon, kis'enojmí-najen nga ya inde jè, Malta 'mì.² Jña xita xi ya inde-la, ndaa kisiko-najen; tsibítse-najen ni'ín, ikjoàn kitsja'nde-najen nga kinihiso-jen, nga

jtsí tí'ba koa 'nchán choòn. ³Jè Pablo tsibíxkó chiba chikín kixì. K'e nga chinchájiin ni'ín jñà chikín, jngoò ye itjokàjiin xi tihonga nga 'ñó tsjè ni'ín; kiskine tsja Pablo. ⁴Jñà xita xi ya i'nde-la nga kijtseè nga ye tjohóngui-la tsja Pablo, kitsò-la xikjín:

—Xita jè, xitaá-la ma-la sík'en; nas'ín ndaà kòbitjokàjiin ndáchikon, jè nea-ná xi tjin-la okixi, majin-la síkijnakon.

⁵Jè Pablo, tsibítsajneè tsja ya ijiin ni'ín; nimé xi komà-la. ⁶Ngats'iì xita nchikoña-la mé hora kitjaya tsja koa mé hora kiyá Pablo. K'e nga kijtseè nga jye kjin hora tsato nga nimé xi komà-la, kj'eif' s'in kisikitsjeen, kitsò:

—Jè Pablo, Nainá-la.

⁷Ya chrañat'aà-la i'nde nándà ijchò-jen, tseé nangui tjin xi ts'e xita itjòn-la i'nde Malta xi 'mì Publio. Jàn nàchrjein tsitsajna-ko-jen; ndaà kiskoétjò-najen ko ndaà kisis'in-najen. ⁸Nàchrjein koi, jè na'èn-la Publio, xk'én-né; ch'in tjinnga tjin-la ko xojmá jní tifa-la. Pablo kiikon; kiichjat'aà-la Nainá; ikjoàn tsohójnasòn-la tsja; jngoò k'a kjòndaà-ne. ⁹K'e nga ki'lnchré jñà xita xk'én xi tjin ya i'nde jè, tikoà inchrobà nándà tjin Pablo. Kjòndaà yijéé-ne. ¹⁰Jñà xita, ndaà kisis'in-najen. K'e nga jye titsachjoé jngoò-jen chitso nga jye titsahonguí-jen, jñà xita kisik'a yijéé-najen ngats'iì tsojmi xi kochjeén-najen ya ndiyá.

K'e nga ijchò Pablo ján naxandá Roma

¹¹K'e nga jye tsato jàn sá nga titsajna-jen i'nde jè, ikjoàn tsanguì ijn-goò k'a-jen. Tsjitjaas'en jngoò-jen chitso xi ján i'nde-la naxandá Alejandría xi tikoà ya kisasijna ya indiì ndáchikon ts'e Malta jñà nàchrjein cho 'nchán; isén ts'e Cástor ko Pólux jtít'aà. ¹²K'e nga ijchò-jen naxandá Siracusa, jàn nàchrjein tsitsajna-jen. ¹³Tsanguì ijn-goò k'a-jen; ijchò-jen skanda naxandá

Regio. Xi komà inchijòn tsibíts'ia nga ts'a tjò xi inchrobà-ne i'nde sur. Ijchò jò nàchrjein, ijchò-jen naxandá Puteoli. ¹⁴Yaá kiskaàkjòò i'nga-jen xita xinguiáá xi it'aà ts'e Cristo xi kiichjako-najen nga tsitsajna-ko-jen jngoò xomàna. Xi komà iskan, ikjoàn tsanguì-jen skanda Roma. ¹⁵Jñà xita xinguiáá it'aà ts'e Cristo xi titsajna Roma, jyeé tjiin-la nga ya titsahonguí-jen; tjin xi ijchò kaña-najen ya nditsin Apio; tikoà tjin xi ijchò kaña-najen nándà 'mì Jàn Tabernas. Jè Pablo, k'e nga kijtseèkon, tsjaá kis'e-la inima-la; kitsjaà-la kjòndaà Nainá. ¹⁶K'e nga jye titsajna-jen Roma, Pablo kits'i'nde-la nga tsibijna tajngoò ni'ya-la; ko tà jngoò soldado kisikinda.

Mé 'én xi kiichja Pablo K'e nga tsibijna Roma

¹⁷Nga komà jàn nàchrjein nga ijchò-jen Roma, Pablo, tsibíxkóya jñà xita sko-la xita judío xi ya titsajna. K'e nga jye j'iì yije, kitsò-la:

—Jñò xi xita xinguiáá judío xi i titsajnaà Roma, ján Jerusalén, kitsobà'ño-na xita, ikjoàn kisingatsja-na it'aà ts'e xitaxá Roma nga tsibíndaajiin-na. 'An, nimé jé xi tihotsjià it'aà ts'e xita xinguiáá judío ko it'aà ts'e kjotixoma-la xita jchínga-ná. ¹⁸Jñà xitaxá Roma nga tsibíndaajiin-na, nimé jé xi kisakòt'aà-la it'aà ts'an. Mejèn kisikijnandeií-na nga mikì ok'in-la nga siik'en-na. ¹⁹Tanga jñà xita judío, mikì kòkjeiín-la; k'oaá komà-ne nga 'an, kisijé nga jè kàtindaajiin-na jè César xi xitaxá itjòn ts'e Roma. 'An, nimé xi sijé xi kondra ts'e naxandá-ná. ²⁰K'oaá ma-ne nga kòbixkóya-nò mé-ne nga kichjàko-nò; koií kjoa-la nga mokjeiín-na it'aà ts'e kjoa xi titsachiñá-lá xi xita Israel 'mì-ná nga na'ño kichà jtít'aà'ño-na.

²¹Jñà xita judío kitsò:

—Ngajen, nimé xojon tíkaat'aà-najen xi kjoa tsiji xi ján Judea nchrobà-ne. Ngats'iì xita judío xinguiáá xi nchif'ii,

nímé 'én xi ch'o tsò nchitsjá-najen xi kjoa tsiji. ²² Mejèn-najen nga kiná'ya-jen kjoa xi níki'tsiin; ngajen, tíjiin-najen nga xki xi ján chjajno-la xita nga kondra fi-la jè ndiyá xitse xi ya tjaáyi.

²³ Tsibíjna jngod nachrjein-la xikjín, mé nachrjein kixoña. K'e nga chixoña, kjin xita ijchò ya ni'ya nánda tjina Pablo; ko jè Pablo tsakóya-la kós'in otíxoma Nainá, tsibíts'ia'ko-ne nga sa tajnòya skanda kjònguixòn. Pablo kisik-jeén xojon ts'e Moisés ko ts'e xita xi kiichjaya ngajo-la Nainá nga tsakóya-la kó s'in tíchja mé-ne nga jñà xita kàtakjeiín-la it'aà ts'e Jesús nga jè xi Cristo. ²⁴ Tjín xita xi kòkjeiín-la, tikoja tjín xi mikii kòkjeiín-la. ²⁵ Nga mikii kjòngàsòn 'én-la koni s'in tsajoókjod, tsibíts'ia nga itjo ni'ya. K'eé kitsò-la Pablo:

—Ndaà kiichja Inima Tsjeè-la Nainá nga kisikjeén Isaías xita xi kiichja ngajo-la kjòtseé nga kitsò-la jñà xita jchínga judío:

²⁶ T'in, kot'in-la jñà xita naxandá:

Jñò, kiná'ya-nò tanga mikii kjoas'en-jiin-nò;

chítsejèn-nò tanga mikii jchaxkon.

²⁷ Koií kjoa-la nga jñà xita naxandá jè,

kisitàjaajiin kjohítsejèn-la,

tsibíchjoàjto líká-la,

tikoja tsibíchjoà xkon,

mé-ne nga mikii skoe-ne,

mikii kjinchré,

tikoja mikii kjoas'en-jiin-la;

majin-la nga 'an fit'aà-na

nga sindaà-na.

²⁸ Jñò kàtasijiin-nò, nachrjein i'ndei,

Nainá, ján tísíkasén-la jñà xi mitsà

xita judío, kjondaà jè, mé-ne nga

kitjokàjiin-ne kjo'in. Ko jñà xita koi,

kòkjeiín-la.

²⁹ K'e nga jye okitsò Pablo, jñà

xita judío, k'e nga kiì-ne, nguì tà

tsohótiyaá-ne 'én xi tsibénqjmí Pablo.

³⁰ Pablo, jò nó tsibíjna ni'ya xi kiskìña

nga tsibíchjí. Yaá kisis'in-la ngats'ii xi-

ta xi ijchòkon. ³¹ Kitjò'nde-la nga kiich-

jaya kós'in otíxoma Nainá tikoja tsakóya

it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo. Mì yá xita

tsatekjáya-la.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii-la xita naxandá-la Cristo xi títsajna Roma

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà xita naxandá-la Cristo xi títsajna Roma

1 Jè xojon carta jè, 'aán tikjiì-nò xi Pablo 'mì-na xi chí'nda-la Jesucristo ma, xi xó kiichja-na Nainá nga 'an tsibíxáya-na kò xó kitjaàjiin-na nga 'an sika'bisoàn 'én ndaà-la Nainá.

² It'aà ts'e 'én koi, Nainá jye k'oas'in kitsjaà tso'ba nga tisa kjòtseeé, koni s'in tíchja Xojon Tsjeè-la xi kiskii xita xi kiichja ngajo-la Nainá. ³ Nga ya tíchja it'aà ts'e Ki'ndí-la, jè Na'èn-ná Jesucristo xi jè otíxoma-ná. Koni xita isò'nde, yaá inchrobàt'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David. ⁴ K'e nga jaáya-la it'aà ts'e kjoabiyaà, Jesucristo, k'oaá s'in kiyaxkon-la nga Ki'ndí-la Nainá-né xi tse nga'ño tjín-la koni s'in ndaà síkíchiya-ná jè Inima Tsjeè-la Nainá xi sítsjeè-ná. ⁵ It'aà ts'e Jesucristo, kitjoé-na kjondaà nga 'an tsibíxáya-na nga kènojmiya-la 'én ndaà-la jñà xita naxandá xi tjín nga títsa isò'nde nga kátasíkitasòn kò kátakjeiín-la it'aà ts'e Cristo, mé-ne nga jeya kíjna-ne Cristo. ⁶ Tikoáá jñò, xó kinokjoà-nò nga xita-la Cristo k'oín-nò.

⁷ Tikjiì-nò ngats'ioè xi títsajnaà Roma xi matsjakeè-nò Nainá nga tíkoá xó kinokjoà-nò nga xita tsjeè-la koma.

Nainá xi Na'èn-ná, kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná kátatsjá-nò kjondaà kò kjoa'nchán ya ijiin inima-nò.

Mé-ne mejèn-la kjoì Roma jè Pablo

⁸ Xi mats'ia-ne, it'aà ts'e Jesucristo tsjaà-la kjondaà Nainá xi it'aà tsajòn, koi kjoa-la nga xki xi ján naxandá xi tjín nga títsa isò'nde, na'yá-nò nga ndaà mokjeiín-nò it'aà ts'e Cristo. ⁹ It'aà

ts'e Nainá xi 'an sixá-la nga tíjngòè takoàn nga sika'biá 'én ndaà-la xi kjoa ts'e Ki'ndí-la, jè tíbeè nga nachrjein nchijòn síkítsjeèn-nò k'e nga chjàt'aà-la. ¹⁰ K'e nga bìtsi'ba-la Nainá, k'oaá s'in síjèt'aà-la tsà ikon xi tsò nga chaán tsjá'nde-na nga kjíkon-nò. ¹¹ Tikoáá mejèn-na skoexkon-nò mé-ne nga tsja chiba-nò kjohítsjeèn ts'e inima-ná mé-ne nga isa kixi kítsajna-nò. ¹² Jè xi tixan-nò nga ngàsòn k'oi-lá nga'ño xinguiáá it'aà ts'e kjoa xi mokjeiín-ná.

¹³ Ndsè, tichja, mejèn-na nga kátasijiin-nò nga kjòtseeé tjín-ne nga kjíkon-nò tanga skanda i'ndeí mì tà jngòè kjoa bíchjoà ikòn-na. Xi kjohítsjeèn ts'an, jè xi mejèn-na nga síxáko-nò jñò, koni s'in kisixá nándá nga xìn naxandá mé-ne nga tíkoá skoeè-na kjondaà-la xá-na xi 'an s'iaàn it'aà tsajòn. ¹⁴ Tjínè-na nga kokoòya-la ngats'iì xita xi 'én griego chja kò xi mìkii chja, xita xi tjín-la kjoachjine kò xi tsjin-la. ¹⁵ K'oaá ma-ne nga 'ño mejèn-na nga tíkoá kichjàyajiin-nò jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, jñò xi títsajnaà naxandá Roma.

Mé nga'ño xi tjín-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo

¹⁶ Mikii masobà-na it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, nga nga'ño-la Nainá-né. Jè 'én xi ma-la síkítsajnandeíí xita kjoa ts'e jè, ngats'iì xita xi mokjeiín-la it'aà ts'e, mats'ia-ko-ne jñà xi xita judío kò tíkoá xi mìtsà xita judío. ¹⁷ Jñà 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo okó-ná kós'in s'in Nainá nga síkixi xita. Tà jè-né nga mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo mé-ne nga isa ndaà kòkjeiín-la. K'oaá s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “Jè xi xita kixi, it'aà ts'e kjoa xi mokjeiín-la kíjnakon-ne.”

Jé xi t́jín-la xítà isò'nde

¹⁸ Nga jè Nainá skanda ján ngajmii t́hokó kjoajti-la it'aà ts'e xítà xi mikii beèxkón kò xi ch'o s'ín. Jè kjohítsjeèn ch'o xi t́jín-la mì kì tsjá'nde-la nga kjoétjò xi kjoakixi. ¹⁹ Jè kjoa xi 'ya-la it'aà ts'e Nainá, ndaà t́jiin-la j́nà xítà koi, nga tijè-ne Nainá t́hokó-ne. ²⁰ Nga j́nà kjoa ts'e Nainá xi mikii tsejèn, ndaà t́yaxkon-la kóni nga t́isa kisindaà isò'nde. Yaxkoón-la nga t́jín-la nga'nó Nainá nítà mé nàchrjein-ne nga tà jè tajngoò xi Nainá 'mì. Kjoa koi t́'yaá-la it'aà ts'e tsojmi xi t́sibíndaà Nainá. K'oaá ma-ne nga j́nà xítà mì kì koma kinchako yijo-la nga kitso: "Mikii t́jiin-na tsà t́jna Nainá." ²¹ J́nà xítà nas'ín t́jiin-la nga t́jín Nainá xi t́sibíndaà isò'nde, tanga mikii jeya kisikíjna, nì mikii kitsjaà-la kjondaà. Tà saá tà koií 'nó ndaà kisis'in-la kjohítsjeèn xi nímé chj́-la. Kjohítsjeèn tájaà-la kisij́nò-la. ²² Xi kjohítsjeèn ts'e, xítà chj́néé kitsò-la yijo-la; tanga mitsà kixi kjoa, xítà nchikón-né. ²³ Kisikíjnat'aàxin Nainá xi jeya t́jna xi mikii fehet'aà nàchrjein-la; tà saá koi kijtseèxkón isén ts'e xítà xi fehet'aà nàchrjein-la; skanda j́nà isén-la cho xi t́jmajii isén kijtseèxkón, kò isén-la cho xi ñijòn ma ndsokò kò isén-la ye.

²⁴ Koií kjoa-la nga kitsjeiin takòn Nainá nga taxkì kàtas'ín nga kàtas'ín nítà mé kjoa chingà xi bitjokàjiin inima-la. K'oaá ma-ne nga tsohótsji-la kjoa sobà yijo-la koni s'ín kisikò xíkjín. ²⁵ Kisikjatj́yaá-la kjoa kixi-la Nainá; 'én ndiso kiskoé. J́nà kijtseèxkón koa j́nà kisitsjako tsojmi xi jè Nainá t́sibíndaà. Mítsà jè kijtseèxkón koa kisitsjako Nainá xi t́sibíndaà tsojmi. Nainá kàtayaxkón nítà mé nàchrjein-ne, k'oas'ín kàtama.

²⁶ Koií kjoa-la nga kitsjeiin takòn Nainá nga kò s'ín kàtas'ín-kò yijo-la kjoa sobà xi ch'o t́jín. J́nà íchjín

kisikjatj́yaá-la koni s'ín mochjeén x'ín; t́jín íchjín xi t́j́nà xíkjín kiskoé-ne. ²⁷ K'oaá t́s'ín kis'iin íchj́, kitsjeiin takòn-né koni s'ín mochjeén íchjín. T́jín íchj́ xi 'nó kisaseèn-la nga t́ x'ín xíkjín tsoyijòko-ne. Tsohótsji-la kjoa sobà yijo-la. K'oaá ma-ne nga kjo'in kis'e-la xi t́ yijo ts'e-ne koni s'ín ok'ín-la kjoa ch'o xi kis'iin.

²⁸ Xítà koi, mikii kisikítsjeèn tsà mochjeén-né nga skoexkon Nainá; k'oaá ma-ne nga kitsjeiin takòn Nainá nga kàtasíkjeén kjohítsjeèn-la xi nì méé chj́-la mé-ne nga k'oas'ín kàtas'ín-ne kjoa xi mikii ok'ín-la. ²⁹ Xítà koi, yaá t́jiin yije inima-la ngats'ii kjoa xi ch'o t́jín koni: kjoa chingui, kjoa ts'en, kjoa tse mejèn, kjoa toòn, kjoaxitakòn, kjoa nga ma-la sík'en xítà, kjoa xi kjaán-kjòò, kjoa konachan, kjoa xi ch'o s'ín, kjoa 'én ndiso; ³⁰ nga chjajno-la xíkjín; nga síjtikeè Nainá; ochrjengui xíkjín; 'nga ikon; ndaà síkíjna yijo-la; síkítsjeèn nga mejèn-la isa ch'o t́jín kjoa xi s'iin; mikii 'nchréñijon-la xítà jchínga-la; ³¹ mikii machiya-la; mikii síkitasòn 'én xi chja; mikii beètjò xítà xíkjín; tsjin-la kjoa nijchàat'aà; koa tsjin-la kjoahimatakòn. ³² J́nà xítà koi, ndaà t́jiin-la nga k'oaá s'ín tsjá okixi Nainá: ngats'ii xi k'oa t́jín kjoa xi s'ín, ok'ín-la nga kiyá. Tanga mikii majngoò ikon nga tà j́nà xi k'oas'ín, skanda t́koáá matsja-la k'e nga k'oa t́s'ín xítà xi k'jeíí.

Nainá, mé xi tsjá-la xítà xi ndaà s'ín kò xi ch'o s'ín

2 K'oaá ma-ne, ngaji, nítà yá xítà-ne j́, nga jé onè-la xinguii, mikii koma kosikoi yijo-lè nga nguixkon Nainá. K'e nga jé t́binè-la xítà xinguii, t́koáá ngaji, t́ji t́binè-la jé yijo-lè nga k'oa t́s'ín 'nì. ² Tanga 'ya-ná nga kixi s'ín Nainá k'e nga tsjá-la kjo'in j́nà xítà xi koa t́jín jé xi ótsji. ³ Ngaji xi kjo'in binè-la xítà xi k'jeíí, ùmé-ne koa

s'ín nikítsjeèn-ne nga jchat'aà-lè kjo'in xi tsjá Nainá? Nga jì k'oaá tís'ín 'nì. ⁴ ¿A mì tíjiiin-lè nga nachrjekàngui jè kjondaà-la Nainá nga t́jín-la kjojetakòn koa t́jín-la kjoatsejta? ¿A mì tíjiiin-lè nga jè kjondaà-la Nainá tíkoña-né nga síkájnoi jé-lè nga mì tí jé kinchátsji-ne? ⁵ Nga tájaajiiin t́jín iníma-lè nga mikii níkájnoi jé-lè, isaá tse kjo'in tibinè-la yijo-lè xi tsjá-lè Nainá jè nachrjein k'e nga kjoíko kjoajti-la nga jcha-la kós'ín kixi koíndaajiiin Nainá nga tsjá-la kjo'in j́nà xíta. ⁶ Nainá tsjá-la chjí-la mé kjoa xi kis'iin nga jngodé ijngodé xíta. ⁷ Tsjá-la kjoabinachon níta mé nachrjein-ne j́nà xíta xi nchihótsji kjoajeya, ko nchihótsji nga jchaxkón, ko nchihótsji nga kítsaj-nakon níta mé nachrjein-ne ján ngajmii. Koií kjoa-la nga ndaà t́jín kjoa xi nchis'ín nga kjit'aà nachrjein. ⁸ Tanga Nainá nga ko kjoajti-la tsjá-la kjo'in j́nà xíta xi kondra fi-la nga mikii 'nchréñijon xi kjoa kixi. Tà kjoa nchikón fitjingui-la. ⁹ Tseeé kjoa s'e-la ko tseeé kjo'in s'e-la ngats'ii xíta xi ch'o s'ín, mats'iaiko ítjòn-ne j́nà xíta judío, tíkoáá ko xi taxki xíta xi mìtsà xíta judío. ¹⁰ Tanga j́nà xíta xi ndaà s'ín, tjoé-la kjoajeya, ndaà jchaxkón, tíkoáá s'eé-la kjoa'nchán iníma-la, mats'iaiko ítjòn-ne j́nà xíta judío, tíkoáá ko xi taxki xíta xi mìtsà xíta judío.

¹¹ Nainá mikii faájiiin níta yá xíta-ne, tà ngásòn fiko yije. ¹² Ngats'ii j́nà xíta xi mikii tíjiiin-la kó tsò kjotíxoma xi kiskii Moisés, k'e nga jé ótsji, chija-né nas'ín mikii kijtseeé kjotíxoma-la Moisés. Koa j́nà xíta xi ndaà tíjiiin-la kjotíxoma-la Moisés, k'e nga jé ótsji, k'oaá s'ín kojto koni s'ín tíchja xi tíjè-ne kjotíxoma. ¹³ J́nà xíta xi tà 'nchré-la kjotíxoma xi kiskii Moisés, mìtsà j́nà xi xíta kixi nga nguixkon Nainá. J́nà-né xi xíta kixi xi síkitasòn. ¹⁴ K'e nga j́nà xi taxki xíta xi mikii tíjiiin-la kós'ín tíchja kjotíxoma-la Moisés, sà k'oaá tà yaá nchrobájiin iníma-la nga k'oas'ín s'ín

koni tsò kjotíxoma-la Moisés, yaá 'ya-la nga tíkoá tíjiiin iníma-la kjotíxoma xi ts'e nas'ín tsjín-la ts'e Moisés. ¹⁵ K'e nga ndaà s'ín yaá 'ya-la nga tíjiiin iníma-la kjoa xi síjé kjotíxoma-la Moisés; jè iníma-la okó kjoa xi ndaà t́jín ko xi mikii ndaà t́jín; tíjè-ne kjohítsjeèn-la sà k'oaá ón-gui ko sà k'oaá osiko. ¹⁶ K'oaá s'ín koma jè nachrjein k'e nga Nainá koíndaajiiin ngats'ii jé xi tíj'ima-la xíta jiiin iníma-la; ít'aà ts'e Jesucristo síndaajiiin, koni tsò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'an chjàya.

¹⁷ Ngaji xi xíta judío 'mì-lè; jè ma'nót'aà takoin kjotíxoma xi kiskii Moisés; 'ngaá ma takoin ít'aà ts'e Nainá nga si tsjii-né; ¹⁸ 'ya-né mé xi mejèn-la Nainá nga síkitasoìn; ma-lè chjaajiiin mé kjoa xi nguì ndaà t́jín koni s'ín okóya-lè Kjotíxoma; ¹⁹ k'oaá s'ín nikítsjiiin nga tíjngodé takoin nga jì okodé-la ndiyá kixi xíta xi mikii machiya-la nga tíchjoà xkon ko k'oaá ma-lè nga jì nihiseèn-la xi tíjiiin kjohítsjeèn-la. ²⁰ Ji, k'oaá s'ín nikítsjiiin nga ma-lè okoóya-la xi taxki xíta xi tsjín-la kjohítsjeèn; nga maestro 'mì-lè ts'e xíta xi chiba ma-la ít'aà ts'e Nainá; nga t́jín-lè kjoa chjine ko kjoa kixi xi okó-lè ít'aà ts'e Kjotíxoma. ²¹ Ji xi ma-lè okoóya-la xíta xi k'jeif, ¿mé-ne mikii okoóya-la xi tí yijo tsjii-ne? Ji k'oaá s'ín nokjoayi nga mikii ma síchijé; jì, ¿mé-ne níchijé-ne? ²² Ji, k'oaá si nga mikii ndaà t́jín nga kjoa chijngui s'iiin xíta; jì, ¿mé-ne nga k'oa tís'ín 'nè-ne? Ji, k'oaá si nga jtichii xkósòn; ¿mé-ne nga ingo bitjaas'en-ne nga níchijé tsojmi-la xkósòn? ²³ Ji, 'ngaá takoin nga ndaà tíjiiin-lè kjoa ts'e kjotíxoma tanga, ¿a mìtsà tinachrjekàngui Nainá nga mikii níkitasòn-la koni s'ín tíchja kjotíxoma? ²⁴ K'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: "Kjoa tsajòn-nò xi xíta judío 'mì-nò nga chjajno-la Nainá j́nà xi taxki xíta."

²⁵ Tsà ndaà síkitasoìn kjotíxoma xi kiskii Moisés, jè kjoa ts'e circuncisión

nga tít'aa chiba-lè, chjí-la-né; tanga tsà mikii síkitasòin, k'oaá ngaya-la koni tsà mikii tít'aa chiba-lè. ²⁶ Jñà xi mìtsà xita judío, nas'ín mikii tít'aa chiba-la koni xita judío, tanga tsà kixi síkitasòn kjotíxoma ts'e Moisés, Nainá skoétjò-né koni tsà tít'aa chiba-la. ²⁷ Jñà xita xi síkitasòn kjotíxoma ts'e Moisés, nas'ín mikii tít'aa chiba-la yijo-la, jñà koìindaajìin-nò nga mikii níkitasòn nas'ín tít'aa chiba-nò, nas'ín tjin-nò xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá. ²⁸ Jngòd xi xita judío, mìtsà tà jè nga ndaà 'ya-la kjoa xi s'ín; koa jngòd xita xi tít'aa chiba-la kjoa ts'e circuncisión, mìtsà tà jè xi mochjeén nga tít'aa chiba-la isò'nga yijo-la. ²⁹ Jè xi nguì xita judío, jè xi chjí-la koni s'ín tjin ijiin inima-la. Ko jè xi nguì tít'aa chiba-la, jè xi chjí-la koni s'ín tít'aa chiba-la ya ijiin inima-la. Kjoa koi, mìtsà ts'e kjotíxoma xi xojon tít'aa; ts'eé Inima Tsjeè-la Nainá. Jñà xi k'oa'sín síkitasòn, Nainá ndaà chja xi it'aa ts'e, nas'ín mikii ndaà chja xita xi k'ejí.

Mé kjoa xi n'ó chjí-la it'aa ts'e xita judío

3 Tsà k'oaá s'ín tjin, ¿mé kjondaà xi isa tse tjin-la nga xita judío 'mì? Ko ¿mé chjí-la nga tít'aa chiba-la? ² Kjin skoya chjí-la. Jè xi tjna ítjòn, jè-né nga jñà xita judío kjòngatsja 'én-la Nainá. ³ Jñà xita judío, nas'ín tjin i'nga xi mikii síkitasòn 'én xi kjòngatsja, ¿a koma síkjatjìya-la kjoakixi-la Nainá nga mikii kítasòn koni s'ín kitsjaà tso'ba? ⁴ Majìn, mikii koma. Nainá, xita kixi-né, nas'ín xita ndiso ngats'ìi xita xi tjin isò'nde; koni s'ín tíchja xojon nga tsò: Mé-ne nga kàta'ya-la nga kixi kjoa 'én xi nokjoi síkijne-né k'e nga yá xi kohòngui-lè. ⁵ Tjin i'nga xita xi tsò: K'e nga ch'o 'nè, isaá ndaà 'ya-la kjoakixi-la Nainá. Tsà k'oa'sín tjin, ¿kó kixoán? ¿A kixón-ná nga mì kjoa kixi tís'ín Nainá nga

kjo'in tsjá-ná? (Tsà kos'ín kixoán, jngòd kjohítsjeèn-la xi taxki xita titsanik-jeén.) ⁶ Tanga majìn, mì k'oaá s'ín tjin. Tsà mìtsà kixi s'ín Nainá nga kjo'in tsjá-ná, ¿kós'ín koma koìindaajìin-la xita isò'nde?

⁷ Tikoáá tsà k'oa kiso xita koi: “Tanga tsà kjoandiso-na okó nga jè kjoa kixi-la Nainá isa jeya kijná, ¿mé-ne k'oa'sín tísìnè-na nga xita jé tiyatakòn-na?” ⁸ Tikoáá-ne ch'o s'eén mé-ne nga kàtasakó-isa-ná kjondaà-la Nainá. Tjin xita xi kotsò nga k'oaá tjin 'én xi okòdya; jè xi mejèn-la nga ch'o síkijná-na. Jñà xita xi kotsò, ok'ín-la nga tjoé-la kjo'in xi Nainá tsjá.

Mé jé xi tjin-la ngats'ìi xita

⁹ ¿Kó s'ín níkítsjeèn? Jñà xi xita judío 'mì-ná, ¿a isaá ndaà xitaá koni jñà xita xi k'ejí? Majìn, jyeé k'oaá kixan-nò, tà ngásòn jé titsajnajñaá ngats'iaá xi xita judío 'mì-ná ko xi taxki xita. ¹⁰ Koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: Nijngòd xita tjin xi xita kixi, ni tsà tà jngòd.

¹¹ Nijngòd tjin xi machiya-la, nijngòd tjin xi ótsji Nainá.

¹² Ngats'ìi xita, saá xìn ndiyá kii; ngats'ìi nímée chjí-la kjoa xi s'ín; nijngòd xi ndaà s'ín, ni tsà tà jngòd.

¹³ Naxájta-la, k'oaá kjoàn koni ngajo-la mik'en k'e nga táx'ajto; nijen-la nguì 'én ndisoó chja; 'én xi chja, k'oaá ngaya-la koni tsà xán-la ye.

¹⁴ Chjajno-la xita ko nguì koi 'én chja xi 'on ma-la inima-ná.

¹⁵ Mikii koña kjoa, nitoón sík'en xita.

¹⁶ Nita ñánda nga fi, síhima ko síkjesko xita xi k'ejí.

¹⁷ Mikii beèxkon ndiyá ñánda tjin kjoa'nchán.

¹⁸ Mikii tsakjón-keè Nainá it'aa ts'e kjoa xi s'ín.

¹⁹Jyee 'yaá nga ngats'iì 'én xi tji't'aa kjotíxoma ts'e Moisés, jñà chja-la ngats'iì xita xi ya fit'aà-la, mé-ne nga ngats'iì xita, mikii koma kichja nga kinchako yijo-la nga nguixkon Nainá; ngats'iì xita xi tjin isò'nde koiindaajiin-la Nainá nga jcha-la nga jé tjin-la. ²⁰Nijngod xita xi kixi kjna nga nguixkon Nainá tà koi kjoa-la nga ndaa tískitasòn Kjotíxoma ts'e Moisés. Nga jè Kjotíxoma, tà k'oaá s'in mochjeén nga bénojmíya-ná nga jé tjin-ná.

Kó síko-ná Nainá nga kixi kitsajnaá nguixkon jè

²¹Tanga i'ndeí, Nainá okó-ná kós'in s'in Nainá nga xita kixi beetakòn-ná. Ko mìtsà kjoa ts'e Kjotíxoma nga bitasòn. Jñà xojon jchínga ts'e kjotíxoma-la Nainá ko ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá k'oaá tís'in bénojmíya-ná, ²²nga jñà xita k'e nga mokjeiín-la it'aa ts'e Cristo, kixi bitsajna nguixkon Nainá. K'oaá s'in síko yije kóhotjín xi mokjeiín-la. Nga ngats'iì xita ngásòn jé tjin-la, ²³nga ngásòn ótsji jé-né; kjiin títsajnat'aaxìn-la Nainá nãnda nga jeya tjna. ²⁴Tanga Nainá, nga ndaa xita, kitsjaà kjotjò-ná kjondaà-la mé-ne nga kixi kitsajnaá nguixkon jè. Jè Jesucristo tsibíchjiti ngajo-ná jé-ná mé-ne nga kitsajnadeíí-ná xi kjoa ts'e jé. ²⁵Nainá kitsjaà ki'ndí-la koni jngod kjotjò xi faáxin jé-ná nga nguixkon Nainá k'e nga mokjeiín-ná it'aa ts'e Jesucristo, nga jè tsibíxteèn jni-la k'e nga k'en. Nainá k'oaá s'in okóya-ná kós'in tjin kjoakixi-la. Koií kjoa-la nga ngasa kjòtsee, Nainá, tíkoña kjoa-né, mikii niton kitsjaà-la kjo'in xita koni s'in ok'in-la jé xi tsohótsji. ²⁶Tanga i'ndeí tí'ya-la nga it'aa ts'e Jesucristo tísendaajiin-la xita jñà kjoa-la jé xi kisichroba mé-ne nga kàta'ya-la Nainá nga xita kixi-né ko tíkoáá tijè-ne Nainá

xi kixi síkítsajna xita xi mokjeiín-la it'aa ts'e Jesús.

²⁷¿A 'ngaá koma takoán nga kixi titsajnaá nguixkon Nainá? Majin, mikii 'nga koma takoán. Nga mìtsà koi kjoa-la nga kjotíxoma nikitasoán. Jè-né nga mokjeiín-ná it'aa ts'e Jesús nga kixi síkítsajna-ná Nainá. ²⁸K'oaá tsóya-ne ngats'iì kjoa koi nga Nainá síkixi xita k'e nga mokjeiín-la it'aa ts'e Jesús; mìtsà koi nga kjotíxoma ts'e Moisés síkitasòn.

²⁹¿A tà ts'eé xi xita judío Nainá? ¿A mìtsà tíkoá ts'e xi taxki xita? Kjoa kixi-né, tíkoáá ts'e-né xi taxki xita xi mìtsà xita judío. ³⁰Nainá, tà jngod ma xi kixi síkítsajna ngats'iì xita k'e nga mokjeiín-la it'aa ts'e Jesús. Ngásòn síko jñà xita judío xi tji't'aa chiba-la ko xi taxki xita xi mikii tji't'aa chiba-la. ³¹Jè kjoa nga mokjeiín-ná it'aa ts'e Jesucristo, ¿a tíchahingui-né kjoa ts'e Kjotíxoma? Majin, mìtsà tíchahingui; tà saá tímajngod-ne koni jé xá xi tjin-la.

Abraham, mé-ne kixi tsibijna-ne nga nguixkon Nainá

4 ¿Kó kixoán? ¿Mé kjoa kixi xi kisakò-la na'èn-jchá-kjiin-ná Abraham nga kixi tsibijna nguixkon Nainá? ²Na'èn-jchá-ná Abraham, tsà koií-la kjoa-la nga ndaa xá xi kis'in nga kixi tsibijna nguixkon Nainá, ok'in-la nga jeya síkijna yijo-la, tanga majin nga nguixkon Nainá. ³Nga k'oaá s'in tíchja Xojon jchínga-la Nainá nga tsò: "Abraham, jè-né nga kòkjeiín-la it'aa ts'e Nainá; k'oaá ma-ne nga kiskoétjò Nainá nga xita kixi kitsò-la." ⁴Jngod xita xi síxá, jè ton xi tjoé-la, mìtsà tà kjotjò tjoé-la; jè chji-la nga síxá. ⁵Tanga jè xita xi mìtsà xá-la ma'nót'aa takòn, tanga mokjeiín-la it'aa ts'e Nainá xi kixi síkítsajna xita xi jé tjin-la, xita jè, Nainá k'oaá s'in skoétjò nga xita kixi tsò-la. ⁶Jè xitaxá ítjòn xi ki'mi David k'oaá tís'in kiichja nga tsja s'e-la xita xi Nainá

kjoétjò nga xit̃a kixi tsò-la; Nainá mì t̃i kindá s'ín-ne nit̃a mé xi s'ín. ⁷ David kitsò:

Mé ta ndaà-la jñà xit̃a xi jye kichàat'aà-la kjoa ch'o-la

ko xi jye t̃jtsa'ma jé-la.

⁸ Mé ta ndaà-la jñà xit̃a xi mì t̃i kindá s'ín-ne Nainá kjoa ts'e jé-la.

⁹ Jè kjondaà jè, ɔa tà ts'eé xit̃a judío xi t̃jít'aà chiba-la? ɔA xi t̃ikoáá ts'e-né xi tax̃ki xit̃a xi mikii t̃jít'aà chiba-la? Jye okixan nga jè xit̃a jchínga Abraham, k'e nga kòkjeín-la it'aà ts'e Nainá, kiskoétjò-né nga xit̃a kixi kitsò-la.

¹⁰ ɔKós'ín komà nga kiskoétjò Nainá Abraham nga xit̃a kixi kitsò-la? ɔA k'e-né nga jye t̃jít'aà chiba-la? ɔA xi k'e-né nga t̃ikj'eè t̃jít'aà chiba-la? Majìn, k'e-né nga t̃ikj'eè t̃jít'aà chiba-la. ¹¹ Abraham, k'e nga jye kiskoétjò Nainá nga xit̃a kixi kitsò-la, iskaán kisit'aà chiba-la koni jn-goð chiba xi okó nga jye xit̃a kixi nga kòkjeín-la it'aà ts'e Nainá k'e nga t̃ikj'eè t̃jít'aà chiba-la. K'oaá komà-ne nga xit̃a jchínga kitsò-la Abraham ngats'iì xit̃a xi mokjeín-la it'aà ts'e Nainá nas'ín mikii t̃jít'aà chiba-la. ¹² Abraham, t̃ikoáá xit̃a jchínga-la-né jñà xit̃a judío xi t̃jít'aà chiba-la, tanga mìtsà tà koií kjoa-la nga t̃jít'aà chiba-la, t̃ikoáá koi-né nga ya t̃jimat̃jinguì-la nga mokjeín-la it'aà ts'e Nainá, koni s'ín kòkjeín-la Abraham k'e nga t̃ikj'eè t̃jít'aà chiba-la.

¹³ Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba Abraham ko ngats'iì xit̃a tje-la, nga jè kongatsja isò'nde; mìtsà koi kjoa-la nga Kjoat̃xoma kisikitasòn, jè-né nga kòkjeín-la koni s'ín kiichja Nainá, k'oaá ma-ne nga xit̃a kixi kitsò-la. ¹⁴ Tsà tà jñà tjoé-la kjondaà xit̃a xi síkitasòn Kjoat̃xoma, tsà k'oaá s'ín t̃jín kjoa, nimé-la chjì-la nga mokjeín-ná it'aà ts'e Nainá; t̃ikoáá mì-là kii k̃itasòn koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá. ¹⁵ K'e nga t̃jín Kjoat̃xoma, kjo'ín sinè-ná; tanga tsà tsjìn kjoat̃xoma, nimé t̃jín xi kotonè-la kjoat̃xoma.

¹⁶ Jñà xit̃a, nga mokjeín-la it'aà ts'e Nainá tjoé-la kjondaà koni s'ín kitsjaà-la tso'ba Nainá jè Abram. Nainá tsjá kjoat̃jò kjondaà koi mé-ne nga jcha-ná nga kixi kjoa nga k̃itasòn it'aà ts'e ngats'iì tje-la Abraham. Mìtsà tà jñà tjoé-la xit̃a judío xi tje-la Abraham nga t̃jín-la kjoat̃xoma; t̃ikoáá tjoé-la jñà xit̃a xi mìtsà xit̃a judío xi t̃ikoáá tje-la Abraham ma koií kjoa-la nga mokjeín-la koni s'ín kòkjeín-la Abraham. K'oaá ma-ne nga jè Abraham, xit̃a jchínga-ná ma ngats'iaá ¹⁷ nga nguixkon Nainá. Koni s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: “Kjìn naxandá xit̃a xi jye kisìngatsja-lè xi xit̃a jchínga tsò-lè.” Abraham, kòkjeín-la it'aà ts'e Nainá xi ma-la síkjaáya-la xit̃a xi jye k'en xi t̃ikoá tsjá 'én-la koni tsà jye tsitasòn kjoa xi k'eè bitasòn.

¹⁸ Xit̃a jchínga Abraham kòkjeín-la koni kitsò-la Nainá; kiskoá kjoa-né nas'ín mikii t̃jiiin-la kós'ín koma nga k̃itasòn. K'oaá s'ín komà nga kjìn naxandá xi xit̃a jchínga tsò-la, koni s'ín kitsjaà-la tso'ba Nainá nga kitsò-la: “K'oaá s'ín kjìn jchán koma tje-lè.” ¹⁹ Abraham, mikii kjòhindaà koni s'ín kòkjeín-la it'aà ts'e Nainá, nas'ín kòs'ín beè-la ikon nga mì t̃i mé chjì-la yijo-la nga jye 'nò xit̃a jchínga; jyeé kjomeè jngoð sìndo nó t̃jín-la; Sara xi chjoón-la, t̃ikoáá chjoón 'ndi-né; mì t̃i kii koma s'e-la ixti. ²⁰ Abraham, mìtsà jò tsi'beè-la ikon koni s'ín mokjeín-la 'én xi kitsjaà-la Nainá. Tà isaá 'nò tsi'beè-la ikon nga ndaà kòkjeín-la. 'Nó jeya kisikjina Nainá. ²¹ Abraham, nguì ndaà t̃jngod ikon nga Nainá t̃jín-la nga'nó nga komaá-la sìkitasòn yije kòhotjín kjoa koni s'ín kitsjaà-la tso'ba. ²² K'oaá ma-ne Nainá, k'e nga kijtsee nga ndaà mokjeín-la Abraham, kiskoétjò nga xit̃a kixi kitsò-la.

²³ Mìtsà tà it'aà ts'e Abraham kitjei xojon jè nga Nainá kiskoétjò nga xit̃a kixi tsò-la. ²⁴ T̃ikoáá it'aà tsaján kitjei nga Nainá skoétjò-ná nga ngàsòn xit̃a kixi

kĩtso-ná koi kjoa-la nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Nainá, jè xi kisikjaáya-la Na'èn-ná Jesucristo it'aà ts'e kjoabiyaà. ²⁵ Kjongat-sja xĩta nga kisik'en Jesús jè ngatji-la jé-ná; tĩkoaá jaáya-la mé-ne nga kixi kĩt-sajnaá nguixkon Nainá.

Mé kjonndaà xi sakó-ná nga jye xĩta kixi tsò-ná Nainá

5 K'e nga jye xĩta kixi 'mì-ná nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Nainá, jyeé 'nchán titsajnaakoá Nainá it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo. ² Jè Cristo tsjá-ná nga s'e-ná kjonndaà jè, nga mokjeiín-ná it'aà ts'e. Jè kjonndaà jè, 'nó ndaà tjiin inĩma-ná; matsjaá-la inĩma-ná nga chiña kjoaá nga tĩkoa s'e-ná kjoajeya-la Nainá. ³ Mĩtsà tà koi kjoa nga matsja-ná, tĩkoaá matsja-ná k'e nga mé kjo'in xi oto-jñaá. K'e nga kjo'in otojñaá, yaá sakó-ná nga'nó nga tseejta s'eén inĩma-ná. ⁴ K'e nga tseejta s'eén inĩma-ná, yaá sakó-ná nga ndaà kitjoaá; tsà nga ndaà kitjoaá, tĩkoaá yaá sakó-ná nga skóna kjoa inĩma-ná kjonndaà xi tsjá Nainá. ⁵ Jè kjoa xi chiña-lá nga tĩngodò takoán, mĩkii masobà-ná nga mĩkii kĩtasòn; jè Nainá jyeé ndaà kisikijnajiiin inĩma-ná kjojtjòcha-la it'aà ts'e Inĩma Tsjeè-la Nainá xi kitsjaà-ná.

⁶ K'e nga kichóya nàchrjein, Cristo, k'en ngajo-ná jña xi xĩta jé 'mì-ná, koií kjoa-la nga tsjin-ná nga'nó nga ma bitjokàjñaá jé-ná. ⁷ Mì-là yá xĩta tjin xi kiyátji ngajo-la jngodò xĩta kixi, tanga tsà koi nàchrjein-la tsà tjin jngodò xi ko'nó ikon nga kiyátji ngajo-la jngodò xi 'nó ndaà xĩta. ⁸ Tanga jè Nainá okó-ná nga 'nó tsjakeè-ná nga jè Cristo k'en ngajo-ná, k'e nga tákó xĩta jé 'mì-ná. ⁹ I'ndeĩ nga jye xĩta kixi tsò-ná Nainá nga jè Cristo tsibĩxteèn jní-la k'e nga k'en ngajo-ná, isaá 'nó tĩkixi kjoa nga it'aà ts'e Cristo kitjokàjñaá kjo'in jè nàchrjein k'e nga siĩkasén kjoiti-la Nainá. ¹⁰ K'e nga kondrà titsajna-lá Nainá, jè K'i'ndí-la

kisikijne 'nchán kjoa k'e nga k'en. I'ndeĩ, k'e nga jye ndaà chibà-ná, isaá 'nó tĩkixi kjoa nga kitjokàjñaá kjo'in it'aà ts'e Cristo nga jè tĩnakon-né. ¹¹ Mĩtsà tà jña kjoa koi, tĩkoaá 'nó matsja-ná it'aà ts'e Nainá koni s'ín kisiko-ná it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo nga it'aà ts'e Cristo 'nchán titsajnaakoá Nainá nga jye kichibàndaà-aná.

¹² K'e nga jahas'en jé isò'nde, jngodò xĩta xi ki'mi Adán tsohótsji jé, ikjoàn k'en; k'oaá s'ín komà nga kjòts'ia nga biyaà yije kóhotjín xĩta, koií kjoa-la nga jé ótsji yije kóhotjín. ¹³ K'e nga tĩkj'eè tjoé-la Kjoťixoma Moisés, xĩta xi tjin isò'nde jyeé tjin yije-la jé. Tanga mĩkii ma kinda jé-la k'e nga tsjin kjoťixoma. ¹⁴ Tjen-ne nàchrjein ts'e Adán skanda ts'e Moisés, tjinè-la nga kiyá yije xĩta kóhotjín nas'ín mì k'oaá tjin jé xi tsohótsji koni kis'iin Adán nga kisikatonè-la okixi xi kitsjaà-la Nainá. Adán, jè ngayala [Cristo] xi iskan j'i.

¹⁵ Tanga jé xi tsohótsji Adán, mĩkii mangásòn koni jè kjonndaà xi Nainá tsjá; nga tà jè ngatji-la jé xi tsohótsji xi tà jngodò xĩta, k'oaá ma-ne nga kjin xĩta biyaà; tanga isaá 'nó tse kjonndaà tjin-la Nainá nga kjin xĩta machikon-t'in kjoťjò xi tsjá Nainá it'aà ts'e xi tà jngodò xĩta xi 'mì Jesucristo. ¹⁶ Jé xi tsohótsji xi tà jngodò xĩta, mĩkii mangásòn koni jè kjonndaà xi Nainá tsjá. K'e nga kisakò jé itjòn, Nainá kitsjaà okixi nga tsibínè-la kjo'in ngats'i xĩta. Tanga k'e nga jye kjin jé tsohótsji xĩta, j'i kjonndaà-la Nainá nga kixi kĩtsajna xĩta nguixkon Nainá. ¹⁷ Jè ngatji-la jé-la xi tà jngodò xĩta, tjinè-la nga kiyá xĩta. Tanga i'ndeĩ, isaá 'nó tĩkixi kjoa nga it'aà ts'e xi tà jngodò xĩta xi 'mì Jesucristo, tjinè-la nga jeya kĩtsajnakon jña xĩta xi 'nó tse kjonndaà-la Nainá kjoé, ko xi 'nó tse kjoťjò tjoé-la nga kixi kĩtsajna nguixkon Nainá.

¹⁸ Jè kjoa-la jé xi tsohótsji xi tà jngodò xĩta kisinè-la kjo'in ngats'i xĩta, tanga jè kjoa kixi xi kis'iin Jesucristo tĩkoaá

kixi kisikítsajna ngats'iì xita nga kítsaj-nakon nguixkon Nainá. ¹⁹ Jè kjoa-la nga mikii kil'nchréñijon-la Nainá xi tà jngodò xita xi 'mì Adán, k'oaá ma-ne nga kjin xita kisakò jé-la. Tanga jè kjoa-la nga kil'nchréñijon-la Nainá xi tà jngodò xita xi 'mì Jesucristo, kjin xita xi kixi kítsajna nga nguixkon Nainá.

²⁰ J'ì Kjotíxoma-la Moisés mé-ne nga ndaà ki'ya-la nga isa 'nó isa 'nó tís'e jé; tanga k'e nga isa tse jé tísakó, isaá 'nó tse kjondaà-la Nainá j'ì. ²¹ Nga sa ítjòn, jè kjoa ts'e jé tsatíxoma-la xita, mé-ne nga kisakò-la kjoabiyaà xita; tanga i'ndei, k'oaá tís'in kàtatíxoma kjondaà-la Nainá k'e nga kixi síkítsajna xita nga nguixkon Nainá mé-ne nga s'e-la kjoabinachon ni-ta mé nachrjein-ne xi it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo.

Mé-ne nga jè kjoa ts'e jé, mì tì mé nga'nó tjin-la nga jè kotíxoma-ná

6 ¿Kó kixoán? ¿A ndaà tjin nga kinchátsji-jé-isa mé-ne nga isa tse kjondaà tsjá-ne Nainá? ² Majìn, mì kii tì k'oa s'en-ná. Jyeé titsajnat'aàxìn-lá kjoa ts'e jé koni tsà jye k'eén xi it'aà ts'e; mì tì kii koma ya kítsajnajjìn-isaá kjoa ts'e jé. ³ ¿A mitsà jye tjiìn-nò k'e nga komà bautizar it'aà ts'e Cristo ngats'iaá nga tikoá ya titsakjodòkoá k'e nga k'en? ⁴ K'e nga ma bautizar xita, k'oaá s'in ngaya-la koni tsà ya sihiijìn-t'aà-la Cristo k'e nga k'en. Koni s'in jaáya-la Cristo it'aà ts'e nga'nó-la Nainá xi 'nó jeya tjna, k'oaá tís'in mochjeén nga kos'in sijchá yijo-ná nga kijnakon xitse jngodò k'aa.

⁵ Koni s'in titsakjodòkoá Cristo k'e nga k'en, jná k'oaá tís'in kjoaáya-ná koni s'in jaáya-la jè. ⁶ Tjiìn-ná nga jè kjoa jchínga-ná koni s'in ki'né nga isa kjòt-seé, yaá kisit'aà krò-la Cristo mé-ne nga kàtachija-ne nga'nó-la yijo jé-ná nga mì tì jé kjotíxoma-isa-ná. ⁷ Jngodò xita xi jye k'en, jyeé tijnandei kjoa ts'e jé. ⁸ Nga ya k'en-koá Cristo, mokjeín-ná nga tikoá

ya kítsajnakoá. ⁹ Ya-ná k'e nga jaáya-la Cristo k'e nga k'en, mì tì jngodò nachrjein kiyá jngodò k'a-ne. Mì tì mé nga'nó tjin-la kjoabiyaà nga jè kotíxoma-la. ¹⁰ K'e nga k'en Cristo, jngodò k'a k'en xi kjoa ts'e jé-ná; i'ndei nga jngodò k'a tijnakon-né koií kjoa tijnakon-ne nga jeya síkijna Nainá. ¹¹ Jnò, k'oaá tís'in tikítsjeén koni tsà jye k'eén xi kjoa ts'e jé; títsajnakon-nò xi kjoa ts'e Nainá nga ya titsajnakoo Na'èn-ná Jesucristo.

¹² Koií kjoa-la, mì tì kii bi'nde-la yijo jé-nò nga jè kjoa ts'e jé kotíxoma-nò k'e nga kjo'nó s'in-nò nga nikitason-la kjoa xi ch'o tjin xi síjé yijo-nò. ¹³ Ki ya ningatsja yijo-nò kjoa ts'e jé nga jè jé síkjeén nga ch'o 'nè, ta saá jè Nainá tingatsja yijo-nò koni jngodò xita xi jye jaáya-la it'aà ts'e kjobiyyaà. Nainá ttingatsja yijo-nò nga kàtasíkjeén kjoa xi kixi tjin. ¹⁴ Kjoa ts'e jé, mì tì mé nga'nó tjin-la nga jè kotíxoma-nò nga mitsà kjoa ts'e kjotíxoma-la Moisés titsajna-jnò; kjondaà-la Nainá titsajnajnò.

¹⁵ ¿Kó bixoán? ¿A ndaà tjin nga kinchátsji jé isaá nga kjondaà-la Nainá titsajnajnaá nga mitsà kjoa ts'e kjotíxoma titsajnajnaá? Majìn, mikii ndaà tjin. ¹⁶ Ndaà tjiìn-nò tsà ya singatsja yijo-nò ts'e xita xi bitje chi'nda nga jè nikitason-la, chi'nda-la komaà ts'e xita jè. Kjo'nó tjin-ne nga jè síkitason-la. K'oaá s'in tjin, tsà chi'nda-la jé komaà nga jè síkitason-la, kiyá-nò; tanga tsà chi'nda-la Nainá komaà nga jè síkitason-la, kixi kítsajnaà nguixkon jè. ¹⁷ Jnò, nga isa kjòtseé, k'oaá s'in kinikitason-la kjoa ts'e jé koni tsà jngodò chi'nda, tanga i'ndei, ndaà chjí-la Nainá nga kò inima-nò ndaà nikitason koni s'in ngui ndaà tjin 'én kixi xi kis'enojmi-nò. ¹⁸ I'ndei jyeé titsajnandei-la kjoa ts'e jé; chi'nda ts'e kjoakixi-nò; tjinè-nò nga síkitason koni s'in síjé kjoakixi. ¹⁹ Koi 'én tichjako-nò xi mitsà 'in chja koií kjoa-la nga indaà tjin takòn; mikii ndaà

machiya-nò kjoa ts'e Nainá. Koni s'in ki'nè nga isa kjõtsee nga ya kiningat-sja yijo-nò it'aà ts'e ngats'iì kjoach'o xi tjin nga jè tsatixoma-nò koni xita ch'inda; indei k'oaá ts'in tingatsja yijo-nò it'aà ts'e kjoa kixi mé-ne jè kjoa kixi kátatixoma-nò koni ch'inda xi tsjeé títajna nga nguixkon Nainá.

²⁰ K'e nga kjoa ts'e ch'inda-la jé títajnajnò, mikii títanikitasón-la kjoakixi-la Nainá. ²¹ Tanga, ¿mé xi kisakò-nò kjoa ts'e jé? Indei tà masobà-nò kjoa koi; tà yaá fiko-ná ñánda tjin kjoabiyaá. ²² Indei nga jye títajnandeí-là xi kjoa ts'e jé, ch'inda-la Nainá ma; kjondaà xi sakò-nò jè-né nga tsjeé títajnaà nga nguixkon Nainá. Xi fehet'aà-ne, s'e-nò kjoabinachon nita mé nachrjein-ne. ²³ Chjí xi tjin-la kjoa ts'e jé, kjoabiyaá-né. Tanga kjotjò xi tsjá Nainá, kjoabinachon-né nita mé nachrjein-ne nga ya títajnakoáá Cristo Jesús xi Na'èn-ná ma.

Kó s'in ma fehet'aà nga'ño-la jè kjotixoma

7 Jnò, xi 'ndsee chibà, tichjako-nò xi jyeé tjiin-nò kós'in tichja kjotixoma; 'ya-nò nga tjin-la nga'ño jè kjotixoma kós'in otixoma-la xita k'e nga títajnakon-isa skanda k'e nga kiyá. ² K'oaá ngaya-la jngod chjoón xi tjin-la x'in, k'oaá tsò kjotixoma nga mikii koma tsjin xikjin k'e nga tákó títajnakon ingajò. Tanga tsà jè x'in kiyá, jè chjoón, jye tijnandeí it'aà ts'e kjotixoma xi ts'e kjoabixan. ³ Jè chjoón, k'e nga tsà tákó tijnakon x'in-la, tsà k'jeí x'in kixan-ko, kjoa chijnguí tís'in; tanga tsà jye k'en x'in-la, jè chjoón, jyeé tijnandeí xi kjoa ts'e kjotixoma jè; komaá kixan-ko ijngod k'a-ne xi k'jeí x'in. Mì tì kjoa chijnguí tís'in-ne.

⁴ Jnò ndí 'ndsè, k'e nga k'en-kjoòkòò Cristo, yaá k'en it'aà ts'e nga'ño-la kjotixoma, mé-ne nga ya kinókjoa-nò it'aà ts'e

Cristo xi jye jaáya-la ts'e kjoabiyaá nga k'oas'in kàta'ya-la it'aà tsajan jè kjon-daà xi sasén-la Nainá. ⁵ K'e nga tisa ya tjaajnaá kjoa xi tjin isò'nde, jè kjotixoma tsibít'in-ná mé-ne nga jña kjoa ch'o xi síjé yijo-ná, isa 'ño ch'o kisixajin yijo-ná; k'oaá komà-ne nga kisakò-ná kjoabiyaá. ⁶ Tanga indei jyeé títajnandeí-lá kjoa ts'e kjotixoma. Jyeé k'eén it'aà ts'e kjoa xi bit'aà'ño-ná, mé-ne nga koma sixá-lá Nainá xi kjoa xitse koni s'in okóya-ná Inima Tsjeè-la Nainá. Mitsà k'oas'in sixá-lá koni s'in tjin kjoa jchinga xi tjit'aà xojon.

⁷ ¿Kó kixoán xi kjoa ts'e kjotixoma? ¿A ch'o tjin? ¿A kjoa ts'e jé-né? Majin, ndaà tjin. Tanga 'an, tsà mikii kjtseexkoan kjoa ts'e kjotixoma, tikoaá mì-là kii kjtseè kjoa ts'e jé. Mì-là kii kisijiin-na nga mikii ndaà tjin nga 'an fahajiin-na tsojmi xi mitsà ts'an, tsà jè kjotixoma mì k'oaá s'in bénojmi nga tsò: "Kì jì nìk-jaajin tsojmi xi mitsà tsiji." ⁸ Kjoa ts'e jé, yaá kisakò-la nga'ño it'aà ts'e kjotixoma; k'oaá komà-ne nga isa 'ño jahajiin-na tsojmi xi mitsà ts'an. Tanga tsà tsjin kjotixoma, tsjin-la nga'ño kjoa ts'e jé. ⁹ K'e nga sa kjõtsee, k'jeè kii bexkoan kjotixoma. Tanga k'e nga kjtseexkoan kjotixoma, kjoa ts'e jé, isaá ndaà kis'e-la nga'ño; kjoabiyaá kisakò-na. ¹⁰ Kjoa ts'e kjotixoma, tjinè-la nga kjoabinachon tsjá-na, tanga tà saá kjoa biyaá kitsjaà-na. ¹¹ Kjoa ts'e jé, yaá kisakò-la nga'ño it'aà ts'e kjotixoma nga kiskoònachan-na, k'oa kisik'en-na.

¹² K'oaá s'in tjin nga jè Kjotixoma, tsjeè-né; koni s'in otixoma jña 'én xi tjit'aà, tsjeè-né, kixi-né, koa ndaà-né. ¹³ ¿Kó bixón? ¿A jè kjoa ts'e kjotixoma xi ndaà tjin xi kisik'en-na? Majin, mitsà koi kjoa-la. Kjoa ts'e jé-né. K'oaá s'in ki'ya-la nga kixi kjoa nga jé-né. It'aà ts'e kjotixoma xi ndaà tjin, jè kjoa ts'e jé kisakò-la nga'ño nga kisik'en-na, mé-ne nga ki'ya-la it'aà ts'e kjotixoma nga 'ño ch'o tjin xi kjoa ts'e jé.

Kó tsò xit̃a xi ot̃ixoma-l̃a kjoa ts'e jé

¹⁴ Kjoa ts'e kjoat̃ixoma, 'ya-ná nga kjoat̃ixoma ts'e Inima Tsjeè-l̃a Nainá; tanga 'an, yijo jé tsohoya; yijo-na yaá kjoat̃ixoma ts'e jé nga jé ot̃ixoma-na. ¹⁵ Mikii fiya-na mé kjoa xi s'iaàn. Kjoa xi ndaà t̃jín xi mejèn-na nga s'iaàn mikii koa s'iaàn. Tà saá j̃nà kjoa xi mikii sasén-na sikitasoàn. ¹⁶ K'e nga k'oa s'iaàn j̃nà kjoa xi mikii mejèn-na, k'oaá xan nga t̃jixixi kjoa nga ndaà t̃jín koni s'ín t̃ich-j̃a kjoat̃ixoma. ¹⁷ K'e nga k'oa s'iaàn nga ot̃sjià jé, mitsà 'an xi k'oa s'iaàn, jé kjoa ts'e jé xi t̃jiiin-na bít'in-na. ¹⁸ 'An xi xit̃a isònde 'mì-na, be-ná nga mikii ndaà t̃jín kjoa xi t̃jiiin yijo-na. Mejèn-na nga ndaà s'iaàn, tanga mikii sakó-na kó s'ín s'iaàn kjoa xi ndaà t̃jín. ¹⁹ K'e nga mejèn-na ndaà s'iaàn, mikii sikitasoàn; tà saá koi sikitasoàn kjoa xi ch'o t̃jín xi majìn-na nga koa s'iaàn. ²⁰ K'e nga k'oas'ín sikitasoàn kjoa xi ch'o t̃jín xi majìn-na nga koa s'iaàn, mitsà 'an xi k'oa s'iaàn, jé kjoa ts'e jé xi t̃jijnajiiin-na xi k'oas'ín.

²¹ Jngodò kjoa matsji-na nas'ín mejèn-na nga ndaà s'iaàn, tà saá tà koi sakó-na kjoa xi ch'o t̃jín. ²² Xi j̃jiiin inima-na matsja-na it'aà ts'e kjoat̃ixoma-l̃a Nainá. ²³ Tanga t̃jín j̃jngodò kjoa xi t̃isixájiin yijo-na xi mikii tsjánde-na nga ndaà s'iaàn; jé kjoa ts'e jé kjaán-kjodò kjoat̃ixoma-na xi mejèn-l̃a nga ndaà s'iaàn. Kjoa ts'e jé xi t̃isixájiin yijo-na sikijne-na nga ch'o s'iaàn.

²⁴ Ima xó-na 'an; ¿ya xi s̃ik̃j̃nandeí-na it'aà ts'e yijo jé-na xi kjoabiyaà t̃jín-la? ²⁵ Ndaà chjì-la Nainá nga it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo s̃ik̃j̃nandeí-ná kjoa ts'e jé.

Nga j̃nà 'én xi kot̃ixan-nò nga 'an, ya j̃jiiin kjoat̃ixoma-na mejèn-na sikitasoàn kjoat̃ixoma-l̃a Nainá, tanga ya j̃jiiin yijo jé-na, tà saá kjoa ts'e jé sikitasoàn.

Mé kjoandaà xi sakó-ná k'e nga k'oas'ín t̃itsañjchá yijo-ná koni s'ín mejèn-l̃a Inima Tsjeè-l̃a Nainá

8 Tanga i'ndeí, j̃nà xit̃a xi ya t̃itsajnakjodòkò Cristo, mì t̃i mé kjo'in sinè-la, j̃nà xit̃a xi mì k'oaá s'ín nchis̃jchá yijo-l̃a koni t̃jín jé xi s̃jé yijo-l̃a; tà saá k'oaá s'ín nchis̃jchá yijo-l̃a koni s'ín mejèn-l̃a Inima Tsjeè-l̃a Nainá. ² Jè nga'ño-l̃a Inima Tsjeè-l̃a Nainá xi sikitsajnakon-ná nga ya t̃itsajnakjodokoaá Cristo; ko t̃jè-ne nga'ño xi kisikitsajnandeí-ná it'aà ts'e nga'ño-l̃a kjoa ts'e jé ko it'aà ts'e kjoabiyaà. ³ Kjoat̃ixoma ts'e Moisés mikii kichikjoa-l̃a nga sikitsajnandeí-ná it'aà ts'e jé, nga tsj̃in-la nga'ño, koi kjoa-l̃a nga jé yijo-ná s̃jé jé xi t̃jín isònde. Tanga Nainá kichikjoaá-l̃a nga kisikasén Ki'ndí-l̃a koni jngodò xi xit̃a isònde xi yijo kis'e-l̃a koni j̃nà xi xit̃a jé 'mì-ná. Ki'ndí-l̃a kitsjaà kjoat̃jò yijo-l̃a nga k'en xi kjoa ts'e jé-ná. Nainá k'oaá s'ín kis'iin nga jngodò k'a kisikjehet'aà kjoa ts'e jé xi t̃jín-la yijo-ná. ⁴ Nainá k'oaá s'ín kis'iin mé-ne nga it'aà tsaján k̃at̃itasòn-ne jé kjoa kixi xi ts'e kjoat̃ixoma, j̃nà xi mì k'oaá s'ín t̃itsañjchá yijo-ná koni t̃jín jé xi s̃jé yijo-ná, nga k'oas'ín t̃itsañjchá yijo-ná koni s'ín mejèn-l̃a Inima Tsjeè-l̃a Nainá.

⁵ J̃nà xit̃a xi k'oa s'ín koni t̃jín xi s̃jé yijo-l̃a, k'oaá t̃jín kjoa xi nchis̃k̃t̃sjeèn; tanga j̃nà xi k'oa s'ín koni s'ín t̃jín xi s̃jé Inima Tsjeè-l̃a Nainá, k'oaá t̃jín kjoa xi nchis̃k̃t̃sjeèn. ⁶ J̃nà xit̃a xi k'oas'ín nchis̃k̃t̃sjeèn koni t̃jín xi mejèn-l̃a yijo-l̃a, kjoabiyaà t̃jín-la. Tanga j̃nà xit̃a xi k'oas'ín nchis̃k̃t̃sjeèn koni s'ín mejèn-l̃a Inima Tsjeè-l̃a Nainá, t̃jín-la kjoabinachon ko kjoa'nchán. ⁷ Xit̃a xi tà koi kjoa nchis̃k̃t̃sjeèn koni t̃jín kjoa ch'o xi s̃jé yijo-l̃a, kondra ts'e Nainá-né koi kjoa-l̃a nga mikii s̃ik̃itasòn ko mikii ch̃ik̃joa-l̃a nga s̃ik̃itasòn kjoat̃ixoma-l̃a

Nainá. ⁸ Jñà x̄it̄a xi k'oas'ín s'ín koni t̄jín xi s̄jé yijo-l̄a, mìkii ma-l̄a s'ín koni s'ín sasén-l̄a Nainá.

⁹ Tanga jñò, mì t̄i k'oagá 'nè-nò koni t̄jín xi s̄jé yijo-nò; k'oagá s'ín t̄itsa'nè koni t̄jín xi s̄jé Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá, nga jè t̄j-najiiin inim̄a tsajòn Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá. Jñà x̄it̄a xi ts̄jìn-l̄a Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá xi kitsjaà Cristo, mìtsà x̄it̄a ts'e Cristo. ¹⁰ Tanga tsà yaá t̄j-najiiin inim̄a tsajòn Cristo, inim̄a tsajòn t̄j-nakon-né nga x̄i-t̄a kixi 'mì-nò nga nguixk̄on Nainá, nas'ín k'oas'ín t̄jìnè-l̄a nga kiyá yijo-nò xi kjoa ts'e jé. ¹¹ Jè Nainá xi kisikjaáya-l̄a Jesu-cristo it̄'aa ts'e kjoabiyaà, tsà ya t̄j-najiiin inim̄a-nò jè Inim̄a Tsjeè-l̄a, k'oagá t̄is'ín s̄iikitsajnakon ìjngòò k'a yijo-nò xi kjoa ts'e kjoabiyaà it̄'aa ts'e nga'ñò-l̄a Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá xi t̄j-najiiin inim̄a tsajòn.

¹² K'oagá ma-ne, jñà xi 'ndsee chibá, t̄jna jngòò xi t̄jìnè-ná nga s̄ikitasòn-l̄a, tanga mìtsà jè yijo-ná s̄ikitasòn-l̄a; mì t̄i kii k'oas'ín s'en-ná koni t̄jín kjoa ch'o xi s̄jé yijo-ná. ¹³ Tsà tákó k'oagá s'ín s'een nga ya onguít'aa-l̄a kjoa xi ch'o mejèn-l̄a yijo-nò, kiyá-nò. Tanga tsà koi'nde-l̄a Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá nga jngòò k'a s̄iikijne-l̄a kjoa xi ch'o mejèn-l̄a yijo-nò, kitsajnakon-nò.

¹⁴ Jñà x̄it̄a xi jè Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá okó-l̄a ndiyá, jñà-né xi ìxti-l̄a Nainá 'mì. ¹⁵ Jè Inim̄a Tsjeè xi kitsjaà-nò Nainá mìtsà taxk̄i inim̄a im̄a xi kjo'ño s'ín-nò koni jngòò ch̄'nda xi ts'e jé nga ma-l̄a bíxkón-nò; t̄a saá jè Inim̄a xi kitsjaà-ná Nainá skoétjò-ná nga ìxti-l̄a komaá, t̄jè-ne Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá bénojmya-ná nga ma nokjoà-l̄a Nainá nga Ndí Apa 'mì-l̄a. ¹⁶ Jè Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá tsj̄a kixi-l̄a 'én inim̄a tsaján nga ìxti-l̄a Nainá 'mì-ná. ¹⁷ K'e nga jye ìxti-l̄a maá, t̄ikoagá tsaján-ná k̄jotjò-l̄a Nainá xi jye k'oas'ín kitsjaà tso'ba nga tsj̄a-ná; tañaá tjoékjòò-ná k̄o Cristo nga t̄ikoagá k̄o jè t̄itsanikjiaán kjo'in mé-ne nga jeya kitsajnakò-ná Cristo.

¹⁸ 'An, k'oagá xan nga kixi kjoa, koni t̄jín kjo'in xi t̄itsanikjiaán ì'ndeì mìkii mangásòn koni t̄jín kjoajeya-l̄a Nainá xi s'e-ná k'e nga koma iskan. ¹⁹ Jñà tsojmi xi Nainá tsibindaà, 'ño nchikoña kjoa nga mejèn-l̄a skoè nachrjein k'e nga Nainá jngòò k'a ndaa kòkò kó kjoàn xi ìxti-l̄a ma. ²⁰ Jñà tsojmi xi tsibindaà Nainá, jngòò k'a its'oòn-jiiin koni s'ín t̄jìnè-l̄a nga k̄ochjeén nga sa ìtjòn; mìtsà k̄jotsja ts'e isò'nde nga k'oas'ín komàt'in; koi-né nga jè Nainá k'oagá s'ín kiskoòsòn-l̄a; tanga ì'ndeì jñà xi tsibindaà Nainá nchikoña-l̄a ²¹ nga kjoí nachrjein k'e nga t̄ikoagá k̄itsaj-nandeì xi tsibindaà Nainá nga mì t̄i kii k̄its'ón-jiiin-ne; Nainá jeya s̄iikitsaj-nandeì ìjngòò k'a-ne koni s'ín s̄iiko ìxti-l̄a. ²² 'Ya-ná ngats'ìl̄a xi Nainá tsibindaà, skanda ì'ndeì, nchitsiné-né, kjo'in nchisikjeín koni jngòò ch̄jòon xi ki'ndí t'beé. ²³ Mìtsà tà koi xi t̄jín isò'nde xi tsiné; t̄ikoagá jñà xi jye t̄jín-ná Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá koni jngòò k̄jondaà xi t̄jen kitjòé ìtjòn-ná, t̄ikoagá tsiné-ná nga kjo'in t̄itsanikjiaán nga t̄itsachiñá-l̄a nga 'ño mejèn-ná nga skoétjò-ná Nainá nga jngòò k'a ya k̄itsajnaoagá koni ìxti-l̄a maá; yijo-ná k̄ijnandeì-ne it̄'aa ts'e kjoa xi s̄ikits'ón-ná. ²⁴ Nga jye t̄itsajnaandiaá, ì'ndeì jè t̄itsachiñá-l̄a nga jngòò k'a k̄atitason. Tanga tsà tsejèn t̄jna xi chiñá-l̄a mìkii ma chiñá-l̄a. ¿Yá xi koña-l̄a xi tsejèn t̄jna? ²⁵ Tanga tsà jè chiñá-l̄a xi mìkii tsejèn t̄jna, tafi tafi chiñakjoa-l̄a.

²⁶ K'oagá t̄is'ín s'ín jè Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá k'e nga indaajiin t̄jín inim̄a-ná s̄ichjât'aa-ná. K'e nga mìkii ma-ná kó s'ín s̄ijét'aa-l̄a Nainá k'e nga bìtsi'ba-l̄a, t̄jè-ne Inim̄a Tsjeè-l̄a Nainá bìtsi'batjì-ná, n̄imé 'én xi tsejèn ch̄ja, n̄i itsé fiya-ná kó tsòya-ne. ²⁷ Jè Nainá xi ma-l̄a bíxkejiin inim̄a-ná, t̄jiin-l̄a mé xi t̄ibitsjeèn-l̄a jè Inim̄a Tsjeè-l̄a. K'e nga bìtsi'batjì x̄it̄a tsjeè-l̄a Nainá k'oagá s'ín s̄ijét'aa-l̄a koni s'ín mejèn-l̄a Nainá.

**Nimé xi koma kochrjet'aàxin-ná
kjoatjòcha-là Nainá xi jye
tjín-ná it'aà ts'e Cristo Jesús**

²⁸ Tjiiin-ná nga it'aà ts'e jñà xita xi tjòkèè beè Nainá, ngats'iì kjoa xi mat'in, Nainá k'oaá s'ín síkjeén xi kjondaà ts'e xita. K'oaá s'ín síko jñà xita xi xó jè kiichja-là koni s'ín mejèn-la, ²⁹ jñà xita xi jye tjiiin-la nga tisa tàts'en-la kjoa nga ixti-la koma; tikoáá k'oaá s'ín kiskoòsòn-la nga ngàsòn kjoàn koma koni kji Ki'ndí-la mé-ne nga jè Cristo Ki'ndítjòn koma koa kjin koma xita xikjín xi 'ndse. ³⁰ Nainá nga k'oas'ín kiskoòsòn-la it'aà ts'e xita koi, tikoáá xó kiichja-la, jñà xi xó kiichja-la tikoáá kixíí kisikítsajna, jñà xi kixíí kisikítsajna tikoáá jeya kisikítsajna.

³¹ ¿Mé xi kixoán it'aà ts'e kjoa koi? Nga Nainá tjínako-ná, nijngòd xita kondra-ná siikijne-ná. ³² Nainá mikii 'on komà-la, nga kitsjaà kjotjò Ki'ndí-la it'aà tsajan ngats'iaa skanda kjoabiyaà. ¿A mìtsà tikoá tsjá kjotjò-ná ngayije nga kò Cristo? ³³ ¿Yá xi koma kohòngui-ná jñà xi Nainá xó jaàjiin-ná? Mì yá xi koma kohòngui-ná nga jé Nainá jye kixíí kisikítsajna-ná. ³⁴ ¿Yá xi koiinè-ná kjo'in? Nga jé Cristo Jesús k'en ngajo-ná, tikoá jaáya-la kjoa ts'e kjoabiyaà. Yaá tjina it'aà kixíí-la Nainá nga tíbítisi'batjì-ná. ³⁵ ¿Yá xi kochrjet'aàxin-ná kjoatjòcha-là Cristo? ¿A kjo'in-né? ¿O xi kjoaba-ne? ¿O xi jè-né nga ongatjingui-ná xita? ¿O xi kjoa ts'e kjinchrá-ne? ¿O xi koií-né nga tsjin-ná nikje xi chíkjá? ¿O xi jè kjoa xi xkón tjín? ¿O xi jè kjoa biyaà nga xita sík'en-ná? Majìn, nimé kjoa-ne. ³⁶ K'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: Xi kjoa tsiji kjit'aà nachrjein tjín kjoxkón nga kiyá-jen, k'oaá s'ín tíyatakòn-najen koni orrè xi tjínandaà nga kiyá.

³⁷ Tanga it'aà ts'e ngats'iì kjoa koi, jye tsato titsanikijne-lá xi it'aà ts'e Cristo xi kjòtsjakeè-ná. ³⁸ K'oaá s'ín tjíngòd takoán nga nijngòd kjoa xi koma kochrjet'aàxin-ná xi kjoatjòcha-là Nainá, ni jè kjoa biyaà, ni kjoabinachon, ni àk-jale, ni jñà nga'nó xi tjín isò'nde ni jñà xi tjín ijiin isén, ni jñà kjoa xi tjín nachrjein i'ndei, ni jñà kjoa xi koma nachrjein xi sa nchrobá, ³⁹ ni jè xi isa 'nga, ni jè xi isa nanga, nita mé tsojmì xi Nainá tsibindaà, nimé xi koma kochrjet'aàxin-ná kjoatjòcha-là Nainá xi jye tjín-ná it'aà ts'e Cristo Jesús xi Na'èn-ná.

**Mé-ne mikii ijchòtjingui-la
kjoa kixíí-la Nainá jñà xita
Israel xi xó jaàjiin-ne**

9 Okixíí xi xan it'aà ts'e Cristo; mì 'én ndiso chjà; jè Inima Tsjeè-la Nainá síkíchiya-la kjohítsjeèn-na nga tsjá 'én it'aà ts'an, ² nga kjit'aà nachrjein ba tjín-na koa 'on ma-la inima-na, ³ it'aà ts'e jñà xita 'ndsè xi xinguiáa ma koi-né nga 'nó matsjake. 'Nó mejèn-na nga kátasakó-la kjondaà. Skanda komaá-là kósit'aàxin-la Cristo tsà k'oas'ín sakò-la kjondaà jñà xita xinguiáa xi ts'e naxandá Israel, tanga mikii tjínde-na nga kos'ín s'iaàn. ⁴ Nga jñà xita Israel, jè Nainá kiskoétjò nga ixti-la ma, kò yaá ki'ya-la kjoajeya-la Nainá, kò kitjoé-la jñà kjoa xi tsibindaajiin-kò, tikoá kitjoé-la kjotixoma-la Moisés, kò kitjoé-la okixíí kós'ín skoexkón Nainá, kò kitjoé-la 'én koni s'ín kitsjaà-la tso'ba Nainá. ⁵ Jñà xita Israel yaá inchrobát'aà-ne ts'e xi 'nó xita jchínga kjiiin xi Nainá xó jaàjiin-ne. Jè Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá] nga xita isò'nde komà, yaá inchrobát'aà-ne it'aà ts'e xita jchínga koi. Jè Cristo xi Nainá; jè otíxoma yije-la kjoa; jeya kàtjina nita kjé-ne. K'oas'ín kàtama.

⁶ [Nga mìtsà mokjeiin-la ngats'iì xita Israel], mìtsà koi kjoa-la nga jè

'én-la Nainá mìkiì bitasòn. Koi-né nga it'aà ts'e Nainá, mìtsà ngats'iì xita xi ya nchrobát'aà-ne tje-la Israel nga ngui kixi kjoa nga ya chja-ne. ⁷Nas'ín ya tjen-la it'aà ts'e Abraham, mìtsà ngats'iì nga kitjoé-la kjondaà nga ixti-la ma. Nga k'oaá tsò Xojon-la Nainá: “Jñà xita tje-lè, yaá kjinchrobà-ne it'aà ts'e Isaac.” ⁸Kjoa koi, k'oaá tsòya-ne, nga jñà ixti-la Nainá, mìtsà jè xi chjí-la yá ts'e tje xi nchrobát'aà-ne. Ta jñà-né xi ixti-la Nainá ma jñà xi jye k'oas'ín kitsjaà tso'ba Nainá nga ixti-la koma. Tà jñà-né xi k'oas'ín oxkit'aà nga kixi kjoa nga ngui tje-la Abraham ma. ⁹Nga jè 'én xi Nainá kitsjaà-la tso'ba Abraham, k'oaá tsò: “Jè nó xi sa nchrobá kjoí ijngod k'a-na; jè Sara, ki'ndí s'e jngod-la.”

¹⁰Mìtsà ta jñà kjoa koi xi komà. Tikoáà jè Rebeca kis'e-la ixti'ño xi ts'e Isaac, jè xi xita jchínga-ná ma. ¹¹Nainá k'oaá s'ín kitsjaà tso'ba k'e nga tikj'eè ts'iin jñà ixti'ño nga tikj'eè kiì 'ya-la mé kjoa xi s'iin, a jè xi ndaà tjín, o jè xi mìkiì ndaà tjín. K'oaá s'ín kjòkixi nga Nainá tjínde-la nga kjoaájiin xita koni s'ín jye tjindaà-la nga kichja-la jñà xita xi jè mejèn-la. Mìtsà kindá s'ín mé xi jye kis'iin xita. ¹²Nainá k'oaá kitsò-la Rebeca: “Jè ti-lè xi jts'ín ítjòn, ch'inda-lá koma jè xi iskan jts'ín.” ¹³K'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: “Jè Jacob kjòtsjakeè-ná, kò jè Esaú kjòtjikeè-ná.”

¹⁴¿Mé xi kixoán? Nainá, ¿a mìtsà kjoa kixi xi s'ín? Majìn, mì k'oaá s'ín tjín. ¹⁵Nainá k'oaá kitsò-la Moisés: “Kohimakeè-ná xi 'an mejèn-na nga kohimakeè, skoehima-ná jè xi mejèn-na nga skoehima.” ¹⁶K'oaá s'ín tjín kjoa koi, mìtsà koi nga jñà mejèn-ná nga s'e-ná, ni mìtsà koi nga 'ño binchaatsjiaá; jè Nainá tsjá-la kjondaà-la jñà xita xi jè mejèn-la mahimakeè. ¹⁷K'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá nga kitsò-la Faraón: “Koi k'oas'ín kisikíjna-lè nga xitaxá ti-ni ya naxandá Egipto mé-ne nga it'aà

tsiji kokoáà nga'ño-na tikoa skoexkon-na xita nga tjítsa isò'nde.” ¹⁸K'oaá s'ín s'ín Nainá, tjín-la kjohimatakòn it'aà ts'e xita xi jè mejèn-la; tikoáà ma-la sítajaájiin inima-la xita xi jè mejèn-la nga kátasítajaájiin inima-la.

¹⁹Tanga tsà ji k'oa k'oín-ná: “Tsà k'oas'ín s'ín Nainá, ¿mé-ne jé bínè-la jñà xita?, nga ni yá xita xi koma kondra kjoí-la koni s'ín mejèn-la jè.” ²⁰Tanga ji, xi taxki xita-né, ¿yá-né ji, nga Nainá otikjodkoi? Jngod tíj xi xó kisindaà-ne, ¿a komaá kitsò-la jè xi tsibíndaà: “Mé-ne k'oas'ín tsibíndaà-ná?” ²¹¿A mì tjínde-la jè xi ma-la bíndaà tíj ni'nde nga tijè-ne ndási koíndaà jngod-ne tíj xi tà k'e mochjeén k'e nga tjín s'eí koa koíndaà jngod xi nachrjein nchijòn mochjeén?

²²Tsà Nainá mejèn-la tsakó kjoajti-la kò nga'ño-la, ¿a ch'o tjín nga kiskodnà kjoa it'aà ts'e xita xi tjoé-la kjo'in kò xi tjínè-la nga kjoehesòn? ²³Mìtsà ch'o tjín; nga koi k'oas'ín kis'iin-ne mé-ne nga ma tsakó kjoajeya-la xi it'aà tsajan nga kjòhimakeè-ná. Nga jè tsibítsajnandaà-ná skanda tisa kjòtseé, mé-ne tikoá s'e-ná kjoajeya-la. ²⁴Nainá k'oaá s'ín xó kiichja-ná. Tjín xita xi ya itjokàjiin ts'e xita judío; tikoáà tjín xita xi ya itjokàjiin ts'e xi taxki xita xi mìtsà xita judío. ²⁵K'oaá s'ín tichja xojon-la Oseas xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

Jè xi mìtsà naxandá-na ma nga sa ítjòn,
naxandá ts'aán koma;
jè xi mì tjòkèè kijtseè nga sa ítjòn, tjòkèè skoeè.

²⁶Ti ya-ne i'nde n'anda oki'mi-nò:

“Mìtsà naxandá ts'an xan-nò”,
“ixti-la Nainá xi tjínakon” k'oín-nò.

²⁷Isaías, xita xi kiichjaya ngajo-la Nainá, k'oaá ti tsò it'aà ts'e naxandá Israel: “Nas'ín kjín jchán ma-ne ixti-la koni tsomì ts'e ndáchikon, tà chiba ma-ne xi kitjokàjiin kjo'in. ²⁸Nga jè Na'èn-ná ni-toón siikitasòn jè kjoakixi-la xi jye jè kitsjaà koni s'ín tjínè-la jñà xita nga tjítsa

isò'nde.”²⁹ Koni s'ín kitsò Isaías nga tisa ítjòn:

Jè Na'èn-ná, xi tse nga'ño tjin-la,
tsà mikii kisikiningui chiba-ne tje-ná,
jyeé-la kisikjehesòn yije-ná
koni kisiko naxandá Sodoma ko naxandá
Gomorra.

³⁰ ¿Mé xi kixoán? Jñà xi mitsà xita judío, xi mikii fitjingui-la kjoa kixi, i'ndeí, jyeé xita kixi-né nga nguixkon Nainá tà koií kjoa-la nga mokjeín-la ít'aa ts'e Nainá. ³¹ Tanga jñà xita Israel xi fitjingui-la Kjotixoma-la Moisés nga nchihótsji nga kixi kítsajna nguixkon Nainá mikii ijchòtjingui-la. ³² ¿Mé-ne nga k'oas'ín komà-ne? Koií kjoa-la nga mikii mokjeín-la ít'aa ts'e Nainá. Tà k'oaá s'ín 'ño tsohót'aahikon nga ndaa tjin kjoa xi kis'iin ít'aa ts'e Kjotixoma. K'oaá ma-ne [k'e nga j'ii Cristo] yaá ksatíngui koni jngoò Ndajo xi kijnahikòn. ³³ Xojon-la Nainá k'oaá s'ín tichja [ít'aa ts'e Cristo] nga tsò: Ya nindoò Sión kijnaá jngoaa ndajo xi kijnahikòn, jngoò Ndajo xi satíngui xita, tanga jè xi kokjeín-la ít'aa ts'e Ndajo jè mikii kosobà-la.

**Mé xi s'eén nga kítsajnadeíí-ná
xi kjoa ts'e jé-ná nga kixi
kítsajnaá nguixkon Nainá**

10 Jñò ndí 'ndsè, xi nguì okixi, koií xi 'ño mejèn-la inima-na ko xi 'ño sijét'aà-la Nainá ít'aa ts'e naxandá Israel, nga kàtsajnadeíí kjoa ts'e jé-la. ² An be kixi-ná nga 'ño mejèn-la nga ndaa skoexkón Nainá jñà xita Israel, tanga mikii mangásòn kjohítsjeèn-la koni s'ín tjin jè kjohítsjeèn xi nguì kixi tjin. ³ Nga mikii fahas'en-jiin-la nga tà jngoò jè Nainá xi ma-la kixi síkítsajna xita. Tà jè xi mejèn-la nga tà jñà kixi síkítsajna yijo-la. Majin-la kjoé xi okixi-la Nainá xi ma-la kixi síkijna-ná. ⁴ Nga jè Cristo kisikjehet'aà kjoa ts'e kjotixoma

mé-ne nga s'e-la kjoa kixi ngats'ii xita xi mokjeín-la ít'aa ts'e Nainá.

⁵ Jè Moisés, k'oaá s'ín kiskii ít'aa ts'e xita xi mejèn-la kixi kítsajna ít'aa ts'e kjotixoma nga tsò: “Jè xita xi síkítasòn kjotixoma, ít'aa ts'eé kjotixoma kijnakon-ne.” ⁶ Tanga ít'aa ts'e xita xi kixi kítsajna k'e nga mokjeín-la, k'oaá tsò: “Kì k'oaá tsò inima-lè: ¿Yá xi kjimijin ngajmii?” (Én koi tsòyaá-ne nga mejèn-la kjinchrobàjen-ko Cristo.) ⁷ Ko, kì k'oaá tsò inima-lè: “¿Yá xi ma koiis'en-jiin i'nde nánnda nchisíkjeín kjo'in jñà mik'en?” (Én koi tsòyaá-ne nga mejèn-la skímii'nga ijngoò k'a-ne Cristo ya jjiin-la mik'en.) ⁸ Tanga, ¿kó tsò-isa 'én-la Moisés? Tsò-ne: “Chrañat'aà tjna-lè jè 'én, yaá tjna'a ndsoboi, yaá tijnajiin inima-lè.” K'oaá tsò 'én xi 'an chjàya xi mochjeén nga kokjeín-ná. ⁹ Tsà ndsoboi kénojmi-ne nga Jesucristo, jè xi Na'èn-ná, koa tsà ko inima-lè kokjeín-lè nga Nainá kisikjaáya-la ít'aa ts'e kjoabiyaá, kijnandeíí-né xi kjoa ts'e jé-lè. ¹⁰ Nga koó inima-ná mokjeín-ná mé-ne nga kixi kítsajnaá nguixkon Nainá tikoá koó ndsobaá bènojmiá nga Jesucristo, jè xi Na'èn-ná, mé-ne nga koma kítsajnadeíí-ná xi kjoa ts'e jé-ná.

¹¹ K'oas'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: “Ngats'ii xi kokjeín-la ít'aa ts'e Cristo mikii kosobà-la.” ¹² Jñà xita judío ko xi mitsà xita judío, tà ngásòn-né xi ít'aa ts'e Nainá; nga tijè-ne Cristo xi Na'èn tsò-la ngats'ii xita. Jè kjon-daà xi 'ño tse tjin-la Cristo, jè tsjá-la ngats'ii xita xi chjat'aà-la. ¹³ Nga k'oaá tì tsò Xojon-la Nainá: “Ngats'ii xita xi kichjat'aà-la Na'èn-ná, kítsajnadeíí-né xi kjoa ts'e jé-la.” ¹⁴ Tanga mikii koma kichjat'aà-la Cristo jè xita xi k'j'eè kì mokjeín-la. Ko mikii kokjeín-la xita xi k'j'eè mé 'én 'nchré ít'aa ts'e Cristo. Koa mikii koma kji'nchré xita tsà mì yá xita tjin xi kenojmi-la ít'aa ts'e

Cristo. ¹⁵ Koá jè xīta xi keènojmi 'én, mikii koma siixá tsà mì yá xi siikasén. K'oas'in tít'aà xojon: “Mé tà ndaà-ne nga k'oas'in binchimasòn jñà xīta xi chjaya 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi ts'e kjoa'nchán.”

¹⁶ Tanga mìtsà tà ngats'iì xīta Israel kisikitasòn jè 'én ndaà-là Nainá xi kiì'nchré. Nga jè Isaías xīta xi kiìchja ngajo-là Nainá, k'oáá kitsò: “Na'èn, ¿yá xi kòkjeín-là 'én xi jin kinokjoàya-jen?”

¹⁷ K'oáá ma-ne, k'e nga mokjeín-ná, yá nchrobát'aà-ne k'e nga na'yá-lá 'én. K'oá jñà 'én xi na'yá, 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo-né.

¹⁸ Tanga, k'oáá xan: ¿A mìtsà kiì'nchré xīta Israel jè 'én ndaà-là Nainá? Jon, kiì'nchré-né. Nga k'oáá tsò jè Xojon-là Nainá:

Kijndà isò'nde jyeé tsabísòn 'én-là. Jyeé ijchò skanda nãnda fehet'aà-ne nangui.

¹⁹ Tikoáá xan-ná: jñà xīta Israel, ¿a mì kisijiin-là kjoa koi? Kisijiin-là. Jè xi tijná ítjòn, k'oáá kitsò Moisés:

'An, k'oáá s'in s'iaàn nga kàtachinicha jñò jngoò naxandá xi mìtsà naxandá ts'an xan-là.

Kàtamajticha it'aà ts'e naxandá xi chiba kjohitsjeèn tjin-là.

²⁰ Tikoáá Isaías 'nó tsi'beé-là ikon nga kiìchja 'én-là Nainá nga kitsò:

Kisakò-là jñà xīta xi mikii 'an tsohótsji-na.

Tsakò-là kjondaà-na jñà xīta xi mikii 'an kiskònanguiya-na.

²¹ Tanga jè Isaías k'oáá s'in kiskii it'aà ts'e xīta Israel koni s'in kitsò Nainá: “Nachrjein nchijòn tsihmeé-là ndsaa nga kichjà'nchré-là jngoò naxandá xi kondra kiì-là 'én-na nga mì ki kisikitasòn.”

Kjohimatakòn xi tjin-là Nainá it'aà ts'e naxandá Israel

11 'Aán kjònanguia, jè Nainá, ¿a kit-sjeiin takòn naxandá-là Israel?

Majin, mì k'oáá s'in tjin. 'An, tikoáá xīta Israel-ná, tje-laá ma Abraham, xīta xinguiáá ma xi ya nchrobát'aà-ne ts'e Benjamín. ² Nainá mìtsà tsachrjekàngui naxandá-là nga jye tjiin-là nga tisa tàts'en-là kjoa nga ixti-là koma. ¿A mì tjiin-nò koni tsò Xojon-là Nainá it'aà ts'e Elías nga k'oas'in chjat'aà-là Nainá xi kondra ts'e Israel? Tsò: ³ “Na'èn, jñà xīta-lè xi kiìchja ngajo-lè, jyeé kisik'en xīta, koá jñà inde tsjeè-lè jyeé kisik-its'óna; tà 'an tajngoò tijná isa, tikoáá mejèn-là siik'en-na.” ⁴ Tanga k'oáá tsò 'én xi tsjá Nainá: “Majin, mìtsà tà ji tajngoò tjni. Itoò jmiì ma-ne xīta xi 'an títajnatjò-na xi kj'eè tsà ya bincha-xkò'nchit'aà-là xkòsòn-là Baal.”

⁵ Nachrjein indej tákò k'oáá s'in ma, tjin isa xīta Israel xi títajnatjò-là Nainá xi xó jaajiin-ne xi kjondaà ts'e. ⁶ Tsà tà kjondaà ts'eé Nainá nga k'oas'in jaajiin xīta, tsòyáá-ne mìtsà koi kjoa-là kjondaà xi kis'iin. Tanga tsà koi kjoa-là kjondaà xi kis'iin, mì-la tsà tì kjondaà-là Nainá kjòchjeén-ne nga kitjaajiin xita.

⁷ ¿Kó s'in tjin kjoa? Tsòyáá-ne nga kjin xīta Israel mikii ijchòtjingui-là jè kjoa xi tsohótsji. Tanga kis'e i'nga xīta xi xó jaajiin-ne Nainá xi jye ijchòtjingui-là. Jñà xīta xi i'nga, 'nó kjòtájaajiin inima-là. ⁸ K'oáá s'in tít'aà Xojon-là Nainá nga tsò: “Nainá, kitsjaà-là nga kisijñòjiin inima-là; jñà xkon mikii tsejèn-là, kò líká-là, mikii nchré skanda nachrjein indej.” ⁹ Jè xitaxá ítjòn David k'oáá ti kitsò:

Jè s'eí xi ochrje, tije kàtama-ne ch'an nga kàtakaàngui, kàtasiya'nó na'ya, kò tijnà kàtasatíngui-ne mé-ne nga kàtas'e-là kjo'in.

¹⁰ Kàtasichjoà xkon mé-ne nga mikii kotsejèn-là

nga kjit'aà nachrjein kàtamatsit'in ít'in.

¹¹ 'An kjònangui-ná, ¿a jngoò k'a chixòt'aà nangui jñà xīta Israel k'e nga kisatèngui? Majin. Mì k'oáá s'in tjin

kjoa. Jè kjoa-la nga mikii kisikitasòn jña xita Israel, jña kitjoé-la xi mitsà xita judío nga tsibitsajnandeí xi kjoa ts'e jé-la. K'oaá s'ín komà mé-ne nga jña xita judío kàtachini-ne it'aà ts'e kjondaà-la Nainá. ¹² Tsà jña xita isò'nde kisakò-la kjoanchinà-la Nainá k'e nga jña xita judío mikii kisikitasòn-la Nainá ko kisichijà kjondaà-la, isaá ta ñó ndaà s'e-la kjoa machikon-t'in jè isò'nde k'e nga jña xita judío ijngod k'a skoé i'nde-la ya nguixkon Nainá.

¹³ Jñò chjàko-nò xi mitsà xita judío mi-nò. 'An kisixáya-na nga 'an kichjàjiin-la jña xi mitsà xita judío. 'An beèxkón-ná xá xi kits'i-na. ¹⁴ Tsà koií nachrjein-la kochinií i'nga xita xinguiáa mé-ne nga tikoá koma kítsajnandeí-ne xi kjoa ts'e jé-la. ¹⁵ Tsà jña xita isò'nde kisakò-la kjoanchnán it'aà ts'e Nainá k'e nga jña xita judío itjokàngui, isaá tse kjondaà sakò-la jña xita judío k'e nga skoétjò ijngod k'a-ne Nainá. Skanda k'oaá s'ín komat'in koni jngod xita xi jye k'en ko kjoaáya-la it'aà ts'e kjoabiyaà. ¹⁶ Tsà tsjeè niño xi sindaà ítjòn nga kongatsja Nainá, tikoáá tsjeè-né na'yo xi kochjeén nga sindaà niño k'e nga koma iskan. Tsà tsjeè it'aà ts'e Nainá i'ma-la yá, jña chrja-la tikoáá tsjeè-né.

¹⁷ Jña xita Israel, k'oaá s'ín ngaya-la koni jngod yá olivo ndaà xi kitiit'aà chrja-la, koa ngaji k'oaá s'ín ngaya-la koni chrja-la yá olivo ijiin ijná nga ya kisikjoðkoji ya ngajo-la chrja-la yá olivo ndaà; k'oaá ma-ne nga ya tichjoí jè nga'ño-la i'ma-la yá olivo ndaà. ¹⁸ Ki 'nga nikíjni yijo-lè nga ya titsakjoðkoji chrja-la yá olivo ndaà. Tikítsjiin nga tà kisikjoðko-nè; mitsà jì 'bi-la nga'ño jña i'ma-la yá olivo ndaà, tà saà jì tsjá-lè nga'ño jña i'ma-la yá olivo ndaà.

¹⁹ Ji, k'oaá si: "Kitiit'aà chrja-la yá olivo ndaà, nga 'an kisikjoðkoáa."

²⁰ Tikítsjiin koií kjoa-la nga mikii mokjeiin-la nga kitiit'aà-ne. Tanga

ji koií kjoa-la nga mokjeiin-lè nga ya tijnat'eii. Ki 'ngaá beè-la takoin, tiskón-la Nainá. ²¹ Nainá, tsà mikii kitsjaànde-la jña chrja-la jè yá olivo ndaà nga ya kíjnakjoðko tikoáá ngaji tsà mì tì kii mokjeiin-lè mì tì kii tsjá'nde-lè nga ya kíjnakjoðkoji. ²² Chitsejèn-la Nainá, 'ño ndaà xita tanga tikoáá jè xi mejèn-la nga ndaà kítasòn 'én xi chja. Mikii beè ima jña xita xi chinchat'aaxin-la Nainá. Tanga it'aà tsiji títsjá-lè kjondaà. Tà jè xi mochjeén nga k'oas'ín kijni koni s'ín tjín kjondaà xi kitsjaà-lè. Tsà majin tikoá kotet'aà-lè koni jngod chrja-la yá. ²³ Jña xita judío xi chrja-la yá xi kitiit'aà, tsà kokjeiin ijngod k'a-la, komaá sincháya-ne i'nde-la, nga Nainá tjín-la nga'ño, komaá kikjoð ijngod k'a-ne. ²⁴ Ji, nga ya kitiit'aà-ne jña yá olivo ijiin ijná koa kisikjoðkoji yá olivo ndaà nas'ín mikii ya ok'in-lè. Ilsaá tà ndaà ok'in-la nga jña chrja-la yá olivo xi xó kitjaajiin-ne nga sincháya ijngod k'a-ne i'nde-la xi tijè-ne yijo-la yá!

²⁵ Ndsè, mejèn-na nga ndaà kàtasijiin-nò kjoa'ma koi koni s'ín tjindaà-la Nainá mé-ne nga mì 'ño chjine kinachrje yijo-nò. Jè kjoa nga tjín i'nga xita Israel xi kjótajaajiin inima-la nga mikii mokjeiin-la, tanga skanda k'eé kokjeiin-la k'e nga jye kokjeiin yije-la xi mitsà xita judío. ²⁶ K'e nga jye k'oas'ín koma, ngats'i xita Israel kítsajnandeí-né xi kjoa ts'e jé-la, koni s'ín tichja xojon nga tsò:

Yaá nindod Sión kjinchrobà-ne xi ma-la sùikítsajnandeí xita Israel xi kjoa ts'e jé-la,

jè xi kjoaáxin-la jé-la jña xita tje-la Jacob.

²⁷ Jè kjoa xi bindaajiin-koaga

k'e nga kjoaáxin-la jña jé xi tjín-la.

²⁸ Kjoa ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, jña xita judío, kondra-laá ma Nainá mé-ne jñò sakò-nò kjondaà. Tanga

jè kjoa nga xó kitjaàjìn-ne xita koi, tákó matsjakeè Nainá nga jye kos'in kitsjaà-la tso'ba jñà xita jchínga kjiìn-la. ²⁹ Nainá mikii faáxin kjetjò xi tsjá, tikoá mikii faáxin 'én xi chja-ná. ³⁰ Jñò, k'oáá tís'in ki'nè nga sa kjòtseé; mikii kinikitasòn-la Nainá, tanga i'ndeí jyeé kisakò-nò kjohimatakòn, koií ngatji-la nga mikii kisikitasòn jñà xita judío. ³¹ Nachrjein i'ndeí jñà xita judío mikii síkitasòn-la Nainá. Tanga tà koi-né nga jè Nainá tjín-la kjohimatakòn xi it'aà tsajòn mé-ne jñà xita koi tikoáá s'e-la kjohimatakòn ts'e Nainá. ³² Nainá, k'oáá tsò nga ngats'ii xita judío, kò xi mitsà xita judío, mikii síkitasòn-la nga jè xi mejèn-la Nainá nga ngàsòn ngáya kohimakeè ngats'ii xita.

³³ Mé tà 'nó tse ma kjoanchiná xi tjín-la Nainá, kò 'nó tse kjoachjine tjín-la kò kjohitsjeèn-la! Nijngòd xita xi machiya-la kós'in kosòn-la k'e nga bíndaajìn kò kós'in tjín ndiyá-la. ³⁴ ¿Yá xi beè kós'in tjín kjohitsjeèn-la Nainá? Mì yá xi koma-la síkichiya-la Na'è-ná. ³⁵ ¿Yá xita xi jè kisikíña ítjòn-la xi mochjeén-la Nainá mé-ne nga jè síkátji ngajo-la? ³⁶ It'aà ts'eé Nainá nchrobát'aà-ne ngats'ii tsojmi xi tjín, tikoá it'aà ts'e-né nga títsakon, kò k'oáá s'in mochjeén nga jeya kíjna.

Nainá, kàtas'e-la kjoajeya nita mé nachrjein-ne. K'oas'in kàtama.

Mé xi s'eén nga tsjeè sijchá yijo-ná koni s'in sasén-la Nainá

12 K'oáá ma-ne 'ndsè, nga tse kjohimatakòn tjín-la Nainá xi it'aà tsaján, 'an bìtsi'bà-nò nga k'oas'in tìngatsja yijo-nò it'aà ts'e Nainá koni jngòd kjetjò xi tjínakon, xi tsjeè tjín, xi ndaà sasén-la Nainá; nga ngui kò inima-nò kò kjohitsjeèn-nò jeya síkijna Nainá. ² Kì k'oas'in onguíko yijo-nò koni s'in tjín kjetixoma-la isò'nde. Tixitseyá kjohitsjeèn-nò nga kàtatjija-nò koni s'in tìtsanjchá yijo-nò mé-ne nga jcha-nò mé

xi mejèn-la Nainá it'aà tsajòn, jñà kjoa xi ndaà tjín, xi ngui tjíkixi, xi jè ndaà sasén-la.

³ It'aà ts'e xá xi 'an kitjoé kjetjò-na, k'oáá xan-nò nga jngòd ijngòd, kì nga onguíko kjohitsjeèn-nò koni s'in tjínè-la nga síkitsjeèn; tà saà ndaà tìkìtsjeèn koni s'in ok'in-la kjondaà xi kitsjaà-nò Nainá k'e nga kòkjeiín-nò it'aà ts'e Cristo. ⁴ Koni s'in tjín yijo-ná nga kjin skoya tjín-la tanga kak'eií kak'eií xá tjín-la nga ijngòd ijngòd skoya. ⁵ K'oáá s'in ma it'aà tsaján nga kjin ma-ná, tanga xi it'aà ts'e Cristo tà jngòd ma-ná nga ijngòd ijngoá; k'oáá s'in kíndoba'ñoá xinguiáá koni s'in kitsobà'nó xíkjin yijo-ná.

⁶ Koni s'in kjòmejèn-la Nainá jye kitsjaà-ná xá xi s'eén nga jngòd ijngoá. Jngòd xita, tsà jè xá kitjoé-la nga xita kichjayajìn-la, k'oáá s'in kàtasíkjeén koni s'in mokjeiín-la. ⁷ Tsà jè xá kitjoé-la nga xita kosiko, k'oáá s'in kàtasíkjeén nga ndaà kàtasiko xita. O xi jè xá kitjoé-la nga kòkòya, k'oas'in kàtasíkjeén nga ndaà kàtakóya. ⁸ Jè xi kitjoé-la xá nga síjehikon xita, k'oas'in kàtas'in. Jè xi ma-la sika'bí tsojmi, ngui kòó inima-la kàtasíka'bí; jè xi xá ítjòn kjòngatsja, ndaà kàtasíkitasòn; jè xi síchját'aà-la jñà xita ima, kòó kjotsja-la kàtasíchját'aà-la.

⁹ Ngui kòó inima-nò títsjacha xinguió. Tjíticha kjoa xi ch'o tjín. Koií tanguítjìngui-là kjoa xi ndaà tjín. ¹⁰ Kòó kjotsja-nò títsjacha xinguió nga 'ndsè chiba. Ìsa ndaà jchaxkón xita xinguió xi i'nga; jñà tìkìtsajna ítjòn nga jngòd ijngòd.

¹¹ Kì ts'eè 'nè xi xá ts'e Nainá. Ngui kòó inima-nò tíxà-là Na'è-ná.

¹² Tsja te-lá takòn jè kjoa xi chiñà-là. Kò inima-nò kàtachíkoako-nò kjo'in xi tìtsanjkióón. Nachrjein nchijòn tìtsi'ba-là Nainá.

¹³ Tjii-là mé xi mochjeén-la jñà xita tsjeè-la Cristo. Choétjò xita xi bijchó ya ni'ya-nò.

¹⁴ Tjjet'aà-la Nainá nga kàtasíchikon-t'in jñà xitá xi ch'o síko-nò; kì k'oaá s'ín nìjèt'aà-là nga kjo'in tsjá-la.

¹⁵ Tjtsjakoo jñà xitá xi tsja tjin-la. Chihindáyakoo jñà xi nchikjindáya.

¹⁶ Tà jngod t'een kjohítsjeèn-nò. Kì 'nga ikon 'nè yijo-nò, ya tsjahijtakoo jñà xitá imá. Kì 'ño chjine nachrjenguioð yijo-nò.

¹⁷ Jñà xitá xi ch'o síko-nò, kì ch'o níkoo ngajo-nò. Kjit'aà nachrjein ndaà t'een nga nguixkõn ngats'ii xitá. ¹⁸ Skanda ñánda sak'õnde-nò, jñò tjinè-nò nga 'nchán titsajnakoo ngats'ii xitá. ¹⁹ Ndí 'ndsè xi matsjake-nò, k'e nga mé xi mat'ioðn, kì jñò 'nè ngajo-nò. Tsja Nainá tikjnyaya kjoa-nò mé-ne nga jè tsjá-ne kjo'in. K'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: "Tsò Na'èn-ná: 'Aán oko-na nga kindaajiin-la xitá, 'aán tsja-la chj'la."

²⁰ K'oaá ma-ne, tsà jè kondra-lè, tsà tsjin tsojmi xi kine, jíí tjii-la; tsà xindá-la, tjii-la nandá nga kát'ii. K'e nga koa síkoi, kosobá t'biil-la kondra-lè, chiba-la kohini isén-la koni xá'í. ²¹ Jè kjoa xi ch'o tjin, kì jè síkijne-nò; tikoaá-ne jè kàtitanò xi kjondaà, mé-ne nga síkijne-là kjoa xi ch'o tjin.

Mé kjoa-ne nga níkitasòn-lá xi xitaxá títsajna

13 Ngats'ii xitá kàtasíkitasòn-la xi xitaxá títsajna, nga Nainá kitsjaà-la kjotixoma. Jñà xi xitaxá títsajna, Nainá kitsjaà-la xá. ² Jñà xitá xi bitsajna tájaà-la kjotixoma-la xitaxá, kondraá bitsajna-la jñà xitá xi Nainá kitsjaà-la xá. Jñà xitá koi, ti yijo-laá t'binè-la kjo'in. ³ Jñà xitaxá mìtsà koi xá títsajna-ne nga jñà kinchaxkón-la xitá xi ndaà s'ín, jñà-né xitá xi ch'o tjin kjoa xi s'ín. Tsà mejèn-lè nga mìkii kiskón-la xitaxá, ndaà t'iiin, ko jñà xitaxá ndaà síkijna-lè. ⁴ Jñà xi xitaxá tjin-la, xá ts'e Nainá nchisíkitasòn, mé-ne nga ndaà kijnane. Tanga tsà ch'o tjin kjoa xi t'ni,

tiskón-la xi xitaxá tjin-la, nga tjinde-la nga tsjaà-lè kjo'in. Nga xá-la Nainá nchis'ín k'e nga bíndaajiin kjoa ko nga tsjá-la kjo'in jñà xitá xi ch'o s'ín. ⁵ K'oaá ma-ne nga mochjeén-né nga ndaà síkitasòn-lá jñà xi xitaxá títsajna, mìtsà tà koi-ne nga kjo'in tsjá-ná; koi-né nga xó k'oas'ín beè-la takoan nga tjinè-ná nga síkitasoán. ⁶ Koi kjoa-la nga tikoa machjí ton sá, nga jñà xitaxá k'oaá s'ín nchisíkitasòn-la Nainá ko kjit'aà nachrjein koatjin xá xi nchis'ín.

⁷ Tichjió yije mé xi kitjen-nò. Jè xi kitjen-la ton sá, kátichjí. Jè xi kitjen-la tsojmi xi machjítji, kátichjítji. Jè xitá xi mochjeén-la nga jchaxkón, kàtayaxkón. Jè xitá xi mochjeén-la nga ndaà kijná, ndaà tikijná. ⁸ Kì mé xi jmeèt'ioðn yijo-nò. Tanga kitjeén-nò ts'e kjoatjòcha it'aà ts'e xitá xinguiio. Nga jè xi matsjakeè xikjin, jyeé kisíkitasòn yije Kjotixoma. ⁹ Jñà kjotixoma tsò-ne: "Kì kjoa chijngui 'nì, kì xitá ník'in, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso nokjoi, kì maxitakòn-chii xinguii." Ngats'ii kjotixoma koi, ko xi kj'eíí, yaá mangásòn yije jè kjotixoma xi tsò: "Tjtsjachi xitá xinguii koni tsà ti yijo tsjji-ne." ¹⁰ Jè xi matsjakeè xikjin, mìtsà ch'o síko xitá xikjin. Jè xi matsjakeè xikjin, jyeé ndaà tískitasòn Kjotixoma.

¹¹ K'e nga k'oas'ín s'een yijeé kjoa koi, jcha-ná nachrjein indei mé kjoa xi tíma nga jye ijchò chiba-la nga síkja-lá yijo-ná nga titsafè. Koni k'e nga sa kòkjeiín-ná, jye 'ño kjòchrañat'aà nachrjein nga kitsajndiaá kjoa ts'e jé-ná. ¹² Nitjen, jyeé tífahato, jyeé tímachraña nachrjein nga s'e isén nga kitjojen ijngod k'a Na'èn-ná. Kinachrjenguaá ngats'ii kjoa xi ma ñánda nga jñò choðn ko chjoé nga ñò-la Nainá koni s'ín mochjeén ñánda iseèn choðn koni tsà kicha ts'e soldado. ¹³ K'oaá s'ín iseèn kitjá koni nachrjein nga ndaà sjchá yijo-ná. Mì kì mochjeén nga taxkí chjineé tsojmi ko nga mach'iaá. Mìkii mochjeén nga

íhjin kjóhijtaoá, ko mì kì ma taxki sikoá yijo-ná. Mikii mochjeén nga xita kixkàn-koá ko mikii mochjeén nga kjoaxitakòn kichjà-lá xinguiá. ¹⁴ K'oaá s'ín tíchá yijo-nò koni s'ín kis'iin jè Na'èn-ná Jesucristo, kì kii nikitasòn-là yijo-nò kjoa ch'o xi síjé.

**K'e nga mikii mangásòn
kjohítsjeèn-ná it'aà ts'e kjoa xi mì
xó kii tí'nde-ná nga s'een**

14 Chjoétjò xita xinguiòo xi mikii tíjngòò ikon mé kjoa xi tí'nde-là nga s'jin; kì chibàya-nò jnà kjoa xi mikii mangásòn kjohítsjeèn-nò. ² Tjín xita xi k'oas'ín mokjeiín-là nga ma chine yije tsojmi xi tjín, tíkoá tjín xita xi mikii mokjeiín-là tsà ma chine yije tsojmi xi tjín. Tà jnà tsojmi xi nangui síjchá kine. ³ Jè xi kine yije tsojmi xi ma chine mikii koma kochrjekàngui jè xi mikii ma-là kine yije tsojmi; ko jè xi mikii ma-là kine yije tsojmi, mikii koma kichjajno-là jè xi ma-là kine yije tsojmi xi tjín, nga Nainá jyeé kiskoétjò nga ki'ndí-là ma. ⁴ ¿Yá-né ji nga nikindii chí'nda xi mìtsà tsiji? Nga chí'nda ts'e Nainá-né. Jè chí'nda jè, kindà ts'ée nei-là tsà kixi tjina ko tsà mì kixi tjina. Tanga kixí kijná, nga jè Na'èn-ná tjín-là nga'ño nga kixi síkijná.

⁵ Tjín xita xi tsò: tjín nachrjein xi isa xkón. Tíkoá tjín xi tsò: Nachrjein, tà ngásòn ngayá-né nga nachrjein nchijòn. Nga jngòò ijngòò xita, k'oaá s'ín ndaà katíjngòò-là ikon koni s'ín síkítsjeèn. ⁶ Jnà xita xi faájiin jngòò nachrjein nga beèxkón, k'oaá s'ín nga jeya síkijná Na'èn-ná; koá jnà xita xi tsò nga ta ngásòn ngáya nachrjein, tíkoá k'oaá s'ín s'ín nga tíkoá jeya síkijná Na'èn-ná. Jnà xita xi kine yije tsojmi, it'aà ts'e Na'èn-ná kine, nga tsjá-là kjondaà Na'èn-ná k'e nga kine; k'oa jnà xita xi tsò nga tjín tsojmi xi mikii ma chine, tíkoá it'aà ts'ée Na'èn-ná nga mikii kine tsojmi, ko tíkoá tsjá-là kjondaà Na'èn-ná.

⁷ Jnà, k'e nga titsajnakoaán, mìtsà koi xá titsajnakon-ná xi ta kjondaà tsajan. Ko k'e nga kiyá, mìtsà ta kjondaà tsajan kinchátsjiaá nga kiyá. ⁸ Tanga k'e nga titsajnakoaán, koií xá titsajnakoaán xi kjondaà ts'e Na'èn-ná. Ko nga kiyá, tíkoá koií xá kiyá-aná xi kjondaà ts'e Na'èn-ná. K'oaá ma-ne tsà titsajnakoaán ko tsà kiyá kjondaà ts'e Na'èn-ná nga ts'e tsò-ná. ⁹ Koií kjoa-là nga k'en Cristo koá jaáya-là nga tsibijnakon-né, mé-ne nga jè koma-ne Nei-là jnà xita xi biyaa ko xi titsajnakon.

¹⁰ Tanga ji xi nokjoajno-là 'ndsi, ¿mé-ne koá'nè-ne? Tíkoáá ji xi nachrjekàngui 'ndsi, ¿mé-ne nachrjekàngui-ne? Nga ngats'iin ná kichò kinchanguiá ndsoko Cristo ñánda nga jè tíhotixoma. ¹¹ K'oaá s'ín tíhja Xojon-là Nainá nga tsò:

Tsò Na'én-ná: 'An tíjnakon-ná, ngats'iin xita kìncha-xkó'nchit'aà-na ko ngats'iin xita skoexkón Nainá.

¹² Ngats'iaá k'oi-lá kindá Nainá mé kjoa xi ki'né nga tsitsajnaá isò'nde.

¹³ K'oaá ma-ne nga mì tí xinguiáá kínókjoajno-lá; jnò, ta saá ndaà tíkít-sjeèn nga nímé xi s'een xi síkíts'ón-jiin koni s'ín mokjeiín-là xinguiòo mé-ne nga mì jé skajiin ijngòò k'a-ne. ¹⁴ 'An ndaà tíjngòò takoàn it'aà ts'e Na'èn-ná Jesús nga kixi kjoa nga tsjin tsojmi xi xkón tjín nga mikii ma chine; tanga jè xita xi k'oas'ín síkítsjeèn nga tjín tsojmi xi xkón tjín nga mikii ma chine, xkón tjín-là it'aà ts'e tsà skine. ¹⁵ Tanga tsà ta koií kjoa-là ts'e tsojmi xi chinii, jè 'ndsi ch'o ma-là, jè kjoa xi t'ni mìtsà tí kjoatjòcha-ne; kì kii biin'ndi nga jè 'ndsi xi Cristo k'en ngajo-là kíts'ón-jiin-là xi tà kjoa ts'e tsojmi xi chinii. ¹⁶ Kì k'oaá s'ín 'nè mé-ne nga mì xita kichjajno-nò it'aà ts'e kjoa xi tit-sà'nè nga k'oas'ín mokjeiín-nò nga ndaà tjín. ¹⁷ K'e nga jè Nainá tíhotixoma-ná mìtsà jè xi isa 'ño chí-là mé xi s'ioáá ko mé xi chinéé. Jè xi 'ño mochjeén nga

kixi kitsajnaá, 'nchán sijchá yijo-ná, ko tsja k'oé-lá iníma-ná; koi kjoa xi tsjá Iníma Tsjeè-la Nainá. ¹⁸ Jè xi k'oas'ín skitasòn kjoa koi k'e nga síxá-la Cristo, ndaà sasén-la nguixkon Nainá, tikoáá ndaà bijna nga nguixkon xita.

¹⁹ K'oáá s'ín kjitjngui-lá kjoa xi 'nchán síkijna-ná ko kjoa xi 'bi-lá ngañó xinguiáá nga jngòò jngoáá koni s'ín mokjeíin-ná. ²⁰ Kì xá-la Nainá níkít'són-jìin-la xi ta kjoa ts'e tsojmi xi ma chine. Kixíí kjoa, ngats'iì tsojmi xi tjin, tsjeè-né. Tanga jè xi ch'o tjin k'e nga ta koi kjoa-la tsojmi xi chineé bits'ón-jìin-la kjoa xi mokjeíin-la it'aà ts'e Nainá jñà xita xi k'jeíí. ²¹ Ísaa ndaà-ne nga mì yijo chjineé, nga mì xán s'ioáá, nga nimé kjoa xi s'eén jè xi síkít'són-jìin-la jè 'ndsi nga sakó-la jé. ²² Koni s'ín mokjeíin-lè it'aà ts'e kjoa koi, tà jii tjiin takoìn ko Nainá. ¡Mé ta ndaà-la jè xi mì kjo'in bínè-la yijo-la k'e nga tijnngòò ikon nga ndaà tjin kjoa xi s'ín! ²³ Jè xi jò tjin-la k'e nga mé tsojmi xi kine, jé tihónè-la yijo-la nga mikii tjijnngòò ikon tsojmi xi kine. Tsà mikii tjijnngòò takoán k'e nga mé kjoa xi s'eén, jé titsahonè-lá yijo-ná.

15 Jñà xi jye kixi mokjeíin-ná it'aà ts'e kjoa xi tji'nde-ná mé xi s'eén, mochjeén-né nga tikoá kichikjoako-ná jñà xita xi k'oas'ín mokjeíin-la nga mikii tji'nde-la mé kjoa xi s'iin. Mitsà tà jñà kjoa xi ndaà sasén-ná kinchátsjiaá. ² Nga jngòò ijngoáá, mochjeén-né nga k'oas'ín s'eén jè kjoa xi sasén-la jñà xita xinguiáá xi kjondaà ts'e, mé-ne nga kijin-isa kjohitsjeèn-la jè kjoa xi mokjeíin-la. ³ Nga tikoá jè Cristo mitsà jè tsohótsji kjoa xi sasén-la yijo-la, tà saá it'aà ts'eé tsitasòn koni s'ín tjit'aà xojon ts'e Salmo, nga tsò: “Én ch'o xi jì kiihchajno-lè, 'aán kiskaàt'aà-na.” ⁴ Jñà 'én xi kitjei nga sa kjótsee, koií xá kitjei-ne nga kokòya-ná mé-ne nga it'aà ts'e Xojon-la

Nainá, tsee s'eén takoán tikoá s'e-la kjoa'nchán iníma-ná, mé-ne nga koma chíñakjoa-lá it'aà ts'e Nainá. ⁵ Nainá xi ma-la tsjá-ná kjoatsetakòn ko xi ma-la sí'nchán-jìin iníma-ná, k'oas'ín jngòò kjohitsjeèn kátatsjá-nò nga jngòò ijngòò koni tsò Cristo Jesús, ⁶ mé-ne ngats'ioò ngásòn jngòò jta jeya tikiina Nainá, Na'èn-la Jesucristo xi otíxoma-ná.

⁷ Koií kjoa-la k'oas'ín choéjtò xinguiòò nga jngòò ijngòò koni s'ín kiskoéjtò-nò Cristo mé-ne nga jeya kijna-ne Nainá. ⁸ K'oáá xán-nò, jè Cristo Jesús, koií xá j'i-ne nga j'i síxájiin-la xita judío xi tjit'aà chiba-la kjoa ts'e circuncisión mé-ne nga tsakó-ne kjoakixi-la Nainá tikoá síkitasòn koni s'ín jye kitsjaà-la tso'ba Nainá jñà xita jchínga kjiin-la. ⁹ Tikoáá koií xá j'i-ne mé-ne nga jñà xi mitsà xita judío jeya síkijna Nainá it'aà ts'e kjohimatakòn xi tjin-la Nainá koni s'ín tichja Xojon-la Nainá, nga tsò: Koií kjoa-la nga jeya síkijna-lè ijiin-la xita naxandá xi mitsà xita judío.

It'aà tsiji sé-lè sò xi ndaà tsò. ¹⁰ Ijngòò k'a tjit'aà xojon ñánda nga tsò: Jñò xi mitsà xita judío 'mì-nò, tsjaá t'è-lá takòn ko xita naxandá-la Nainá.

¹¹ Ijngòò k'a tjit'aà xojon ñánda tsò: Jñò ngats'ioò xi mitsà xita judío 'mì-nò, jeya tikijna Na'èn-ná, ngats'ioò xi naxandá 'mì-nò jeya tì-nachrjeè Nainá.

¹² Ijngòò k'a tjit'aà xojon ts'e Isaiás ñánda tsò: Jè tje-la Isai kitiot'aà jngòò-ne jts'én-la xi kotixoma-la jñà xi mitsà xita judío, ko jè jts'én jè koòt'aà ikon nga skóña-kjoa-la.

¹³ Nainá xi tsjá nga chíñakjoáá, kátatsjá yije-nò kjotsja ko kjoa'nchán nga mokjeíin-nò it'aà ts'e, mé-ne nga isa ndaà chíñakjoa isaa xi ko ngañó-la Iníma Tsjeè-la Nainá.

Pablo chi'nda-la Jesucristo

¹⁴Tanga ndí 'ndse, 'an tǎjngod̄ takoàn xi it'aà tsajòn xi tǎjñò-nò tǎjín-nò kjon-daà tǎkoá machiya-nò nga koma tǎjñò sikixiya-là xǎta xinguioo nga iǎngod̄ jngod̄. ¹⁵Ndí 'ndse, 'nó tǎbeè-la takoàn nga tikjii-nò xojon̄ jè; tǎichjà kixi-nò, mé-ne nga mikii jchàajii-nò koni tsò xojon̄ jè. Koií k'oas'ín tǎsikǎtsjeèn-nò nga 'an kitjoé-na kǎjotjò-la Nainá k'e nga kitsjàa-na xá, ¹⁶mé-ne nga 'an koma-na chi'nda-la Jesucristo it'aà ts'e xi mǎtsà xǎta judío. Sixákoaa 'én ndaà-la Nainá, mé-ne jñà xi mǎtsà xǎta judío ndaà sasén takòn-nè Nainá koni jngod̄ kǎjotjò xi 'nó sasén-la Nainá nga it'aà ts'e Inima Tsjeè-la Nainá jyeé kǎjòtsjeè.

¹⁷'An tǎjín-na mé kjoa-ne nga matsja-na it'aà ts'e Cristo ts'e xá xi tǎs'iaàn. ¹⁸Ni mé kjoa tǎjín xi ma'nót'aà takoàn nga ma chjà, ta jè kjoa ts'e Cristo nga 'an sǎkjeén-na nga sixákoaa jñà xi mǎtsà xǎta judío mé-ne nga koma sikitasòn-la Nainá. K'oaa s'ín kis'iaàn it'aà ts'e 'én xi kichjà kǎjotjò it'aà ts'e xá xi kis'iaàn, ¹⁹kǎjotjò it'aà ts'e kjoaxkón xi okó kjoajeya-la Nainá kǎjotjò it'aà ts'e nga'nó-la Inima Tsjeè-la Nainá. Jyeé ndaà kisingásoàn 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, tsibits'iaǎko-na ján Jerusalén kóhokji nga jngod̄ itjandii-la skanda ján Ilríco. ²⁰K'oaa s'ín tsibinè-la yijo-na nga kichjàya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo ya i'nde nǎnda kjeè yá bénojmiya it'aà ts'e Cristo, mé-ne nga mi 'an kokod̄ya ndaà-la xǎta xi kje'eií xi jye tsakóya ítjòn-la it'aà ts'e Cristo. ²¹Koni s'ín tǎjít'aà Xojon̄-la Nainá nga tsò:

Skoe-né jñà xǎta xi mi yá tsibénojmi-la it'aà ts'e;
kochiyaá-la jñà xǎta xi kje'è mé 'én 'nchré xi it'aà ts'e.

Kós'ín tǎsikǎtsjeèn Pablo nga mejèn-la kjoí Roma

²²Kò kǎjín k'a mejèn-na fikon-nò tanga jñà xá xi 'an tǎs'iaàn i i'nde jé mikii tǎjònde-na nga ma fia. ²³Tanga i'ndeí nga jye jyehe't'aà xá-na iǎndé, kǎjotjò kǎjotjò kò kǎjín nó tǎjín-la nga mejèn fikon-nò, ²⁴k'oaa s'ín tǎsikǎtsjeèn, k'e nga kǎjían ján España, k'eé kichjàto-nò mé-ne nga skoexkon-nò. K'e nga jye chibá jngod̄ tjoà koma kǎjinchako-ná nga koma kǎjían nǎnda nga tǎfia. ²⁵Tanga i'ndeí ján Jerusalén tǎfia, nga tǎfiko jngod̄-la nga'nó jñà xǎta-la Cristo xi ya tǎtsajna. ²⁶Nga jñà xǎta naxandá-la Nainá xi tǎtsajna Macedonia kǎjotjò Acaya kǎjòtsja ts'e-né nga tsibíxkó chiba ton koni jngod̄ nga'nó xi kǎjotjò ts'e xǎta ima naxandá-la Cristo xi tǎtsajna ján Jerusalén. ²⁷Ngui kǎjotjò ts'e-né koni s'ín kis'iin̄ jñà xǎta koi. Nga tǎjén-t'in-la kǎjondaà. Tsà jñà xǎta xi mǎtsà xǎta judío k'oaa s'ín kisakò-la kǎjondaà ya iǎjii inima-la it'aà ts'e xi ngui xǎta judío, tǎkjoaa tǎjínè-la jñà xi mǎtsà xǎta judío nga kǎjinchako nga tsjá-la tsojmí xi mochjeén-la. ²⁸K'e nga jye kjoehet'aà kjoa koi nga jye singatsja jè ton xi kǎjòxkó, iǎkjoàn skotsejèn jngod̄ tǎjò-nò, k'eé kǎjían ján España. ²⁹Be-ná nga 'nó ndaà siichikon-t'in-ná Cristo k'e nga kǎjchokon-nò.

³⁰Tanga jñò ndí 'ndse, bitsi'bà-nò it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo kǎjotjò it'aà ts'e kjoatjòcha xi tsjá-ná Inima Tsjeè-la Nainá, tǎnókjoat'aà-la Nainá xi it'aà ts'an, ³¹mé-ne nga kosikǎko-na Nainá it'aà ts'e xǎta xi mikii mokje'ín-la xi tǎtsajna ján Judea, kǎjotjò mé-ne nga jè ton xi tǎfiko-la xǎta-la Cristo xi tǎtsajna ján Jerusalén ndaà kǎtásasén-la, ³²mé-ne nga, tsà k'oas'ín mejèn-la Nainá, nga kǎjotjòtsja-na kǎjchokon-nò, tǎkjoa koma ndaà siikjáyá chiba nǎchrjein-ko-nò. ³³Jè Nainá xi tsjá-ná kjoa'nchán kǎtǎjnakò-nò ngats'ioð. K'oas'ín kǎtama.

Kós'ín kisihiŋat'aà Pablo ngats'iì xīta naxandá-là Nainá xi tītsajna Roma

16 It'aà tsajòn singatsja-nò jè tichjaá Febe, jè xi síchját'aà naxandá-là Cristo xi ya tījna Cencrea; ²ndaà chjoétjò xīta jè nga xinguiáá ma nga tīkoáá mokjeiín-là it'aà ts'e Na'èn-ná nga k'oaá s'ín ok'in-là xi xīta-là Cristo. Tichját'aà-là nīta mé xi kochjeén-là nga 'nó k'ín xīta tsasiko, tīkoá 'an kisiichját'aà-na.

³Tīixat'eì jè Priscila ko Aquila, jñà xīta xi taña nixákjòd-jen it'aà ts'e Cristo Jesús. ⁴Jñà xīta koi kjomeè kinik'en xi kjoa ts'an. Mìtsà tà 'an xi tsjaà-là kjon-daà tīkoá tsjá-là kjon-daà ngats'iì xīta naxandá-là Cristo xi mìtsà xīta judío. ⁵Tīkoá tīixat'eì jñà xīta naxandá-là Cristo xi maxkóya ya ni'ya-là Priscila ko Aquila. Tīixat'eì jè Epeneto xi 'nó matsjake nga jè kòkjeiín ítjòn-là it'aà ts'e Cristo ya inde Acaya. ⁶Tīixat'eì jè María, chjoón xi 'nó ndaà kisixá it'aà tsajòn. ⁷Tīixat'eì jè Andrónico ko Junias, xi xinguiáá ma nga taña tsitsajna'ya-jen ndayá. Jñà xīta xi tsibíxáya-là Cristo 'nó matsjakeè xīta koi. Ko isa ítjòn kijt-seèkon 'én-là Cristo koni 'an.

⁸Tīixat'eì jè Amplias, jè xīta xi 'an 'nó matsjake it'aà ts'e Na'èn-ná. ⁹Tīixat'eì jè Urbano xi taña síxáko-na it'aà ts'e Cristo Jesús ko jè Estaquis xi 'an 'nó matsjake. ¹⁰Tīixat'eì jè Apeles xi ndaà kixi mokjeiín-là it'aà ts'e Cristo. Tīixat'eì jñà xīta xík'ín xi ya tītsajna ni'ya-là jè Aristóbulo. ¹¹Tīixat'eì jè Herodión xi xinguiáá ma. Tīixat'eì jñà xīta xík'ín xi ya tītsajna ni'ya-là Narciso xi Na'èn-ná tītsajnakò. ¹²Tīixat'eì jè Trifena ko Trifosa jñà íchjín xi 'nó síxá-là Na'èn-ná, ko tichjaá Pérsida xi 'nó matsjachaá nga tīkoá ndaà síxá-là Nainá. ¹³Tīixat'eì jè Rufo xi xó jaàjiin-ne Nainá. Ko nea-là xi 'an k'oa tīs'ín beètakoàn koni tsà nea-na. ¹⁴Tīixat'eì jè Asíncrito, jè Flegonte, jè

Hermas, jè Patrobas, jè Hermes ko xīta 'ndseé xi ya tītsajnakò. ¹⁵Tīixat'eì jè Filólogo, jè Julia, jè Nereo ko ndichja, ko Olimpás, ngats'iì xīta xi mokjeiín-là it'aà ts'e Cristo xi ya tītsajnakò.

¹⁶Jñò nga jngòè òjngòè, k'e nga sīxat'aà xinguióo, ngui koó inima-nò tīixat'aà xinguióo nga ko okixi-nò. Ngats'iì xīta naxandá-là Cristo xi i tītsajna sfihiŋat'aà-nò.

¹⁷Ndí 'ndsè k'oaá s'ín bitsi'bà-nò nga chítsejèn-là jñà xīta xi síjòya ko xi síkits'ón-jìin koni s'ín mokjeiín-nò, jñà xi kondra fii-là kjohítsjeèn koni s'ín kichità'ya jñò. Tinchat'aaxìn-là jñà xīta koi. ¹⁸Jñà xīta koi, mìtsà Na'èn-ná Jesucristo síxá-là, tà yijo-laá síxátjì. 'Én sin 'én ndaà chja nga konachan-là xīta xi mìkìl ndaà machiya-là. ¹⁹'An, matsjaá-na it'aà tsajòn nga jye ndaà na'ya-nò nga ndaà nikitason. Tanga 'an mejèn-na nga xīta chjinee kátama it'aà ts'e kjoa xi ndaà tjin. Ko jñà kjoa xi ch'o tjin, k'j'èè kii na'ya-nò. ²⁰Jè Nainá xi tsjá-ná kjoa'nchán, tà chibaá chija-là nga ya síikjínngui ndsokòè jè xīta neif mé-ne nga koma kinchané. Kjon-daà-là Na'èn-ná Jesucristo kàtijnakò-nò.

²¹Tísfihiŋat'aà-nò jè Timoteo xi taña nixákjòd-jen, ko Lucio, ko Jasón ko Sosipater jñà xi xīta xinguiáa ma.

²²'An xi Tercio mi-na, xi tikjiin-nò xojon jè, it'aà ts'e Na'èn-ná, sifihiŋat'aà-nò.

²³Tīkoá tísfihiŋat'aà-nò Gayo; 'an íf tijnaa i ni'ya-là nga tīkoá íf bixoña ngats'iì xīta naxandá-là Cristo. Tísfihiŋat'aà-nò Erasto xīta xi bítjò ton ts'e ni'ya osen; tīkoáá sifihiŋat'aà-nò jè 'ndseé xi 'mi Cuarto.

²⁴Ngats'ioò, jè kàtijnakò-nò kjon-daà-là Jesucristo xi otíxoma-ná.

'Én xi fehet'aà-ne

²⁵Jeya kàtijnà jè Nainá xi tijnakò-nò. Jè xi komà tsjá-nò nga'nó tīkoá komà kixi síikítsajna-nò koni tsò 'én ndaà-là

Nainá xi 'an okòdya-nò kò jñà 'én xi nokjoàyajiiin-nò it'aà ts'e Nà'èn-ná Jesucristo. Nga jyeé tí'ya-là kjoa xi tji'ma-là Nainá skanda sa kjòtseé; ²⁶ tanga i'ndei jye ki'ya-là koni s'in tíchja Xojon-là Nainá xi kiskiì jñà xita xi kiichja ngajo-là Nainá kjòtseé. K'oaá s'in tíchja kjotíxoma-là Nainá xi tíjna nita mé

nachrjein-nè. Jè kjoa'ma-là Nainá, jye kis'enojmi yije-là ngats'ii xita naxandá xi tíjn nga tíjtsa isò'nde mé-ne nga kàtasíkitasòn-ne koni s'in mokjeiin-là.

²⁷ Jè Nainá xi tajngòd ma-ne, xi tíjn-là kjoachjine, kàtas'e-là kjoa jeya it'aà ts'e Jesucristo nita mé nachrjein-ne. K'oa'sin kàtama.

Xojoŋ carta-la San Pablo xi kiskiñ ítjòn-la xita naxandá-la Cristo xi títsajna Corinto

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà xita naxandá-la Cristo xi títsajna Corinto

1 'An xi 'mì-na Pablo, xi xó k'oas'ín kinokjoà-na nga 'an tsibíxáya-na Cristo Jesús, nga k'oas'ín kjòmejèn-la Nainá. Títsanihixat'aà-nòjen kò Sòstenes xi 'ndseé chibá ít'aà ts'e Cristo. ²Tíkjiil-nò xojoŋ carta jè, jñò xi naxandá-la Cristo maà xi títsajnaà ján Corinto, xi jye kisitsjeè-nò Nainá nga ya títsakjoòkoo Cristo Jesús nga xó k'oas'ín jaàjiin-nò Nainá mé-ne nga xita tsjeè-la komaà kò ngats'iì xita xi xkì xi ján chjat'aà-la nga jeya síkíjna jè Na'èn-ná Jesucristo xi otíxoma-ná, tíkjoa jè otíxoma-la xita koi. Xi Na'èn-ná 'mì-lá, tíkjoa Na'èn-ná tsò-la jñà xita koi. ³Nainá xi Na'èn-ná, kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná kàtatsjá-nò kjon-daà kò kjoa'nchán ya ijiin inima-nò.

'Èn xi kiichja Pablo nga tsjá-la kjondaà Nainá

⁴Kjit'aà nachrjein tsjaà-la kjondaà Nainá xi ít'aà tsajòn koií kjoa-la jñà kjondaà xi kitsjaà-nò Nainá nga ndaà kisichikon-t'in-nò ít'aà ts'e Cristo Jesús. ⁵Nga yaá ít'aà ts'e Cristo, Nainá kisichikon-t'in yije kjohítsjeèn-la inima-nò, kós'ín nokjoà, kò kós'ín machiya-nò 'én-la Nainá. ⁶Nga k'oaá s'ín 'ya-la, nga jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo kjòkixiyaá ijiin inima-nò. ⁷Nimé kjojò-la Nainá chijat'aà-nò k'e nga tákó títsachiñá-là nga kjoíí ijngòò k'a Jesucristo xi otíxoma-ná. ⁸Nainá tsjá-nò ngañó skanda k'e nga kjoehet'aà nachrjein, mé-ne nga nimé jé sakòt'aà-nò k'e nga kitjojen ijngòò k'a Jesucristo xi otíxoma-ná. ⁹Nainá xita kixi-né, síkitasòn-né koni s'ín tsjá 'én-la.

Xó k'oaá s'ín kiichja-nò nga ya chrañà kitsajnakjoòkoo Jesucristo xi ki'ndí-la tsò-la nga jè otíxoma-ná.

Mé-ne kjòjòya-ne naxandá-la Cristo ján Corinto

¹⁰Ndí 'ndsè kò tichjaá, ít'aà ts'e okixi xi kitsjaà-na Jesucristo xi otíxoma-ná, tíbitsi'bà-nò ngats'ioò, ngásòn ngáya títsajnakoo xinguiò, mé-ne nga mì kojòya-ne kjohítsjeèn-nò. Tajngòò kjohítsjeèn tíkjeèn, ngásòn jchósòn-là nita mé kjoa-ne. ¹¹Koií koxan-nò ndí 'ndsè, nga jñà xita ni'ya-la Cloé, tsibénojmi-na nga kjoas'íí tjín-nò. ¹²Koií k'oas'ín tíxan-nò, tjín i'nga xita xinguiáa xi tsò: "An, jé Pablo fit'aà-la." Tjín xi tsò: "An, jè Apolos fit'aà-la." Tjín xi tsò: "An, jè Cefas [xi tíkjoa Pedro 'mì] fit'aà-la." Tjín xi tsò: "An, jè Cristo fit'aà-la." ¿Mé-ne obixón-nò? ¹³¿A kjìn ya ma-ne Cristo? ¡Majin! ¿A jè Pablo xi kisit'aà krò ít'aà tsajòn? ¡Majin! ¿A ít'aà ts'eé Pablo komà bautizar? ¡Majin! ¹⁴Ndaà chjí-la Nainá, 'an, mìtsà yá xita kis'iaàn bautizar ya naxandá tsajòn, ta jè Crispo kò Gayo, ¹⁵mé-ne nga mì yá xita kítsò-ne: "Ít'aà ts'eé Pablo komà bautizar." ¹⁶Saá tíbítsjeèn-na nga tíkjoa kis'iaàn bautizar Estéfanos kò xita xikjín, tanga mìkìl bítsjeèn-na tsà kis'iaàn bautizar xi kje'íí xita. ¹⁷Jè Cristo mìtsà koi xá kisikasén-na nga xita s'iaàn bautizar; koií xá kisikasén-na nga 'an kichjaya 'én ndaà-la Nainá. K'e nga chjaya, mìtsà 'én-la xita chjine síkjeèn; majin-na nga chija ngañó-la krò-la Cristo.

Jè Cristo, ngañó-la Nainá-né kò kjoachjine-la Nainá-né

¹⁸Jñà 'én xi tínokjoáya ít'aà ts'e Cristo nga k'en-t'aà krò, ta kjoa ská ma-la jñà xita xi ya tjímaya ndiyá-la i'nde kjo'in. Tanga jñà xi jye títsabitjokàjñaà kjo'in, k'oaá s'ín mokjeiín-ná nga jè 'én-la Cristo

nga'ñó-la Nainá-né. ¹⁹ K'oaá s'in tichja Xojon-la Nainá nga tsò:

Jñà xita xi 'ño tjin-la kjoa chjine,
'aán kokoò-la nga nimé chji-la
kjoachjine-la.

'Aán kochrjeèngua kjohítsjeèn-la
jñà xita xi 'ño machiya-la.

²⁰ Jñà xita xi 'ño tjin-la kjoachjine, ko xi 'ño chjine xojon ko xi joóya-ne kjoa xi tjin isò'nde, i'nde, çnánda títajna ko kjoachjine-la? Jè Nainá, kisiskáya-la kjoachjine xi tjin-la xita isò'nde. ²¹ Nainá 'ño xita chjine, mikii kitsjaà'nde-la xita nga it'aà ts'e kjoachjine-la isò'nde kijt-seèxkon. Nainá k'oaá s'in sasén-la nga ochrekajijn kjo'in jñà xi mokjeín-la it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, 'én xi tsò-la xita koi, kjoa ská-né.

²² Jñà xita judío [mikii mokjeín-la] nga jé xi mejèn-la nga skoe kjojkón xi 'ño jeya tjin, ko jñà xi mitsà xita judío [tikoaá mikii mokjeín-la] nga koií ótsji xi 'ño kjoa chjine. ²³ Tanga ngajen k'oaá s'in nokjoàya-jen nga krò k'en-t'aà Cristo [xita xi xó kisikasén-ne Nainá]. Jñà xita judío mikii mokjeín-la kjoa xi komàt'in Cristo, ko jñà xi mì xita judío, kjoa ská ma-la. ²⁴ Tanga jñà xita xi xó jaàjijn-ne Nainá, xi xita judío ko xi mitsà xita judío, k'oaá s'in mokjeín-la nga jè Cristo nga'ño-la Nainá-né ko kjoa chjine-la Nainá-né. ²⁵ Kjoa-la Nainá xi ta kjoa ská tsò-la xita isò'nde, kjoa chjine-la Nainá-né. Ìsaá tse kjoachjine tjin-la mì k'oaá-ne koni kjoachjine xi tjin-la xita isò'nde. Ko jè kjoa-la Nainá xi ta kjoa indaà tsò-la xita isò'nde, nga'ño-la Nainá-né. Ìsaá tse nga'ño tjin-la mì k'oa-ne koni nga'ño xi tjin-la xita isò'nde.

²⁶ Jñò ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, tikít-sjeèn k'e nga sa jaàjijn-nò Nainá, chibaá ma-nò xi xita chjine tsò-nò xita isò'nde, ko chibaá ma-nò xi xita ítjòn titsajnaà, tikoa chibaá ma-nò xi ya ni'ya-la xita sko-la kits'ìon. ²⁷ Tanga Nainá jaàjijn jñà xita xi tsò-la xita isò'nde nga chiba

kjohítsjeèn tjin-la mé-ne kosobà-la jñà xita chjine. Tikoa jaàjijn Nainá xi tsò-la xita isò'nde nga nimé chji-la mé-ne kosobà-la jñà xita xi xita ítjòn títajna. ²⁸ Nainá jaàjijn xita ima ko xita xi bitjongui xi tsò-la xita isò'nde nga nimé chji-la, mé-ne kitjongui-ne jñà xita xi tsò nga jñà títajna ítjòn, ²⁹ mé-ne nijngòò xita xi 'nga siikjina-ne yijo-la nga nguixkon Nainá. ³⁰ Tanga tijè-ne Nainá kisikítsajna-ná Cristo Jesús. K'oaá ts'in kis'iin nga it'aà ts'e Cristo sakó-ná jè kjoachjine, nga jè Cristo, xita kixi s'in-ná, xita tsjeè s'in-ná ko síkítsajna-deí-ná kjoa ts'e jé-ná. ³¹ Koni s'in tichja Xojon-la Nainá nga tsò: "Jè xi jeya síkijna yijo-la, ta saá Nainá jeya kátasikijna."

2 Ndí 'ndsè ko tichjaá, k'e nga kiikon-nò nga tsibenojmí-nò 'én-la Nainá, mitsà koi 'én kichjà-nò xi maxkón-la xita k'e nga 'nchré ko xi tsò-la nga 'én-la xita chjine. ² K'e nga tsohótijnako-nò, k'oaá s'in kiskodsòn-la; mitsà mé kjoa xi k'jeí kisikítsjeèn; ngui tà 'én-la Jesucristo tsibenojmí-nò, nga jè-né xi krò k'en-t'aà. ³ K'e nga ijchò kènojmí-nò 'én-la Nainá, indaàkjoaá ijchoa. Títakjoòn-ná skanda tihotsé-ná. ⁴ K'e nga kichjàyajijn-nò mitsà 'én-la xita chjine kisikjeén mé-ne nga kokjeín-nò. Ta saá jè Inima Tsjeè-la Nainá tsakó nga'ño-la nga kòkjeín-nò. ⁵ Mé-ne jè kjoa xi mokjeín-nò it'aà ts'e Cristo, mitsà ya nchrobá-ne kjoa chjine-la xita, yaá nchrobá-ne nga'ño-la Nainá.

Xi ngui kjoa chjine, it'aà ts'éé Nainá nchrobá-ne

⁶ Kixí kjoa 'én chjineé nokjoàya-lajen jñà xita xi jye tímajchinga nga mokjeín-la it'aà ts'e Cristo. Tanga mitsà kjoa chjine ts'e isò'nde nokjoàya-jen, ni mitsà ts'e xita ítjòn xi tjin isò'nde xi jye tichja nga'ño-la. ⁷ 'Én xi nokjoàya-jen, kjoa chjine ts'e Nainá-né, jè kjoachjine

xi tǵí'ma-là xi k'oas'ín kiskoòsòn-là skanda tisa kjòtseé nga jǵná jeya kǵtsajnaá. ⁸Nijngòò xita ítǵòn xi tǵín isò'nde kjòchiya-là ít'aa ts'e kjoa chjine koi. Tsà kjòchiya-là, mì-là kii k'oas'ín krò kisik'en-t'aa Na'èn-ná Jesucristo xi tǵín-là kjoa jeya. ⁹Xojon-là Nainá, k'oaá s'ín tǵhja nga tsò:

Jǵná xita xi matsjakeè Nainá,
jè tǵindaà-là kjoa xi nǵ saá jngòò xita xi
xkon beè-ne,
xi líká-là 'nchré-ne
xi kò inima-là machiya-la.

¹⁰Nainá, ít'aa ts'e Inima Tsjeè-là tsakó-najen kjoa koi. Nga jè Inima Tsjeè-là Nainá ótsjiya yije-né skanda jǵná kjoa xi mikii ndaà fya-ná ít'aa ts'e Nainá.

¹¹ǴYá xita-ne xi machiya-là kó tsò kjohítsjeèn xi tǵiìn inima-là xita xi kǵ'eif? Tà jè tǵiìn inima-là kó tsò kjohítsjeèn-là. K'oaá tǵs'ín tǵín kjoa ts'e Nainá, nijngòò xita tǵiìn-là kó tsò kjohítsjeèn-là Nainá; ta jè Inima Tsjeè-là tǵiìn-là. ¹²Ngajen, mìtsà jè inima-là xita isò'nde kitjoé-najen. Jè Inima Tsjeè-là Nainá kitjoé-najen, mé-ne nga jcha-najen kjoa xi Nainá kitsjaà kjotjò-ná. ¹³'Èn koi, k'oaá s'ín nokjoà-jen koni s'ín okóya-najen Inima Tsjeè-là Nainá. Mìtsà kjohítsjeèn ts'e xita isò'nde. 'Èn Tsjeè-là Nainá bènojmi-jen xi kjoa ts'e Inima Tsjeè-là.

¹⁴Jè xi mìtsà xita-là Cristo, mikii machiya-là 'én xi ts'e Inima Tsjeè-là Nainá. Tà kjoa ská ma-là. Mikii fahas'en-jiìn-là, nga mochjeèn-né nga ít'aa ts'e Inima Tsjeè-là Nainá kǵinchátsjiyaá. ¹⁵Tanga jè xita xi Inima Tsjeè-là Nainá tǵijnajin inima-là, maá-là ótsjiya yije nita mé kjoa-ne. Tanga ít'aa ts'e xita jè, mì yá xita xi koma-là kohótsjiya kjohítsjeèn-là. ¹⁶K'oaá s'ín tǵhja Xojon-là Nainá nga tsò: “ǴYá-né xi beè kjohítsjeèn-là Nainá? ǴYá-né xi

koma kokòya-là?” Tanga jǵná tǵín-ná kjohítsjeèn xi ts'e Cristo.

Jǵná xita xi síxá ít'aa ts'e Nainá ján Corinto

3 Jǵnò ndí 'ndsè kò tichjaá, mikii komà kos'ín kichjàko-nò koni xita xi ndaà tǵiìn inima-là Inima Tsjeè-là Nainá. Ta k'oaá s'ín kichjàko-nò koni tsà taxki xita isò'nde xi tà kjoa ts'e yijo-là ótsji, koni tsà tákó ndí ǵixi xó xi ít'aa ts'e Cristo. ²Mìtsà 'in tǵín 'én xi tsakoòya-nò; k'oas'ín ngaya-là koni ndí ǵixi xó xi sa nchi-hoki, tà tsǵín 'biì, mìtsà tsojmi tájaà kine. Jǵnò, kǵ'eè kii ndaà fahas'en-jiìn-nò 'én-là Nainá, k'oaá ngaya-là koni tsojmi tájaà xi kǵ'eè kii ma chine skanda nachrjein ǵindej. ³Tákó k'oaá s'ín 'nè koni s'ín xita xi kjoa ts'e yijo-là ótsji. Machinicha-nò xinguiòò, chitiya-nò nita mé kjoa-ne. Kjoa koi, kjoa ts'e xita isò'nde-né. ⁴K'e nga bixón: “An, xita ts'e Pablo-ná”, kò jè xi ǵjngòò tsò: “An, xita ts'e Apolos-ná”, jǵnò, k'oaá s'ín nokjoà koni chja xi taxki xita isò'nde.

⁵An xi Pablo 'mì-na, kò Apolos, tà xita chí'nda-nájen xi nixá-lajen Nainá. It'aa tsajeén kòkjeiín-nò 'én-là Nainá, nga ǵjngòò ǵjngòò-jen k'ì-nè-jen xá xi Na'èn-ná kisingatsja-najen. ⁶Aán tsakoòya-nò 'én-là Nainá, k'oaá ngaya-là koni jngòò xita xi bíte xojmá, jè Apolos kiskinindá-là, tanga jè Nainá tǵsǵchá. ⁷Mìtsà jè xita xi bíte tsojmi, nǵ mìtsà jè xi kinindá-là xi chí-là, ta jngòò jè Nainá xi síjchá tsojmi xi sitje xi 'nó chí-là. ⁸Jè xi bíte kò xi kinindá-là, ta jngòò xá tǵín-ne xi s'ín. Tanga jè Nainá tsjá-là chí-là koni tǵín xá xi kis'iìn nga jngòò ǵjngòò. ⁹Ngajen, yaá taña nixákjoò-jen xá-là Nainá. Koa jǵnò-nò ǵinde nǵnda sitje 'én-là Nainá. Tǵkooá jǵnò-nò ni'ya-là Nainá xi ngajen bíndaà-jen. ¹⁰Koni s'ín tǵín kǵjondaà-là Nainá xi kitjoé-na, an-ná xi chjine chrjó ítǵòn, xi tsibijnà tàts'en chrjó-là ni'ya. Kǵ'eif xitaá bíndaàsòn

ni'ya. Tanga jñà xi bındaàsòn, ndaà kàtasíkinda nga jngòò ìjngòò kós'ín kùindaà. ¹¹ Mì tì yá xi koma-la kùijna ìjngòò-isa tàts'en chrjò ni'ya koni jè xi jye tìjna, nga jè Jesucristo tìjna koni tàts'en chrjò ni'ya. ¹² Tàts'en chrjò ni'ya, komaá sindaàsòn-ne kicha oro, plata, ndajo chjí xi ñó ndaà kjoàn, nas'ín yá, nas'ín xka paja, o xka ndiji. ¹³ Tanga jñà xá xi s'ín nga jngòò ìjngòò xita, k'ée jcha-la jè nachrjein k'e nga sindaàjiiin-la xita. Nachrjein jè, ni'ín kjoifko, koa jè ni'ín skót'aà nga jngòò ìjngòò skaya xá xi komà. ¹⁴ Tsà jngòò xá kichikjoako-la ni'ín xi skót'aà, tjoé-la chjí-la jè xita xi kùindaàsòn. ¹⁵ Tanga tsà jè xá xi kisingaàsòn, tsà kitì, chijaá chjí-la. Tanga jè xita kitjokàjiiin kjo'in koni jngòò xita xi bitjokàjiiin ni'ín.

¹⁶ Jñò, ¿a mìtsà tìjiiin-nò nga ni'ya in-go tsjeè-la Nainá 'mì-nò? Nga jè Inima Tsjeè-la Nainá tìjnajiiin-nò. ¹⁷ Tsà yá xita xi mejèn-la sikkits'ón-jiiin-la ni'ya tsjeè-la Nainá, Nainá tikoáá sikkits'ón-jiiin-la jè xita xi k'oas'ín s'iiin. Nga jè ni'ya-la Nainá, tsjeè-né. Koa jñò-nò xi ni'ya tsjeè-la Nainá 'mì-nò.

¹⁸ Kì yijo-nò chonachan-là, tsà yá xi k'oas'ín sikkitsjeèn nga 'nó tìjn-la kjohitsjeèn xi ts'e kjoa chjine-la isò'nde, ta saá kos'ín kàtas'ín koni tsà tsjin-la kjohitsjeèn, mé-ne nga nguì xita chjine koma-ne. ¹⁹ Jè kjoa chjine-la xita isò'nde, it'aà ts'e Nainá, kjoa ská tsò-la. Xojon-la Nainá, k'oáá s'ín tichja nga tsò: “Nainá, k'oáá s'ín s'ín nga jñà xita chjine, tìjñà-ne kjoa maña-la kixojiiin-ne.” ²⁰ Jè Xojon-la Nainá, ìjngòò k'a tìj'aà ñánda tsò: “Nainá, beè-né nga nímé chjí-la kjohitsjeèn-la xita xi chjine tsò-la yijo-la.” ²¹ K'oáá ma-ne, jñò, kì niingòò xita xi nga nikijna. Nga ngats'ii xi tìjn, kjondaà tsajòn yije-nò. ²² Tsà jè Pablo, tsà jè Apolos, tsà jè Cefas [xi tikoá Pedro 'mì], tsà jè isò'nde, tsà jè kjoabinachon, tsà jè

kjoa biyaà, tsà jè nachrjein i'nde, tsà jè nachrjein xi sa nchrobá, kjondaà tsajòn yije-nò. ²³ Jñò, ts'e Cristo-nò, koa jè Cristo ts'ée Nainá.

Xá-la xita xi tsibíxáya-la Jesús

4 K'oáá s'ín jchatakòn-nájen koni xita ch'inda xi síxá-la Cristo, nga nga-jen kjòngatsja-jen nga kókóya-jen kjoa tìj'ma-la Nainá. ² Jngòò xita xi xá mangatsja, mochjeén-né nga kàta'ya-la nga kixi sikitasòn xá-la. ³ An, mikii sikájnoa xi it'aà tsajòn kó tsò kjohitsjeèn-nò, a ndaà tsikitasoàn, a xi ch'oo tsikitasoàn xá xi 'an kjòngatsja, ko kó s'ín síkítsjeèn jñà xitaxá xi bındaàjiiin-la xita isò'nde. Skaanda 'an, mì tì kii xan-na tsà ndaà tìjn ko tsà ch'oo tìjn xá xi tìs'iaàn. ⁴ An, nas'ín k'oas'ín síkítsjeèn nga tsjin-na jé, tanga mìtsà tsò-ne kjoa nga nguì xita kixi-ná. Nga jè Na'èn-ná xi bındaàjiiin-na. ⁵ K'oáá ma-ne kì tà chja jé binè-là xinguijo nga ti k'ée bijchó nachrjein. Chína-kjoa k'e nga kjoif Na'èn-ná xi síhiseèn nga jcha-la kjoa xi tìj'ma ñánda nga jñò choòn. Koa sikkatsejen kó tsò kjohitsjeèn xi tìjiiin inima-la xita. Ikjoàn Nainá jeya sikkijna koni s'ín nga ok'in-la nga jngòò ìjngòò xita.

⁶ Ndí 'ndsè ko tichjaá, koi 'én tichjako-nò kjoa xi mangásòn it'aà ts'an ko it'aà ts'e Apolos xi kjondaà tsajòn mé-ne nga mikii sikkatonè-là koni tsò 'én-la Nainá. Kì k'oáá s'ín nikítsjeèn nga jngòò ch'inda-la Nainá isa ndaà nachrjenguiod koni ch'inda xi i'nga. ⁷ Jñò, ¿mé-ne koa bixón-nò nga isa 'nó chjí-nò koni xita xi i'nga? ¿Mé kjondaà xi tìjn-nò xi mìtsà Nainá kitsjaà-nò? Tsà jye kitjoé-nò ngats'ii kjondaà, ¿mé-ne nga 'nga ma-ne takòn koni tsà ta nga'ño tsajòn kisakò-nò?

⁸ Jñò, k'oáá s'ín machiya-nò koni tsà yjeé ma yije-nò, koni tsà 'nó xita nchiná it'aà ts'e Nainá. K'oáá s'ín nikítsjeèn koni tsà xitaxá itjòn titsajnaà ko ngajen

mìtsà xitaxá titsajna-jen. Ndaà-la tjin tsà kixi kjoa nga otixoma, mé-ne ngajen koma kotixomako-nòjen. ⁹An, k'oaá s'in sikítsjeèn, ngajen xi it'aà ts'e Cristo kisixáya-najen, Nainá k'oaá s'in kiskoòsòn-la nga ngajen-nájen xi fehet'aà-ne, xi tjinè-najen nga kiyá-jen nga nguixkon isò'nde, nga nguixkon xita kò àkjale. Jnà xita, tà nchikotsejèn-najen nga tsja ma-la mé kjo'in xi tmat'in-jen. ¹⁰Ngajen, xi kjoa ts'e Cristo, xita ská 'yatakòn-najen; tanga jnò, it'aà ts'e Cristo, k'oaá s'in 'ya-nò nga 'nó tjin-nò kjoachjine. Ngajen, k'oaá s'in 'yatakòn-najen nga xita indaàkjoa-nájen; tanga jnò, xita tájaà-nò. Ngajen, mì yá xita beèxkón-najen; jnò, beèxkón-nò xita.

¹¹Skanda jè hora jè, kjinchrá-najen, xindá-najen, tsjin-najen nikje xi chikjá-jen, 'nó beètoòn-najen xita, tà tjaàsòn-najen, tsjin-najen ni'ya.

¹²Skanda bijtaá-najen nga 'nó nixá-jen. K'e nga chja'on-ko-nájen xita, ngajen, nijét'aà-lajen Nainá nga kàtasíchikon-t'in. K'e nga kondra fi-najen xita, chikjoakoó-najen.

¹³'On chjako-najen xita, ngajen ndaà nokjoá-lajen. K'oas'in beè takòn-najen koni tsà tjé-la isò'nde. Skanda nàchrjein i'nde, jnà xita k'oaá s'in beètakòn-najen koni tsojmì xi ningui-ne nga bíxteèn.

¹⁴Koni s'in tikjiì-nò, mìtsà tis'iin sobà-nò. Kjohítsjeèn titsja jngòd-nò koni tsà ixti ts'an xi matsjake. ¹⁵Nas'in te jmiì ma-ne xi okóya-nò it'aà ts'e Cristo, ta jngòd ma-ne xi na'èn-nò. 'An-ná xi komà na'èn-nò nga mokjeiín-nò it'aà ts'e Cristo Jesús nga 'aán tsibenojmì ítjòn-nò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹⁶K'oaá ma-ne bìtsi'bà-nò nga k'oas'in tijchá yijo-nò koni 'an.

¹⁷Koiì kjoa-la tisikasén-nò Timoteo, xi ki'ndí-na xan-la nga 'nó matsjake kò kixi síxá-la Na'èn-ná. Jè sijkítsjeèn-nò kós'in tijnakoá Cristo Jesús nga mokjeiín-na

it'aà ts'e, koa kós'in okoòya-la xita naxandá-la Cristo nga kijndá naxandá nánanda bijchoa. ¹⁸Tjin i'nga xita xinguioo xi 'nó 'nga chja, k'oaá-là s'in sikítsjeèn tsà mìkiì kjikon-nò. ¹⁹Tanga tsà Nainá mejèn-la, kjikon nitoón-nò. K'e nga kijchoa, skoeè jnà xita xi 'nga chja, a nga'nó-la Nainá xi tjin-la a xi tà jè 'én-la xi 'nga chja. ²⁰K'e nga jè Nainá tihótixoma jngòd-la xita, mìtsà ta kjoa ts'e 'én mochjeèn, koó nga'nó-la Nainá mochjeèn. ²¹Jnò, ¿kós'in mejèn-nò nga kjián? ¿A mejèn-nò nga kjo'in tsjaà-nò k'e nga kijchokon-nò, a xi mejèn-nò nga kò kjondaà-na kò kjotsja-na kijchokon-nò?

Jé xi kisakò ya jjiin naxandá-la Cristo ján Corinto

5 Jye na'ya-la nga kjoachjinguì tíma jjiin tsajòn. Kjoa xi tíma, skanda jnà xita xi mìkiì beèxkón Nainá, mì k'oaá s'in. Nga yaá tijnajiin jngòd-nò xita xinguioo xi neajòn-la tsóhoko. ²Jnò, ¿mé-ne 'nga nikítsajna-nò yijo-nò? Mochjeèn-né nga kjoaba kítsajnajnòd, kò jè xita xi kotjin jé tihótsji, tinachrekajioòn. ³'An, kixi kjoa, kjiin tijna-nò, tanga kjohítsjeèn-la inima-na yaá tijnajiin osen-nò. 'An, k'oaá ngaya-la koni tsà ya tijnajiin-nò, jyeé kiskoòsòn-la mé kjo'in xi sinè-la jè xita xi k'oa tjin jé tihótsji. ⁴Jnò, k'e nga koxxóya nga jeya sikijna Jesucristo xi otixoma-ná, jè kjohítsjeèn-la inima-na yaá kijnajiin-nò, tikoá yaá kijnajiin-nò jè nga'nó-la Na'èn-ná Jesucristo. Kò it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo, ⁵xita jè, xita neí kàtangatsja yijo-la nga kàtas'e-la kjo'in, kò kàtasíkajno jé-la nga mì ti jé kohótsji-ne mé-ne nga kitjokajiin-ne kjo'in inima-la, k'e nga kjoíì l'jngòd k'a Jesucristo xi otixoma-ná.

⁶Mikiì ndaà tjin nga 'nga nikítsajna yijo-nò. ¿A mì tjiin-nò nga nas'in ta chiba na'yo san sísan yije xikjin na'yo?

⁷Tinachrjekàjioòn jè xita xi ótsji jé k'oaá ngaya-la koni tsà na'yo san xi mì tì ndaà-ne nga síkíts'ón-nò, mé-ne jñò k'oas'ín kjoàn koma-nò koni na'yo xit-se ts'e inchrájin xi tsjin-la na'yo san. Nga jñò, jyeé kitjaàxin-nò kjoa ts'e jé koni na'yo san jchínga nga jè Cristo k'en ngajo-ná koni jñà orrè xi kisik'en xita Israel k'e nga Paxko. ⁸Koif kjoa-la jñà, k'oaá s'ín kináchrjeé s'eif nga jyeé kisikítsajnandei-ná Nainá kjoa ts'e jé, koni s'ín xita Israel k'e nga Paxko nga sítsjeé ni'ya-la nga faáxin yije na'yo san. Jñá, k'oaá tis'ín chjaàxian kjoa ts'e jé ko kjoa ch'o ko nguì kjoatsjeé ko kjoakixi sikjeén k'oaá ngaya-la koni inchrájin xi tsjin-la na'yo san.

⁹Jè xojon xi kisikasén íjtòn-nò, k'oaá kixan-nò nga mì ya koahijtakoo jñà xita xi kjoa chijngui s'ín. ¹⁰K'e nga k'oa kixan-nò, mìtsà jñà kisikaxkia jñà xita isò'nde xi kjoa chijngui s'ín, ko jñà xi tse mejèn-la, ko jñà xita chijé, ko jñà xi xkòsòn beèxkón. Xita koi, xki xi ján satíkjoò. Ta jè xi koma kinchat'aàxin-là tsà xin isò'nde onguió. ¹¹Jñà 'én xi kixan-nò, jè-né nga mì ya tsjahijtakoo jñà xi tsò nga xita-la Cristo xi 'ndsè chibá tsà táko kjoa chijngui nchis'ín, xita xi tse mejèn-la, xi xkòsòn beèxkón, xi ch'o chjajno-ná, xi xán 'biì, xi chijé s'ín. Jñà xita xi k'oas'ín s'ín, skanda mìkìl mochjeén nga kichikoo. ¹²⁻¹³Mìtsà jñà oko-ná nga bìnndaàjiiin-lá jñà xita isò'nde. Jè Nainá kìnndaàjiiin-la jñà xita koi. Tanga jñò oko-nò nga kìnndaàjiiin-lá xita naxandá-la Nainá xi tsajòn. K'oaá ma-ne nga xan-nò, chjaàxion jè xita xi ch'o tis'ín xi ya tjnajiin-nò.

Kós'ín s'iin jñà xita-la Cristo nga tjnà xíkjin koìnndaàjiiin-la

6 Jñò, k'e nga tsà kjoasii tjín-nò ko xita xinguioo, ¿mé-ne jñà mejèn-nò koìnndaàjiiin-nò jñà xitaxá xi mìtsà xita-la Cristo? ¿A mìtsà tà

jñà kàtindaàjiiin-nò xi xita naxandá-la Cristo? ²¿A mìtsà tjiiin-nò nga jñà xi xita naxandá-la Cristo 'mì-ná, jñà kìnndaàjiiin-lá xita isò'nde? Tsà jñò koìnndaàjiiin-lá xita isò'nde, ¿a mì chíkjoa-nò nga ta jñò kìnndaàjiiin-lá xita xinguioo kjoa xi chiba tjín? ³¿A mìtsà tjiiin-nò nga tikoa it'aa tsaján kìnndaàjiiin-lá àkjale? Tsà jñà kìnndaàjiiin-lá àkjale, ¿a mì koma-ná kìnndaàjiiin-lá xita xinguiá kjoa xi tjín i isò'nde? ⁴K'oaá ma-ne tsà ta kjoa ts'e isò'nde-né xi tjín-nò, tinókjoa jngod-lá xita 'ndsè xi jñò nachrjenguiod nga 'mì-là nímé chjí-la, jè kàtindaàjiiin-nò. ⁵Koif koa xan-nò mé-ne nga kàtasobà-nò. ¿A mìtsà tjina jngod xita xinguioo xi tjín-la kjohitsjeèn nga koma-la koìnndaàjiiin-la xita xi 'ndsé chibá? ⁶Mìtsà ta koif kjoa-la nga bixkàn-ko xinguioo, skanda yaá onguíkoo xinguioo nguixkon xitaxá xi mìkìl beèxkon Nainá nga bìnndaàjiiin-nò. ⁷Kixí kjoa, ch'oo tjín kjoa k'e nga tijjò bixkàn-ko-nò xinguioo. ¿Mé-ne mìtsà ta saá nikjeín-lá xinguioo k'e nga ch'o síko-nò? Ta saá tikjeín-la nga kàtaschijé-nò. ⁸Tanga jñò, k'oaá tis'ín ch'o nikoo xinguioo, tijjò nìchijé-lá.

⁹¿A mìtsà tjiiin-nò nga jñà xi mìtsà xita kixi, mìkìl kjoahas'en-jiin i'nde nànda tíhotíxoma Nainá? Jñà xita xi kjoa chijngui s'ín, jñà xi xkòsòn beèxkón, jñà xita xi jye chixàn xi kjoa chijngui s'ín, jñà xita xi'ndé xi tì x'in xíkjin oyijòko-ne, ¹⁰jñà xita chijé, jñà xita tse mejèn, jñà xita xi xán 'biì, jñà xi xita chjajno-la, jñà xita xi konachan-la xíkjin nga síchijé-la, kì yijo-nò chonachan-lá nga jñà xita xi koatjin kjoach'o xi s'ín mìkìl kjoahas'en-jiin nànda tíhotíxoma Nainá. ¹¹Jñò, k'e nga sa kjòtsee k'oa tis'ín ki'nè i'nga; tanga i'nde, jye kisaníjno kjoa ts'e jé-nò, jye xita tsjeè-la Nainá komà, ko jye xita kixi komà it'aa ts'e nga'nó-la Jesu-

cristo xi otíxoma-ná kò it'aà ts'e Iníma Tsjeè-la Nainá.

**Kó s'ín sichjeén yijo-ná mé-ne
nga jeya kíjna Nainá**

¹²Tjín i'nga xíta xinguió xi tsò: “An tjíndeé-na níta mé kjoa xi s'iaàn.” Kixí kjoa tjínde-né, tanga mikii ok'in-la tsà k'oas'en yijeé ngats'ii kjoa; k'oaá ma-ne, 'an, mikii tsjaà'nde-la yijo-na nga síkijne-na jngod kjoa. ¹³Tikoáá tjín i'nga xi tsò: “Jñà tsojmi xi ma chine, ts'ée indso'ba, koa jè indso'ba mochjeén-la tsojmi xi ma chine.” Kixí kjoa, tanga ingajò kjoa koi, Nainá síkijhet'aà. Tanga jè yijo-ná, mìtsà kos'in kochjeén nga kjoa chijngui s'eén; it'aà ts'e Nainá kochjeén; yijo-ná, ts'ée Nainá. ¹⁴Koni s'ín kis'iin Nainá nga kisikjaáya-la Na'èn-ná Jesús, jñà k'oaá tís'in kjoaáya-ná it'aà ts'e kjoa bियाà nga tjín-la nga'nó Nainá.

¹⁵¿A mìtsà tjiin-nò nga jè yijo-ná, yaá tíkjoòkò ts'e Cristo? ¿A komaá sík-jeén yijo-la Cristo nga sijngod'taà-lá ts'e chjoón ská? Majìn, mikii koma. ¹⁶¿A mìtsà 'yaá, k'e nga jngod xíta x'in, tsà chjoón ská kíjnako, jngod yijoó koma? Nga k'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: Ingajò xíta koi, jngod yijoó koma. ¹⁷Tanga jè xi Na'èn-ná tijnako, yaá ma-jngodko iníma-la kò ts'e Na'èn-ná.

¹⁸Tinchat'aàxin-là kjoa chijngui. Jngod xíta, níta mé jé xi ótsji xi kj'eif jé, mìtsà yijo-la tibeetòdn. Tanga jè xíta xi kjoa chijngui s'ín, yijo-laá beetòdn. ¹⁹¿A mìtsà tjiin-nò nga jè yijo-nò ni'ya-la Iníma Tsjeè-la Nainá-né xi jñò kitsjaà-nò Nainá nga tijnajii iníma-nò? Yijo-nò, mìtsà tì tsajòn-nò. ²⁰Nainá jye tsakatse-nò, tsee tsibíchjtjì-nò. Koiif kjoa-la jchaxkón Nainá, ndaà tikjeén yijo-nò nga ts'ée Nainá.

Kjoa ts'e xíta xi bixan

7 It'aà ts'e 'én xi kichjìnangui-ná nga kinikasén-ná xojon nga bixón:

“Ndaà-la tjín, jngod xíta x'in kò jè chjoón tsà mikii kixan.” ²Tanga koiif kjoa-la nga 'nó tjín kjoa chijngui, nga jngod jngod xíta x'in kàtas'e-la chjoón, kò nga jngod jngod chjoón kàtas'e-la x'in. ³Koni s'ín tjín kjotíxoma ts'e kjoa bixan, jè x'in, ndaà kàtasís'in-la chjoón-la k'e nga kójnako, tikoá jè chjoón, ndaà kàtasís'in-la x'in-la. ⁴Jè chjoón, mìtsà tije otíxoma-la yijo-la, jè x'in-la otíxoma-la. Tikoá jè x'in mìtsà tije otíxoma-la yijo-la, jè chjoón-la otíxoma-la. ⁵K'e nga tsjáyijòkoo xinguió, kì yijo-nò nìxkon-là xinguió. Tà k'e-né tsà ngàsòn chibàya-nò kótjín nachrjein mikii tsjáyijòkoo xinguió tsà Nainá kinókjoat'aà-là. Xi koma iskan mochjeén-né nga sis'in-là xinguió nga mì jè xíta neif skónachan-nò k'e nga tsà mì tì kii chíkjoa-nò nga xìn tsjáyijò-là xinguió.

⁶Én xi tìxan-nò tà 'an-ná xi tìtsjaà'nde-nò; mìtsà kjotíxoma tìbìnè-nò. ⁷Xi it'aà ts'an, mejèn-na tsà ngats'ii xíta k'oas'in kàtìtsajna tajngod, koni 'an, tajngod tijnna. Tanga jngod jngod xíta kits'i-la kjotjò xi Nainá kitsjaà-la, kós'in kìtsajna. Kàkj'eif kàkj'eif s'ín tìtsajna nga jngod jngod xíta.

⁸Jñà xíta xi tìtsajna tajngod kò jñà íchjín xi jye k'en x'in-la, ndaà-la tjín tsà tà k'oas'in kìtsajna tajngod koni 'an. ⁹Tanga tsà mikii chíkjoa-la nga bit-sajna íjngó, isaà ndaà-ne tsà kàtìxan, mì k'oa-ne tsà tsjè sík'en.

¹⁰'An, k'oaá s'ín bìnè-la jñà xíta xi jye chixàn, nga mikii koma tsjeín xikjín. Jè chjoón, mikii koma síkijna x'in-la. Mìtsà kjotíxoma ts'an xi tsjaà-nò; ts'ée Nainá. ¹¹Jè chjoón xi tsjein x'in-la, mikii tjínde-la nga kj'eif x'in kixan-kò jngod k'a. Tikoáá-ne kàtajoóndaà-ne. Tikoá jè x'in, mikii tjínde-la nga tsjein chjoón-la.

¹² Jñà x̄ita xi i'nga, k'oaá xan-la, xi tà kjoh̄itsjeèn ts'an, mìtsà jè Na'èn-ná tsi-bíjna kjot̄ixoma jè. Tsà jngod̄ x̄ita x'in xi mokjeiín-la 'én-la Nainá, tsà jè chjoón-la xi t̄jnakò, tsà mìkii mokjeiín-la, tsà tsò ikon jè chjoón nga b̄jnakò, kàt̄jnakò, k̄i tsjeiin takòn jè chjoón-la. ¹³ Tsà jngod̄ chjoón xi mokjeiín-la 'én-la Nainá, jè x'in xi t̄jnakò, tsà mìkii mokjeiín-la, tsà tsò ikon jè x'in nga b̄jnakò, kàt̄jnakò, k̄i tsjeiin takòn jè x'in-la. ¹⁴ Jè x'in xi mìkii mokjeiín-la 'én-la Nainá, it'aa ts'e chjoón-laá matsjeè-né; t̄jkoáá jè chjoón xi mìkii mokjeiín-la, it'aa ts'e x'in-laá matsjeè-né. Tsà majin, jñà ixti-la mìtsà x̄ita kixi nga nguixkon Nainá, tanga i'ndeí ixti-la, yaá chja-ne naxandá-la Cristo. ¹⁵ Tanga tsà jè chjoón xi mìkii mokjeiín-la 'én-la Nainá tsà mejèn-la tsjein x'in-la xi mokjeiín-la, kà-tatsjeiin. Kò tsà jè x̄ita x'in xi mìkii mokjeiín-la 'én-la Nainá, tsà mejèn-la nga tsjein chjoón-la xi mokjeiín-la, kà-tatsjeiin. Jñà x̄ita koi mìkii t̄jìnè-la nga kjo'ño k̄itsajnakò x̄ikjín. Nainá, jè xi mejèn-la nga 'nchán k̄itsajna. ¹⁶ Ji chjoón xi mokjeiín-lè it'aa ts'e Cristo, mìkii t̄jiiin-lè tsà koi nachrjein it'aa tsiji koma k̄it̄jokàjiiin kjo'in x'in-lè. Kò ji xi x'in 'mì-lè nga mokjeiín-lè it'aa ts'e Cristo, mìkii t̄jiiin-lè tsà koi nachrjein it'aa tsiji koma k̄it̄jokàjiiin kjo'in chjoón-lè.

¹⁷ Jngod̄ kjoa mejèn-na nga ndaa síkijna-la ngats'ii x̄ita naxandá-la Cristo, nga i'ngod̄ i'ngod̄ x̄ita x'in kò chjoón, mochjeén-né nga kos'ín kàtasjchá yijo-la koni s'ín kitsjaà-la Nainá koni s'ín t̄itsajna k'e nga Nainá kiichja-la nga x̄ita-la komà. ¹⁸ Tsà t̄jín i'nga x̄ita xi jye t̄jít'aa ch̄iba yijo-la kjoa ts'e circuncisión k'e nga x̄ita-la Cristo komà, tà k'oaá s'ín kàt̄jna. Tsà t̄jín i'nga xi k'j'èè kii t̄jít'aa ch̄iba yijo-la, k̄i bít'aa ch̄iba-la yijo-la. ¹⁹ Xi kjoa ts'e circuncisión, tsà t̄jít'aa ch̄iba-nò kò tsà majin, mìtsà

mé-ne. Jè xi ch̄j-la nga ndaa síkitasòn jè kjot̄ixoma-la Nainá. ²⁰ Nga jngod̄ i'ngod̄, k'oaá s'ín t̄itsajna koni s'ín t̄itsajnaa k'e nga kiichja-nò Nainá. ²¹ K'e nga kiichja-lè Nainá, tsà ch̄i'nda t̄jini, k̄i makájno-lè. Tanga i'ndeí tsà koma kijnandeí-ne, ndaa s'e, t̄jnandeí-ne. ²² Jè xi ch̄i'nda t̄s'ín k'e nga kiichja-la Nainá nga kòkjeiín-la 'én-la, i'ndeí t̄jnandeí-né it'aa ts'e Cristo. K'oaá t̄s'ín t̄jín, jè xi t̄jnandeí k'e nga kiichja-la Nainá, i'ndeí ch̄i'nda-la Cristo-né. ²³ Jñò, Nainá jye tsatse-nò, k̄i kii biin'nde nga x̄ita xi k'j'eií ch̄i'nda 'nè-là. ²⁴ Jñò ndí 'ndsè kò tichjaá, koni s'ín t̄itsajnaa nga jngod̄ i'ngod̄ k'e nga kiichja-nò Nainá, k'oaá s'ín t̄itsajna ya nguixkon Nainá.

²⁵ It'aa ts'e x̄ita xi t̄itsajna tajngod̄, tsjin jngod̄-na kjot̄ixoma xi ts'e Na'èn-ná. 'An, k'oaá s'ín kosòn-la koni tsò kjoh̄itsjeèn-na nga Nainá kis'e-la kjoh̄imatakòn mé-ne nga it'aa ts'an kjoaàt'aa takòn-na jñà x̄ita. ²⁶ Koií kjoa-la nga 'ñó 'in choòn nachrjein i'ndeí, 'an, k'oaá s'ín síkitsjeèn, isaá-la ndaa t̄jín, tà k'oas'ín kàt̄itsajna x̄ita koni s'ín t̄itsajna skanda nachrjein i'ndeí. ²⁷ Tsà t̄jín-lè chjoón, k̄i níkjina-jèn chjoón-lè. Tsà tsjin-lè, k̄i chjoón binchaàtsji. ²⁸ Tsà kixein, mìtsà jé t̄ibinchaàtsji. Kò tsà jngod̄ chjoón xongó xi kixan, t̄jkoáá mìtsà jé t̄ihótsji. Ta jè-né, k'e nga jye kixan, kjoaá s'e-nò. 'An, mejèn-na nga mì kjoa kàtas'e-nò.

²⁹ Ndí 'ndsè, mejèn-na nga kàtasjiiin-nò, nga chiba jchán nachrjein chija nga ma síxá-lá Nainá. Koií kjoa-la jngod̄ x̄ita x'in xi t̄jín-la chjoón, k'oaá s'ín kàtas'ín koni tsà tsjin-la chjoón. ³⁰ Kò jñà x̄ita xi kjoaba t̄itsajna, k'oaá s'ín kàt̄itsajna koni tsà mì ba t̄itsajna. Koa jñà xi s'eí t̄jín-la, k'oaá s'ín kàt̄itsajna koni tsà mì s'eí t̄jín-la. Koa jñà xi tsojmì otse, k'oaá s'ín kàtas'ín koni tsà nímé t̄jín-la. ³¹ Kò jñà xi fit̄jngui-la kjoa xi t̄jín isò'nde, k'oaá s'ín kàtas'ín

koni tsà mì yà fitjingui-la; nga jè isò'nde xi titsajnasoán ijndé, kjoehet'aà-né.

³² 'An, k'oaá s'ín mejèn-na nga nimé kjoa ts'e isò'nde síkítsjeèn. Jè xita x'in xi tjna tajngod, koií síkítsjeèn kjoa ts'e Nainá, mé xi s'iin nga kotsja-la Nainá. ³³ Tanga jè xi jye chjoón tjín-la, koií síkítsjeèn kjoa xi tjín isò'nde mé xi s'iin nga kotsja-la chjoón-la, ³⁴ k'oaá ma-ne nga jò kjoa síkítsjeèn. Tikoáá jè chjoón ka'àn xi jye k'en x'in-la kò jè chjoón xi tjna tajngod xi k'èè x'in tjín-la, koií síkítsjeèn kjoa ts'e Nainá mé-ne nga tsjeè síkítsajna-ne yijo-la kò inima-la. Tanga jè chjoón xi x'in tjín-la, koií síkítsjeèn kjoa ts'e isò'nde mé xi s'iin nga kotsja-la x'in-la.

³⁵ Kjoa xi benojmí-nò kjondaá tsajòn-nò, mìtsà xan-nò nga 'an ósijna ikon-nò, jè-né nga ngui ndaà sijchá yijo-nò nga nimé kjoa kiichjoà ikon-nò nga sixá-là Nainá.

³⁶ Tsà jngod x'in xi kos'ín tísíkítsjeèn nga mì ndaà tísíko chjoón nga mì xátí túbixan-kò nga jye tihóto nó-la chjoón, k'oaá s'ín kátas'ín koni s'ín síkítsjeèn, kátixan; jè kjoa bixan, mìtsà jé nchihót-sji. ³⁷ Tanga tsà jngod xi k'oas'ín bínè-la yijo-la kò inima-la nga majín-la kixan, nga kjohítsjeèn ts'e-né, kò tsà chíkjoa-la yijo-la nga mikil kixan, kò tsà jye kos'ín kiskoòsòn-la, ndaà tjín. ³⁸ Jñà xita xi bixan, ndaà s'ín, tanga jñà xi mikil bixan, isaá ndaà s'ín.

³⁹ Jngod chjoón xi x'in tjín-la, mìtsà tjnandeíí. K'èé-né tsà jye k'en x'in-la nga jye tjnandeíí. Koma kixan-kò nita yá x'in-ne xi matsjakeè tsà tanga mokjeíin-la 'én-la Nainá. ⁴⁰ 'An, k'oaá s'ín síkítsjeèn, ndaà-la tjín tsà mì tì kii kixan-ne jñà íchjín ka'àn. Tikoáá 'an, k'oaá s'ín machiya-na nga jè Inima Tsjeè-la Nainá tísíchiya-na.

Tsojmì xi sinchásòn yà nguixkòn xkósòn

8 Jè kjoa xi ts'e yijo-la cho xi sík'en-la xkósòn-la xita isò'nde nga tsjá-la kjotjò, jñò bixón-nò nga ngats'iaá jyeé tjín-ná kjoachjine it'aà ts'e kjoa koi. Kix-íí kjoa, tanga k'e nga tjín-ná kjoachjine, ma'ngaá takoán. Tanga k'e nga tjín-ná jè kjotsjacha, isaá ndaà 'bì-lá nga'ño xin-guiaá. ² Tsà tjín i'nga xita xi tsò nga ndaà machiya-la, chijaá isa-la; k'èè kii beè yije koni s'ín tjínè-la nga skoe. ³ Jngod xita xi matsjakeè Nainá, jè Nainá ndaà beèxkon.

⁴ K'oaá xan-nò kó s'ín tjín, tsà ma chine yijo-la cho xi yà biyaat'aà-la jñà xkósòn. Tíjiin-ná nga jñà xkósòn xi tjín i isò'nde, nimé nga'ño tjín-la. Nga ta jngod ma-ne xi Nainá. ⁵ Jñà xita, k'oaá s'ín síkítsjeèn nga kjin ma nainá xi tjín ján ngajmii kò it'aà nangui. (Kixíí kjoa it'aà ts'e xi-ta koi, kjin ma xi nainá kò na'èn-ná tsò-la.) ⁶ Tanga jñà, 'ya-ná nga ta jngod ma-ne Nainá xi Na'èn-ná nga it'aà ts'eé inchrobà-ne nita mé xi tjín. Jñà, koií xá tjín-ná nga síkitasoán xá-la. Tikoáá ta jngod ma-ne xi otíxoma-ná, jè Jesucristo; nga it'aà ts'eé nga'ño-la kisindaà yije nita mé xi tjín kò tikoáá jñà, it'aà ts'eé titsajnakoaán.

⁷ Tanga mìtsà ngats'ii xita tjiin-la kjoa koi. Tjín i'nga xita 'ndseé xi jye k'oas'ín kjò'nga-la kjoa ts'e xkósòn k'e nga tikj'èè mokjeíin-la. Tanga i'ndeí, k'e nga kine yijo-la cho xi yà biyaat'aà-la jñà xkósòn, k'oaá s'ín síkítsjeèn nga jñà nchibeèxkòn xkósòn xi nainá tsò-la xita isò'nde. Nga jò tjín kjohítsjeèn-la, k'oaá s'ín fiya-la nga jé ótsji nguixkòn Nainá. ⁸ Jñò bixón-nó nga jñà tsojmì xi ma chine, mìtsà koi kjoa-la nga isa ndaà skoétjò-ná Nainá. Tsà kichiaá mìtsà isa ndaà kitsajnaá kò tsà mikil kichiaá mìtsà isa ch'o kitsajnaá nga nguixkòn Nainá. ⁹ Kixíí kjoa, tjí'nde-ná nita mé xi chjineé. Tanga jñà

jchósòn-lá yijo-ná nga mì k'oaá tǵín xi chjǵnéé mé-ne jǵnà xǵta 'ndseé xi indaàjǵiin tǵín kjohǵtsjeèn-lá mì jé sakò-lá. ¹⁰ Tsà tǵín jngod xǵta xinguoo xi tsò nga tǵín-lá kjohǵtsjeèn nga ma chine nǵta mé yijo-ne, kǵ yaá fi kakjèn ya i'nde ñánda yaxkòn xkòsòn; tsà koi nachrjein-la ya skǵe jngod 'ndsé xi indaàjǵiin tǵín kjohǵtsjeèn-lá nga ya tǵkjèn. Jè xǵta 'ndsé, k'oaá tǵs'ín s'jǵin. ¹¹ Kjohǵtsjeèn-lá xǵta jè nga tsò nga maá chine yije nǵta mé-ne, koií kjoa-la nga kjo'in sǵlkjeíin jè 'ndsé xi indaàjǵiin tǵín kjohǵtsjeèn-lá xi Cristo k'en ngajo-la. ¹² K'e nga jé binchaàtsjiod xi kondra ts'e xǵta 'ndseé nga nǵkǵts'ón-jǵnod kjohǵtsjeèn-lá xi indaàjǵiin tǵín, jé binchaàtsjiod xi kondra ts'e Cristo. ¹³ 'An, tsà ta koií kjoa-la ts'e tsojmi xi kínee nga jé sakò-lá jè 'ndsé, tǵkǵoaá-ne, jngod k'a mì tǵi kǵi skǵine-na yijo, mé-ne nga mì jé sakò-lá 'ndsé.

Kjoa xi tǵí'nde-la xǵta xi tsibíxáya-la Cristo

9 'Aán tsibíxáya-na Cristo. Tǵjǵnandeíí-ná. Xkoaàn kǵjtseè-na jè Jesús xi otǵxoma-ná. Nga xá-la Na'èn-ná tǵs'iaàn, i'ndeí jǵnò-nò xi xǵta-la Cristo maà. ² K'oaá xó tsò i'nga xǵta xi k'jeíí nga mì xó tsà 'an tsibíxáya-na Cristo, tǵnga jǵnò, ndaà tǵjǵiin-nò nga 'aán kisixáya-na, nga i'taà ts'an-ná nga mokjeíin-nò 'én-la Nainá. K'oaá s'ín bitjo kixǵi kjoa.

³ K'e nga jngod xǵta kǵjǵnangui-na xi kondra ts'an, 'an, kíí xan-la nga ósǵkǵoa yijo-na: ⁴ ¿A mìtsà tǵí'nde-najen nga k'oi-najen tsojmi xi chine-jen kǵ xi s'io-jen nga xá-la Nainá tǵts'a'nè-jen? ⁵ ¿A mìtsà tǵí'nde-najen nga kǵtǵáko jngod-jen xi chjoón-najen ma xi 'én-la Nainá mokjeíin-la, koni s'ín xǵta xi i'nga xi tsibíxáya-la Cristo koni jǵnà 'ndse Na'èn-ná kǵ Cefas [xi tǵkǵoa Pedro 'mǵi]? ⁶ ¿A tà 'an-ná kǵ Bernabé xi tǵjǵnè-najen nga k'jeíí xá s'en-jen mé-ne nga sakò-najen tsojmi xi chine-jen? ⁷ ¿A

tǵjǵn xǵta xi soldado sǵkǵitasòn xi tǵjé bíchjǵi-la yijo-la? ¿A tǵjǵn xǵta xi bíjtje tsojmi tǵjé, kǵ mǵkǵi kine toò xi ojà-la? ¿A tǵjǵn xǵta xi cho sǵjchá, kǵ mǵkǵi 'bíi tsjǵin xi ochrje? ⁸ Kǵ k'oaá s'ín nǵkǵtsjeèn nga tà kjohǵtsjeèn ts'an koni s'ín tǵixan. Tǵkǵoaá tǵchjaá kǵjotǵxoma ts'e Moisés. ⁹ Kǵjotǵxoma-la Nainá xi kǵkǵi Moisés, k'oaá s'ín tǵchja nga tsò: “Jǵnà nchraja xi bíncǵi, kǵ na'ya bí'a tso'ba.” 'Én koi mìtsà tsò-ne kjoa nga Nainá 'nó sǵkinda nchraja, ¹⁰ jǵnà-ná xi sǵkinda-ná Nainá; nga i'taà tsaján tǵchja kǵjotǵxoma. Jè xi sǵkǵinchi nchraja kǵ xi sǵtsjeè tsojmi xi majchá-la, nchikǵoaá-la nga tjoé chǵba-la tsojmi xi majchá-la. ¹¹ 'Én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi jin tsakoóya-nòjen jè ngaya-la koni tachó xi kǵsitǵje jǵiin inǵma-nò. ¿A mì ndaà s'e tsà tjoé chiba-najen tsojmi xi majchá-nò? ¹² Tsà jǵnà xi k'jeíí xǵta tjoé chiba-la tsojmi xi tsajǵn, ngajen, ¿a mìtsà ìsa ndaà tǵí'nde-najen nga tǵkǵoa tjoé-najen?

Tǵnga mì k'oaá s'ín tǵts'a'nè-jen koni s'ín tǵí'nde-najen mé-ne nga mǵkǵi koma sǵchjoà ikon-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹³ Jǵnò, ndaà 'yaà, jǵnà xǵta xi ya sǵxá ya Ingo Ítjǵn-la Nainá, koií tsojmi kine xi tǵjǵn ya i'nde jé; kǵ jǵnà xi ya sǵxá i'nde tsjeè-la Nainá ya ñánda binchásòn kǵjotǵjò xi tsjǵ-la Nainá jǵnà xǵta, okóo chiba-la yijo-la cho xi ya binchásòn. ¹⁴ Nainá k'oaá s'ín kǵtsjaà okixǵi: jǵnà xi chjaya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo yaá sakò-la tsojmi xi skǵine. ¹⁵ 'An, mì k'oaá s'ín tsǵkǵjeén jǵnà kjoa xi tǵí'nde-na. Tǵkǵoaá mìtsà koi xá tǵkǵjǵi-nò nga kǵs'ín sǵko-ná. Ìsaá-la ndaà tǵjǵn tsà kǵtiyaà mì k'oaá-ne tsà tǵjǵn xǵta xi kjoaáxǵin-na kǵjot-sja xi tǵjǵn-na nga ta kǵjotǵjò 'an chjaya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo.

¹⁶ Nga 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo chjaya, mǵkǵi tsà jeya sǵkǵjǵna yijo-na. 'An, xó k'oaá s'ín tǵjǵnè-na nga 'an kǵchjaya; ìma xó-na tsà mǵkǵi kǵchjaya jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo.

¹⁷ Tsà tà kjohítsjeèn ts'aán-là nga kos'ín tìs'iaàn, t́jínè-la nga kochjí-na, tanga mìtsà tà kjohítsjeèn ts'an, jè tìsikita-soàn xá xi kisingatsja-na Nainá. ¹⁸ Jè chjí xi tísakó-na, jè-né nga tsja t́jín-na nga chjaya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo nga mìtsà chjí-na s'ijé, nas'ín t́j'nde-na nga jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo kótijnakon-na.

¹⁹ 'An tijnandeí-ná, tanga i'ndeí, k'oáá s'iaàn koni tsà ch'índa-la ma ngats'iì xita, mé-ne nga isa k'jìn xita koma kichjà-la 'én-la Cristo nga k'okjeín-la. ²⁰ K'e nga ya tijnajiin-la j'na xita xinguiqa judío, k'oáá s'ín s'iaàn koni s'ín xita judío mé-ne nga koma kichjà-la 'én-la Cristo nga k'okjeín-la. Kixí kjoa nga 'an, mikii k'j'ón t́jínè-na nga kos'ín s'ikitasoàn koni tsò k'j'otxoma xi kiskii Moisés, tanga k'e nga ya tijnajiin-la j'na xita judío xi k'j'otxoma-la Moisés tít'sajnajiiin, 'an k'oáá ti s'iaàn, ta jè xi mejèn-na nga koma kichjà-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo nga k'okjeín-la. ²¹ K'e nga ya tijnajiin-la j'na xita xi mìtsà ya tít'sajnajiiin k'j'otxoma-la Moisés, 'an, k'oáá ti s'iaàn koni tsà mì ya tijnaj'naà k'j'otxoma mé-ne nga koma kichjà-la 'én-la Cristo nga k'okjeín-la xita xi mì ya tít'sajnajiiin k'j'otxoma. Mìtsà tsò-ne kjoa nga tijnat'aà xìn-la k'j'otxoma-la Nainá. Yaá tijnaj'naà k'j'otxoma-la Cristo. ²² K'e nga ya tijnajiin-la j'na xita xi indaàjiiin t́jín kjohítsjeèn-la, 'an, k'oáá s'iaàn koni tsà t'ikoáá indaàjiiin t́jín kjohítsjeèn-na mé-ne nga koma kichjà-la 'én-la Cristo xita koi. Yaá s'ingásòn yijekoaa mé kjoa xi tít'sajnajiiin ngats'iì xita mé-ne nga koma kochrjekàjiiin i'nga-na k'j'oin kjoa ts'e jé-la. ²³ K'oáá s'iaàn xi k'j'ondaà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo mé-ne nga s'e-na kjoa machikon-t'in it'aà ts'e 'én.

²⁴ J'ndò, jyeé t'jiiin-nò k'e nga síská xita xi ongachikon, ngats'iì-né nga ongachikon, tanga ta jngòò-né xi tjoé-la

k'j'otjò, ta jè xi síkijne. J'ndò, k'oáá s'ín t'jichá yijo-nò nga xita-la Cristo 'mì-nò koni jngòò xita xi ongachikon mé-ne nga tjoé-nò k'j'otjò xi Nainá tsjá-nò. ²⁵ J'na xita xi sískákjòò nga mejèn-la s'ikijne, it'jòn bitsajnaandaà nga mì t'j'na s'ikjeén-ne tsojmì xi ch'o síko; koi k'oas'ín-ne nga mejèn-la tjoé jngòò-la k'j'otjò. K'e nga jye ma iskan, jè k'j'otjò xi tjoé-la, ta bits'on-né. Tanga j'na bitsajnaandaà nga tjoé jngòò-ná k'j'otjò xi mikii bits'on nita k'jé-ne. ²⁶ 'An, mìtsà k'oas'ín ongachikoan [kjoa ts'e xá-la Nainá] koni jngòò xita xi mikii beé n'anda k'j'chò. T'ikoáá mìtsà k'oas'ín [s'ixá it'aà ts'e Nainá] koni s'ín xita xi ta 'beéjiiin isén k'e nga k'jaán-ko x'íkjín. ²⁷ 'An, k'oáá s'ín bìnè-la yijo-na nga k'atas'e-na k'j'oin mé-ne k'e nga k'j'ohet'aà nachrjein nga okoòya-la xita 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, Nainá mì k'itso-na: “Nì mé chjí-la xá-lè.”

Kjoa ts'e xkòsòn xi mìtsà kixi kjoa nga Nainá

10 J'ndò ndí 'ndsè ko tichjaá, k'ì n'jchàajiiin-jèn nga j'na xita jchínga k'jiiin-ná, [k'e nga it'joiin naxandá Egipto], yaá tsibitsajnangui yije j'jiiin ifi [nga tsakó-la ndiyá], t'ikoáá ngats'iì tsatojiiin ndáchikon. ² K'oáá ngaya-la koni tsà komà bautizar ya j'jiiin ifi ko j'jiiin ndáchikon mé-ne nga xita-la Moisés koma-ne. ³ K'oáá t'is'ín jngòò skaya tsojmì kiskine xi k'j'oxkón ndaà ts'e Nainá. ⁴ T'ikoáá ta jngòò skaya nandá kits'iì xi k'j'oxkón ndaà ts'e Nainá, jè nandá xi ya naxi itjo-ne nga jè Nainá kitsjaà-la. Jè naxi, jè ngaya-la Cristo nga jè tsajmeeyako ndiyá n'anda chinchimaya. ⁵ Tanga j'na xita jchínga koi, k'jìn jchán k'en ya n'anda nangui kixi choòn nga Nainá mikii kisaseèn-takòn koni s'ín kis'iin ngats'iì xita jchínga koi, ta chibaá tsiningui-ne.

⁶ J'na kjoa xi k'oas'ín komà, j'na okóya-ná nga mì j'na s'ikjaàj'naà kjoa xi

ch'o tjin koni kis'iin jna xita jchinga-na.
 7 Ki k'oa s'in sando xkoson yaxkon koni kis'iin i'nga xita jchinga koi, nga k'oa s'in tichja Xojon-la Naina nga tso: "Jna xita naxanda tsibitsajna nga tsakjen koa kits'i, ikjoan tsasitjen nga kite [nga je kisitsjako xkoson]." 8 Tikoaa mikii kjoa chingui s'een koni s'in kis'iin i'nga xita jchinga koi, nga ta jngod nachrjein kaan jan jmi xita k'en. 9 Mi ki taxki chit'aa Na'en-na koni s'in kis'iin i'nga xita jchinga koi; k'oa komà-ne nga k'en nga kiskine-la ye. 10 Tikoaa ki f'no-isa tsajet'aa-la Naina koni s'in kis'iin i'nga xita jchinga koi. K'oa komà-ne nga je akjale-la kjoabiyaa kisik'en xita koi.

11 Ngats'i kjoa koi, k'oa s'in komat'in jna xita jchinga-na ko k'oa s'in kisijna chiba me-ne sijiin-na. Kisit'aa Xojon-la Naina nga jcha jna me kjo'in xi sine-na tsà k'oa tis'in s'een jna xi titsajnakooan nachrjein xi jye tifehet'aa. 12 K'oa ma-ne je xi kos'in sikitsjeen nga kixi tjina, katasikinda yijo-la nga mi je sakò-la. 13 Jno, kje'e me kjoa xi mat'ion nga tichit'aa-nò xi isa 'no 'in tjin koni mat'in xita xi kje'i. Naina, xita kixi-ne, je kata'not'aa takon nga mikii tsja'nde nga isa tsato chit'aa-nò koni kji chikjoako-nò. Tije-ne Naina kokò ndiyà kos'in kichikjoa-nò koni s'in tichit'aa-nò skanda k'e nga kjoehet'aa kjoa.

14 Jno ndi 'ndsè, ni itsé kjoa ts'e xkoson nikitsjeen nga mejèn-nò jchaxkon. 15 An, k'oa s'in tichja-nò koni xita xi tjin-la kjohitsjeen. Jchoson-la 'en xi xan-nò, a kixi kjoa. 16 K'e nga yoaà vino xi tjya chitsin nga nijet'aa-la Naina nga katasichikon-t'in, za mitsa ya ningason-koaa ko jni-la Cristo? Ko k'e nga nixkoayaa inchrajín, za mitsa ya ningason-koaa ko yijo-la Cristo? 17 Jna, nas'in 'no kjin ma-na, je inchrajín xi bichiaa, ta jngod ma-ne; k'oa ma-ne nga ngats'iaa, ta jngod yijo ma-na.

18 Chitsejen-la xita naxanda Israel, jna xi kine yijo-la cho xi biyaa ya inde tsjeè nga tsja-la kjetjo Naina. Xita koi, yaà singason-ko kjetjo xi tsja-la Naina ya inde tsjeè. 19 K'e nga k'oa xan-nò, mitsa xan-nò nga tjin-la okixi jna xkoson ko tsojmi xi sinchat'aa-la. 20 Jna 'en xi xan-nò, jna kjetjo xi fiko jna xita xi mikii beekkon Naina, jna fiko-la inima ch'o-la neif, mitsa je soba Naina. An, majin-na nga ya singason-ko inima ch'o-la neif. 21 Mikii ndaa tjin, k'e nga jye 'ò vino xi ts'e Jesús, xi otixoma-na, ikjoan s'ioo xi ts'e inima ch'o-la neif. Tikoaa mikii ndaa tjin, k'e nga jye bichioè inchrajín xi ts'e Jesús, ikjoan bichioè xi ts'e inima ch'o-la neif. 22 A xi mejèn-nò sijkan-la Na'en-na nga katachini? A isaà tjin-nò nga'no mi k'oa-ne Naina?

Jè kinchatsjiaa itjoan kjondaà ts'e xita xi kje'i

23 Tso jna xita: "Tj'nde-né nita me xi s'een." Kixi kjoa tj'nde-né, tanga mitsa ngats'i kjoa nga ndaa tjin. Tj'nde-né nita me kjoa xi s'een, tanga mitsa ngats'i kjoa tsja-na nga'no. 24 Mitsa ta kjondaà tsajon binchaatsjioè itjon, je tinchatsjioè itjon kjondaà ts'e xita xi kje'i.

25 Maà chinee nita me yijo xi satjina ya nanda biyaa cho. Ki ki chjinanguio nanda j'i-ne me-ne nga mi ch'o koma-la kjohitsjeen-nò. 26 Nga ts'e Na'en-na je nangui ko ngats'i tsojmi xi tjin-la.

27 Tsà jngod xita xi mikii mokjeiin-la 'en-la Naina, kichja-nò nga kichikoo, tsà mejèn-nò nga onguio, chjinee yije-nò xi tsja-nò. Ki me xi chjinanguio nga mi ch'o koma-la kjohitsjeen-nò. 28 Tsà jngod xita xi kitsò-nò: "Jna tsojmi koi, yaà kisinchaat'aa-la xkoson." Jè kjoa-la xita xi okitsò-nò, ki ki chine, me-ne nga mi ch'o koma-la kjohitsjeen-la. 29 Mitsa kjohitsjeen tsajon xi tixan-nò, ts'e xita xi okitsò.

Tanga tsà t́jín i'nga xítà xi skonangui nga kítso: “¿Mé-ne mì t́jín-de-na nga s'iaàn nítà mé kjoa xi mejèn-na nga ta koi kjoa-là nga mì ch'o koma-la kjohítsjeèn-là xítà xi k'jeifí? ³⁰ 'An, tsà tsjaà-là kjondaà Nainá it'aa ts'e tsojmi xi kínee, mikii ndaà t́jín tsà ch'o kítso-là xítà j́nà tsojmi xi jye kàtsjaà-là kjondaà Nainá.” ³¹ Tanga j́nò, k'e nga bichiod kò tsà 'yò, nítà mé kjoa xi 'nè, k'oaá s'ín t'een nga jeya kàtjina Nainá. ³² Kì jé binchaàtsji-là j́nà xítà judío, kò xi mìtsà xítà judío, kò j́nà xítà naxandá-là Nainá. ³³ 'An, k'oaá s'ín s'iaàn yije koni s'ín sasén-là xítà xi k'jeifí. Mìtsà jè otsjià ítjoàn xi kjondaà ts'an, jè otsjià ítjoàn kjondaà ts'e xítà xi k'jeifí mé-ne nga kítjokàjiiin-ne kjo'in.

11 Koni s'ín s'iaàn 'an nga kjingui-la Cristo, k'oa tís'ín chjín-guì-ná.

Kó s'ín skoexkón x'in-là j́nà íchjín k'e nga chjat'aà-là Nainá

² Ndí 'ndsè kò tichjaá, ndaà 'nè-nò nga níkítsjeèn it'aa ts'an ngats'ii kjoa xi s'iaàn; tikoá níkitasòn kjotíxoma xi 'an kisikatoya-nò. ³ Tanga mejèn-na nga kàtasijiin-nò nga jngodò ijngodò xítà x'in, jè Cristo xi sko-là ma, kò jè chjoón, jè xítà x'in xi sko-là ma, koni jè Cristo, jè Nainá xi sko-là ma. ⁴ Tsà jngodò xítà x'in xi títtsa sko k'e nga chjat'aà-là Nainá, o k'e nga chjaya 'én-là Nainá, mikii beèxkón Cristo nga jè t́jna sko-la. ⁵ Tanga tsà jngodò chjoón, tsà mikii bíjtsa sko k'e nga chjat'aà-là Nainá, o k'e nga chjaya 'én-là Nainá, mikii beèxkón x'in-là nga jè t́jna sko-la. K'oaá गया-là koni tsà kisijno-la. ⁶ Tsà jngodò chjoón xi majìn-là bíjtsa sko, tikoáá-ne kàtasijno-là tsja sko. Kò tsà masobà-là nga sijno-la, kàtjtsa sko. ⁷ Jè xítà x'in, mikii t́jín-de nga kiijtsa sko, nga k'oaá s'ín 'ya-là koni Nainá, kò it'aa ts'e xítà x'in, 'yaá-là kjoajeya-là Nainá; tanga it'aa ts'e chjoón 'yaá-là kjoajeya-là

x'in-là. ⁸ Jè x'in, mìtsà ya itjokàt'aà-ne ts'e chjoón; jè chjoón xi it'aa ts'e xítà x'in itjokàt'aà-ne. ⁹ Jè xítà x'in, mìtsà kjoa ts'e chjoón kisindaà-ne; tanga jè chjoón, kjoa ts'e x'ín kisindaà-ne. ¹⁰ Koií kjoa-là jè chjoón t́jínè-là nga kiijtsa sko, seña-né nga beèxkón x'in-là, mé-ne nga tikoá skoe-ne j́nà àkjalé. ¹¹ Tanga koni s'ín tjindaà-là Na'èn-ná, tsà tsjìn chjoón, mikii t́jna x'in; kò tsà tsjìn x'in, mikii t́jna chjoón. ¹² Koni s'ín komà nga jè chjoón, it'aa ts'e x'ín kisindaà-ne; tikoáá jè x'in, it'aa ts'e chjoón ts'iiin. Tanga it'aa ts'e Nainá nchrobá yije-ne.

¹³ J́nò, ndaà tikítsjeèn: ¿A ndaà t́jín tsà mikii t́jtsa sko j́nà íchjín k'e nga chjat'aà-là Nainá? ¹⁴ Tjé-ne isò'nde, bénojmiya-ná nga kjoasobà-né k'e nga jè xítà x'in síndojò tsja sko. ¹⁵ Tanga ndaà tsejèn k'e nga jngodò chjoón xi ndojò kjoàn tsja sko. Kjoajeya ts'e-né. Koií xá kits'ii-là tsja-là nga ndojò kjoàn, mé-ne nga kiijtsa-ne sko koni tsà payo. ¹⁶ Tsà t́jín xítà xi mikii t́jngodò ikon koni bixón-jen, k'oaá s'ín kàtasijiin-la, ngajen kò naxandá-là Cristo, nguì k'oaá s'ín 'nè-jen, tsjìn xi k'jeifí s'ín.

Kjoa xi mikii ndaà t́jín k'e nga bichiaá koni s'ín tsakóya Cristo

¹⁷ Nga tikjii isa-nò, mikii ndaà síkítsajna-nò, koií kjoa-là nga mikii ndaà títtsa'nè k'e nga maxkóya; ch'o títtsa'nè. ¹⁸ Jè kjoa xi t́jna ítjòn it'aa tsajòn, k'oaá s'ín ki'nchrè, j́nò xi naxandá-là Cristo 'mì-nò, k'e nga maxkóya, jò xó ya maà. Mejèn tsà mokjeiín-na tsà koií nachrjein-là tsà k'oaá s'ín títtsa'nè. ¹⁹ Ta xó k'oaá-là komat'in-nò nga s'eé xítà xinguióo xi siijòya-nò, mé-ne nga jcha-là yá-ne xi t́jín-là okixi. ²⁰ K'e nga maxkóya nga bichiod, koni s'ín tsakóya Cristo, mìtsà kixi kjoa nga jè níkítsjeèn-yaà koni s'ín komat'in Na'èn-ná k'e nga k'en. ²¹ K'e nga bichiod, t́jín i'nga xítà xi ítjòn kjèn

tsojmi xi bijchóko; mikiì koña-la xíkjin nga tsjá itsé-la; skanda tjín xi mach'i. Tanga jñà xita xi i'nga, imaá ijò-la nga mikiì tsjá itsé-la. ²² Jñò, ¿a tsjin-nò ni'ya nãnda nga bichioð ko nga 'yò? ¿Mé-ne nachrjekàngui-nò xita naxandá-la Cristo koa nisobà-la xita ima xi tsjin-la tsojmi xi kine? K'e nga k'oasín 'nè, ¿kó s'ín xán-nò? ¿A ndaa síkítsajna-nò? Majin, mikiì ndaa síkítsajna-nò.

**K'e nga jè Na'èn-ná tsakjèn-ko
xita-la k'e nga kòjñò**

(Mateo 26:26-29; Marcos
14:22-25; Lucas 22:14-20)

²³ Koni s'ín tsakóya-na Na'èn-ná, ti koií-ne xi 'an tsakoðya-nò. Jè nitjen k'e nga Na'èn-ná Jesús kitsobà'nó xita, kiskoé inchrájin, ²⁴ kitsjaà-la kjondaà Nainá, ikojoan kisixkoaya, kitsò: “Chjoé, jè-né xi yijo-na nga titsjaà kjotjò nga kiyá xi kjondaà tsajòn. K'oa ti s'ín t'een nga tixkoaya inchrájin, mé-ne nga síkítsjeèn-nò it'aa ts'an.” ²⁵ K'oaá tjs'ín kis'iin k'e nga jye tsakjèn, kiskoé chitsín, kitsò: “Vino xi tjíya chitsín jè, jè jní-na xi síkixiya kjoa xitse xi bindaàjiiin-ko-nò. Jñò, k'e nga ijngod ijngod k'a s'ioo, k'oaá s'ín t'een mé-ne nga síkítsjeèn-nò it'aa ts'an.” ²⁶ K'e nga ijngod ijngod k'a kichioð inchrájin jè, koa s'ioya vino chitsín jè, it'aa ts'eé kjoabiyaa-la Na'èn-ná kinókoaya, skanda k'e nga kjoíi ijngod k'a Cristo.

Mikiì ma taxki bichikoáá Na'èn-ná

²⁷ Nita yá xita-ne xi kokjen inchrájin jè, o xi skoíya chitsín ts'e Na'èn-ná, tsà mikiì skoexkón k'e nga kokjen, jé tíhót-sji it'aa ts'e Na'èn-ná nga tíhocrjengui yijo-la ko jní-la. ²⁸ Koií kjoa-la, ítjòn ndaa tikítsjeèn ijiin inima-nò kós'ín titsajnakoo Nainá ko xita xinguioo. Iskan tichioð inchrájin koa t'ioya chitsín ts'e Na'èn-ná. ²⁹ Tsà yá xita xi kokjen inchrájin koa skoí vino xi tjíya chit-

sín, tsà mikiì síkítsjeèn nga jè yijo-la Na'èn-ná, xita jè, kjo'íin túbínè-la yijo-la. ³⁰ K'oaá ma-ne kjin xita xinguioo xi ch'in bit'aa-la koa tjín xi indaàkjoa titsajna, skanda jye kjò kjin biyaa. ³¹ Tsà ndaa síkítsjeèn kós'ín titsajnakooá Nainá ko xita xinguiaá, Na'èn-ná mikiì kjo'in tsjá-ná. ³² Tanga tsà jè Na'èn-ná tsjá-ná kjo'in, koi-né nga mejèn-la síkixiya-ná mé-ne mikiì kòkòt'aa-ná kjo'in xi mikiì fehet'aa nita kjé-ne xi tjoé-la jñà xita isò'nde xi mikiì beèxkón Nainá.

³³ K'oaá ma-ne jñò ndí 'ndsè k'e nga maxkóya nga bichioð, chíñakjoa-la xinguioo. ³⁴ Tsà tjín i'nga xi 'nó ijò-la, tichioð ni'ya-nò, mé-ne k'e nga koxkóya mi kjo'in tsjá-nò Na'èn-ná. Jñà kjoa xi i'nga xi tjín isa-nò, k'e kichokon-nò kíndaàjñaa.

**Kó s'ín tjín kjoa chjine xi
tsjá Inima Tsjeè-la Nainá
xi kjondaà ts'e naxandá-la**

12 Ndí 'ndsè ko tichjaá, 'an mejèn-na kátasijiin-nò jñà kjoa chjine xi tsjá Inima Tsjeè-la Nainá.

² Jñò, ndaa tjiin-nò k'e nga tikj'eè mokjeiín-nò 'én-la Nainá, yaá tsanguit'aa-là xkósòn xi mikiì ma chja nga xin ndiyá kiiko-nò nga mitsà kixi kjoa nga Nainá. ³ K'oaá xan-nò, niyá xita xi koma kitso-la Jesús: “¡Ch'o kátamat'in!”, tsà it'aa ts'e Inima Tsjeè-la Nainá tíchja. Tikoáá tsà mitsà nga'nó ts'e Inima Tsjeè-la Nainá tíchja, mikiì koma kitso-la: “¡Jí-né Jesús xi otixomai!”

⁴ Ya jiiin naxandá-la Nainá, kjin skaya kjoa chjine tjín kjoa ts'e xá xi síkitasòn xita, tanga jè xi tsjá kjoa chjine, tijè-ne Inima Tsjeè-la Nainá. ⁵ Jñà xita, kjin skaya xá tjín-la nga síxá-la Na'èn-ná, tanga tijè-ne Na'èn-ná xi maxá-la. ⁶ Kjin skaya nga'nó tjín kós'ín maxá, tanga tijè-ne nga'nó-la Nainá xi síxájiin-la ngats'iì xita. ⁷ Nga jngod ijngod xita,

tjoé-la jngòò kjoa chjine xi okó nga yáá tijnajiin inima-la Inima Tsjeè-la Nainá mé-ne nga ngats'iì xita naxandá-la Nainá kochjeén-la kjondaà xi tjoé-la. ⁸ Xi it'aà ts'e Inima Tsjeè-la Nainá tjin xita xi 'biì-la 'én xi tjin-la kjoátsjeèn; koa tjin i'nga xi 'biì-la 'én xi tjin-la kjoa chjine, nga tije-ne Inima Tsjeè-la Nainá tsjá. ⁹ Tjin xi tjoé-la kjoachjine nga ndaà mokjeíin-la nga tije-ne Inima Tsjeè-la Nainá tsjá-la, tikoáá tjin xi tjoé-la kjoachjine nga síndaà-ne xita xi xk'én, nga tije-ne Inima Tsjeè-la Nainá tsjá-la. ¹⁰ Tjin xi tjoé-la kjoachjine nga ma-la s'in kjoáxkón xi ndaà tjin, ko xi ma-la chja ngajo-la Nainá, ko xi machiya-la mé inima xi tísixájiin inima-la xita xi chja. Ko tjin xi tjoé-la nga ma-la chja 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xita fiya-la, tikoá tjin xi ma-la síkatoya 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xita fiya-la. ¹¹ Tije ta jngoó-ne Inima Tsjeè-la Nainá xi síxá it'aà ts'e ngats'iì kjoa koi nga síka'bí-la nga jngòò ijngòò xita kjoachjine xi jè mejèn-la nga tsjá-la.

¹² Yijo tsaján, kjin jchán skaya tjin-la; tanga koni s'in tíkjoò, ta jngòò ma-ne yijo. Naxandá-la Cristo, k'oáá tís'in tjin, ta jngòò ma-ne. ¹³ Jná xi xita judío ko xi mìtsà xita judío, xi xita ch'i'nda títajna ko xita xi títajnadeíí ta jngòò ma-ne. Ngats'iaá jná, tà ngásòn komaá bautizar it'aà ts'e xi tije-ne Inima Tsjeè-la Nainá nga jngòò naxandá-la Nainá komaá koni tsà jngòò yijo. Nga jngòò ijngoáá, Nainá kitsjaá-ná xi tije-ne Inima Tsjeè-la.

¹⁴ Jè yijo-ná, mìtsà tà jngòò skaya tjin-ne; kjin jchán skaya tíkjoóya. ¹⁵ Tsà jè ndsokoaá kitso: "An, mìtsà tsja xita ma, mìtsà ya chjà-na jè yijo." Mìtsà koi kjoa-la nga okitso nga mì ya chja-ne yijo. ¹⁶ Tsà jná líká kitso: "An, mìtsà xkon xita ma, mìtsà ya chjà-na jè yijo." Mìtsà koi kjoa-la nga okitso nga mì ya chja-ne yijo. ¹⁷ Tsà kóhokji yijo-ná, tsà nguì xkoaán koma, ¿kós'in kiná'ya-ná? Tsà jè yijo-ná,

tsà nguì líká koma, ¿kós'in kijne-ná? ¹⁸ Tanga Nainá nga jngòò ijngòò skaya yijo-ná, yáá kisikítsajna i'nde-la yijo-ná nánda nga jè kjòmejèn-la. ¹⁹ Yijo-ná tsà tà jngòò skoya koma, mì-la tsà yijo xi nguì tijnngòò. ²⁰ Kixíí kjoa nas'in kjin skaya tíkjoóya yijo-ná, tanga tajngòò ma-ne.

²¹ Jná xkoaán mìkiì koma kitso-la jná ndsaá: "Mìkiì mochjeén-na." Jè skoaá tikoáá mìkiì koma kitso-la jná ndsokoaá: "Mìkiì mochjeén-na." ²² Tanga it'aà ts'e yijo-ná, tjin-né xi 'mì-lá nga chiba nga ñó tjin-la tanga isaá ndaà mochjeén. ²³ It'aà ts'e yijo-ná xi 'mì-lá nga mìkiì ndaà tsejèn, jná-né xi nìkakjá nikje mé-ne nga isa ndaà kotsejèn-ne. Bítjtsa'ma-né jè yijo-ná, jná xi mìkiì tjin'nde-la nga jcha-la. ²⁴ Mìkiì mochjeén nga sijtsa'ma yijo-ná xi tsejèn. Nainá jye k'oas'in tsibindaà nga isa ndaà jchaxkón jè xi 'mì-lá nga isa chiba chjí-la, ²⁵ mé-ne nga mì kojòya-ne. Ta saá nga jngòò ijngòò skaya kátasikinda xikjín. ²⁶ Tsà tjin jngòò skaya yijo-ná nánda ijò ma, ok'in yije-la xikjín kóhokji nga ma ijò. Koa tsà tjin nánda ndaà tityaxkón, ndaá s'e yije-la kóhokji yijo.

²⁷ Jñò, k'oáá ngaya-la koni yijo-la Cristo. Katjín, katjín xá xi kitjoé-nò ya jjiin naxandá-la Nainá. ²⁸ Nainá k'oáá s'in kiskoòsòn-la mé xá xi s'jin xita: jná títajna itjòn xita xi bíxáya-la Nainá; xi ma-ne jò, xita xi chja ngajo-la Nainá; xi ma-ne jàn, xita xi okóya 'én-la Nainá. Tikoá tjin xi ma-la s'in kjoáxkón xi ndaà tjin. Ko tjin xi ma-la síndaà-ne xita xi xk'én; tjin xi ma-la síchját'aà; tjin xi otíx-oma mé kjoa xi koma; ko tjin xi chja 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xita fiya-la. ²⁹ Mìtsà ngats'iì nga ma bíxáya-la Nainá. Mìtsà ngats'iì nga Nainá chja ngajo-la. Mìtsà ngats'iì nga ma-la okóya 'én-la Nainá. Mìtsà ngats'iì nga ma-la s'in kjoáxkón xi ndaà tjin. ³⁰ Ko mìtsà ngats'iì nga ma-la síndaà-ne xita xk'én. Mìtsà ngats'iì nga ma-la chja 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xita

fiya-la. Mitsà ngats'iì ma-la síkatoya 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xitá fiya-la. ³¹Tanga jñò, mochjeén-né nga tìnchát-sjiod jñà kjoachjine xi isa ndaà tjin.

Tanga i'ndeí 'aán kokoò-nò jngoò ndiyá xi isa ndaà tjin kó s'in sijchá yijo-nò.

It'aà ts'e kjoatjòcha

13 'An, tsà ma-na chjà jñà 'én xi k'jeíí tsò xi chjà xitá nas'in jñà 'én xi chjà àkjalé, tanga tsà tsjin-na kjoatjòcha, nímé chjí-la; k'oaá ngaya-na koni jngoò kichá xi 'nó one, o koni jñà kichá tsjin xi ch'o one k'e nga kaàkjoò. ²Tsà tsjin-na kjoatjòcha, nímé chjí-na nas'in ma-na chjà ngajo-la Nainá, nas'in machiya yije-na kjoa xi tji'ma-la Nainá; nas'in ma yije-na kjoa chjine, nas'in ndaà mokjeín yije-na it'aà ts'e Nainá, skanda ma-na síkjaníyá-la nindodò. ³Tsà sika'biá yije tsojmi xi tjin-na nga kokjen xitá ima, koa tsjaá kjotjoà yijo-na nga kiti xi kjon-daà ts'e xitá xi k'jeíí, tanga tsà tsjin-na kjoatjòcha, nímé sikijne.

⁴Jè xitá xi tjin-la kjoatjòcha, tjin-la kjoatsetakòn nita mé kjoa-ne; tjin-la kjondaà; mikii maxitakòn; mitsà 'én nga chja; ko mitsà tijè ndaà síkijna-ne yijo-la; ⁵mitsà taxki s'in; mitsà tà kjondaà ts'e ótsji; mikii taxki majti-la; nímé kjoa bín-gui takòn; ⁶mitsà matsja-la it'aà ts'e kjoa xi ch'o tjin, ts'eé kjoa kixi xi matsja-la. ⁷Jè xi tjin-la kjoatjòcha, síkjeín yije-la nita mé kjoa-ne, mokjeín yije-la, koña yije-la, chikjoako yije-la ngats'iì kjoa.

⁸Jè kjoatjòcha mikii kjoehet'aà. Tanga kijchò nachrjein nga mì ti yá xi kichja ngajo-la Nainá, nga mì ti yá xi kichja-ne 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xitá fiya-la ko nga mì ti yá xi tjoé-la kjohítsjeèn xi tji'ma-la Nainá. ⁹Nga k'je'e tsà ngui ndaà tjiin yije-ná kjohítsjeèn xi tji'ma-la Nainá, ko k'je'e tsà ngui ndaà nokjoà ngajo-lá Nainá. ¹⁰Tanga k'e nga kijchò nachrjein nga kjoíí xi nímé chijat'aà-la,

yaá kjoehet'aà jñà kjoa xi ta chiba machiya-ná.

¹¹K'e nga sa chítia, k'oaá s'in kichjà koni chja ixti, k'oas'in kisikítsjeèn koni s'in síkítsjeèn ixti, k'oas'in kiskoòsòn-la koni ixti. Tanga k'e nga jye kòjchínga, kisikíjna-ná kjoa ts'e ixti. ¹²I'ndeí, ta k'oaá s'in 'yaá Nainá koni tsà chítisín jmà chítsejèn-yaá nga mikii ndaà tsejèn-ná. Tanga kijchò nachrjein k'e nga ndaà kotsejèn-ná nga ch'áán Nainá. I'ndeí ta chibaá machiya-na, tanga kijchò nachrjein nga ndaà kochiya-na koni s'in beèkxon-na Nainá.

¹³Ján kjoa tjin xi mikii kjoehet'aà, jngoò kjoa nga mokjeín-ná it'aà ts'e Nainá, jngoò nga chiñá-lá xi tjoé-ná, jngoò nga s'e-ná kjoatjòcha. Jñà ingajàn kjoa koi, jè kjoatjòcha xi isa 'nó chjí-la.

Jè xi ma-la chja 'én xi k'jeíí tsò

14 Jè kjoatjòcha tanguítjinguí-la; tikoá mochjeén-né nga tìnchát-sjiod jñà kjoachjine xi tsjá Inima Tsjeè-la Nainá. Ko jè xi isa 'nó mochjeén nga kinókjoa ngajo-la Nainá. ²Jngoò xitá xi k'jeíí tsò 'én xi chja, mitsà taxki xitá tíchja-la; Nainá tíchjat'aà-la. Nga mì yá xitá fiya-la kó tsò 'én xi tíchja. Jñà 'én xi chja, ts'eé Inima Tsjeè-la Nainá nga tíchja'ma-né. ³Tanga jè xitá xi chja ngajo-la Nainá, jñà xitá naxandá-la Nainá chjajiin-la, mé-ne nga isa ndaà koma-la, isa ndaà ko'ñojiin-ne kjohítsjeèn-la koa isa ndaà sije takòn-ne xitá naxandá-la Nainá. ⁴Jè xitá xi chja 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xitá fiya-la, ti yijo-laá tsjá nga'ño-la. Tanga jè xi chja ngajo-la Nainá, jñà xitá naxandá-la Cristo tsjá-la nga'ño.

⁵'An, k'oaá s'in mejèn-na tsà ngats'iod koma-nò kinókjoa 'én xi k'jeíí tsò xi mì yá xitá fiya-la. Tanga isáá-la ndaà tjin tsà koma-nò kinókjoa ngajo-la Nainá. Jè xi Nainá chja ngajo-la isáá 'nó chjí-la mì k'oa-ne koni jè xi chja 'én xi k'jeíí tsò.

Ta jngoó-la tsà t́jín xítà xi koma-la síika-toya 'én xi k'ejíí tsò mé-ne ísa ndaa s'e-la nga'ño xítà naxandá-la Cristo.

⁶Ndí 'ndsè kò tichjaá k'oaá ngaya-la tsà 'an mejèn-na k'íkón-nò, tsà k'ejíí tsò 'én xi kichjàkò-nò xi mìkii na'yà-là, kós'ín kochjeén-nò. Ta jé-la tsà 'én-la Nainá síkíchiya-nò, tsà kènojímí chiba-nò k'johítsjeèn xi ndaa tsò, tsà kichjàjìin-nò 'én kixi, kò kokoòya-nò 'én xi ndaa tsò.

⁷Jñà chrjo-la música kò n'íño xi tíhone tsà ngásòn k'jone, ¿kós'ín jcha-la ñá-laá xi tíhone nga tà ngásòn tsò? ⁸Tsà jè chrjo trompeta-la xítà k'jochán, tsà mìkii ndaa skindàya, ¿yá xítà xi kítsajnan-daà nga k'joi k'jochán? ⁹Jñò, k'oaá t'is'ín mat'iodn tsà mìtsà 'én tsajòn kinókjoaa nga k'jiya-la xítà, ¿kó s'ín kiná'ya-la mé 'én xi t'isanokjoà? Tà jìiin ísén-la t'isanokjoà. ¹⁰Kjìn jchán skoya 'én t́jín nga t'íttsa ísò'nde, tanga ngats'ii 'én t́jín-la k'johítsjeèn kó tsòya-ne nga jngoò ìjn-goò skoya. ¹¹'An, tsà mìkii fiya-na kó tsò 'én xi t'íchja jngoò xítà, xítà xìn nanguíí koma-na. Kò jè xítà xi t'íchja, k'oaá t'í koma-la it'aà ts'an koni xìn nanguíí í'nde-na. ¹²Jñò, nga mejèn-nò jñà k'joachjine xi tsjá Iníma Tsjeè-la Nainá, mochjeén-né nga ísa ndaa t'inchátsjioò jñà k'joachjine xi koma ndaa síchjít'aà-la naxandá-la Cristo mé-ne nga ísa tse nga'ño s'e-la.

¹³K'oaá ma-ne jè xítà xi k'ejíí tsò 'én xi chja xi mì yá xítà fiya-la, kátatsjé't'aà-la Nainá nga kátatsjé't'aà-la k'joachjine mé-ne koma síikatoya-ne 'én xi chja. ¹⁴'An, k'e nga chjít'aà-la Nainá nga k'ejíí tsò 'én xi t'íchja xi mìkii fiya-na, tà jè t'íchja Iníma Tsjeè-la Nainá xi t'ijnajìin iníma-na. Tanga jè k'johítsjeèn-na, nímé k'jondaà sakò-la nga mìkii fiya-na kó s'ín t'íchja. ¹⁵'An, ¿mé xi s'iaàn? Mochjeén-né nga kichjàt'aà-la Nainá 'én xi bíjìin iníma-na Iníma Tsjeè-la Nainá. Tíkoáá mochjeén-né nga kichjàkooa Nainá 'én xi ndaa fiya-na. K'e nga seè,

tíkoáá mochjeén-né nga seè sò xi bíjìin iníma-na Iníma Tsjeè-la Nainá. Tanga tíkoáá mochjeén nga seè sò xi ndaa fiya-na. ¹⁶K'e nga jeya níkjìni Nainá, tsà tà jñà 'én nokjoi xi bíjìin iníma-lè Iníma Tsjeè-la Nainá, tsà k'jì'nchré-la 'én-lè jñà xítà xi mìkii fiya-la, mìkii koma kítsò: “K'oaá s'ín kátama”, nga mìkii fiya-la kó tsò 'én xi nokjoi. ¹⁷Okixi-né, k'jondaà xi t'ì'bii-la Nainá, ndaa t́jín, tanga jñà xítà xi i'nga, ni mé nga'ño t'isakò-la nga mìkii fiya-la. ¹⁸'An, tsjaà-la k'jondaà Nainá nga ísaá ndaa ma-na chja 'én xi mì yá xítà fiya-la mì k'oa-ne koni jñò. ¹⁹Tanga k'e nga ya t'ijnajìin-la xítà naxandá-la Cristo, ísaá ndaa t́jín tsà tà 'òn 'én kichjà xi t́jín-la k'johítsjeèn nga kokoòya-la xítà, mì k'oa-ne tsà te jmii 'én kichjà xi k'ejíí tsò xi mìkii 'nchréya-la xítà.

²⁰Ndí 'ndsè kò tichjaá, k'í k'oaá s'ín níkítsjeèn koni íxti. Tanga ts'e k'joa xi ch'o t́jín, k'oaá s'ín t'een koni íxti xi k'j'eè ndaa machiya-la. Tanga it'aà ts'e k'johítsjeèn-nò, k'oaá s'ín t'een koni xítà xi jye ndaa machiya-la. ²¹Xojon-la Nainá k'oaá s'ín t'íchja nga tsò: “Nga kichjà-la naxandá-na, xítà xìn nanguíí síkjeén xi k'ejíí 'én chja nga koma kichja-la. Tanga nas'ín k'oas'ín s'iaàn mìkii k'jì'nchrénijon-na, tsò Na'èn-ná.” ²²K'e nga nokjoá 'én xi k'ejíí tsò xi mì yá xítà fiya-la, k'joxkón okó-la Nainá jñà xítà xi mìkii mokjeíin-la, mìtsà ts'e xítà xi mokjeíin-la. Tanga k'e nga nokjoà ngajo-lá Nainá, ts'éé xítà xi mokjeíin-la, mìtsà ts'e xítà xi mìkii mokjeíin-la. ²³Jñà xítà naxandá-la Cristo k'e nga maxkóya, tsà ngats'ii nga k'ejíí 'én kichja xi mì yá xítà fiya-la, tsà k'joahas'en jngoò xítà xi taxkí xítà xi mìkii mokjeíin-la 'én-la Nainá, kítsò-né: “Jñá xítà koi, xítà ská-né.” ²⁴Tanga tsà ngats'iod nga 'én-la Nainá t'isanokjoáya ngajo-lá, tsà k'joahas'en jngoò xi taxkí xítà xi mìkii mokjeíin-la 'én-la Nainá, k'e nga k'jì'nchré-nò, k'okjeíin-la kò

kochiyaá-la nga xita jé-né. ²⁵ Jè kjoa xi tijnama ijiin inima-la, jchaá-la; ko jè xita, kosijna-xkó'nchi-la Nainá nga skoexkón; kokjein-la nga kixi kjoa nga ya tijnajiin-nò Nainá.

Okixi xi kitsjaá Pablo kó s'iin xita k'e nga maxkóya nga jeya síkijna Nainá

²⁶ Jñò ndí 'ndsè ko tichjaá, ¿kó s'ín fiya-nò jñà 'én koi? Tsóyaá-ne, k'e nga maxkóya nga jeya níkjina Nainá, tjin i'nga xita xinguióo xi seè-la Nainá; tjin i'nga xi ma-la okóya 'én-la Nainá; tjin xi ma-la bénojmi 'én xi jye tsakó-la Nainá; tjin xi chja 'én xi k'eií tsò xi mì yá xita fiya-la; tikoáá tjin xi ma-la síkatoya 'én xi k'eií tsò. Ngats'ii xá koi, k'oaá s'ín kàtabitasòn mé-ne nga isa ndaa s'e-la nga'no inima-la jñà xita naxandá-la Nainá. ²⁷ Tsà tjin xita xi ma-la chja 'én xi k'eií tsò xi mì yá xita fiya-la, tà jò ko tsà jàn kichja; tanga ta ijngodò ijngodò kichja; ko jngodò xi síkatoya 'én koi. ²⁸ Tsà tsjin xita xi ma-la síkatoya, tà jyò kàtitsajna nga nguixkon naxandá-la Cristo, tikoáá-ne tà ijiin inima-la kàtichjako Nainá. ²⁹ K'oaá tjs'ín tjin ts'e xita xi chja ngajo-la Nainá, tà jò-ne ko tsà jàn xi kichja. Jñà xita xi i'nga, tà kji'nchré-né; ta siingásòn-kjodó-né a ndaa tjin, o xi majin-né. ³⁰ Jñà xita xi tít-sajna, tsà kitjokajiin jngodò xita xi Nainá siikichiya-la 'én xi mejèn-la nga kichja, jè xita xi tichjaya tikoáá-ne ta jyò kàtina, kàtatsjá'nde-la nga jè kàtichja. ³¹ K'oaá ma-ne, ngats'ioò xi ma-nò nokjoà ngajo-la Nainá komaá kinókjoaa nga ijngodò ijngodò-nò mé-ne nga isa ndaa koma-nò ko isa ndaa kotsja-nò ngats'ioò. ³² Jñà xita xi ma-la chja ngajo-la Nainá, mochjeén-né nga tijnà skósòn-la kós'ín kichja. ³³⁻³⁴ Nga Nainá, jè xi mejèn-la nga s'e kjoa'nchán, majin-la nga kjoasii s'e.

Jñà íchjín, jyò kàtitsajna, koni ma ngats'ii naxandá-la Cristo nãnda

maxkóya xita-la; mikii tji'nde nga kichja; ndaa kàta'nchréijon koni s'ín tichja kjotixoma. ³⁵ Tsà mé kjoa xi mejèn-la nga skoe, yaá ni'ya-la kàtakjònangui-la x'in-la. Mikii ndaa tjin tsà jngodò chjoón kichjajiin nãnda maxkóya xita naxandá-la Nainá.

³⁶ ¿A k'oaá s'ín níkijsjeèn nga ta it'aa tsajòn kisindaà 'én-la Nainá? ¿A k'oaá ma-nò tsà ta jñò-nó xi kitjoé-nò? ³⁷ Tsà tjin i'nga xita xinguióo xi k'oa's'ín síkít-sjeèn nga ma-la chja ngajo-la Nainá, o xi ndaa machiya-la kjohitsjeèn-la Inima Tsjeè-la Nainá, k'oa's'ín kàtakixiya-la nga jñà 'én xi tikjiin-nò, kjotixoma ts'eé Na'én-ná. ³⁸ Tsà tjin xita xi mikii sasén-la koni s'ín okodya-nò, tikoáá Nainá mikii sasén takòn xita jè.

³⁹ Ndí 'ndsè ko tichjaá, k'oaá s'ín 'no tinchátsjioò nga tinókjoa ngajo-la Nainá; tanga ki bitsajna ikòn-la jñà xi ma-la chja 'én xi k'eií tsò xi mì yá xita fiya-la. ⁴⁰ Tanga ngats'ii kjoa koi, ngui ndaa t'een, kixi tanguikoo.

K'e nga jaáya-la Cristo

15 Indeí ndí 'ndsè ko tichjaá, 'an mejèn-na nga síkijsjeèn-nò jè 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'an kichjajajiin-nò xi kichjoétjò ko nga kixi titsajnakoo. ² Jè 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi koma kochrjejiin-nò kjo'in tsà kixi titsajnakoo skanda indeí koni s'ín nga kichjajajiin-nò nga tisa ítjòn; tsà majin, nimé chji-la nga kòkjein-nò.

³ Jè kjoa xi isa 'no tjin, jè-né nga kos'ín tsakoodya-nò koni tjin xi 'an kitjoé-na, nga jè Cristo k'en ngajo-ná xi kjoa ts'e jé-ná nga k'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá; ⁴ nga kishijiin, koa nga ijchò jàn nachrjein jaáya-la, koni s'ín tichja Xojon-la Nainá. ⁵ K'e nga jaáya-la, tsakó-la yijo-la jè Cefas [tijè-ne Pedro], ikjoàn tsakó-la yijo-la jñà xita-la xi i'nga, ya tejò ma-ne ko Pedro. ⁶ Xi komá iskan, tsato 'òn sindo ma-ne xita 'ndsè xi tít-

sajnajtín nga tsakó-la yijo-la. Jñà xita koi, tjín i'nga xi jye k'en, tanga kjín ma xi tákó títajnakon skanda i'nde. ⁷Ikjoàn tsakó-la yijo-la jè Jacobo. Xi komà iskan tsakó yije-la yijo-la jñà xita-la xi tsibíxáya-la.

⁸Xi jyehet'aà-ne, ikjoàn 'aán tsakó-na yijo-la. 'An, k'oáá s'ín ngaya-la koni tsà jngòd k'ndí xi mì jé nachrjein kits'iin koni s'ín chíya nachrjein-la. ⁹'An-ná xi isa 'nó nangui tijná-la kóhotjín jñà xita xi tsibíxáya-la Jesús. Skanda mikii ok'in-na nga k'oas'ín k'ooin-na; nga 'aán kitjngui kondra-la jñà xita naxandá-la Cristo. ¹⁰Tanga jè kjondaà-la Nainá ndaà tsasiko-na; k'oáá komà-ne nga 'an tsibíxáya-na. Jè kjondaà-la, mìtsà tà kjotjò kitsjaà-na. Tanga 'an, isáá 'nó kisixá mì k'oá-ne koni ngats'iì xita-la xi i'nga. Kixíí kjoa, mìtsà nga'nó ts'an, kjondaà ts'ée Nainá. ¹¹Tsà 'an-ná, kò tsà jñà xita-la xi i'nga xi ndaà síxá, tanga jè xi chjí-la nga k'oa s'ín nokjoàya-jen, koa jñò, k'oáá s'ín mokjeiín-nò.

K'e nga kjoaáya-la jñà xita xi jye k'en

¹²K'oáá s'ín tínokjoáya nga jè Cristo jaáyajiin-la xita xi jye k'en, tanga, zmé-ne tjín i'nga-ne xita xinguióo xi tsò: “Jñà xita xi jye k'en mì tì kiì kjoaáya-la.”? ¹³Tsà mikii kjoaáya-la xita xi jye k'en, tikoáá jè Cristo, mì-la tsà kixí kjoa nga jaáya-la. ¹⁴Tsà mikii jaáya-la Cristo, jñà 'én xi nokjoàya-jen nimé-la chjí-la, tikoáá nimé-la chjí-la koni s'ín mokjeiín-nò. ¹⁵Tikoáá ngajen, xita ndisoó kítjokàngui-jen it'aà ts'e Nainá, nga k'oáá s'ín nokjoàya-jen 'én-la Nainá nga bixón-jen: “Jè Nainá kisikjaáya-la Cristo.” Nga tsà jñà mik'en mikii kjoaáya-la, mì-la tsà kixí kjoa nga kisikjaáya-la Cristo. ¹⁶Tsà jñà xita xi jye k'en mikii kjoaáya-la, tikoáá jè Cristo mì-la tsà kixí kjoa nga jaáya-la. ¹⁷Jè Cristo, tsà mikii jaáya-la, nimé-la chjí-la koni s'ín mokjeiín-nò it'aà ts'e,

tákó yaá-la títajnajñòd jé-nò. ¹⁸Tikoáá jñà xita xi jye k'en nga kòkjeiín-la it'aà ts'e Cristo, jngòd k'aá-la kichijà, tsà mì jaáya-la Cristo. ¹⁹Jè kjoa xi chiñá-lá it'aà ts'e Cristo, tsà tà íí isò'nde kjoehet'aà, jñá-la xi ngui xita ima 'mì-ná kó ngats'iì xita xi tjín isò'nde.

²⁰Tanga ngui kixíí kjoa nga jè Cristo jaáyaá-la it'aà ts'e kjoa biyaà. K'oáá ngaya-la koni tsojmi xi majchá ítjòn, nga jè Cristo jaáya ítjòn-la ngats'iì xita xi iskan kjoaáya-la [nga mì tì kiì kiyá-ne]. ²¹Koni s'ín komà nga it'aà ts'e jngòd xita kjòts'ia nga biyaà xita, k'oáá tís'ín komà nga it'aà ts'e jngòd xita j'iì nga kjoaáya-la xita xi jye k'en. ²²Koni s'ín ma nga biyaà ngats'iì xita xi it'aà ts'e tje-la Adán kits'iin, k'oáá tís'ín ma nga kjoaáyaá-la ngats'iì xita xi it'aà ts'e Cristo ts'iin xitse-ne. ²³Tanga jngòd òjngòd 'ncha ndiyá-né nga kjoaáya-la koni s'ín oko-la. Jè Cristo, tijná ítjòn nga jaáya-la; k'e nga kjoíí òjngòd k'a Cristo, k'ée kjoaáya-la xi xita ts'e. ²⁴Cristo, ítjòn sikkjehesòn ngats'iì xi kondra fi-la, ngats'iì xi títajna ítjòn, xi tjín-la nga'nó kò xi otíxoma. Ikjoàn jè Cristo sikkjatsja kjotíxoma-la Nainá xi Na'èn-ná ma; k'ée kjoehet'aà isò'nde. ²⁵Mochjeén-né nga jè Cristo kàtatíxoma skanda k'e nga jye sikkítsajnanngui yije ndsokò jñà xi kondra-la. ²⁶Kò jè kondra-la xi fehet'aà-ne nga hijja, jé kjoa biyaà. ²⁷Nita mé xi tjín, Nainá, yaá kisikítsajnanngui yije ndsokò Cristo. Jè tíhotíxoma yije-la. Tanga mìtsà tsò-ne kjoa nga jè Nainá, yaá tijnangui ndsokò Cristo. Nga jè sobá Nainá xi kisikítsajnanngui ndsokò nita mé xi tjín. ²⁸K'e nga jye ya títajnanngui yije ndsokò Cristo nita mé xi tjín, jè Cristo, nga Kí'ndí-la Nainá ma, tikoáá nangui sikkíjina yijo-la nga nguixkon Nainá nga jè sobá Nainá tsibítsajnanngui ndsokò Cristo nita mé xi tjín, mé-ne nga jè Nainá jngòd k'aá jè kíjna ítjòn-la nita mé kjoa-ne.

²⁹ Tanga tsà jñà xita xi jye k'en mì tì kii kjoaáya-la, jñà xita xi it'aà ts'e mik'en ma-ne bautizar, ¿kó s'ín síkítsejèn? ¿Mé-ne it'aà ts'e mik'en ma-ne bautizar, tsà kixi kjoa nga mì tì kii kjoaáya-la xita?

³⁰ Ko ngajen, ¿mé kjoa-ne nga nachrjein nchijòn binchaxkón-lajen yijo-najen, tsà mì tì kii kjoaáya-la xita? ³¹ Ndí 'ndsè ko tichjaá, k'oaá xan-nò nga ngui kixí kjoa nga nachrjein nchijòn tjín-na kjoaxkón tsà ya kiyá, koni s'ín nga ngui kixí kjoa nga matsja-na it'aà tsajòn nga ngàsòn mokjeín-ná it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo. ³² Tsà tà jñà kjoa ts'e isò'nde-né nga kiskaàn-koaa xita koni tsà xa ján Éfeso, ¿mé xi kisikijne? Tsà jñà xita xi jye k'en mì tì kii kjoaáya-la, tikoaa-ne: "Kichiaá, s'ioaa nga nchijòn-lè kiyá-ná."

³³ Kì yá xita xi konachan-nò it'aà ts'e kjoa koi. Nga tjín jngod 'én xi tsò: "Jñà xita xi tsjahijtaoaa xi mikii ndaà s'ín, jñà síkít'són-jiin kjoa xi ndaà tjín koni s'ín titsanjchá yijo-ná." ³⁴ Ndaà tikítsejèn it'aà ts'e kjoa koi; kì tà tsjaà jé binchajod. Nga tjín i'nga xita xinguioo xi mikii beèxkon Nainá. K'oaá xan-nò mé-ne nga kátasobà-nò.

Kó kjoàn koma mik'en k'e nga kjoaáya-la

³⁵ Tsà koi nachrjein-la tjín i'nga xita xi tsò: "¿Kós'ín koma nga kjoaáya-la xita xi jye k'en? ¿Kó kjoàn yijo xi kitjokàjiin-ko?" ³⁶ ¿Mé tà tondò-nò! K'e nga 'bè tje, jñà nojmé nga sihijiin, biyaà-né, mé-ne nga kiso xitse-ne jno, nga ijngod k'a kítsajnakon. ³⁷ K'e nga 'bè tje, mìtsà jñà xi jye jno bitjee; tà jñà nojmé bitjee, o xi trigo-né. ³⁸ Tanga jè Nainá, k'oaá kjoàn s'ín koni s'ín mejèn-la; k'oaá kjoàn s'ín nga jngod ijngod skaya xojmá koni kjoàn tje-la. ³⁹ Jñà yijo, mìtsà ngàsòn kjoàn. Yijo-la xita, kjeif kjoàn; yijo-la cho, kjeif kjoàn; yijo-la tin, kjeif kjoàn; yijo-la nise, kjeif kjoàn. ⁴⁰ Koni choòn i isò'nde nga tjín yijo xi kjeif s'ín

tsejèn, k'oaá ti choòn ngajmii nga tjín xi kjeif s'ín tsejèn. Mìtsà ta ngàsòn tsejèn xi tjín ngajmii ko xi tjín isò'nde. ⁴¹ Jè ts'oi kjeif s'ín tsejèn, jè sá kjeif s'ín tsejèn, jñà ni'ño kjeif s'ín tsejèn. K'a kjeif, k'a kjeif s'ín tsejèn nga jngod ijngod skoya.

⁴² K'oaá tis'ín ma nga kjoaáya-la xita xi jye k'en. Jè yijo xi sihijiin, bits'on-né, tanga jè yijo xi kjoaáya-la, mì tì kii kíts'ón-ne. ⁴³ Sihijiin-né xi nimé chjí-la; jè xi kjoaáya-la jeya-né. Xi sihijiin, yijo indaà-né; xi kjoaáya-la tjín-la nga'ño. ⁴⁴ Jè yijo xi sihijiin, taxki yijo-né, ts'e isò'nde-né. Yijo xi kjoaáya-la, yijo xitse-né, ts'eé Inima Tsjeè-la Nainá. Tjín xi taxki yijo, tikoaa tjín xi tsjá Inima Tsjeè-la Nainá.

⁴⁵ K'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: "Jè xita x'in tjòn xi ki'mi Adán, jngod xi xita komà xi tsbijnakon." Tanga [jè Cristo], jngod inima xi síkít-sajnakon xita, nga jè j'ii ngajo-la Adán nga jyehet'aà-ne kjoa. ⁴⁶ Tanga jè xi inima, mìtsà jè j'ii íjtòn; jè j'ii íjtòn xi taxki yijo ts'e isò'nde, iskaán j'ii xi inima. ⁴⁷ Jè xita x'in xi tjòn, i it'aà nangui ts'e; ni'ndeé kisindaà-ne. Jè xita x'in xi ma-ne jò, ngajmii ts'e, yaá inchrobà-ne, [nga jè xi Na'èn-ná]. ⁴⁸ Ngats'ii xita xi i isò'nde ts'e, k'oaá kjoàn yijo-la koni kji ts'e Adán nga ni'ndeé kisindaà-ne. Ngats'ii xi ngajmii kítsajna, k'oaá kjoàn koma yijo-la koni kji ts'e Cristo xi ngajmii inchrobà-ne. ⁴⁹ Indei, jñà, k'oaá kjoàn tsejèn yijo-ná koni kji xi ni'nde kisindaà-ne; nga komà iskan, k'oaá kjoàn kotsejèn yijo-ná koni kji xi ngajmii j'ii-ne.

⁵⁰ Ndí 'ndsè, k'oaá xan-nò jè yijo-ná nga jní tjín-la mikii ma kjoahas'en-jiin ñánda tíhotixoma Nainá. Tikoaa jè yijo-ná xi bi'ndoya mikii ok'in-la nga ya kjoahas'en-jiin ñánda tjín xi mikii bi'ndoya. ⁵¹ Kènojmí jngod-nò kjoa'ma ts'e Nainá: Jñà xi xita-la Cristo 'mì-ná, mìtsà ngats'iaá nga kiyá, tanga ngats'ii-ná ta jngod tjò kjoatjiya-ná,

⁵² K'oaá ngaya-la koni k'e nga tsíx'aá koa bíchjoa xkoaán, tik'eé-ne nga skindàya chrjo trompeta xi fehet'aà-ne. K'e nga kjone chrjo trompeta, jñà mik'en kjoaáya-la, mì tì kùl k'indo-ne nìta kjé-ne. Koa jñà kjoatjìya-ná. ⁵³ Jè yijo-ná nga biyaà ko nga bi'ndo, mochjeén-né nga tjoé jngoo-la yijo xi mì tì kùl kiyá-ne ko mì tì kùl k'indo-ne nìta kjé-ne. ⁵⁴ K'e nga k'oas'ín koma nga jè yijo-ná tjoé jngoo-la yijo xi mì tì kùl kiyá-ne ko mì tì kùl k'indo-ne nìta kjé-ne, k'eé kitasòn koni s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: "Jè kjoa xi síkijne jngoo k'aa síchija kjoabiyaá. ⁵⁵ Jì xi kjoa biyaá 'mì-lè, ñánda-ne nga kinikijni? Ñánda tìjna na'yá-lè xi ma-la sík'en xita?" ⁵⁶ Jè na'yá xi tjin-la kjoa biyaá, jé kjoa ts'e jé. Ko jè ngaño xi tjin-la jè kjoa ts'e jé, jé kjotixoma. ⁵⁷ Ndaà chjí-la Nainá nga jè tsjá-ná ngaño xi it'aà ts'e Jesucristo xi otixoma-ná nga nikijne-lá kjoa biyaá ko kjoa ts'e jé.

⁵⁸ Jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, kixi tìtsajna. Niyá xi sìikjatjìya-la kjohitsjeèn-nò. Kjit'aà nachrjein isa 'nó tixá-là Na'èn-ná. Nga tjiin-nò nga jè xá xi 'nè xi ts'e Na'èn-ná, mitsà tà kjotjò.

Ton xi maxkót'aà-la jñà xita naxandá-la Cristo

16 Jè ton xi maxkót'aà-la xita naxandá-la Cristo, k'oas'ín t'een koni s'ín kixan-la xita naxandá-la Nainá ján nangui Galacia. ² Jñò, nga jngoo ijngoo, nga jiin jiin nachrjein k'e nga tahàngo, titjò chiba ton-nò koni s'ín machikon-t'ioòn, mé-ne nga mì k'e kixkó-nò k'e nga 'an xi kijchoa. ³ K'e nga kichokon-nò ya Corinto, sikasén ján Jerusalén xita xi jñò chjañjñò. Tsjaà-la xojon carta nga kjiko jè ton xi maxkót'aà-nò. ⁴ Tsà mochjeén nga tikoa 'an kjián, komaá kjiko-na jñà xita koi.

K'e nga kisikítsjeèn Pablo nga kjoì ján Corinto

⁵ Mejèn kjíkon-nò k'e nga jye kjoáhatooa ján nangui Macedonia, nga k'oaá s'ín tjindaà-na nga ya kjoáhatooa mé-ne nga ikjoàn kijcho-na Corinto. ⁶ Tsà koma ya kótijnako chiba nachrjein-nò, ko tsà koif nachrjein-la nga ya kótijnako-nò skanda k'e nga kjoehet'aà nachrjein-la chon 'nchán, mé-ne jñò koma sichját'aà-ná k'e nga tsà nánda kjián nga koma iskan. ⁷ Majin-na nga tà jngoo tjò skotsejèn-nò; jè xi mejèn-na nga kjin nachrjein kótijnako-nò, tsà Nainá mejèn-la nga tsjá'nde-na. ⁸ Íf kótijna naxandá Éfeso skanda nachrjein ts'e s'eí Pentecostés, [jè s'eí xi bitjo k'e nga jye bijchó icháte nachrjein nga bitjo s'eí Paxko]. ⁹ Ndaà títjo'nde-na nga tís'iaàn xá-la Nainá xi 'nó ndaà tìbitasòn, nas'ín 'nó kjin ma-ne xita xi kondra tìtsajna-na.

¹⁰ Tsà kijchòkon-nò jè Timoteo, chítsejèn-là nga tsja kátas'e-la nga kijnako-nò nga mì yijo-la kinchaxkón-la, nga tikoa xá-la Nainá tís'ín koni 'an. ¹¹ K'oaá ma-ne, ki nachrjenguiò jñò, tà saá tichját'aà-là nga 'nchán kàtjanchrobákon-na; 'an, tíkñaá-la ko xita 'ndseé xi i'nga.

¹² 'An 'nó tsibitsi'ba-la jè 'ndsè Apolos, nga katahijtako jñà xita 'ndseé xi tjinè nga kjíkon-nò, tanga majin-la nga fi; k'eé-la kjoì k'e nga ko'a-la.

¹³ Ndaà titsajnakon. 'Nó kixi tìtsajnakoo jè 'én xi mokjeín-nò. Kì yá xi tsakjoòn-là, kátas'e-nò nga 'nó. ¹⁴ Ngats'ìi kjoa xi 'nè, koó kjoatjòcha-nò k'oa t'een.

¹⁵ Jñò ndí 'ndseé ko tichjaá, jyeé tjiin-nò nga jñà xita ni'ya-la Estéfanos, jñà kòkjeín itjòn-la 'én-la Cristo ya nangui Acaya. Jñà xita koi, k'oaá s'ín bínè-la yijo-la nga jñà xita naxandá-la Cristo sìichját'aà-la. ¹⁶ Ndí 'ndsè, bitsi'bà-nò nga tiná'yanijon-là xita xi k'oas'ín síxá

koni jñà x̄it̄a koi, k̄o ngats'ii x̄it̄a xi mikii bijta-l̄a nga síxá-l̄a Nainá. ¹⁷ Matsja-na nga j'iiikon-na Estéfanás, Fortunato k̄o Acaico [nga jñò kinikasén], nga jñà j'ii síkítasòn xi jñò mikii komà kinitasòn nga inchrobàchon-ná. ¹⁸ Jñà j'ii síje ikon-na k̄o tsajòn. K'oaá ma-ne jchaxkón jñà x̄it̄a xi k'oa'sín s'ín koni jñà x̄it̄a koi.

Pablo síhixat'aà naxandá-l̄a Cristo

¹⁹ Jñà naxandá-l̄a Cristo xi títsajna nangui Asia síhixat'aà-nò. Jè Aquila k̄o Priscila k̄o x̄it̄a naxandá-l̄a Cristo xi

bixoña ya ni'ya-l̄a, it'aà ts'e Na'èn-ná ndaà síhixat'aà-nò. ²⁰ Ngats'ii x̄it̄a 'ndseé, síhixat'aà-nò. Jñò t̄ixat'aà nga jngoò òjn-goò x̄it̄a xinguīo nga k̄o inima-nò.

²¹ 'An, xi Pablo 'mì-na, t̄isihixat'aà-nò nga k̄o ndsaa t̄ikjii-nò xojon jè.

²² Tsà t̄jín x̄it̄a xi mikii matsjakeè Jesu-cristo xi ot̄xoma-ná, jè x̄it̄a neí k̄at̄jiko. Na'èn, j̄i n̄it̄on nchroboí.

²³ Jè k̄at̄ijnako-nò kjondaà-l̄a Jesu-cristo xi ot̄xoma-ná. ²⁴ K̄jit'aà n̄achrjein k̄atas'e-nò k̄joat̄jòcha-na nga jè Cristo Jesús titsajnakoaá. K'oaá s'ín k̄atama.

**Xojon carta-la San Pablo
xi ma-ne jò xi kiski-la
xita naxandá-la Cristo
xi títsajna Corinto**

**Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà xita
naxandá-la Cristo xi títsajna Corinto**

1 'An, Pablo, tísikasén-nò xojon jè, nga k'oaá s'ín kjòmejèn-la Nainá nga 'an tsibíxáya-na Cristo Jesús. 'An, ko 'ndse Timoteo títsanikasén-nòjen xojon jè. Títsanìhixot'aà-nòjen jñò xi xita naxandá-la Nainá 'mì-nò xi títsajnaà ya naxandá Corinto, ko ngats'iì xita tsjeè-la Cristo xi títsajna kóhokji nangui Acaya. ²Nainá xi Nà'èn-ná, ko jè Jesucristo xi otíxoma-ná kàtatsjá-nò kjondaà ko kjoa'nchán ya jjiin inima-nò.

**Kó tsò Pablo nga
tsjá-la kjondaà Nainá**

³Ndaà kàtayaxkón Nainá xi Nà'èn-la ma Jesucristo xi otíxoma-ná. Jè Nainá xi Nà'èn-ná ma, tse kjohimatakòn tjín-la it'aà tsaján. Ko jè, kjit'aà nachrjein síje takoán. ⁴K'e nga mé kjo'in títsajnajñaá, jè Nà'èn-ná síjjetakòn-ná mé-ne jñá, k'oaá tís'ín síjjetakoán xinguiáá xi tíkoa kjo'in títsajnajjiin koni s'ín kisíjetakón-ná Nainá. ⁵Koni tjín kjo'in xi tse níkjiaán xi kjoa ts'e Cristo, k'oaá tís'ín tse kjojetakòn sakó-ná it'aà ts'e Cristo. ⁶Ngajen, tsà kjo'in títsanìkjeiín-jen, kjondaà tsajòn-nò nga s'e-nò kjojetakòn, koa kitjokajñòd kjo'in. Tsà Nainá síjjetakòn-najen, jè-né nga tíkoa jñò s'e-nò kjojetakòn, koa kichikjoa ko-nò kjo'in xi jin títsanìkjeiín-jen. ⁷Tjín kixíí kjoa xi chiñà-lajen it'aà tsajòn. Tíjiin-najen, koni s'ín tíhokot'aà-nò kjo'in xi títsanìkjeiín-jen, k'oa tís'ín okot'aà-nò kjojetakòn xi tjín-najen.

⁸Jñò 'ndse ko tichjaá, mejèn-najen nga kàtasiijiin-nò kjo'in xi kis'e-najen

ján nangui Asia. Tse jchán kjo'in kinìkjeiín-jen. Jyeé mì tì kii kichikjoako-najen skanda mì tì kii bixón-najen tsà kítsajnakon isa-jen. ⁹K'oaá s'ín komà-najen nga jyeé-la tjínè-la nga kiyá-jen. K'oaá s'ín komàt'in-jen mé-ne nga isa ndaà kjót'aà takòn-najen Nainá xi ma-la síkjaáya-la mìk'en, nga mì tà yijo-najen kjót'aà takòn-jen. ¹⁰Nga jyeé kjomeé k'en-jen, tanga Nainá tsasiko-najen nga kisikatojiin-najen kjo'in ko tákó síkatojiin-isa-najen kjo'in. Ko k'oaá s'ín kjit'aà takòn-jen nga jè síkatojiin isa-najen nita mé kjoa-ne. ¹¹Jñò, mochjeén-né nga síchjât'aà-najen nga kìnókjoat'aà-là Nainá it'aà tsajen mé-ne nga isa kjìn koma-ne xita xi kichjat'aà-la Nainá, tíkoaá kjìn koma xita xi tsjá-la kjondaà Nainá koni s'ín machikon-t'in-jen.

Mé-ne mikii kii-ne Pablo ján Corinto

¹²Tjín jngòd kjoa nga ndaà níkítsajna-jen yijo-najen. K'oaá s'ín beè-lajen takòn-jen nga it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne nga tsjeè ko kixi tihonguíko-jen yijo-najen i isò'nde, ko jè tjína ítjòn it'aà tsajòn. Mitsà kjoachjine-la xi taxki xita nga ko'nè-jen, kjondaà-la Nainá-né. ¹³Mitsà kjeíí kjoa nga títsachjiin-nòjen, ta jè-né nga kíxkejñòd ko kjoas'en-jiin-nò koni tsò 'én xi tjít'aà xojon jè. K'oaá s'ín majngòd takoàn nga ngui ndaà kjíya-nò ¹⁴koni s'ín jye kjòchiya chiba-nò nga tsja kàtama-nò it'aà tsajen ko nga tíkoa tsjaá koma-najen it'aà tsajòn k'e nga kjoíí jngòd k'a Jesucristo xi otíxoma-ná.

¹⁵'An, jyeé ndaà tíjngòd takoàn it'aà ts'e kjoa koi, k'oaá ma-ne nga k'oas'ín kiskoòsòn-la nga jò k'a kjíkon-nò mé-ne jñò, jò kjondaà sakò-nò. [Tanga mì k'oaá s'ín tsitasòn.] ¹⁶K'oaá s'ín kisikítsjeèn, k'e nga kiaà nangui Macedonia nga ya jahato ítjòn-nò.

Tjín-nè nga kjoahato ijngod k'a-nò k'e nga kjinchrobà-na mé-ne jñò koma sichját'aà-ná nga kjián nangui Judea. ¹⁷ K'e nga k'oas'ín kiskoòsòn-la, ¿a k'oaá s'ín kinikítsjeèn nga 'an, tìsiskáko-nò? Majìn, nga mì k'oaá s'ín s'iaàn koni s'ín xi taxkì xità isò'nde. Mìtsà ítjòn xan-nò: “Kòma-né”, kò tìk'e-ne ijngod k'a xan-nò: “Mikìi kòma.” ¹⁸ Tíbeè Nainá; 'én kixíí xi kixan-nò, ngajen, mì k'oaá s'ín nokjoà-jen nga bixón-jen: “Jon, kòma-né”, kò “Mikìi kòma.” ¹⁹ Timoteo, Silvano kò 'an, k'oaá s'ín nokjoàyajìin-nòjen ít'aà ts'e 'én-la Jesucristo xi ki'ndí-la Nainá. Tsjìn-la 'én xi tsò jon kò majìn. Nainá jngod k'a síkitasòn ít'aà ts'e Cristo nga tsò: “Jon, kòma-né.” ²⁰ Ngats'ìi 'én xi chja Nainá koni s'ín tsjá tso'ba, ít'aà ts'e Cristo bitasòn yije-né. Nga jè Cristo xi tsò “kòma-né”. Kò ít'aà ts'e Cristo, jñá bixón-ná: “K'oas'ín kàtama”, mé-ne jeya kójna-ne Nainá. ²¹ Jè Nainá, xi síkixiyandaà-ná nga jè tìtsajna kò Cristo [xi xó jaàjìin-ne Nainá], tìkòoaá jñá xó jaàjìin-ná Nainá. ²² Kò tìjè-ne Nainá xi tsibít'aà chjìba-ná koni jngod sello; kisikíjnajìin inìma-ná jè Inìma Tsjeè-la xi tjoé ítjòn-ná nga kixì kjoa nga tìkòoa tjoé yije-ná kjondaà xi tjìndaà-la nga tsjá-ná.

²³ Tìkotsjè Nainá, jè tìbeè inìma-na, mé-ne k'j'èè kii fi-na Corinto koni s'ín tjìin-na; koií kjoa-la, majìn-na nga 'on kòma-la inìma-nò nga 'én ts'en kichjàko-nò. ²⁴ Ngajen, majìn-nòjen nga ngajen, kjo'no kotìxoma-nòjen ít'aà ts'e 'én xi mokjeíin-nò. Ta saá nìchját'aà-nòjen mé-ne nga s'e-nò kjotsja nga kixì tìtsajnaà koni s'ín mokjeíin-nò.

2 K'oaá ma-ne nga k'oas'ín kiskoòsòn-la nga mì tì kii kii-kon-nò. Majìn-na nga ba kìtsajnaà. ² Tanga tsà 'an, ba síkìtsajna-nò, nga koma iskan, mì tì yá tjín-ne xi s'ìtsjako-na, nga jñò, jyeé ba tìtsajnaà. ³ Koií xá

jye kiskii jngod-nò xojon, mé-ne k'e nga kijchokon ijngod k'a-nò nga mì ba sikíjna-ná nga mochjeèn-né nga jñò s'ìtsjako-ná. Nga k'oaá s'ín tìjngod takoàn, 'an, matsja-na tìkòoa jñò, matsjaá-nò. ⁴ K'e nga k'oas'ín kiskii-nò, ndaà jchán kokájno-la inìma-na, baá kis'e-na skanda ndáxkoaàn tsibíxteèn. Tanga 'an mìtsà koi xá kiskii-nò nga kàtaba-nò. Jè-né nga jchaa nga 'no matsjake-nò.

Kó kitsò 'én xi kiichja Pablo ít'aà ts'e xità xi tsohótsji jé

⁵ Jè xità xi tsohótsji jé, mìtsà ta 'an xi ba kisikíjna-na, mejèn tsà ba kisikìtsajna ngats'ìi xità naxandá-la Cristo. Tà k'oaá xan-nò nga mì koto chjìba-la koni s'ín tìxan-nò. ⁶ Nga k'jìn ma-nò xi tsibìnè-là kjo'in jè xità jè; jyeé ndaà tjín, ta kòma-ne. ⁷ I'ndeí, jè xi s'een nga sijchàat'aà-là jé-la; sijetakòn xità jè, mé-ne nga mì kjoa kiyájiin-ne. ⁸ K'oaá ma-ne nga bitsi'bà-nò nga ndaà jchìbàya-nò nga ijngod k'a tìtsjacha xità jè. ⁹ Tìkòoa koií xá kiskii-nò ít'aà ts'e kjoa koi, mejèn-na skot'aà-nò, a kixíí kjoa nga ma-nò nìkitasòn yije. ¹⁰ Jè xità xi jñò nìjchàat'aà-la jé-la, tìkòoa 'an s'ìjchàat'aà-la. Tsà mochjeèn-né nga 'an s'ìjchàat'aà-la xità jè, 'an jyeé kisìjchàat'aà-la xi kjondaà tsajòn kò tìbeè Cristo. ¹¹ Mé-ne jè xità neíí mikii kòma jè s'ìkijne-ná, nga jyeé ndaà 'yaá kjoamaña-la kós'ín síxá.

Kó komà-la Pablo nga mikii kisatiikjoò Tito ján Troas

¹² K'e nga ijchoa ján naxandá Troas, nga kichjàya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, ít'aà ts'e Na'èn-ná kitáx'a'nde-na nga kisíxakoaa 'én ndaà-la Nainá. ¹³ Tanga mikii ndaà kis'e-la inìma-na nga mikii kiskaàjñá jè 'ndsé Tito. K'oaá komà-ne kisikìtsajna jñá xì-

ta xi ya i'nde-la, ikjoàn kiaà ján nangui Macedonia.

Mé kjoa-ne nga jè Pablo tsjá-la kjondaà Nainá

¹⁴Ndaà chjí-la Nainá nga it'aà ts'e Cristo fiko-najen k'e nga okó-lajen jñà xita isò'nde nga jye kisikijne. It'aà tsajen k'oaá s'ín obisòn kjohítsjeèn-la Nainá xi kos'ín ngaya-la koni jngod jta-la tsojmi xi ñó ndaà jne, mé-ne nga skoe-ne jñà xita nita ñanda-ne nga tít-sajna. ¹⁵It'aà tsajen k'oaá s'ín ngaya-la koni ni'ndi-la chrjongó-la Nainá, k'e nga jè Cristo tsját'aà-la Nainá. K'oaá s'ín bijchókajiiin-la jñà xita xi bitjokàjiiin kjo'in ko xita xi chija. ¹⁶It'aà ts'e jñà xita xi chija, [k'e nga beè-najen nga bènójmíya-jen 'én-la Nainá], k'oaá s'ín ch'o jne-la koni jngod jta xi sík'en-ná. Tanga jñà xita xi bitjokàjiiin kjo'in, k'oaá s'ín ndaà jne-la koni jngod jta xi síkíjnakon-ná. It'aà ts'e xá koi, nijngod xita chíkjoa-la nga síkitasòn xi ta kjohítsjeèn ts'e. ¹⁷Ngajen, mikii k'oas'ín 'nè-jen koni s'ín xita xi kj'eíí xi chjaya 'én-la Nainá nga ton síkijne. Ngajen, 'én kixíí nokjoà-jen. Nainá tibeè-ne nga jè kisikasén-najen ko nga'ño ts'e Cristo-né nga nokjoàya-jen, nga jè Cristo titsajna-ko-jen.

Xá-la Nainá xi kjoa xitse

3 K'e nga k'oa'mi-nòjen kjoa koi, za bits'ia ijngod k'a-jen nga ndaà nikítsajna-jen yijo-najen? Jñò, za k'oaá s'ín nikítsjeèn nga mikii tjí'nde-na nga ma sixá tsà tsjín-na xojon xi jñò k'oi-ná, o xi kj'eíí xita tsjá-na koni s'ín síjé xita xi kj'eíí? ²Majín, jñò sobà-nò xi xojon-najen ma xi tjíiin ijiin inima-najen. Ngats'iì xita beè-né koa bíxkejiin-né. ³K'oaá s'ín ndaà 'ya-jen nga jñò-nò xi koni xojon-la Cristo xi it'aà tsajen kitjei. Jngod xojon carta xi mìtsà tinta kitjei-ne; koó Inima Tsjeè-la Nainá

xi tjíjnakon kitjei-ne; mìtsà ndajo kitjeit'aà; yaá kitjeit'aà yijo inima-la xita.

⁴Kjoa koi, k'oaá s'ín makixiya nga it'aà ts'e Cristo mokjeiín-najen it'aà ts'e Nainá. ⁵Xi ta nga'ño tsajen tsjín-najen kjohítsjeèn mé xi s'en-jen. Tanga jè Nainá tsjá-najen kjohítsjeèn k'e nga mé xi 'nè-jen. ⁶Jè Nainá tsjá-najen kjohítsjeèn nga chi'nda-la ma-jen mé-ne nga koma kinókjoaya-najen it'aà ts'e kjondaà xitse xi Nainá tsibíndaàjiiin-ko jñà xita. Mìtsà kjoa ts'e kjotíxoma xi xojon tjít'aà, ts'éé Inima Tsjeè-la Nainá. Jè kjoa xi ts'e kjotíxoma sík'en-ná nga nguixkon Nainá, tanga jè Inima Tsjeè-la Nainá síkíjnakon-ná.

⁷Jè kjotíxoma xi kitjoé-la Moisés xi ndajo kitjeit'aà, kjoa biyaà j'iiko. Tanga k'e nga sa kitjoé ítjòn-la kjotíxoma jè, k'oaá s'ín ki'ya-la kjoa jeya-la Nainá. Jè Moisés, k'e nga j'iì-ne nga kiì mijín-jno nindod, jñà xita Israel mikii komà kiskod'an Moisés nga ñó ote ni'ín kji isén-la; tanga xi komà iskan, chaán kichijà xi ote kji isén-la. Tsà k'oaá s'ín kis'e-la kjoajeya, jè kjoa xi tjínè-la nga chija, ⁸isa jeya tjín kjondaà xitse xi tsjá-ná Nainá k'e nga tsjá-ná Inima Tsjeè-la. ⁹Nga jeya j'iì jè kjotíxoma xi kjoa biyaà tsibínè-ná, isaá ñó jeya kitasòn 'én xi nokjoàya-jen nga xita kixi síkítsajna-ná Nainá. ¹⁰Nas'ín ñó kis'e-la kjoa jeya jè kjotíxoma xi jye tsato, tanga mikii mangásòn-ko jè kjoajeya xi tjín-la kjondaà xitse; isaá ñó jeya tjína. ¹¹Tsà jè kjoa xi tíchijangui kis'e-la kjoa jeya, isaá jeya tjín kjoa xitse xi mì tí kii chija-ne nita kjé-ne.

¹²Nga tjíngod takòn-jen nga titsachiñá-lajen kjoa koi, k'oaá ma-ne nga mikii masobà-najen nga nokjoà-jen. ¹³Mìtsà k'oas'ín 'nè-jen koni kis'iin Moisés nga nikje tsibíjtsa isén-la, mé-ne nga jñà xita Israel mikii komà kiskod'an-ne nga jye tíchijangui xi ote kji isén-la. ¹⁴Tanga jñà xita Israel

kjòtájààjiin kjohítsjeèn-la. Skanda nàchrjein i'ndeí, k'e nga bíxkejiin Xojon-la Nainá xi tjí't'aa kjoa jchínga xi tsibíndaàjiin-ko xita, tákó k'oaá s'ín ma-la koni tsà nikje xoba kijtsa kjohítsjeèn-la. Ta jngoó it'aa ts'e Cristo koma tjáxin nikje jè. ¹⁵Skanda nàchrjein i'ndeí, jñà xita Israel, k'e nga bíxkejiin xojon xi kiskii Moisés, tákó k'oaá s'ín ma-la koni tsà nikje xoba tíjtsa'ma kjohítsjeèn-la. ¹⁶Tanga k'e nga jngoó xita síkjahatjija-la kjohítsjeèn-la nga fit'aa-la Na'èn-ná xi otixoma-ná, tjáxin-la nikje xoba xi tíjtsa'ma kjohítsjeèn-la. ¹⁷Nga jè Na'èn-ná, jè sobà-né xi Inima Tsjeè-la Nainá. Ya nánda tjina Inima-la Na'èn-ná, jñà xita títsajnandeí-né kjoa ts'e kjotixoma. ¹⁸Ngats'iaá jñà mì tì nikje xoba tíjtsa'ma-ne kjohítsjeèn-ná. It'aa tsaján k'oaá s'ín ngaya-la koni jngoó chitsín xi ma chitsejèn-yá xi okó kjoa jeya-la Na'èn-ná. Kjit'aa nàchrjein isa jeya tíhotsejèn koni kji Na'èn-ná nga jè Inima Tsjeè-la tísíkjatjija-ná.

Kó s'ín síhiseèn-ná jè 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo

4 Koií kjoa-la ngajen, mikii mahindaà inima-najen nga jè Na'èn-ná kjòhimakeè-najen nga xá ts'e kisingatsja-najen. ²Jyeé kichjaàxin-jen jñà kjoa ch'o xi tjí'ma, xi sísobà-najen; mikii chonachan-jen, ni mikii nikjatjija-lajen 'én-la Nainá. Ngui 'én kixi bènojmí-jen, mejèn-najen nga nguixkon Nainá ngats'iì xita kateexkon kjohítsjeèn-najen kós'ín 'nè-jen. ³Jè 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi nokjoàya-jen, jñà xita xi ya tíchijajiin kjoa ts'e jé-la, ta jñà-né xi tíjtsa'ma kjohítsjeèn-la nga mikii fiya-la. ⁴Jè xita neí xi tíhotixoma-la isò'nde nàchrjein i'ndeí, xi kos'ín tjina koni tsà nainá, jé bíchjoà xkon jñà xita xi mikii mokjeiín-la it'aa ts'e Cristo; nga jè bíjñò

kjohítsjeèn-la, mé-ne nga mikii skoé-ne kjoahiseèn-la 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'nó jeya tjina, nga jè Cristo xi okó kó kji xi nguì jè sobà Nainá. ⁵Ngajen, mìtsà tà it'aa tsajen nokjoà-jen k'e nga bènojmíya-jen 'én-la Nainá; it'aa ts'eé Jesucristo nokjoà-jen nga jè xi otixoma-ná. Ngajen, tà ch'indaá ma-jen nga ngajen nixá-nòjen, koií-né nga matsjacha-jen Jesús. ⁶Nainá, jè xi kitsò nga jè ni'ín kàtasíhiseèn i'nde nánda jñò choòn, tijè-né xi kisihiseèn jjiin inima-najen, mé-ne jñà xita xi kje'eií kohiseèn-la nga skoexkon kjoa jeya-la Nainá koni s'ín 'ya-la ts'e Cristo.

Mé-ne tíjngod-ne takoán nas'ín kjo'in titsanikjiaán

⁷Kjondaà jè xi 'nó tse chjí-la, yaá tíjiin yijo-najen. Tanga yijo-najen k'oaá s'ín ngaya-la koni tíjí ni'nde. Jè Nainá k'oaá s'ín kis'iin mé-ne nga 'ya-la nga jè nga'no xi 'nó ndaa tísíxájiin yijo-najen, it'aa ts'e Nainá nchrobá-ne; mìtsà it'aa tsajen nchrobá-ne. ⁸'Nó kjin ma-ne kjoa xi tjín-najen, tanga maá kítjokàjiin-jen. Tjín kjoa xi makájno-najen, tanga mikii mahindaà-jen. ⁹Fitjinguí kondraá-najen xita, tanga Nainá mikii tsjeiín takòn-najen; jñà xita beètoòn-najen, tanga mikii chíkjoa-la nga síkjesòn-najen. ¹⁰Nita nánda-ne nga onguí-jen, kjit'aa nàchrjein mejèn-la síik'en-najen xita koni s'ín komàt'in Jesús; tanga jè Nainá, jè xi mejèn-la nga it'aa tsajen kàta'ya-la nga jè Jesús xi tísíkjnakon-najen. ¹¹Ngajen xi titsajnakon-jen, kjit'aa nàchrjein tíjnat'aa chrañà-najen kjoabiyaà xi jè ngatji-la Jesús, mé-ne jè yijo-najen xi ma biyaà jcha-la kjoabinachon ts'e Jesús. ¹²Ngajen, kjo'iin titsanikjeiín-jen skanda mejèn-la xita síik'en-najen, tanga jñò kjoabinachon tísakó-nò.

¹³K'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: "Mokjeiín-na k'oaá ma-ne

nga kichjà.” Ngajen, k'oaá tís'ín t́jín iníma-najen it'aà ts'e 'én xi mokjeíin-najen, k'oaá ma-ne nga nokjoá-jen. ¹⁴Jè Nainá xi kisikjaáya-la Na'èn-ná Jesús it'aà ts'e kjoabiyaà, 'ya-nájen nga t́kooá kijchò nachrjein nga siikjaáya-najen koni s'ín jaáya-la Jesús. Ikjoàn ngats'iaá kjikò-ná ya nguixkon Nainá. ¹⁵Ngats'ìi kjoa koi, kjondaà tsajòn-nò, mé-ne isa kjin koma-ne xita xi tjoé-la kjondaà-la Nainá, nga t́kooa isa jeya kífna Nainá nga kjin ma xita xi tsjá-la kjondaà.

¹⁶K'oaá ma-ne mikii mahindaà iníma-najen; kixif kjoa yijo-najen tífehenguí-né; tanga Nainá, nachrjein nchijòn tísixitseyá iníma-najen. ¹⁷Jè kjo'in xi nikjeíin-jen i isò'nde, tà chibaa t́jín. Tà jngodò tjo oto. Tanga yaá sakó-najen kjondaà xi isa jeya t́jín xi mikii fehet'aà nita kjé-ne. ¹⁸Nga mitsà jña chitsejèn-lajen kjoa xi t́jín isò'nde xi tsejèn, jña chitsejèn-lajen xi mikii tsejèn xi ts'e Nainá. Kjoa xi tíma i isò'nde, kjoehet'aà-né, tanga jña kjoa xi mikii tsejèn, mikii kjoehet'aà nita kjé-ne.

Ni'ya xi t́jindaà-la Nainá ján ngajmii

5 Yijo-ná k'oaá s'ín ngaya-la koni ni'ya xi t́jín i it'aà nangui xi chiba nachrjein ma-la nga bixòña. Tsà kix-oña ni'ya jè, Nainá t́jindaà jngodò-la ni'ya ján ngajmii, xi t́jna nita kjé-ne, nga mitsà tsja xita kisindaà-ne. ²K'oaá ma-ne nga imaá fahatse-la iníma-ná i isò'nde nga jè xi mejèn-ná nga niton kit-sajnyaa ni'ya-ná ján ngajmii. ³Nas'ín sijna yijo-ná xi tsjach'á i'ndeí, Nainá tsjá ijngodò-ná xi yijo xitse. Jè iníma-ná mitsà chija, yijo xitseé koma. ⁴K'e nga tákó t́jnakon yijo-ná koni jngodò ni'ya xi ma bixòña, imaá fahatse-ná, maba-ná, mikii tsò takoán nga níkfjna ni'ya-ná. Majin-ná nga tjáxin-ná ni'ya jè, jè xi mejèn-ná nga kàtaxitseyá yijo-ná mé-ne nga yijo-ná xi ma biyaà jngodò k'aá jchija nga jè

kjoabinachon siikijne-la. ⁵Jè Nainá xi xó k'oas'ín tsibíndaà-ná kjo kitsjaà-ná Iníma Tsjeè-la mé-ne tjíkixi-ne kjoa nga iskan tsjá yije-ná koni s'ín kitsjaà tso'ba.

⁶Kjit'aá nachrjein k'oas'ín t́jngodò takoán it'aà ts'e Nainá kjo k'oaá s'ín t́jiin-ná, k'e nga tákó t́jnakon yijo-ná i it'aà nangui koni jngodò ni'ya nándá titsajnaá, kjiin titsajna-lá ni'ya-la Na'èn-ná ján ngajmii. ⁷K'oaá s'ín titsanjchá yijo-ná koni s'ín mokjeíin-ná it'aà ts'e Nainá, mi k'oaá s'ín mochjeén nga kos'ín sijchá yijo-ná koni s'ín beè xkoaán. ⁸T́jngodò takoán it'aà ts'e Nainá, isaá-la ndaa t́jín tsà síkijnaá yijo-ná, mé-ne nga ján kitsajnaakooá Na'èn-ná ngajmii. ⁹Koif kjoa-la nga ndaa síkitasoán koni s'ín sasén-la Na'èn-ná, a i titsajnaá it'aà nangui a xi ján titsajnaá ján ngajmii. ¹⁰Mochjeén-né nga ngats'iaá kijchoaá nguixkon nándá tíhotixoma Cristo nga k'oi-lá kindá nga jngodò jngoaá; tjoé-ná chjí-ná mé kjoa xi ki'né nga titsajnaá isò'nde, a ndaa ki'né, o xi ch'o ki'né.

'Én xi tsjá kjoa'nchán it'aà ts'e Nainá

¹¹Nga yaxkón-jen Nainá koni s'ín ok'in-la, k'oaá ma-ne bènójmí-lajen xita xi k'jeif, mé-ne kokjeíin-la it'aà ts'e Cristo. Nga nguixkon Nainá ndaa beèkkon-najen nga ndaa 'nè-jen, 'an k'oaá tís'ín mejèn-na nga t́kooa jñò jyeé ndaa yaxkon-nájen. ¹²Mitsà 'mì-nòjen nga t́jin ndaa níkitajna-nájen yijo-najen tanga jè xi mejèn-najen nga tsja kátama-nò it'aà tsajen, mé-ne koma kinókjoa-là jña xita xi t́jñà ndaa síkitajna-ne yijo-la koni s'ín tsejèn-la, tanga jè iníma-la mikii ndaa síkindá. ¹³Tsà ská-najen, koi-né nga Nainá níxá-lajen, tsà ndaa t́jín kjohítsjeèn-najen, kjondaà tsajòn-nò nga jñò níxá-nòjen. ¹⁴Jè kjoatjòcha-la Cristo jè kitsobà'ño-najen nga ma fiko-najen koni s'ín mejèn-la, k'oaá t́jín

kjohítsjeèn xi kjòchiya-najen nga jngod xita k'en ngajo-la ngats'iì xita xi tjín isò'nde, k'oaá komà-ne nga ngats'iì xita k'en. ¹⁵ Jè Cristo k'en ngajo-la ngats'iì xita xi tjín isò'nde, mé-ne jñà xita xi títajnakon mì tì k'oaá s'ín sùjchá-ne yijo-la koni s'ín mejèn-la yijo-la. K'oaá s'ín sùjchá yijo-la koni s'ín mejèn-la Cristo nga jè k'en ngajo-la koa jaáya-la it'aà ts'e kjoabiyaà.

¹⁶ I'ndeì mì tì kù k'oas'ín nìkítjeèn-najen it'aà ts'e xita xi kjeíí kós'ín tsejèn, kò kjoàn, koni s'ín s'ín jñà xita isò'nde. K'e nga sa ítòn k'oaá s'ín kinìkítjeèn-jen, jè Cristo, tsà taxkì xita isò'nde-nè. Tanga i'ndeì mì tì k'oaá s'ín nìkítjeèn-najen. ¹⁷ Jngod xita, k'e nga Cristo tijnako, xita xitse-né it'aà ts'e Nainá. Jè kjoa jchínga jyeé tsato, jyeé kjòxítseya yije.

¹⁸ Ngats'iì kjoa koi it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne, nga it'aà ts'e Cristo kichibàndaà-ná kò Nainá. Kò jè Nainá kitsjaà-najen xá nga koma kénojím-jen kós'ín kjoóndaà-ne xita kò Nainá.

¹⁹ It'aà ts'e Cristo kisixá Nainá nga kisikjoóndaà-ne xita isò'nde. Mì tì kù kindà kis'iin-ne jé-la jñà xita. Kò kitsjaà-najen xá nga bènojím-jen kós'ín ma nga chibàndaà-ná kò Nainá. ²⁰ K'oaá ma-ne ngajen síkasén-najen Cristo nga nokjoà ngajo-lajen. K'oaá ngaya-la koni tsà jè Nainá tìbítisi'ba-nò. It'aà ts'e Cristo bitsi'bà-nòjen: jchibàndaàkò-nò Nainá. ²¹ Cristo, mìtsà jé tsohótsji; tanga xi kjondaà tsaján, Nainá, jé tsohònè yije-la ngats'iì jé xi tjín isò'nde, mé-ne it'aà ts'e Cristo, xita kixi komaá nga jè Nainá sùkixiya-ná.

6 Ngajen, xi Nainá nìxát'aà-lajen, bítsi'ba-nòjen, kjondaà xi tsjá-nò Nainá, ndaà tìkjeén. ² Nga jè Nainá, k'oaá tsò:

Kì'nchrè-lè k'e nga ndaà chiba-la kjòchjeén-lè kjondaà-na,

tsohósikóó-lè, jè nachrjein k'e nga tíchiñá-la nga kitjoiin kjo'in.

I'ndeì, jñò, ndaà tiná'yaà. Jyeé ijchò nachrjein ts'e kjondaà-la Nainá nga kítjokàjñòd kjo'in.

³ Nimé kjoa xi ch'o 'nè-jen xi síkíts'ón-jìin-la xita xi kjeíí, mé-ne jè xá-la Nainá xi jìn títse'nè-jen mì yá xi ch'o kichajino-la. ⁴ Nita mé kjoa xi 'nè-jen, ndaà onguúko-jen yijo-najen mé-ne jñà xita skoé-ne nga chi'nda-la Nainá 'mì-najen, nga 'nó tjín-najen kjoatsetakòn, 'nó ndaà chikjoako-najen kjoa ts'e kjo'in, kò tíchijat'aà-najen mé tsojmi xi kochjeén-najen, koa chjá tíma-najen kjoa xi fhotojiin-jen, ⁵ nga tísat'é-najen, nga ndayá tìnikjas'en-najen, nga ngajen binchaàtsji-lajen kjoasiì naxandá, nga 'nó nixá-jen, kò mìkù tsafé-jen, skanda bìtsajna kjinchrá-nájen. ⁶ Tanga nguì tsjeé titsanijchá-jen yijo-najen; ndaà machiya-najen nita mé kjoa-ne; tjín-najen kjoatsetakòn kò kjondaà it'aà ts'e xita; kò jè Inima Tsjeè-la Nainá tísxájiin inima-najen; kò nguì kóò inima-najen nga tjín-najen kjoatjòcha. ⁷ Bènojím-jen 'én xi kixi tjín. Tjín-najen nga'ñò-la Nainá. Jñà kjoa kixi xi 'nè-jen, k'oaá ngaya-la koni jñà kicha xi kò ngaskón kò kixi mochjeén. ⁸ Tjín xita xi beèxkón-najen, tìkoa tjín xi mìkù beèxkón-najen. Sakoá ndaà chja it'aà tsajen, sakoá majin. Tjín i'nga xi xita ndiso tsò-najen tanga ngajen 'én kixi nokjoá-jen. ⁹ Tjín i'nga xi k'oas'ín siko-najen koni tsà mìkù beèxkon-najen, tanga tjín xi beèxkon-najen. K'oaá s'ín beèhikon-najen koni tsà jyeé k'en-jen, tanga titsajnakon-nájen. Tsjá-najen kjo'in jñà xita tanga mìkù biyaà-jen. ¹⁰ K'oaá s'ín ko'an-najen koni tsà ba tjín-najen, tanga ngajen tsja tjín-najen. Tsò-najen nga xita ima-né, tanga it'aà tsajen, kjin jchán xita tísakó-la kjondaà ts'e inima-la. Nimé xi tjín-najen, tanga

nguixkon Nainá, t́jín yijeé-najen n̄ta mé-ne.

¹¹Jñò 'ndseé xi Corinto tsajòn, jyeé kinokjoà kixi-nòjen; ngui koó in̄ma-najen matsjacha-nòjen. ¹²Ngajen, mìtsà bixkon-nòjen kó tsò kjoh̄tsjeèn-la in̄ma-najen, jñò-nó xi bixkoòn kó tsò kjoh̄tsjeèn-la in̄ma-nò. ¹³K'oaá s'ín chjà-nò koni tsà ixti-na xan-nò, jñò, k'oaá t̄s'ín t'een koni s'ín 'nè-jen, nga ko in̄ma-nò titsjacha-nájen.

Tinchat'aaxìn-là kjoa ts'e jé

¹⁴Jñò, xi mokjeiín-nò it'aà ts'e Cristo, kì jñà x̄ita xi mìkiì mokjeiín-la n̄ngàsòn-ko kjoh̄tsjeèn-nò. ¿A komaá kongàsòn-ko jngodò x̄ita xi t́jín-la okixi ko jngodò xi tsjìn-la okixi-la Nainá? ¿A komaá ya kitsajnajñaá ñánda jñò choòn nga t́jín kjoa iseèn? ¹⁵¿A komaá ndaà kjiko x̄ikjín, jè Cristo ko x̄ita neif? T̄ikoáa mìkiì koma ndaà kjiko x̄ikjín jngodò x̄ita xi mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo ko jngodò xi mìkiì mokjeiín-la. ¹⁶Mìkiì koma ya sijnaya ni'ya ingo-la Nainá jñà xkósòn xi nainá tsò-la x̄ita. Nga jñá-ná xi 'mì-ná ni'ya ingo-la Nainá xi t́jnakon. Koni s'ín kitsò Nainá it'aà ts'e x̄ita xi mokjeiín-la, tsò-né:

'An, yaá kótijnakoaa naxandá-na, t̄ikoáa yaá kojmejiìn-la.

'An-ná xi Nainá kitso-na koa jñà koma x̄ita naxandá-na.

¹⁷Nainá k'oaá kitsò nga kiichjajiìn-la x̄ita naxandá-la:

Titjokàjiìn-là jñà x̄ita xi mìkiì mokjeiín-la it'aà ts'an,

koa tinchat'aaxìn-là.

Nimé kjoa chingajñòdò xi t́jé t́jín nga nguixkoaàn,

mé-ne nga 'an koma skoétjò-nò.

¹⁸'An-ná xi skoétjò-nò koni jngodò Na'èn, jñò koma ndí ixti x̄in-na ko ndí ixti íchjín-na,

k'oaá tsò Na'èn-ná xi ta jè tajngodò xi 'ñó tse nga'ñó t́jín-la.

7 Jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, k'oaá t́jín kjondaà xi tsjá-ná Nainá koni s'ín kitsjaà tso'ba. K'oaá ma-ne kinchat'aaxìn-là ngats'iì kjoa xi t́jé t́jín xi síkits'ón yijo-ná ko in̄ma-ná, mé-ne tsjeè kitsajnaá nga nguixkon Nainá. Ndaà jchaxkoán Nainá mé-ne nga kjit'aá nachrjein isa tsjeè sijchá yijo-ná.

Mé-ne tsja ma-la Pablo kjoa xi s'ín x̄ita Corinto

²Chjoétjò-nájen nga ko in̄ma-nò. Ngajen, niyá x̄ita xi ch'o n̄ko-jen; ni saá yá x̄ita n̄k'ón-jen, ni saá jngodò x̄ita chonachan-lajen. ³K'e nga k'oas'ín t̄ixan-nò, mìtsà mé kjoa xi ch'o t́jín t̄ihonè-nò; jyeé k'oa kixan-nò nga sa ítjòn, kjit'aá nachrjein nga matsjacha-nòjen, nas'ín kiyá ko tsà titsajnakoaán, koó in̄ma-najen nga matsjacha-nòjen. ⁴Ngui 'én kixí xi t̄ichjàko-nò; 'ñó matsja-la in̄ma-na it'aà tsajòn. 'Nó t́jín-na kjojetakòn ko taxki tsjaá ma-la in̄ma-na, nas'ín tse kjo'in t́jín-najen.

⁵K'e nga j'iì-jen i nangui Macedonia, nimé xi komà kinikjaya-jen. 'Nó kinikájno-jen; x̄ki xi ján kis'e-najen kjoasiì, koa ya ijiìn in̄ma-najen 'ñó kisinchaàxkón. ⁶Tanga Nainá síjehikon-né x̄ita xi indaà t́jín ikon; kisìjehikòn-najen k'e nga j'iì Tito. ⁷Mìtsà tà koi kjoa-la nga j'iì Tito, jè-né nga jè, t̄ikoáa tsja t́jín-la xi it'aà tsajòn. Tsibénojmí-najen nga jñò, 'ñó mejèn-nò nga jchaxkon-nájen. K'oaá t̄i kitsò-najen nga ba titsajnaá koa makájno-nò it'aà ts'an. K'e nga ki'nchrè 'én koi, 'an, isaá ndaà kjòtsja-na.

⁸Jñò, nas'ín tà kjoaba tsohotsjì-nò k'e nga kisikasén ítjòn-nò xojon, i'ndeì, mì t̄i kii t̄isikájno-na. Nga sa ítjòn kisikájnoa nga kisikasén jngodò-nò xojon, koií kjoa-la nga kisibaá chiba nachrjein-nò. ⁹Tanga i'ndeì, matsja-la in̄ma-na, mìtsà koi nga kjoaba kis'e-nò kjoa ts'e xojon, koi-né nga it'aà ts'e Nainá kinikájno

jé-nò nga mì tì jé chinchàatsji-nò. Jñò, k'oaá s'ín kjòba-nò koni s'ín mejèn-la Nainá. K'oaá ma-ne nga nímé kjoa ch'o kisakò-nò it'aa tsajen. ¹⁰ Jè kjoaba xi s'e-ná koni s'ín mejèn-la Nainá, jè síxájiin iníma-ná nga níkájnoaá jé-ná nga mì tì jé binchaatsji-ná mé-ne nga koma kitjokàjñaá kjo'in; kò mitsà mé xi iskan síkájnoaá. Tanga jè kjoaba xi tsjá-ná isò'nde nga mikù mokjeiín-ná it'aa ts'e Nainá, jé síxájiin iníma-ná nga kjoa biyaá fikò-ná. ¹¹ Tanga tikítsjeèn ngats'ìi kjondaà xi ki'nè ta koi kjoa-la nga kjoaba kisakò-nò it'aa ts'e Nainá. I'ndei titsajnandaà-nò nga s'een kjoa xi tjinè-nò nga sikitasòn; k'oaá s'ín titsahokoò yijo-nò nga nímé jé tjin-nò; majticha-nò kjoa ts'e jé; i'ndei tsakjoòn-chaà Nainá; mejèn-nò nga jchaxkon-ná; makájnoò-nò it'aa ts'an; k'oaá komà-ne nga kits'ìi-là kjo'in jè xita xi tsohótsji jé. Ngats'ìi kjoa koi koni s'ín ki'nè, k'oaá s'ín 'ya-la nga mitsà ngats'ioò tjin-nò jé. ¹² 'An, koni s'ín kiskù-nò xojon carta xi kisikasén-nò, mitsà jè tiskítsjeèn it'aa ts'e xita xi tsohótsji jé; ni mitsà it'aa ts'e xita xi kits'on kisikasén-nò xojon. Jè-né nga tijnò ki'ya-nò nga nguixkon Nainá nga kixí kjoa nga tjòcha 'ya-nájen. ¹³ Maje takòn-nájen ngats'ìi kjoa xi ki'nè.

Mitsà ta koií kjoa-la nga maje takòn-jen it'aa ts'e kjoa koi; isa 'nó matsja-nájen nga ki'ya-jen Tito nga 'nó tsja tjin-la, koií kjoa-la nga ngats'ioò kinitsjakoo. ¹⁴ 'An, jyeé kos'ín ndaà kisikítsajna-nò nga nguixkon Tito koni kixan-la. Jñò, nímé kjoa tjin xi ch'o kinikjna-ná. Koni s'ín nga ngats'ìi 'én xi ki'mi-nòjen, nguì 'én kixi-né, k'oaá tis'ín kixi itjo koni tsò 'én xi kixan-la Tito nga ndaà kisikítsajna-nò. ¹⁵ Tito, isaá 'nó ndaà matsjakeè-nò k'e nga bítsjeèn-la nga ngats'ioò ndaà kinikitasòn-là kò ndaà kichjoétjò k'e nga ijchòkon-nò, koa 'nó ndaà kiyaxkón. ¹⁶ I'ndei, it'aa

tsajòn ma'nót'aa takoàn nita mé kjoa-ne, k'oaá ma-ne nga matsja-la iníma-na.

Mé kjoa-ne nga ton maxkó-ne

8 Ndí 'ndsé kò tichjaá, mejèn-na nga kátasijiin-nò kjondaà-la Nainá xi okó ijiin naxandá-la Cristo xi títajna ya nangui Macedonia. ² Nas'ín 'nó tse kjo'in nchihotojiin tikoa t'ya-la nga 'nó matsja-la. Nas'ín 'nó xita ima, jña tsojmi xi tsjá kjotjò-la Nainá, kò iníma-la tsjá koni tsà 'nó xita nchiná. ³ 'An, tibe-ná nga koo kjotsja-la tsjá ton xi kjotjò ts'e Nainá koni kji bijchó nga'nó-la, saà k'oaá skanda tsjásòn-né koni kji bijchó nga'nó-la. ⁴ Jña xita koi, 'nó tsibítsi'ba-nájen nga mejèn-la nga tikoa síikasén-la ton kjotjò jña xita naxandá-la Cristo jè i'nde nánda kochjeén-la. ⁵ Jña xita koi, isaá tsato kitsjaà koni s'ín titsachiñá-lájen. Ítjòn nangui kisikítsajna-la Nainá iníma-la, ikjoàn, k'oaá ti s'ín kis'iin it'aa tsajen koni s'ín mejèn-la Nainá. ⁶ K'oaá ma-ne bítsi'ba-lájen Tito koni s'ín tsibíts'iaako xá xi kitjoé-la k'e nga sa ítjòn, k'oaá tis'ín kátasíkjehet'aa-ne nga kátíxkò ton kjotjò xi jñò 'biò. ⁷ Tanga jñò, 'nó ndaà 'nè-nò ngats'ìi kjoa xi 'nè nga ndaà mokjeiín-nò, nga ndaà nokjoà, nga ndaà tjin-nò kjoa chjine, nga titsajnandaà nga mejèn-nò sichját'aa nita mé kjoa-ne, nga tjin-nò kjoatjòcha nga it'aa tsajen komà-nò. Koni s'ín 'nè yije kjoa koi, k'oaá tis'ín tikatonè-là jè kjotjò xi 'biò.

⁸ Mitsà k'oas'ín tixan-nò koni tsà jn-goò kjotixoma títajna-nò. Jè xi mejèn-na nga skoeè a nguì kixí kjoa nga tjin-nò kjoatjòcha koni s'ín tjin-la xita xi kjeif nga titsajnandaà nga tsjá kjotjò-la. ⁹ Jñò, jyeé 'yaà kjondaà-la Jesucristo xi otixoma-ná. Xita imáá kis'iin yijo-la xi kjondaà tsajòn, nas'ín ts'e yije-né ngats'ìi tsojmi xi tjin, mé-ne jñò tjoé-nò kjoa nchiná xi tjin-la.

¹⁰ Tsjaà jngodò-nò kjohítsjeèn it'aà ts'e kjoa jè. Kochjeén-nò nga ndaa sikitason koni s'in tsibits'iakoo jè nó xi tsato nga kits'ioò ton xi kjetjò ts'e Nainá. K'oas'in ki'nè nga ko kjotsja-nò kits'ioò. ¹¹ I'ndeí, tákó k'oaa s'in t'een koni s'in tsibits'iakoo. K'oaa s'in tikjehet'aà koni s'in kjòmejèn-nò nga sa ítjòn. K'oaa kji tjioò koni kji bijchó nga'ño-nò. ¹² K'e nga jngodò xita xi tijnandaà nga ko inima-la mejèn-la tsjá, k'oaa kji kàtatsjá koni kji ma xi s'in, mitsà tsato t'ínijé-la. Nainá mitsà tsato síjé koni kji ma xi 'nè.

¹³ Mitsà koi kjoa-la nga kjo'in s'e-nò nga sichját'aà-lá xita xi kje'eií, jè-né nga ngásòn ngáya s'e-ná mé xi mochjeén-ná. ¹⁴ I'ndeí, jña xita koi, tsjin-la mé xi mochjeén-la, tanga jñò, tjin-nò. K'e nga kje'eií nachrjein, jña xita koi, s'eé-la mé xi mochjeén-la, ko jña kosiko-nò k'e nga jñò tsjin-nò. K'oaa s'in ngásòn ngáya s'e-ná mé xi kochjeén-ná. ¹⁵ K'oaa s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: "Jè xi kjin tsibíxkó, nimé tsiningui-la, koa jè xi chiba tsibíxkó, nimé kisichjaat'aà-la."

Kós'in komà nga kinikasén Tito ján Corinto

¹⁶ Ndaà chjí-la Nainá nga k'oas'in tsibjijn inima-la jè Tito nga tikoa kisikájno it'aà tsajòn koni s'in 'an kisikájnoa. ¹⁷ Kixíí kjoa jè Tito kòkjeiín-la koni s'in tsibit'ín-la; tikoa jè, 'ño mejèn-la nga kiikon-nò; ikoón xi kitsò nga kjikon-nò. ¹⁸ Jè Tito tífikò jngodò 'ndseé xi ndaa síkijna ngats'ii xita naxandá-la Cristo xi tjin nita nanda-ne; nga jè 'ndseé ndaa chjaya 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹⁹ Mitsà tà koi kjoa koi, tikoaá jña naxandá-la Cristo jaajijn jè 'ndseé nga koahijtako-najen nga onguiko-jen ton kjetjò-la Nainá xi ngajen titsabíxkó-jen mé-ne jè Na'èn-ná jeya kijna, tikoa skoe jña xita nga koó inima-najen síchját'aà-lajen xita. ²⁰ K'oaa ma-ne nga mí yá xita kichjajno-najen kós'in koch-

jeén ton xi tse tímaxkó. ²¹ K'oaa s'in binè-lajen yijo-najen kjoa xi ndaa tjin nga nguixkon Nainá ko tikoa nguixkon xita.

²² Tito, tikoaá báhijtako òjngodò 'ndseé xi xki xi ján ki'ya-jen nga 'ño binè-la yijo-la nga kjin xá ma-la. Tjin kixi-né i'ndeí, isaá ndaa binè-la yijo-la nga síchját'aà-nò nga isaá ndaa beè takòn-nò. ²³ Jè Tito, amigo ts'an-ná nga 'aán sixáko-na xi kjondaà tsajòn. Jña xita 'ndseé xi i'nga, jña naxandá-la Cristo xi tjin nangui Macedonia jña kisikasén; nga it'aà ts'e xita 'ndseé koi, jè Cristo jeya bijna. ²⁴ Takó-là xita koi kjoatjòcha xi tjin-nò, takó-là kjondaà xi tjin-nò koni s'in jye okixan-la jña xita 'ndseé koi, mé-ne nga skoe-ne jña naxandá-la Cristo xi i'nga nga kixi kjoa.

Mochjeén-né nga sichját'aà-lá xita-la Cristo xi kje'eií

9 Jè kjoa ts'e nga'ño xi maxkót'aà-la jña xita tsjeè-la Nainá xi kochjeén-la jè nga'ño, mí tí kii mochjeén-ne nga 'an skiù-isa-nò. ² Be-ná nga titsajndaà nga mejèn-nò sikitason. K'oaa xan-la jña xita xi nangui Macedonia ts'e nga jñò xi Acaya tsajòn, titsajndaà-nò skanda jè nó xi tsato nga mejèn-nò sikasén nga'ño. K'e nga ki'lnchré jña xita Macedonia koni s'in titsa'nè, kjin ma-ne xi matsja-la it'aà tsajòn tikoaá kjòtsja-la nga mejèn-la síchját'aà. ³ Koií xá tsikasén-nò jña 'ndseé koi, mé-ne 'an mí ch'o kótijna-na tsà koi nachrjein-la tsà ta 'én ndiso koma-ne koni s'in ndaa síkítsajna-nò it'aà ts'e kjoa koi, mé-ne jñò titsajndaà koni s'in kixan. ⁴ Kós'in koma-ne tsà koi nachrjein-la kjiko i'nga-na xita Macedonia. K'e nga kijchò skoe-nò nga kje'e kii titsajndaà nga'ño xi sikasén. Tsà k'oas'in koma kjoa koi, ngajen kosobá-najen, ko jñò, isaá 'ño kosobà-andò. Nga ngajen, it'aà tsajòn 'ño ndaa níkítsajna-nòjen. ⁵ Koií kjoa-la k'oaa s'in tsikítsjeèn nga tsibitsi'ba-la

jñà 'ndseé nga kisikasén ítjoàn, mé-ne nga kàtikon-nò koà kàtasíchjât'aà-nò nga kàtíxkóko-nò ton kjotjò xi jye k'oas'ín kits'ioð ndsobaà, mé-ne k'e nga jye tijnandaà kjotjò-nò jcha-la nga ijin inima-nò inchrobàjiin-ne; mìtsà kjo'ño koma-nò.

⁶Tíkítsjeèn jè 'én xi tsò: Jè xi chiba tsojmi bítje, chibaá tsojmi majchá-la; jè xi tse tsojmi bítje, kjin tsojmi majchá-la. ⁷Nga jngoð ijngod, k'oá kji kàtatsjá koni kji kosòn-la inima-la. Mìtsà ko kjoba-la nga tsjá, ni mìtsà kjo'ño koma-la, nga Nainá tsjakeè-né xi ko kjotsja-la tsjá. ⁸Nainá koma-la tsjá yije-nò kjondaà xi tjin-la, mé-ne nga kjit'aà nachrjein s'e yije-nò xi mochjeén-nò, skanda kininguí-nò mé-ne koma sichjât'aà ts'e xá xi ndaà tjin. ⁹K'oá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò:

Kisika'bí-la xita ima nga kitsjaà-la mé xi mochjeén-la.

Kjoakixi-la, mìkiì kjoehet'aà nita kjé-ne.

¹⁰Nainá tsjá tje-la tsojmi xi sitje, tíkoa tsjá tsojmi xi chineé. Tsjá yije-nò xi mochjeén-nò nga kítjee; tíkoaá síjchá tsojmi xi bitjee. Kjin skoya kjondaà sakò-nò k'e nga ko kjoakixi-nò 'bioð kjotjò-nò. ¹¹Jñò, s'e yije-nò ngats'iì kjoa nchiná xi tjin, mé-ne nga ko kjondaà-nò ma sichjât'aà-la xita xi kje'íí, nga síkasén-la kjotjò xi ngajen onguiko-jen. K'e nga tjoé-la jñà xita 'ndseé, tsjá-la kjondaà Nainá. ¹²Jñà tsojmi kjotjò xi titsanikasén-la jñà xita 'ndseé, mìtsà ta koi kjoa-la nga kochjât'aà-la mé xi chija-la, tíkoa koií-né nga isa kjin koma xita xi tsjá-la kjondaà Nainá. ¹³Jñà xita koi, k'e nga tjoé-la tsojmi kjotjò, jeya síkijna Nainá. K'oá s'ín skoe-ne nga kixí kjoa nga jñò níkitasòn-nò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín mokjeiín-nò. Jñà xita koi skoexkón Nainá ít'aà ts'e tsojmi kjotjò xi 'biì-la ko xi 'biì-la jñà xita xi kje'íí. ¹⁴Koó

inima-la kichjat'aà-la Nainá ít'aà tsajòn, nga 'ño tse kjondaà tísakò-nò xi tsjá-nò Nainá. ¹⁵Jndaà chí-la Nainá nga 'ño tse kjondaà tsjá-ná, skanda tsjin-ná 'én kós'ín k'oi-lá kjondaà!

Kó tsò Pablo nga chjatjì xá-la nga chí'nda-la ma Cristo

10 'An xi Pablo 'mì-na, bitsi'bà-nò ít'aà ts'e Cristo xi tjin-la kjondaà, ko xi indaà tjna inima-la. Tjin xita xi tsò-na nga ima kjoa xó s'iaàn k'e nga ya tijnajiin-nò, ko 'ño xó ts'en s'iaàn k'e nga kjiin tijnna. ²Tíkoa bitsi'bà-nò k'e nga kjikon-nò, jñò, ítjòn jchibàya-nò kjoa xi tjin-nò, mé-ne k'e nga kijchoa, kì kii binè-nájen nga 'ño kichjàkooa jñà xita xi k'oas'ín nchitsò nga k'oá s'ín títsa'nè-jen koni s'ín xi taxki xita isò'nde. Tanga 'an, tijnna ndaà-ná nga kojtikooa jñà xita xi chajno-najen. ³Kixí kjoa nga xita isò'nde 'mì-najen, tanga mì k'oas'ín bixkán-jen koni s'ín kjaán jñà xi taxki xita isò'nde. ⁴Kicha xi níkjeén-jen, mìtsà kicha ts'e isò'nde. Nga'ño ts'e Nainá-né xi ma-la síkixòña nga'ño-la xita neíí xi bíchjoà ikòn-la 'én-la Nainá. ⁵Níkixòña-nájen ngats'iì kjohítsjeèn xi ch'o tjin ko kjoa 'nga takòn xi kondra ts'e kjoachjine-la Nainá. Ndobà'ño-nájen ngats'iì kjohítsjeèn mé-ne koma kítasòn-la Cristo koni s'ín mejèn-la. ⁶Titsajnandaà-nájen nga k'oi-lajen kjo'in xita nita mé kjoa-ne xi mìkiì ndaà bitasòn-la, k'e nga jye jcha-la nga jñò kixi níkitasòn.

⁷Jñò, tà k'oá s'ín chítsejèn-la koni s'ín 'ya-la jñà xita. Tsà tjin i'nga xita xi tsò-la yijo-la nga jè Cristo kisikasén, ndaà kàtasíkítsjeèn, tíkoa ngajen jè sobà Cristo kisikasén-najen. ⁸Mìkiì masobà-na nga ndaà síkijna yijo-na ít'aà ts'e kjotixoma xi kisingatsja-najen Cristo mé-ne koma sichjât'aà-nò nga isa 'ño kítsajnaà; ko mìtsà koi-ne nga 'an sikits'ón-jiin-nò. ⁹Majin-na nga k'oas'ín síkítsjeèn nga 'an

mejèn-na binchaxkón-nò k'e nga xojon tìsikasén-nò. ¹⁰Tjín i'nga xita xi tsò: "Xojon-la, 'nó jchán tjín, 'nó tichja, tanga k'e nga i tijnajin-ná mitsà 'nó xkón kji. 'En xi chja, mì yá xi ndaà beèxkón." ¹¹Jñà xita xi k'oa tsò, ndaà kàtasíkítsjeèn koni tsò xojon xi nikasén-jen k'e nga kjiin titsajna-jen. K'oaá tìs'ín s'en-jen k'e nga ya tìtsajnajin-nòjen.

¹²Kixí kjoa, ngajen, majin-najen nga siingásòn-kjòoko-jen jñà xita xi tì yijo-la ndaà síkítsajna-ne. Jñà xita xi k'oas'ín s'ín, xita tòndò-né. Tsjin-la kjohítsjeèn nga tì chiba ts'eé síchiba-ne yijo-la. Tikoá tì xíkín síchibakjòò-ne. ¹³Ngajen, mikì síkatonè-lajen chiba-la nga ndaà síkítsajna-jen yijo-najen. K'oaá kji koni kji tsjá chiba Nainá it'aà ts'e xá-najen. Jè Nainá kitsjaà-najen xá xi ijchòko-nòjen skanda ján Corinto. ¹⁴Kò tsà mì-là ngajen ijchò íjtòn-jen, kixí kjoa kinikatonè-lajen chiba-la i'nde koni kji kitjònde-najen. Tanga ngajen-nájen xi ijchòko íjtòn-nòjen 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹⁵Mitsà jin ndaà níkítsajna-jen yijo-najen it'aà ts'e xá xi nchis'ín xita xi k'jeíí. Mitsà tìtsanikatonè-lajen chiba-la koni kji xá xi oko-najen. Chiñàkjoa-nájen, koni s'ín isa 'nó ndaà kòkjeíín-nò, kò isáá kotseya xá xi tìtsa'nè-jen. Tanga ta k'oaá kji síxá-jen koni s'ín tjen chiba-la. ¹⁶K'oaá s'ín kénójmíya-jen 'én ndaà-la Nainá jñà naxandá xi fi-isa nándá kijna naxandá tsajòn. Tanga mì ya kitjás'en-jin-jen i'nde nándá jye nchisíxá xita xi k'jeíí nga mì jin ndaà síkítsajna-jen yijo-najen xá xi nchis'ín xita xi k'jeíí.

¹⁷Jè xi jeya síkíjna yijo-la, ta saá Nainá jeya kàtasíkíjna. ¹⁸Mitsà jè xi ndaà bitjongui xi tì yijo-la ndaà síkíjna-ne it'aà ts'e mé kjoa xi s'ín. Jè Nainá xi k'oa kítso tsà kixí kjoa nga ndaà xita.

Pablo, jè xi ngui xita-la Cristo nga jè tsibixáya-la

11 T'een kjondaà, tìnáya jngòò tjò-ná; k'oaá s'ín tichjàko-nò koni jngòò xita xi mì ndaà tijná kjohítsjeèn-la. Kàtas'e-nò kjoatsejta. ²Koni s'ín makájno-la Nainá, 'an, k'oaá tìs'ín makájno-na it'aà tsajòn nga mì k'jeíí xita konguí't'aà-là. Ta jngòò x'in tsibindaajin-kò-nò nga siingatsja-nò, jè Cristo. 'An mejèn-na nga tsjeé siingatsja-nò Cristo koni jngòò tsòti xongó. ³Tanga tsakjòòn-ná tsà k'oas'ín komat'ion koni komat'in Eva nga kiskoònachan-la jè ye, tsà ya kít'són-jin kjohítsjeèn-nò nga kìnchat'aàxin-lá jè kjoatjòcha kixí xi tjín-nò kò Cristo nga mì tì tijnngòò-ne takòn nga onguít'aà-là. ⁴Nga bì'nde-là nga k'jeíí xita bijchókon-nò xi k'jeíí tsò 'én xi okóya-nò it'aà ts'e Jesús koni tsò 'én kixí xi jin bènójmí-nòjen, kò mokjeíín-nò nga chjoéjtjò jngòò iníma xi k'jeíí xi mitsà jè Iníma Tsjeè-la Nainá xi jye kichjoéjtjò. Tikoá, mokjeíín-nò nga k'jeíí tsò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi bènójmí-nò koni tsò xi kòkjeíín-nò nga sà íjtòn. Nga ndaà sasén-nò nga jñà na'yà-là xita koi. ⁵'An, mitsà isa nangui tijná-la jñà xita xi 'mì-là jñò nga isáá 'nga tìtsajna-la jñà xita xi tsibixáya-la Cristo. ⁶'An, nas'ín mikì ndaà ma-na chjà, nímé kjohítsjeèn chijat'aà-na xi it'aà ts'e 'én-la Nainá. Jñò, jyeé ndaà 'yaà, 'an, nita nándá nga tijná, k'oaá s'ín tsakòò-nò.

⁷¿A ch'óo kis'iaàn nga tsakòòya-nò 'én ndaà-la Nainá nga nímé kisikíhjí-nò? Nangui tsohótijnako-nò skanda kisihíma-ná yijo-na mé-ne jñò isa 'nga kisikítsajna-nò. ⁸Jñà xita naxandá-la Cristo xi xìn i'nde-la kisichját'aà-na nga tsachrjekájno-la ton mé-ne komà kisixáko-nò nga tsibenójmí-nò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ⁹K'e

nga tshóhíjnakò-nò, nìyá xi kisíjti-là mé xi kichiját'aà-na. K'è nga mé tsojmi xi kjòchjeén-na, jñà xita 'ndsee xi j'i-ne nangui Macedonia kitsjaà-na. Nga majin-na nga chjá koma-nò. Nachrjein xi fi-isa, tákó k'oaá s'iaàn. ¹⁰ Nguì koó kjoakixi-là Cristo koni tixan-nò nga mi yá xi kotichjoà-na kóhokji nangui Acaya nga ndaà síkíjna yijo-na kjoa xi tis'iaàn nga mi tòn kisijé-nò. ¹¹ ¿Mé-ne k'oa xan-na nga chjá? ¿A koi-né nga mikii matsjake-nò? Tíbeè Nainá, 'an ñó matsjake-nò.

¹² Tanga tákó k'oaá s'iaàn koni kisikò-nò nga sa íjtòn nga nímé kisijé-nò mé-ne nga mikii tsjaà'nde-là nga kitso jñà xita xi mejèn-là nga jeya síkítsajna yijo-là nga k'oaá tis'in nchis'in koni ngajen. ¹³ Xita koi, xita ndiso-né. Mìtsà kixi kjoa nga xita xi jè Cristo tsibíxaya-là. Ta konachan-né nga síkijatjìya-là yijo-là koni tsà jè Cristo tsibíxaya-là. ¹⁴ Kjoa koi, mìtsà kjoa xitse; tije-ne xita neii síkijatjìya-là yijo-là koni jngoò àkjale-là Nainá xi ote kji. ¹⁵ Mìtsà xkón tjin, xó k'oaá koma-ne nga jñà xita xi síxá-là jè xita neii, k'oaá s'in síkijatjìya-là yijo-là koni tsà xita xi bénojmi 'én kixi-là Nainá. Xita koi k'è nga kjoehet'aà nachrjein-là, k'oaá s'in komat'in koni s'in tjin kjoa ch'o xi nchis'in.

Mé kjoa-ne nga jeya síkíjna yijo-là Pablo

¹⁶ Jngoò k'a k'oa tixan-nò, kì k'oaá s'in níkítsjeèn nga mikii ndaà tjin kjohítsjeèn-na. Tsà k'oa s'in síkítsjeèn, tji'nde-ná nga 'an, k'oa tis'in ndaà síkíjna ítsé yijo-na koni s'in xita xi i'nga xi mi ndaà tjin kjohítsjeèn-là. ¹⁷ K'è nga kos'in tichjà, mìtsà k'oa s'in chjá koni s'in sasén-là Na'èn-ná, k'oaá s'in tichjà koni jngoò xita xi mi ndaà tjin kjohítsjeèn-là nga ti'an ndaà síkíjna-na yijo-na. ¹⁸ Koni s'in kjin ma xita xi

tijnà ndaà síkítsajna-ne yijo-là it'aà ts'è kjoa xi s'in, 'an k'oaá tis'in mejèn-na nga ti'an ndaà síkíjna-na yijo-na. ¹⁹ Jñò, bixón-nó nga xita chjine-nò, tanga, ¿mé-ne bi'nde-là jñà xita xi mi ndaà tsò kjohítsjeèn-là? ²⁰ Jñò, níkjeiín-là xita xi kjo'ño s'in-nò nga ch'nda n'è-là, xita xi ma-là síkjehejno-nò tsojmi xi tjin-nò, xita xi jñò beètoòn-nò, xita xi ochrjekàngui-nò, koa níkjeiín-là xita xi síjts'in-a isén-nò. ²¹ Jñò, ¿kó s'in níkítsjeèn? ¿A masobà-na nga indaàkjoa kinikò-nòjen nga mi k'oaá s'in kinikò-nòjen koni kisikò-nò jñà xita xi i'nga?

Tsà tjin i'nga xi ñó ts'en s'in nga chja, 'an tikoá ts'eén tis'iaàn koni s'in ñó tichjàkò-nò. Tanga ta k'oaá s'in tichjà koni tsà mikii ndaà tjin kjohítsjeèn-na.

²² Jñà xita koi, tsà kixi kjoa nga xita hebreo-né, 'an, tikoá xita hebreo-ná. Tsà xita Israel-né, 'an, tikoá xita Israel-ná. Tsà tje-là Abraham-né, 'an, tikoá tje-là Abraham-ná. ²³ ¿A ch'nda-là Cristo-né? 'An, isaá ndaà síxá-là Cristo. (K'è nga kos'in chjá, k'oaá ngaya-là koni jngoò xita xi mikii ndaà tjin kjohítsjeèn-là.) 'An isaá ñó síxá-là. Isaá ko kjin k'a ótijnaya ndayá, isa ko kjin k'a síkí'on-na xita, tikoá ko kjin k'a nga jye kjomeè sík'en-na xita. ²⁴ Jñà xita judío, 'òn k'a kitsjaà-na kjo'in nga tsakajá-na xox'in xi s'e-là kohoyo xi kaàn chrj'òdn ñijòn tjin-ne nga jngoò jngoò k'a. ²⁵ Jàn k'a kits'iin-na kjo'in nga tsajá-na xkajchra jñà xita; jngoò k'a tsibínè-na ndajo xita nga mejèn-là sük'en-na; jàn k'a kiskaajjìn-ndáko-na chitso ya jjiin ndáchikon; jngoò nachrjein ko jngoò nitjen tshóhíjnjajñà jjiin ndáchikon. ²⁶ Nita nánda nga ojmeè, ta kjojkón tjin kjit'aà-là. Tjin kjojkón ya xajngá nandá nánda nga otoa. Tjin kjojkón ts'è xita chijé. Tjin kjojkón it'aà ts'è xita xinguiáa judío koa tjin it'aà ts'è xita xi mìtsà xita judío. Tjin

kjojkón ya ijiin naxandá, koa ya i'nde it'aà xìn nándá tsjin xita. Tjín kjojkón ya ijiin ndáchikon, koa ya ijiin-la xita xi tsò nga xita-la Cristo ma tanga mìtsà kixi kjoa. ²⁷ Kjin jchán xá kisinè-na xi 'nò tjín, sà k'oaá skanda mikii ójnafè. Kisikjiaán kjinchrá. Sà k'oaá tsjin-na nandá xi ma 'yò, sà k'oaá skanda mikii tsoókjeen, kisikjiaán 'nchán nga tsjin-na nikje xi ójnakjá.

²⁸ Mitsà tà jnà kjoa koi xi komàt'ian. Tjín isa xi k'ejí xi isa 'nò tjín. Nàchrjein nchijòn makájno-na kjoa xi tímàt'in kóhotjín naxandá-la Cristo xi 'an sikinda. ²⁹ Tsà yá 'ndesé xi ma indaàjiin, tikoaá 'an, ma indaàjiin-ná. Tsà yá xi mejèn-la ótsji jé-la jngod xita xi k'ejí, 'an ma jtike-ná. ³⁰ Tsà mochjeén nga ti yijo-na ndaà síkijna-na, jè ndaà síkijna yijo-na it'aà ts'e kjoa xi mahindaàjnà. ³¹ Jè Nainá xi Na'èn-la Jesucristo xi otíxoma-ná, jeya kàtjina nita kjé-ne, tibeè-ne nga 'én kixí xi tichjà. ³² K'e nga tsohótjina ján naxandá Damasco, jè xita xi gobernador tjina nga jè kitsjaà-la xá jè xitaxá ítjòn xi 'mì Aretas, kitsjaà-la okixi nga kisikinda xotjoa-la naxandá nga mejèn-la tsobà'nó-na. ³³ Tanga jnà xita kisichját'aà-na nga kisikijnaya-na nisíyá, ikjoàn ya tsachrje-na nándá tix'á chrjò ndajo xi tjindit-la naxandá nga kiskinjén-t'aà-na skanda it'aà nangui. K'oaá s'ín komà-ne nga mikii komà kitsobà'nó-na.

**Pablo, kits'ii jngod-la
nijná xi kixi kjoa**

12 Nimé xi sikijne nga ndaà síkijna yijo-na. Tanga mochjeén-né nga k'oa xán-nò kjoa xi tsakó-na Nainá k'e nga tsohóko-na, jè kjoa xi Nainá kisikichiya-na. ² Beèxkon-ná jngod xita xi fit'aà-la Cristo. Tjín-la te ñijòn nó nga kiiko Cristo skanda jè ngajmii xi ma-ne jàn [nándá tjina Nainá]. Mikii be tsà k'oaá s'ín kiiko nga yijo, a xi tà inimaá

kiiko. Jè Nainá tjiin-la. ³ Tanga be-ná nga jè xita jè, kiì. A yijo-né, o a tà inimaá kiì, tà jngod Nainá tibeè. ⁴ Kiì skanda ján i'nde nándá ndaà jchán choòn ján ngajmii nándá tjina Nainá. Kiì'nchré 'én xi 'nò xkón tjín, xi nijngod xita koma s'enojmí-la. ⁵ Koni komàt'in xita jè, jè-né xi ok'in-la nga ndaà k'jina. Tanga it'aà ts'an mikii ok'in-na nga 'an ndaà síkijna yijo-na. Tjngod tsà jnà kjoa xi mahindaàjnà ndaà síkijna. ⁶ Tsà ndaà síkijna yijo-na [koni tjín kjoa xi 'an kijtseè ngajmii], mìtsà 'én ská benojmiá, 'én kixí chjà. Tanga majin-na nga ndaà síkijna yijo-na it'aà ts'e kjoa xi kijtseè mé-ne nga nijngod xita isa 'nga síkijna-na ta ngatji-la kjoa koi. Kos'ín kátasikinda-na kó s'iaàn, kó s'ín chjà, ko kó s'ín tisijchá yijo-na.

⁷ Mé-ne nga mì 'an ndaà kótijna-na it'aà ts'e kjoa xi 'an tsakó-na Nainá xi jeya jchán tjín, kiskaat'aà jngod-na ch'in, k'oaá ngaya-la koni tsà na'yá nchajiin yijo-na. Jè xita neij kijtseètoòn-na nga kisikasén-na kjo'in. ⁸ Ko jàn k'a bítsi'ba-la Na'èn-ná nga kàtjaàxin-na kjo'in jè. ⁹ Tanga jè Nainá ta k'oaá tsò-na: “Jè kjondaà-na yaá tjínako-lè. Yaá okoaà yije nga'nó-na k'e nga tsjin-lè nga'nó.” K'oaá ma-ne jè kjoa xi mahindaàjnà, jè xi ndaà síkijna-na yijo-na, mé-ne nga jè nga'nó-la Cristo kijnako-na. ¹⁰ Koi kjoa-la matsja-na k'e nga ma indaàjnà. Tikoaá matsja-na k'e nga chja'on-ko-na xita, k'e nga mé tsojmi xi chija-na, k'e nga fitjngui kondra-na xita, k'e nga mé kjoa xi 'iin ma-na síkjaán it'aà ts'e Cristo. K'e nga ma indaàjnà, k'eé isa ndaà s'e-la nga'nó inima-na [nga jè Cristo tsjá-na].

¹¹ 'An, k'oaá s'ín kichjà, koni s'ín chja xita 'én xi nimé chjí-la. Tanga jnò ki'nè-ná kjo'nó. Jnò xi tjínè-nò nga ndaà síkijna-ná. Nga 'an mìtsà isa nangui tjina-la jnà xita xi 'mì-là jnò nga isa 'nga títsajna-la jnà xita xi tsibixáya-la Cristo; nas'ín 'an nimé chjí-na. ¹² K'e

nga tsohótijnako-nò kis'e-na kjoatsejta nga tsakoò-nò kjoaxkón xi okó chibà kò xi okó kjoa jeya-la Nainá ko nga'nó-la. Kjoa koi okó nga kixi kjoa nga 'an-ná xi tsibíxáya-na Cristo. ¹³ ¿Jñò, mé xi isa nangui kisikítsajna-nò koni jñà naxandá-la Cristo xi k'eií? ¿A koií majti-nò nga mì jñò kisijti-nò k'e nga mé tsojmi xi kichijàt'aà-na? Tijchàat'aà-ná nga nimé kisijé-nò.

Kó kitsò Pablo nga ijngòò k'a tífikon jñà xita Corinto

¹⁴ Jyeé tijnandaà xi ma-ne jàn k'a nga kjíkon-nò. Tákò k'oas'ín s'iaàn, mìtsà mé xi siijé-nò. Mìtsà koi otsjià mé tsojmi xi tjín-nò; kjondaà tsajòn xi otsjià. Nga jñà xita jchínga tjínè-la nga koiitjò ton xi kochjeén-la ixti, mìtsà jñà ixti tjínè-la nga koiitjò ton xi kochjeén-la xita jchínga. ¹⁵ Matsjaá-na nga sikjèya yije mé xi tjín-na, skanda tsikjé yijo-na kjoa ts'e inima-nò. Nga isa ndaà matsjake-nò, jñò, ¿a isaá chiba matsjacha-ná?

¹⁶ Kixíí kjoa, 'an, nimé tsojmi xi kisijé-nò. Tanga tjín i'nga xita xi tsò: “Nó maña nga konachan-la xita.”

¹⁷ Tanga, ¿mé xi kiskoònachan-nò k'e nga kisikasén i'nga-nò xita?

¹⁸ Tsibítsi'ba-la Tito nga kiikon-nò kò jè 'ndsè xi ijngòò. Jè Tito, ¿a kiskoònachán-nò? ¿A mìtsà ngásòn tikoi-ne kjohítsjeèn tjaàjìn-jen, tikoa tikoi-ne ndiyá kixi tjaàya-jen?

¹⁹ ¿A k'oaá s'ín nikítsjeèn nga yijo-najen titsanokjoàtji-jen? Majin, tíbeè Nainá koi 'én xi titsanokjoà-jen nga Cristo titsajna-nò. Jñò ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-nò, ngats'ii kjoa koi, kjondaà tsajòn-nò nga isa tse nga'nó kàtas'e-nò. ²⁰ Makájno-na tsà k'e nga kijchokon-nò tsà mì k'oaá s'ín titsa'nè koni s'ín mejèn-na. Koa 'an tsà mì k'oa s'ín tìs'iaàn koni s'ín mejèn-nò jñò. Koií makájno-na tsà koií nachrjein-la titsabixkàn-kjoò, tsà

kjoaxitakòn tjín-nò, tsà kjoajti tíjìn inima-nò, tsà jò tsà jàn ya titsajna-là xinguioo, tsà 'én ndiso titsabìnè-là xinguioo, tsà xinguioo titsanokjoájno-lá, tsà 'nga takòn titsa'nè kò tsà mikii ndaà titsajna-nò xinguioo nga jngòò ijngòò. ²¹ Tikoáá makájnoó-na k'e nga kijchokon ijngòò k'a-nò tsà Nainá s'isobà-na nga nguixkoòn jñò. Tsà Nainá siikjindáya-na xi kjoa tsajòn nga kjìn ma-nò xi jye kjòtsee binchaàtsjioò jé nga mikii nikájno jé-nò kjoa tjé xi 'nè kò kjoa chijngui xi 'nè kò ngats'ii kjoa ch'o xi 'nè.

'Én-la Pablo xi fehet'aà-ne.

13 Jè xi ma-ne jàn k'a nga kjíkon-nò. K'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “K'e nga tsà jngòò xita mejèn-la k'indaàjìn jngòò kjoa, jò kò tsà jàn xita kochjeén xi koma tsjá 'én nga xkon kijtsee-ne kjoa xi komà mé-ne nga jcha-la, a kixíí kjoa, o xi majìn-né.” ² K'oaá s'ín jye kixan kixi-nò k'e nga ijchòkon-nò xi ma-ne jò k'a, kò i'ndeí nas'ín kjiin tijnáa, k'oaá tì xan ijngòò k'a-nò nga jñà xi jé tsohótsji nga sa ítjòn kò xi nchihótsji jé skanda i'ndeí, mikii kojno-la nga tsjaà-la kjo'ín nga jngòò ijngòò. ³ An, k'oaá s'iaàn mé-nè nga jcha-nò, a kixíí kjoa nga 'an sikjeén-na Cristo nga chjàjìn-nò 'én-la. Mìtsà indaàkjoa Cristo; tjín-la nga'nó k'e nga sixájin inima-nò. ⁴ Kixíí kjoa jè Cristo, k'oaá s'ín k'en-t'aà krò koni jngòò xita xi tsjin-la nga'nó. Tanga i'ndeí, nga'nó ts'e Nainá tijnakon-ne. Ngajen, k'oaá tìs'ín indaàkjoa titsajna-jen koni s'ín komàt'in Cristo, tanga nga'nó ts'e Nainá k'itsajnakon-najen koni Cristo mé-ne nga koma sixá-nòjen.

⁵ Jñò, chít'aà inima-nò, tsà kixíí kjoa nga ndaà mokjeín-nò it'aà ts'e Nainá. Ndaà chít'aà inima-nò xi tijñò-nò. ¿A mìtsà tíjìn-nò nga Cristo tijnajìn inima-nò? Tà jngòò-la tsà

mikiì tsatojioòn koni s'ín kichìt'aà-nò. ⁶Tanga 'an, majngòò takoàn nga jchaá it'aà tsajen, ngajen tsatojiìn yije-nájen koni s'ín kichìt'aà-najen. ⁷Koií kjoa-la bítsi'ba-lajen Nainá nga nimé jé kinchátsjioò. Tanga mìtsà koi-ne nga jcha-najen nga ndaà bitjo-jen k'e nga chit'aà-najen. Jè-né nga síkitasòn jñò kjoa xi ndaà tjín, nas'ín k'oas'ín kàta'ya-la it'aà tsajen koni tsà mikiì chíkjoa-najen kjoa xi otojiìn-jen. ⁸Mikiì koma kondra kitsajna-lajen xita xi síkitasòn kjoakixi-la Nainá. Ta saá k'oi-lajen nga'ño. ⁹Matsja-najen k'e nga jñò tjín-nò nga'ño, nas'ín ngajen ma indaàjiìn-jen. K'oaá ma-ne nga bitsi'ba-lajen Nainá, mé-ne jñò nimé kjohítsjeèn chijat'aà-nò. ¹⁰Tìkjiì-nò xojon jè k'e nga tákó kjiìn tijnaa-isa, mé-ne k'e nga kijchokon-nò mì ti k'oaá s'ín 'ño kichjàko-nò koni s'ín tjín

kjotíxoma xi kitsjaà-na Nainá. Nga Nainá mìtsà koi xá kitsjaà-na kjotíxoma nga 'an síkìts'ón-jiìn-nò, jè-né nga isa kixi kitsajnakoo 'én xi mokjeiín-nò.

Kó kitsò Pablo nga síhixat'aà xita Corinto

¹¹Ndí 'ndsè ko tichjaá, jè xi fehet'aà-ne, tsja t'è-là inima-nò; kixi tìtsajna; tijetakòn xinguiò; tà jngòò kjohítsjeèn kàtas'e-nò, 'nchán tìtsajnakoo xinguiò. Nainá xi tjín-la kjoa 'nchán ko xi tjín-la kjoatjòcha kàtijnako-nò. ¹²Nga nguì koò inima-nò tìixat'aà xinguiò nga jngòò ijngòò. ¹³Ngats'ii xita-la Nainá xi i tìtsajnakoo síhixat'aà-nò.

¹⁴Jè kjondaà-la Jesucristo xi otíxoma-ná, ko kjoatjòcha-la Nainá, ko Inima Tsjeè-la Nainá kàtijnako-nò ngats'ioò. K'oaá s'ín kàtama.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii-la xita naxandá-la Cristo xi títsajna nangui Galacia

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà xita naxandá-la Cristo xi títsajna nangui Galacia

1¹⁻² Jñò xi naxandá-la Cristo maà xi títsajnaà ján nangui Galacia, títsanihixot'aà-nòjen 'an xi 'mì-na Pablo, kò ngats'iì xita-la Cristo xi i títsajnakò-na. Jè xá ítjòn xi 'an tjin-na, mìtsà it'aà ts'e xita isò'nde kitjoé-na kò mìtsà taxki xita tsibít'aà-na. Jè sobà Jesucristo kò Nainá tsibíxáya-na, jè xi Na'èn 'mì-lá xi jè kiskijaáya-la Jesús it'aà ts'e kjoabiyaà. ³Jè Na'èn-ná xi Nainá kò Na'èn Jesucristo xi otíxoma-ná kàtatsjá-nò kjondaà kò kjoa'nchán ya ijìin inima-nò. ⁴Jñò, jyeé tjiin-nò nga jè Jesucristo kitsjaà kjotjò yijo-la nga k'en xi kjoa ts'e jé-ná, mé-ne nga kochrjekàjiin-ná jñà kjoach'o xi tjin i isò'nde. Jesucristo, k'oáá s'ín kiskitasòn koni s'ín mejèn-la Na'èn-ná xi Nainá. ⁵Jeya kàtìjna Nainá nita mé nachrjein-ne, nita mé nó-ne. K'oas'ín kàtama.

Tsjin ìjngod-isa 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi kjeifí tsò

⁶'An, tà maxkón-na nga jñò, ta ni-toón chinchat'aàxin-là Nainá nga kjeifí 'én tsanguit'aà-là kò kijnei takòn Nainá xi xó kiichja-nò mé-ne nga it'aà ts'e kjondaà-la Cristo sijchá yijo-nò. ⁷Tanga tsjin ìjngod-isa 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi kjeifí tsò. Tanga tjin i'nga xita xi binchá ská-nò xi mejèn-la sijkjatjya-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ⁸Tanga tsà tjin xita xi kjeifí tsò 'én xi okóya xi mì k'oáá tsò koni tsò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi jin bənojmi-jen, kàtatsjá-la kjo'in Nainá,

nas'ín ti 'an-na, o nas'ín jngod àk-jale xi ngajmii nchrobà-ne kàtatsjá-najen kjo'in. ⁹Koni s'ín ki'mì-nòjen nga sa ítjòn, tákó k'oáá s'ín tixan ìjngod k'a-nò: Tsà yá xi kjeifí tsò 'én xi bənojmi-nò koni tsò 'én ndaà-la Nainá xi jye kichjoé'tjò, Nainá kàtatsjá-la kjo'in.

Mé kjoa xi komàt'in Pablo nga it'aà ts'e Cristo kisixáya-la

¹⁰'An, mìtsà kjondaà-la xita otsjià, kjondaà-la Nainá otsjià. Mìtsà koifí otsjià nga ndaà kótìjna nga nguixkòn xita. Tsà kos'ín s'iaàn, mì-là tsà kixi kjoa nga chí'nda-la Cristo ma.

¹¹Jñò 'ndsee kò tichjaá, k'oáá s'ín kàtasijjìn-nò; jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'an benojmiá, mìtsà kjohítsjeèn-la xi taxki xita. ¹²Mìtsà it'aà ts'e xi taxki xita komà-na kò nga kjòchiya-na 'én koi; jè sobà Jesucristo kishiseèn-na nga tsakóya-na.

¹³Jñò, jyeé kina'yà kó kis'iaàn nga tisa ítjòn, k'e nga ya kiit'aà-la kjotíxoma-la xita judío. 'An, tsangatjingui-la jñà xita naxandá-la Cristo nga kòjtikee; mejèn-na nga kàtachija. ¹⁴Koni s'ín tjin kjotíxoma-la jñà xita judío, kjin jchán xita naxandá-na xi taña jchinga-jen, kiskítajna tjinguia nga 'an, isa 'nó ndaà kiskitasoàn koni s'ín tjin xkòsòn xi tjin-la xita jchinga-na. ¹⁵Tanga Nainá k'oáá s'ín kisaseèn-la nga 'an jaajjìn-na k'e nga tákó ya tijnaya'ma indso'ba nea-na, nga nguì tà koó kjondaà-la nga 'an kiichja-na; ¹⁶kò kiskatsejèn-na Ki'ndí-la mé-ne koma kichjajajjìn-la 'én ndaà-la jñà xi mìtsà xita judío. Mìtsà yá xi kiskònangui-la xi taxki xita; ¹⁷kò mìtsà ya kiaà ján naxandá Jerusalén nànda títsajna jñà xita xi isa kjòt-seé tsibíxáya-la Cristo koni 'an. Tà saá ya kiaà i'nde Arabia; xi komà iskan-ne inchrobà ìjngod k'a-na ya naxandá Damasco.

¹⁸ K'è nga jye tsato jàn nó, skanda k'èé kiaà ján Jerusalén nga mejèn-na skoexkoan Cefas [xi tikoã Pedro 'mì]; chrj'òòn nachrjein tsohótjina ya ni'ya-la. ¹⁹ Xità xi kisixáya-la, mìtsà yá xi kijt-seèxkoan xi k'jeif, ta jè tajngoò Jacobo xi 'ndse ma Na'èn-ná. ²⁰ Jñà 'én koi xi 'an tsikasén-nò, ngui 'én kixi-né, tíbeè Nainá, mìtsà 'én ndiso.

²¹ K'è nga jye komà iskan, kiaà ján nangui Siria ko ya nangui Cilicia. ²² Tanga jñà nachrjein koi, k'jeè ki beèxkon-na jñà xità naxandá-la Cristo xi títsajna ya nangui Judea. ²³ Tà k'oaá tsò 'én xi ki'nchré: "Jè xi ki'tjingui kondra-ná nga sa kjòtseé, i'ndeí, 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo chjaya, jè 'én xi mejèn-la kisichja nga sa íjtòn." ²⁴ Jñà xità koi, jeya kisikfjna Nainá nga jye jahatjya-na.

2 K'è nga jye komà iskan nga jye ijchò te ñijòn nó, kiaà ijngòò k'a ján Jerusalén ko Bernabé; tikoã kiikoaa jè Tito. ² Koií kiil-na nga Nainá k'oas'ín kisikichiya-na nga tjínè-na nga kjián. Jñà xità xi xá nga tjín-la ya naxandá-la Cristo it'aà xìn tsibenojmí-la kó tsò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'an chjàya-la jñà xi mìtsà xità judío. Majìn-na nga jñà xità koi kitso-na nga nimé chjí-la xá xi 'an tis'iaàn ko xi jye kis'iaàn. ³ Jè Tito nas'ín xità griego nga ya tjiko-na, mìtsà yá xi kjo'ño kis'iin-la nga kisit'aà chiba-la yijo-la kjoa ts'e circuncisión. ⁴ Tanga tjín i'nga xità ndiso xi jahas'en-jiin chijé nga tsò nga tikoã jè Cristo fit'aà-la; ta jè xi mejèn-la nga kotsejèn chijé kós'ín titsa'né jñà xi mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo Jesús nga jye titsajnandiaá kjoa ts'e kjotíx-oma xi kitjoé-la Moisés, ko mejèn-la nga kjo'ño s'iin-ná nga sikitasoán kjotíx-oma. ⁵ Tanga ngajen ni ítsé kinis'in-lajen mé-ne nga jè kjoa kixi xi ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, yaá kàtijnajiin-nò nga kjit'aà nachrjein.

⁶ Jñà xità xi xá nga tjín-la nimé kjoa xitse kitsjaà-isa-na koni tsò 'én xi 'an okoòya. Tanga mìtsà 'an tjín-na kindà tsà xità íjtòn-né ko tsà majìn. Nga Nainá mìtsà faájiin xità yá-ne xi títsajna íjtòn ko yá-ne xi títsajna tjingui. ⁷ Ta saá kòkjeiín-la nga jè sobà Nainá kitsjaà-na xá nga 'an kichjàyajiin-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo jñà xi mìtsà xità judío xi mikii tjít'aà chiba yijo-la kjoa ts'e circuncisión. Ko jè Pedro kitjoé-la xá nga jè kiichjàyajiin-la jñà xi ngui xità judío xi tjít'aà chiba yijo-la kjoa ts'e circuncisión. ⁸ Nainá, koni kisiko Pedro nga jè tsibíxáya-la nga kiichjàyajiin-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo jñà xi ngui xità judío, 'an, k'oaá tí kisiko-na nga 'aán tsibíxáya-na nga kichjàyajiin-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo jñà xi mìtsà xità judío.

⁹ Jacobo, Cefas [xi tikoã Pedro 'mì] ko Juan, xi kos'ín beèxkón xità nga jñà títsajna íjtòn ya naxandá-la Cristo, kijtseè nga Nainá kitsjaà-na kjondaà koi. Kjòjn-goò ikon, ikjoàn kitsjaà-najen tsja, 'an ko Bernabé, mé-ne nga ki'ya-la nga ta jngoó xá titsa'nè-jen. Ndaà kisaseèn-la nga tsanguì nixá-lajen jñà xi mìtsà xità judío, koã jñà, kisixáko jñà xi ngui xità judío. ¹⁰ Tà koií kjoa xi kisijé-najen nga kochját'aà-la xità ima. Jñà kjoa koi, tikoáá 'an, jyeé kos'ín tibinè-la yijo-na nga k'oa tsis'iaàn.

Mé-ne tsohótiko-ne Pedro jè Pablo ján naxandá Antioquia

¹¹ Jngòò k'a k'è nga jè Cefas [xi tikoã Pedro 'mì] j'ii i naxandá Antioquia, tsakatikoã nga nguixkon xità k'è nga kijtseè nga mikii ndaà tjín kjoa xi tí'sín. ¹² K'è nga sa íjtòn, yaá tsakjèn-ko jñà xità-la Cristo xi mìtsà xità judío. Nga komà iskan, k'è nga j'ii xità judío xi tikoã mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo, xità xi ts'e Jacobo, k'èé mì tí kiil ya tsakjèn-ko-ne; tsasit'aàxin-né nga majìn-la nga ch'o k'j-

nako jñà x̄ita koi nga k̄jo'ño mejèn-la nga sit'aà ch̄iba-la jñà xi mitsà x̄ita judío. ¹³ T̄ikoaá jñà x̄ita judío xi l'nga xi mokjeiín-la 'én-la Nainá, k'oaá ti kis'iin koni jè Pedro nga kisis'in-la k̄joa xi jò isén t̄jín-la, skanda jè Bernabé k'oaá ti kis'iin. ¹⁴ An, k'è nga k̄jtseè nga mì k'oaá s'in nchisíkitasòn koni s'in t̄jín k̄joa kixi-la 'én ndaà-la Nainá xi k̄joa ts'e Cristo, k'oaá kixan-la jè Cefas [xi t̄ikoa Pedro 'mì] nga nguixkon ngats'iì x̄ita: "Ngaji nga x̄ita judío 'mì-lè, k'oaá s'in t̄injchí yijo-lè koni tsà mitsà x̄ita judío. ¿Mé-ne k̄jo'ño 'nè-la jñà xi mitsà x̄ita judío nga k'oas'in k̄atasíjchá yijo-la koni tsà ngui x̄ita judío?"

¹⁵ Nas'in kixi k̄joa nga tje-la x̄ita judío 'mì-ná nga mì yaá kits'iin-jiin-lá jñà xi mitsà x̄ita judío xi x̄ita jé 'mì-lá, ¹⁶ tanga 'ya-ná nga jñà x̄ita, mitsà kixi k̄itsajna nga nguixkon Nainá nga ta koi k̄joa-la nga síkitasòn K̄jotíxoma xi kitjoé-la Moisés; ta jè-né nga mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo. Jñà, jyeé kòkjeiín-ná it'aà ts'e Jesucristo, k̄o jè Nainá kixi síkijna-ná koi k̄joa-la nga jye ya kòkjeiín-ná it'aà ts'e Cristo, mitsà koií k̄joa-la nga níkitasoán k̄jotíxoma. Nijngod̄ x̄ita xi kixi k̄ijna nga nguixkon Nainá nga ta koi k̄joa-la nga síkitasòn K̄jotíxoma.

¹⁷ Indeí k'oaá s'in chiñá-lá nga kixi k̄itsajnaá ya nguixkon Nainá ta koií k̄joa-la nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo, [mitsà koi-ne nga k̄jotíxoma titsanikitasoán]. K'oaá ma-ne nga x̄ita jé t'í-mì-ná [koni jñà xi mitsà x̄ita judío]. Tanga, ¿a tsò-ne k̄joa nga jè Cristo bít'in-ná nga binchaàtsjiaá jé? Majìn, mì k'oaá s'in t̄jín. ¹⁸ Tsà jè k̄jotíxoma xi 'an tsachrjekànguia nga s̄a íjtòn, k̄o tsà ijngod̄ k'a sikitasoán, jé t̄ihotsjià. ¹⁹ Jè k̄jotíxoma xi kitjoé-la Moisés, jè kisik'en-na. Indeí t̄ijnandeií-ná k̄joa ts'e k̄jotíxoma mé-ne ma kótijnakon-na nga síkitasòn-la Nainá. ²⁰ K'è nga k'en-t'aà krò Cristo, 'an, t̄ikoaá ya k'en-t'aàk̄oa.

Ko mitsà t̄i'an-na xi t̄ijnakoan, jè Cristo xi t̄ijnajiin inima-na. Indeí, koií t̄ijnakon-na nga jè Ki'ndí-la Nainá ma'ñót'aà takoàn nga 'ño k̄jòtsjakeè-na skanda jè kitsjaà k̄jotjò yijo-la nga k'en ngajo-na. ²¹ Majìn-na nga ochrjekànguia k̄jondaà-la Nainá. Tsà it'aà ts'e k̄jotíxoma xi kitjoé-la Moisés, kixi k̄itsajnaá nga nguixkon Nainá, mì-la mé ch̄jí-la nga k'en Cristo.

Mé xi ch̄jí-la, a jè k̄jotíxoma xi kitjoé-la Moisés, o xi jè-né nga mokjeiín-ná it'aà Cristo

3 J̄ñò xi nangui Galacia tsajòn, mé ta tòn̄do-nò! ¿Yá xi kiskod̄nachan-nò? ¿A mì bítsjeèn-nò koni s'in nga ngui ndaà tsibènojmiya-nòjen nga jè Jesucristo yaá k'en-t'aà krò xi k̄jondaà tsajòn? ² Tà koií k̄joa k̄jònangui-nò: ¿A koií k̄joa-la nga kiníkitasòn k̄jotíxoma nga kitjoé-nò Inima Tsjeè-la Nainá, o xi koií-né nga mokjeiín-nò 'én-la Nainá koni s'in kina'yà? ³ J̄ñò, nga s̄a íjtòn, tsibìts'iāko-nò k̄johítsjeèn-la Inima Tsjeè-la Nainá; k̄o indeí, mejèn-nò nga tà k̄johítsjeèn-la x̄ita síkjehet'aà-nò. ¿Mé ta tòn̄do-nò! ⁴ J̄ñò, tseé k̄jo'in tsatojioòn nga kòkjeiín-nò 'én ndaà-la Nainá. ¿A tà k̄jotjò-ne nga tse k̄jo'in tsatojioòn? Majìn, mì-la k̄iì ndaà t̄jín. ⁵ K'è nga Nainá kitsjaà-nò Inima Tsjeè-la k̄o kis'iin k̄joxkón xi ndaà t̄jín ijiin naxandá tsajòn, ¿mé-ne k'oas'in kis'iin-ne? ¿A koi-né nga ndaà kiníkitasòn k̄jotíxoma? Majìn, koií-né nga kòkjeiín-nò 'én ndaà-la Nainá.

Nainá, mé-ne x̄ita kixi k̄jtseè takòn-ne Abraham

⁶ Koni jè x̄ita jchínga-ná xi ki'mì Abraham kòkjeiín-la it'aà ts'e Nainá; k'oaá komà-ne nga x̄ita kixi kitsò-la Nainá. ⁷ J̄ñò, k'oaá s'in ndaà k̄atasijiin-nò: Jñà xi mokjeiín-la, jñà-né xi tje-la Abraham. ⁸ Nga t̄isa k̄jòtseé, jyeé k'oas'in kit-

sjaà 'én Nainá koni s'ín tichja Xojon-la nga síkixi-né jñà xi mìtsà xita judío k'e nga mokjeiin-la it'aà ts'e. Yaá tichja nãnda jè Nainá tjen kitsjaà itjòn-la Abraham jñà 'én ndaà-la xi tsò: “Ngats'iì naxandá xi tjin isò'nde, it'aà tsijií kochikon-t'in.”⁹ K'oaá ma-ne nga ngats'iì xita xi mokjeiin-la it'aà ts'e Nainá ngàsòn kochikon-t'in kò Abraham nga jè Abraham kòkjeiin-la it'aà ts'e Nainá.

¹⁰ Ngats'iì xita xi jè ma'nót'aà takòn koni s'ín nchisikitasòn kjotixoma, kjo'in tjinè-la, nga mìtsà kixi kjoa nga ndaà síkitasòn ngats'iì kjoa xi ya tjit'aà. Nga k'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: “Kàtasinè-la kjo'in jè xi mì kixi síkitasòn ngats'iì kjoa xi tjit'aà jè xojon ts'e kjotixoma.”¹¹ Okixi-né nga nijngòò xita xi kixi kijná nga nguixkon Nainá nga kjotixoma síkitasòn. Nga jè 'én-la Nainá tsò-né: “Jè xi xita kixi, jè kjoa xi mokjeiin-la kijnakon-ne.”¹² Jñà xita xi kjotixoma síkitasòn mìtsà Nainá ma'nót'aà ikon. Nga k'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá, nga tsò: “Xita xi kjotixoma síkitasòn, k'oaá s'ín tjinè-la nga k'oas'in sijnchá yijo-la koni tsò kjotixoma.”

¹³ Jè Cristo tsibíhjtji-ná kjo'in xi ya titsajnajnaá nga kjotixoma titsanikita-soán nga jè kisikjeiin kjo'in xi jé tsaján; nga k'oaá s'ín tichja xojon nga tsò: “Kjo'in sinè-la ngats'iì xi krò sit'aà.”¹⁴ Jè Cristo, koií okis'iin-ne mé-ne nga jñà kjoa machikon-t'in xi kitjoé-la Abraham tikoa tjoé yije-la ngats'iì naxandá xi tjin isò'nde nga jñà kjoa machikon-t'in, yaá nchrobá-ne it'aà ts'e Cristo mé-ne nga it'aà ts'e kjoa xi mokjeiin-ná, tjoé-ná Inima Tsjeè-la Nainá xi jye k'oas'in kitsjaà tso'ba Nainá nga tsjá-ná.

Nga'nó xi tjin-la 'én-la Nainá koni s'ín kitsjaà-la tso'ba Abraham

¹⁵ Jñò 'ndsè kò tichjaá, kèngjímí jngòò-nò kjotixoma xi ts'e isò'nde. K'e nga sindaajijn jngòò kjoa nga xojon

tjámiinnga, nga jye ma firma kò sasén-la sello, mì tì kii koma kits'ón-ya-ne koni s'ín sindaajijn, tikoaá mì tì kii koma siit'aasòn-isa-la 'én xi k'jeif tsò koni s'ín jye kasindaajijn.¹⁶ K'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba Nainá jè Abraham kò jè xita tje-la. Jè Xojon-la Nainá mìtsà tsò “jñà xita tje-la”, ta tsò-né: “jè tje-lè.” Nga mìtsà kjin ma tje-la Abraham xi kitjoé-la koni tsò 'én xi kitsjaà-la Nainá, ta jngòò ma-ne. Nga jè tfoxkit'aà Cristo.¹⁷ Jè kjoa xi tibenojmiá, kiis'in tjin: Nainá kò Abraham tsibindaajijn jngòò kjoa, ikjoàn kisikixiya [koni ma k'e nga jye ma firma]. K'e nga jye tsato nijòn sindò kò katé nó, j'ì kjotixoma ts'e Moisés; tanga jè kjotixoma mìkii ma síkits'óna jè kjoa xi jye kisindaajijn kò mìkii ma kitjongui xi Nainá jye k'oas'in kitsjaà tso'ba.¹⁸ Jè Nainá k'e nga tsjá-ná kjondaà-la, mìtsà koi kjoa-la nga nikitasoán kjotixoma, koi-né nga jye k'oas'in kitsjaà tso'ba. Nga Nainá, tà kjotjò kitsjaà-la kjondaà Abraham nga jyeé k'oas'in kitsjaà-la tso'ba.

Mé xá xi tjin-la kjotixoma

¹⁹ Tanga jè kjotixoma, ¿mé xá kitjei-ne? Koií k'oas'in kitjei-ne koií kjoa-la nga ch'o nchis'in xita. K'oaá s'ín kisijna skanda k'e nga j'ì tje-la Abraham xi Nainá xó k'oas'in kitsjaà-la tso'ba. Jè kjotixoma, jñà àkjale j'ikò kò jè Moisés tsasijnajijn osen nga kisikatoya 'én kò kiihjatji xita nguixkon Nainá.²⁰ K'e nga jngòò xita osijnajijn osen, mìtsà ta jngòò xita fit'aà-la, fit'aà-la ngajò. Tanga jè Nainá ta jè tajngòò kitsjaà-la 'én Abraham.

²¹ Nainá, k'e nga kitsjaà kjotixoma, mìtsà kondra kii-la koni s'ín jye kitsjaà-la tso'ba Abraham. Tsà jè-la-ne kjotixoma ma-la síkítsajnakon xita, maá-la kixi kítsajna xita nga kjotixoma síkitasòn.²² Tanga jè Xojon-la Nainá, k'oaá tsò nga ngats'iì xita saá jé titsajnajijn. K'oaá

ma-ne nga jñà xita xi mokjeiin-la it'aà ts'e Jesucristo, tjoé-la kjoabinachon xi Nainá jye k'oas'ín kitsjaà tso'ba nga tsjá-la jñà xita nga mokjeiin-la.

²³ K'e nga tikj'eè fii jè kjoa xi mokjeiin-ná, jè kjoatixoma kitsobà'ño-ná koni tsà ndayá tsibitsajna'ya-ná skanda jè nachrjein k'e nga ki'ya-la jè kjoa xi mokjeiin-ná. ²⁴ Ko jè kjoatixoma kisikinda-ná koni s'in makinda jñà ixti, skanda k'e nga j'ii Cristo, mé-ne k'e nga mokjeiin-ná it'aà ts'e Cristo, kixi kitsajnaá nga nguixkon Nainá. ²⁵ I'ndeí nga jye j'ii kjoa xi mokjeiin-ná, mi ti yaá titsajna'ño-ná it'aà ts'e kjoatixoma.

²⁶ Jñò, ngats'ioò, saà ixti-la Nainá maá koi kjoa-la nga mokjeiin-nò it'aà ts'e Cristo Jesús. ²⁷ K'e nga ya titsajnakjoòko Cristo nga komà bautizar, k'eé jahatjìya-nò koni jngod xita xi sík-jatjìya nikje-la. Jè sobá Cristo xi komà nikje xitse-nò. ²⁸ Mi ti kiì mochjeén-ne nga tjájiin xita yá-né xi xita judío ko yá-né xi mitsà xita judío, yá xi chí'nda'ño titsajna ko yá xi titsajnandeíí, yá-né xi x'in ko yá-né xi chjoón. Ngats'ioò ta jngod yijo ma-nò nga ya titsajnakjoòko Cristo Jesús. ²⁹ Jñò, nga xita-la Cristo ma, kixi kjoa nga tje-la Abraham ma, tikoá tjoé-nò kjoatjò koni s'in kitsjaà-la tso'ba Nainá jè Abraham.

4 Tikoá kènojmi jngod-nò kjoatixoma: Jngod ti, k'e nga tákó itsé kji, k'oáá ngaya-la koni tsà chí'nda tjina nga k'j'eè tsà jè be mé tsojmi xi tjín-la na'èn-la nas'ín k'e nga koma iskan jè tjoé-la tsojmi xi tjín. ² Nga xitaá skinda skanda k'e nga majchínga, ko tjín xita xi skinda jñà tsojmi-la skanda k'e nga kichóya nachrjein-la koni s'in tsibíjna chíba na'èn-la. ³ Jñá xi xita 'mì-ná, k'oáá tís'ín komà't'iaán koni mat'in jñà ixti k'e nga tikj'eè mokjeiin-ná it'aà ts'e Cristo nga jñà kjoatixoma xi tjín isò'nde 'ño tsatixoma-ná koni s'in mat'in jñà xi chí'nda titsajna'ño

nga mikii tjí'nde-la nga kítsajnandeíí. ⁴ Tanga k'e nga kichóya nachrjein koni s'in tjinda-la Nainá, jè Nainá kisikasén ki'ndí-la i it'aà nangui; ko it'aà ts'e chjoón kits'iin koni s'in ts'iin xi taxki xita isò'nde. Ko yaá kjòchájiin kjoatixoma ts'e xita judío. ⁵ K'oáá kis'iin Nainá, mé-ne nga jè Jesucristo síkítsajnandeíí jñà xita xi ya titsajna'ño kjoatixoma ko mé-ne nga ngásòn skoétjò-ná Nainá nga ixti-la komaá.

⁶ Koi kjoa-la nga jye ixti-la maá, Nainá kisikasén Inima Tsjeè-la xi ts'e Ki'ndí-la ya ijiin inima-ná. K'e nga nokjoát'aà-lá Nainá, k'oáá tsò Inima Tsjeè-la: "Ndí apa", tsò-né. ⁷ K'oáá ma-ne nga i'ndeí mitsà ti xita chí'nda titsajnaá; jyeé ixti-la Nainá 'mì-ná; ko tikoáá tsjá-ná Nainá ngats'ii kjoatjò xi jñá tjoé-ná nga ixti-la 'mì-ná.

Mé-ne síkájno-ne Pablo it'aà ts'e xita Galacia xi mokjeiin-la én-la Nainá

⁸ Jñò k'e nga sa kjòtseé, k'e nga tikj'eè yaxkon xi nguì jè sobà Nainá, chí'nda'ño tsitsajnaá nga kjo'ño-né nga jñà tsanguit'aà-là xi mitsà kixi kjoa nga Nainá. ⁹ Tanga i'ndeí nga jye yaxkoon xi nguì jè sobà Nainá, (tanga xi nguì kixi kjoa, jè Nainá xi jye ndaà beèxkon-nò), ¿mé-ne k'oas'ín níks'jeén-nò nga jñà onguít'aà i'ngod k'a-là jñà kjoatixoma i-ma xi tjín-nò, jè xi tsjin-la nga'ño, ko xi nimé chí'la? ¿A mejèn-nò nga ya síkítsajna'ño i'ngod k'a-nò? ¹⁰ Jñò, tákó 'ño yaxkón nachrjein ts'e se'í, ts'e sá, ko ts'e nó. ¹¹ An, makájno-na jè xá xi kis'iaán nga kisixájiin-nò tsà tà kjoatjò-ne.

¹² An nga jye tsohósjnat'aaxin-la jè kjoatixoma, tikoáá yaá kisingásòn-ko-nò, nga jñò, mikii tjíjiin-nò it'aà ts'e kjoatixoma. I'ndeí k'oáá s'in tísijé-nò nga tjinchat'aaxin-là kjoatixoma koni an jyeé tsohósjnat'aaxin-la. Nga sa itjòn nimé kjoa tjín xi ch'o kiniko-ná. ¹³ Jyeé tjíjiin-nò k'e nga sa kiaá itjoàn nga

kichjàyajiin-nò 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo, koií kjoa-là nga ch'in tjín-là yijo-na. ¹⁴ Jñò, mikii kinachrjengui-ná ni mitsà xin kinikíjna-ná, nas'ín kjoa tshóhótsji-nò nga ch'in tjín-là yijo-na. Tà saá kichjóétjò-ná koni jngòò àkjale-là Nainá, koni tsà jè sobà Cristo Jesús. ¹⁵ Nga sa ítjòn, 'ñó tsja tjín-nò! Indei, ¿mé xi komà-nò? K'oaá xan-nò, skanda jñà xkoòn mejèn kinachrje nga 'an kits'ii-ná. ¹⁶ Indei, ¿a kondraá kótijnako-nò, tà koií kjoa-là nga 'én kixi benojmí-nò?

¹⁷ Jñà xita [xi mejèn-là nga kjoatixoma sikitasòn], 'ño bínè-là yijo-la it'aa tsajòn, tanga mikii ndaà tjín kjohítsjeèn-là. Tà jè xi mejèn-là nga kochrjet'aaxin-nò it'aa tsajen mé-ne nga jñà konguít'aa-là. ¹⁸ Jñò, ndaà tjín k'e nga 'ño bínè-là yijo-nò it'aa ts'e kjoa xi mejèn-nò tsà ndaà tjín kjohítsjeèn-nò kò tsà kjit'aa nachrjein k'oas'ín s'een, mitsà tà k'e nga 'an tjínako-nò. ¹⁹ Jñò xi koni tsà ndí ixti-na xan-nò, 'an, k'oaá s'ín tumat'ian koni jngòò chjoón xi ki'ndí t'beé; tsee kjo'in tsikjiaán xi kjoa tsajòn. Jè kjo'in xi tsikjiaán skanda k'ee-la kjoehet'aa k'e nga k'oas'ín sijchá yijo-nò koni Cristo. ²⁰ Mejèn-na nga ya kótijnako-nò jè hora jè, mé-ne nga k'ejí tsò 'én xi kichjàko-nò. Jyeé mi tí kii be-na kós'ín sikítsjeèn it'aa tsajòn.

Kó tsòya-ne it'aa ts'e chjoón Agar kò Sara

²¹ Jñò xi mejèn-nò nga kjoatixoma sikitasòn, ¿a k'j'èè na'ya-là kó tsò 'én xi tjít'aa kjoatixoma-là Moisés? ²² K'oaá tsò nga jè Abraham, jò komà ixti-la, jngòò ts'e chjoón ch'inda-là; jè xi l'jngòò, ts'ee xi ngui chjoón-là xi mitsà ch'inda tjina. ²³ Jè ki'ndí-là xi chjoón ch'inda k'oaá s'ín kits'iin koni s'ín ts'iin ngats'ii ndí ixti. Tanga jè ts'e xi ngui chjoón-là xi mitsà ch'inda tjina, k'oaá s'ín kits'iin nga tsitasòn koni s'ín kitsjaà-là tso'ba

Nainá Abraham. ²⁴ Kjoa ts'e íchjín koi, k'oaá ngaya-là koni jñà kjoa xi jò tsi-bíndaajiin Nainá. Jè chjoón Agar, jè ngaya-là kjoa xi kisindaajiin ya nin-dòò Sinaí k'e nga kitjóé-là kjoatixoma Moisés. Ngats'ii xita tje-là ch'inda tsi-bitsajna. ²⁵ Jè chjoón Agar, jè ngaya-là nindòò Sinaí xi síjna ján Arabia, kò nachrjein i'ndei jè mangàsòn-kò naxandá Jerusalén, nga jñà xita-là ch'inda'ño títsajna nga tákó kjoatixoma sísin-là. ²⁶ Tanga jè Jerusalén xi kijna ngajmii, tjnandeif-né kò yaá nokjoá-ná ya naxandá jè; k'oaá ngaya-là koni tsà nea-ná ma. ²⁷ K'oaá tsò Xojon-là Nainá nga tsò: Kàtatsja-lè ngaji xi chjoón 'ndí 'mì-lè nga tsjin-lè ixti.

'Nó chihindáyi nga kò kjotsja-lè nga mikii 'yi kós'ín ma nga ts'iin ixti.

Nga jè chjoón xi kijnei takòn, isaá kjin koma ixti-là mì k'oa-ne jè xi tjín-là x'in.

²⁸ Isaac k'oaá s'ín kits'iin koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá. Jñò tikoáá ixti-là maá xita jchinga-là Isaac koni s'ín kitsjaà-là tso'ba Nainá. ²⁹ Jè ki'ndí xi tà k'oas'ín kits'iin koni ts'iin yije xita isò'nde, kiitjngui kondra-là jè xi it'aa ts'e Inima Tsjeè-là Nainá kits'iin-ne. Koni s'ín komà jñà nachrjein koi, tákó k'oaá s'ín ma skanda nachrjein i'ndei. ³⁰ Tanga, ¿kó tsò Xojon-là Nainá? K'oaá tsò: "Tiyótjngui-là jè chjoón ch'inda kò ki'ndí-là; nga jè ki'ndí-là nimé kjoatixoma tjoé-là, tà jè tjoé-là kjoatixoma jè ki'ndí-là xi mitsà chjoón ch'inda." ³¹ Jñò ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, k'oaá s'ín tjín, jñà mitsà ixti-là chjoón ch'inda maá, jñá-ná xi ixti-là chjoón xi mitsà ch'inda tjina.

Kós'ín sijchá yijo-ná nga jye titsajnandiaá it'aa ts'e kjoatixoma xi kitjóé-là Moisés

5 Jè Cristo, jngòò k'aa kisikítsajnandeif-ná it'aa ts'e kjoatixoma xi kitjóé-là Moisés; k'oaá

ma-ne jñò 'nó kixi títajna koni s'ín kisikítajnaandéi-nò Jesucristo. Kì tì ya onguít'aà-là kjoa ts'e kjoítixoma xi kitsobà'nó-nò skanda kjòtsee.

²An sobá-ná xi 'mì-na Pablo, tiná'ya-ná koni xan-nò: tsà sít'aà chiba-nò kjoa ts'e circuncisión, mì tì mé kjondaà sakò-nò it'aà ts'e Cristo.

³Ijngòò k'a koxan-nò, nita yá xita-ne xi sít'aà chiba-la kjoa ts'e circuncisión, kjo'nó tjinè-la nga sikitasòn yije koni tsò 'én xi tjit'aà xojon ts'e kjoítixoma.

⁴Jñò xi k'oas'ín mejèn-nò nga it'aà ts'e kjoítixoma kixi kitsajnaà nga nguixkon Nainá, jyeé chinchat'aàxin-là Cristo, jyeé chinchat'aàxin-là kjondaà xi tsjá kjoítjò-ná Nainá. ⁵Tanga ngajen, it'aà ts'eé Inima Tsjeè-la Nainá titsachiñá-lajen nga kixi kitsajna-jen nga nguixkon Nainá nga ta koi kjoa-la nga mokjeiín-najen it'aà ts'e Cristo.

⁶Nga it'aà ts'e Cristo Jesús, mì tì mé chjí-la yá-ne xi tjit'aà chiba-la kjo yá-ne xi tsjin-la chiba kjoa ts'e circuncisión. Jè xi chjí-la nga 'ya-la koni s'ín mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo, nga tjin-ná kjotsjacha.

⁷Jñò, k'e nga sa ítjòn, ndaà titsahonguikoo kjohítsjeèn-nò. ¿Yá xi tsatekjáya-nò nga mì tì kii nikitasòn-nò xi kjoa kixi? ⁸Jè kjohítsjeèn jè, mìtsà ya nchrobá-ne ts'e Nainá xi xó kiichja-nò.

⁹Tikindaa yijo-nò; nga k'oaa tsò jngòò 'én: "Nas'ín itsé-ne na'yo san xi sijiin na'yo inchrajín, sísan yije-né nas'ín tse ma-ne na'yo." ¹⁰Jè Nainá ot'aà takoàn it'aà tsajòn nga mìtsà kj'eíí s'ín sikítsjeèn. Jè Nainá tsjá-la kjo'in nita yá xita-ne xi mejèn-la sikits'ón-jiin-nò.

¹¹Jñò ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, nga mì k'oaa s'ín tihokòya nga sít'aà chiba-la xita kjoa ts'e circuncisión, koií kjoa-la nga fitjingui kondra-na jñà xita. Tanga tsà mì k'oas'ín okòya, mì-la kii kjitjin-gui kondra-na, mì-la tì kii kojtikeyè-ne 'én xi chjàya it'aà ts'e krò-la Cristo. ¹²Jñà xita xi mejèn-la sikits'ón-jiin-nò, kì tà

bít'aà chiba-la yijo-la, tà saà jngòò k'a kàtatet'aà yijo-la.

¹³Jñò 'ndsee kò tichjaá, k'oaa s'ín kiichja-nò Nainá nga kitsajnaandéi-nò it'aà ts'e kjoítixoma. Tanga indei nga titsajnaandéi-nò, kì ch'o 'nè koni s'ín mejèn-la yijo-nò. Mochjeén-né nga tisikòò xinguioo, kàtas'e-nò kjoítjòcha nga ijngòò ijngòò-nò. ¹⁴Nga ngats'iì kjoítixoma, yaá majngòò yije jè xi tsò: "Titsjachi xita xinguii koni tsà tì yijo tsiji-ne." ¹⁵Tsà tijnò titsabixkàn-kò-nò xinguioo koni s'ín nañá, t'een kindà yijo-nò nga mì tijnò sikjehesòn-nò xita xinguioo.

Kjoach'o xi sjé yijo-ná

¹⁶K'oaa xan-nò: Tjiin-de-la yijo-nò nga jè Inima Tsjeè-la Nainá kàtakó-nò ndiyá mé-ne nga mì koi kjoa sikitasòn kjoach'o xi sjé yijo-nò. ¹⁷Jñà kjoach'o xi sjé yijo-ná kondraá fi-la jè Inima Tsjeè-la Nainá, kò jè kjoa xi mejèn-la Inima Tsjeè-la Nainá kondraá fi-la jè xi mejèn-la yijo-ná. Jñà kjoa koi kondraá títajna-la xikjín. K'oaa ma-ne nga jñò, mìkii k'oas'ín s'een koni s'ín mejèn-nò. ¹⁸Tanga tsà jè Inima Tsjeè-la Nainá tihokó-nò ndiyá, mì tije kjoítixoma otixoma-nò.

¹⁹Jyeé 'yaá mé kjoach'o xi sjé yijo-ná koni jè kjoachijngui, kjoaxòpa, kjoachinga, ²⁰kjoa nga xkòsòn yaxkoán, kjoatj'e, kjoa nga majtichaá xinguiáá, nga bixkán-koaa xinguiáá, nga machinichaá xinguiáá, nga jti takoán, nga nachjenguiáá xinguiáá, nga xita nìjòyaá kò nga binchat'aàxin-lá xinguiáá, ²¹kjoaxitakòn, kjoach'i, kò ngats'iì kjoachrjá'a xi ma ñánda bitjo s'eí. Tjin isa kjoa xi kj'eíí, xi mangásòn-kò kjoa koi. Koni s'ín kixan-nò nga sa ítjòn, tákó k'oaa xan-nò skanda indei, jñà xita xi k'oá tjin kjoa xi s'ín, nímé kjondaà sakò-la ya ñánda nga tihotixoma Nainá.

Kjondaà xi tsjá Inima Tsjeè-la Nainá

²²Tanga jñà kjondaà xi tsjá Inima Tsjeè-la Nainá, jñà-né nga tjòcha s'éeñ xinguiáá, nga tsja s'en kjit'áá, nga 'nchán sijchá yijo-ná, nga s'e-ná kjoatsejta, nga tsjakjoa s'éeñ, nga s'en-ná kjondaà xi ndaa tjin, nga kixi tjin kjohitsjeèn-ná, ²³nga indaàkjoa s'éeñ ko nga kixi kotixoma-lá yijo-ná. Jñà kjoa koi, tsjin kjotixoma xi kondra tjina-la. ²⁴Jñà xi jye xita-la Cristo maá, ngats'iì kjohitsjeèn-ná xi ch'o tsò ko xi ch'o síjé yijo-ná, yaá kinik'en-t'áá krò-la Cristo. ²⁵Indeì nga jè Inima Tsjeè-la Nainá tiskijnakon-ná, mochjeén-né nga kos'in kjaán koni s'in okó-ná ndiyá. ²⁶Mikii ndaa tjin nga 'nga koma takoán, nga tijná sijti-lá xinguiáá, ko nga koxitakòn-chaá xinguiáá.

Mé xi mochjeén nga ndaa sikoáá ngats'iì xita

6 Jñò ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, tsà tjin i'nga xita xi jé ótsji, jñò xi ndaa onguít'aa-là jè Inima Tsjeè-la Nainá, jñò tsiikoò nga kàtakixiya ijngoo k'a-ne nga indaàkjoa tinókjoa-là. Tanga jñò, t'een kinda yijo-nò, mé-ne nga mì jé skajijn-nò. ²Tsiikoò xinguiáo k'e nga tsà mé kjoa xi 'in tjin títajnajijn; k'oaá s'in koma-ne nga sikitasòn jè kjotixoma xi kitsjaà Cristo.

³Tsà tjin i'nga xita xi ndaa ochrjen-gui yijo-la, koa tsà mitsà kixi-ne kjoa, jñà xita koi, tà yijo-laá nchikonachan-la. ⁴Isaá ndaa-ne nga chít'aa yijo-nò nga jngoo ijngoo-nò, a ndaa tita'nè; tsà ndaa tita'nè, ta ya tjiin takòn, kì k'oaá s'in nikitsjeèn nga jñò, isaá ndaa tita'nè mì k'oa-ne koni jñà xita xi kj'eif. ⁵Nga jngoo ijngoo, yaá kjinè-la kós'in tísjchá yijo-la.

⁶Jñà xita xi nchikota'yà 'én ndaa-la Nainá, mochjeén-né nga kàtatsjá-la mé xi kochjeén-la maestro-la nga 'én okóya.

⁷Kì yijo-nò chonachan-là; nga Nainá mikii koma siskákoaá. Nga ijngoo ijn-

goò xita, koni tjin kjoa xi s'in, k'oaá tì tjin kjoa xi sakò-la. ⁸Nga jè xi k'oas'in s'in koni s'in mejèn-la yijo-la, kjoabiyaá tjoé-la it'aa ts'e kjoa ch'o xi síjé yijo-la, tanga jè xi k'oas'in s'in koni s'in mejèn-la Inima Tsjeè-la Nainá, it'aa ts'e Inima Tsjeè-la Nainá tjoé-la kjoabinachon xi mikii fehet'aa nita kjé-né. ⁹Mikii ndaa tjin tsà kosì-ná nga ndaa s'éeñ; nga kijchò nachrjein nga sakò-ná kjondaà tsà mì kì sijnndaà-lá takoán. ¹⁰Koi kjoa-la, k'e ma xi 'né itsé, ndaa sikoáá ngats'iì xita, jñà títajna itjòn jñà xita xinguiáá xi ngásòn mokjeiín-ná 'én-la Nainá.

Mé kjoa xi síkijna itjòn Pablo

¹¹Chitsejèn-là tsí kitsian-ne letra xi ndsaa tikjiin-nò. ¹²Jñà xita xi mejèn-la nga kjo'ño s'in-nò nga sit'aa chiba-nò kjoa ts'e circuncisión, tà koi xi mejèn-la nga ndaa síkítajna yijo-la nga nguixkon xita; ko majin-la nga xita kjitjingui kondra-la tsà kos'in keñojmíya nga ya k'en-t'aa krò Cristo. ¹³Jñà xita xi tít'aa chiba-la kjoa ts'e circuncisión, tikoáá mikii síkitasòn kjotixoma, tanga mejèn-la nga sit'aa chiba-nò mé-ne nga it'aa tsajòn ndaa síkítajna-ne yijo-la k'e nga skoe nga jñò jye tít'aa chiba-nò.

¹⁴Tanga 'an, nimé kjoa xi mejèn-na nga ndaa síkijna yijo-na; ta jè tajngoó krò-la Na'èn-ná Jesucristo nga ndaa síkijna yijo-na. K'oaá ma-ne nga jñà kjoa ch'o xi tjin isò'nde, it'aa ts'an, títajnak'en-né ko 'an tijnak'éeñ-la jè isò'nde. Mì tì k'oaá tjin kjoa xi sis'in-na. ¹⁵Xi it'aa ts'e Cristo, mitsà jè xi chji-la tsà tít'aa chiba-ná ko tsà tsjin-ná chiba kjoa ts'e circuncisión; jè xi chji-la nga jè Nainá jyeé kisikjatjia-ná ko jyeé xita xitse kjoán. ¹⁶Kàtas'e-la kjoa'nchán ko kjoa i-ma takòn ya ijiin inima-la ngats'iì xita xi k'oas'in nchisikitasòn koni tsò 'én jè; jñà-né xi xita-la Nainá ts'e naxandá Israel.

¹⁷ K'oaá ma-ne i'ndeḷ, kì tḷ yá xi kjoa ótsji-isa-na nga jyeé tjit'aà chiba-la yijo-na kjo'in xi kitsjaà-na xita xi kjoa ts'e Na'en-ná Jesús.

¹⁸ Jñò ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, jè kà-tasijiin inima-nò kjondaà-la Jesucristo xi otixoma-ná. K'oas'in kàtama.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii-la xita naxandá-la Cristo xi títsajna Éfeso

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà xita naxandá-la Cristo xi títsajna Éfeso

1 Jñò xi xita-la Nainá 'mì-nò xi títsajnaà naxandá Éfeso, jñò, xi kixi onguít'aà-la Cristo Jesús, 'an xi 'mì-na Pablo tisihiyat'aà-nò nga 'an tsibíxáya-na Jesucristo nga k'oas'ín kjòmejèn-la Nainá. ²Nainá xi Na'èn-ná, kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná kàtatsjá-nò kjòndaà kò kjoa'nchán ya jjiin iníma-nò.

Kós'ín síchikon-t'in-ná Nainá k'è nga Cristo titsajnaoá

³Jeya kàtìjna Nainá, Na'èn-la Jesucristo xi otíxoma-ná nga kisichikon-t'in-ná, kitsjaà-ná ngats'iì kjòndaà xi ts'e iníma-ná xi ngajmii nchrobá-ne koi kjoa-la nga Cristo titsajnaoá. ⁴Nainá xó k'oaá s'ín jaàjiin-ná k'è nga tikj'eè sindaà isò'nde nga Cristo titsajnaoá mé-ne nga nimé jé s'e-ná kò tsjeè kitsajnaà nguixkon jè. ⁵Koi-né nga matsjakeè-ná nga k'oas'ín kiskoòsòn-la nga tisa-ne nga kiskoétjò-ná koni ixti jchan-la maá xi it'aà ts'e Jesucristo. Nainá k'oaá s'ín kis'iin koni s'ín kisaseèn-la ta koi kjoa-la nga k'oas'ín kjòmejèn-la. ⁶Koií kjoa-la nga jeya bijna Nainá nga tse kjòndaà kitsjaà-ná nga kisichikon-t'in-ná nga ya titsajnaoá ki'ndí-la xi 'nó matsjakeè. ⁷⁻⁸Jè jní-la Jesucristo tsibíhjtjì-ná koa kisijchàat'aà-ná jé-ná nga Cristo titsajnaoá, nga 'nó tse kjòndaà tjín-la Nainá nga tsjá-ná kjohítsjeèn kò kjoachjine xi tjín-la. ⁹K'oaá ma-ne nga tikoa tsakó-ná jè kjoatjí'ma-la koni s'ín kjòmejèn-la jè, tikoií-ne kjohítsjeèn-la xi tijè-ne kiskoòsòn-la nga kítasòn. ¹⁰Koni

s'ín tjíndaà-la kjohítsjeèn jè, kjichò nachrjein nga kítasòn tsjeè. Nainá, jè sijnogò yije nita mé xi tjín ngajmii kò it'aà nangui nga jè Cristo kotixoma.

¹¹Nainá jyeé kjòtsee jaàjiin-najen nga Cristo titsajnao-jen. Kitjoé-najen kjotjò xi tsjá Nainá koni s'ín tjíndaà-la nga k'oas'ín bitasòn 'én-la koni s'ín ndaa sasén-la. ¹²K'oaá s'ín kis'iin nga ngajen kinikítsajna ítjòn-jen nga jeya tjína Nainá, ngajen xi xita judío 'mi-najen, ngajeén kòkjeifín ítjòn-najen it'aà ts'e Cristo.

¹³Tikoaá jñò nga ya titsajnaoò Cristo, k'è nga kina'yà 'én ndaà-la Nainá xi kjoa kixi, jè xi tsachrekàjiin-nò kjo'in nga kòkjeifín-nò it'aà ts'e Cristo, Nainá kitsjaà-nò Iníma Tsjeè-la; yaá tsibít'aà chiba-la jjiin iníma-nò, koni s'ín jye kitsjaà tso'ba nga tsjá-nò. ¹⁴Jè Iníma Tsjeè-la Nainá, jè-né xi tjoé ítjòn-ná nga kixi kjoa nga tjoé yije-ná kjotjò xi Nainá tsjá-ná jè nachrjein k'è nga kongásòn nga sijnkítsajnandeifí-ná xi naxandá-la maá mé-ne nga jeya kíjna-ne Nainá.

Kós'ín bítsi'ba Pablo it'aà ts'e jñà xita xi jye mokjeifín-la

¹⁵Koií kjoa-la k'è nga ki'nchrè nga mokjeifín-nò it'aà ts'e Jesucristo xi otíxoma-ná, kò nga matsjacha ngats'iì xita-la Nainá; ¹⁶mikiì sijnchàajnaà nga nachrjein inchijòn tsjaà-la kjòndaà Nainá xi it'aà tsajòn; k'è nga bítsi'ba-la, sijnét'aà-la xi kjòndaà tsajòn ¹⁷mé-nè nga jè Na'èn-ná xi jeya tjína, jè xi Nainá tsò-la Jesucristo xi otíxoma-ná, jè kàtasíkhichiyá-nò kò kàtatsjá-nò kjoachjine xi ts'e iníma-nò mé-ne nga isa ndaà jchaxkon-nò Nainá. ¹⁸K'oaá s'ín sijnét'aà-la Nainá nga sijnhiseèn-la kjohítsjeèn-nò mé-nè nga jcha-nò mé xi chiñà-là nga xó kinokjoà-nò. Tikoaá jcha nga 'nó ndaà tjín kò 'nó jeya tjín kjotjò xi Nainá tsjá-la jñà xita naxandá-la. ¹⁹Tikoaá sijnét'aà-la

nga jchaxkon kó kji 'nó tse nga'no tjín-la Nainá nga koma kosiko-ná jná xi mokjeiin-ná it'aà ts'e. Tikoií-ne nga'no xi 'no tse tjín-la Nainá ²⁰ xi kisikjeén nga kisikjaáya-la Cristo k'e nga k'en, ikjoàn jeya kisikijnat'aà chrja kixi-la ján ngajmiì ²¹ nánda nga isa ta 'no nga kisikijna ítjòn mì k'oaá-ne tsà jngodò xita ítjòn, xitaxá ítjòn, ngats'iì nga'no xi tjín i it'aà nangui ko xi tjín ijìin isén, ngats'iì xi tjín-la kjotixoma ngajmiì; tjina ítjòn-la ngats'iì xi tjín isò'nde jè, ko jè isò'nde xi sa nchrobá. ²² Nainá, jè kisingatsja yije Cristo, ngats'iì kjotixoma xi tjín; tikoaá jè kitsjaà yije-la Cristo nga jè koma xi sko-la naxandá-la. ²³ Naxandá-la tijè-ne yijo-la Cristo; ko jè tsjá yije-la nita mé xi chija-la. Tijè-ne Cristo xi síjngodò yije, nita mé xi tjín isò'nde.

Kós'ín síjchàat'aà-ná jé-ná Nainá

2 Jno, nga sa kjotseé, k'oaá गया-la koni tsà titsajna k'en-nò it'aà ts'e Nainá nga jè kjoa-la jé-nò nga ch'o ki'nè. ² K'oaá s'ín tse tsitjaàyaà ndiyá jé-la xita isò'nde; jè kinikitasòn-là xita neif xi sko-la tjo ijìin isén nga jè síxájiin inima-la jná xita xi mikil 'nchrénijon-la Nainá. ³ Tikoaá ngats'iaá jná, k'e nga isa kjotseé, k'oaá tis'ín chinchaaatsjiaá jè koni s'ín kjòmejèn-la yijo-ná ko kjohitsjeèn-ná. Tjín-ne nga ngásòn tse kjo'in k'oi-ná tsà ndaà, koni jná xita xi k'jeif nga koi kjoa-la jé-ná. ⁴ Tanga Nainá, tseé kjohimatakòn tjín-la nga 'no matsjakeè-ná. ⁵ Nainá kisikítsajnakon ijngodò k'a-ná ko Cristo, nas'ín jye titsajnak'eén xi kjoa ts'e jé-ná. (Ko jno, tà kjondaà-la Nainá-né nga bitjokàjnoò kjo'in.) ⁶ Nainá, kisikjaáyakjodò-ná ko Cristo, nga ya titsajnakoáá, ko tañaá kisikítsajnakjodò-ná ján ngajmiì. ⁷ K'oaá s'ín kis'iin mé-nè nga kokò-ne jná nachrjein xi sa nchrobá nga tse kjoatjòcha tjín-la ko tse kjondaà

tjín-la it'aà tsaján nga Cristo Jesús titsajnakoáá. ⁸ Tà kjondaà-la Nainá-né nga itjokàjnoò kjo'in nga kòkjeiin-nò it'aà ts'e Cristo. Mìtsà kjondaà tsajòn nchrobá-ne kjoa koi; ta kitsjaà kjotjò-nò Nainá. ⁹ Mìtsà koi kjoa-la nga xá ki'nè, mé-nè nga nijngodò xita ndaà síkijna-ne yijo-la. ¹⁰ Nainá tsibíndaáya xitse ijngodò k'a-ná, nga ya titsajnakoáá Cristo, mé-nè nga se'én ngats'iì kjoa xi ndaà tjín, jná kjoa xi Nainá jyeé k'oa'sín kiskodòsòn-la nga tisa kjotseé nga kos'ín síkitasoán.

Kjoa'nchán xi tjín-ná nga Cristo titsajnakoáá

¹¹ Jno xi mì ya tjen-nò tje-la xita judío, k'oaá tsò-nò jná xita judío xi tjít'aà chiba yijo-la nga mìtsà xita-la Nainá 'mì-nò, koi kjoa-la nga mì tjít'aà chiba-nò kjoa ts'e circuncisión. Tanga jè kjoa jè, tà tsja xitaá bíndaáya-ne yijo-la. ¹² Tikítsjeèn k'e nga sa kjotseé jno titsat'aaxin-la Cristo; tikoaá titsajnat'aaxin-la naxandá Israel, mikii ya nokjoà-nò koni s'ín tsibíndaajiin-ko Nainá jná xita judío koni s'ín kitsjaà-la tso'ba Nainá. Isò'nde jè, nimé xi chiñà-là ko mikii yaxkon Nainá. ¹³ Tanga i'nde, nga ya titsajnakoo Cristo, Nainá jyeé kisichrañat'aà-nò jè kjoa-la jní xi tsibixteèn Cristo, nas'ín kjiin tjat'aaxin-là Nainá nga sa kjotseé. ¹⁴ I'nde, jè Cristo xi tsjá-ná kjoa'nchán. Kisikjoóndaà-ná nga jngodò naxandá komà-ne jná xita judío ko xi mìtsà xita judío. Jè kishixaña jè kjoa kondra xi jòya tjín nga sa ítjòn k'e nga kitsjaà kjotjò yijo-la nga k'en-t'aà krò. ¹⁵ Yaá kisikjehet'aà jè kjotixoma-la Moisés xi tjín-la jná xita judío; kjòjngodò-ne ingajò naxandá; jngodò naxandá xitse komà-ne nga jè titsajnakoáá Cristo; k'oaá komà-ne nga tsijne 'nchán kjoa. ¹⁶ Cristo, k'e nga k'en-t'aà krò, yaá kisikjehet'aà kjoa kondra xi jòya tjín. Kisikjoóndaà-ne ingajò naxandá;

jngod̄ naxandá komà-ne koa kitsjaà-la kjoa'nchán it'aà ts'e Nainá.

¹⁷Jñò xi kjiin títsajna-là Nainá nga sa ítjòn, tìkooá ngajen xi títsajnat'aà chrañà-lajen, j'iì Cristo nga j'iì kénojmi-ná 'én ndaà xi tsjá-ná kjoa'nchán. ¹⁸Ndaà chjí-la Cristo nga ingajò naxandá-ná jyeé tjínde-ná nga koma chikooá Nainá nga tije-ne Inima Tsjeè-la tsjá-ná nga'ño nga ingajoá. ¹⁹K'ooá ma-ne jñò xi mìtsà xita judío 'mì-nò, mìtsà tì xita xìn nangui-nò. Jñò, i'ndeì, ngàsòn ya tajngod̄ nokjoà-nò naxandá-la Nainá; xita xinguiòo-nò ngats'iì xita naxandá-la Nainá. ²⁰K'ooá गया-la koni tsà jngod̄ ni'ya tísindaà. Jñò, jè गया-la ndajo xi mochjeén-la chrjó ni'ya. Jñà xita xi tsibíxáya-la Cristo ko jñà xi kiichja ngajo-la Nainá, jñà-né tàts'en chrjó-la ni'ya. Ko jè Cristo jè ndajo chrjanguì-la chrjó ni'ya. ²¹Nga ko Cristo ngats'iì ndajo-la chrjó ni'ya, ndaà tísikjod̄ ko tímajeya ni'ya mé-nè nga ni'ya tsjeè-la Nainá koma-ne. ²²Tìkooá jñò, nga Cristo títsajnakjod̄koo, Nainá tísíkítsajnakjod̄-nò ko xita xinguiòo xi kje'eií, mé-ne nga jñò koma-nò ni'ya nándá tìjna Nainá nga Inima Tsjeè.

Xá-la Pablo it'aà ts'e xita xi mìtsà xita judío

3 K'ooá ma-ne bitsi'bà-la Nainá, 'an xi ngatjì-la nga 'an benojmi-nò 'én ndaà-la Jesucristo, jñò xi mìtsà xita judío 'mì-nò. ²Nga jyeé-la tjiin-nò nga kjondaà ts'e Nainá-né nga 'an kitsjaà-na xá xi kjondaà tsajòn, ³koni s'ín kishiseèn-na Nainá nga tsakó-na jè kjoa xi tjíma-la skanda kjòtsee. Jyeé isa kiskii chiba-nò jñà 'én koi. ⁴K'e nga tsà ndaà kíxkejñò xojon jè koni s'ín kiskii ítjòn-nò, yaá jchaa nga 'an ndaà tjiin-na jè kjoa tjíma it'aà ts'e Cristo. ⁵Nga isa kjòtsee, nijngod̄ xi-

ta tjiin-la jè kjoa tjíma; tanga i'ndeì jè Inima Tsjeè-la Nainá kishiseèn-la jñà xita xi xó jaajiin-ne Nainá, jñà xita xi tsibíxáya-la Cristo ko xi kiichja ngajo-la. ⁶Jè kjoa tjíma, jè-né nga jñà xi mìtsà xita judío, k'e nga mokjeiin-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, ngàsòn tjoé-la kjotjò-la Nainá nga ngàsòn ixti-la ma koni jñà xita judío; jngod̄ naxandá koma yije kòhotjín; ko jñà xi mìtsà xita judío ngàsòn tjoé-la kjondaà koni s'ín kitsjaà-la tso'ba Nainá jñà xita judío.

⁷Ta kjondaà-la Nainá-né nga 'an kitjoé-na xá jè. Jè kitsjaà kjotjò-na nga ch'inda-la ma k'e nga kitsjaà-na nga'ño-la mé-ne nga 'an kènojmiá 'én ndaà-la Cristo. ⁸'An, nas'ín isa 'ño nangui tìjna-la ngats'iì xita-la Nainá, tanga Nainá kitsjaà-na kjondaà jè, nga 'an chjajajiin-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo jñà xi mìtsà xita judío, mé-nè nga skoe-ne kó kji 'ño tse kjondaà tsjá Cristo skanda mikii bijchótjngui-la kjohítsjeèn-ná. ⁹Jè xá xi 'an kjòngat-sja nga 'an sishiseèn-la jñà xita mé-ne nga skoe-ne kó s'ín tìjn kjoa xi tjíma. Nainá xi tsibíndaà isò'nde, jè tìjna'ma-la kjoa jè skanda tisa tàts'en-la kjoa. ¹⁰Koif k'oas'ín komà-ne mé-ne skoe-ne i'ndeì ngats'iì inima ch'o ko inima xi ndaà xi tìjn-la nga'ño ijiin isén nga kjìn skoya kjoachjine tìjn-la Nainá. Yaá skoe kjoa koi it'aà ts'e naxandá-la Cristo. ¹¹Nga tisa tàts'en-la kjoa, Nainá k'ooá s'ín tìjndaà-la nga it'aà ts'e Cristo kitasòn yije kjoa koi. ¹²I'ndeì, nga Cristo títsaj-nakooá, jyeé 'ño takoán. Komaá chikooá Nainá nándá tìjna nga mì tì kii xkón-oná nga jyeé mokjeiin-ná it'aà ts'e Cristo. ¹³K'ooá s'ín siijé-nò nga kii nikjajen-là takòn jè kjo'in xi tísikjiaán nga 'an benojmi-nò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Isáá ndaà kàtatsja-la inima-nò nga kjondaà tsajòn-nò.

**Kó tsò Pablo nga bítsi'batji
naxandá-la Cristo xi títsajna Éfesio**

¹⁴Koí kjoa-la nga ósjina xkó'nchit'aà-la nga bitsi'bà-la Nainá xi Na'èn-ná. ¹⁵Nga it'aà ts'eé Nainá nchrobá-ne nga tjín na'èn ko tjín ixti nga jngod ìjngod ni'ya xita xi tjín ngajmii ko xi tjín isò'nde. ¹⁶Nainá, nga tse nga'ño tjín-la, k'oaá s'ín bitsi'bà-la nga kátatsjá-nò nga'ño-la xi ts'e inima-nò nga jè Inima Tsjeè-la Nainá kátasixájiin inima-nò. ¹⁷Jè Cristo, ndaà kàtijnajiin inima-nò, nga mokjeín-nò it'aà ts'e; 'ño ndaà kátas'e-nò kjoatjòcha-la Nainá koni jngod yá xi nanga fi ima-la, ko koni jngod ni'ya xi nanga t'jhijiin chrjó-la. ¹⁸K'oaá s'ín koma-ne nga jñò ko ngats'i xita-la Nainá, jchaxkoon koa kochiya-nò nga 'ño tse kjoatjòcha xi tjín-la Cristo, 'ño tiyà, 'ño ndojò, 'ño nanga ko 'ño nga. ¹⁹Nguì ndaà jcha jè kjoatjòcha xi tjín-la Cristo xi isa 'ño otonè-la ngats'i kjuhítsjeèn-ná skanda mikii machiya-ná, mé-ne nga nimé chijat'aà-nò koni jè Nainá, nimé chijat'aà-la.

²⁰Nainá, 'ño tse nga'ño tjín-la, tsà k'e nga mé xi nijé-laá, skanda isáá 'ño síkatonè-la koni s'ín nijé-laá ko nga koni s'ín níkijsjeèn. K'oaá s'ín tsjá yije-ná nga ko nga'ño-la xi síxájiin inima-ná. ²¹Jeya kàtjna Nainá ya ijiin naxandá-la ko it'aà ts'e Cristo nita mé nachrjein-ne, nita mé nó-ne. K'oas'ín kátama.

Títsajtión nga ko Inima Tsjeè-la Nainá

4 Koi kjoa-la nga k'oas'ín bitsi'bà-nò nga ndaà t'jchá yijo-nò koni s'ín ok'in-la kjoa xi xó kinokjoa-nò. 'An, ndayá tijnáa'ya jè ngatji-la nga Nainá tsixá-la. ²Jñò, k'ì nga ikon 'nè; indaàkjoa t'een, kátas'e-nò kjoatsejta; ngàsòn kàtachíkjoa-nò mé kjoa xi tjín-nò nga matsjacha xinguiòo. ³Tinè-là yijo-nò nga titsajnajtión-ko

xinguiòo koni s'ín jye tsibítsajnajtín-nò jè Inima Tsjeè-la Nainá, mé-ne nga 'nchán kitsajna-nò. ⁴Nga tà jngod ma naxandá-la Nainá; ko tà jngod ma Inima Tsjeè-la Nainá; tikoá tà jngod kjoa chiñá-lá nga Nainá xó kùichja-ná; ⁵ko tà jngod ma Na'èn-ná Jesucristo xi otíxoma-ná; tà jngod kjoa tjín koni s'ín mokjeín-ná it'aà ts'e Cristo; tikoáà tà jngod kjoa tjín nga ma bautizar xita. ⁶Ta jngod ma Nainá nga ngats'iaá Na'èn-ná ma, jè xi otíxoma-ná nga ngats'iaá, jè xi síxájiin inima-ná nga ngats'iaá, ko jè xi tijnako-ná nga ngats'iaá.

⁷Tanga kitjoé-ná kjoatjò koni s'ín sasén-la Cristo mé xá-la Nainá xi s'eén nga jngod jngoaá. ⁸Koi k'os'ín tichja-ne Xojon-la Nainá nga tsò: K'e nga jye kisikijne nga tífimijin-ne ngajmii,

kiiko preso jñà xita xi kitsobà'ño, ko kitsjaà-la kjoatjò jñà xita.

⁹¿Kó tsòya-ne jè xi tsò: “Tífimijin-ne ngajmii”? Tsòyaá-ne nga [jè Cristo] ítjòn itjojen skanda nándá 'ño nanga ijiin nangui. ¹⁰Jè xi itjojen-t'aà skanda it'aà nangui, tije-ne xi tsijin ìjngod k'a-ne nándá nga isa 'ño nga tsibijna koni ngats'i xi 'nga títsajna mé-ne nga jè s'ijngod yije-ne nita mé xi tjín isò'nde.

¹¹Tikoá tije-ne xi kitsjaà-la xá xita-la mé xá xi s'jin nga jngod ìjngod. Tjín xi tsibixáya-la Jesucristo nga síka'bísòn 'én ndaà-la; tjín xi jñà kichja ngajo-la; tjín xi 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo bénojmiya; tjín xi síkinda naxandá-la Nainá; tikoá tjín xi okóya 'én-la Nainá.

¹²K'oaá s'ín kitsjaà-la xá xita-la nga jngod ìjngod mé-nè nga kátatsjá-la kjuhítsjeèn xita naxandá-la nga koma síxá-la Nainá, nga isa tse nga'ño s'e-la naxandá-la Cristo. ¹³K'oaá s'ín koma-ne nga jngod kjuhítsjeèn s'e-ná ngats'iaá koni s'ín mokjeín-ná it'aà ts'e Nainá ko koni s'ín yaxkoaán Ki'ndí-la mé-ne nga

ngui xita kixi komaá. Ngui k'oaá s'in kongásòn-kjoaá kóhotjián koni jè Cristo nga nimé chijat'aà-la. ¹⁴Mì ti k'oas'in s'en-ná koni s'in ndí ixti nga nìton mokjeiin-la yá xita xi konachan-la; nga fiyen fikjako koni tsà tjo tísískako; nga fitjingui-la kjohítsjeèn-la xita maña xi 'én ndiso okóya nga k'eií ndiyá tjímaya. ¹⁵Tà saá 'én kixi-la Nainá kinókjoaá nga matsjachaá xinguiá mé-nè nga kos'in isa ndaà skasòn kjohítsjeèn-ná koni s'in tjín kjohítsjeèn-la Cristo nga jè tjína xi sko-la naxandá-la Nainá. ¹⁶Nga jè naxandá-la Nainá, k'oaá kji koni jngod yijo-la xita. Jè Cristo tjína xi sko-la; ko jè tsjá-la nga jngod òjngod xá xi oko-la; ikjoàn síjngod koni s'in tjín yijo-ná nga títéya naxá-la nindaà-ná; nga jngod òjngod skaya, katjín katjín xá-la. K'e nga ndaà síxá yije yijo-ná maje-né koa ma'nga-né. K'oaá tís'in tjín jè naxandá-la Cristo nga koje-né koa k'nga-né k'e nga jngod òjngod xita-la ndaà síxá nga matsjakeè xíkjin.

Kós'in sijchá yijo-ná k'e nga jè Nainá síxítseya inima-ná ko kjohítsjeèn-ná

¹⁷It'aà ts'e kjotixoma xi tsjá-na Cristo, k'oaá xan-nò ko bit'in-nò nga mì ti k'oas'in s'en-nò koni s'in xita xi k'eií xi mikii beèkkon Nainá, nga tákó tjímako kjohítsjeèn-la xi nimée chji-la. ¹⁸Tà tjijnò kjohítsjeèn-la. Tsjin-la kjoabina-chon xi it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne; mikii beè kó s'in sijchá yijo-la nga jè inima-la tájaajin tjín; mikii tsjánde nga fahas'en-jin kjohítsjeèn xi ndaà tsò. ¹⁹Mì ti kii beè-ne xi kjosobà 'mì, jyeé kòxox'in. Tà kjoa chijngui 'nò sísin-la; kjit'aà nachrjein ótsji ngats'ii kjoa ch'o xi tjín isònde. ²⁰Tanga jñò, mì k'oaá tjín kjoa xi kis'enojmi-nò it'aà ts'e Cristo. ²¹Nga jye ndaà kina'yà-là 'én-la ko ndaà kichita'yà kó s'in tjín xi ngui kjoa kixi it'aà ts'e Jesús. ²²K'oaá s'in

kis'enojmi-nò nga chjaaxiòn kjoa jchínga xi tjín-nò nga sa kjòtseé koni s'in kinijchá yijo-nò; i'ndeí jyeé mì ti mé chji-la kjoa koi koi kjoa-la nga jñà kjoa ch'o xi kisaseèn-la yijo-nò kiskoònachan-nò. ²³Tj'inde-là Nainá nga jè kàtasíxítseya inima-nò ko kjohítsjeèn-nò. ²⁴Chjóé òjngod k'a xi kjoa xitse xi k'oas'in kisindaá koni kji isén-la Nainá mé-ne nga kixi ko tsjeè sijchá yijo-nò koni s'in tjín xi ngui kjoakixi.

²⁵K'oaá ma-ne i'ndeí, kii ti 'én ndiso nokjoà-nò. 'Én kixi tinókjoakoo xinguiòo nga jngod òjngod nga tà ngásòn xita xinguiá ma kóhotjián.

²⁶Tsà k'e nga majti-nò, kii jé binchaatsjiod; kii nijti-là yijo-nò kóni nga 'ba nachrjein skanda k'e nga okatji ts'oi. ²⁷Kii kii bi'nde-là xita neií nga jè konachan-nò.

²⁸Jè xi chijé s'in nga sa itjòn, kii ti chijé s'in-ne i'ndeí; tikoá-ne k'oas'in kàtasík-jeén tsja nga kixi kàtasíxá mé-nè nga sakò-la ton xi tsjá itsé-la xita ima xi nimé tjín-la.

²⁹Nijngod 'én xi ch'o tsò nokjoà; jñà 'én tinókjoakoo xinguiòo xi ndaà tsò xi kochjeèn-la xinguiòo nga isa kixi kít-sajna mé-nè nga kochikon-t'in-ne jñà xita xi kji'nchré-nò. ³⁰Kii niba-là jè Inima Tsjeè-la Nainá, jè xi tsibít'aà chiba-ná mé-ne nga kàta'ya-ná nga xita-la Nainá 'mì-ná skanda jè nachrjein k'e nga síkítsajnandeí-ná Nainá xi kjoa ts'e jé.

³¹Chjaaxiòn yije ijiln inima-nò jñà kjoa xi ch'o tjín xi kondra ts'e xita xi k'eií koni kjoa binguitakòn, kjoajti, kjoa xi makjan-nò, kjoa nga chítikoo xinguiòo, ko nga nokjoajno-là xinguiòo, ko ngats'ii kjoats'en. ³²Ndaà chibakoo xinguiòo; kàtas'e-nò kjohimatakòn; tijchàat'aà-là jé-la xinguiòo koni s'in kisiko-nò Nainá it'aà ts'e Cristo nga kisijchàat'aà-nò jé-nò.

**Kó s'ín sijchá yijo-ná nga
ixti-la Nainá 'mì-ná**

5 K'oaá ma-ne nga k'oas'ín tijchá yijo-nò koni s'ín Nainá nga koi kjoa-la nga ixti-la Nainá 'mì-ná nga 'nó matsjakeè-ná. ²K'oaá tis'ín tjòcha chaà xinguiò koni Cristo tjòkeè kijtsee-ná nga jè kitsjaà ngajo-ná yijo-la nga k'en, jngòò kjotjò xi ndaà kjòtsjakeè Nainá.

³Jè xi kjoa chijngui, ngats'ìi kjoa ch'o xi 'nó tjé tjín kò kjoa nga maxitakòn-chaà xinguiò mì t' k'oaá tjín kjoa xi kòxki-ne it'aa tsajòn. Nga jñò, xita tsjeè-la Nainá 'mì-nò. ⁴Kì 'én tsa'a nokjoà, kò 'én nchikón, kò 'én xi ch'o tsò nga bi-jndòkeè xita. Jñà kjoa koi, tikoáá mikii ok'in-la nga kòs'ín kinókjoaa. Tà saà kjondaà tjii-la Nainá. ⁵Jye tjiin-nò nga mikii koma kjoahas'en nãnda tìhotixoma Cristo kò Nainá, ngats'ìi xita xi kjoa chijngui s'ín, xi kjoa xi 'nó tjé s'ín kò nga maxitakòn-keè xíkjin. Jñà xita xi k'oas'ín s'ín, ta jñà kjoa koi beèxkón nga nei-la ma. ⁶Kì yá xita xi konachan-nò xi taxki 'én bénojmi-nò xi nimé chjí-la it'aa ts'e jé koi. Ta jè ngatji-la nga kjo'in tsjá-la Nainá jñà xita xi mikii 'nchréñijon-la. ⁷Kì ya tsjahijtakoo xita koi.

⁸Jñò, nga sa kjòtsee, jè kjohitsjeèn-nò tjiinò-la, tanga i'ndeí, jyeé iseèn titsajnaà nga Na'èn-ná Jesucristo titsajnakoo. K'oaá s'ín tijchá yijo-nò koni s'ín ok'in-la jñà xita xi ya titsajna nãnda iseèn choòn. ⁹K'e nga kjoa iseèn tjiin inima-ná ndaà s'een, ya kitjáyaá ndiyá kixi, koa ngui 'én kixi kinókjoaa. ¹⁰Tinchátsjiod mé kjondaà xi sasén-la Na'èn-ná. ¹¹Kì ya chingajñoò kjoa xi nimé chjí-la koni s'ín xita xi tjiinò kjohitsjeèn-la. Jñò, ta saà takó nga kàta'ya-la nga mikii ndaà tjín kjoa xi s'ín. ¹²Skanda masobà-ná nga nokjoá jñà kjoa ma xi ch'o tjín xi s'ín jñà xita. ¹³Nita mé kjoa-ne xi sijna nãnda iseèn choòn, nitoón beè xita mé kjoa-ne, a ndaà tjín, a xi mikii ndaà tjín. Nga jè

kjoa iseèn okó yije xi ndaà tjín kò xi mikii ndaà tjín. ¹⁴Koii kòtsò-ne 'én xi tsò:

Ngaji xi titsajnafi, tikjaá-la yijo-lè.

Tisítjen-jiin-la mik'en;

jè Cristo siihiseèn-lè.

¹⁵Ndaà tikindaá koni s'ín titsanjchá yijo-nò; k'oaá s'ín titsajna koni xita xi tjín-la kjoachjine; kì k'oaá 'nè koni s'ín xi tsjin-la kjohitsjeèn. ¹⁶Ndaà tikjeén nachrjein mé xi s'een; nga nachrjein i'ndeí, 'nó tjín kjoa ch'o. ¹⁷Kì ch'o ongufkoò kjohitsjeèn-nò; ndaà kàtachiya-nò mé xi mejèn-la Nainá. ¹⁸Kì xán 'yò, jè xán síkits'ón-ná, tà saá jè Inima Tsjeè-la Nainá ndaà kàtas'en-jiin inima-nò nga kàtakó-nò ndiyá kixi. ¹⁹Chikoo xinguiò 'én-la Nainá. Tijndá-là sò xi 'mì salmo, himno koa tijndá jiin inima-nò jè xi okóya-nò Inima Tsjeè-la Nainá. Jeya tikijna Nainá nga kò inima-nò. ²⁰It'aa ts'e 'ín-la Na'èn-ná Jesucristo, nachrjein nchijòn tjii-la kjondaà Nainá xi Na'èn-ná ngats'ìi xi tsjá-nò.

**Kjoa xi tjínè-la nga siikitasòn
jñà xita x'in kò jñà íchjín**

²¹Nangui titsajna-la xinguiò koni s'ín yaxkón Cristo.

²²Jñò, íchjín xi x'in tjín-nò, nangui titsajna-la x'in-nò koni s'ín nangui bitsajna-la Cristo. ²³Nga jè x'in, jè xi skò tjina-la chjoón, koni Cristo, jè xi skò-la naxandá-la. Kò jè Cristo xi ochrjekajin kjo'in naxandá-la nga tijè-ne yijo-la. ²⁴Koni jè naxandá-la Cristo nangui tjina-la, k'oaá tis'ín jñà íchjín, nangui kàtjina-la x'in-la nita mé kjoa-ne.

²⁵Jñò xi x'in mì-nò, titsjacha íchjín-nò, koni jè Cristo matsjakeè naxandá-la nga jè kitsjaàtji yijo-la nga k'en. ²⁶Koii kòs'ín kis'iin-ne nga tsjeè siikijna naxandá-la nga nguixkon Nainá. Jè jaàxin jé-la nga kò 'én ndaà-la koni s'ín xita nga onijno yijo-la, ²⁷mé-nè nga tijè kòkò-ne nga

tsjeè kji ko tije skoétjò-ne nga ts'e koma, jngoò naxandá xi jeya tíjna, xi mi ch'oo kji, mi tíjyò kji, mi tje kji, jngoò k'a tsjeè kji, ko nimé jé tjin-la. ²⁸Tikoáa jé x'in kátamatsjakeè chjoón-la koni s'in matsjakeè xi ti yijo ts'e-ne; nga jé xi matsjakeè chjoón-la, tije-ne yijo-la tímatsjakeè. ²⁹Nijngoò xita xi tije beètoòn-ne yijo-la; ta saá tsjá-la nga'ño nga s'kin-da yijo-la koni s'in jé Cristo nga s'kinda naxandá-la. ³⁰Nga jé naxandá-la tije-ne yijo-la; ko jná, tikoáa yaá nokjoát'aà-ná yijo-la. ³¹Koí kjoa-la nga k'oas'in tích-ja Xojon-la Nainá nga tsò: "Jé x'in xi bixan síkijna na'èn-la ko nea-la nga kijnako chjoón-la. Ingajò, tà jngoò xita koma." ³²Jná 'én koi, jngoò kjoa xi 'ño 'in tjin skanda mikii fya-ná. Tanga 'an, jé tsikaxkia Cristo ko naxandá-la. ³³K'oaá xan-nò ngats'ioò nga jngoò ijngoò, titsjacha íchjín-nò koni s'in matsjacha yijo-nò; ko jé chjoón kàteèxkón x'in-la.

Kjoa xi tjinè-la nga síkitasòn jná ixti ko xita jchinga

6 Jño xi ixti 'mì-nò, tiná'yañijon-la xita jchinga-nò nga Cristo titsajnakoo. Koí kjoa xi kixi tjin. ²⁻³Nga tsò jé Xojon-la Nainá: "Jchaxkoín na'èn-lè ko nea-lè, mé-nè nga ndaà kijna-ne koa tseé koma-lè i isò'nde." Ngats'iì kjotixoma xi kitsjaà Nainá, jé jèè xi tsjá ítjòn jngoò-la kjondaà jná xita xi síkitasòn.

⁴Jño xi na'èn 'mì-nò, kì ixti-nò nijti-là; k'oaá s'in tijchá nga ndaà tikixioo koa ndaà takóya-la koni s'in mejèn-la Na'èn-ná.

Kjoa xi tjinè-la nga síkitasòn xi ch'inda 'mì

⁵Jño xi ch'inda maà, ndaà tikitasòn-la xi nei-nò ma i it'aà nangui; ndaà jchaxkón nga tíjngoò takòn koni tsà xá ts'e Cristo tita'nè. ⁶Ndaà tixá-la nei-nò; mi tà k'e ndaà nixá k'e nga tímakinda nga

tà jé nei-nò ndaà kitsajnakoo; k'oaá s'in t'een koni tsà ch'inda-la Cristo maà nga ngui koò inima-nò tixá koni s'in mejèn-la Nainá. ⁷K'oaá s'in tixá nga ngui ko kjotsja-nò koni tsà xá-la Na'èn-ná tita'nè ko mitsà ts'e xi taxki xita. ⁸Ndaà 'yaá nga jngoò ijngoò xita, Nainá, k'oaá s'in tsjá-la chjì-la koni tjin xá xi s'in, nas'in xita ch'inda ko xi mitsà xita ch'inda.

⁹Jño xi nei-la xá 'mì-nò, k'oaá ts'in tjo t'een ch'inda-nò. Kì taxki chítikoo ch'inda-nò nga mejèn-nò kjo'in binè-là. Ndaà tíjiin-nò nga jé Nei-la xita ch'inda-nò ko jé Nei-nò, tije-ne xi tíjna ján ngajmii. Nga jé, mikii faájiin xita; tà ngásòn fiko.

Kjoa xi tsjá-la nga'ño inima-ná

¹⁰Jño 'ndseé, jná kjoa koi xi fehet'aà-ne; k'oaá xán-nò: Tinchátsjioò nga'ño ts'e inima-nò it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo; 'ño titsajnakoo ngats'iì nga'ño xi 'ño tse tjin-la Cristo. ¹¹Tisikòò yijo-nò, chjoé yije nga'ño xi tsjá-nò Nainá mé-nè nga tájaà titsajna-nò nga mi jé xita neí skónachan-nò. K'oaá ngaya-la koni jná soldado nga 'ya yije kicha-la k'e nga fi kjojchán. ¹²Nga mitsà jná xita isò'nde titsabixkán-koaá. Jná kondra-ná xi xitaxá ítjòn tjin-la jjiin iseèn, jná xi mikii tsejèn, ngats'iì xi tjin-la kjotixoma ts'e xita neí, koa xi sko-la titsajna nga jná otixoma isò'nde jño, ngats'iì nga'ño-la xita neí xi tjíma jjiin isén nga tíjtsa isò'nde.

¹³Koí koxan-nò, chjoé yije nga'ño xi tsjá-nò Nainá mé-nè nga 'ño kitsajna-nò jé nachrjein k'e nga mejèn-la skónachan-nò xita neí. K'e nga jye sikijneè, táko k'oaá s'in kixi kijncha-là nita mé kjoa-ne. ¹⁴K'oaá s'in 'ño kixi titsajnandaà; ngui 'én kixi tinókjoaa mé-ne nga kitsajnandaà kjoa ts'e xita neí koni s'in jná soldado nga 'ño bíkjá xincho-la [mé-ne nga mi síjti-la nikje-la k'e fi kjojchán]. Ko ngui kixi titsajnaà

nga nguixkon Nainá mé-ne nga ndaà kójtsa inima-nò koni jngodò soldado xi ndaà kijtsa inima-la jè chrjoa xi 'mì coraza. ¹⁵ Kjit'aà nachrjein titsajnaandaà nga sika'bió 'én ndaà-la Nainá mé-ne nga kàtas'e-la kjoa'nchán jñà xita. K'e nga kos'ín s'een, 'nò kítsajnaà koni jngodò soldado nga tjín-la nga'nò xoxté-la nga ma fi. ¹⁶ K'e nga ndaà mokjeiín-nò it'aà ts'e Nainá, jè kosiko-nò xi kjoa ts'e xita neif k'e nga jè bit'in-nò nga binchaàtsjioò jé; k'oaá ngaya-la koni s'ín jngodò soldado nga kjoé escudo-la, jè xi síkits'o ni'ín flecha xi títi-la xita neif. ¹⁷ Jè kjoa nga bitjokajñod kjo'in, jè ngaya-la jè ts'nguién kichá xi osiko sko soldado. Koa jñà 'én ndaà-la Nainá jè ngaya-la kichá ndojò xi tsjá Inima Tsjeè-la Nainá. ¹⁸ Kì bikjoàn-là nga bitsi'bà-là Nainá; tijét'aà kjit'aà-là koni s'ín bénojmiya-nò Inima Tsjeè-la Nainá. Kjit'aà nachrjein titsajnaandaà; kì nihindaà-jèn nga bitsi'batjiò ngats'iì xita naxandá-la Nainá. ¹⁹ Tikoá titsi'batji-ná it'aà ts'an mé-nè nga Nainá tsjá-na 'én xi kichjà, koa mé-ne nga mikii tsakjoòn-na k'e nga kènojmi-la xita jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi

ochrjekajjìn-ná kjo'in mé-ne nga koma skoé-ne jè kjoa'ma xi tjína-la Nainá skanda kjòtseé. ²⁰ Nainá kisikasén-na nga 'an kichjà ngajo-la it'aà ts'e 'én ndaà-la; koií kjoa-la nga ndayá tjinaa'ya; sijét'aà-nò nga titsi'batji-ná mé-ne nga mì tsakjoòn-na nga kènojmiá 'én ndaà-la.

'Én xi fehet'aà-ne

²¹ Tisikasén-nò jè 'ndsé Tíquico jè xi matsjachaá, tikoá ndaà síxá-la Nainá. Jè okitso yije-nò xi it'aà ts'an, kó s'ín tjinaa, kò mé xi tis'iaàn. ²² Koií xá tisikasén-nò nga kènojmi-nò xi it'aà tsajen kós'ín titsajna-jen kò mé-ne nga kàtatsjá-nò nga'nò ts'e inima-nò.

²³ Jè Nainá xi Na'èn-ná kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná kàtasíkjna 'nchán ijiin inima-nò ngats'ioò xi xinguiáá chibá; kàtatsjá-nò kjondaà nga tjòcha t'een xinguiòo, nga mokjeiín-nò it'aà ts'e Nainá. ²⁴ Jè kjondaà-la Jesucristo xi otíxoma-ná kàtijnako ngats'iì xita xi mikii síkjahatjiya-la kjohítsjeèn-la nga kjit'aà nachrjein ndaà matsjakeè Na'èn-ná Jesucristo. K'oas'ín kàtama.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii-la xita naxandá-la Cristo xi títsajna Filipos

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà xita naxandá-la Cristo xi títsajna Filipos

1 Ngats'ioò xi títsajnaà ján naxandá Filipos xi xita-la Nainá maà nga Cristo Jesús títsajnakoo, tíkoo jñò xi níkitasòn xá nga níkindaa naxandá-la Nainá kò jñò xi nìchját'aà, 'an xi 'mì-na Pablo kò Timoteo títsanìhixot'aà-nòjen nga chí'nda-la Jesucristo 'mì-najen. ²Nainá xi Na'èn-ná, kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná kàtatsjá-nò kjondaà kò kjoa'nchán ya jjiin inima-nò.

Kó tsò Pablo nga chjat'aà-la Nainá it'aà ts'e xita Filipos

³Jè Nainá xi 'an bexkoán, tsjaà-la kjondaà nga indiaà indiaà bítsjeèn-na it'aà tsajòn. ⁴K'e nga indiaà indiaà chjät'aà-la Nainá, 'nó ndaa matsja-na nga ngats'ioò chjätjì-nò, ⁵koií kjoa-la nga jñò títsanìchjät'aà-ná nga ma chjaya 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo tjen-ne jè nachrjein k'e nga kòkjeiín-nò skanda nachrjein i'ndeí. ⁶'An, k'oaá s'ín makixi-na nga jè Nainá, koni s'ín tsibíts'iaakò-nò nga tískjatjìya-la inima-nò kò kjohítsjeèn-nò, skanda k'eé s'ijngod-ne kjoa koi jè nachrjein k'e nga kjoíí ijngod k'a Na'èn-ná Jesucristo. ⁷Ndaà tjin nga k'oas'ín síkítsjeèn-nò ngats'ioò jñò xi 'nó matsjake-nò nga ngásòn kitjoé-nò kjondaà-la Nainá koni 'an; nga jñò títsanìchjät'aà-ná nga ma benojmí-la jñà xita jè 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo nas'ín ndayá tíjnaa iya, kò nas'ín xin tíjnaa nga ósíkoaa jè 'én kò okod-la xita nga 'én kixi-né. ⁸Tíbeè Nainá nga kixií kjoa nga ngats'ioò, 'nó matsjake-nò koni s'ín tjin jè kjoatjòcha xi 'nó tse tjin-la

Jesucristo. ⁹K'e nga bitsi'batjì-nò, k'oaá s'ín síjét'aà-la Nainá nga jè kjoatjòcha xi tjin-nò, isa ndaa títsjacha xinguiqo, isa ndaa kjohítsjeèn kàtas'e-nò kò isa ndaa kàtamachiya-nò ngats'iì kjoa xi kixi tjin, ¹⁰mé-ne koma chjaàjiiin-nò kjoa xi ngui ndaa tjin. K'oaá s'ín koma-ne nga tsjeè síjchá yijo-nò kò nímeé jé sakot'aà-nò jè nachrjein k'e nga kjoíí ijngod k'a Cristo. ¹¹Nga kàta'ya-la nga jñò, ngui kixií tjin kjoa xi 'nè nga kò nga'nó xi tjin-la Jesucristo mé-ne jè Nainá jeya kíjna-ne kò 'nga kíjna.

Kó komà nga isa kjin xita kòkjeiín-la 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo

¹²Ndí 'ndsè, mejèn-na nga ndaa kàtasijiiin-nò nga k'oaá s'ín tímochjeèn ngats'iì kjoa xi tímat'ian nga isa kjin xita mokjeiín-la 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹³Nga ngats'iì soldado xi síkinda ni'ya osen kò ngats'iì xita xi i'nga, tíjjiin-la nga koií kjoa-la 'én-la Cristo nga ndayá tíjnaa. ¹⁴Jñà xita xinguiáá xi 'ndsé chibá, nga nchibeè nga ndayá tíjnaa'ya, kjin ma-ne xi ma'nó ikon, mì tí kii tsakjón-ne it'aà ts'e 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo nga chjayajiiin-la xita.

¹⁵Kixií kjoa, tjin i'nga xita xi 'én-la Cristo chjaya ta koií kjoa-la nga machinikeè-na nga jè xi mejèn-la nga isa kjin xita kjit'aà-la. Tanga tíkoaa tjin i'nga xi ndaa tjin inima-la nga benojmí kixi jè 'én-la Cristo. ¹⁶Jñà xita xi ndaa tjin inima-la, k'oaá s'ín benojmí nga matsjakeè-na, nga jyeé ndaa tíjiiin-la nga Nainá íí kiskíjna-na ndayá mé-ne nga 'an kichjätjia 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹⁷Tanga jñà xita xi i'nga, nga chjaya it'aà ts'e Cristo, mìtsà kò inima-la benojmí. Ta jè xi mejèn-la nga kjin xita kjit'aà-la. K'oaá s'ín mejèn-la nga isa tse kjo'in síkjaán nga jye ndayá tíjnaa'ya. ¹⁸Mìtsà mé-ne, tsà ndaa tjin inima-la nga okóya 'én ndaa-la Nainá,

kò tsà majìn; mì 'aán oko-na. Ta jè xi mejèn-na nga kàtachjaya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. K'oaá ma-ne nga tsja ma-na.

Mé xi 'nó mejèn-la Pablo

Nga tífi nachrjein kòtsjaá-isa-na, ¹⁹koií kjoa-la nga ngats'iì kjoa xi tíma, jyeé tíjìn-na nga kijchò nachrjein nga kíjokàjñaà kjo'in koi-né nga jñò bitsi'batjì-ná kò nga tsjá-ná nga'nó Iníma Tsjeè-la Cristo. ²⁰Ta jè xi 'nó mejèn-na kò tikoña kjoa nga mì kòsobà-na nga ch'o síkíjna Cristo. Jè xi mejèn-na nga mì kì tsakjoòn-la xítà nga ma kichjà-la mé-ne 'an, tsà tíjnakoan, kò nas'ín kiyá, jè Cristo jeya kíjna it'aa ts'an. ²¹'An, nga tíjnakoan, jè-né nga jeya kíjna Cristo. Kò tsà 'an kiyá, isaá-la ndaà s'e. ²²Tanga tsà takó kótijnakoan i isò'nde, tsà koií nachrjein-la s'jìn-isa xá-la Nainá. K'oaá ma-ne, mìkìl be mé xi isa ndaà tíjn. ²³Ingajò kjoa koi 'nó 'in ma-na; jòya tíjn kjohítsjeèn-na; mejèn-na nga kàtiyaa mé-ne nga ya kótijnakoaa Cristo; nga isaá-la 'nó ndaà s'e. ²⁴Tanga xi kjondaà tsajòn, isa 'nó mochjeén nga kótijnakon isa. ²⁵K'oaá s'ín beè-la takoàn nga kótijnakon isa, nga k'oaá s'ín tíjngoò takoàn nga mochjeén-nò it'aa ts'an. Kótijnajìin-nò mé-ne koma sìichját'aa-nò nga isa tsja koma-nò koni s'ín mokjeiín-nò kò nga isa ndaà kòkjeiín-isa-nò. ²⁶Mé-ne k'e nga kijchokon i'jngoò k'a-nò, isaá tsja koma-nò nga isa 'nga síkíjna Cristo Jesús koni s'ín osìko-na.

²⁷Ta jè xi 'nó mochjeén nga k'oas'ín tíjchá yijo-nò koni tsò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo; mé-ne tsà koma kíjkon-nò kò tsà mìkìl koma kíján, takó kji'nchrè-ná nga kixi tìtsajnakoo 'én, nga jngoó tíjn kjohítsjeèn-nò nga ngàsòn tìtsabixkàn-tjiò koni s'ín mokjeiín-nò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, ²⁸nga mì tsakjoòn-la jña xítà kondra-nò. Koni

s'ín tìtsa'nè ngats'iì kjoa koi, k'oaá s'ín sijna koni jngoò chibà xi okó nga jña xítà kondra, kjoehesòn-né, tanga jñò, kíjokajìin-nò kjo'in. Kjoa koi, it'aa ts'e Nainá nchrobá-ne. ²⁹Nga Nainá tìkooá tsjá-nò kjondaà nga kjo'in tìtsanìkjoòin xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kitsjaà-nò kjondaà nga kòkjeiín-nò 'én ndaà-la. ³⁰Nga jña kjoa xi tíjn-nò i'ndeì, tíjña-ne xi 'an kis'e-na koni s'ín ki'yaà jñò, kò takó koií kjoa tíjn-na skanda nachrjein i'ndeì koni s'ín tìtsana'yà.

Kjohítsjeèn xi kis'e-la Cristo nga nangui kisikíjna yijo-la i isò'nde

2 Jñò, nga Cristo tsjá-la nga'nó iníma-nò, kò nga jè kjoatjòcha síje takòn-nò, kò nga jè Iníma Tsjeè-la Nainá ndaà síkìtsajnajtín-nò nga nìxákjòò, kò nga ngui koo iníma-nò tíjn-nò kjohimatakòn, ²k'oaá ma-ne nga síjé-nò nga ta jngoò kjohítsjeèn kàtas'e-nò, jngoò kjoatjòcha, ngàsòn t'è-là takòn, kò ngàsòn chibà-nò mé xi nìkìtsjeèn mé-ne nga isa ndaà kotsja-na. ³Kì kjoa 'nga takòn onguíchjaà, kò kì 'nga nìkìtsajna yijo-nò. Ta saá nangui tìkìtsajna yijo-nò, k'oaá s'ín jchaxkón xítà xi k'ejí koni tsà jña tìtsajna íjtòn. ⁴Kì ta koi nìkájno xi kjondaà tsajòn. Tìkooá tìkájno-nò mé xi mochjeén-la xítà xi k'ejí.

⁵K'oaá tíjn kjohítsjeèn xi kàtas'e-nò koni tíjn kjohítsjeèn xi tíjn-la Cristo Jesús. ⁶Nas'ín tíjè sobà-ne Nainá, mìtsà kòs'ín kisikìtsjeèn nga kjo'nó mejèn-la nga kòs'ín kíjna koni s'ín tíjna Nainá. ⁷Ta saá 'nó nangui kisikíjna yijo-la nga kòs'ín tsibìjna koni jngoò xítà chi'nda, koni xi taxkì xítà isò'nde. ⁸K'e nga jye taxkì xítà komà, kisikajeén-la iníma-la nga ndaà kisikitasòn yije-la Nainá skanda kó nga k'en nga ya kinik'en-t'aa krò. ⁹K'oaá ma-ne, Nainá, k'e nga jye kisikjaáya-la, taxkì 'nó 'nga kisikíjna. Kitsjaà jngoò-la 'ín xi isa 'nó 'nga tíjna mé-ne jè kotìx-

oma yije-la xita. ¹⁰ Mé-ne nga it'aà ts'e Jesús kincha-xkó'nchi-la ngats'iì xi tít-sajna ngajmii, xi tít-sajna i it'aà nangui, ko xi tít-sajna jjiin nangui. ¹¹ K'oaá s'in kitso ngats'iì xita nga Jesucristo, jè xi otíxoma; k'oaá ma-ne nga jeya k'ína Nainá xi Na'èn-ná.

Mé xi s'eén nga ixti tsjeè-la Nainá 'mì-ná

¹² K'oaá ma-ne, jñò ndí 'ndsè xi ñó matsjake-nò, k'e nga tsohótijnako-nò, kjit'aà nachrjein ndaà kinikitasòn. I'ndeì nga kjiin tijnáa, tákó k'oas'in ndaà tikitasòn. K'oas'in t'een nga kàta'ya-nò nga jyeé itjokajñòd kjo'in kjoa ts'e jé-nò koií kjoa-la nga ñó tsakjoòn-chaa yijo-nò. ¹³ Nga jè Nainá xi ndaà tísixájiin inima-nò. Jè síkítsjeèn-nò nga k'oaá s'in mejèn-nò koni s'in ndaà sasén-la Nainá ko tije-ne xi tsjá-nò nga ñó nga ma k'oas'in 'nè.

¹⁴ Ndaà t'een yije nita mé kjoa-ne; k'í taxkí tsajét'aà-là Nainá ko k'í chitiya-nò nita mé kjoa-ne. ¹⁵ K'oaá s'in koma-ne nga ixti tsjeè-la Nainá k'oín-nò; nimé jé s'e-nò nga tít-sajnajjiin-là xita ts'en ko xi ch'o s'in; jñò, k'oaá s'in kàta'ya-nò koni ni'ín-la ni'ño xi síhiseèn ñánda jñò choòn. ¹⁶ Tika'bísòn 'én ndaà xi síkíjnakon inima-ná, mé-ne jè nachrjein k'e nga kjoíí ijngod k'a Cristo, ndaà kotsja-na nga mitsà ta kjojtò koni s'in kis'iaàn nga ñó kisixájiin-nò nga tsakodya-nò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹⁷ An, matsjaa-na ko síjngoaa kjotsja xi tjín-nò nas'in kjo'in tísikjiaàn koni jñò nga kjo'in tít-sanikjioón nga koií kjoa-la nga mokjeín-nò it'aà ts'e Cristo. Kjo'in xi tjín-nò k'oaá ngaya-la koni jngod kjojtò xi jñò 'biì-la Nainá, ko jè kjo'in xi 'an tjín-na tikoaa 'an tsjaà-la Nainá koni kjojtò tsajòn. ¹⁸ Jñò, k'oaá tís'in kàtatsja-nò mé-ne kojngod-ne kjojt-sja xi tjín-ná.

It'aà ts'e Timoteo

¹⁹ K'oaá s'in tísikítsjeèn, tsà Na'èn-ná Jesús mejèn-la nga sikasén niton-nò Timoteo, mé-ne 'an kotsja-na k'e nga kjoíiko-na okixi it'aà tsajòn kós'in tít-sajna. ²⁰ Mi ti yá xita tjín isa-na xi k'oas'in ngásòn síkájno it'aà tsajòn koni jè Timoteo. ²¹ Ngats'iì xita xi kje'eií, saà kjoñdaà ts'eé ótsji, mikii ótsji xi kjoñdaà ts'e Cristo. ²² Jñò, jyeé ndaà tjiin-nò, jè Timoteo xita kixi-né. Ndaà sichját'aà-na it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, k'oaá ngaya-la koni tsà ki'ndí ts'an-ná. ²³ Tikoña kjoa-ná nga sikasén-nò Timoteo k'e nga skoeé kós'in sindaajiin kjoa-na. ²⁴ Tanga jè Na'èn-ná ma'ñót'aà takoàn, nga tsjá'nde-na nga tikoá 'an koma kjíkon niton-nò.

It'aà ts'e Epafrodito

²⁵ Tanga k'oaá s'in kisikítsjeèn nga itjòn siikasén ijngod k'a-nò jè 'ndsè Epafrodito. Ndaà kisixáko-na. K'oaá s'in tsajmeiiko-na koni jngod soldado nga bixkàn-tji-jen 'én-la Nainá. Nainá kátichj'í-nò nga kinikasén-ná k'e nga ñó tímochjeén-na. Ndaà kisichját'aà-na. ²⁶ I'ndeì, mejèn-la nga skoexkon-nò ngats'ioò, ñó tísikájno nga jñò jyeé kina'yà nga kjòxk'én-né. ²⁷ Kixií kjoa nga kjòxk'én-né, kjomeé k'en. Tanga Nainá kjòhimateè; mitsà ta jè xi kjòhimateè, k'ó 'an, mé-ne nga mi isa tse kjoaba s'e-na. ²⁸ K'oaá ma-ne nga tísikasén niton-nò, mé-ne k'e nga jchaxkoòn ijngod k'a, kotsja-nò it'aà ts'e, koa 'an, tjáxin chiba-na kjoaba. ²⁹ Chjoétjò nga ko kjotsja-nò nga 'ndseé chibá it'aà ts'e Na'èn-ná. Chaxkón yije xi ngásòn ok'in-la koni jè. ³⁰ Koií kjoa-la it'aà ts'e xá-la Cristo nga kjomeé k'en. Jè kjoa xi jñò mikii komà kinichját'aà-ná, jé Epafrodito, ñó tsibínè-la yijo-la nga ndaà kisichját'aà-na nas'in kjomeé k'en.

Mé kjoa xi isa 'nó chjí-la nga kixi kitsajnaá nguixkon Nainá

3 Ndí 'ndsè, k'oaá xan-nò, tsja t'è-là inima-nò nga Na'èn-ná Jesús titsaj-nakoo. 'An, mikii masii-na nga tikjii ijngòò k'a-nò jñà kjoa xi jye kòkjìn k'a kjii-nò nga kjondaà tsajòn-nò. ² Tikindaà yijo-nò it'aà ts'e jñà xita xi kjo'nó mejèn-la nga otet'aà yijo-la xita nga bit'aà chiba-la kjoa ts'e circuncisión. Tikindaà xita koi nga nimé chjí-la. Tikindaà nga 'nó ch'o s'in. ³ Jñá-ná xi nguì kixi kjoa nga tjít'aà chiba-ná nga 'ya-la nga xita-la Nainá 'mì-ná. Jñá-ná xi ndaà yaxkoán Nainá nga jè Inima Tsjeè-la síchját'aà-ná. 'Nó ndaà matsja-ná nga jè ma'nót'aà takoán Cristo Jesús nga mìtsà jè kjoa ts'e yijo-ná ma'nót'aà takoán. ⁴ 'An, mìtsà kjoa ts'e yijo-na ma'nót'aà takoàn nas'in kjìn skoya kjondaà kisikitasoàn. Tsà tjín i'nga xita xi koi ma'nót'aà takòn kjondaà xi tjín-la, tanga 'an mì k'oaá s'in tìs'iaàn nas'in tsato kjìn skoya kjondaà kisikitasoàn. ⁵ K'e nga tjín-la jìin nàchrjein nga kits'ian, kisit'aà chiba-na kjoa ts'e circuncisión. 'An, xita Israel-ná, tje-la Benjamín-ná. Xita Hebreo-ná, kò jñà xita jchínga-na nguì xita Hebreo-né. 'An, nguì xita fariseo-ná nga jñà kjotíxoma-la xita judío nguì ndaà kisikitasoàn. ⁶ Nga 'nó fit'aà-la koni s'in tjín kjotíxoma-la xita judío, 'an skanda kiitjinguì kondraá-la xita naxandá-la Cristo. 'An, nguì kix-íi kisikitasoàn kjotíxoma-la xita judío, nijngòò xi mikii ndaà kisikitasoàn. ⁷ Nga sa íjtòn, 'an, k'oaá s'in kisikítsjeèn nga 'nó tse chjí-la ngats'ii kjoa koi; tanga i'ndeì nga Cristo fit'aà-la nimé chjí-la kjoa koi. ⁸ Xi nguì okixi, ngats'ii kjoa xi 'an ma'nót'aà takoàn nga sa kjòtsee, i'ndeì, k'oaá s'in beè takoàn nga nimé chjí-la mì k'oaá-ne koni s'in bexkoan Cristo Jesús xi otíxoma-na nga isa 'nó tsato chjí-la. Ngats'ii kjoa koi, jyeé tsachrjenguia yije

xi kjoa-la Cristo. Ta tjé beè takoàn mé-ne nga ya ma fit'aà-la Cristo ⁹ kò mé-ne nga ya kótijnakjoodkooa. Nga kixi ótíjna nga nguixkon Nainá, mìtsà koi kjoa-la nga 'an ndaà sikitasoàn kjotíxoma-la xita judío, koi-né nga mokjeiín-na it'aà ts'e Cristo. Jè Nainá xi kixi síkíjna-na koií kjoa-la nga mokjeiín-na. ¹⁰ Mejèn-na nga isa ndaà skoexkoan Cristo; skoeè nga'nó xi tjín-la nga jaáya-la it'aà ts'e kjoabiyaá; kàtamajngòò kjohítsjeèn-na kò ts'e Cristo koni s'in komàt'in nga kisikjeiín kjo'in skanda k'e nga k'en, ¹¹ mé-ne k'oa ts'in kjoaáya-na it'aà ts'e kjoabiyaá koni s'in jaáya-la Cristo.

Mé xi s'in Pablo nga ma kijchò tjingui-la kjotjò xi tsjá Nainá

¹² Mìtsà tsò-ne kjoa nga jye kjòngàsòn yije-na kjoa koi. K'j'è tsà nguì xita kixi 'mì-na. Tanga tífi tjingui-la nga mejèn-na nga isa ndaà skoexkoan skanda kó nga kijchò tjingui-la mé kjoa-ne nga ijchò tjingui-na Cristo Jesús. ¹³ Ndí 'ndsè, k'oaá s'in machiya-na, k'j'è kii bijchò tjingui yije-la kjondaà xi tjín-la Cristo. Tanga jngòò kjoa tìs'iaàn, tìsichhàa-jñàà yije kjoa xi jye tsato, tìbínè-la yijo-na nga kijchò tjingui-la kjoa xi sa nchrobá. ¹⁴ Tífi tjingui-la skanda nànda fehet'aà-ne, mé-ne nga tjoé-na kjotjò xi Nainá tsjá-na nga xó kiichja-na Nainá ján ngajmii nga Cristo Jesús tjínakooa.

¹⁵ Ngats'iaá xi jye ndaà mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo, ngàsòn ngáya k'oas'in sikítsjeèn. Jñò, tsà mikii k'oas'in nikítsjeèn, Nainá sikkichiyandaà-nò. ¹⁶ Tanga mochjeén-né nga k'oas'in sikitasoán koni kji jye machiya-ná skanda nàchrjein i'ndeì.

¹⁷ Ndí 'ndsè, k'oaá s'in tijchá yijo-nò koni s'in tìs'ijchá yijo-na. Chjíngrui-la jñà xita xi k'oas'in ndaà nchis'ijchá yijo-la koni s'in tìtsa'nè-jen. ¹⁸ Nga kjìn ma xita xi tjíma xi kondra fi tjingui-la jè 'én xi tìs'enojmíya nga krò k'en-t'aà

Cristo. Kòkjìn k'a k'oa xan-nò; i'ndeì skanda kòó ndáxkoaàn tibìxteèn nga i'ngodò k'a k'oa tìxan-nò. ¹⁹Xità koi, k'e nga kjoehet'aà nachrjein-la, kjo'in sijkjein nita kjé-ne. Ta koií ótsji kjoa xi síjé yijo-la kò mitsà Nainá ótsji. 'Nga síkítsajna yijo-la kjoa xi tjinè-la nga kosobà-la. Tà koií síkítsjeèn kjoa ts'e isò'nde. ²⁰Tanga jñá, ján i'nde-ná ngajmì. 'Nó ndaà tìtsachiñá-lá nga ya kjinchrobà-ne jngodò xi kochrjekajin-ná kjo'in, jè-né Jesucristo xi otìxoma-ná. ²¹Jè sijkjatjija-la yijo ni'nde-ná; k'oaá kji koma koni kji ts'e jè, nga jeya kji. Jè sijkjeèn nga'no xi tjin-la nga jè otìxoma yije-la nita mé xi tjin.

Mé xi s'eén nga jye kixi titsajna k'oaá Cristo

4 K'oaá ma-ne jñò ndí 'ndsè xi 'no matsjake-nò, kò nga 'no makájno-na nga mejèn-na skoexkon-nò, kò nga nitsja-là inima-na, kò jñò xi kjo'tjò-na ma it'aà ts'e xá-na, k'oaá xan-nò nga kixi titsajnakoo Na'èn-ná, jñò xi 'no matsjake-nò.

²Tibitsi'bà-la jè Evodia kò Síntique, nga ngásòn ndaà kàtjiko xikjín nga ndichja joó xi it'aà ts'e Na'èn-ná. ³Tikoaá ngaji ndí 'ndsè xi ngásòn taña nixá, tìsjét'aà-lè, tìchjít'aà-la íchjín koi; nga ndaà kisixáko-na it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Kò jè Clemente kò xita xi i'nga tikoaá ndaà kisixáko-na. Xità koi, jye tjit'aà 'in-la xojon ts'e kjoabi-nachon ján ngajmì.

⁴Tsja t'è-là inima-nò nga Na'èn-ná titsajnakoo. I'ngodò k'a k'oa xan-nò: ¡Tsja t'è-là takòn! ⁵Jñò, kàtabeè yije-nò xita nga xita ndaà 'mì-nò. Jyeé tímachraña nga kjoí i'ngodò k'a Na'èn-ná.

⁶Kì mé kjoa nikájno. Ta isáá tijét'aà-là Nainá k'e nga mé xi mochjeén-nò. Tikoaá tji-là kjonnda. ⁷K'oaá s'in koma-ne nga tsjá-nò kjoa'nchán Nainá. Jè kjoa'nchán xi tsjá-nò fahatonè-la koni

s'in bítsjeèn-la xita. Kjoa'nchán jè, jè xi sijkinda inima-nò kò kjo'hítsjeèn-nò nga Cristo Jesús titsajnakoo.

⁸Ndí 'ndsè k'oaá xan-nò xi fehet'aà-ne. Tíkítsjeèn xi kjoa kixi, kjoa xi ndaà yaxkón, kjoa xi ndaà tjin nga nguixkon Nainá, kjoa xi tsjeè tjin, kjoa xi ndaà sasén-ná, kò ngats'ì kjoa xi ndaà na'ya-la. Kò tsà tjin-isa kjoa xi kjeif xi 'no ndaà tjin, xi ok'in-la nga 'nga kítsajna, koií kjoa tíkítsjeèn.

⁹K'oa'sin t'een koni s'in tsakòoya-nò okixi xi 'an kitsjaà-nò, 'én xi kina'ya-ná, koni s'in ki'ya-ná nga kis'iaàn; tákó k'oa'sin t'een. Nainá xi tsjaà-la kjoa 'nchán inima-ná, jè kijnako-nò.

Kjondaà-la ts'e xita Filipos it'aà ts'e Pablo

¹⁰'Nó matsja-na koni síko-na Na'èn-ná nga ijchò nachrjein, i'ngodò k'a kiníkítsjeèn-ná. 'An k'oaá s'in síkítsjeèn nga mitsà kinijchaaajñoò xi it'aà ts'an, tà jè-né nga mikii xátí kitjò'nde-nò nga kinìchjít'aà-ná. ¹¹Mitsà koi kjoa-la nga k'oatixan-nò tsà mé tsojmì xi chijat'aà-na. Jyeé kjò'nga-na nga majngodò takoàn mé xi tjin-na. ¹²Be-ná kó ma nga ima tísjchá yijo-na. Tikoaá be-ná kó ma k'e nga tjin-na tsojmì. Jye tibe nita mé kjoa xi tímat'ian. Tijé-na tsà skii tjina indso'bà, kò tsà kjinchrá tibiyà, tsà ningui-na tsojmì kò tsà nimé tsojmì tjin-na. ¹³Koma yijeé-na nita mé kjoa-ne nga jè Cristo tsjá-na nga'no. ¹⁴Tanga jñò, tákó ndaà ki'nè-nò nga kinìchjít'aà-ná k'e nga kjoa tijnajña.

¹⁵Jñò xi naxandá Filipo tsajòn, tjiin-nò nga ta jñò-nò xi kinìchjít'aà-ná mé xi kjòchjeèn-na, jè nachrjein k'e nga kiaà nangui Macedonia k'e nga sa tsibits'iaa nga kichjako-nò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Nijngodò naxandá-la Cristo xi kjeif xi ma-la kisichjít'aà-na. ¹⁶Tikoaá k'e nga tsohótijna naxandá Tesalónica,

jngoò jò k'a kinikasén-ná kjoṭjò xi kjòchjeén-na. ¹⁷Mìtsà mé kjoṭjò tsajòn xi mejèn-isa-na, ta jè xi mejèn-na nga isa ndaà kàtasíchikon-t'in-nò Nainá. ¹⁸Jyeé kiskaàt'aà yije-na ngats'iì xi kinikasén-ná. Jyeé tjin yije-na xi mochjeén-na skanda ninguií-na nga jyeé j'iiko-na nga'ño xi kinikasén-ná ko Epafrodito. Kjoṭjò xi kinikasén-ná k'oáá s'ín ngaya-la koni chrjongó-la Nainá xi 'ño ndaà jne, jñà kjoṭjò xi 'ño ndaà sasén-la Nainá. ¹⁹K'oáá ma-ne, jè Nainá xi 'an kjit'aàtakoàn, tsjá yije-nò nita mé xi chijat'aà-nò koni s'ín jeya tjin kjoa nchiná xi tjin-nò nga Cristo Jesús titsajnakoo. ²⁰Jè Nainá xi Na'èn-ná,

jeya kàtjna nita mé nàchrjein-ne, nita mé nó-ne. K'oas'ín kàtama.

**Xi fehet'aà-ne, Pablo
s'hixat'aà xita Filipos**

²¹It'aà ts'an, tiixat'aà yije jñà xita naxandá-la Cristo xi ya titsajna. Jñà xita 'ndseé xi i titsajnakoo-na, tikoáá nchisfhixat'aà-nò. ²²Ngats'iì xita-la Cristo s'hixat'aà-nò. Jñà nchisfhixat'aà ítjòn-nò xi titsajna ni'ya-la César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma.

²³Ngats'iodò, jè kàtijnako-nò kjonda-la Jesucristo xi otixoma-ná. K'oas'ín kàtama.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii-la xita naxandá-la Cristo xi títsajna Colosas

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà xita naxandá-la Cristo xi títsajna Colosas

1 ¹⁻²Jñò xi xita naxandá-la Cristo 'mì-nò xi ján títsajnaa naxandá Colosas nga kixi onguít'aà-là Cristo, 'an xi Pablo 'mì-na ko 'ndsè Timoteo títsanihixot'aà-nòjen nga 'an tsibíxaya-na Jesucristo nga k'oas'ín kjòmejèn-la Nainá. Nainá xi Na'èn-ná, ko jè Jesucristo xi otíxoma-ná kàtatsjá-nò kjondaà ko kjoa'nchán ya jjiin inima-nò.

Kó tsò Pablo nga tsjá-la kjondaà Nainá

³Kjit'aà nachrjein k'e nga nokjoat'aà-lajen Nainá xi it'aà tsajòn, 'biì-lajen kjondaà Nainá xi Na'èn-la Jesucristo jè xi otíxoma-ná. ⁴Koií kjoa-la ngajen jyeé k'oas'ín kina'yà-jen nga ndaà mokjeiín-nò it'aà ts'e Cristo Jesús. Tikoá matsjacha ngats'iì xita-la Nainá. ⁵Koií k'oas'ín 'nè-nò nga títsachiñá-là nga tjoé-nò kjondaà xi tíjnatjò-la Nainá ján ngajmì; koni s'ín kjòchíya-nò k'e nga kina'yà 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi nguì kjoakixi. ⁶Tijè-ne jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi jye k'oas'ín kina'yà, 'nó tínokjoáya nga tíjtsa isò'nde ko 'nó kjin xita nchifatjìya-la kjohítsjeèn-la koni s'ín komàt'ioòn jñò k'e nga jahatjìya-la kjohítsjeèn-nò nga jahas'en-jiin-nò kjondaà-la Nainá xi nguì kjoakixi. ⁷K'oáá s'ín tsakóya-nò Epafras jè xita xi matsjacha-jen nga taña nixákjoò-jen it'aà ts'e Nainá; nga jè Epafras, jngòò chí'nda-la Cristo xi kixi síxá xi it'aà tsajòn. ⁸Jyeé tsibénojmí-najen nga jè

Inima Tsjeè-la Nainá síkítsjeèn-nò nga ndaà matsjacha xita.

⁹K'e nga kina'yà-jen, mikii nijchàajiin-jen nga bitsi'batjì-nòjen. K'oáá s'ín nijét'aà-lajen Nainá nga nguì ndaà kàtasíchiya-nò koni s'ín mejèn-la jè; jè Inima Tsjeè-la kàtatsjá-nò kjohítsjeèn ko kjoachjine. ¹⁰Tikoáá nijét'aà-lajen nga k'oas'ín tíjchá yijo-nò koni s'ín ok'in-la nga síjchá yijo-la xi xita-la Nainá, nga kjit'aà nachrjein k'oas'ín t'een koni s'ín mejèn-la, nga k'oas'ín t'een ngats'iì kjoa xi ndaà tíjín ko nga isa ndaà jchaxkon yá-né xi Nainá. ¹¹K'oáá tíjín nijét'aà-lajen Nainá nga tse nga'nó kàtatsjá-nò koni s'ín tíjín nga'nó-la xi mikii fehet'aà, mé-ne nga kixi kítsajna-nò nita mé kjoa xi sakò-nò, tíkoa s'e-nò kjoatsejta ko kjotsja. ¹²Tjiì-là kjondaà Na'èn-ná nga jè kisikítsajnandaà-nò nga tíkoa tjoé-nò kjotjò xi jè jye tíjindaà-la ján ngajmì nánada iseèn choòn nga tsjá-la ngats'iì xita-la xi ya chja-ne naxandá-la Nainá. ¹³Nainá kisikítsajnandeíí-ná it'aà ts'e nga'nó-la xita neíí jè xi otíxoma nánada jñò choòn; yaá kisikítsajna-ná nánada tíhotíxoma Kí'ndí-la xi 'nó matsjakeè, ¹⁴jè xi ko jní-la tsibíhíjtjì-ná nga kisikítsajnandeíí-ná tíkoa kisiìjchàat'aà-ná jé-ná.

Jè Cristo tíjna ítjòn-la ngats'iì xi tsejèn ko xi mikii tsejèn

¹⁵Ni saá jngòò xita beèxkon Nainá tanga jè Kí'ndí-la tsakó-la xita yá-ne xi Nainá. Nga jè Kí'ndí-la xi tíjna ítjòn-la ngats'iì xi kisindaà isò'nde. ¹⁶Nga ko Cristo, Nainá tsibíndaà yije xi tíjín ngajmì ko xi tíjín i it'aà nangui, xi tsejèn ko xi mikii tsejèn, ngats'iì nga'nó xi tíjín jjiin isén, xi títsajna ítjòn, xi otíxoma, xi xá ítjòn tíjín-la, ko jñà nga'nó xi mikii tsejèn-ná; it'aà ts'eé Cristo kisin-daà yije-ne ko ts'e-né. ¹⁷Cristo, isaá kjòt-seé tíjna mì k'oá-ne ngats'iì tsojmì xi

tjín, kò jè tsjá-la nga'nó ngats'iì tsojmi mé-ne nga ndaà kítsajna-ne. ¹⁸ Jè Cristo tjína sko-la naxandá-la nga tijé-ne yijo-la kò it'aà ts'eé kjòts'ia-ne. K'e nga jaáya-la Cristo it'aà ts'e kjoabiyaà, jè tsibijna ítjòn-la it'aà ts'e xita xi faáya-la mé-ne nga jè kájna ítjòn-la nita mé xi tjín. ¹⁹ Nainá k'oaá s'ín kisaseèn-la nga jngod k'aá ya tsibijnajiln yijo-la Cristo, ²⁰ nga it'aà ts'eé Cristo, Nainá tsajoón-daako yije-ne ngats'iì xi tjín isò'nde kò xi tjín ngajmì; it'aà ts'e jní-la Jesucristo xi kixixteen ján it'aà krò, Nainá kisikijne 'nchán kjoa.

²¹ Jñò, nga sa ítjòn, tikoáá titsajnat'aaxin-la Nainá; kondraá tsanguì-là ya ijiln inima-nò, koií kjoa-la nga ch'o tjín kjoa xi ki'nè. ²² Tanga i'ndeì jyeé ndaà tsajoóko-nò Nainá koií kjoa-la jè kjo'in xi kisikjeín Cristo i it'aà nangui k'e nga k'en. Koií k'oas'ín kis'iin-ne mé-ne nga tsjeè kítsajnaà-nò, kò nimé jé xi s'e-nò kò nimé xi ch'o kítjonguio nga nguixkon Nainá. ²³ Kjoa koi mochjeén-né nga kixi titsajnakoo koni s'ín mokjeín-nò. Kò ki binchat'aaxin-là kjoa xi titsachiñà-là it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, 'én xi jye kina'yà-là. Jè 'én jè, xki xi ján tìnkjoàiyajiln-la xita kóhokji isò'nde; kò 'an xi 'mì-na Pablo, 'aán kjòngatsja nga okòya 'én.

Xá-la Pablo

²⁴ I'ndeì matsjaá-na nga kjo'in tsìkji-aán xi kjoa tsajòn nga k'oaá s'ín tísijn-goà ijiln yijo-na koni s'ín chijat'aà-na kjo'in xi kitsjaà-na Cristo xi kjondaà ts'e naxandá-la nga tijé-ne yijo-la. ²⁵ 'Aán tísikjeén-na Nainá nga 'an tìsixaóoa naxandá-la, xá xi kisingsatsja-na xi kjondaà tsajòn nga ngui ndaà kènojmiá 'én ndaà-la, ²⁶ jè 'én xi tjína'ma-la Nainá nga tisa tàts'en-la kjoa, tanga nachrjein i'ndeì, Nainá jyeé tsakó-la xita-la. ²⁷ Jè Nainá k'oaá s'ín kjòmejèn-la nga tsakó-la

jñà xita-la kó s'ín tjín kjoa'ma-la xi 'nó jeya tjína xi kjondaà ts'e xi mìtsà xita judío. Jè kjoa'ma, jè-né nga jè Cristo tjijnajiln inima-nò jñò xi mìtsà xita judío 'mì-nò, k'oaá ma-ne nga titsachiñà-là jñò kjoajeya-la Nainá xi tsjá-nò ján ngajmì.

²⁸ K'oaá s'ín nokjoàiyajiln-lajen ngats'iì xita it'aà ts'e Cristo; 'nó nokjoàko-jen nga ngui kò kjoachjine okòya-lajen mé-ne nga ngats'iì xita xi fit'aà-la Cristo nimé chijat'aà-la jè nachrjein k'e nga ngajen s'ingatsja-jen nga nguixkon Nainá. ²⁹ K'oaá ma-ne nga 'nó tìbinè-la yijo-na nga tìsixa, tìsikjeén jè nga'nó xi tsjá-na Cristo.

2 Mejèn-na nga ndaà kàtasijiln-nò, nga 'nó tikjaàn-tji-nò it'aà tsajòn kò jñà xita-la Cristo xi titsajna ján naxandá Laodicea, kò it'aà ts'e ngats'iì xita xi k'j'eè kiì beèxkon-na. ² Koií k'oas'ín tikjaàn-tji-nò mé-ne nga kàtas'e-la nga'nó inima-nò kò mé-ne nga jè kjotsjacha xi tjín-nò s'ilkítsajnajtín-nò. Jè xi mejèn-na nga isa ndaà kokixi kjohitsjeèn-nò nga ngui ndaà kochiya-nò jè kjoa xi tjí'ma-la Nainá xi Na'èn-ná. Jè kjoa'ma jè, jè-né Cristo. ³ Nga ta jè Cristo tjín-la ngats'iì kjohitsjeèn kò kjoachjine xi 'nó chjí-la. ⁴ Koií k'oas'ín tixan-nò nga mì yá xi skónachan-nò nga s'ikjeén 'én xi ndaà tsò tanga mìtsà 'én kixi. ⁵ Nas'ín mìtsà ya tijnako-nò, tanga inima-na tìsíktsjeèn kjit'aà-nò. Matsjaá-na nga ti'be nga kixi titsajtìon koni s'ín onguíkoò yijo-nò tikoá kixi titsajnaà nga mokjeín-nò it'aà ts'e Cristo.

Kjondaà xi tjín-ná nga Cristo titsajnaoá

⁶ Koni s'ín kòkjeín-nò it'aà ts'e Jesucristo xi otíxoma-nò, k'oaá tís'ín kixi títját'aà kjit'aà-là ⁷ koni jngod yá xi nanga fi ima-la kò koni jngod ni'ya xi tìsindaàsòn-isa nga kàtakixiya jè kjoa xi

mokjeiín-nò koni s'ín kichità'yà; kò tjiì kjit'aà-là kjondaà Nainá.

⁸Tikindaa yijo-nò nga mì jñà skónachan-nò xita xi 'én ndiso chja xi ni mé chjí-la. Jñà kjohítsjeèn koi, tà yaá nchrobá-ne it'aà ts'e xi taxki xita koni tsò kjotíxoma xi tjin isò'nde, mìtsà kjotíxoma ts'e Cristo.

⁹Yaá tijnajilìn yijo-la Cristo yá-ne xi nguì jè sobà Nainá nga nimé chijat'aà-la.

¹⁰Nga Cristo titsajnakoo, tjin yije-nò nita mé xi mochjeén-nò. Jè Cristo otíxoma-la ngats'iì nga'no kò kjotíxoma xi mikii tsejèn. ¹¹Tikoaá it'aà ts'e Cristo kisit'aà chiba-nò kjoa ts'e circuncisión, tanga mìtsà jè xi tsja xita bit'aà chiba-la yijo-ná, jè-né nga jè Cristo tsibít'aà chiba-la inima-nò k'e nga jaàxin jé xi tjin-la yijo jé-nò.

¹²Tikoa k'e nga komà bautizar, k'oaá ngaya-la koni tsà ya kisihiijilìn-t'aà-là Cristo xi kjoa ts'e jé-nò. K'oaá tis'ín jaáya-nò koni s'ín jaáya-la Cristo koif kjoa-la nga mokjeiín-nò nga'no xi tjin-la Nainá nga komà kiskimiiitjen Cristo it'aà ts'e kjoa biyaa. ¹³Jñò, nga sa ítjòn, titsajnaà k'en-nò it'aà ts'e Nainá koi kjoa-la jé-nò nga jè Cristo kj'eè kiì bit'aà chiba-la inima-nò nga faàxin jé xi tjin-la yijo jé-nò. Tanga l'indei, Nainá jyeé kisikítsajnakon-nò kò Cristo nga kisijchàat'aà-nò ngats'iì jé-nò. ¹⁴K'oaá ngaya-la koni tsà jye kisikjeheya-ne xojon xi kitjámii'nga xi kondra tsaján. Jaàxin-ne, yaá tshóhjat'aà krò nánnda k'en-t'aà Cristo. ¹⁵Jñà nga'no xi tjin ijiin isén kò ngats'iì xi otíxoma, Nainá jaàxin yije-la nga'no-la. Yaá kisikijne-la k'e nga jè Cristo k'en-t'aà krò. Kò ngats'iì xita, yaá kijtsee nga kisichja.

Kjotíxoma-la xita xi mì kiì fit'aà-la Cristo

¹⁶K'oaá ma-ne jñò, kì kiì nìs'in-là xita xi chjajno-nò nga tsò-nò nga mikii nikitasòn kjoa ts'e tsojmi xi chine, xi

'yò, kjoa ts'e s'eí xi bitjo, kjoa ts'e nga otsejèn xitse iingoò k'a sá, kò ts'e nachrjein nìkjáya. ¹⁷Ngats'iì kjoa koi, k'oaá ngaya-la koni tà 'nguién-laá kjoa xi iskan j'iì; tanga jè xi nguì kjoa kixi, jè Cristo. ¹⁸Kì kiì biì'nde nga faàxin-nò jè kjondaà xi jye titsajnajñòò jñà xita xi beèxkón àkjale; k'oaá tsò-la yijo-la nga mìtsà xita 'nga ikon. Jè xi mejèn-la nga jñò k'oa tis'ín s'een. Jñà xita koi tsò-né nga inga nijñà kis'enojmí-la kjoa jè, kò 'no 'nga síkítsajna yijo-la xi ta kjohítsjeèn ts'e, tanga nimé chjí-la. ¹⁹Xita koi mìtsà ya ndaà fit'aà-la Cristo. Nga jè Cristo tjna sko-la naxandá-la kò jè tsjá-la kjohítsjeèn kò nga'no kò jè síkítsajnajtjn xita-la koni s'ín ma yijo-ná nga jñà naxá-ná bítéya nindaà-ná, mé-ne nga ndaà siixá-ne naxandá-la Cristo koni s'ín mejèn-la Nainá.

²⁰Jñò, tañaá k'en-koo Cristo, k'oaá ma-ne nga mikii tì tji'nde-nò nga jñà sikitasòn kjotíxoma xi tjin isò'nde. ¿Mé-ne tákò k'oas'ín 'nè-nò koni tsà kjoa ts'e isò'nde otíxoma-nò nga nìkitasòn-nò kjotíxoma ²¹xi tsò: “Kì kiì nikoji tsojmi koi, kì kiì chinii, kì ndseji niko-ne.”? ²²Jñà kjotíxoma koi, tà ts'eé tsojmi xi chija k'e nga tímochjeén. Tà kjotíxoma ts'e xita-né koni s'ín okóya. ²³Jñà kjotíxoma koi, k'oaá s'ín 'ya-la koni tsà tjin-la kjoachjine tanga mìtsà kixi kjoa. Nga síjé-ná nga ndaà síkitasoán kjoa xi 'in tjin mé-ne nga ndaà jchaxkoán kjotíxoma xi tjin-la ingo; tikoaá tsò-né nga mochjeén nga mì xita 'nga ikon komaá, kò nga kìnè-lá kjo'in yijo-ná. Tanga jñà kjoa koi nimé chjí-la, nga mikii ma osiko-ná nga nìkítsajnaá jñà kjoa ch'o xi síjé yijo-ná.

3 Jñà kjoa tinchátsjioò kjondaà xi tjin ngajmii ya nánnda tjna Cristo nga ya tijnat'aà chrja kixi-la Nainá, koif kjoa-la nga ya jaáyakjod-nò kò Cristo, ²Koif tikítsjeèn kjit'aà mé kjoa xi tjin ngajmii, kì koif nìkítsjeèn kjoa xi tjin isò'nde. ³Nga jñò, jyeé k'en kjoa ts'e isò'nde,

kò jè kjoabinachon xitse xi tjin-nò nga ya titsajnakoo Cristo, yaá tijnatjò nga nguixkòn Nainá. ⁴Jè Cristo, jè-né xi kjoabinachon-nò; k'e nga jè xi kotsejèn ijngod k'a, jñò, tikoáá yaá kotsejèn-koo nga jeya kitsajnaà.

Xi kjoa jchínga kò xi kjoa xitse

⁵Tíkítsajna kjoa ch'o xi síjé yijo jé-nò xi kjoa ts'e isònde: koni jñà kjoa chingui, kò kjoa tje kò kjoa ch'o xi sasén-la yijo-nò kò ngats'ii kjoa ch'o xi fahajiin-nò, kò nga kjin tsojmi mejèn-nò. Kjoa jè tijé-ne koni tsà xkòsòn yaxkón. ⁶Koif kjoa-la nga kjo'in tsjá-la Nainá jñà xita xi mikii 'nchrénijon-la. ⁷Jñò, tikoáá k'oaá tjin kjoa xi ki'nè kjòtsee k'e nga ya titsajnajñò kjoa xi ch'o tjin. ⁸Tanga i'ndeí tíkítsajna yije kjoa koi: jñà xi kjoa jti, kò jñà xi kjoa ts'en, kò jñà kjoa xi ch'o tjin, kò jñà kjoa xi nokjoajno-la xita, kò jñà 'én xi ch'o tsò nga nokjoà. ⁹Ki 'én ndiso nokjoakoo xinguioo nga jyeé kichjaàxin-la yijo-nò kjoa jchínga-nò kò ngats'ii kjoa xi ki'nè nga sa kjòtsee. ¹⁰Jyeé kichjoé xi kjoa xitse. Jyeé jahatjiya-la kjohítsjeèn-nò. K'oaá s'in tímaxitseyá koni kji isén-la Nainá xi tsibíndaà-nò skanda kóni nga isa ndaà jchaxkòon yá-ne xi Nainá. ¹¹I'ndeí, mì tì kiì 'nò mochjeén-ne yá-né xi xita griego, o yá-né xi xita judío, yá-né xi tjit'aà chiba-la, o yá-né xi kjoa ts'e circuncisión, yá-né xi xita xin nangui-la kò yá xita-ne xi ima tímajchá, yá-né xi ch'inda tjna'ñó, o yá-né xi tijnandeí. Jè Cristo xi isa 'nò chjí-la; kò jè xi tijnajiin inima-la ngats'ii xita-la.

¹²Jñò xi xó k'oas'in jaajiin-nò Nainá kò xi ngui xita tsjeè-la maà nga ndaà matsjakeè-nò, k'oaá s'in chjoé xi kjoa xitse nga kàtahimacha xita; kàtas'e-nò kjondaà; kì 'nga matakòn; indaàkjoa t'een; kò kàtas'e-la kjoatsejta inima-nò. ¹³Nita mé kjoa xi tjin-nò tikjeín-la xinguioo, tjichàat'aà-la xinguioo tsà mé kjoa xi

ch'o síko-nò. Jñò, k'oaá tjs'in t'een, koni s'in kisiko-nò Cristo nga kisichàat'aà-nò. ¹⁴Jè xi tjna itjòn ts'e kjoa koi, jè-né nga titsjacha xinguioo, nga jè kjoatjòcha xi ndaà síkítsajnajtín-ná. ¹⁵Kjoa'nchán-la Cristo ndaà kàtatixoma jjiin inima-nò; nga Nainá xó k'oaá s'in kiichja-nò nga 'nchán kitsajnakoo xinguioo mé-ne nga ta jngod yijo koma-nò. Kò mochjeén-né nga kjit'aà nchrjein tjii-la kjondaà Nainá.

¹⁶Jè 'én-la Cristo 'nò ndaà kàtasijiin kjit'aà ya jjiin inima-nò. Takóya-la xinguioo kò tikixiyaà nga tikjeén kjohítsjeèn xi tjin-la kjoachjine. Tijndá-la Nainá nga tjii-la kjondaà xi tjiin inima-nò; tijndá-la sò ts'e salmo, kò sò xi jeya síkijna Nainá, kò sò xi ya nchrobá-ne ya jjiin inima-nò. ¹⁷Ngats'ii 'én xi nokjoà kò ngats'ii xá xi 'nè, it'aà ts'e Jesucristo xi otixoma-ná koat'een. Kò it'aà ts'e Jesucristo tjii-la kjondaà Nainá xi Na'èn-ná.

Kjoa xi mochjeén nga siikitason xita-la Cristo

¹⁸Jñò íchjín xi x'in tjin-nò, nangui titsajna-la x'in-nò koni s'in ok'in-la jñà xita-la Cristo. ¹⁹Jñò xi íchjín tjin-nò, tjòcha jchaa íchjín-nò, kì toòn 'yaà.

²⁰Jñò xi ixti 'mì-nò, ndaà tiná'yanijon-la xita jchínga-nò, nga jè Nainá ndaà sasén-la kjoa koi. ²¹Jñò xi Na'èn 'mì-nò, kì taxki sii nokjoakoo ixti-nò mé-ne nga mì sikajeèn-la ikon.

²²Jñò xi ch'inda maà, ndaà tikitasòn yije-la nei-nò i it'aà nangui; kì tà k'ee nixá k'e nga tikotsejèn-nò nga ta jè xi mejèn-nò nga ndaà kitsajnakoo. Ngui koó inima-nò nga tikitasòn-la koif kjoa-la nga yaxkón Nainá. ²³Nita mé kjoa xi s'een, ngui koó inima-nò nga t'een koni tsà it'aà ts'e Na'èn-ná titsanikitasòn kò mitsà it'aà ts'e xi taxki xita. ²⁴Jyeé 'yaà nga jè Na'èn-ná Jesucristo tsjá-nò chjí-nò nga tjoé-nò jè kjotjò xi tsjá-nò

Nainá nga ixti-lá maà koi kjoa-lá nga jè títanixát'aà-là Jesucristo xi otíxoma-nò. ²⁵Tanga jè xi ch'o tjin kjoa xi s'in, k'oaá s'in kochj-lá koni tjin kjoa ch'o xi s'in. Nainá mìtsà faájìin xita, ngásòn ngáya fiko ngats'iì.

4 Jnò xi nei-lá xá ma, ndaà tikoò jnà xita chi'nda-nò koni s'in tjin xi kjoa kixi, nga jnò 'yaà-nò nga tikoá tjin jngòò-nò xi Nei-nò ma ján ngajmii.

²Ki bikjoàn-là nga nokjoàt'aà-là Nainá; kjit'aà nachrjein titsajnandaà nga tinókjoat'aà-là kò tjiì-là kjondaà Nainá.

³K'oaá tís'in títisi'batji-nájen, mé-ne jè Na'èn-ná kàtatsjá'nde nga koma kenojmi-jen 'én-lá Cristo xi tji'ma-lá Nainá nga sa ítjòn; nga koií kjoa-lá nga ndayá tijnáa'ya. ⁴Títisi'batji-ná mé-ne nga s'e-na nga'nó nga ndaà kixi kichjàjìin-lá xita koni s'in tjinè-lá nga kichjà.

⁵Jnò, ndaà tikjeén kjohítsjeèn-nò mé-ne nga ndaà kitsajnakoo jnà xita xi mikii beèxkon 'én ndaà-lá Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Ndaà tikjeén nachrjein xi tí'bii-nò nga kós'in tikitasòn. ⁶K'e nga chikoo xita, jnà 'én tinókjoaa xi ndaà tsò kò xi ndaà sasén-lá mé-ne nga koma sikátji-là 'én xi skonangui-nò.

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà xita

⁷Ngats'iì kjoa xi tímat'ian, jè keènojmi yije-nò jè 'ndseé Tíquico xi 'an 'nó ndaà matsjake nga jè ndaà síhját'aà-na koa ndaà nixákjòò-lajen Nainá. ⁸Koií xá tísikasén-nò nga keènojmi-nò xi it'aà tsajen kós'in títajna-jen kò mé-ne nga kàtatsjá-nò nga'nó ts'e inima-nò. ⁹Tikoáa ya tóbáhiytakò Onésimo xi xita tsajòn, xi 'ndsè ma it'aà ts'e Cristo.

Nga xita kixi-né kò 'nó matsjacha-jen. Jnà keènojmi-nò mé kjoa xi tíma ijndé.

¹⁰Jè Aristarco xi taña titsajnaya-jen ndayá, tís'hixat'aà-nò. Kò jè Marcos xi ti xikjín ma Bernabé tikoáa tís'hixat'aà-nò. Jyeé kis'enojmi-nò it'aà ts'e Marcos; tsà ya kijchòkon-nò, t'een kjondaà ndaà chjoéjtò. ¹¹Tikoáa tís'hixat'aà-nò Jesús xi tikoá Justo 'mì. Tà jnà-né xi xita judfo xi mokjeiín-lá xi k'oa'sín 'nó ndaà nchisíxako-na it'aà ts'e kjotíxoma-lá Nainá kò 'nó ndaà síjehikon-na. ¹²Epafras, xi chi'nda-lá Cristo, tikoáa tís'hixat'aà-nò nga xita tsajòn-nò. Kjit'aà nachrjein bitsi'batji-nò mé-ne nga ngui kixi kitsajnaà koa ndaà kitsajnandaà nga sikitasòn mé xi mejèn-lá Nainá. ¹³'An, ndaà tibe nga jè Epafras 'nó síkájno xi it'aà tsajòn kò it'aà ts'e xita xi títajna ján naxandá Laodicea kò xi títajna ján naxandá Hierápolis. ¹⁴Tís'hixat'aà-nò Lucas jè xi chjinexkii xi 'nó matsjacha-jen, tikoá tís'hixat'aà-nò jè Demas.

¹⁵Xi it'aà ts'an tixat'aà-ná jnà 'ndseé xi títajna ján naxandá Laodicea, kò jè chjoón tichjaá Ninfa, kò ngats'iì xita naxandá-lá Cristo xi ya bixoña ni'ya-lá. ¹⁶K'e nga jye kixkejiin-là xinguioo xojon jè, tikoáa kàtaxkejiin-lá naxandá-lá Cristo xi títajna ján Laodicea; koa jè xojon xi ts'e Laodicea tikoáa tixkejnò. ¹⁷Koatín-lá jè Arquipo: kàtasikitasòn xá xi kitsjaà-lá Cristo.

¹⁸Nga jye tífehèt'aà xojon jè, kòò ndsaa tikjiì-nò 'an xi 'mì-na Pablo, nga tís'hixat'aà-nò. Tikítsjeèn nga ndayá tijná'ya. Jè kàtijnako-nò kjondaà-lá Nainá. K'oa s'in kàtama.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskiü ítjòn-la xita naxandá-la Cristo xi títsajna Tesalónica

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà xita naxandá-la Cristo xi títsajna Tesalónica

1 Jñò xi xita naxandá-la Nainá maà xi titsajnaà ya naxandá Tesalónica nga ya titsajnakjoodkoo Nainá xi Na'èn-ná kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná, 'an xi 'mì-na Pablo titsanìhixot'aà-nòjen kò Silvano [tíjé-ne xi 'mì Silas] kò Timoteo. Nainá kàtatsjá-nò kjondaà kò kjoa'nchán ya ijiin inima-nò.

Kó tsò Pablo nga tsjá-la kjondaà Nainá

²K'e nga nokjoat'aà-lajen Nainá, kjit'aà nachrjein 'bii-lajen kjondaà it'aà tsajòn. ³Bítsjeèn-najen nga nguixkon Nainá xi Na'èn-ná koni s'ín nga titsanixá, koií kjoa-la nga mokjeiín-nò it'aà ts'e Cristo, tíkoa ndaà nixá-là xita xi kje'eií nga matsjacha, nga tíkoa kixi titsajnaà nga titsachiñà-là Jesucristo xi otíxoma-ná. ⁴Ndí 'ndsè, Nainá matsjakeè-nò. 'Ya-nájen nga xó k'oas'ín jaàjiin-nò nga xita naxandá-la komaà. ⁵Nga jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi tsibènojmi-nòjen, mìtsà ta 'én tsajen xi kinokjoáko-nòjen. Jè Inima Tsjeè-la Nainá kitsjaà-najen nga'nó, kò tíkoa 'nó ndaà kjòchiya-najen nga ngui kixi kjoa. Jñò, ndaà ki'yaà k'e nga ya tsakítsajna-jen, ndaà kinichját'aà-nòjen xi kjondaà tsajòn.

⁶Jñò, k'oáá s'ín ki'nè koni s'ín ki'nè-jen kò koni s'ín s'ín Cristo. Jè Inima Tsjeè-la Nainá kitsjaà-nò kjotsja nga komà kichjoétjò 'én-la Nainá nas'ín 'nó tse kjo'in tsatojioòn. ⁷K'oáá ma-ne jñò tsakoò jngoò-là kjoa xi ndaà tjín nga kiskinguì ngats'iì xita xi jye kòkjeiín-la

'én-la Nainá ya nangui Macedonia kò Acaya. ⁸Nga yaá kjòts'ia-ne it'aà tsajòn nga tsabísòn jè 'én ndaà-la Na'èn-ná; mìtsà tà ya nangui Macedonia kò Acaya; xki xi ján kina'ya-la nga jñò, ndaà mokjeiín-nò it'aà ts'e Nainá. K'oáá ma-ne nga mì tí kii mochjeén-ne nga ngajen kènojmi-lajen xita it'aà tsajòn, nga jyeé beè-nò xita. ⁹Nga tíjñà bènojmi-ne nga ndaà kichjoétjò-nájen k'e nga ijchochoòn-nòjen. Tíkoaá tsò-né nga jñò jyeé kinikjina kjoa ts'e xkòsòn. I'ndeí jyeé ya tjaat'aà-là xi ngui jè sobà Nainá xi kixi kjoa nga tíjnakon. ¹⁰Tíkoaá bènojmi-né nga titsachiñà-là Ki'ndí-la Nainá nga kitjojen ijngoò k'a-ne ngajmii, jè xi tíjé-ne Jesús xi Nainá kisikjaáya-la k'e nga k'en, nga jè-né xi kochrjekàjiin-ná kjo'in ts'e kjoajti-la Nainá xi sa nchrobá.

Xá xi kis'iin Pablo ya naxandá Tesalónica

2 Jñò ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, 'ya-nò k'e nga ijhochón-nòjen mìtsà ta kjotjò. ²Nga jyeé ndaà tíjiin-nò koni s'ín komàt'in-jen ján naxandá Filipos, nga 'nó tse kjo'in kinikjeiín-jen; 'nó kijtseètoòn-najen xita; tanga Nainá kisichját'aà-najen nga kitsjaà-najen nga'nó nga komà tsanguì-jen ya naxandá-nò nga komà tsibènojmi-nòjen 'én ndaà-la Nainá nas'ín 'nó kjin ma kondra-najen. ³Nga 'én kixií kinokjoàya-jen, mìtsà jò tjín inima-najen nga tsibènojmi-nòjen, tíkoa mìtsà xita kichonachan-lajen. ⁴Nga Nainá jyeé kiskoòt'aà-najen kò k'oáá kitsò nga ok'ín-najen nga ngajen kjòngatsja-jen 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo mé-ne nga koma kinókjoaya-jen. Mìtsà jè xi mejèn-najen nga ndaà kitsajna-jen nguixkon xita; jè-né nga ndaà kitsajna-jen nguixkon Nainá nga jè xi tíbeè inima-ná. ⁵Jyeé ndaà tíjiin-nò nga mìtsà 'én tsjén

nokjoà-jen koni tsà mé xi mejèn-najen nga k'oi-nájen, tìkoaá mìtsà ton binchaàtsji'ma-jen. Kjoa koi, Nainá tìbeè-né. ⁶Mìtsà jè binchaàtsji-jen nga jñò, kò xita xi k'jeíí, nga 'nga siikítsajna-nájen. Tsà jin xi mejèn-najen nga tsibìnè-nòjen kjotíxoma xi tjín-najen nga it'aà ts'e Cristo kisixáya-najen, komaá-la okiniko-nòjen. ⁷Tanga mìtsà kòs'ín kiniko-nòjen. Ta saá k'oas'ín kiniko-nòjen koni ndí ixti. K'oaá ngaya-la koni jngòò nea xi síkaki ixti-la nga ndaà síjchá ixti-la. ⁸Ñó tjàcha ki'ya-nòjen. K'oaá ma-ne nga kò kjotsja-najen tsibènojmi-nòjen 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Tìkoaá matsjaá-najen nga ndaà kiniko-nòjen nita mé kjoa xi komàt'iodn ta koií kjoa-la nga 'ñó matsjacha-nòjen. ⁹Ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, bítsjeèn-nò kòs'ín kinixá-jen nga binchaàtsji'a-jen yijo-najen. Kò nachrjein kò nitjen nixá-jen, mé-ne nga mì jñò sijti-nòjen jñà nachrjein k'e nga kinokjoàyajiin-nòjen 'én ndaà-la Nainá.

¹⁰Jñò, ndaà ki'yaá, tìkoaá Nainá kijtseè-né, nga ngajen ndaà kiniko-nòjen. K'oaá s'ín kiniko-nòjen koni s'ín sasén-la Nainá koni s'ín tjín xi kjoa kixi. Kò niyá xi jé kòònè-najen koni s'ín kiniko-nòjen jñò xi mokjeíín-nò 'én ndaà-la Nainá. ¹¹Tìkoaá jyeé ndaà tjiin-nò nga jen, ndaà kiniko-nòjen nga jngòò ijngòò koni s'ín síkò ixti-la jngòò xita xi na'èn ma. ¹²Kinije ikon-nòjen kò kin'ínojiin-jen takòn kò k'oas'ín tsibìnè-nòjen nga k'oas'ín s'een koni s'ín ok'in-la xi xita-la Nainá maà; nga jè-né xi sík'ínchré-nò nga ya titsajnajiiin-là xita xi jye jè tíhotíxoma-la kò tìkoaá ya titsajnajñòò kjoajeya-la.

¹³Kjit'aà nachrjein 'bi-lajen kjondaà Nainá koni s'ín ndaà kichjoéjtò 'én-la nga mìtsà k'oas'ín kichjoéjtò koni 'én-la xi taxki xita. K'oaá s'ín kichjoéjtò koni tjín xi nguì kjoa kixi nga 'én-la Nainá-né.

Jñà 'én koi, tí'yaá-la nga nchisíxájiin inima-nò jñò xi mokjeíín-nò. ¹⁴Jñò ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, k'oaá s'ín komàt'iodn koni s'ín komàt'in jñà xita naxandá-la Nainá xi mokjeíín-la it'aà ts'e Cristo Jesús xi títsajna ján nangui Judea. Tijiñà-ne xita naxandá judío xikjín kitiingui kondra-la. Jñò tijiñà-ne xita naxandá tsajòn kitiingui kondra-nò. ¹⁵Jñà xita judío kisik'en Na'èn-ná Jesús kò tijiñà-ne xita jchínga-la kisik'en jñà xita xi kiichjaya ngajo-la Nainá kjòtseé. I'ndeí, tákò k'oaá síkò-najen nga fitjinguí kondra-najen. Nainá mikii sasén-la kjoa xi s'ín xita koi, nguì kondraá fi-la ngats'iì kjoa, ¹⁶nga mikii tsjá'nde nga nokjoà-lajen jñà xi mìtsà xita judío mé-ne nga tìkoaá kitjokàjiin-ne kjo'in. K'oaá ma-ne xita koi, skanda nchisíkatonè-la nga ótsji jé-la yijo-la. Jyeé kjomeé fiiikanè-la kjo'in xi tjikò kjojti-la Nainá.

**Kó kitsò Pablo nga mejèn-la
kjkon jñà xita-la Cristo xi
títsajna ya naxandá Tesalónica**

¹⁷Ndseé kò tichjaá, k'e nga chinchat'aàxin chiba nachrjein-nòjen, nas'ín mì tì kii kiyaxkon-ná xinguiáá, ngajen 'ñó níkítsjeèn-nòjen. 'Nó mejèn-najen nga onguíchoòn-nòjen. ¹⁸Mejèn tsanguí-jen. 'An xi 'mì-na Pablo, kjín k'a mejèn kiaá, tanga jè xita neíí mikii kitsjaà'nde-najen. ¹⁹Kjoa tsajòn-nò nga titsachiñá-lajen nga 'ñó kotsja-najen kò nga ndaà kitjo-jen k'e nga kjoíí ijngòò k'a Na'èn-ná Jesucristo. ²⁰Kixíí kjoa it'aà tsajòn-nò nga ndaà kitjongui-jen kò nga s'e-najen kjoa tsja.

**Mé-ne ya kinikasén-ne Timoteo ján
naxandá Tesalónica**

3 K'e nga mì tì kii komà kichikjoa isa-najen nga mejèn-najen sijiin-najen kó s'ín titsajnaà ján Tesalónica, k'oaá komà-ne nga

kichibàya-najen nga kinikasén-jen jè 'ndsè Timoteo, kò ngajen yaá tsitsajna-jen Atenas. ²Kinikasén-jen jè 'ndsee Timoteo, chi'nda-la Nainá-né nga tikoáá chjaya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni ngajen. Koií xá kiikon-nò mé-ne nga kàtatsjá-isa-nò nga'ño nga isa 'ño ndaà kixi kitsajnaà koni s'ín mokjeiín-nò, ³mé-ne nga nijngòò xi sihindaà-ne kjoa ts'e kjo'in xi tisanikjioón. Jñò, jyeé ndaà tjiin-nò nga k'oáá s'ín tjinè-la nga kos'ín komat'iaán. ⁴K'e nga tisa ya titsajna-kò-nòjen, k'oáá ki'mi-nòjen nga kjo'iín s'e-ná. I'ndeí, jyeé tisa'yaà nga k'oáá s'ín timat'ioón. ⁵Koií kjoa-la nga mì tì kiì kiskodña kjoa-na; kisikasén Timoteo nga mejèn-na skoeè kós'ín titsajna-kòò jè 'én xi mokjeiín-nò. Timakájno-na tsà jye kiskodnàchan-nò jè xita neíí. Tsà koií nachrjein-la, xá xi ki'nè-jen, tsà ta kichijà-né.

⁶I'ndeí, jè Timoteo jyeé j'iì-ne nga kiì Tesalónica; ndaà tsò okixi xi 'ya-najen it'aà tsajòn koni s'ín mokjeiín-nò kò nga tjin-nò kjotsjacha. K'oáá s'ín tsibénojmi-najen nga kjit'aà nachrjein tsjaá ma-nò nga nikitsjeèn-nájen. Tikoáá mejèn-nò nga jchaxkodn-nájen koni ngajen tikoáá mejèn-najen jchaxkodn-nòjen. ⁷K'oáá ma-ne ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, nas'ín kjo'in kò kjoa kondra titsajnajiin-jen, k'e nga kina'yà-jen it'aà tsajòn nga 'ño ndaà mokjeiín-nò it'aà ts'e Cristo, tikoáá ngajen, 'ño ndaà kjòtsja-najen. ⁸K'e nga kina'yà-jen nga kixi onguít'aà-la Na'èn-ná, ngajen jyeé mì tì mé makájno-najen. ⁹Ngajen, 'ño tse kjòtsja tjin-najen nga nguixkon Nainá xi kjoa tsajòn skanda mì-la kiì kjoehet'aà nachrjein nga k'oi-lajen kjondaà Nainá. ¹⁰Kò nachrjein kò nitjen nokjoat'aà-lajen Nainá mé-ne nga tsjánde-ne nga koma konguichoòn-nòjen. Tikoá koma

kokòya-isa-nòjen mé-ne nga kojngòò-ne 'én xi chijat'aà-nò koni s'ín mokjeiín-nò.

Kjoa bítsi'ba-la Pablo

¹¹Mejèn-najen nga tijè-ne Na'èn-ná xi Nainá kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná, kàtatsjánde-najen nga koma konguichoòn-nòjen. ¹²Jè kjòtsjacha-la Na'èn-ná isa ndaà kàtasijiin inima-nò, mé-ne nga isa ndaà kòtsjacha-nò xinguiòò kò ngats'iì xita xi k'jeíí, koni ngajen, ndaà matsjacha-nòjen. ¹³Jè Na'èn-ná kàtatsjá-la nga'ño inima-nò mé-ne nga nimé jé sakòt'aà-nò kò tsjeè kitsajnaà nga nguixkon Nainá xi Na'èn-ná k'e nga kjoíí ijngòò k'a-ne Jesucristo xi otíxoma-ná nga tjiko ngats'iì xi ya chja-ne.

Kjoa xi sasén-la Nainá

4 Ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, k'oáá s'ín tsakòdya-nòjen nga k'oas'ín sijchá yijo-nò koni s'ín sasén-la Nainá. Kò kix-íí kjoa, jyeé kos'ín tisa'nè. Tanga i'ndeí bítsi'ba-nòjen tikoá bìnè-nòjen it'aà ts'e Jesús xi otíxoma-ná nga isa 'ño ndaà tjiì-la nga'ño yijo-nò nga kos'ín tikitasòn.

²Jyeé tjiin-nò kó s'ín tjin kjotíxoma xi kits'iì-nòjen koni s'ín kitsjaà-najen Jesucristo xi otíxoma-ná. ³Jè xi mejèn-la Nainá nga nguì tsjeè sijchá yijo-nò, mì tì kjoa chijngui sis'in-là. ⁴Nga jngòò ijngòò-nò tikindaa yijo-nò; k'oas'ín tikjeén nga nguì tsjeè titsajna koni s'ín sasén-la Nainá. ⁵Kì biìnde-la nga síkijne-nò jña kjoa ch'o xi síjé yijo-nò koni s'ín jña xita xi mikii beèxkon Nainá. ⁶Jñò xi 'ndsee chibá it'aà ts'e Cristo, ki k'oáá tjin kjoa xi kaàjñòò mé-ne nga mì xinguiòò chónachan-là nga mì xinguiòò jchatoòn. Tsà k'oas'ín s'een, kjo'iín tsjá-nò Nainá. Jyeé k'oas'ín tsibénojmi-nòjen. ⁷Nainá mìtsà koi xá kiichja-ná nga ch'o s'een, jè xi mejèn-la nga tsjeè kitsajnaá. ⁸Jè xi ochrjekàngui kjoa koi, mìtsà kjohítsjeèn ts'e xi-

ta ochrjekàngui, kjohítsjeèn ts'e Nainá ochrjekàngui; nga jè xi tsjá-nò Inìma Tsjeè-la.

⁹Mikii mochjeén nga xojon skiit'aà-isa-nò xi ts'e kjoatjòcha. Nainá jye tsakóya-nò kós'in sítjòchaà xinguioo nga jngò ìjngòd. ¹⁰Jyeé kós'in títsa'nè nga matsjacha ngats'ìl xitá xinguioo xi títsajna kóhokji ya nangui Macedonia. Tanga k'oaá s'in bitsi'ba-nòjen nga isa ndaa títsajcha xinguioo. ¹¹Tìnè-là yijo-nò nga 'nchán títsajna, kì kjoa-la xinguioo chingàjñòd, t'een xá-nò koni tjin xá xi ma-nò, koni s'in jye ki'mi-nòjen ngats'ìl kjoa koi. ¹²Mé-ne nga skoexkón-nò jñà xitá xi mikii mokjeiin-la 'én-la Nainá. Koa jñò, nímé chijat'aà-nò.

K'e nga kjoí ìjngòd k'a-ne Na'è-ná Jesucristo

¹³Ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, mejèn-najen nga kátasijiin-nò mé kjoa xi mat'in jngòd xitá xi biyaá, mé-ne nga mì kobaá-nò koni jñà xitá xi nímé nchikoña-la. ¹⁴Koni s'in mokjeiin-ná nga Jesús k'en, ikjoàn jaáya-la, k'oa tís'in mokjeiin-ná nga Nainá sijkjaáya-la xitá xi jye k'en, jñà xi mokjeiin-la it'aà ts'e Jesús.

¹⁵Nga koií 'én bènojmiya-jen koni tsò 'én xi tsibíjna Jesús nga jñá xi tít-sajnakoaán skanda k'e nga kjoí ìjngòd k'a Na'è-ná Jesucristo, mìtsà jñá kjiin ítjòn-lá jñà xi jye k'en. ¹⁶Nga jè sobà Na'è-ná kitjojen ìjngòd k'a-ne ngajmii; 'nó kichja nga tsjá okixi, kiná'ya jngòd-la jta ts'e àkjalé ítjòn, ko kiná'ya-la chrjo-la Nainá; ikjoàn jñà xitá xi jye k'en nga mokjeiin-la it'aà ts'e Cristo, kjoaáya ítjòn-la. ¹⁷Ikjoàn jñá xi tákó tít-sajnakoaán jè nachrjein jè, yaá tjámijìn-tjen-koaá ijiin ifi nga kixokjoaá Nainá ya ijiin isén. K'oaá s'in koma nga ya kít-sajnakoaá Nainá nita mé nachrjein-ne. ¹⁸K'oaá ma-ne nga tije

takòn xinguioo nga tènøjmiya-là koni tsò jñà 'én koi.

5Ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, mikii mochjeén nga xojon sít'aà-nò mé nachrjein-ne nga okoma. ²Jñò, nga jyeé ndaa tjiin-nò, jè nachrjein k'e nga kjoí ìjngòd k'a Na'è-ná Jesucristo, k'oaá s'in kjoí koni jngòd xitá chijé xi fii nga nitjen k'e nga niyá xi nchikoña-la. ³K'e nga kítso jñà xitá: "Nchán tít-sajnaá, nímé kjoa tjin." K'eé tà nitòon kitjojenè-la kjoxkón koni s'in mat'in jngòd chjón xi bijhó nachrjein-la nga ki'ndí 'beé, mikii kojno-la. ⁴Tanga jñò ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, mìtsà ijiin jñò tít-sajnaá jñò. Ko k'oaá ma-ne nga mì k'oaá s'in komat'ioòn jè nachrjein jè, koni ma k'e nga ta nitòon fi jngòd xitá chijé. ⁵Tanga jñò, ngats'ioòd, iseèn choòn n'anda tít-sajnaá, ko nachrjein-né. Nga jñá, mìtsà ijiin jñò tít-sajnaá ko mìtsà nitjen tít-sajnaá. ⁶K'oaá ma-ne nga mikii k'oa s'eén koni s'in xitá xi kjeíí nga mì tít-sajnandaà-jèn mé kjoa xi tjin k'oaá ngaya-la koni tsà kjiyijòfè. Mochjeén-né nga kít-sajnandaá koni jngòd xitá xi tijnakon, xi nguì ndaa tjin ikon. ⁷Nga jñà xitá xi oyijòfè, k'eé oyijòfè k'e nga jñò. Ko jñà xi mach'ì, k'eé mach'ì k'e nga jñò. ⁸Tanga jñá, yaá tít-sajnaá n'anda iseèn choòn. K'oaá ma-ne nga ndaa sijchá yijo-ná. Jè 'én xi mokjeiin-ná ko jè kjoatjòcha, jñà kosiko inìma-ná koni jngòd soldado xi ndaa kít-sajna inìma-la jè chrjoa xi 'mì coraza. Ko k'e nga nguì tijnòd takoán nga chiná-lá jè nachrjein k'e nga kitjokajñá kjo'in, jè ngaya-la tsínguién kichá xi osiko sko soldado. ⁹Nainá mìtsà koi xá jaajiin-ná nga kjo'in tsjá-ná, jé-né nga kitjokajñá kjo'in it'aà ts'e Jesucristo xi otíxoma-ná. ¹⁰Nga jè k'en ngajo-ná mé-ne k'e nga kjoí ìjngòd k'a-ne, tsà tít-sajnakoaán, ko tsà jye k'eén, yaá kít-sajnakoaá. ¹¹K'oaá ma-ne nga tjetakòn ko tjiil-la nga 'nó xinguioo koni s'in jye tít-sa'nè.

Kjotíxoma xi kitsjaà Pablo

¹²Ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, nijé-nòjen kjondaà, jchaxkón xita xi síxáko-nò nga jñà títsajna ítjòn ya jjiin naxandá-la Nainá ko nga okóya-nò. ¹³Ndaà jchaxkón tíkoa ndaà títsjacha xita koi, jè kjoa-la xá xi s'ín. 'Nchán títsajnakoo xinguiòo.

¹⁴K'oa tí'sín bìtsi'ba-nòjen ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, kot'ín-là nga kàtasíxá jñà xita xi ta jyò tjíma nga majin-la síxá; tí'ño ikon jñà xi indaà tjín ikon; tíchját'aà-là jñà xi tsjin-la nga'ño ya jjiin iníma-la; ko kàtas'e-nò kjoatsejta it'aà ts'e ngats'ii xita-la Nainá.

¹⁵Tsà k'e nga mé kjoa xi ch'o síko-nò xita xi k'ejí, tíkindaa xinguiòo nga mì sijnjndà ngajo-ne. Ta saá tìnè-là yijo-nò nga kjit'aà nachrjein ndaà tíkoo xinguiòo ko ngats'ii xita xi k'ejí.

¹⁶Kjit'aà nachrjein tsja t'è-là iníma-nò. ¹⁷Titsi'ba kjit'aà-là Nainá. ¹⁸Nita mé kjoa-ne, tjii kjit'aà-là kjondaà Nainá. K'oaá s'ín mejèn-la Nainá nga k'oas'ín s'een ngats'ioò xi mokjeiín-nò it'aà ts'e Cristo Jesús.

¹⁹Kì bichjoá ikòn-là xá xi s'ín Iníma Tsjeè-la Nainá. ²⁰Kì nachrjekànguiòò 'én-la xita xi chja ngajo-la Nainá. ²¹Ndaà ndaà chít'aà yije ngats'ii 'én. Jñà tíkítsaj-natjò xi ndaà tsò. ²²Ngats'ii xi ch'o tsò, kì kii níkitasòn.

²³Jè Nainá xi tsjá kjoa'nchán, jngòò k'a tsjeè kàtasíkítsajna-nò. Ndaà kàtasíkinda iníma-nò, yijo-nò ko kjohítsjeèn-nò mé-ne nga nímé jé s'e-nò jè nachrjein k'e nga kjoíí ijngòò k'a jè Jesucristo xi otíxoma-ná. ²⁴Nga xita kixi-né jè Nainá xi xó kùichja-nò, síkitasòn yijéé kjoa koi.

Kó kitsò Pablo nga síhixat'aà xita

²⁵'Ndsee ko tichjaá, titsi'batji-nájen.

²⁶Tiixot'aà ngats'ii xita 'ndsee nga ngui ko iníma-nò.

²⁷'An, tsja-nò okixi nga nguixkon Na'èn-ná nga kàtaxkejiin-la xojon jè ngats'ii xita naxandá-la Nainá.

²⁸Jè kàtijnako-nò kjondaà-la Jesu-cristo xi otíxoma-ná.

**Xojon carta-la San Pablo
xi ma-ne jò xi kiski-la
xita naxandá-la Cristo
xi títsajna Tesalónica**

**Kó tsò Pablo nga síhixat'aà jñà
xita naxandá-la Cristo xi
títsajna Tesalónica**

1 Jñò xi xita naxandá-la Nainá maà xi títajnaà ya naxandá Tesalónica nga ya títajnakjoodkoo Nainá xi Na'èn-ná kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná, 'an xi 'mì-na Pablo títanjihixot'aà-nòjen kò Silvano [tíjé-ne xi 'mì Silas] kò Timoteo. ²Nainá xi Na'èn-ná, kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná kàtatsjá-nò kjondaà kò kjoa'nchán ya jjiin inima-nò.

**Kó tsò Pablo nga
tsjá-la kjondaà Nainá**

³Ndí 'ndseé kò tichjaá mochjeén-nè nga kjit'aà nachrjein k'oií-lajen kjondaà Nainá xi it'aà tsajòn. Ndaà tjín nga k'oas'in s'en-jen, koií kjoa-la nga nachrjein inchijòn isa ndaà mokjeiín-nò kò isa ndaà matsjacha xinguiòo nga jngod ìjngod. ⁴K'oaá ma-ne nga ndaà matsja-najen it'aà tsajòn; k'oaá s'in bənojmi-lajen jñà xita naxandá-la Cristo xi xín nangui títsajna nga jñò, ndaà mokjeiín-nò kò ndaà chítkjoako-nò nas'in 'ñó fi tjíngui kondra-nò xita kò nas'in kjo'in títanjikjioón. ⁵Ngats'ii kjoa koi, Nainá k'oaá s'in okó nga kixi kojindaajin; kò k'oaá ma-ne nga jñò, ok'in-nò nga ya kítajnajin-là xita xi jè tíhotíxoma-la, nga tikoi-ne kjoa-la Nainá nga kjo'in títanjikjioón.

⁶Nainá, xita kixi-né nga tsjá-la kjo'in jñà xita xi kjo'in tsjá-nò. ⁷Kò jñò xi kjo'in títanjikjioón, tsjá-nò kjoa'nchán kò ngajen, k'e nga kjinchrobàjen ngajmii Jesucristo xi otíxoma, tjikò àkjale-la xi 'ñó tse nga'ño tjín-la nga kjinchrobàjen-jin

ni'in. ⁸Nainá tsjá-la kjo'in jñà xita xi mikii beèxkón ni mikii síkitasòn 'én ndaà-la Nainá xi kjoa t'se Jesucristo xi otíxoma-ná. ⁹Xita koi, 'ñó tse kjo'in síikjeiín nita kjé-ne; mi yaá kítsajna nguixkon Na'èn-ná, kò mikii skoe kjoajeya-la xi 'ñó tse nga'ño tjín-la. ¹⁰Kjoa koi, k'oaá s'in koma jè nachrjein k'e nga kítjojen ìjngod k'a Na'èn-ná mé-ne nga it'aà t'se xita-la jeya kíjna-ne kò ngats'ii xita xi mokjeiín-la it'aà t'se, ta koxkón-la. Tíkoá jñò yaá kítajnaà, koií kjoa-la nga kòkjeiín-nò koni s'in tsibənojmi-nòjen.

¹¹K'oaá ma-ne nga kjit'aà nachrjein bítsi'ba-lajen Nainá it'aà tsajòn, mé-ne nga Nainá kítso nga ok'in-nò nga ya kínókjoa-nò naxandá-la nga xó k'oaá s'in kúichja-nò. Nga kò nga'ño-la kátasíkitasòn ngats'ii kjondaà xi jñò sasén-nò kò xá xi 'nè nga Na'èn-ná ma'ñót'aà takòn. ¹²K'oaá s'in koma nga it'aà tsajòn jeya kíjna Jesucristo xi otíxoma-ná. Tíkoá jè ndaà síikítajna-nò koni s'in tjín-la kjondaà jè Nainá kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná.

K'e nga kjoíí ìjngod k'a-ne Jesucristo

2 Ndí 'ndseé kò tichjaá, indeí jè kénojmi-nòjen kó s'in koma k'e nga kjoíí ìjngod k'a Jesucristo xi otíxoma-ná kò k'e nga ya koxkóyat'aà-lá. K'oaá ma-ne bitsi'ba-nòjen ²tsà yá xita xi kítso-nò nga jyeé j'ii ìjngod k'a Jesucristo, kì tà nítan mokjeiín-nò; kì tsakjodn-là tsà yá xita xi kítso-nò: k'oaá tsò 'én-la Nainá xi kjòngatsja Pablo; k'oaá s'in chjaya, kò k'oaá s'in kíkikasén jngod xojon. ³Kì yá xita xi konachan-nò. Nga jè nachrjein k'e nga okoma, ítjòn s'e nachrjein nga jñà xita, 'ñó kondra kítajna-la Nainá. Íkjoàn ta nítóon kotsejèn jè xita xi 'ñó ch'o s'iiin, jè xi tjínè-la nga kjo'in síikjeiín nita kjé-ne. ⁴Xita jè, jè xi kondra kíjna-la ngats'ii xi Nainá tsò-la xita kò nita mé-isa-ne xi beèxkón

nga jè mejèn-la kájna ítjòn. Skanda yaá kájnyaya ingo ítjòn-la Nainá koni tsà jè sobà Nainá, k'oaá kitso-la yijo-la nga Nainá jè.

⁵¿A mì bítsjeèn-nò k'e nga sa ya tshóhótijnako-nò, k'oaá kixan-nò nga k'oaá s'ín koma? ⁶I'ndeí jye tíjìn-nò mé kjoa xi bíchjoà ikòn-la xítà jè nga mì xátí fii; skanda k'eé kjoíí k'e nga k'ichóya nachrjein-la. ⁷Jè nga'ño-la kjoach'o, jyeé tísíxá'ma í isò'nde, tanga tójna jngòò xi tójna ikòn nga mìkii tsjá'nde ko ta jè chija nga tjáxin. ⁸Ko ikjoàn k'eé kotsejèn jè xítà xi ch'o s'ín. Tanga Jesucristo xi otíxoma, ta jngòò 'én kichjá nga tsjá-la kjo'in nítà kjé-ne. Tà ma tà jé nga ote kji nga kjoíí, jngòò k'a kjoaáxin nga'ño-la. ⁹K'e nga kjoíí jè xítà xi ch'o s'ín, jè xítà neíí tsjá-la nga'ño nga kjìn skaya kjoxkón kokò xi mìtsà kixí kjoa. ¹⁰Sìikjeén yije kjoa xi ch'o tjin nga skónachan-la xítà xi kjo'in sìikjeín nítà kjé-ne, koií kjoa-la nga jñà xítà koi mìkii matsjakeè xi kjoa kixí xi ma kitjokàjiiin-ne kjo'in kjoa ts'e jé-la. ¹¹K'oaá ma-ne Nainá tsjá'nde-né nga tójna jngòò xi skónachan-la xítà koi, mé-ne kàtakjeín-la kjoa ndiso, ¹²nga kàtas'e-la kjo'in ngats'iì xi mìkii mokjeín-la kjoa kixí. Nguì ta kjoa ch'oó sasén-la.

Mé kjoa-ne nga jaàjiiin-ná Nainá

¹³Ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, mochjeén-né nga kjit'aà nachrjein 'biil-lajen kjondaà Nainá xi it'aà tsajòn xi 'ño matsjakeè-nò Na'èn-ná, nga xó k'oaá s'ín jaàjiiin-nò Nainá kóni nga tisa tàts'en-la kjoa, mé-ne nga kitjokàjñòò-nò kjo'in, nga jè Iníma Tsjeè-la Nainá sítsjeèya-nò ko nga ndaà mokjeín-nò xi kjoa kixí. ¹⁴Xó k'oaá s'ín kiichja-nò Nainá it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi ngajen nokjoàya-jen, mé-ne nga jñò,

tíkoà s'e-nò kjoajeya-la Jesucristo, jè xi otíxoma-ná.

¹⁵Ndí 'ndsè ko tichjaá, k'oaá s'ín kixí títajna. Kì nìjchàajiiin-jèn jñà 'én kixí-la Cristo xi ngajen kinikatoya-nòjen, jñà xi ta 'én kinokjoà-nòjen ko xi xojon carta tsakoóya-nòjen. ¹⁶Aán síjé'taà-la Jesucristo, jè xi otíxoma-ná ko jè Nainá xi Na'èn-ná, jè xi ñò matsjakeè-ná nga tsjá-ná kjoajetakòn-la xi mìkii kjoehet'aà, ko tsjá kjo'tjò-ná kjondaà-la nga tójngòò takoán nga títachíná-lá. ¹⁷K'oaá s'ín síjé'taà-la nga isa tse nga'ño kàtatsjá-la iníma-nò mé-ne nga isa kixí kitsajnaà koni s'ín 'nè kjoa xi ndaà tjin ko koni s'ín nokjoà 'én xi ndaà tsò.

K'oaá tsò Pablo nga mejèn-la sítsi'batji

3 Xi fehet'aà-ne ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, títis'batji-nájèn mé-ne jè 'én-la Nainá nítòn xkí xi ján katijchó, tíkoà ndaà kàteèxkón jñà xítà xi skoétjò 'én koni s'ín k'ì'nè jñò nga ndaà kiyaxkón. ²Tíkoà títis'batji-nájèn mé-ne nga jè Na'èn-ná k'ì kii tsjá'nde nga ch'o sìiko-najen xítà ts'en ko xi ch'o s'ín, nga mì tà ngats'iì xítà mokjeín-la. ³Na'èn-ná xítà kixí-né, síkitasòn 'én-la, kixíí sìikítsajna-nò tíkoà sìikinda-nò mé-ne nga mì ch'o sìiko-nò jè xítà neíí. ⁴Nga it'aà ts'e Na'èn-ná mokjeín-najen nga títisaníkitasòn-nò koni s'ín títisahotiixoma-nòjen ko tákó k'oaá s'ín s'een-isa. ⁵Jè Na'èn-ná kàtasíchját'aà-nò nga kos'ín tjòcha jchaa xinguiqo koni s'ín tjòkèè kijtseè-nò Nainá; ko nga kàtachíkjoako-nò kjo'in koni s'ín kichíkjoako-la Cristo.

Mochjeén-né nga kàtasíxá jñà xítà

⁶Ndí 'ndsè ko ndí tichjaá, k'oaá s'ín bìnè-nòjen, it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo, k'ì tì yà tsjahijtako-nò jñà xítà 'nd-seé ko tichjaá xi majìn-la síxá, jñà xi mìkii k'oaas'ín síkitasòn koni s'ín tjin

kjoa kixi xi ngajen kinikatoya-nòjen. ⁷Jñò, jyeé tjiin-nò nga mochjeén-né nga chjinguì-nájen koni s'ín ki'nè-jen k'e nga ya tsitsajna-òjen; mi jyò tsitsajna-jen, kinixá-nájen. ⁸Mitsà ta kjotjò chichi-jen. Ta saá 'nó kinixá-jen kò nàchrjein kò nitjen kinikijta-jen yijo-najen, mé-ne nga mi jñò sijiiti-nòjen. ⁹Kinixá-nájen nas'ín tj'nde-najen nga sijé-nòjen mé tsojmi xi mochjeén-najen. Jè xi mejèn-najen nga chjinguì-nájen mé-ne k'oa tis'ín s'een koni 'nè-jen. ¹⁰K'e nga tsitsajna-òjen k'oaá s'ín ki'mi-nòjen: Tsà jngòò xita xi majin-la síxá, tikoa mikii tj'nde-la nga kokjen. ¹¹Jyeé kina'yà-jen nga tjímajiin i'nga xita xi majin-la síxá nga tà jyò binchima, nga ta jñà chjajiin chja'a ñánda mi jñà oko-la. ¹²Jñà xita koi, it'aà ts'e Jesucristo xi otíxoma-ná, k'oaá s'ín bìtsi'ba-lajen, tikoa binè-lajen nga kàtasíxá, mé-ne nga kàtátsji'a-ne yijo-la.

¹³Jñò ndí 'ndsè kò ndí tichjaá, kì bijta-nò nga ndaà 'nè. ¹⁴Tsà tjin i'nga xi mikii sikitasòn koni tsò xojon jè, chítsejèn-là yá-né, kì yaá báhihtakoo, mé-ne nga kosobà-la. ¹⁵Tanga kì k'oaá s'ín nikoo koni jngòò xita kondra, k'oaá s'ín tènójmíya-là nga 'én ndaà chikoo nga 'ndseé chibá.

'Én xi fehet'aà-ne

¹⁶Tijè-ne Na'èn-ná xi tsjá kjoa'nchán, kjit'aà nàchrjein kàtatsjá-nò kjoa'nchán nita mé kjoa-ne. Na'èn-ná kàtijnako-nò ngats'ioò.

¹⁷Nga jye tífehet'aà xojon jè, kooó ndsaa tikjiin-nò 'an xi 'mi-na Pablo, nga tisihixat'aà-nò. Nga k'oas'ín s'iaàn firma-na, kò k'oaá s'ín kjiaà. ¹⁸Ngats'ioò, jè kàtijnako-nò kjondaà-la Jesucristo xi otíxoma-ná.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii ítjòn-la jè Timoteo

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà Timoteo

1 'An, Pablo, tikjiì-lè xojon jè, nga 'an tsibíxáya-na Jesucristo, nga k'oas'ín kitsjaà okixi Nainá xi ochrjekàjiin-ná kjo'in ko Na'èn-ná Jesucristo nga titsachiñá-lá kjondaà-la. ²Ngaji Timoteo, koni tsà ki'ndí ts'an xan-lè nga 'an tsakoodyandaà-lè koni s'ín mokjeíin-ná it'aà ts'e Cristo. Nainá xi Na'èn-ná ko Na'èn-ná Jesucristo kàtatsjá-lè kjondaà, kàtahimakeè-lè, kàtas'e-la kjoa'nchán ijiin inima-lè.

Pablo tsibínè-la Timoteo nga sijkixiya xita xi kje'í kjohítsjeèn okóya

³Koni s'ín tsibìtsi'ba-lè k'e nga kiaà nangui Macedonia, yaá tijní naxandá Éfeso mé-ne nga kichakjáya-la xita xi mìtsà 'én kixi nchihokóya ijiin naxandá-la Nainá. ⁴Ngaji Timoteo, k'oaá s'ín tjinè-la jñà xita koi, kì kii sí's'in-la cuento jchínga xi mìtsà kixi kjoa tikoá kì kii sí's'in-la kjoa xi mìkii fehet'aà ts'e xita jchínga kjòtseé. Kjoa koi nimé chjí-la. Tà síkjaán-kjod-ná. Mì kì osiko-ná nga mokjeíin-ná it'aà ts'e Cristo mé-ne nga koma síkitasoán koni s'ín mejèn-la Nainá.

⁵Xá xi tibinè-lè, jè-né nga tsjeè tjna inima-ná, nga tsjeè tjin kjohítsjeèn-ná koa nga ngui ndaà mokjeíin-ná; yaá nchrobát'aà-ne nga sitjòchaà xinguiá. ⁶Tanga tjin i'nga xita xi xin ndiyá tjmaya; tà koií joóya-ne 'én xi nimé chjí-la. ⁷Mejèn-la maestro ts'e kjotíxoma-la Nainá kítsajna. Tanga tijnà-ne, skanda mìkii machiya-la 'én xi chja nga 'nó chja nga tsò nga kixi kjoa.

⁸Tijiin-ná nga jè kjotíxoma xi kitsjaà Nainá, ndaà tjin tsà k'oas'ín kochjeén koni s'ín mejèn-la Nainá. ⁹Ya-ná,

kjotíxoma-la Nainá, mìtsà ts'e jñà xita xi ndaà s'ín. Ts'e-né jñà xita xi mìkii 'nchréñijon koa mìkii síkitasòn; ts'e-né xita xi mìkii beèxkón Nainá koa ótsji jé; ts'e-né xita xi mì tsjeè tjin kjohítsjeèn-la xi tjé beèhikon jè kjoatsjeè-la Nainá; ts'e-né xita xi sík'en na'èn-la ko nea-la, ko ngats'iì xita xi xita sík'en. ¹⁰Tikoá ts'e-né jñà xita xi kjoa chijnguií s'ín, jñà xi xita xa'nda, xita xi xíkjín fiko chijé nga otjina. Tikoá ts'e-né jñà xita ndiso ko xita xi mìtsà 'én kixi chja, jñà xita xi ch'o tjin kjoa xi s'ín xi kondra ts'e kjohítsjeèn xi kixi tjin. ¹¹Jè kjohítsjeèn kixi, k'oaá tjin xi okóya jñà 'én jeya-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Nainá xi 'nó jeya tjna, jè kisingatsja-na nga 'an kichjaya 'én koi.

Mé kjoa-ne nga kitsjaà-la kjondaà Nainá jè Pablo

¹²Tsjaà-la kjondaà Na'èn-ná Jesucristo. Ndaà chjí-la nga kitsjaà-na nga'nó tikoá ndaà kijtseè ikon-na nga 'an kisingatsja-na xá-la, ¹³nas'ín k'e nga sa ítjòn, 'nó ch'o kis'iaàn; kichjàjno-la Nainá; kondra kiitjingui-la; toòn kijtseè xita-la. Tanga kjòhimakeè-na Nainá, nga kje'è kii be, koa kje'è kii mokjeíin-na it'aà ts'e Cristo. ¹⁴Tanga jè kjotjò-la Na'èn-ná isaá 'nó tse kitsjaà-na tikoá kisihiseèn-na nga mokjeíin-na ko kitsjaà-na kjoatjòcha-la nga jè Cristo tijnakoáa.

¹⁵Jñà 'én koi, ngui 'én kixi-né. Mochjeén-né nga kokjeíin yije-la xita nga jè Jesucristo j'ii i isònde nga kochrjekàjiin kjo'in ngats'iì xita xi jé tjin-la. Ngats'iì xita xi ch'o s'ín, 'aán tjna ítjoàn nga tshotsjià jé. ¹⁶Nas'ín 'nó ch'o kis'iaàn, Nainá kis'e-la kjohimatakòn it'aà ts'an. Jñà xita, k'e nga skoe kó s'ín kisiiko-na Na'èn-ná Jesucristo, nga 'nó tjin-la kjoatsetakòn, tikoáá kokjeíin-la it'aà ts'e Cristo nga s'e-la kjoabinachon nita mé nachrjein-ne. ¹⁷Nainá, 'nga kàtjna, kàtas'e-la kjoajeya nita mé

nó, nita mé nachrjein-ne nga jè otíxoma nita mé nachrjein-ne koa mikii kjoehet'aà nachrjein-la nita kjé-ne, tikoá mikii tsejèn nãnda tjna koá nguì jè tajngod xi Nainá. K'oas'ín kátama.

¹⁸Ngaji Timoteo koni tsà ki'ndí-na xan-lè, sìngatsja-lè 'én koi, koni s'ín kitsò xita xi kisikjeén Nainá nga kiichja it'aà tsiji, mé-ne nga it'aà ts'e 'én koi, tsjá-lè nga'ño nga ndaà sixá-la Nainá koni s'ín síxá soldado. ¹⁹Ndaà kàtakjeín-lè it'aà ts'e Cristo, tikoá ndaà kàtjna kjohitsjeèn-lè. Tjín n'nga xita xi mikii kisís'in kjohitsjeèn xi ndaà tjín. K'oáá komà-ne nga kisikje-la ikon nga mì tì kii kòkjein-la. ²⁰K'oáá s'ín komàt'in jè Himeneo ko Alejandro xi 'an kisikitsajna koa xita neí mé-ne nga kàtakixiya-ne nga mì taxki kichjajno-la Nainá.

Mochjeén-né nga kítsi'batjía xinguiáá

2 Jè kjoa xi isá 'ño mochjeén, k'oáá s'ín tibinè-nò nga titsi'batjiò ngats'iì xita, tinókjoat'aà-la Nainá, titsi'ba-la Nainá, tji-là kjondaà it'aà ts'e ngats'iì xita xi tjín nga tjtja isò'nde. ²Mochjeén-né nga kítsi'batjía xi xitaxá ítjòn títajna ko ngats'iì xi kjotixoma tjíya tsja mé-ne nga n'chán kítajna-ná tikoá tafi tafi sijchá yijo-ná tikoá jchaxkoán Nainá ko jchaxkoán kjoa xi ndaà tjín. ³K'e nga k'oas'ín s'eén ndaà tjín koá ndaà sasén-la Nainá xi ochrjekátji-ná kjo'in. ⁴Nainá, jè xi mejèn-la nga ngats'iì xita kítjokàjiin kjo'in tikoá sijjiin-la kós'in tjín xi kjoakixi. ⁵Tà jngod ma Nainá; tikoáà tà jngod ma xita xi chjatji-ná it'aà ts'e Nainá, jè xita xi Jesucristo 'mì. ⁶K'e nga kichiya nachrjein-la Nainá, Jesucristo kitsjaà kjotjò yijo-la nga k'en mé-ne nga kochjítji-ne ngats'iì xita nga ma kítjokàjiin kjo'in. K'oáá s'ín kis'iin nga kisijiin yije-la xita. ⁷Aán kjongat-sja xá jè nga 'an tsibíxáya-na Cristo nga kichjaya 'én ndaà-la tikoá kokoðya-la jñà

xi mìtsà xita judío nga kòkjeín-la it'aà ts'e Cristo tikoá skoe xi kjoakixi. 'Én kix-íi xi tixan-lè, mìtsà 'én ndiso.

⁸It'aà ts'e xita x'in, mejèn-na k'e nga chjat'aà-la Nainá nita nãnda i'nde títajna, tsjeè kàtasíkítajna inima-la k'e nga skímiltjen-la tsja Nainá. Kì kjoajti tjiin inima-la, koá kì nchikjaán-kjoò-jèn. ⁹Tikoá jñà íchjín, jè nikje xi ndaà ok'in-la kàtakjá. Kì nikje chjí ókjá. Kì taxki s'ñojno skò ko yijo-la tsojmi xi 'ño chjí koni kicha oro ko perla. Chiba chiba kàtindaà yijo-la mé-ne nga mì xita skótsejèn-jno-ne. ¹⁰Tà saá xá xi ndaà tjín kàtas'ín koni s'ín ok'in-la jñà íchjín xi beèxkón Nainá. ¹¹Jñà íchjín jyò kàtítajna k'e nga skóta'ya 'én-la Nainá; kàta'nchréñijon-la jè xi okóya. ¹²An, mikii tsjaà'nde nga jñà íchjín kotixoma-la xi xita x'in koá kòkòya-la. Íchjín, jyò kàtítajna. ¹³Koif kjoa-la jè Nainá ítjòn tsibindaà Adán, iskan tsibindaà Eva. ¹⁴Mìtsà jè Adán xi kichonachan-la; jè Eva xi chjoón-la. K'oáá s'ín komà-ne nga kisakò jé-la. ¹⁵Tanga, jñà íchjín, tsà siikitason koni s'ín mejèn-la Nainá nga s'e-la ixti, kítjokàjiin kjo'in. Mochjeén-né nga ndaà kòkjeín-la it'aà ts'e Cristo, nga s'e-la kjoatjòcha, nga tsjeè kítajna ko Nainá koá ndaà sijchá yijo-la.

Kjoa xi mochjeén ts'e xita xi síkinda naxandá-la Nainá

3 'Én jè, nguì 'én kixi-né: Tsà tjín jngod xita xi mejèn-la xá nga naxandá-la Nainá siikinda, 'ño ndaà tjín xá xi mejèn-la. ²Jè xita xi siikinda naxandá-la Nainá mochjeén-né nga ndaà s'iin mé-ne nga mì yá xi ch'o kítso-la. Jngod chjoón s'e-la; jngod xita xi indaà tjín ikon; xita xi ndaà kosòn-la yijo-la; xita xi yaxkón nga ndaà tísjchá yijo-la; xi ndaà sí's'in-la xita xi bijchókón; xita xi ndaà ma-la okóya; ³xi mìtsà xita ch'i; xi mìtsà xita kjaán-ko; xi mìtsà ton chijé kjòtsjakeè.

Jè x̄iṭa xi mochjeén xi ndaà x̄iṭa, xi m̄itsà kjoasiì s̄is'in-la, xi m̄itsà ṭon kájno-la. ⁴Mochjeén-né nga ndaà k̄jotixoma-la xi-ta ni'ya-la; ndaà s̄iikixi ixti-la mé-ne nga s'e-la k̄joxkón ixti t̄ikoā s̄iikitasòn koni s'ín tsò x̄iṭa jchínga-la. ⁵Tsà mikii ma-la otixoma-la x̄iṭa ni'ya-la, ¿kó s'ín koma s̄iikinda x̄iṭa naxandá-la Cristo? ⁶Jè xi síkinda x̄iṭa naxandá-la Nainá jè xi mochjeén xi k̄jótsee kòkjeiín-la, mé-ne nga mì 'nga ikon koma-ne nga mì kjo'in s'e-la koni komàt'in x̄iṭa neif. ⁷Mochjeén-né nga ndaà s̄iijchá yijo-la mé-ne nga skoexkón-ne j̄nà x̄iṭa xi mikii mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo nga mì ch'o k̄jina, nga mì jè x̄iṭa neif s̄iikijne-la.

Kjoa xi mochjeén ts'e x̄iṭa xi s̄iichját'aà-la naxandá-la Nainá

⁸K'oaá t̄is'ín t̄jín ts'e x̄iṭa xi s̄iikitasòn xá nga s̄iichját'aà-la x̄iṭa naxandá-la Nainá, j̄nà mochjeén x̄iṭa xi yaxkón nga ndaà nchis̄jchá yijo-la. Mikii koma s̄iikjatiya-la 'én xi chja. Mikii koma xán koahijtakó. Mikii koma ṭon chijé kotsjakeè. ⁹Mochjeén-né nga ndaà k̄atafit'aà-la kjoatj'ima xi jye tsakó Nainá koni s'ín mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo. T̄ikoā mochjeén-né nga tsjeè k̄atasíkitajna k̄johítsjeèn-la. ¹⁰J̄nà x̄iṭa xi s̄iikitasòn xá nga s̄iichját'aà-la x̄iṭa naxandá-la Nainá, it̄jòn k̄atachit'aà tsà n̄imé kjoa t̄jín-la, ikjoàn, k'eé k̄atasíkitasòn. ¹¹K'oaá t̄is'ín t̄jín ts'e íchjín; mochjeén-né nga yaxkón nga ndaà nchis̄jchá yijo-la. Mì 'én ndiso k̄ichja. Indaà k'oèè ikon. Ndaà s̄iikitasòn yije n̄ita mé kjoa-ne. ¹²Jè x̄iṭa xi síkitasòn xá nga síchját'aà-la x̄iṭa naxandá-la Nainá, mochjeén-né nga tà jngoò chjoón s'e-la. Ndaà k̄atatixoma-la ixti-la k̄o x̄iṭa ni'ya-la. ¹³J̄nà x̄iṭa xi ndaà s̄iikitasòn xá koi, is̄a ndaà jchaxkón koā is̄a 'nó ndaà s'e ikon koni s'ín mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo Jesús.

Kjoa'ma-la Nainá

¹⁴Mejèn-na nga k̄jikon n̄iton-lè, tanga tsà koií nachrjein-la kochrjein-ya-na, k'oaá ma-ne t̄ikjii-lè xojon jè ¹⁵mé-ne nga jcha-ne kós'ín k̄itsajna k'oaá x̄iṭa xinguaá ya j̄iijn naxandá-la Cristo xi t̄jinnakon. Jè naxandá-la Cristo t̄jija tsja 'én kixi-la Nainá. ¹⁶Ngui 'én kixi-né nga 'nó jeya jè kjoa'ma-la Nainá xi jye tsakó koni s'ín yaxkoán Nainá: Nainá, x̄iṭaá komà nga j'ii i isò'nde; it'aà ts'e Inima Tsjeè-la ki'ya-la nga t̄jín-la kjoakixi; j̄nà àkjale k̄jtsee-né; 'én-la kinokjoà yaj̄iijn-la ngats'ii xi m̄itsà x̄iṭa judío; nga t̄jtsa isò'nde kòkjeiín-la x̄iṭa it'aà ts'e Cristo; jeya kitjoétjò-ne ján ngajmii.

X̄iṭa xi m̄itsà 'én kixi kòkòya

4 Tanga jè Inima Tsjeè-la Nainá ndaà bénojmiya-ná nga tsò: k'e nga chiba nachrjein chija-isa-la nga kjoif̄ i jngoò k'a Cristo, s'eé x̄iṭa xi mì t̄i kii kòkjeiín-la it'aà ts'e Cristo. Yaá k̄jit'aà-la inima ch'o-la neif̄ xi konachan koā k̄johítsjeèn-la neif̄ s̄iikitasòn. ²J̄nà k̄jinnchré-la x̄iṭa ndiso xi jò isén t̄jín-la. X̄iṭa koi, nga jye k̄jótajaaj̄iijn k̄johítsjeèn-la, mì t̄i kindá fiko-ne kjoach'o xi nchis'ín. ³J̄nà x̄iṭa koi mikii tsjá'nde nga kixan x̄iṭa. T̄ikoá t̄jín tsojm̄i xi ma chine, mikii tsjá'nde nga koma chjine. Tanga tsojm̄i koi, Nainá tsibindaà nga t̄j'inde-la nga koma skine x̄iṭa xi mokjeiín-la k̄o xi ndaà t̄jiiin-la kjoakixi. K'e nga skine tsjá-la k̄jondaà Nainá. ⁴Ngats'ii tsojm̄i xi Nainá tsibindaà, ndaà-né, mikii koma k̄ináchrjenguaá. Koma s̄ikjeén yije tsà k'oi-lá k̄jondaà Nainá k'e nga s̄ikjeén. ⁵Jè 'én-la Nainá s̄iitsjeè tsojm̄i k'e nga kinókjoat'aà-lá.

Jngod̄ chí'nda-la Cristo xi ndaà síxá

⁶ Ji, tsà k'oas'in kókóya-la jñà xita xin-guiaá kjoa koi, 'nó ndaà síxát'aà-la Cristo Jesús. Skasòn-isa kjohítsjeèn-lè it'aà ts'e 'én xi mokjeiín-ná ko kjohítsjeèn xi ndaà tjín xi ndaà t'imitjìngui-la.

⁷ Tanga kì taxkì nis'in-la 'én jchínga ts'e isò'nde xi nimé chjí-la xi tà kjohítsjeèn-la xita. Tinè-la yijo-lè nga chaxkoín Nainá. ⁸ Tsà kínè-lá yijo-ná nga k'oi-lá nga'nó, sakó chiba-la kjondaà, tanga tsà kínè-lá iníma-ná nga ndaà jchaxkoán Nainá, isaá sakó-ná kjondaà xi mochjeén-ná nga kjit'aà naxhrjein. Sakó-ná kjondaà i it'aà nangui ko nga koma iskan tikoaá sakó-ná ján ngajmì. ⁹ Én koi, 'én kixi-né. Mochjeén-né nga kàtakjeiín yije-la xita. ¹⁰ Koi k'oas'in binè-lá xá yijo-ná, tikoa níkjiaán kjo'in nga jè titsachiñá-lá Nainá xi tjínakon xi ma-la ochrjekàjìin kjo'in ngats'iì xita. Jñà-né xi kítjokàjìin kjo'in xi mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo.

¹¹ K'oaá s'in tatixoma-la jñà xita, k'oa tì s'in takóya-la 'én koi. ¹² Kì yá xi ochrjekàngui-lè nas'in nguì sa ixti-isi. Yá jjiin-la xita xi mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo, ji, ndaà t'in ítjoin mé-ne skíngui-ne kós'in nokjoi, kós'in 'ni, kós'in tjòcha 'yi Nainá ko xita, [kós'in ndaà tjína iníma-lè], kós'in mokjeiín-lè it'aà ts'e Nainá, kós'in tsjeè tinìjchí yijo-lè nga nguixkon Nainá. ¹³ Skanda k'e nga kijchokon-lè, k'oaá s'in t'jin: tixkejiin-la xita 'én-la Nainá; tinè-la nga 'nó kàt'eé-la ikon; tikoa takóya-la. ¹⁴ Kì nijchàajìin-jèn nga síxát'aà-la Nainá it'aà ts'e k'otjò xi kitjòe-lè k'e nga jñà xita jchínga-la naxandá-la Nainá tsohòsòn-lè tsja nga jñà kùichja ngajo-la Nainá it'aà tsiji.

¹⁵ It'aà ts'e kjoa koi, kjit'aà naxhrjein tìyakoi, tikoa tixákoii mé-ne nga skoe yije-ne xita nga ndaà tímajchíngakoi.

¹⁶ Ndaà tìkindji yijo-lè mé xi 'ni. Tikoa t'jin kindá jè 'én xi okoóya-la xita. Kixi tìjni. Tsà k'oas'in síkitasoin, ngaji, kítjokàjìin kjo'in; tikoaá kítjokàjìin kjo'in jñà xita xi 'nchré-lè.

**Kjondaà xi mochjeén
it'aà ts'e xita xi kj'eí**

5 Jñà xita xi jye 'nó jchínga, kì taxkì níkaká-la; k'oaá s'in ténójmíya-la koni tsà na'èn-lè ma; tikoa jñà xi isa ixti-isa, k'oaá s'in ténójmíya-la koni tsà 'ndsi ma. ² Jñà íchjín xi jye 'nó jchínga, k'oaá s'in ténójmíya-la koni tsà nea-lè ma. Jñà xi íchjín ixti k'oaá s'in ténójmíya-la koni tsà tichji ma nga nguì tsjeè tjína kjohítsjeèn-lè.

³ Tisikò jñà íchjín xi jye k'en x'in-la tsà kixi kjoa nga tsjìn xi osiko. ⁴ Tsà tjín íchjín ka'àn xi tjín-la ixti, ko tsà tjín-la ixti 'ndeí, ixti koi, ítjòn kàtasík-itasòn ya ni'ya-la kós'in beèxkón Nainá. Kàtasiko xita xíkjín, mé-ne nga tsjá ngajo-la kjoatjòcha ts'e xita jchínga-la. Kjoa koi, ndaà tjín. K'oaá s'in sasén-la Nainá. ⁵ Jè chjoón ka'àn xi kixi kjoa nga tjína tajngod̄, Nainá 'nót'aà-takòn ko naxhrjein ko nitjen bítsi'ba nga chjat'aà-la Nainá. ⁶ Tanga jè chjoón ka'àn xi kjotsja ts'e isò'nde xi ch'o tjín tsjá-la yijo-la, it'aà ts'e Nainá tjínak'en-né nas'in tjínakon. ⁷ K'oaá s'in tatixoma-la kjoa koi mé-ne nga ndaà sijnchá-ne yijo-la nga mì yá xi ch'o kítso-la. ⁸ Tsà yá xi mìkii sijnkindá xita xíkjín nga sijnchját'aà-la, mats'iako ítjòn-ne xi ya títisajnakò ni'ya-la, tsà mì k'oaá s'in kosiko xíkjín, mìkii nchisíkitasòn 'én xi mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo. Isaá ch'o nchisíkítsajna yijo-la mì k'oaá-ne koni jñà xita xi mìkii mokjeiín-la 'én-la Nainá.

⁹ Íchjín ka'àn xi sit'aà xojon nga kochját'aà-la, tà jñà-né xi tsato jàn kaàn nó tjín-la xi kixi tsibitsajnakò x'in-la, ¹⁰ jñà xi 'ya-la nga ndaà kisijnchá yijo-la ts'e xá xi ndaà tjín: tsà ndaà

kisijchá ixti-la, tsà ndaà kisis'in-la xi-ta xi ijchòkon ni'ya-la, tsà tsanijno nd-soko xita-la Cristo nga ndaà kisis'in-la, tsà kisichját'aà-la xita xi kjoa títsajiin. Tsà k'oas'in kisikitasòn yije xá xi ndaà tjín, koma sit'aà xojon.

¹¹Tanga jñà íchjín ka'an xi sa ixti isa mikii koma xojon sit'aà. K'e nga x'in kjoajjin-la, mìtsà 'iín koma-la nga kìnchat'aàxin-la Cristo nga kixan ijngod k'a-ne. ¹²Tsà k'oas'in s'in, kjo'íin s'e-la nga mikii nchisikitasòn koni s'in kitsjaà tso'ba nga sa ítjòn. ¹³Íchjín koi, tikoaá mangaá-la nga xki xi ján ni'ya binchimahto. Ma ts'eè-né. Mitsà tà ma ts'eè. Tikoaá 'én ndiso bíxkó. Chjajiin chja'a nánnda mì jñà oko-la. ¹⁴'An, k'oaá s'in mejèn-na nga kàtixan ijngod k'a-ne jñà íchjín ka'an xi sa ixti isa. Kàtas'e-la ixti. Ndaà kàtatixoma ni'ya-la mé-ne nga mì ch'o kichjajno-ná xi kondra. ¹⁵Tjín i'nga íchjín ka'an xi jye tsohófaya-ne, jè kiit'aà ijngod k'a-la xita neí.

¹⁶Tsà jngod xita xi mokjeiin-la 'én-la Nainá tsà tjín xikjín xi chjoón ka'an, mochjeén-né nga kàtasíchját'aà-la xikjín mé-ne nga mì jè naxandá-la Cristo ñó skané-ne xá. Jè naxandá-la Cristo komaá kosiko xi kixi kjoa nga ngui ndí chjoón ka'an ima.

¹⁷Jñà xita jhínga xi ndaà otíxoma ya naxandá-la Nainá, ok'in-la nga isa ndaà jchaxkón koa kochját'aà-la xi mochjeén-la, mats'iake-ne jñà xi chjaya koa okóya 'én-la Nainá. ¹⁸Xojon-la Nainá, k'oaá s'in tichja nga tsò: "Jè nchraja xi síxá, kì na'ya bì'a tso'ba." Tikoaá tjít'aà xi tsò: "Jè xita xi síxá, mochjeén-né nga kàtachjí-la."

¹⁹Kì kii nìs'in-la tsà yá xi óngui xita jhínga xi otíxoma ts'e naxandá-la Nainá tsà mì jò jàn ma-ne xita xi kijtsee-ne xkon kjoa xi komà.

²⁰Tanga jñà xita jhínga xi ótsji jé-isa, tikaká-la nga nguixkon ngats'iì xi-

ta naxandá-la Nainá, mé-ne jñà xita xi i'nga k'oaá s'in sincháxkón-ne.

²¹Tìbìnè-lè nga nguixkon Nainá ko Na'èn-ná Jesucristo ko àkjale-la xi xó jè jaajjin-ne, ndaà tikitasoin kjoa koi. Nímé kjoa xi bindaajjin k'e nga kj'eè kii 'ya-la tsà kixi kjoa. Kì chjaajjin xita xi nìs'in-la; ngásòn tìs'in yije-la. ²²Kì yá xita xi taxki chjaajjin nga kjósòn-la nd-seji k'e nga k'oi-la xá jjiin naxandá-la Nainá. Ítjòn ndaà tiktsjiin mé-ne nga mì jì kokot'aà-lè jé-la xita xi kj'eí. Tsjeè tjini.

²³Nga ch'in tjín kjit'aà-la indso'boi, kì tà nandá 'yoì, tikoaá t'i chibi nandá vino.

²⁴Tjín i'nga xita xi tik'e 'ya-la jé-la k'e nga tikj'eè sindaajjin. Tanga tikoaá tjín i'nga xi iskan 'ya-la. ²⁵K'oa tìs'in tjín xá xi ndaà tjín, tjín xi nìton beè xita. Tikoaá tjín xá ndaà xi mì nìton 'ya-la tanga mikii koma jngod k'a sijna'ma. Iskan jcha-la.

6 Ngats'iì xita naxandá-la Nainá xi ch'i'nda títsajna'ñó, ndaà kàteèxkón nei-la mé-ne nga mì yá xi ch'o kichjajno-la Nainá ko 'én xi okoóyáá it'aà ts'e Cristo. ²Jñà xita ch'i'nda xi mokjeiin-la nei-la it'aà ts'e Cristo, mochjeén-né nga ngásòn ndaà kàteèxkón nei-la nga 'ndseé joó it'aà ts'e Cristo. Ísáá ndaà kàtasíxá-la nga ngásòn mokjeiin-la 'én-la Nainá tikoa tsjakeè xikjín.

Jñà 'én koi, takóyi tikoa tinókjoiyi.

Kjoa xi sakó-ná k'e nga ton matsjachaá

³Tsà tjín xita xi kj'eí tsò 'én xi okóya nga mì tjngod ikon koni tsò 'én ndaà-la Na'èn-ná Jesucristo tikoa mikii tjngod ikon it'aà ts'e kjotixoma koni s'in yaxkoán Nainá. ⁴Xita koi, xita 'nga takòn-né, nímé machiya-la. 'Nó tsjakeè nga ótiya-ne 'én xi nímé chjí-la. Yáá nchrobát'aà-ne nga maxitakòn-chaá xinguiáá, nga bixkán-kjoaá, nga nokjoajno-lá xinguiáá 'én xi ch'o tsò,

tikoḁ ch'o nikítsjeèn it'aà ts'e xita xi kj'eif. ⁵Tikoḁá yaá nchrobát'aà-ne nga kjit'aà nachrjein nchikjaán-kjoò jña xita xi mì kixi síkjeén kjohítsjeèn-la kḁ mì kjoḁkixi fit'aà-la. K'oaá s'ín síkítsjeèn, tsò-né: tsà ndaà jchaxkoán Nainá, yaá sakó-ná ton. Ngaji, kì k'oaá tjín kjoḁ xi nikítsjiin. ⁶Kixi kjoḁ, tseé kjondaà sakó-la xita k'e nga beèxkón Nainá tsà tikoḁ tsja tjín-la inima-la mé xi tjín-la. ⁷Nga nimé xi kich'á k'e nga kits'iaán i isò'nde. Tikoḁá nimé xi kjikoḁá k'e nga kiyá. ⁸Tsà tjín-ná tsojmi xi chineé koḁ tjín-ná nikje xi chíkjá, mochjeén-né nga tsjaá kijingò-lá takoán. ⁹Tanga jña xita xi mejèn-la kjoanchiná, nga mikii chíkjoako-la kjohítsjeèn xi ch'o tjín nga kjìn tsojmi mejèn-la, yaá kixongui ch'an koḁ yaá singui'ñó. 'Nó mejèn-la kjoḁ xi nimé chjí-la koḁ xi ch'o síko-ná, kjoḁ xi síkíts'ón xita koḁ yaá chijajiin. ¹⁰K'e nga ton matsjachaá, yaá mats'ia-ne kjoḁ ts'e jé kḁ ngats'i kjoḁ xi ch'o tjín. Tjín i'nga xita xi jye chinchat'aàxin-la kjoḁ xi mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo jè ngatji-la nga tse ton mejèn-la. K'oaá s'ín ma-ne nga tjìna-ne tse kjo'in tsjá-la yijo-la.

Tìnè-la yijo-lè kjoḁ xi mokjeiín-lè

¹¹Tanga ngaji xi xita-la Nainá 'mì-lè, tìsit'aàxin-la ngats'i kjoḁ koi. Jè t'in tjingui-la xi kjoḁkixi. Jchaxkoán Nainá. Ndaà kàtakjeiín-lè it'aà ts'e Cristo. Kàtas'e-lè kjoatjòcha. Kàtas'e-lè kjoatsetakòn. Indaà kjoḁ tikíjni inima-lè. ¹²Ndaà tìxkàtji kjoḁ xi mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo. Kì nikíjna-jèn ndiyá kixi ts'e kjoabinachon xi mikii fehet'aà nita kjé-ne. Nga koií xá kiichja-lè Nainá. Ngaji jyeé k'oas'ín ndaà kits'iì ndsoboì nga kinikixiyi 'én xi mokjeiín-lè it'aà ts'e Cristo nga nguixkon xita xi kjìn ma-ne nga ki'nchré. ¹³I'ndeì jngòò xá tibìnè-lè nga nguixkon Nainá xi síkítsajnakon yije nita mé xi tjín, tikoḁ nguixkon

Jesucristo xi ndaà kitsjaà tso'ba nga kisikixiya 'én ndaà-la k'e nga kiichja nga nguixkon Poncio Pilato. ¹⁴K'oaá s'ín tìhotiixoma-lè, ndaà tìkitasoìn kjotixoma koi; kì nikjatjiya-la mé-ne nga mì yá xi kochrjengui-lè skanda k'e nga kjoif ijngòò k'a Na'èn-ná Jesucristo. ¹⁵K'e nga kijchòya nachrjein, Nainá, k'oaá s'ín sìkitasòn yije kjoḁ koi. Mé tà ndaà-la Nainá nga jè tajngòò tìhotixoma. Jè tjina ítjòn-la jña xi xitaxá ítjòn tìtsajna tikoḁ tjina ítjòn-la jña xi xita sko-la tìtsajna. ¹⁶Tajngòò Nainá xi xó k'oas'ín tjina-ne nga mikii biyaà. Yaá tjinajiin kjoahiseèn ñanda mì yá xi koma kijchò kinchat'aà-la. Nì saá jngòò xita beèxkon nì mikii tjínde-la nga skoexkon. Nainá, kjit'aà nachrjein jeya kàtìjna. Kàtayaxkón kjotixoma-la nita kjé-ne. K'oas'ín kàtama.

¹⁷Jña xita nchiná xi tjín i isò'nde, k'oaá s'ín tìnè-la: “Kì b'ínga-la ikon.” Kì koií ma'ñót'aà ikon kjoanchiná xi tjín-la nga tà nìton fehet'aà. Jè kàtama'ñót'aà ikon Nainá xi tjínakon nga jè tsjá yije-ná xi mochjeén-ná skanda síkatonè-la mé-ne nga kḁ kjotsja síkjeén tsojmi xi tsjá-ná. ¹⁸Koatìn-la, kjondaà kàtas'ín. Kàtas'e-la kjoanchiná nguixkon Nainá it'aà ts'e kjondaà xi s'ín. Kì kjoḁxkon fikjaá, kḁ inima-la kàtat-sjá itsè-la xikjín mé xi tjín-la. ¹⁹Tsà k'oas'ín sìkitasòn nachrjein i'ndeì, s'eé-la kjoanchiná xi mikii kjoehet'aà k'e nga jye tìtsajna nguixkon Nainá. Tikoḁá tjoé-la kjondaà xi ngui ts'e kjoabinachon.

'Én xi fehet'aà-ne

²⁰Ngaji Timoteo, ndaà tìkitasoìn 'én ndaà-la Nainá xi jì kjòngatsjei. Kì kiì na'yà-la 'én ndiso xi nimé chjí-la. Kì kiì nìs'in-la kjoḁ xi chitiya-ná ts'e kjoachjine ndiso. ²¹Tjín i'nga xita xi k'oa tjín kjohítsjeèn fitjingui-la. K'oaá ma-ne nga chinchat'aàxin-la kjoḁ xi mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo.

Jè kàtìjnako-lè kjondaà-la Nainá.

Kojoŋ carta-la San Pablo xi ma-ne jò xi kiski-là Timoteo

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà Timoteo

1 'An, Pablo, tikji-lè xojon jè. Nga 'an tsibíxáya-na Jesucristo nga k'oaá s'ín kjòmejèn-la Nainá. K'oaá s'ín kitsjaà tso'ba Nainá nga kijnakon inima-ná it'aà ts'e Cristo Jesús. ²Ngaji Timoteo xi ñó matsjake-lè koni tsà ki'ndí ts'an xan-lè, Nainá xi Na'èn-ná ko Na'èn-ná Jesucristo kàtatsjá-lè kjondaà, kàtahimakeè-lè, kàtas'e-la kjoa'nchán jjiin inima-lè.

'En xi tsjá Pablo it'aà ts'e Cristo

³Miki jchàajiin-na ko nachrjein ko nitjen bitsi'batji-lè tikoa tsjaà-la kjon-daà Nainá, jè xi 'an bexkoán koni s'ín kijtseèxkón jñà xita jchínga-na nga nguì tsjeè tjin kjohítsjeèn-na. ⁴K'e nga bítsjeèn-na kjoa ts'e ndáxkoiiin mejèn-na nga skoeè ijngoò k'a-lè mé-ne nga kotsja-la inima-na. ⁵Bítsjeèn-na nga nguì ndaà mokjeín-lè it'aà ts'e Cristo koni s'ín kòkjeín ítjòn-la neaájchá-lè Loida ko nea-lè Eunice. 'An k'oaá s'ín makixi-na nga ngaji tikoaá ndaà mokjeín-lè.

⁶Koif k'oas'ín tsikítsjeèn-lè nga isa ndaà tikjiin kjotjò xi kitsjaà-lè Nainá nga ndaà tixá-la, jè kjotjò xi kitjoé-lè k'e nga 'an tsakàsòn-lè ndsaa. ⁷Nainá, mitsà inima tsakjón kitsjaà-ná. Jè kitsjaà-ná Inima Tsjeè-la nga tsjá-ná nga ñó, nga tsjá-ná kjoatjòcha, nga tsjá-ná kjohítsjeèn kós'ín s'eén nga kixi sijchá yijo-ná. ⁸Koif kjoa-la ki masobà-lè nga nokjoàkoi xita it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo. Tikoa ki masobà-lè xi it'aà ts'an nga ndayá tjna'ya koif kjoa-la nga ya sixát'aà-la Na'èn-ná. Tikjeín-ko-ná kjo'in xi it'aà ts'e 'én

ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Jè Nainá tsjá-lè nga'ño xi kochjeèn-lè. ⁹Nainá, jyeé tsachrjekàjjiin-ná kjo'in. K'oaá s'ín kiichja-ná nga tsjeè sijchá yijo-ná. Mitsà koi kjoa-la nga ndaà ki'né. Koi-né nga k'oas'ín kjòmejèn-la Nainá tikoa kitsjaà-ná kjondaà-la xi it'aà ts'e Cristo skanda tisa tàts'en-la kjoa k'e nga tikj'eè sindaà iso'nde. ¹⁰Indeji Nainá jyeé tsakó kjondaà-la nga jyeé j'ii Jesucristo xi ochrjekàjjiin-ná kjo'in. Jaàxìn-ná nga'ño-la kjoabiyaà. Xi it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, tsakó-ná kjoabinachon tikoa tsakó-ná nga mitsà jngoò k'a kiyá nita kjé-ne.

¹¹Nainá, 'aán kisingatsja-na xá jè nga 'an kichjaya 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Tsibíxáya-na it'aà ts'e xá-la nga 'an kokoòya-la jñà xi mitsà xitajudío. ¹²Tseé kjo'in tsikjiaán tà jè ngatji-la 'én xi 'an chjaya. Tanga mikii masobà-na. Jyeé tjiin-na nga it'aà ts'e Cristo mokjeín-na. Tikoaá ndaà tjiin-na nga tã jngoò jè Nainá xi tjin-la nga'ño. Ndaà siikinda jè xá xi 'an kisingatsja-na skanda jè nachrjein k'e nga kjoif ijngoò k'a-ne Jesucristo.

¹³Ndaà tjiin takoin 'én ndaà xi 'an tsakoòya-lè koni s'ín tjin 'én xi mokjeín-ná ko kjoatjòcha xi tjin-ná nga Cristo titsajnaoá. ¹⁴Ndaà tikitasoin xá ndaà xi jì kjòngatsjei. Jè siichját'aà-lè Inima Tsjeè-la Nainá xi tijnajiin inima-ná.

¹⁵Jyeé tjiin-lè ngats'ii xi titsajna nangui Asia, jyeé kitsjeiin takòn-na, koni jè Figelo ko Hermógenes. ¹⁶Nainá kàtahimakeè xita ni'ya-la Onesíforo. Kjin k'a j'ii síjehikon-na. Mikii kjòsobà-la nas'ín ndayá tjna'ya. ¹⁷Tà saá, k'e nga j'ii i Roma skanda mikii kisikjaya nga ñó tsohótsji-na skanda kó nga kisakò-la ñanda tijnna. ¹⁸Na'èn-ná kàtahimakeè jè Onesíforo k'e nga kijchò nachrjein-la Nainá. Ngaji jyeé ndaà tjiin-lè, ndaà kisichját'aà-ná ján Éfeso.

Timoteo, jngòò soldado-la Cristo xi ndaà síxá-la

2 Ngaji Timoteo koni tsà k'ndí ts'an xan-lè, tjiì-la nga'ño yijo-lè it'aà ts'e kjondaà xi tsjá Jesucristo nga jè tit-sajna²koaá. Jè 'én xi kina'yà-ná nga kichjàya nguixkòn nga kjìn ma xita xi kil'nchré, k'oaá s'in takóya-la xi xita kixi xi ndaà ma-la okóya mé-ne k'oaá ts'in kòkóya ngajo-la xita xi k'eií.

³Ngaji Timoteo, tikjeiín-ko-ná kjo'in nga ndaà mit'aà-la Jesucristo koni jngòò soldado xi síkjeiín kjo'in. ⁴Jngòò xita xi soldado síkitasòn mikii tji'nde-la nga k'eií xá skóngajiìn xi tjin isò'nde, tjinè-la nga ya sikitasòn-la jè xi kitsjaà-la xá mé-ne nga ndaà kijnako. ⁵K'oaá ts'in tjin jè ts'e xita xi síská. Tsà mì kixi síiská koni s'in tjin kjotixoma-la mikii tjoé-la chji-la. ⁶Xita xi bínè-la yijo-la nga ndaà síxá nga bítje tsojmi tjè, k'e nga jye kojchá tsojmi, jè tjoé ítjòn chiba-la tsojmi xi majchá koni tsà chji-la. ⁷Tikitsjiìn koni s'in tixan-lè. Jè Nainá isa ndaà tsjáya yije-lè kjohitsjeèn.

⁸Tikitsjiìn it'aà ts'e Jesucristo, jè xi jaáyajiìn-la mik'en xi tje-la xitaxá ítjòn xi David ki'mì. K'oaá tsò 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'an chjàya. ⁹Koií kjoa-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'an chjàya, tsikjiaán kjo'in skanda na'ño kicha tjit'aà'ñoá nga tijnà'ya ndayá koni jngòò xita xi 'ño ts'en. Tanga jè 'én-la Nainá mìtsà tjit'aà'ño iya ndayá. ¹⁰Koií kjoa-la tsikjiaán yije kjo'in xi kjondaà ts'e xita xi xó jaajiìn-ne Nainá mé-ne nga tikoá kitjokajiìn-ne kjo'in xi it'aà ts'e Cristo Jesús; s'eé-la kjoajeya xi mikii fehet'aà nita kjé-ne.

¹¹'En koi, 'én kixi-ne nga tsò: Nga ya k'en-koáá Cristo, tikoáá yaá kitsajnakon-koáá.

¹²Tsà chikjoa-ná kjo'in tikoáá yaá kotixomakoáá Cristo.

Tsà kixoán mikii bexkoan, jè k'oaá ti kitso-ná mikii bexkoan.

¹³Tsà mikii síkitasoán 'én xi nokjoá, tanga Nainá síkitasòn 'én xi chja. Mikii koma síkijatjya 'én-la.

Jngòò xita xi ndaà síxá-la Cristo

¹⁴Tikitsjeèn-la kjoa koi. Tinókjoakoi nga nguixkòn Nainá mé-ne nga mì kohótiya-ne kjoa ts'e 'én. Jè kjoa xi chitiya-ne nimé chji-la. Ta saá sík-its'ón xita xi 'nchré. ¹⁵'Nó ndaà tjinè-la yijo-lè mé-ne nga ndaà kijnane nga nguixkòn Nainá. Nimé xi kosobà-lè nga ndaà tjin xá-lè koa ndaà okooyi 'én kixi-la Cristo. ¹⁶Ki taxki nokjoà-jèn 'én xi mikii sasén-la Nainá xi nimé chji-la. Jñà xita xi k'oas'in chja, isáá 'ño binchat'aàxin-isa-la Nainá. ¹⁷Jñà 'én xi ch'o tsò k'oaá ngaya-la koni ch'in nchikòn xi bi'ndo-ne yijo-ná. K'oaá s'in chja Himeneo ko Fileto ¹⁸nga jyeé chinchat'aàxin-la xi kjoakixi nga tsò: "Jè kjoa xi faáya-la mik'en jyeé tsato-né." K'oaá ma-ne sískáya i'nga-la xita kjoa xi mokjeiín-la. ¹⁹Tanga Nainá jyeé tsi-bijna'ño tàts'en jngòò kjoakixi nanda tjit'aà 'én xi tsò: "Nainá beèkxon-né xi xita ts'e"; ngats'iì xi tsò: "An, xita-la Cristo-ná, kàtinchat'aàxin-la kjoa xi ch'o tjin."

²⁰Jngòò ni'ya xi je kji, tjin tsojmi xi oro ko plata. Tikoáá tjin tsojmi xi yá ko xi ni'nde. Tjin tsojmi xi nachrjein nchijòn mochjeén koa tjin xi tà k'e mochjeén k'e nga ndaà tíma. ²¹Tsà sítsjeé kjohitsjeèn-ná nga kinchat'aàxin-lá kjoa xi ch'o tjin, k'oaá s'in síkjeèn-ná Nainá koni tsojmi tsjeè xi tà k'e mochjeén k'e nga ndaà tíma. Tit-sajna²²ndaà nga sikitasoán nita mé xá-la Nainá xi ndaà tjin.

²²Ngaji Timoteo, tisi't'aàxin-la kjohitsjeèn-la ixti xi ch'o tjin. Koií t'in tjingui-la xi kjoakixi, ko kjoa xi mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo, ko

kjoatjòcha, kò kjoa'nchán takòn. K'oas'in t'in tjingui-la kjoa koi kò xita xi tsjeè tjín inima-la nga chjat'aà-la Nainá. ²³ Kì kjoa nchikón nis'in-la xi nimé chjí-la. Jyeé ndaà tjiin-lè nga kjoasiì ótsji. ²⁴ Jngòò ch'nda-la Nainá mikii mochjeén nga kjoasiì skóngajiiin. Ndaà kàtasiko yije xita. Kàtijnandaà nga kòkòya 'én-la Nainá. Kàtas'e-la kjoatsetakòn mé kjoa xi mat'in. ²⁵ Kòó kjondaà-la kàtasfikixiya jñà xi xita kondra, tsà koi nachrjein Nainá tsjá isa-la nachrjein nga siikájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne mé-ne nga kòkjeiín-la xi kjoakixi. ²⁶ K'e nga táx'anguì xkon, komaá kitjokàjiin kjoanachan-la neíi nga ya tji't'aà'nó-la nga k'oas'in síkitasòn-la koi s'in mejèn-la neíi.

Mé kjoa ch'o xi s'iin xita k'e nga tímachraña nga kjoehet'aà nachrjein

3 Ngaji Timoteo, kàtasijiiin-lè k'e nga tímachrañat'aà nachrjein nga kjoíi ijngòò k'a-ne Cristo, kjin skoya kjoa s'e xi mikii ndaà tjín. ² Jñà xita xi s'e, tà yijo-laá 'nó siis'in-la; toón 'nó kotsjakeè; yijo-laá 'nó ndaà siikítsajna; xita 'nga ikoón koma; kichjajno-la Nainá kò xita; mikii ki'nchréñijon-la xita jhínga-la; mikii tsjá ngajo-ne kjondaà, mikii skoexkón Nainá, ³ mikii siitjòkeè xikjín, jngòò k'a mikii siije-la ikon, 'én ndiso tsját'in xikjín, mikii siikinda yijo-la mé kjoa xi s'iin, xita ch'o koma, kondraá kjoí-la kjoa xi ndaà tjín, ⁴ kondraá kjoí-la amigo-la, mìtsà ítjòn siikítsjeèn mé kjoa xi s'iin, 'nó 'nga ikon koma, jè siitsjakeè kjoa ts'e isò'nde xi sasén-la yijo-la, mikii siitsjakeè Nainá. ⁵ K'oaá s'in s'iin koi tsà beèxkón Nainá, tanga mikii tsjá'nde nga jè nga'nó-la Nainá siixájiin inima-la.

Xita koi kì kiì nis'in-la. ⁶ Jñà xita koi, ótsji'nde-la nga fahas'en ni'ya-la íchjín xi mikii beèxkón yijo-la kò xi tse jé tjín-la nga ma konachan-la. Íchjín koi, yaá fitjinguí-la kjoa xi isa 'nó ch'o

tjín koi s'in mejèn-la yijo-la. ⁷ Kjit'aà nachrjein nchikota'yà 'én xitse tanga nijngòò nachrjein fahas'en-jiin-la xi nguì kjoakixi. ⁸ Jñà xita koi, k'oaá tis'in binchahikon-la xi kjoakixi, koi kis'iin xita chjine xi ma-la bindaà xi ki'mi Janes kò Jambres nga chinchahikon-la Moisés. Xita koi, jngòò k'aá ch'o tjín kjohítsjeèn-la. Bitjongui-né nga nguixkon Nainá nga mikii mokjeiín-la xi kjoakixi. ⁹ Tanga mikii siikijne. Kijchò nachrjein nga skoe yije xita kjoa tònò-la. K'oaá s'in jchat'in-la koi jè Janes kò Jambres.

Kó tsò Pablo nga bit'in-la Timoteo nga 'én kixi kòkòya

¹⁰ Tanga jì Timoteo k'oaá s'in tìmitjinguí-la koi s'in tsakòdya-lè, koi s'in tísijchá yijo-na, koi s'in tjín kjohítsjeèn-na mé kjoa xi tìfitjinguí-la. K'oaá tis'in mokjeiín-lè koi s'in mokjeiín-na 'an it'aà ts'e Cristo. K'oaá s'in tjín kjoatsetakòn-lè kò kjoatjòcha-lè koi s'in tjín ts'an. K'oaá tis'in chikjoe yije-lè nita mé kjoa-ne koi 'an. ¹¹ Tjiin-lè koi s'in tìsikjiaán kjo'in it'aà ts'e Cristo tikoá ongatjinguí-na xita kondra koi s'in komat'ian ján naxandá Antioquia, Iconio kò Listra. ¡Taxkì toòn kijtseè-na xita nga tsangatjinguí-na tanga jè Na'èn-ná tsachrjekàjiin yije-na kjoa koi! ¹² Kixi kjoa, ngats'ii xi mejèn-la skoexkón Na'èn-ná Jesucristo, k'oaá tis'in s'e-la kondra nga kjitjinguíkeè xita. ¹³ Tanga jñà xita xi ch'o s'in, xi konachan, kjit'aà nachrjein, saá 'nó, saá 'nó ch'o s'iin nga skónachan-la xita, tanga k'oaá tis'in komat'in ngajo-ne nga skónachan-la xita xi kje'íi.

¹⁴ Tanga ngaji, ndaà kixi tikoi jñà kjoa xi kichita'yì xi jye k'oas'in ndaà kòkjeiín-lè. Jyeé tjiin-lè yá xita xi tsakóya-lè. ¹⁵ Skanda tik'e-né nga tisa ndí ti titsjoi, kiyaxkoin Xojon Tsjeè-la

Nainá jè xi koma-la sùichjine-lè kó s'ín kítjokàjiiin kjo'in nga mokjeiin-lè it'aà ts'e Cristo Jesús. ¹⁶Ngats'ii 'én xi tít'aa Xojon-la Nainá, kjohitsjeèn ts'eé Nainá nga kitjei. K'oaá s'ín mochjeén nga okóya-ná, nga okó-ná k'e nga ch'o 'nè, nga síkixiyandaà-ná, nga okó-ná ndiyá kixi, ¹⁷mé-ne jná xi xita-la Nainá 'mì-ná jngod k'a ndaà kítajndaá nga síkita-soán yije kjoa xi ndaà tjín.

Kó tsò Pablo nga tìbinè-la Timoteo nga 'Én-la Nainá kichja

4 N'ó tìbinè-lè nga nguixkon Nainá ko Na'èn-ná Jesucristo jè xi jeya kjoif ijngod k'a-ne koni xitaxá ítjòn nga koìndaajiiin-la xita xi títajnakon ko xi jye k'en. ²Tinókjoayi 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. Tijnandeii nga kjit'aa nachrjein nita mé kjoa xi tjín. Chikoi xita k'e nga ch'o s'ín; tikixiyi; tít'in-la nga 'nó kàt'eé-la ikon. K'e nga k'oas'ín s'iin, tsee t'iin takoin, ko kjondaà-lè takóya-la. ³Kijchò nachrjein k'e nga jná xita mì tì kiì kòkjeiin-la nga kji'nchré 'én ndaà xi kixi tjín xi jná okoóyáá it'aà ts'e Cristo. Kjin maestro kohótsji xi kokóya-la kjoa xi jná komejèn-la nga kji'nchré-la. ⁴Kinchat'aaxin-la xi kjoakixi, koi kjit'aa-la xi taxki cuento jchínga xi mitsà kixi kjoa. ⁵Tanga ngaji Timoteo, indaà t'è-la takoin nita mé kjoa-ne, tikjeiin kjoa ts'e kjo'in, koi xá t'iin nga tika'bisoìn 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo, ndaà tikitasoin xá xi ji kjòngatsjei.

⁶An, jye títjsaà kjotjò-la yijo-na Nainá. Jyeé ijchò nachrjein nga kiyá. ⁷Jyeé ndaà kiskaàn-tjià xá-la Cristo; jyeé ndaà kisikitasoàn xá xi 'an kjòngatsja; jyeé ndaà tshóhótijnakoaa jè 'én xi mokjeiin-na it'aà ts'e Cristo. ⁸I'nde, Cristo, xi xitaxá kixi tjina, tjínatjò jngod-la corona ján ngajmii xi 'an tsjá-na nga kixi tshóhótijnakoaa. K'e nga kjoif ijngod k'a-ne, mitsà tà 'an xi

tjoé-na. Tíkoáá tjoé-la ngats'ii xita xi tijnod ikon nga nchikoña-la Cristo.

Kó kitsò Pablo nga kisixátíya-la Timoteo nga kjoikon niton

⁹Tixátíyi nga niton nchrobáchon-ná. ¹⁰Nga jè Demas, jyeé kitsjeiin takòn-na. Jè 'nó matsjakeè kjoa xi tjín i isò'nde. Ján kiì naxandá Tesalónica. Crescente, ján kiì nangui Galacia, koa jè Tito ján kiì nangui Dalmacia. ¹¹Tà jè Lucas tjínako-na. K'e nga kjinchroboi, tjajcha-toi Marcos, nchrobákoi. Kojheén-na kjoa ts'e xá xi tjín-na. ¹²Jè Tíquico, ján kisikasén Éfeso. ¹³K'e nga kjinchroboi, jcha-ná inchrokisòn-na xi tsakajná ya naxandá Troas ya ni'ya-la Carpo. Jch'ii xojon-na; jná xi isa 'nó mochjeén-na xi chrjoa kjoàn.

¹⁴Alejandro, jè xi chjine kicha, 'nó ch'o tjín kjoa xi tísiko-na. Nainá, jè kàtatsjá-la kjo'in kjoa xi tís'ín. ¹⁵Ngaji Timoteo, tikindii yijo-lè it'aà ts'e xita jè. 'Nó kon-dra fitjinguila 'én xi okoóyáá.

¹⁶K'e nga kisindaajiiin ítjòn-na nga nguixkon xitaxá, niyá xi tsasiko-na. Ngats'ii xita kitsjeiin takòn-na. Kì kindaá s'ín Nainá kjoa koi. ¹⁷Tanga Na'èn-ná tsasiko-na. Kitsjaà-na nga'nó mé-ne nga komà kichjajiiin-la jná xita 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. K'oaá s'ín komà-ne nga kiì'nchré yije xi mitsà xita judfo. Nainá tsasiko-na nga mikii kisik'en-na xita xi tsibíndaajiiin-na. ¹⁸Na'èn-ná kosiko-na it'aà ts'e ngats'ii kjoa xi ch'o tjín. Kjiko-na nánda tíhotixoma ján ngajmii. Nainá, kátas'e-la kjoajeya nita mé nó-ne nita mé nachrjein-ne. K'oas'ín kátama.

Xi fehetaà-ne, Pablo síhixat'aà xita xíkjín

¹⁹Tiixat'eì jè Priscila ko Aquila ko xita ni'ya-la Onesíforo. ²⁰Erasto, ján tsibijna naxandá Corinto. Jè Trófimo, ján kisikijna naxandá Mileto. Xk'én-né.

²¹ Tixátíyi nga nìton nchrobáchón-ná k'è nga tìkj'eè fii nàchrjein choòn 'nchán. Tísíhixat'aà-lè Eubulo, Pudente, Lino kò Claudia, kò ngats'ii xitá xi 'ndse chibá.

²² Jè kàtìjnakò-lè Jesucristo xi otíxoma-ná. Ngats'ioò, jè kàtìjnakò-nò kjondaà-la. K'oas'ín kàtama.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii-la Tito

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà Tito

1 'An, Pablo, xi chí'nda-la Nainá ma. Tíkoá 'an tsibíxáya-na Na'èn-ná Jesucristo mé-ne nga kòkjeín-la ít'aà ts'e Cristo jñà xíta xi xó jè Nainá jaàjiin-ne, tíkoá skoé xi kjoakixi nga koma-la skoexkón Nainá. ²Xíta koi k'oáá s'ín komat'in nga tíjngòò ikon nga nchikoña-la nga kitsajnakon inima-la níta kjé-ne koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá skanda k'e nga tikj'eè sindaà isò'nde. Nainá mìkii konachan. ³K'e nga jye ijchò nachrjein, Nainá kisikatsejèn 'én-la ít'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi 'an chj'aya. Na'èn-ná kisingatsja-na xá jè nga k'oáá s'ín tsatixoma Nainá xi ochrjekàjiin-ná kjo'in. ⁴Ngaji, Tito, koni tsà ki'ndí ts'an xan-lè nga ngásòn mokjeíin-ná ít'aà ts'e Cristo, tisikasén-lè xojon jè. Nainá xi Na'èn-ná kò Na'èn-ná Jesucristo xi ochrjekàjiin-ná kjo'in kàtatsjá-lè kjondaà-la, kàtahimakeè-lè, tíkoá 'nchán kàtasíkjina inima-lè.

Kjoa xi mochjeén ts'e xíta xi síkitasòn xá ya jjiin naxandá-la Nainá

⁵Koif xá kisikijna-lè ján nangui Creta nga sikixiyi xá xi chijat'aà-isa. K'oáá tjs'ín tsatixoma-lè nga kinchandeii xíta jchínga xi síkinda naxandá-la Nainá nga jngodò ìjngodò naxandá. ⁶Xíta jchínga xi síkitasòn xá, jñà-né xi ndaà nchisíjchá yijo-la nga mì yá xi ch'o kítóso-la; xi jngodò ma chjoón-la. Kò jñà ìxti-la mochjeén-né nga ndaà mokjeíin-la ít'aà ts'e Cristo nga mìtsà yá xíta ónè-la kjoa nga kjoaská tíj-majiin kò nga mìkii 'nchréñijon. ⁷Jè xíta xi síkinda naxandá-la Nainá xi xá-la Nainá síkitasòn, mochjeén-né nga ndaà s'iiin mé-ne nga niyá xi ch'o kítóso-la.

Mìkii mochjeén nga 'nga ikon koma; mì taxkí kòjti-la; mì xán kohijtakò; mì xíta skaàn-kò; kò mì tòn chijé kotsjakeè. ⁸Tà saá ndaà kàtasís'in-la xíta xi bijchókon. Kàtamatsjakeè kjoa xi ndaà tjín. Indaà kàtìjna ikon. Kixi kàtijnako xíta. Tsjeè kàtasíjchá yijo-la nga nguixkon Nainá, ndaà kàtasíkinda yijo-la nga mì taxkí s'iiin. ⁹Ndaà kàtjjiin ikon 'én kixi koni s'ín kis'enojmí-la mé-ne nga ít'aà ts'e 'én ndaà xi kòkòya koma kùtin-la xíta nga 'nó kàt'eé-la ikon tíkoá koma síkixiya xi kondra fitjngui-la xi kjoakixi.

¹⁰Koif kjoa-la tjín jchán xíta xi tá-jaàjiin nga okóya 'én xi nímé chjí-la tíkoá konachan-la xíta xi kjeíi; kò tíjñà-ne xi 'nó bínè-la xíta xi kjeíi nga kjo'nó sít'aà chiba-la yijo-la kjoa ts'e circuncisión. ¹¹Jñà xíta koi mochjeén-né nga kichjoà'a nga sískáya-la ngats'ii xíta xi títsajna nga jngodò ìjngodò ni'ya. Tà jè xi mejèn-la nga tòn síchijét'aà-la xíta nga k'oáá tjín 'én xi okóya xi nímé chjí-la.

¹²Jngodò xíta chjine xi tiya-ne i'nde-la Creta k'oáá kitsò-la xíta xíkjin: "Jñà xíta Creta, xíta ndiso-né, xíta ts'en-né koni tsà cho ijñá, xíta chrjá'a-né, xíta ts'eè-né." ¹³'Én kixí xi kùichja xíta jè; ngaji, Tito, koif kjoa-la 'nó tinókjoakoi mé-ne nga ndaà kitsajna-ne koni s'ín mokjeíin-la ít'aà ts'e Cristo, ¹⁴koá mé-ne nga mì jñà síis'in-la cuento xi nímé chjí-la xi fitjngui i'nga-la xíta judío tíkoá mì jñà síis'in-la kjotixoma ts'e xíta xi binchat'aaxin-la kjoakixi.

¹⁵Jñà xíta xi tsjeè tjín kjohítsjeèn-la tsjeè yije ma-la níta mé-ne. Tanga jñà xíta xi mì tsjeè tjín kjohítsjeèn-la koá mìkii mokjeíin-la ít'aà ts'e Cristo, saá tjé yije ma-la níta mé-ne; skanda jè inima-la kò kjohítsjeèn-la tjé tjín. ¹⁶K'oáá tsò nga beèxkon Nainá tanga jñà kjoa xi s'ín 'yaá-la nga mìtsà kixi kjoa. Xíta koi, 'nó ch'o s'ín, mìkii 'nchréñijon, tíkoá nímé chjí-la nga nijngodò ma-la síkitasòn xá xi ndaà tjín.

Kjohítsjeèn xi ndaà t́jín takóyi

2 Ngaji, Tito, k'oaá s'ín t́nókjoii koni s'ín ok'in-la 'én ndaà xi j́nà okoóyáá ²nga j́nà xíta jchínga ts'e naxandá-la Nainá, indaàkjoa kátas'ín; ndaà kátayaxkón; ndaà kjohítsjeèn kátas'e-la; ndaà kátítsajnakó kjoa xi mokjeiín-la, kó kjoatjòcha-la kó kjoatsejta-la mé-ne nga kichikjoako-la kjo'in. ³J́nà íchjín jchínga, k'oa'sín kátasíjchá yijo-la koni xíta-la Nainá. Kí xíta chjajno-la. Kí xán báhihtako. Koií kátakóya kjoa xi ndaà t́jín. ⁴K'oaá s'ín kátakóya-la íchjín íxti nga tjòkèè kátas'ín íchjá-la, t́kóa tjòkèè kátas'ín íxti-la. ⁵K'oaá s'ín ndaà kátakóya nga ndaà kátasíjchá yijo-la; tsjeè kátítsajnakó yijo-la; ndaà kátasíkindá ni'ya-la; ndaà xíta kátama; kátanchréñijon-la íchjá-la, mé-ne nga mì yá xi kichjajno-la 'én-la Nainá.

⁶K'oa t́s'ín tìnè-la j́nà íchjá xi íxti-ísa nga ndaà kátasíjchá yijo-la. ⁷Níta mé kjoa xi t́jín, j́i t́jina ítjoin nga ndaà t'íin. K'e nga kókóya-la xíta, kixi t́kíjni kjohítsjeèn-lè; 'én kixi t́nókjoii; ⁸ndaà tsò 'én xi t́nókjoii xi mì yá kochrjekàngui mé-ne k'e nga kji'nchré-la j́nà xi xíta kondra, kosobà-la; nimé sakòt'aà-la xi ch'o kítso-ná.

⁹Koatín-la j́nà xíta xi chí'nda t́tsajna'ño, ndaà kátasíkitasòn yije-la nei-la, ndaà kátasís'in-la mé-ne nga tsja s'e-la, kì kjingui'a-jèn; ¹⁰kì síchijét'aà-la nei-la. Tà saá ndaà kátas'ín nga kátaya-la nga xíta kixi. K'oaá s'ín skoe-ne xíta xi kje'íí nga ndaà t́jín kjoatíxoma-la Nainá xi ochrjekàjiiin-ná kjo'in.

¹¹Nainá jyeé tsakó kjondaà-la nga ngats'ii xíta xi t́jín nga t́jtsa isò'nde koma kítjokàjiiin kjo'in. ¹²Jè kjondaà-la Nainá k'oaá s'ín okóya-ná nga mì t́i kii k'oa s'en-ná nga mì ndaà yaxkoán Nainá t́kóa mì t́i kii k'oa s'en-ná kjoach'o xi síjé yijo-ná xi ts'e isò'nde. K'e nga jye

síkítsajnaá kjoa koi, indaàkjoa síkíjnaá kjohítsjeèn-ná, xíta kixi komaá, t́kóa ndaà jchaxkoán Nainá nachrjein xi tít-sajnaá i'ndeí. ¹³K'oaá s'ín s'eén kjoa koi nga títasichíiná-lá kjondaà xi 'ño ndaà t́jín nga jchaá kjoajeya-la Jesucristo k'e nga kjoíí ìjngod k'a. Jesucristo xi Nainá nga 'ño 'nga t́jina nga jè xi ochrjekàjiiin-ná kjo'in. ¹⁴Jè Nà'èn-ná Jesucristo kítajaá yijo-la nga k'en ngajo-ná. Jè tsibíchjtíj-ná mé-ne koma kítjokàjinaá ngats'ii kjoa ts'e jé t́kóa jngod k'a sítsjeè-ná nga nguì xíta naxandá ts'e komaá. Kó nguì t́jngod takoán nga síkita-soán níta mé kjoa xi ndaà t́jín.

¹⁵K'oaá s'ín takóyi t́kóa tít'in-la xíta. 'Nó t́nókjoakoi koni s'ín t́j'inde-lè nga kotíxomai. Kí yá xi ochrjekàngui-lè.

Ndaà t́kitasòn j́nà 'én xi mokjeiín-ná

3 Tíkítsjeèn-la nga kátèèxkón xi xítaxá títajna kó ngats'ii xi kjoatíxoma t́jía tsja. Kátanchréñijon-la. Kátasíkitasòn ngats'ii xá xi ndaà t́jín. ²Koatín-la kì xítaa chjajno-la; kì xítaa kjaán-kó; tà saá kjondaà kátas'e-la; nguì indaàkjoa kátítsajnakó ngats'ii xíta.

³Nga sa kjòtseé, j́ná, t́kóaá xíta tòn-dodó komá. Mikii na'yáñijoaán. Xín ndiyá tsítjaayaá. K'oaá s'ín k'í'né ngats'ii kjoa xi ch'o t́jín xi síjé yijo-ná kó kjoa xi sasén-la. Yaá tsitsajnajnaá xi kjoach'o kó kjoaxitakòn. Tsak'in-ná nga kisiítikeè-ná xíta. T́kóa j́ná kiníjticha ngajo-ná xinguiáá. ⁴Tanga Nainá xi ochrjekàjiiin-ná kjo'in, k'e nga tsakó kjondaà-la kó kjoatjòcha-la it'aà ts'e xíta, ⁵tsachrjekàjiiin-ná kjo'in. Mítasà koi kjoa-la nga ndaà t́jín kjoakixi xi k'í'né. Tà koi-né nga kjòhimakeè-ná. K'e nga kjòtsjeè iníma-ná, kít'síin xítse ìjngod k'a-ná kó jè Iníma Tsjeè-la Nainá kisixítseya ìjngod k'a-ná. ⁶It'aà ts'e Nà'èn-ná Jesucristo xi ochrjekàjiiin-ná kjo'in, Nainá, 'ño ndaà kisiíkíjnajiin iníma-ná Iníma Tsjeè-la. ⁷K'e nga jè kjondaà-la Nainá jye kisiíkixiya-ná, k'oaá

s'ín kítsajnaá nga tǵngòdò takoán nga títsachiná-lá kjoabinachon xi mikii fehet'aà nǵta kjé-ne, jè kǵtǵjò xi tsjá-ná Nainá nga ǵxti-lá tsò-ná.

⁸Én koi, 'én kixǵ-né. K'oaá s'ín mejèn-na nga 'nó tǵnè-lá xǵta mé-ne jǵná xǵta xi mokjeíin-lá ǵt'aà ts'e Nainá ndaà kàtasís'in-lá kjoa xi ndaà tǵjín. Kjoa koi, ndaà tǵjín; mochjeén-lá ngats'ǵi xǵta. ⁹Tanga kǵ kǵ nǵs'in-lá xi kjoa tǵndò kǵ kjoa ts'e xǵta jchǵnga kǵtǵséé xi mǵtsà kixǵ kjoa. Kǵ kjoasǵ nǵs'in-lá kǵ kjoa xi chitiya-ná ǵt'aà ts'e kǵtǵxoma-lá Moisés. Kjoa koi, mikii mochjeén, nǵmé chǵj-lá.

¹⁰Jè xǵta xi naxandá-lá Cristo mejèn-lá sǵjòya, jò, jàn k'a tǵnókjoa 'nchré-laà. Tsà mikii 'nchréǵijon-lè, nachrjekǵjǵin. ¹¹Jǵ, jyeé 'yi nga xǵta jè, jyeé ǵts'oòn kǵjǵhǵtsjeèn-lá. Ch'o tís'in. Jé tǵhónè-lá yǵjo-lá.

'Én xi tǵtsjá-lá Tito jè Pablo

¹²K'e nga sǵkasén-lè Artemas, o xi jè Tǵquico, tǵxátǵyi nchrobáchón-ná

Nicópolis. K'oaá s'ín kiskòdsòn-lá, yaá kótǵjna nachrjein cho 'nchán. ¹³Tǵchját'aà-lá Zenas, maestro ts'e kǵtǵxoma, kǵ Apolos; tǵjǵ-lá mé xi mochjeén-lá mé-ne nga koma kǵjǵ-ne nǵnda nchǵfi nga nǵmé sǵchǵjat'aà-lá. ¹⁴Jǵná xi xǵta tsaján, k'oaá tǵs'in kàtama-lá kǵjondaà xi ndaà tǵjín nga kàtasǵchját'aà-lá xǵta xi chǵjat'aà-lá tsojmǵ mé-ne nga ndaà sǵǵkjeén-ne nachrjein-lá nga tǵtsajnakon, komaá sǵǵkǵjna jngòdò kjoa xi ndaà mochjeén.

'Én xi fehet'aà-ne

¹⁵Ngats'ǵi xǵta xi ǵ tǵtsajnakò-na tǵsǵhǵxat'aà-lè. Tǵkǵoá tǵǵxat'eǵ yǵje jǵná xi matsjakeè-ná nga ngásòn mokjeíin-ná ǵt'aà ts'e Cristo. Kǵjondaà-lá Nainá kàtǵjnakò-nò ngats'ioò. K'oaá s'ín kàtama.

Xojon carta-la San Pablo xi kiskii-la Filemón

Kó tsò Pablo nga síhixat'aà Filemón

1 Ji Filemón xi ndaà matsjake-lè xi ngásòn xá-la Na'èn-ná títsa'né, 'an Pablo nga ndayá tijnáa'ya k'oií kjoa-la nga xá-la Cristo tís'iaàn, tísíhixat'aà-lè kò 'ndse Timoteo. ²Tíkoáá tísíhixat'aà xíta naxandá-la Cristo xi ya bixoña ni'ya-lè kò tichjaá Apia kò 'ndseé Arquipo xi tíkoa xá-la Nainá nchikjaán-tji koni 'an. ³Nainá xi Na'èn-ná, kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná kátatsjá-nò kjondaà kò kjoa'nchán ya jiiin iníma-nò.

Kjoatjòcha xi tjín-la Filemón

⁴K'e nga chjät'aà-la Nainá, kjit'aà nachrjein síkítsejèen it'aà tsiji, k'oaá ma-ne nga tsjaà-la kjondaà Na'èn-ná, ⁵Koií kjoa-la nga jyeé ki'nchrè nga ndaà mokjeiín-lè it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo tíkoa ndaà matsjachi ngats'ií xíta-la Nainá. ⁶K'oaá s'ín síjét'aà-la Nainá nga ndaà kítasòn koni s'ín nokjoàkoií xíta xi i'nga it'aà ts'e kjoa xi mokjeiín-lè mé-ne nga isa ndaà jchaxkoin ngats'ií kjon-daà xi koma síkitasoán it'aà ts'e Cristo. ⁷Ji ndí 'ndse, 'nó tsja ma-na kò ma'nó takoàn it'aà ts'e kjoatjòcha xi tjín-lè, nga it'aà tsiji-né, nga jye ndaà tinijetakoin iníma-la jña xíta-la Nainá.

Kó tsò Pablo nga chjatjì Onésimo

⁸K'oaá ma-ne nas'ín it'aà ts'e Cristo tjínde-na nga kinè-lè mé kjoa xi s'iin, tanga mìtsà kòs'ín tìbit'in-lè. ⁹Ta jngò kjondaà tísíjé-lè, nga tjíiin-ná nga tjòcha 'yaá xinguaá. Kò jyeé tjíiin-lè, 'an Pablo, jyeé xíta jhínga-ná, tíkoa ndayá tijnáa'ya xi jè ngatjì-la Cristo Jesús. ¹⁰K'oaá ma-ne nga tísíjé jngò-lè kjon-daà nga ndaà choétjò jè Onésimo xi koni ki'ndí-na komà nga kòkjeiín-la 'én

ndaà-la Nainá xi 'an tsibenojmí-la nga i tijnáa'ya ndayá.

¹¹Nga sa kjòtseé, jè Onésimo, jngòd xíta ch'i'nda xi mìkii ndaà kjòchjeén-lè, tanga i'ndeí jyeé ndaà kochjeén-ná inga-joá. ¹²Tísikasén i'ngòd k'a-lè, 'an nga 'nó matsjake. ¹³Ndaá-la s'e tsà i kíjnako-na mé-ne nga s'ichjät'aà-na koni tsà jì tinichjät'aà-ná, k'e nga takò ndayá tijnáa'ya nga jè ngatjì-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ¹⁴Tanga majin-na nga kjo'nó sílkijna tsà ngaji mìkii t'jngòd takoin, mé-ne jè kjondaà xi tísijé-lè mì kjo'nó koma-lè; iníma-lè kjinchrobajiiin. ¹⁵Tsà koi nachrjein, jè Onésimo, koií kjoa-la tsasit'aà xìn chiba nachrjein-lè mé-ne i'ndeí koma choétjò i'ngòd k'a-ne nga ya kíjnako kjit'aà-lè. ¹⁶Tanga kì k'oaá s'ín 'ya takoin koni tsà jngòd xi taxkì ch'i'nda; isaá 'nó ndaà jchatakoin koni tsà jngòd 'ndsi xi 'nó ndaà matsjachi. 'An, 'nó matsjake; tanga ngaji isaá 'nó t'itsjachi mìtsà ta koi kjoa-la nga ch'i'nda tsiji koma, koi-né nga jyeé 'ndse chibà it'aà ts'e Cristo.

¹⁷Tsà kixíí kjoa nga k'oas'ín 'yatakòn-ná nga 'ndseé chibá it'aà ts'e Cristo, choétjòí Onésimo koni tsà 'an xi tichjoétjò-ná. ¹⁸Tsà tjín mé kjoa xi ch'o k'isiko-lè, koa tsà mé xi kitjen-t'in-lè, 'aán tikichjí-ná. ¹⁹'An, Pablo, 'an sobá tikjii-lè xojon jè. 'An k'ichjiá yije xi tjen-la. Mikii mochjeén nga 'an koxán-lè, jyeé tjíiin-lè nga 'aán kitjen-t'in-ná kjoabinachon-lè. ²⁰Ndí 'ndse, k'oaá s'ín tísijé-lè nga kátasakó jngòd-na kjondaà it'aà tsiji, koni s'ín ok'in-la nga 'ndseé chibá it'aà ts'e Na'èn-ná; tije takoin iníma-na it'aà ts'e Cristo. ²¹Be-ná nga síkitasòn-né; k'oaá ma-ne nga tísikasén-lè xojon jè; skanda 'beé-la takoàn, nga isaá tsatoó s'iin koni s'ín tixan-lè. ²²K'oaá tís'ín tixan-lè nga tikíjnandaà jngòd-ná i'nde n'anda ma síkjáya. K'oaá s'ín tíkoña nga jè Nainá

kjì'nchré-né koni s'ín títanokjoàt'aà-là, nga tsjá'nde-na nga koma kjíkon-nò.

Én-lá Pablo xi fehet'aà-ne

²³Tísíhixat'aà-lè Epafras, xinguiáá xi ngàsòn ndayá títajna-jen nga

jè ngatjì-lá Cristo Jesús. ²⁴Tíkoáá tísíhixat'aà-lè Marcos, Aristarco, Demas kò Lucas, xi síhját'aà-na kjoa ts'è xá xi tís'iaàn.

²⁵Jè kàtijnajiìn iníma-nò kjondaà-lá Jesucristo xi otíxoma-ná.

Xojon carta xi kitjei-la xita Hebreo

Kós'in chjako-ná Nainá it'aà ts'e Ki'ndí-la

1 Nga tisa kjõtseé, jè Nainá kjin k'a kiichja-la xita jchínga-ná nga jñà kisikjeén xita xi kiichja ngajo-la, nga kjin skaya tjín-ne kós'in kiichja-la. ²Tanga indei, nga tifehet'aà nachrjein, Nainá, jè ki'ndí-la tísikjeén nga tíchjako-ná kò tije-ne ki'ndí-la kisikjeén nga tsibíndaà isò'nde kò jè kjòngatsja ngats'iì nga yije tsojmi xi tjín isò'nde. ³Kò jè Ki'ndí xi okó jè kjoa isén kò kjoa jeya-la Nainá; kò it'aà ts'eé 'ya-ná kó kji kjoàn-ne Nainá. It'aà ts'e nga'ño xi tjín-la 'én-la Cristo síjnangui'ño-la isò'nde. K'e nga jye kitsjaà kjotjò yijo-la nga kisitsjeè-ná jé-ná, ikjoàn tsijin ngajmiì nga tsibìjnat'aà chrja kixi-la Nainá. ⁴Nga jè Ki'ndí-la Nainá tjina ítjòn; isaá 'ño nga tjina mì k'oa-ne koni jñà àkjale, koií kjoa-la nga isaá 'ño 'nga tjina jè 'ín xi kitjoé-la.

⁵Nga jè Nainá, nijngò k'a k'oas'in kitsò jngò-la àkjale:

Ji-né xi ki'ndí-na xan-lè,
'an-ná Na'èn-lè.

Tikoáá nijngò àkjale xi kitsò-la:

'Aán koma Na'èn-la,

jè koma ki'ndí-na.

⁶K'e nga kisikasén ki'ndítjòn-la i isò'nde tikoáá k'oaá s'in kitsò:

Ngats'iì àkjale-na kàteèxkón.

⁷It'aà ts'e àkjale, k'oaá tsò:

Nainá, maá-la tjo s'in àkjale-la;

jñà chi'nda-la maá-la ni'ín s'in.

⁸Tanga it'aà ts'e ki'ndí-la tsò-né:

Ji-né xi Nainá,

kixíí kotixomai nita kjé-né.

⁹Matsjacha-né kjoa xi ndaà tjín

kò majticha-né kjoa xi ch'o tjín;

koií kjoa-la, 'an xi Nainá 'mì-na xó jaàjiin-lè

nga isa ndaà jchaxkón-lè
mé-ne nga isa tse kjotsja s'e-lè
koni jñà xita xingui xi báhihtako-lè.

¹⁰Tikoáá tsò-né:

Ji Na'èn xi Nainá 'mì-lè nga ji otixomai,
nga sa tàts'en-la kjoa, jíí tsibindiì isò'nde,
tijií-ne xi tsibindiì ngajmiì.

¹¹Ngaji kijna-né nita mé nachrjein-ne.

Tanga jè isò'nde kò ngajmiì
kjoehet'aà-né;

k'oaá s'in kojchá koni ma nikje nga ma
jchínga.

¹²K'oaá s'in kíxkóyi koni jngò x'íó,

k'oaá s'in síkjatjiyi koni s'in fatjiya nikje.
Tanga ngaji mì ki kjoatjiya-lè nita kjé-ne
kò jñà nachrjein-lè mìkiì kjoehet'aà.

¹³Nainá ni saà jngò k'a kitsò-la jngò
àkjale-la:

Tijnat'eii chrja kixi-na

skanda k'e nga síkjanguia kondra-lè

ya nánda nga nchasòn ndsokoiì.

¹⁴Ngats'iì àkjale, inima-né nga síxá-la
Nainá; jñà nikasén nga síchját'aà-la jñà
xita xi tjoé-la kjondaà nga bitjokàjiin
kjo'in kjoa ts'e jé-la.

Mé-ne 'ño chjí-la 'én xi jye kina'yá it'aà ts'e Cristo

2 Koií kjoa-la, mochjeén-né nga ngui
sa ndaà sis'in-lá 'én xi jye kina'yá,
mé-ne nga mì xin ndiyá kjaán koni
s'in tjín ndiyá-la Nainá. ²Jñà kjotfx-
oma xi Nainá kitsjaà nga kisikjeén àk-
jale nachrjein xi jye tsato, tjín-la ok-
ixi, kò jñà xita xi tsohótsji jé nga
mikiì kisikitasòn kjotixoma xi kits'iì-la,
kjo'iín kitjoé-la koni s'in ok'in-la. ³Kò
jñá xi titsajnaà nachrjein indei, isaá
'ño s'e-ná kjo'in tsà mì kì sis'iaán 'én-la
Cristo nga jè kochrjekàjiin-ná kjo'in.
Nga jè sobá Na'èn-ná kitsjaà ítjòn-ná
'én koi. Kò jñà xi iskan kii'nchré 'én
koi, tikoáá tsibénjmi-ná nga kixi kjoa.
⁴Nainá, tikoáá kisikixiya 'én koi nga kjin
skoya kjoxkón kis'iin xi okó kjoa jeya-la
Nainá, tikoá kisika'bísòn kjotjò ts'e Iní-

ma Tsjeè-la; k'oaá s'ín kitsjaà koni s'ín mejèn-la jè.

**Yá xi ochrjekàjiin-ná
kjo'in kjoa ts'e jé-ná**

⁵Nga Nainá mitsà jñà àkjale-la kitsjaà-la nga jñà kotixoma-la jè isò'nde xi iskan kjoíí, jè xi titsachibàya-ná. ⁶Ta saá tíchjaá jngod k'a Xojon-la Nainá nándá nga tsò:

Jí Nà'én, zyá-né xi xita?

¿A ok'in-la nga jí nikítsjeèn-ne kò makájno-lè it'aà ts'e?

⁷Isáa nangui kinikíjní koni jñà àkjale, kits'iì-la kjoa jeya kò 'nga kinikíjní nga tsatíxoma,

⁸jíí kits'iì-la nga'nó nga ma kotixoma-la ngats'iì tsojmì xi tjin.

Tsà Nainá kitsjaà-la nga'nó nga jè kotixoma-la ngats'iì tsojmì xi tjin tsòyaá-ne nga nimé tsojmì tjin xi mì jè otíxoma-la. Kixíí kjoa, nachrjein i'ndeí, kj'eè kiì ndaà 'ya-la tsà jè tíhotíxoma-la ngats'iì tsojmì xi tjin. ⁹Tanga 'ya-ná nga jè Jesús, nas'ín nangui kinikíjna chiba nachrjein koni jñà àkjale, tanga i'ndeí, jeyaá tjna kò 'ngaá tjna nga tíhotíxoma, koíí kjoa-la nga kjo'in kisikjeíín k'e nga k'en. Nainá, 'nó matsjakeè-ná nga kisikasén Jesús nga jè kisikjeíín kjo'in ts'e kjoabiyaá xi kjondaá ts'e ngats'iì xita.

¹⁰Jè Nainá, xi tsibíndaà yije nitá mé xi tjin, ndaá ok'in-la koni s'ín kis'iin k'e nga kisikatojiin kjo'in Ki'ndí-la mé-ne nga it'aà ts'e kjo'in xi tsatojiin-ne, nimé kjoa xi kichijàt'aà-la nga koma kochrjekàjiin-ná kjo'in kjoa ts'e jé-ná ngats'iì xi ixti-la Nainá maá xi jè mejèn-la nga ya kitsajnakoáá nándá nga jeya tjna jè. ¹¹Jè xi tístíjseè xita xi tjin-la jé, kò jñà xita xi tjomatsjeè, tajngoó Nà'én ma. Koíí kjoa-la jè Ki'ndí-la Nainá mikíí masobà-la nga 'ndse tsò-la xita xi sítsjeè. ¹²Jè Xojon-la Nainá k'oaá s'ín jíít'aà nga tsò:

Kènjmí-la jñà xita 'ndse xi it'aà tsiji, seè-lè ya ijiin-la xita naxandá-lè.

¹³Tíkoáá jíít'aà nándá tsò:

Jé Nainá ma'nót'aà takoàn.

Ijngod k'a jíít'aà nándá tsò:

Íí tijnakoáa ixti xi Nainá kitsjaà-na.

¹⁴K'oaá s'ín tjin koni ixti-la xita, tajngod jní-né kò tajngod yijo-né. Jesús, k'oaá ts'ín jní kò yijo kis'e-la mé-ne nga it'aà ts'e kjoa biyaá ma kisikijne-la xita neíí xi tjin-la nga'nó nga ma-la sík'en xita. ¹⁵Jesús, k'oaá s'ín komàt'in mé-ne nga komà kisikítsajnandeíí ngats'iì xita xi kitsakjòn-la kjoa biyaá nga k'oaá s'ín títsajna koni tsà jíít'aà'nó-la kò tjin nachrjein bìtsajnakon xita. ¹⁶Jesús, mitsà koíí xá j'iì-ne nga jñà àkjale síichját'aà-la, jñà xita tje-la Abraham síichját'aà-la. ¹⁷K'oaá s'ín komà-ne, jè Jesús tjinè-la nga ngásòn k'oas'ín xita komà koni 'ndse, mé-ne nga nómíí ítjòn koma-ne xi tjin-la kjohimatakòn xi ndaá síkitasòn xá-la Nainá nga koma kíichjítjì-ne jé-la xita it'aà ts'e kjoa biyaá-la. ¹⁸Koni s'ín kichit'aà nga kits'iì-la kjo'in, jè, k'oaá ts'ín ma-la osiko jè xita xi kò kjo'in tíchit'aà-ne.

**Mé-ne isa jeya tjna-ne
Jesús mì k'oa-ne Moisés**

3 Jñò ndí 'ndse, xi xita naxandá tsjeè-la Nainá 'mì-nò, xi xó k'oaá s'ín jaàjiin-nò Nainá nga xita ts'e tsò-nò, k'oaá s'ín ndaá tíkítsjeèn nga jè Cristo Jesús xi xó tsibíxáya-la Nainá kò jè tjna nga nómíí ítjòn it'aà ts'e kjoa xi mokjeíín-ná. ²Jesús ndaá síkitasòn xá-la Nainá, nga xó k'oaá s'ín kits'iì-la koni jè Moisés, ndaá kisikitasòn it'aà ts'e naxandá-la Nainá. ³Jesús isáá jeya tjna koni jè Moisés. K'oaá ngaya-la koni jngod xita xi bíndaà ni'ya, isáá jeya bíjna nei-la mì k'oaá-ne koni tije-ne ni'ya. ⁴Ngats'iì ni'ya, tsejèn tjin xita xi tsibíndaà; tanga jè Nainá xi tsibíndaà yije tsojmì xi tjin isò'nde. ⁵Xi nguú ok-

ixi, jè Moisés, nga xita chi'nda-la Nainá ma, ndaà kisikitasòn xá-la it'aà ts'e xita naxandá-la Nainá. Jè xá xi kis'iin, jè-né nga kitsjaà 'én kó s'in kichja Nainá k'e nga koma iskan. ⁶Tanga jè Cristo, nga Ki'ndí-la Nainá ma, jè otíxoma it'aà ts'e naxandá-la, jè naxandá-la xi tijná-ná, tsà kixi titsajnaa skanda k'e nga kjoehet'aà nachrjein koni s'in nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Nainá nga kó kjotsja-ná titsachiiná xi kjonda-la Nainá.

Mé xi mochjeén nga kitjás'eén nándá ma níkjáyaá it'aà ts'e Nainá

⁷K'oaá tsò jè Inima Tsjeè-la Nainá jè xojon xi tjít'aà 'én-la Nainá, nga tsò:

I'ndeí, tsà titsana'yà jñò 'én-la Nainá, ⁸kì tájaàjiin bitsajnakoo inima-nò koni s'in kis'iin jñà xita xi kondra kii-la Nainá

nga kiskod't'aà ya i'nde it'aà xin nándá nangui kixi choòn.

⁹Jñà xita jchínga-nò kiskod't'aà-na nas'in jye kijtsee ichán nó kjoa xi kis'iaàn.

¹⁰Koí kjoa-la nga tsohótijna jchán-la jñà xita koi,

k'oaá kixan-la: “Jñò, kjit'aà nachrjein xin ndiyá tjaakoo kjohítsjeèn-la inima-nò

kó mikii yaxkon ndiyá-na.”

¹¹Xi kjoa jti-na, k'oaá s'in kitsjaà ndsoba nga mikii kjoahas'en-jiin i'nde ts'an nándá ma níkjáya.

¹²Ndí 'ndsè, t'een kindá yijo-nò, nijngodó xi ch'o síkijna inima-la nga mikii mokjeiín-la mé-ne nga mì kinchat'aàxin-lá Nainá xi tijnakon. ¹³Ta saá, nachrjein nchijòn tjiì nga'ño-làà xinguiòo, k'e nga tjina-isa nachrjein, mé-ne nga mikii kotájaàjiin-ne inima-nò nga mikii ma skónachan-nò kjoa ts'e jé.

¹⁴Jñá yaá nokjoá-aná it'aà ts'e Cristo, tsà k'oas'in ndaà kòkjeiín-ná skanda k'e nga kjoehet'aà nachrjein koni s'in kòkjeiín-ná nga tisa tàts'en-la kjoa.

¹⁵Xojon-la Nainá k'oaá s'in tíchja nga tsò:

I'ndeí, tsà titsana'yà jñò 'én-la Nainá, kì tájaàjiin bitsajnakoo inima-nò koni s'in kis'iin jñà xita xi kondra kii-la Nainá.

¹⁶¿Yá xita-ne xi kii'nchré 'én-la Nainá, ikjoàn kondra kii-la? Tijná-ne ngats'iì xita xi jè Moisés tsachrjekàjiin i'nde Egipto. ¹⁷¿Kó yá xita-ne xi ichán nó tsibijnajchán kó Nainá? Jñà-né xita xi tsohótjji jé, xi ya k'en ya iya ndiyá ya i'nde it'aà xin nándá nangui kixi choòn.

¹⁸¿Kó yá xita-ne xi Nainá kitsò-la nga mikii kjoahas'en-jiin i'nde nándá tjín kjoa níkjáya? Jñà-né xita xi mikii kii'nchréñijon-la.

¹⁹Kó k'oaá s'in tísjiiin-ná nga mikii jahas'en-jiin i'nde nándá ma níkjáya, koí kjoa-la nga mikii kòkjeiín-la.

4 Nainá k'oaá s'in kitsjaà-ná 'én nga kitjás'eén ya i'nde-la nándá ma níkjáyaá. K'e nga tákó tjina-isa 'én xi kitsjaà Nainá, ngats'iaá mochjeén-né nga ndaà síkindaá yijo-ná mì k'oa-ne tsà mì kì kitjás'eén. ²Nga jñá, k'oaá tis'in jye kis'enojmíya-ná 'én ndaà-la Nainá, koni s'in kis'enojmíya-la jñà xita jchínga-ná. Tanga jñà xita jchínga-ná nimé kjondaà kisakò-la nga mikii ngàsòn kòkjeiín-la koni jñà xita xi i'nga xi kisitasòn jñà 'én koi. ³Tanga jñá xi jye mokjeiín-ná, kitjás'en-ná ya i'nde nándá ma níkjáyaá, nándá kitsò Nainá:

Xi kjoa jti-na, k'oaá s'in kitsjaà 'én-na xi ndsoba kichjà-na

nga mikii kjoahas'en-jiin i'nde ts'an nándá ma níkjáyaá.

Tanga Nainá jye kjòtsee jyehet'aà xá xi kis'iin kóni skanda k'e nga tsibíndaà isò'nde. ⁴Xojon-la Nainá, k'oaá s'in tíchja ts'e xi ma-ne itodó nachrjein:

Xi ma itodó nachrjein kisikjáya Nainá nga komà jyehet'aà yije xá-la.

⁵Tijè-ne Xojon-la Nainá, ijngodó k'a tíchja nándá tsò:

Mikiì kjoahas'en-jiin ya ìnde-na ñánda ma níkjáya.

⁶ Jñà xítà xi kiì'nchré ítjòn 'én xi ndaà tsò, mikiì jahas'en ìnde ñánda ma níkjáya nga mikiì kisitasòn; tanga nachrjein ìndeì tjin-isa xítà xi chija nga koma kjoahas'en-jiin ìnde ñánda ma níkjáya. ⁷ Koif kjoa-là Nainá tsibíjna ijngod-isa nachrjein xítse, jè nachrjein ìndeì. Nga isa 'nó komà iskan jè xítaxá ítjòn xi ki'mi David, k'oaá s'ín tsibít'aà Xojon-là Nainá jñà 'én xi tsò:

Jñò, nachrjein ìndeì tsà titsana'ya 'én-la Nainá

ki tájaàjiin níkítsajnaa iníma-nò.

⁸ Jè Josué, nga mikiì komà kitsjaà-la kjoa níkjáya jñà xítà Israel, koif kjoa-la Nainá kitsjaà ijngod-isa nachrjein xítse. ⁹ K'oaá ma-ne jè naxandá-la Nainá tjna ijngod-la nachrjein tsjeè ts'e kjoa níkjáya; ¹⁰ nga jè xítà xi fahas'en-jiin kjoa níkjáya xi ts'e Nainá, tikoáá síkjáya-ne kjoa ts'e xá-la, koni s'ín kisikjáya Nainá ít'aà ts'e xá xi kis'iin. ¹¹ Mochjeén-né nga k'oi-lá nga'nó yijo-ná nga kitjás'en-jñaá kjoa níkjáya-la Nainá; mikiì k'oas'ín s'eén koni kis'iin jñà xítà xi mikiì kòkjeín-la nga kisikitasòn.

¹² 'Én-la Nainá tijnakon-né ko tjin-la nga'nó. Ísaá ndaà ote mì k'oa-ne jngod kichja ndojò xi yijò nga ingajò ngobà-la; fahas'en-jiin-né skanda ya ijiin iníma-ná ko ya ijiin kjohítsjeèn-ná. Tikoáá fahas'en-jiin-né skanda ñánda tìkjòò nindaà-ná ko iya nindaà-ná; ótsjiya-né kjohítsjeèn-la iníma-ná mé xi mejèn-la nga s'iin. ¹³ Ngats'iì xi Nainá tsibíndaà, nì mé tjin xi tjna'ma, nga ngats'iì kjoa tjna tsejèn-né; tíbeè-ne xkon jè xi tjinè-la nga k'oi-lá kindà.

Jè xi ngui nò'miì ítjòn tjna

¹⁴ Jesús xi ki'ndí-la Nainá, jè-né xi ngui sobà nò'miì ítjòn tjna ít'aà tsaján, jè-né xi jahas'en ngajmiì nga nguixkon Nainá.

K'oaá ma-ne nga mochjeén-né nga kixi kítsajnaakoá jñà 'én xi mokjeín-ná. ¹⁵ Jè xi nò'miì ítjòn tjna ít'aà tsaján, komaá kohimakeè-ná k'e nga mahindaà; nga jè, k'oaá tís'in kichít'aà koni jñà, tanga mìtsà jé tsohótsji. ¹⁶ Kíjngod-lá takoán nga kinchat'aá chrañà-lá íxile kjotíxoma-la Nainá xi tse kjondaà tjin-la, mé-ne nga skoe íma-ná kjondaà xi tjin-la koa kosiko-ná k'e nga mé xi kochjeén-ná.

5 Ngats'iì jñà nò'miì ítjòn, yaá tjaájiin ít'aà ts'e xítà naxandá. Jè xá tjinè-la nga chjatji xítà nga nguixkon Nainá tikoá tsját'aà-la kjotjò Nainá ko sík'en cho xi kjoa ts'e jé-la xítà. ² Jñà nò'miì, tikoáá mahindaàjiin iníma-la; k'oaá s'ín ma-ne nga ma beèhima jñà xítà xi mikiì machiya-la ko xi xìn ndiyá tjmaya. ³ Koif kjoa-la nga ma indaàjiin iníma-la nò'miì, tjinè-la nga sík'en-la cho kjotjò xi tsjá-la Nainá xi kjoa ts'e jé-la ko tikoá sík'en cho kjoa ts'e jé-la naxandá.

⁴ Jñà nò'miì, mìtsà tà jñà tajngod bít'aà xá 'nga yijo-la; jè Nainá xó chja-la koni s'ín kiichja-la jè Aarón. ⁵ K'oaá tís'in tjin ít'aà ts'e Cristo, mìtsà tà jè tajngod kiskoé xá xi ts'e nò'miì ítjòn, Nainá kitsjaà-la xá 'nga k'e nga kitsò-la:

Jì-né xi Kí'ndí-na xan-lè;

'aán-ná xi Na'èn-lè.

⁶ Tjè-ne Xojon-la Nainá, ijngod k'a tichja ñánda tsò:

Jì-né xi nò'miì tigni nita mé nachrjein-ne, xá-lè, k'oaá s'ín tjin koni xá xi kisikitasòn

Melquisedec.

⁷ Jè Cristo k'e nga sa tsibijna i isò'nde, 'nó kiichjat'aà-la Nainá, ngui koó ndáxkon tsibít'si'ba-la koa kisijét'aà-la jè xi tjin-la nga'nó nga ma-la kochrjekátji ít'aà ts'e kjoa biyaá; Nainá kiì'nchré-la nga ndaà kijtseèxkón. ⁸ Jè Cristo, nas'ín ki'ndí-la Nainá ma, yaá komà-la kisikitasòn, k'e nga kisikjeiín kjo'in. ⁹ K'e nga jye mì tì mé xi kichiját'aà-la, k'oaá s'ín tsibijna nga jè kochrjekátji kjo'in xítà nita mé nachrjein-ne, ngats'iì xi

'nchréñijon-la, ¹⁰Nainá kisikíjna Jesús nga nɔ'miì íjtòn tsibijna, kitsjaà-la xá koni ts'e Melquisedec.

**Jñà xit̃a xi mìkiì machiya-la
mé kjoa xi kixi t̃jín**

¹¹It'aà ts'e kjoa koi, 'nó t̃jín-isa kjoa xi s'enojmíya-nò, tanga 'nó chjá t̃jín nga s'enojmí-nò, koi kjoa-la nga jñò, mìkiì machiya-nò. ¹²Jñò, skanda kjòt-seé maestroó-là titsajnaà tsà ndaa; tanga jñò, tákó mochjeén-nò nga chíta'yà xit-se ijngod k'a 'én-la Nainá xi mì 'in chja koni s'ín komà-nò nga sà íjtòn. K'oaá s'ín tímát'ioòn koni ndí ixti xi tákó tsjín 'biì, mìkiì mochjeén-la nga tsojmi tájaa skine. ¹³Ngats'ii xi tákó tsjín 'biì, ixti-né, mìkiì machiya-la mé kjoa xi kixi t̃jín. ¹⁴Tanga jñà tsojmi xi ma chine xi tájaa kjoàn, ts'eé xit̃a xi jye kòjchínga, jñà xi jye machiya-la mé kjoa xi ndaa t̃jín kò mé kjoa xi mìkiì ndaa t̃jín nga k'oaá s'ín nchisíjchá yijo-la.

6 Koi kòs'ín mochjeén-ne nga chíta'yà 'én-la Cristo xi isa ndaa kojchín-gakoaá kjoa ts'e Nainá mé-ne nga nímé chiját'aà-ná nga xit̃a-la Cristo maá. Mì tijnà tijnà 'én chíta'yà-aná xi kichíta'yá nga sà íjtòn it'aà ts'e Cristo. Mì tijnà tijnà 'én sikítsjeèn-ya-ná kó s'ín ma nga nikájnoaá jé xi t̃jín-ná xi kjoabiyaá fiko-ná. Kò t̃kooá mì tijnà tijnà 'én sikítsjeèn-ya ijngod k'a-ná kó s'ín kòkjeín-ná it'aà ts'e Nainá ²kò kòs'ín ma bautizar xit̃a, kò kòs'ín oyijòsòn-lá ndsaá jñà xit̃a xi mokjeín-la it'aà ts'e Cristo. Kò t̃kooá mì tijnà tijnà 'én sikítsjeèn-ya ijngod k'a-ná kó s'ín kjoaáya-la jñà xit̃a xi jye k'en, kò kòs'ín s'ii Nainá nga kiindaàjiiin-la xit̃a mé xi ok'in-la nga tsjá-la nita kjé-ne. ³Mochjeén-né nga chíta'yà 'én xi isa ndaa kojchíngakoaá kjoa ts'e Nainá; tsà Nainá tsjá'nde nga kòs'ín koma, k'oaá s'ín s'éen.

⁴Nga jñà xit̃a xi jye kjòhiseèn-la kjòhítsjeèn-la, xi jye kisaseèn-takòn kjondaà xi tsjá Nainá, xi t̃kooa jye ngásòn kitjóé-la Inima Tsjeè-la Nainá, ⁵xi jye kisaseèn-takòn 'én ndaa-la Nainá kò nga'nó-la isò'nde xi sà kjoíí, ⁶tsà ijngod k'a xìn ndiyá kjoí, tsà tsjín takòn 'én-la Nainá, mì t̃i kii koma kondaàya-ne kjòhítsjeèn-la nga kòfat'aà ijngod k'a-la Nainá; nga jñà xit̃a koi, kjoa xi nchis'ín, k'oaá ngaya-la koni tsà krò nchihót'aà ijngod k'a jé Ki'ndí-la Nainá nga tsjá-la kjosobà nga nguixkòn ngats'ii xit̃a. ⁷K'oaá s'ín ngaya-la koni jé nangui, k'e nga 'ba jtsí, ma'nchi'nde-né. Tsà ndaa xka xi bisò xi mochjeén-la xit̃a xi síxáko nangui, jé Nainá síchikon-t'in nangui. ⁸Tanga tsà na'yá chiní kò na'yá xanchroò bisò, nímé chjí-la, mìtsà nangui ndaa nga nguixkòn Nainá; kijchò nachrjein nga tà kit̃i-né.

⁹Jñò ndí 'ndsè, xi matsjacha-nòjen, nas'ín k'oaá s'ín nokjoà-jen, k'oaá s'ín t̃jngod takòn-jen nga tjoé-nò kjoa xi 'nó ndaa t̃jín, ngats'ii kjondaà xi t̃jín-la xit̃a xi jye itjokàjiiin kjo'in. ¹⁰Nga Nainá, xit̃a kixi-né, mìkiì síjchàajiiin xá-nò xi jye ki'nè kò kjoatjòcha xi t̃jín-nò nga nichját'aà-là xit̃a naxandá-la Cristo, koni s'ín titsa'nè skanda nachrjein i'ndeí. ¹¹Tanga ngajen, k'oaá s'ín mejèn-najen nga kjit'aà nachrjein nguì kò k̃jotsja nga kòs'ín tixá nga jngod ijngod skanda k'e nga kjoehet'aà nachrjein-nò mé-ne nga kítasòn-ne kjoa xi titsachiñá-laá. ¹²Majín-najen nga ts'eè s'éen. Chjínngui-là jñà xit̃a xi jye nchitjóé-la k̃jotjò koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá koi kjoa-la nga ndaa mokjeín-la kò t̃jín-la kjoatsejta.

**Kó tsò 'én xi kiichja Nainá koni s'ín
kitsjaà-la tso'ba Abraham**

¹³Nainá k'e nga kitsjaà-la tso'ba Abraham, k'oaá s'ín kitsjaà kixi 'én-la nga t̃jè

tsasèn-ne nga mì tì yá tǐn-ne xi isà 'nga tǐjna koni jè; k'oaá s'ín kùichja, ¹⁴ nga kitsò: “An, ñó ndaà sichikon-t'in-lè, tǐkoa ñó kòkjìn-ya jǎà ìxti-lè.” ¹⁵ K'oaá s'ín komà-ne Abraham kiskodòñàkjoa, ìkjoàn kitjoé-la koni s'ín kitsò Nainá. ¹⁶ Jǎà xi taxkì xita, k'e nga tsjá 'én-la, sík-jeén jngodé 'ín-la jngodé xi isà 'nga tǐjna mé-ne nga síkixiya-ne 'én xi tsjá. Kò tà yáá fehet'aà kjoa. ¹⁷ K'oaá s'ín ma-ne k'e nga jè Nainá k'oaá s'ín kjòmejèn-la nga kitsjaà kixi-la 'én jǎà xita xi tjoé-la kjotjò nga sìikitasòn koni s'ín kitsjaà tso'ba, kitsjaà jngodé 'én xi ñó xkón tǐn nga nímé xi ma kjoatjìya. ¹⁸ Jǎà 'én koi xi jò ma-ne xi mìkii ma fatjìya, nga mìkii koma skónachan-ná Nainá, yáá ñó sakó-la nga ñó inìma-ná, jǎà xi mejèn-ná nga Nainá kosìko-ná nga ngui jè kjit'aà takoán nga titsachiñá-lá jè kjoa kixi-la xi jè jye kitsjaà-ná. ¹⁹ Jè kjoa kixi xi titsachiñá-lá, k'oaá s'ín síkìjna kixi inìma-ná koni jngodé kichà xi sit'aà ñó-ne chitso, kò jè kjoa kixi xi okji skanda maá jahas'en ya ìnde tsjeé ñánda tjobájtòò nikje cortina, ²⁰ ya ñánda jahas'en Jesús nga tsohójnandaà-ná ndiyá, nga no'mii íjtòn tǐjna nita mé nachrjein-ne koni jè Melquisedec.

Jesús, k'oaá s'ín ngaya-la koni jè no'mii íjtòn xi ki'mi Melquisedec

7 Melquisedec xi xita xá íjtòn tsibijna ts'e naxandá Salem, tǐkoa no'mii íjtòn tsibijna ts'e Nainá xi tǐjna ngajmii, kii kaña-la Abraham k'e nga tǐnchrobá-ne nga jye kisikijne yije-la xitaxá íjtòn xi kiskaàn-kò. Melquisedec kisichikon-t'in Abraham. ² Jè Abraham, teya kis'iin tsojmi xi kisakò-la ts'e kjoajchán, kò jngodé kitsjaà-la Melquisedec. 'ín xi 'mì Melquisedec, tsòyaá-ne: xitaxá íjtòn xi tǐn-la okixi. Tǐkoa jè 'ín xi 'mì xitaxá íjtòn ts'e Salem, tsòyaá-ne: xi tǐn-la kjoa'nchán. ³ Jè Melquisedec mìkii 'ya-la tje-la,

yá na'èn-la, yá nea-la, ñánda kits'iin, ñánda k'en; k'oaá s'ín mangásòn-kò koni Cristo xi Ki'ndí-la Nainá nga jè Melquisedec tǐkoa no'mii íjtòn tǐjna nita mé nachrjein-ne.

⁴ Jǎò tǐkítsjeèn nga ñó 'nga tsibijna Melquisedec, skanda jè xita jchínga-ná Abraham teya kis'iin tsojmi xi kisakò-la ts'e kjoajchán, kò jngodé kitsjaà-la Melquisedec. ⁵ Kixí kjoa, k'oaá s'ín tǐchja kjotixoma-la Moisés xi Nainá kitsjaà-la nga jǎà xita naxandá tǐnè-la nga teya sìjòya tsojmi xi tǐn-la, jngodé tsjá-la jǎà no'mii xi tje-la Leví, nas'ín tǐ xita xíkjin-ne xi ya nchrobát'aà-ne tje-la Abraham. ⁶ Tanga jè Melquisedec, mìtsà tje-la Leví, tanga kitjoé-la xi jngodé oko-la tsojmi xi teya kis'iin Abraham, ìkjoàn k'eé kisichikon-t'in, nas'ín jè Abraham xi kitjoé-la 'én xi tso'ba Nainá kùichja-ne. ⁷ Nga jyeé tǐjiin-ná, jè xi síchikon-t'in xita, isaá 'nga tǐjna mì k'oaá-ne koni jè xi machikon-t'in. ⁸ Jǎà no'mii xi tje-la Leví xi tjoé-la xi jngodé oko-la xi teya s'ín xita naxandá Israel, mìtsà ta bitsajnakon kjit'aà, bi-jchó nachrjein nga biyaa; tanga it'aà ts'e Melquisedec, jè Xojon-la Nainá, k'oaá s'ín 'ya-la koni tsà jngodé xita xi tákò tǐnakon skanda nachrjein i'ndeí. ⁹ Jǎà no'mii xi nchrobát'aà-ne tje-la Leví xi tjoé-la xi jngodé oko-la xi teya s'ín xita naxandá Israel, komaá k'oakixoán nga tǐkoaá jè Melquisedec kitjoé jngodé-la it'aà ts'e xita koi k'e nga kitsjaà jngodé-la Abraham, ¹⁰ nga jǎà no'mii xi tje-la Leví, yáá nchrobát'aà-ne tje-la Abraham. Nas'ín kj'eé kii ts'iin Leví k'e nga jè Melquisedec ijchò kaña-la Abraham, k'oaá s'ín ngaya-la koni tsà jǎà no'mii Israel, jyeé ya tǐtsajnakò Abraham nga nchitsjá-la kjotjò xi jè tjoé-la Melquisedec.

¹¹ Jǎà kjotixoma xi kitjoé-la jǎà xita Israel, yáá inchrobát'aà-ne it'aà ts'e no'mii xi tje-la Leví; tanga jǎà no'mii

koi, mìkiì komà-là nga jngòò k'a kisikixiya xità nga mì tì mé chijat'aà-là. K'oaá s'ín komà-ne nga j'iì l'jngòò nò'miì xi jè mangàsòn-kò Melquisedec, kò mìtsà jè mangàsòn-kò Aarón xi tje-là Leví. ¹²K'e nga fatjija nò'miì, kós'ín síxá, tìkooá mochjeén-né nga kjoatjija kjoatxoma. ¹³Koni s'ín tíchja 'én-là Nainá, jè xi kitjoé-là xá koni ts'e Melquisedec, kj'eíí tje-né; ya nánda inchrobát'aà-ne, nì saá jngòò nò'miì bitjokajjìin. ¹⁴K'oaá s'ín 'ya-là nga jè N'én-ná Jesucristo, yaá inchrobát'aà-ne tje-là naxandá Judá. Tje-là naxandá jè, mikii kisikaxki Moisés k'e nga kiichja it'aà ts'e nò'miì.

¹⁵Kjoa koi, isáá ndaà makixiya-ná tsà jè nò'miì xitse sikkitasòn koni s'ín kisikitasòn jè Melquisedec. ¹⁶Nga mìtsà k'oaá s'ín kitjoé-là xá ts'e nò'miì koni s'ín tíchja kjoatxoma yá ts'e tje xi inchrobát'aà-ne nga nò'miì kisikitasòn. Ta saá k'oaá s'ín kitjoé-là xá it'aà ts'e nga'ño xi tjin-là nga mìtsà yá xi koma-là jngòò k'a sikk'en. ¹⁷K'oaá s'ín tíchja 'én-là Nainá xi it'aà ts'e, nga tsò:

Jì-né xi nò'miì tijni nità mé nachrjein-ne, k'oaá s'ín mangàsòn-koi koni jè Melquisedec.

¹⁸K'oaá s'ín komà-ne nga kichijàngui kjoatxoma jchínga, koi kjoa-là nga tsjin-là nga'ño tìkoo mì tì kiì tímochjeén-ne. ¹⁹Nga jè kjoatxoma jchínga xi kiskii Moisés, nímé xi kisikixiya xità; tanga nachrjein i'ndeí, tjin l'jngòò-ná kjoa xi isa ndaà tjin xi titsachiná-lá jè xi sikinchat'aà chrañá-ná Nainá.

²⁰Nainá k'oaá s'ín kitsjaà kixi 'én-là xi xkón tjin k'e nga kitsjaà ts'o'ba nga nò'miì ítjòn k'ina Cristo. Jñà nò'miì xi i'nga, ta k'oaá s'ín kitjoé-là xá, mìtsà yá xi kitsjaà 'én-là. ²¹Tanga xi it'aà ts'e N'én-ná Jesús, k'oaá s'ín tíchja xojon xi tjit'aà 'én-là Nainá nga kitsò:

N'én-ná k'oaá s'ín kitsjaà kixi 'én-là; mikii sikkjatjija-là kjohítsjeèn-là nga tsò:

“Jì-né xi nò'miì tijni nità mé nachrjein-ne.”

²²K'oaá s'ín ma-ne nga jè Jesucristo osen-tji-ná nga nguixkon Nainá nga jè bindaàjiiin kò-ná jngòò kjoa xitse xi isáá ndaà tjin. ²³Tìkooá jñà nò'miì xi kisixá xi tje-là Leví, jyeé kjin ma xi jye kisikitasòn xá-là tanga koi kjoa-là nga biyaà nga mikii ma síxá-isa. ²⁴Tanga jè Jesús tijnakon-ne nità kjé-ne, k'oaá ma-ne nga nò'miì tjna nità mé nachrjein-ne. ²⁵K'oaá s'ín ma-ne nga ma-là ochrjekajjiiin kjo'in xità nità mé nachrjein-ne, ngats'ii xità xi it'aà ts'e Jesús bijchó nguixkon Nainá; jè tijnakon-né nità kjé-ne mé-ne nga bítsi'batji xita.

²⁶It'aà tsaján, ngui jè Jesús xi mochjeén-ná nga nò'miì ítjòn tjna: nga xità tsjeè-né; nímé jé tjin-là; mì tjé kji inima-là; tjinat'aaxin-là xità jé, kò jè xi isa 'nga tjna ján ngajmii. ²⁷Mìtsà k'oas'ín koni s'ín nò'miì ítjòn xi i'nga, nga nachrjein nchijòn sík'en cho nga tsjá kjoatjò-là xi kjoa ts'e jé-là, ikjoàn tsjá ts'e jé-là xità naxandá. Tanga Jesús k'e nga kitsjaà kjoatjò yijo-là nga k'en, jngòò k'áá kitsjaà nità kjé-né. ²⁸Jè kjoatxoma xi kitsjaà Moisés, k'oaá s'ín tíchja nga jñà kítsajna nò'miì ítjòn xi taxki xità xi chiba nga'ño tjin-là; tanga jè 'én xi xkón tjin xi iskan kitsjaà Nainá, k'oaá s'ín tíchja nga jè Ki'ndí-là Nainá, k'ina nò'miì ítjòn, jè xi k'oas'ín kisikò Nainá nga nímé chijat'aà-là nità kjé-ne.

Jè kjoa xitse xi tsibí'ño Jesús

8 Ngats'ii kjoa xi chibàya-ná, tjin jngòò xi isáá 'ño chjì-là, jè-né nga tjna jngòò-ná nò'miì ítjòn xi tsibijnat'aà chrja kixi-là ixile kjoatxoma-là Nainá ján ngajmii. ²Yaá síxá ya nánda tjna xi ngui Ní'ya Tsjeè-là Nainá, xi jè sobà Nainá tsi-bindaà; mìtsà taxki xità tsibindaà.

³Ngats'ii nò'miì ítjòn, k'oaá s'ín satixoma-là nga kjoatjò tsját'aà-là Nainá

ko cho sík'en; k'oaá ma-ne nga jè Cristo tikoá tjinè-la nga kis'e-la mé kjoťjò xi kitsjaàt'aà-la Nainá. ⁴Jè Cristo, tsà i tjna it'aà nangui, skanda mì-la kii koma nga no'miì kijná, nga i it'aà nangui, jyeé tjin no'miì xi tsját'aà-la kjoťjò Nainá koni s'ín tjin kjoťxoma xi kiskii Moisés. ⁵Tanga jñà no'miì xi tjin i it'aà nangui, yaá síxá ni'ya xi tà isén-la-né ko 'nguién-la-né jè Ni'ya Tsjeè-la Nainá xi tjna ngajmiì; nga jè Moisés k'e nga jye mejèn koìts'ia nga kindaà ni'ya tsjeè-la Nainá xi nikje, jè Nainá kitsò-la: "Ndaà chítsejin, k'oa kó kji t'jin koni kji xi tsakoð-lè ya nindoò Sinaí." ⁶Tanga nàchrjein i'ndeì, isaá ndaà tjin xá xi kitjoé-la Jesucristo nga no'miì ítjòn tjna, nga jè osijnajiin jngoð kjoa xitse xi isa ndaà tjin xi tsibindaàjiiin Nainá ko xita, nga yaá nchrobát'aà-ne 'én xi isa ndaà tjin koni s'ín jye kitsjaà tso'ba Nainá.

⁷Tsà nimé xi kisichijàt'aà-la jè kjoa xi kisingaàjiiin ítjòn, mì-la kii mochjeén nga ijngoð k'a sindaàjiiin xi ma-ne jò k'a. ⁸Tanga Nainá k'e nga tsohótiko, k'oaá kitsò:

Kijchò nàchrjein k'e nga kindaaàjiiin-ko jngoð kjoa xitse
jñà xita Israel ko xita Judá, kitsò Nainá.

⁹Jè kjoa xitse xi kindaaàjiiin-koaa, mitsà k'oas'ín sindaàjiiin koni ts'e xita jchínga-la,

k'e nga 'an sobà kitsobà tsja nga tsàchrjekàjñaà nangui Egipto. Jñà xita koi, mikii kisikitasòn koni s'ín kisingaàjiiin,
k'oaá komà-ne nga kitsjin takoàn, tsò Nainá.

¹⁰K'e nga jye koma iskan, jè kjoa xitse xi kindaaàjñaàkoaa xita Israel, kiis'ín s'e, tsò Nainá:

Kjoťxoma-na yaá kijnajñaà ya kjohítsjeèn-la,
ko yaá skiaà jjiin inima-la.
'An-ná xi Nainá kitso-na,

ko jñà-né xi koma xita naxandá-na.

¹¹Mì tì kii kochjeén-ne nga xita xikjín keènojmiya-la
ni mitsà jè 'ndse keènojmi-la nga skoexkon Nainá,

nga ngats'iì xita skoexkon-na mats'ia-ko-ne xi isa ixti skanda jñà xi 'ño xita jchínga.

¹²'Aán siijchàat'aà-la ngats'iì kjoa ch'o xi kis'iin,
mì tì kii silkítsjeèn-na jé xi tjin-la.

¹³K'e nga Nainá síkaxki ijngoð kjoa xitse, tsòyaá-ne nga jè kjoa xi kisingaàjiiin ítjòn, jyeé kójchínga. Mì tì kii tímochjeén-ne, jyeé tichija.

Jè Ni'ya Tsjeè-la Nainá xi nikje

9 Jè kjoa xi tsibindaàjiiin ítjòn Nainá kis'eé-la kjoťxoma kós'ín ma nga jeya nikijnaá Nainá ko kis'e jngoð-la ni'ya tsjeè i it'aà nangui. ²Jè Ni'ya Tsjeè-la Nainá xi nikje, k'oaá s'ín tjindaà nga jngoð i'nde tjna ítjòn xi 'mì I'nde Tsjeè, nánnda tjna kicha xi tya ni'ín ko nánnda tjna ímixa xi nchasòn inchrájin tsjeè-la Nainá. ³Jè nikje cortina xi ma jò-ne xi tjobá jngoð osen ni'ya nikje, ya ijton kjijna i'nde xi 'mì I'nde xi isa 'Nó Tsjeè. ⁴I'nde jè, yaá kjijna jngoð kaxa xi ngui oro nánnda tisòn chrjongó-la Nainá; tikoá yaá kjijna kaxa xi ngui oro yijajno ts'e kjoa xi tsibindaàjiiin Nainá. Kaxa jè, tijnaya jngoð tíj kicha xi ngui oro nánnda 'ncha inchrájin xi 'mì maná, tikoá yaá kji-naya yá nise-la Aarón xi tsibíjts'én-t'aà chrja-la ko ya 'ncha jñà ndajo teè nánnda tjit'aà kjoťxoma-la Nainá xi kitjoé-la Moisés. ⁵Ya isòn kaxa 'ncha isén-la àk-jale xi querubín 'mì xi tjin-la jngaá xi okó kjoa jeya-la Nainá; jñà jngaá-la bíjtsa ma jè kaxa. Tanga i'ndeì, jñà kjoa koi, mikii mochjeén nga íjngó íjngó skaya koxki.

⁶K'e nga jye k'oas'ín kisingaàndaà tsojmì koi, jñà no'miì, kjit'aà nàchrjein fahas'en ya Ni'ya Tsjeè-la Nainá xi nikje, jè i'nde xi tjna ítjòn, nga sikitasòn xá-la

nga beèxkón Nainá. ⁷Tanga jè ì'nde xi ma-ne jò, ta jè tajngò ño'miù ítjòn fahas'en jngò k'a nga jngò nò; k'e nga fahas'en, tjínè-là nga jní-là cho 'ba xi tsját'aà-là Nainá kjoa xi títse-ne jé-là ko ngats'iù jé-là xita naxandá, jñà xi mikii tjiiin-là tsà jé ótsji. ⁸Jè Inima Tsjeè-là Nainá k'oaá s'ín síkíchiya-ná, k'e nga tákò jè tímochjeén Ni'ya Tsjeè xi níkjé xi kisindaà ítjòn, kj'eè kiù táx'a'nde nga koma kitjás'eén jè Ìnde xi Ìsa 'Nó Tsjeè. ⁹Jñà kjoa xi komà kjòtseé, tà kjoa mangásòn-né koni s'ín tíma nàchrjein ì'nde; nga jñà kjotjò ko jní-là cho xi kixixteén ì'nde jè, tsjin-là nga'ño nga sùtsjeè kjohítsjeèn-là xita xi k'oas'ín beèxkón Nainá. ¹⁰Kjoa koi, tà kjoa ts'eé yijo-là xita, mé tsojmì xi ma chine ko xi ma 'yò, koa kós'ín sítsjeè yijo-là xita; tà k'oaá s'ín tjen kochjeén skanda k'e nga jè Nainá síikjatjìya-là ngats'iù kjoa koi.

Nga'ño xi tse tjín-là jè jní xi tsibíxteén Cristo

¹¹Tanga jyeé j'iù Cristo nga ño'miù ítjòn tjina it'aà ts'e kjondaà-là Nainá xi jye tíma. Yaá jahas'en Ni'ya Tsjeè-là Nainá jè xi Ìsa 'ño ndaà choòn ko xi Ìsa kixi tjín, nga mìtsà tsja xita kisindaà-ne jè xi tsò-ne kjoa nga mìtsà ì it'aà nangui kisindaà. ¹²Cristo, jngò k'aá jahas'en ya Ìnde Tsjeè. Mìtsà tì jní-là tíndso ko jní-là nchraja jahas'en-ko-ne. Ts'e sobá jní jahas'en-ne. K'oaá s'ín kis'iin nga tsibíchjítjì jé-ná, mé-ne nga komà kisikítsajnandejí-ná nita mé nàchrjein-ne. ¹³Jè jní-là nchraja ko jní-là tíndso ko chijo-là nchraja kitì xi nchraja chjoón ki'ndí, maá-là sítsjeè yijo-là xita xi xa'ya-là k'e nga xixteén-jno. ¹⁴Tsà k'oaá s'ín bitasòn kjoa koi, jè jní xi tsibíxteén Cristo, isáá tse nga'ño tjín-là. Nga it'aà ts'eé nga'ño-là Inima Tsjeè xi tjínakon nita mé nàchrjein-ne nga kitsjaà kjotjò-là Nainá yijo-là xi mìtsà mé jé tjín-là. Jè jní-là

Cristo sítsjeèya kjohítsjeèn-nò nga mì tì kiù koa tís'ín s'en-nò kjoa xi fiko-ná kjoabiyaà, mé-ne nga ma sixá-là Nainá xi tjínakon.

Jè kjoa xitse xi tsibíndaàjiiin Nainá ko xita

¹⁵K'oaá ma-ne nga jè Cristo osijnajiiin osen koni s'ín tsibí'ño jngò kjoa xitse. K'e nga k'en ngajo-là xita, jè tsibíchjítjì jé-là xi tsohótsji xita k'e nga tisa jè tíhotixoma kjoa xi kisindaàjiiin ítjòn, mé-ne ngats'iù xita xi xó jaàjiiin-ne tjoé-là kjotjò xi tsjá Nainá nita kjé-ne koni s'ín kitsjaà 'én-là Nainá xi tso'ba kiichja-ne. ¹⁶K'e nga jngò xita mejèn-là síka'bí tsojmì xi tjín-là, bíndaà jngò xojon xi bí'ño. Skanda k'eé mochjeén k'e nga biyaà jè xita xi bíndaà. ¹⁷Tanga xojon jè, nímé chjì-là k'e nga tikj'eé biyaà xita xi tsibíndaà; skanda k'eé chjì-là k'e nga kiyá. ¹⁸Jè kjoa xi kisindaàjiiin ítjòn k'oaá tís'ín kisindaàjiiin nga cho k'en mé-ne komà kixixteén-ne jní. ¹⁹Moisés, k'e nga jye tsibíxkejiin-là xita naxandá ngats'iù kjotixoma-là Nainá, ikjoàn kiskoé jní-là tíndso ko jní-là nchraja ki'ndí ko kisikájiin nandá; ko kiskoé jngò chrja-là yá hisopo ko tsja-là orrè xi inì kjoàn; jahajiiin jní-là cho; ikjoàn tsibíxteén-jno jè xojon xi tjít'aà kjotixoma-là Nainá; k'eé tsibíxteén-jno ngats'iù xita naxandá. ²⁰Moisés kitsò: “Jè jní jè xi síkixiya kjoa nga koma sikitasòn koni s'ín tsibíndaàjiiin-ko-nó Nainá.” ²¹Moisés, tikoá tsibíxteén-jno jní jè Ni'ya Tsjeè-là Nainá xi níkjé ko ngats'iù tsojmì xi mochjeén k'e nga yaxkón Nainá. ²²Koni s'ín tíchja xojon xi tjít'aà kjotixoma-là Nainá, mejèn tsà ngats'iù kjoa, saá jní matsjeèya-ne; tsà mikii xixteén jní, mikii koma jchat'aà-là jé-là xita.

²³K'oaá s'ín kjòchjeén nga jní-là cho matsjeèya-ne jè Ni'ya Níkjé Tsjeè ko tsojmì xi tjíya xi mochjeén k'e nga yaxkón

Nainá; jñà tsojmì koi, ta okó-né koni choòn ján ngajmii; tanga jñà xi tjín ngajmii, mochjeén-né nga biyaà jngodò xi isa xkón tjín mé-ne koma kotsjeèya-ne.

²⁴Tanga Cristo, mitsà ya jahas'en Ni'ya Nikje Tsjèè xi tsja xita kisindaà-ne, xi ta okó xi tjín ngajmii. Cristo, nguì yaá jahas'en ngajmii nga nguixkon Nainá nga tíchjatji-ná. ²⁵Mikii k'oas'ín kjín k'a jahas'en ya ngajmii nga kitsjaat'aà kjotjò yijo-la, koni s'ín no'mii íjòn nga xki nó fahas'en Ìnde xi 'Nó Tsjèè, nga fahas'en kò jní xi mitsà ts'e. ²⁶Cristo tsà kjín-la k'a jahas'en ngajmii tikoà tjínè-la nga kjín k'a sijkjeín kjo'in kó-ne skanda kisindaà isò'nde. Tanga i'ndeì, nga jye tífehet'aà nachrjein, ta jngodò k'a j'ii nga kitsjaà kjotjò yijo-la nga tsibíxteèn jní-la, mé-ne nga kitjaàxìn-ne kjoa ts'e jé nita mé nachrjein-ne. ²⁷K'oaá s'ín tjín nga ngats'ii xita, ta jngodò k'a biyaà, kò iskan kjoif jè nachrjein nga sindaàjiiin-la. ²⁸K'oaá tis'ín tjín it'aà ts'e Cristo, ta jngodò k'a kitsjaat'aà kjotjò yijo-la nga tsibíxteèn jní-la, mé-ne nga kjín xita tjáxin-ne jé-la. Xi ma-ne jò k'a, kitjojen ijngodò k'a-ne ngajmii; mitsà ti jé kjoaáxìn-ne; koií xá kjoif-ne nga kochrjekàjiiin kjo'in jñà xita xi nchikoña-la.

Mé-ne 'nó chjí-la jè kjoa biyaà-la Cristo

10 Jè kjotíxoma-la Nainá xi kitjoé-la Moisés, mitsà nguì jñà kjondaà xi iskan j'ii; ta 'nguién-la né xi tsakó. K'oaá ma-ne nga jngodò k'a mikii koma nguì tsjèè sijkítsajna xita xi xki nó síchrañat'aà-la Nainá nga tijñà tijñà kjotjò tsjá-ne. ²Jè kjotíxoma, tsà jngodò k'a kisitsjeèya jé-la xita, mì-la ti kii sijkájno-ne tsà jé tjín-la; tikoáá mì-la ti kii jní-la cho tsjá kjotjò-ne. ³Tanga jè jní-la cho, xki nó xki nó síkítsjeèn-ya jé-la xita. ⁴Nga jè jní-la nchraja kò jní-la tíndsó mikii ma-la faáxìn jñà jé-la xita.

⁵Cristo, k'e nga j'ii ì isò'nde kitsò-la Nainá:

Majín-lè jní-la cho xi biyaà, kò kjotjò xi tsját'aà-lè xita,

tanga jè yijo-na kinikíjnandei.

⁶Mikii sasén-lè cho xi kitì, kò ni jñà kjotjò xi tsjá-lè xita xi kjoa ts'e jé-la.

⁷K'eé kichjà, kixan-lè: "Koni s'ín tíchja xojòn-lè xi it'aà ts'an,

íí tijnaa nga sikitasoàn koni s'ín mejèn-lè,

ji xi Nainá 'mì-lè."

⁸Cristo, íjòn kitsò: "Majín-lè kò mikii sasén-lè jní-la cho xi biyaà kò kjotjò xi tsjá-lè xita, cho xi kitì kò kjotjò xi tsjá xi kjoa ts'e jé-la", nas'ín k'oas'ín tíchja kjotíxoma nga tjínè-la nga koatjín xi tsjá xita. ⁹Íkjoàn kitsò isa: "Íí tijnaa nga sikitasoàn koni s'ín mejèn-lè." K'e nga os'ín kichja, tsòyaá-ne nga jè Cristo jaàxìn jè kjoa jchínga mé-ne nga kisikíjna ngajo-ne xi kjoa xitse. ¹⁰K'oaá s'ín komà nga kisitsjeèya inima-ná Nainá it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo k'e nga kos'ín kisikitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá nga ta jngodò k'a kitsjaà kjotjò yijo-la nita kjé-ne k'e nga k'en.

¹¹Ngats'ii no'mii, nachrjein nchijòn síkitasòn xá-la nga kjín k'a tsját'aà-la Nainá xi tijñà tijñà-ne kjotjò xi mikii ma-la faáxìn jé-la xita. ¹²Tanga Jesucristo ta jngodò k'a kitsjaat'aà kjotjò yijo-la kjoa ts'e jé nita kjé-ne, ikjoàn tsibijnat'aà chrja kixi-la Nainá. ¹³Yaá tikoña skanda k'e nga kijchò nachrjein nga jñà xita kondra-la sùichija nga jè Nainá sijkítsajnanguì ndsoko. ¹⁴Ta jngodò k'aá kitsjaat'aà kjotjò yijo-la mé-ne nga nguì ndaà kjòkixiya-ne xita nita kjé-ne, jñà xita xi tímatsjeè. ¹⁵Jè Inima Tsjèè-la Nainá ndaà síkixiya-ná kjoa koi; nga sa íjòn tsò-né:

¹⁶Jè kjoa jè xi kindaaàjiiin-koaa jñà xita k'e nga jye koma iskan, tsò Na'èn-ná:

Jñà kjotíxoma-na síkíjnajñaà inima-la, kò yaá skiaa ijiin kjohítsjeèn-la.

¹⁷ Ikjoàn tsò-isa:

'An, mì tì kiì sùkítsjeèn-na jé xi t́jín-la kò ngats'iì kjoa ch'o xi s'ín.

¹⁸ K'e nga jye jchat'aà-ná jé-ná, mì tì mé kjotjò kochjeén-ne xi kjoa ts'e jé.

**Mé kjoa-ne nga isa ndaà
kínchat'aà chraña-lá Nainá**

¹⁹ Jñò ndí 'ndsè, k'oaá ma-ne nàchrjein i'ndeì, t́jínde-ná nga kítjás'eén jè Inde-la Nainá xi 'Nó Tsjeè, koií kjoa-la jè jní xi tsibíxteèn Jesús. ²⁰ Nga jè kiskíx'a jngod-ná ndiyá xitse xi fiko-ná nándá t́jín kjoabinachon, nga koma kotokjá jè nikje cortina xi t́johóya jngod osen I'nde Tsjeè-la Nainá. Jè nikje, k'oaá ngaya-la koni yijo-la Jesús. ²¹ Nga t́jín jngod-ná nò'miì xi 'nó jeya t́jna xi otíx-oma ya ni'ya-la Nainá. ²² K'oaá ma-ne nga mochjeén-né nga isa ndaà kínchat'aà chraña-lá Nainá, nga nguì kixi síkíj-naá iníma-ná kò nguì t́jngod takoán xi it'aà ts'e, nga jè Cristo jye kisitsjeè iníma-ná kjoa ts'e jé, kò jè yijo-ná, k'oaá ngaya-la koni tsà nguì nandá tsjeè tsanjno-ne. ²³ Kixi kítsajna kjoa xi títachiña-lá koni s'ín mokjeín-ná nga mì kijen kíkja-lá takoán; nga Nainá, xitá kixi-né, síkítasòn-né koni s'ín jye kitsjaà 'én-la. ²⁴ Kínchát-sji'nde-lá nga 'én ndaà kínókjoa-lá xinguiáá mé-ne nga isa ndaà s'e-ná kjotsjacha; kò s'eén kjoa xi ndaà t́jín. ²⁵ Mikì s'ijchayáá jè nàchrjein k'e nga bixonaá, koni s'ín i'nga xitá nga mì tì kiì bixonat'aà-la xíkjín. Ta saà mochjeén-né nga k'oi-lá nga'nó xinguiáá nga jngod ijngod; isaá 'nó kos'iaán k'e nga yaá nga jye tínchrobá machraña nàchrjein-la Nainá.

²⁶ Tsà k'oa'sín t́jín takoán nga kínchát-sji jé isaá k'e nga jye kiyaxkooán kjoa kixi-la Nainá, mì tì mé jní koma xíxteèn-ne xi ma kjoaáxín jé-ná. ²⁷ Tà jè kòkò isa-ná kjo'in xi 'nó xkón t́jín kò ni'ín jnga xi síkjesòn yije xitá xi kondra fi-la Nainá. ²⁸ K'e nga tsà jngod xitá xi mikìi

síkítasòn kjotíxoma-la Nainá xi kitjóé-la Moisés, tsà t́jín jò, jàn xitá xi tsjá 'én nga kixi kjoa, mikìi mahimacha, nìk'en-né. ²⁹ ;Kós'ín beè-la takòn jñò, a mìtsà isa tse kjo'in ok'in-la jñà xitá xi binchanè jè K'ndí-la Nainá, kò ochrjekàngui jè jní xi tsibíxteèn, kò t́kòa chjajno-la Iníma Tsjeè-la Nainá xi t́jín-la kjondaà? Jè jní xi ochrjekàngui, jè-né xi Nainá kisikjeén nga tsibindaàjiiin-kò xitá jngod kjoa xitse, kò jè xi kisitsjeè-ne iníma-la xitá koi. ³⁰ Jyeé t́jiin-ná nga k'oaá tsò Nainá: "Aán oko-na nga tsjaà-la kjo'in xitá, 'aán tsjaà-la chjí-la." Ijngod k'a tsò: "Jè Na'én-ná kùindaàjiiin-la xitá naxandá-la." ³¹ ;Taxki 'nó tse kjo'xkón t́jín k'e nga ya kàyaá tsja Nainá xi t́jnakon!

³² Tanga tikítsjeèn kós'ín komàt'ioòn nàchrjein xi jye tsato, k'e nga sa kina'ya ítjòn 'én kixi xi kisihiseèn-nò, nga kichikjoa-nò nga tse kjo'in kinikjioòn. ³³ Kis'eé nàchrjein k'e nga jñà xitá kiichjajno-nò kò kiskaàn-kò-nò nga nguixkòn xitá naxandá. Tíkòaa kis'eé nàchrjein nga jñò kítsjahijtakoo jñà xitá xinguiòo xi t́kòa kjo'in nchisíkjeiín. ³⁴ Jñò, kjòhimacha xitá xi kjo'in nchisíkjeiín nga ndayá títajna; kò t́kòa mikìi kòjti-nò k'e nga kjòchijé-nò tsojmi-nò, ta saá kjòtsjaà-nò nga jye t́jiin-nò nga ján ngajmiì t́jín-nò tsojmi xi isa ndaà kjoàn xi mikìi fehet'aà nita mé nàchrjein-ne. ³⁵ Ki nichija-jèn koni s'ín kjit'aatakòn Nainá nga yaá tjoé-nò jè xi 'nó tse chjí-la. ³⁶ Mochjeén-né nga s'e-nò kjoatsetakòn kjoa ts'e kjo'in, mé-ne k'e nga jye kítasòn koni s'ín mejèn-la Nainá, tjoé-nò xi tsjá-nò koni s'ín jye kitsjaà 'én-la xi tso'ba kiichja-ne. ³⁷ K'oaá s'ín chja xojon xi tít'aà 'én-la Nainá nga tsò:

Ta jngod t́jò chija-la nga kjoif jè xi sa nchrobá.

Mikìi kochrjein-la.

³⁸ Jè xi xitá kixi kójnakon-né nga mokjeiín-la,

tanga tsà kosit'aà xìn, mikiì sasén-la inima-na.

³⁹Tanga jñá, m̀ k'oaá s'eén koni s'ín xita xi its'in fi-ne nga síchija inima-la. Ta saá ya kjaáan ya i'nde nándá kitjokàjiin kjo'in inima-ná koi kjoa-la nga mokjeiín-ná.

Kjoa xi mokjeiín-ná

11 Jè kjoa xi mokjeiín-ná, jè-né nga tjin kixi nga tjoé-ná jñà kjoa xi chĩná-lá; jè-né nga tǵngòd takoán nga kitsòn nas'in mikiì titsa'yaá xi kjoa niton. ²Jñà xita jchínga kjòtseé, koií kjoa-la nga kòkjeiín-la nga ndaa ki'ya-la.

³Ta koi-né nga mokjeiín-ná nga kos'in machiya-ná nga jè Nainá, tà koó 'én-la tsibíndaà isò'nde; kisikatsejèn tsojmi xi mikiì tsejèn nga sa ítjòn.

⁴Abel, koií kjoa-la nga kòkjeiín-la, kitsjaat'aà-la Nainá kjotjò xi isa 'nó ndaa kjoàn, m̀ k'oaá-ne koni ts'e Caín. K'oaá s'in komà-ne nga xita kixi kitsò-la Nainá Abel; kiskoé kjotjò xi ijchòko-la; skanda nachrjein i'nde, táko k'oaá s'in tíchja nga mokjeiín-la, nas'in jye k'en.

⁵Enoc, tikoá kòkjeiín-la; k'oaá s'in komà-ne nga kiiko tikon Nainá ján ngajmi; m̀ tì kiì kisakò-ne k'e nga jye kiiko. K'e nga sa tsibijna i isò'nde, Enoc, k'oaá s'in ki'ya-la nga ndaa kisaseèn takòn Nainá. ⁶Tsà mikiì mokjeiín-ná it'aà ts'e Nainá, mikiì koma s'eén kjoa xi sasén-la Nainá. Jè xita xi síchrañat'aà-la Nainá mochjeén-né nga ndaa kòkjeiín-la nga tǵjna Nainá, tikoá kòkjeiín-la nga ngats'iì xita xi ótsji Nainá, tsjá-la kjotjò xi ndaa tjin.

⁷Noé koií-né nga kòkjeiín-la, k'e nga tsibénojmi-la Nainá kjoa xi iskan koma, kisikitasòn; koó kjoaxkón-la nga tsibíndaà jngòd chitso xi 'nó je kji, mé-ne nga mikiì kiyá-ne jñà xita ni'ya-la. Noé, nga ndaa kòkjeiín-la, k'oaá s'in tsibínè-la kjo'in xita isò'nde nga jé tjin-la; ko jè Noé kitjoé-la kjotjò xi tsjá Nainá nga xita kixi kitsò-la ta koií kjoa-la nga kòkjeiín-la.

⁸Abraham, nga kòkjeiín-la k'e nga kiichja-la Nainá, kisikitasòn. Itjokàjiin nangui-la, kiì ya i'nde nándá tà kjotjò tsjá-la Nainá, tanga skanda mikiì tǵjiin-la nándá tifi. ⁹Koií kjoa-la nga kòkjeiín-la, nga kos'in kisijchá yijo-la koni tsà xita xi xìn nangui-la nas'in ya tsibijna ya i'nde nándá nga k'oa kitsò-la Nainá nga tsjá kjotjò-la. Ni'ya nikjeé tsibijnaya. Nga kiì-isa nachrjein, k'oaá tì komàt'in jè Isaac ko Jacob, xi tikoá k'oa s'in kitsjaà-la 'én Nainá nga ts'e koma nangui. ¹⁰Abraham tikoña jngòd-la naxandá xi 'nó ndaa tjin tàts'en chrjò-la, nga jè Nainá kiskoòsòn-la kós'in sindaa ko tijè-ne Nainá tsibíndaà.

¹¹Koií kjoa-la nga kòkjeiín-la Abraham, nga nas'in chjoón 'ndi jè chjoón-la xi 'm̀ Sara, ko nas'in jye 'nó xita jchínga, kis'eé-la nga 'nó nga kisakò jngòd-la ki'ndí jè Sara, koií kjoa-la nga kòkjeiín-la nga Nainá siikitasòn koni s'in jye kitsjaà-la 'én-la. ¹²K'oaá ma-ne nga ta jè tǵngòd xita jè, nas'in jye tifehet'aà nachrjein-la, kjin jchán ma ixti-la xi tje ts'e k'oaá ngaya-la koni jñà ni'ño xi tjin ngajmi ko tsomì xi jncha indii ndáchikon nga mikiì ma maxkeya.

¹³Ngats'iì xita koi, k'oaá s'in mokjeiín-la skanda k'e nga k'en, nas'in mikiì kitjoé-la tsojmi xi Nainá k'oa s'in kitsjaà 'én-la nga tsjá-la; ta k'oaá s'in kjòchija-la koni tsà ta kjiin kijtseè-ne; tsjaà kis'e-la nga kitsò nga mitsà i i'nde-la, ta nchifahato-né nga títsajna i it'aà nangui. ¹⁴Jñà xita xi koatsò, k'oaá s'in bénojmi kixi-né nga saá nchihótsji jngòd nangui xi nguì ts'e koma. ¹⁵Tsà jè nchisikitsjeèn nangui nándá itjokàjiin, okixi-né komá-la kiì i'nde k'a-ne i'nde nándá inchrobà-ne. ¹⁶Tanga jngòd i'nde nchihótsji xi isa ndaa choòn, i'nde xi ts'e ngajmi. K'oaá ma-ne nga jè Nainá, mikiì masobà-la nga kitsò-la xita: jè jèe xi Nainá, nga jyeé kisikijnandaà

jngoò-la i'nde nãnda naxandá-la koma nga ya kitsajna.

¹⁷ Abraham, k'e nga kichit'aà, koií kjoa-la nga kòkjeiín-la nga kiskoé Isaac nga kitsjaàt'aà kjotjò-la Nainá. Tsibij-nandaà nga tsjá-la ki'ndí-la xi ta jè tajngoò-ne, nas'ín xó k'oas'ín kitsjaà-ne 'én Nainá it'aà ts'e ki'ndí-la, k'e nga kitsò: ¹⁸ "It'aà ts'e Isaac, kjin jchán koma xi-ta tje-lè." ¹⁹ Abraham k'oaá s'ín kisikít-sjeèn nga Nainá tjín-la nga'ño nga ma-la síkjaáya-la xita nas'ín jye k'en. Kitjoé ijngoò k'a-la ki'ndí-la koni tsà jaáya-la it'aà ts'e kjoabiyaà.

²⁰ Isaac, koií kjoa-la nga mokjeiín-la nga kisijét'aà-la Nainá nga kàtasíchikon-t'in Jacob ko Esau it'aà ts'e kjoa xi iskan koma.

²¹ Koií kjoa-la nga mokjeiín-la Jacob, k'e nga jye tíbiyaà, kisijét'aà-la Nainá nga kàtasíchikon-t'in ingajò ixti-la José; síngui'ño tsja yá nise-la nga jeya kisikíjna Nainá.

²² Koií kjoa-la nga mokjeiín-la José, k'e nga jye tíbiyaà, tsibénojmi kós'ín komat'in jña xita Israel nga kitjokàjiin naxandá Egipto. Tikoá kitsjaà okixi it'aà ts'e nindaà-la nãnda kjiko.

²³ Xita jchínga-la Moisés, koií kjoa-la nga kòkjeiín-la nga jàn sá kisikíjna'ma ki'ndí-la k'e nga sa kits'iin, nga kijtsee nga 'ño ndaà kji isén-la ki'ndí-la, ko mikii kitsakjòn-la kjotíxoma-la xitaxá ítjòn ts'e naxandá Egipto.

²⁴ K'e nga jye kòjchínga Moisés, koií kjoa-la nga kòkjeiín-la nga mikii kisaseèn-la nga nea-la kitsò-la tsòti-la faraón. ²⁵ Tà saá jè jaájiin nga kjo'in kisikjeiín ko naxandá-la Nainá, mi k'oa-ne nga kjotsja tsjá-la yijo-la xi kjoa ts'e jé. ²⁶ K'oaá s'ín kiskoòsòn-la nga isa 'ño chjí-la kjo'in xi síkjeiín xi it'aà ts'e Cristo mi k'oaá-ne nga kjotsja tsjá-la yijo-la xi kjoa nchiná ts'e naxandá Egipto. Kiskoñákjoaá-la kjondaà xi iskan tsjá-la Nainá.

²⁷ Koi-né nga tikoá kòkjeiín-la nga itjokàjiin naxandá Egipto; mikii kitsakjòn-la kjoajti-la jè xitaxá ítjòn; kixíí tsibijna koni tsà xkon tíbeè-ne Nainá xi ni saá jngoò xita beèkon.

²⁸ Moisés, nga kòkjeiín-la, tsjachrje s'eí Paxko. K'oaá kitsò-la ngats'iì xita Israel nga jni síkkaájno xotjoa ni'ya-la mé-ne jè àkjalé-la Nainá mikii síik'en jña xi ki'ndítjòn-la ts'e xita Israel.

²⁹ Jña xita Israel, nga kòkjeiín-la, tsatojiin jè xi 'mì Ndáchikon Ini koni tsà nangui kixi. Jña xita Egipto, k'e nga kijtsee, mejèn-la nga k'oa ts'ín kis'iin, tanga ta yaá k'en yije ya ijiin ndáchikon.

³⁰ Nga kòkjeiín-la xita Israel, kisikixò-jen chrjó xi tjíndiì-la naxandá Jericó, k'e nga jye kjò itoò nachrjein bíjtíndiì-la jé naxandá. ³¹ Koií nga kòkjeiín-la Rahab xi chjoón chijngui nga mi ya k'en-ko jña xi-ta xi mikii mokjeiín-la, koií kjoa-la nga ndaà kijtseètjò jña xita Israel xi ítjòn ijchò kotsejèn 'ma-la nangui.

³² ¿Mé kjoa xi kènojmi isa? Mì-la kiì chíya-na nachrjein nga kichjà it'aà ts'e Gedeón, ts'e Barac, ts'e Sansón, ts'e Jefté, ts'e David, ts'e Samuel ko ngats'iì xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

³³ Koií nga kòkjeiín-la xita koi nga kis'e i'nga xi kisikijne-la kjoa ts'e kjojchán, xi kixi tsibíndaàjiin kjoa, xi Nainá kitsjaà-la koni s'ín jye kitsò-la xi tso'ba kiichja-ne, xi tsibíchjoàjto tso'ba xa.

³⁴ Kis'eé i'nga xi kisikits'o nga'ño-la ni'ín jnga, xi itjomachinga-la nga kichà ndojò k'en-ne, xi kis'e ijngoò k'a-la nga'ño nas'ín xk'én kjoàn, xi kis'e-la nga'ño kjoa ts'e kjojchán, xi kisikijne-la xita kjojchán xi kondra ts'e. ³⁵ Kis'eé i'nga íchjín xi kitjoé ijngoò k'a-la xita xíkjín xi jye k'en nga jaáya-la.

Tanga tjín i'nga xi ya k'en-jiin kjo'in; mikii kjòmejèn-la nga tsibítsajnandeíí, nga k'oaá s'ín kjòmejèn-la nga isa ndaà kitsajna k'e nga kjoaáya-la. ³⁶ Xi i'nga, kisikjeiín kjo'in nga kinisobà-la,

kiskaàn-ko x̄ita, skanda na'ñó k̄ich̄a ca-
dena kisit'aà'ñó iya ndayá. ³⁷ Tjín i'nga
xi ndajo kisinè nga kinik'en; tjín i'nga
xi k̄ich̄a serrote kjòjòya-ne; tjín xi k̄ich̄a
ndojo k'en-ne. Xk̄i xi ján chinchimasòn,
tà chrjoa-là orrè ko chrjoa-là tíndso
tsakakjá nga 'ñó im̄a chinchima, tsee
kjo'in kis'e-la ko 'ñó ki'yatoòn. ³⁸ Jñà x̄i-
ta koi, nga 'ñó ndaà kòkjeiín-la it'aà ts'e
Nainá, skanda mikìl ok'in-la nga i tsibit-
sajna isò'nde. Xk̄i xi ján chinchimasòn ya
i'nde it'aà xin ñánda nangui kixi choòn,
kòhokji ijiin ijñá ko ingui nguijo ko
ngajo xi tix'á ijiin nangui.

³⁹ Ngats'iì x̄ita koi, koni s'ín nga
ndaà kòkjeiín-la ndaà ki'ya-la, tanga
nijngod kitjoé-la xi Nainá tjín-ne nga
tsjá-la koni s'ín jye kitsjaà-la 'én-la.
⁴⁰ Nainá tsibíndaà jngod-ná kjoa xi is̄a
'ñó ndaà tjín, mé-ne jñà x̄ita koi, ngásòn
kongásòn-kjoaá nga n̄imé chijat'aà-ná
nga kixi kitsajnaá.

Ndaà chítsejèn-là Jesús

12 Nga 'ñó k̄jìn ma-ne x̄ita
xi t̄itsajnaandii-ná xi ndaà
mokjeiín-la, k'oaá ma-ne nga t̄ikoaá
jñá, jngod k'a s̄ikitsajnaá ngats'iì kjoa
xi s'ín-ná ko kjoa ts'e jé xi tsobá'ñó-ná
nga konachan-ná; mochjeén-né nga k'oa
s'ín s'eén koni jngod x̄ita xi ongachikon
nga ch̄ikjoako-la nga kijchò skanda
ñánda nga tjín-nè-la nga kijchò. ² Ndaà
chítsejèn-lá Jesús; jè tsibít'siá ítjòn koni
s'ín mokjeiín-ná ko jè s̄jngod kjoa koni
s'ín mokjeiín-ná. Jesús nga jye t̄jiin-la
nga koma iskan s'eé-la kjotsja, k'oaá
ma-ne nga kichikjoa ko-la kjo'in it'aà
krò, mikii kjòsobà-la koni s'ín k'en;
ikjoàn tsibíjnat'aà chrja kixi-la Nainá
nga ya t̄hótixoma.

³ T̄ikitsjeèn it'aà ts'e Jesús; kichikjoa
koó-la kjo'in xi tsibínè-la jñà x̄ita
jé, mé-ne jñò mikii kijta-nò ko
mikii sikàjeèn-là takòn. ⁴ Koni s'ín
titsabixkàn-ko kjoa ts'e jé, kj'eè tsà yá

x̄ita xi tsò ikon nga sík'en-nò. ⁵ ¿A jye
kijchàajiin-nò koni tsò-nò Nainá nga
ixti-la tsò-nò? K'oaá s'ín t̄ichja xojon xi
tjít'aà 'én-la Nainá nga tsò:

Nga ki'ndí-na xan-lè, k̄i
nachrjekàngui-jèn k'e nga
síxixiya-lè Na'èn-ná,

ko k̄i nikjajen-la takoin k'e nga síkaká-lè.
⁶ Na'èn-ná síxixiya-né jè x̄ita xi tsjakeè,
tsjá-la kjo'in ngats'iì xi kjoétjò nga
ki'ndí-la tsò-la.

⁷ Nainá k'oaá s'ín beèhikon-nò nga
ki'ndí-la tsò-nò; t̄ikjioón k'e nga kjo'in
tsjá-nò. Ngats'iì xi Na'èn ma, tsjá-la
kjo'in ixti-la nga síxixiya. ⁸ Tanga
tsà Nainá mikii síxixiya-nò koni s'ín
síko ngats'iì xi ixti-la ma, mìtsà kixi
kjoa nga nguì ixti-la Nainá maà. ⁹ K'e
nga s̄a íxtiaá, jñà x̄ita jchínga-ná xi
tjín i it'aà nangui, kisikixiya-ná koa
ndaà kiyaxkoán. ¿A mìtsà is̄a ndaà
jchaxkoán Na'èn-ná xi t̄jna ngajmii,
mé-ne nga k̄atas'e-ná kjoabinachon?

¹⁰ X̄ita jchínga-ná i it'aà nangui tsjá-ná
kjo'in nga síxixiya-ná koni s'ín mejèn-la,
nas'ín ta chiba nachrjein titsajnaá.
Tanga Nainá síxixiya-ná xi kjondaà
tsaján mé-ne nga tsjeè kitsajnaá koni jè
Nainá nga tsjeè t̄jna. ¹¹ Kixií kjoa, tsjìn
kjo'in xi kjotsja tsjá, tà kjoaba tsjá nga
'on ma-la yijo-ná, tanga komà iskan-ne
s'eé-ná kjoa kixi xi 'nchán tjín nga ndaà
k̄itsajnaakoá Nainá ngats'iaá xi bi'ndéè
nga tímakixiyaá.

¹² K'oaá ma-ne nga t̄jiil-là nga'ñó
yijo-nò, ch̄jímii'ngaà ndsqa xi mikii ma
síkjaniyá, ko xkò ndsokod xi tsjìn-la
nga'ñó; ¹³ t̄inchátsjioò xi ndiyá kixi
nga k̄atandaà-ne ndsokod xi tsá'yá kji,
mé-ne nga mikii is̄a ndaà kòts'ó'ne.

Ki binchat'aaxìn-là kjondaà-la Nainá

¹⁴ 'Nchán t̄itsajnaako ngats'iì x̄ita; tsjeè
t̄itsajna nga nguixkon Nainá. Nga nijn-
god x̄ita skoexkon Nainá tsà mì tsjeè
t̄jna. ¹⁵ Ndaà chítsejèn nga nijngod x̄i-

tà kòsijnat'aàxin-là kjonndaà-là Nainá, mé-ne nga mì k'oaá s'ín komat'ioòn koni tsà jngod xkà ijná kiso xi tsja ima-là xi síkíts'ón xitá nga tsjá ch'in-là. ¹⁶ Jñò, nijngodò xi xitá chijngui koma, kì nachrjekànguiodò tsojmi xi tsjeè; kì k'oaá s'ín 'nè koni kis'iin Esau nga tà jngodò chroba tsojmi xi ma chine tsatjina-ne xi jè tjín-ne nga kòkò-là koni k'indí tjòn. ¹⁷ Jñò jyeé tjiin-nò, k'e nga jye komà iskan, Esau k'e nga kjòmejèn-là nga sìichikon-t'in na'èn-là, kinachrjekàngui-né, mì tì kii komà kjòchikon-t'in-ne, nas'ín takó 'nó kiskindàya.

¹⁸ [Koni s'ín komat'in xitá Israel nga kjìn kjojkón kijtseè], jñò, mìtsà kòs'ín ya ijchò kinchat'aà-là nindoò xi ma niko, jè nindoò nánnda títi ní'n jnga, nánnda skanda mì tì kii kjòtsejèn-ne nga jñò choòn kò nánnda tí'ba tjo xkón. ¹⁹ Mikii kina'yà-là jta-là chrjo, tikoá mikii kina'yà-là jta-là Nainá k'e nga kiichja. Jñà xi ki'nchré-là Nainá, tsibítisi'ba-ne nga majin-là nga kichja-isa, ²⁰ koi kjoa-là nga mikii kichikjoa-là koni s'ín tjín kjotixoma xi kisinè-là nga tsò: "Jè xitá xi kòsijna jngodò ndsoko ya it'aà nindoò, nas'ín jngodò cho, ndajòó kiyá-ne kò tsà majin kicháá kotosikjá yijo-la." ²¹ Nò xkón tjín kjoa xi ki'ya-là, skanda tijè-ne Moisés kitsò: "Tsakjoòn jchán-ná skanda chiba-là tíhotsé-ná."

²² Tanga jñò, yaá ijchò kinchat'aà-là nindoò Siòn, jè naxandá-là Nainá xi tjínakon, xi tijè-ne Jerusalén xi ts'e ngajmiì, nánnda kjìn jmiì àkjale títsajna xi nchisítjsako Nainá nga jeya nchisíkijna, ²³ nánnda títsajnajtín ixti-là Nainá xi tjoé-là kjotjò xi ts'e ixtitjòn xi tjít'aà 'ín-là xojon ts'e ngajmiì. Ijchò kinchat'aà-là Nainá xi xitaxá tíjna nga jè bíndaàjiiin-là ngats'iì xitá. Tikoá ijchò kinchat'aà-là inima-là xitá kixi xi Nainá jye kisitsjeè nga nimé chijat'aà-là. ²⁴ Ijchò kinchat'aà-là Jesús

xi osijnajiiin-ná jngodò kjoa xitse kò jè jni-là xi kixixteèn [nga kisitsjeè-ná] xi isa ndaá chja-ná mì k'oaá-ne koni ts'e Abel [xi síjé nga sindaàjiiin].

²⁵ Jñò, t'een kindá yijo-nò. Kì nachrjekànguiodò jè xi tíchja-ná. Jñà xitá jchínga kjòtseé xi tsachrjekàngui koni s'ín kinokjoà-là i it'aà nangui nga kinikaká-là, mikii tsajno-là nga kitjoé-là kjo'in. Jñá, isaá 'nó 'in tjín tsà kinachrjekànguiaá Nainá k'e nga skanda ján ngajmiì chja-ná nga síkaká-ná; mikii kojno-ná nga tjoé-ná kjo'in. ²⁶ Jè nachrjein jè, jta-là Nainá, skanda jè nangui kisijtiya-là, tanga nachrjein i'ndeì, k'oaá tsò: "Ijngodò k'a siijtiya-là, mìtsà tà jè nangui siijtiya-là kòó ngajmiì." ²⁷ Jè 'én, k'e nga tsò "ijngodò k'a siijtiya-là", k'oaá s'ín machiya-ná nga tjáxin tsojmi xi xó kisindaà-ne, jñà xi ma oniyá-là, mé-ne nga kítsajna-ne xi mikii ma oniyá-là. ²⁸ It'aà ts'e Nainá tsjá-ná okixi nga ya kotixomakoá ya i'nde nánnda mikii ma oniyá-là. Ndaà chjí-là Nainá jñà kjoa koi. Jeya síkijnaá kò jchaxkoán koni s'ín sasén-là jè. ²⁹ Nga "jè Nainá, k'oaá ngaya-là koni ní'n xi síkjesòn yije nita mé xi tjín."

Kjoa xi mochjeén nga s'iin jñà xitá-là Cristo

13 Jñò, títsjacha xitá xinguiòo xi 'ndsè chibá xi it'aà ts'e Cristo. ² Kì nijchàajioòn jñà xitá xi bijchókon-nò ni'ya-nò, tís'in-là nga kàtasíkjáya. K'oaá komat'in i'nga xitá, kiskoétjò xitá xi mikii beèxkon, tanga àkjale-né.

³ Tikítsjeèn jñà xitá xi ndayá títsajna; k'oas'ín t'è-là takòn koni tsà ngàsòn kjo'in títsajnaà. Tikítsjeèn jñà xitá xi tíyatoòn koni tsà jñò xi tikoá k'oas'ín tíyatoòn-nò.

⁴ Jñò xi jye chixàn, ngàsòn jchaxkón xinguiòo. Kì ch'o bitsajnakoo xinguiòo. Nga jñà xi kjoachijngui s'ín, Nainá tsjá-là kjo'in.

⁵ Kì tɔɔn 'nó matsjacha; kàtajngòò takòn koni kji tjin-nò. Nainá k'oaá tsò: "Mikii tsjein takòn-nò, kò mikii tajngòò sikijna-nò." ⁶ K'oaá ma-ne nga ma k'oas'in kixoán:

Jè Na'èn-ná kosiko-ná,
mikii kiskoán mé kjoa xi siko-ná xita.

⁷ Tikitsjeèn jña xita xi chinha itjòn nga tsakoya-nò 'én-la Nainá; tikitsjeèn kó s'in kisijchá yijo-la xita koi kò k'oaá s'in chjngui-là koni s'in kòkjein-la.

⁸ Jesucristo mikii fatjiya, tijè-ne ngojña, tijè-ne nachrjein i'nde, kò tijè-ne nita mé nachrjein-ne. ⁹ Kì kii nis'in-là kjohitsjeèn xi kjei'it tsò kò xi mikii yaxkon-la nga xin ndiyá fiko-ná. İsaá ndaà tjin nga jè inima-ná s'e-la nga'no it'aà ts'e kjondaà-la Nainá mi k'oaá-ne koni ts'e tsojmi xi ma chine; nga jña tsojmi xi ma chine, nimé nga'no kitsjaà-la jña xi k'oa tjin kjoa kisis'in-la.

¹⁰ Jña, tjin jngòò-ná i'nde tsjeè [nándá kitsjaà kjotjò yijo-la Cristo nga k'en], tanga jña no'mii xi tákó ya síxá it'aà ts'e kjoa jhínga ya Ni'ya xi nikje, mikii tjin'nde-la nga tjoé-la kjondaà nga ya kòk-jen. ¹¹ Nga jè yijo-la cho xi sik'en jña no'mii, [mikii tjin'nde-la nga tjoé-la nga skine]; ta jè jni-la cho fiko jè no'mii itjòn ya i'nde tsjeè-la Nainá xi kjoa ts'e jé. Tanga jè yijo-la cho, it'aà xin i'nde fiko nga ti. ¹² K'oaá tis'in komat'in Jesús, it'aà xin-la naxandá kisikjein kjo'in, mé-ne nga kisitsjeè-ne naxandá it'aà ts'e xi ngui jni ts'e. ¹³ K'oaá ma-ne jña, kitjokajñaá naxandá. Jè kjitjngui-lá Jesús nga sikjiaán-koaá kjo'in xi jè kisikjein. ¹⁴ Nga i it'aà nangui tsjin-ná naxandá xi ngui jngòò k'a tjna nita kjé-ne; jè titsachiñá-lá naxandá xi iskan kotsejèn. ¹⁵ Koi kjoa-la mochjeèn-né nga kjit'aà nachrjein jeya sikijnaá Nainá it'aà ts'e Jesucristo koni jngòò kjotjò xi 'bi-lá Nainá,

'én xi ngui tso'baá bitjo-ne nga bènojmiá yá-né jè. ¹⁶ Kì nijchàajioòn nga ndaà t'een, tji itsé-là xinguioo mé xi tjin-nò; k'oaá tjin kjotjò xi sasén-la Nainá.

¹⁷ Tikitasòn-lá jña xita xi jncha itjòn-nò, tiná'yanijon-lá. Nga jña síkinda-nò nga mi jchija inima-nò koi kjoa-la nga tjinè-la nga tsjá-la kindá Nainá. Tikitasòn-lá koni s'in kitsò-nò mé-ne nga ngui kò kjotsja-la síxá-ne nga mi ba s'e-la; tsà ba s'e-la, nimé kjondaà s'e-nò.

¹⁸ Tijét'aà-lá Nainá it'aà tsajen, nga k'oaá s'in tjinngòò takòn-jen nga ndaà tjin kjohitsjeèn-najen, mejèn-najen nga ndaà s'en-jen nita mé kjoa-ne. ¹⁹ İsaá ndaà síjé-nò nga tijét'aà-lá Nainá xi it'aà ts'an, mé-ne nga kàtatsjá'nde-na nga niton kjikon-nò.

'Én xi fehetaà-ne

²⁰ Jè Nainá xi tsjá kjoa'nchán xi kisikjaáya-la it'aà ts'e kjoa biyaa Na'èn-ná Jesucristo, xi paxtò itjòn-la ts'e orré, jè xi kò jni-la tsibí'no-ne jngòò kjoa xitse xi mikii kjoehet'aà nita kjé-ne, ²¹ kàtasikixiyandaà-nò ngats'i kjoa xi ndaà tjin, mé-ne nga kàtitasòn-ne koni s'in mejèn-la Nainá; it'aà ts'e Jesucristo, k'oas'in kàtasiko-ná koni s'in sasén-la Nainá. ¡Jeya kàtjna Cristo nita mé nachrjein-ne! K'oaá s'in kàtama.

²² Bitsi'bà-nò ndí 'ndsè, ndaà chjoétjò 'én xi tikji-nò koni s'in tibinè-nò nga ta chiba 'én tikji-nò. ²³ Kàtasijiin-nò jè 'ndseé Timoteo jye tjinandeji-ne xi kjoa ts'e kjo'in; tsà kjoii niton, kjiko-ná k'e nga kjián katsejèn-nò.

²⁴ Tiixat'aà yije jña xita xi jncha itjòn-nò kò ngats'i xita-la Cristo. Jña xi Italia ts'e nchisihixat'aà-nò.

²⁵ Ngats'ioò, jè kàtjnakò-nò kjondaà-la Nainá.

ko kjoa ch'o xi xki xi ján tjín, mé-ne nga indaàjiin chjoé-nò jñà 'én ndaà-la Nainá xi jye kina'yà, jñà 'én koi xi koma kochrjekàjiin-nò kjo'in.

²²Tikitasòn koni tsò 'én-la Nainá. Kì tà na'yà-jèn. Tsà mikii sikitasòn, tì yijo-nò titsachonachan-là. ²³Nita yá xita-ne xi 'nchré 'én-la Nainá, tsà mikii sijkitasòn, k'oaá ngaya-la koni jngod xita xi chitsín tikotsejèn-ya. ²⁴K'e nga jye beè isén-la kó kji, ikjoàn fi, yaá jchàajiin-la kó kji isén-la. ²⁵Tanga jè xi ngui ndaà kotejèn-la kjotixoma kixi xi síkijnandeí-ná, nga koií 'én síkít-sjeèn kjit'aà koni tsò kjotixoma, ko mikii síjchàajiin 'én xi 'nchré nga ndaà síkitasòn, xita jè, yaá sakó-la kjoa machikon-t'in k'e nga k'oas'in tís'in.

²⁶Tsà jngod xita xi tsò: “Beèxkón-ná Nainá”, koa tsà mikii bíchjoà-la nijen-la nga chja ngats'iì 'én xi ch'o tsò, yijo-laá tikonachan-la; nimé chjí-la nga tsò: “Beèxkón-ná Nainá.” ²⁷K'e nga ngui kixi kjoa nga Nainá xi Na'èn-ná yaxkoán, koni s'in mejèn-la, jé-né nga síchját'aà-lá xi ixti jchan, ko íchjín ka'àn xi jye k'en x'in-la, jñà xi kjo'in tjín-la, tikoá mì kì k'inde-lá yijo-ná nga kjoa ch'o jchinijñaá xi tjín isò'nde.

Mì kii mochjeén nga chjaajñaá xita xinguiá nga ndaà sis'in-lá

2 Jñò, ndí 'ndsè, koni s'in mokjeíin-nò it'aà ts'e Na'èn-ná Jesucristo xi jeya tjna, kì chjaajñoò xita xinguió. ²⁻³Tsà jngod xita kijchò ya i'nde nanda bixoña, xi tangò oro tákjá najno tsja, tikoá 'nó ndaà kjoàn nikje chjí xi kikjá. Jñò, tsà 'nó ndaà sis'in-là, k'oín-la: “Tijni ijndé nanda ndaà choòn.” Tsà tikoá kijchò jngod xita ima xi kixajndajno kixajndat'aà nikje-la, tsà k'oín-la: “Taxki tisijni ya, ko tsà majin, taxki tijnat'eii ya nangui.” ⁴Jñò, k'e nga kos'in s'een, xinguió titsanachrjekànguiò nga chjaajñoò

xita xinguió koni s'in xitaxá xi ch'o tjín kjohítsjeèn-la.

⁵Jñò ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-nò, tiná'ya: Nainá xó k'oaá s'in jaàjiin-ne jñà xi xita ima xi tjín i isò'nde, mé-ne nga jñà kítsajna ítjòn-ne koni s'in mokjeíin-la tikoá tjoé kjotjò-la ngats'iì kjondaà xi Nainá tsjá-la jñà xita xi jè otíxoma-la nga jyeé k'oaas'in kitsjaá 'én-la nga tsjá-la xita xi matsjakeè. ⁶Tanga jñò, ta saá nachrjekànguiò jñà xita ima. ¿A mitsà jñà xita nchiná xi jñò beètòòn-nò nga fiko-nò nguixkon xitaxá nga óngui-nò? ⁷¿A mitsà jñà xita nchiná xi chjajno-la it'aà ts'e 'in-la Cristo, xi jè otíxoma-nò?

⁸Jñò, ndaà 'nè-nò tsà kixi kjoa nga nikitason jè kjotixoma-la Cristo xi otíxoma koni s'in tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “Titsjachi xita xinguii xi i'nga koni tsà tì yijo tsiji-ne.” ⁹Tanga tsà chjaajñoò xita xinguió, tjín xi ndaà nìs'in-laà ko tjín xi mikii ndaà nìs'in-laà, jé binchaàtsji-la yijo-nò, nga nikatonè-là kjotixoma; tijè-ne kjotixoma túbínè-nò jé. ¹⁰Nga tsà jngod xita xi ndaà síkitasòn yije kjotixoma tanga tsà tà jngod kjoa síkatonè-la, jye kisakò jé yije-la it'aà ts'e kjotixoma-la Nainá. ¹¹Nga k'oaá tsò Nainá: “Kì kjoa chijngui 'nè.” Tanga tikoáá tjit'aà nanda tsò: “Kì xita nik'eèn.” Jñò, tsà mì kjoa chijngui 'nè, tanga tsà xita nik'eèn, jye kisakò jé-nò it'aà ts'e kjotixoma. ¹²Jñò, k'oaá s'in tinókjoa ko k'oaá s'in t'een koni xita xi Nainá kijnadaajiin-la tsà k'oas'in tbitason-la koni tsò kjotixoma xi síkítsajndeí xita. ¹³Jñà xita xi tsjin-la kjohimatakòn it'aà ts'e xita xi k'ejí, tikoáá mikii s'e-la kjohimatakòn k'e nga sinè-la kjo'in. Tanga jñà xi tjín-la kjohimatakòn, mì kjo'in sinè-la k'e nga sindaajiin-la.

Kjondaà xi 'né k'e nga mokjeíin-ná

¹⁴Ndí 'ndsè, nimé chjí-la tsà jngod xita xi tsò: “An, mokjeíin-na it'aà ts'e Nainá”, tsà mikii t'ya-la kjondaà-la. Xi-

ta jè, xi ta jè kjoa mokjeiín-la, mikii koma kitjokàjiiin kjo'in. ¹⁵ Tsà jngod 'ndsé ko tsà jngod tichjaá xi tsjin-la nikje xi ókjá ko tsà tsjin-la tsojmi xi kine; ¹⁶ jñò, tsà k'óin-laà: "T'in-là ndaà-ne, ndaà chikjeí nikje-lè, ndaà chinii tsojmi xi mejèn-lè." Ko tsà mikii sichját'aà-là mé xi mochjeén-la, nimé chjí-la. ¹⁷ K'oaá tís'in ma kjoa xi mokjeiín-ná, tsà mikii t'ya-la kjondaà-ná, nimé chjí-la kjoa xi mokjeiín-ná.

¹⁸ Tjín i'nga xita xi kjònangui, tsò: "¿A mokjeiín-lè it'aà ts'e Cristo?" 'An, xan-la: "T'yaá-la kjondaà-na. ¿A komaá kokó-ná nga mokjeiín-lè it'aà ts'e Cristo tsà nimé kjondaà t'ni? Tanga 'an tís'iin-ná kjondaà, k'oaá ma-ne kokodè-lè nga kixí kjoa nga mokjeiín-na." ¹⁹ Nga-ji ndaá tjín nga mokjeiín-lè nga jngod ma Nainá. Tanga tikoáá jñà inima ch'o-la neí mokjeiín-la nga tjín Nainá, skanda otsé-né nga tsakjón-la. ²⁰ Jñò, xita xi tsjin-nò kjohítsjeèn, ¿a mì fiya-nò nga nimé chjí-la kjoa xi mokjeiín-nò tsà mikii t'ya-la kjondaà-nò? ²¹ Na'èn jchán kjin-ná Abraham, ¿mé-ne xita kixi kitsò-la Nainá? Koií kjoa-la nga ndaà kisikitasòn koni s'in kitsò-la k'e nga kitsjaà kjotjò Isaac xi ki'ndí-la ma nga tjín-ne nga siik'en. ²² ¿A mì 'ya-jèn nga jè Abraham koni s'in nga kòkjeiín-la, k'oaá tís'in kisikitasòn? Koni s'in kisikitasòn, yaá kjòjngod kjoa mokjeiín-la nga nimé kisichját'aà-la. ²³ K'oaá s'in tsitasòn koni s'in tichja Xojon-la Nainá nga tsò: "Abraham kòkjeiín-la it'aà ts'e Nainá; k'oaá s'in komà-ne nga Nainá kiskoétjò nga xita kixi kitsò-la." Amigo-la Nainá ki'mi Abraham.

²⁴ Yaá 'yaá, nga Nainá kjoétjò xita kjoa ts'e kjondaà xi síkitasòn, mìtsà tà koi kjoa-la nga mokjeiín-la. ²⁵ K'oaá tís'in tjín ts'e chjoón chijngui xi 'mì Rahab; Nainá kiskoétjò nga xita kixi kitsò-la koií kjoa-la kjondaà xi kis'iin nga kitsjaà'nde-la jñà xita xi ijchò

katsejèn-'ma, ikjoàn kisichját'aà-la nga xin ndiyá kisikasén-ne xita koi. ²⁶ K'oa tís'in tjín jè yijo-ná, nimé chjí-la, tjina k'en-né tsà tsjin inima-ná. K'oaá tís'in ma kjoa xi mokjeiín-ná, tsà mikii t'ya-la kjondaà-ná, nimé chjí-la.

Kjoa ts'e nijen-ná nga nokjoá

3 Jñò ndí 'ndsè, it'aà tsajòn, kì kjin ma-ne xi maestro ma. Jyeé 'ya nga ngajen xi okòoya-jen, tsà mé kjoa xi ch'o 'nè-jen, isaá tse kjo'in sinè-najen. ² Ngats'i-ná, kjin skaya kjoach'o xi 'né, tanga jngod xita xi mì ch'o tsò 'én xi chja, jè-né xi ngui xita kixi, xi komà-la kotix-oma yije-la yijo-la. ³ K'oaá ngaya-la koni kohòyo xi si'a freno tso'ba mé-ne nga siikitasòn-ne koni s'in mejèn-ná nga kjoí, k'oaá s'in ma'nchré yije yijo-la. ⁴ K'oaá tís'in tjín koni s'in síxá jñà chitso, nas'in tákó i'í kjoàn, ko nas'in takó 'nó 'ba tjo xi fahitjen, jè xita xi síxáko nas'in jtabá kji yá xi 'mì timón xi síxáko, maá fahitjen nga fiko nita kós'in mejèn-la nga kjiko. ⁵ K'oaá tís'in ma xi kjoa ts'e nijen-ná. Tà yijo jtabá kji, tanga 'nó 'nga chja nita mé kjoa-ne. K'oaá ngaya-la koni jngod ni'in xi itsé kji, komaá kokán-gui ijñá nas'in takó tse ma. ⁶ Nijen-ná k'oaá ngaya-la koni jngod ni'in, yaá tjí'a yije ngats'i 'én ch'o xi tjín isò'nde xi ma-la síkíts'ón yije yijo-ná. Jè ni'in xi tjín ya i'nde ts'e kjo'in ñánda 'mì inferno, jè bit'a'í-la nijen-ná nga chja 'én xi ch'o tsò xi koma-la kokà-ná koni tjín nachrjein kitsajnakoaán. ⁷ Ngats'i cho xi tjín i isò'nde ma ma'nchré, koni jñà cho xi tjín ijiiin ijñá, ko xi tjíma-jiin isén, ko jñà cho xi nangui bífejno yijo-la ko jñà xi tjín ijiiin ndáchikon, jñà xita ma-la sí'nchré. ⁸ Tanga nijngod xita xi ma-la sí'nchré nijen-la. Nga jè nijen-ná jngod kjoa ch'o tjín-la xi mikii tsjá'nde nga ma'nchré. Yaá tjí'a koni xán kjan-la ye xi ma-la sík'en-ná. ⁹ Tjijè-ne nijen-ná jeya síkíjna Nainá xi Na'èn-ná,

kò tǐjè-ne nokjoà'on-koáá xǐtǎ xi kos'ín kisindaà koni kji Nainá. ¹⁰Tǐjè-ne nd-sobaá bitjo-ne 'én xi jeya síkǐjna Nainá kò tǐjè bitjo-ne xi nokjoà'on-koáá xǐtǎ. Ndí 'ndsè, mìkǐlì ndaà tǐjn kjoa koi. ¹¹Jngòd ngajo ñánda tǐbitjo nandá, mìkǐlì koma kǐtjo nandá jnchra koá kǐtjo nandá ndaà. ¹²Jñà yá toð iko, ¿a komaá koja-lǎ toð xi 'mì aceituna? Jè yá uva, ¿a komaá koja-lǎ toð iko? Jñò ndí 'ndsè k'oaá tǐs'ín tǐjn kjoa ts'e nandá, jngòd ngajo mìkǐlì koma kǐtjo nandá jnchra kò kǐtjo nandá ndaà.

Kós'ín tǐjn kjoachjine xi nchrobá-ne ján ngajmǐlì

¹³Jñà xǐtǎ xinguioo, tsà tǐjn i'nga xi tǐjn-la kjoa chjine kò xi ndaà fiya-la, kàtakó kjoachjine-la nga indaà ikon tǐsǐjchá yijo-lǎ. ¹⁴Jñò, tsà bìl'nde-laà yijo-nò nga kjoaxitakòn sijiin inima-nò nga mejèn-nò nga jñò kǐtsajna ítjòn-la xinguioo, kǐ k'oaá s'ín nokjoà nga ndaà tǐtsa'nè; kǐ 'én ndiso nokjoà nga kondra onguí-la kjoa kixǐ-lǎ Nainá. ¹⁵Kjoa chjine jè, mìtsà ít'aà ts'e Nainá nchrobá-ne. Kjoa chjine ts'e isò'nde-né. Kjohítsjeèn ts'e xǐtǎ-né, kò tǐ ts'eé-ne xǐtǎ neí. ¹⁶K'e nga maxitakòn-chaá xinguiaá kò nga mejèn-ná nga jñà kǐtsajna ítjòn-laà, yaá sakó-ná kjoasì, ngats'ìlì kjoa ch'o xi tǐjn isò'nde. ¹⁷Tanga jñà xǐtǎ xi tǐjn-la kjoa chjine xi ít'aà ts'e Nainá nchrobá-ne, tsjeè síjchá yijo-la, kjoa'nchán ótsji, tǐjn-la kjondaà, xǐtǎ 'nchré-né, tǐjn-la kjohimatakòn, ndaà tǐjn xá xi s'ín, mì jò fi-ne, kò 'én kixǐf chja. ¹⁸Jè xǐtǎ xi mejèn-la nga s'e kjoa'nchán, 'nchán bìjnakò xǐtǎ xi i'nga mé-ne nga ma iskan sakó-la kjondaà xi kixǐ tǐjn.

Jè xi matsjakeè kjoa ts'e isò'nde, kondra ts'eé Nainá

4 ¿Ñánda nchrobá-ne kjojchán nga bixkàn-koo xinguioo? Yaá nchrobá-ne kjoach'o xi kǐt'aà nachrjein

sǐjé inima-nò nga bixkàn-koo kjohítsjeèn ch'o-nò. ²Mejèn-nò tsojmǐ xi tsǐjn-nò tanga mìkǐlì sakó-nò, k'oaá ma-ne nga nǐk'eèn xǐtǎ koa maxitakòn-chaà xǐtǎ, tanga mìkǐlì sakó-nò tsojmǐ xi mejèn-nò. K'oaá ma-ne nga sakó-nò kjojchán nga bixkàn-koo xinguioo. Mìkǐlì sakó-nò tsojmǐ xi mejèn-nò koií kjoa-lǎ nga mìkǐlì nǐjé-la Nainá. ³K'e nga nǐjé-laà Nainá, mìkǐlì tsǐjǎ-nò nga mìkǐlì ndaà nǐjé-laà. Nga jè xi mejèn-nò nga ya síchjeèn ít'aà ts'e kjotsja xi ch'o sǐjé yijo-nò. ⁴Jñò xi mìtsà xǐtǎ kixǐ 'mì-nò, ¿a mìtsà 'ya nga jè xi matsjakeè kjoa ts'e isò'nde, kondra ts'eé Nainá? Nǐtǎ yá-ne xi mejèn-la kotsjakeè kjoa ts'e isò'nde, kondra-la Nainá ma. ⁵Koií k'oa tsò-ne Xojon-la Nainá nga tsò: “Jè Inima Tsjeè xi Nainá kǐtsjaà-ná, skanda machǐnǐ-né nga 'ñó matsjakeè-ná.” ⁶Tanga Nainá, nga kò kjondaà-la ndaà síchjǎt'aà-ná. K'oaá tsò Xojon-la nga tsò: “Nainá kondraá tǐjna-la jñà xǐtǎ xi 'nga ikon, tanga koó kjondaà-la ndaà síko jñà xi xǐtǎ ima kjoa.” ⁷Tjǐl'nde nga Nainá kàtatǐxoma-nò, kò 'ñó tájaajǐin tǐtsajna-laà xǐtǎ neí mé-ne nga kosǐt'aaxìn-nò. ⁸Tǐchrañat'aà-laà Nainá mé-ne jè Nainá síchrañat'aà-nò. Jñò xi jé binchaátsjiod, kǐ tǐ jé binchaátsji-nò, tǐtsjeè ndsaa. Tǐtsjeèya kjohítsjeèn-la inima-nò, jñò xi jò kjohítsjeèn tǐjn-nò nga okji matsjacha Nainá kò okji matsjacha isò'nde. ⁹Tǐkájnoð jé-nò, ba tǐtsajna kò chihindáyaà. Jè kjoa bijnò-nò, kjoa ts'e ndáxkoon kàtama. Kò jè kjotsja-nò, kjoaba kàtama. ¹⁰Nangui tǐtsajna-la Nainá mé-ne jè Nainá 'nga síkǐtsajna-nò.

¹¹Ndí 'ndsè, kǐ nokjoàjno-là xinguioo. Jè xi chjajno-la 'ndsè nga tsò: “Mìkǐlì ndaà tǐs'ín”, jè kjotǐxoma tǐchjajno-la nga tsò nga mìkǐlì ndaà tǐjn kjotǐxoma. Kò tsà k'oaá s'ín si nga mìkǐlì ndaà tǐjn kjotǐxoma, mìkǐlì tǐnǐkitasoìn koni tsò kjotǐxoma. K'oaá ngaya-la koni tsà xǐtaxá ti-

jni nga ji tìbìndaàjìin. ¹²Tà jngòd ma-ne xi tsjá kjotíxoma, tíjé-ne xi xítaxá tǐjna nga bínndaàjìin-là xíta. Kò tíjé-ne xi ma-là kochrjekàjìin-ná kjo'in, tìkoá tíjé-ne xi ma-là tsjá-ná kjo'in. ¿Yá-ne ngaji nga jé binè-laà xinguij?

Xíta xi chja 'én 'nga ikon

¹³Jñò, ndaà tǐná'yaà koni xán-nò. Jñò bixón-nò: “Nachrjein i'ndeí, o nchijòn-lè, xìn naxandá kjaán, jngòd nó kǐtsaj-naá nga síxá mé-ne tse tòn síkijneé.” ¹⁴Tanga jñò, mìkìl tǐjìin-nò mé xi kòmat'ioòn nchijòn-lè nga tǐtsajnakon. Jñò, k'oaá s'ín ngaya-là koni ifi. Jngòd tǐjò fahaya, ìkjoàn nitoón fya-ne. ¹⁵Jñò, kí s'ín tǐnòkjoa: “Tsà Nainá mejèn-là nga síkǐtsajnakon-ná, komaá s'éen xá koi, o s'éen xá xi k'jeí.” ¹⁶Tanga jñò, 'nó 'nga 'én nokjoà nas'ín mìkìl tǐjìin-nò mé xi koma nga tǐfì-lsa nachrjein. Ngats'ì 'én 'nga xi nokjoà, jé-né. ¹⁷Jè xi tǐjìin-là kjoa xi ndaà tǐjín kò mìkìl síkitasòn, jé tǐhótsji-là yijo-là.

Kjo'in xi síkijeín xíta nchíná

5 Jñò xi xíta nchíná 'mì-nò, tǐná'yaà 'én xi xán-nò. Chihindáyaà ba ba it'aà ts'e kjo'in xi síkjoón. ²Kjoa nchíná-nò, nímé chjí-là, tǐbi'ndo-né. Nikje xi kichíkjá, jye nchisíkjé cho kixo. ³Tòn oro-nò kò tòn plata-nò jyeé tǐmachí. Jè nachrjein k'e nga síndaàjìin, jñà chí-là kochjeén xi kondra tsajòn. Koo ní'ín kòkà yije yijo-nò. Nga jñò, tǐtsabíncháxkó tòn nas'ín jye tǐfehèt'aà nachrjein. ⁴Jñà xíta chí'nda xi kǐsìxá nangui-nò, nchikjindáya nga ótsjiya chjí-là nga jñò kichonachàn-là. Nainá xi ts'e yije nga'no xi tǐjín, jyeé kí'nchré-là koni s'ín nchikjindáya. ⁵Jñò, nga ì tǐtsajnaà it'aà nangui, ndaà tǐtsajnaà nga nímé chija-nò, 'bi-la kjotsja yijo-nò. Tǐtsanísìin-là injma-nò nga 'bi-là kjotsja xi síjé k'oaá ngaya-là koni cho xi mìkìl tǐjìin-là tsà jye ijchò nachrjein-là nga

kijá. ⁶Jñò, tsohònè-là jé koá kinik'eèn jñà xi xíta kixi xi mì jé tǐjín-là. Jñà xíta koi, mì kì komà tsasìko yijo-là.

Mé kjoa xi s'éen nga tǐtsachiñá-lá nga kjoíí ìjngòd k'a Cristo

⁷Jñò ndí 'ndsè, chíñakjoaa kóni skanda k'e nga kjoíí ìjngòd k'a Na'èn-ná. K'oaas'ín chíña koni s'ín xíta xi síxáko nangui nga koñakjoa-là jè jtsí xi 'ba ítjòn kò xi ískan 'ba nga síxáko jñà tsojmì tǐjè mé-ne nga koma koiìxkó-ne tsojmì tǐjè-là xi majchá nga 'nó chjí-là. ⁸Jñò, k'oaá tǐs'ín chíñakjoaa, 'nó t'è-là takòn nga jyeé nchrobá machraña nga kjoíí ìjngòd k'a Na'èn-ná. ⁹Ndí 'ndsè, kì xkì xi ján tsajét'aà-là xinguiòo, mé-ne nga mì kjo'in sínè-nò. Nga jé Na'èn-ná jyeé tǐjnandaà nga kjoíí mé-ne koiìndaàjìin-là xíta.

¹⁰Ndí 'ndsè, jñò, k'oaá s'ín t'een koni s'ín kǐs'ìin jñà xíta xi kíichja ngajo-là Nainá nga kichikjoako-là nga kǐsíkjeín kjo'in koií kjoa-là nga 'én-là Nainá kíichjaya. ¹¹K'oaá s'ín 'ya-là nga jñà xíta xi chíkjoako-là kjo'in, s'eé-là kjondaà. Jyeé tǐjìin-nò nga jè Job k'oaá tǐs'ín kichikjoako-là kjo'in. Kò jyeé 'yaà mé xi kǐtsjaà-là Na'èn-ná k'e nga jyehèt'aà-ne kjoa. Na'èn-ná 'nó ndaà xíta, tǐjín-là kjohimatakòn.

¹²Jñò ndí 'ndsè, k'e nga 'biòd 'én-nò, kì yá xi níkǐtsajna ítjòn. Kì jè ngajmì kò nangui, o xi k'jeí tsojmì níkjeén. Tà k'oaá s'ín tixón: “Jon”, o xi “Majín”, mé-ne nga mì kjo'in sínè-nò tsà mìkìl kǐtasòn.

Kjoa bitsi'ba

¹³Tsà tǐjín i'nga xíta xinguiòo xi ba tǐjín-là, kàtǐtsi'ba-là Nainá. Tsà tǐjín i'nga xi tsja tǐjín-là, kàtaseè-là Nainá nga jeya kàtasíkijna. ¹⁴Tsà tǐjín i'nga xíta xinguiòo xi xk'én, kàtakinikjaá xíta jchínga xi tǐjín-là xá ya ìjìin naxandá-là Cristo mé-ne nga kàtǐtsi'batjì-ne kò it'aà

ts'e nga'ño-là Nà'èn-ná kàtasíkájno-là asìtì. ¹⁵K'e nga bìtsi'batjiò xìtá, tsà ndaà mokjeiín-nò, jè xìtá xi xk'én kondaà-ne. Jè Nà'èn-ná sùndaà-ne nga koma kosítjen-ne. Tsà jé tjin-là jchat'aà-là jé-là. ¹⁶Chjahatakòn-là xìtá xinguiòò jé-nò. Tìkoà titsi'batjiò xinguiòò mé-ne nga kondaà-nò. K'e nga jngoò xìtá kixì bìtsi'ba, tjin-là nga'ño nga kítasòn. ¹⁷Jè xìtá xi kiichja ngajo-là Nainá xi ki'mi Elías, k'oáá tís'in xìtá koni jñá. 'Nó kisijét'aà-là Nainá nga mì tì jtsí k'oà-ne;

ko ján nó osen mì tì kiì ts'a-ne jtsí. ¹⁸Ijngoò k'a tsibítsi'ba-là Nainá nga kàt'a jtsí. Ts'aá ijngoò k'a-ne jtsí ko jè nangui kòjchá tsojmì tjè.

¹⁹Ndí 'ndsè, tsà tjin i'nga xinguiòò xi chinchat'aàxin-là xi kjoà kixì, koà tsà jngoò xìtá kichja-là nga kàtjanchrobát'aà ijngoò k'a-là Nainá, ²⁰jè xìtá xi kichja-là nga keènojmi-là nga ch'o tjin ndiyá xi tsó'baya, k'oas'in kàtasijün-nò nga jngoò xìtá tíhochrjekàjün kjo'in xi ts'e kjoabiyaà. 'Nó kjin jé jchat'aà-là.

Xojon carta xi kiskii íjtòn San Pedro

Kó tsò Pedro nga síhixat'aà xíta

1 'An xi 'mì-na Pedro, nga 'an tsibíxáya-na Jesucristo, síhixat'aà-nò ngats'iodò xi xó jaàjìln-nò Nainá nga mì tí nangui-nò titsajna-nò nga xkì xi ján naxandá kitsjohoya ya nangui Ponto, Galacia, Capadocia, Asia kò Bitinia; ²jñò xi xó kitjaàjìln-nò, koni s'ín jye tjíndaà-la xi kjohítsjeèn-la Nainá xi Na'èn-ná ma, nga jè Iníma Tsjeè-la k'oaá s'ín kisikò-nò nga ngui xíta-la Nainá ma, mé-ne nga sikitasòn-la Jesucristo kò mé-ne ma xíteèn-jno-nò jní-la nga matsjeèya iníma-nò kjoa ts'e jé-nò. Tsee kjondaà kò kjoa'nchán kátas'e-la iníma-nò.

Kjotjò xi chíñakjoa-lá xi tíjnatjò-la Nainá ján ngajmii

³Jeya kàtìjna Nainá xi Na'èn-la Jesucristo xi otíxoma-ná. 'Nó tse kjoahimatakòn tjín-la: koni s'ín jaáya-la Jesucristo kjoa ts'e kjoabiyaá, k'oaá kisikò-ná Nainá nga kits'in xítse ijngòò k'aá mé-ne nga kjit'aà nachrjein chíñakjoaá ⁴nga tsjá-ná kjotjò xi jè tíjnatjò-la ján ngajmii, kjotjò xi mikii bits'on nita kjé-ne, mikii bi'ndo kò mikii bixòña. Kjotjò jè, jñá tjoé-ná. ⁵Ta ngatji-la nga mokjeíin-ná ít'aà ts'e Nainá, jè nga'ño-la síkinda-ná skanda k'e nga kitjokájñaá kjo'in koni s'ín tjíndaà-la Nainá k'e nga jye kjoehet'aà nachrjein.

⁶Koif kjoa-la, jñò, 'ño tsja tjín-nò, nas'ín tjín i'nga nachrjein nga makájno-nò nga kjin skaya kjo'in nikjioón. ⁷K'oaá ma-ne nga kjo'in nikjioón nga ma chí'taà-nò tsà ndaa mokjeíin-nò. K'oaá ngaya-la koni jè oro, mochjeén-né nga kò ni'ín kotsjeèya-ne. Kò jè kjoa nga mokjeíin-nò isaá 'ño chjí-la mì k'oaá-ne koni jè oro xi

bits'ón-ya. Jñò, k'e nga jye chí'taà-nò koni s'ín mokjeíin-nò, jeyaá kitsajnaá, 'ngaá kitsajnaá kò jchaxkón-nò k'e nga kjoif ijngòò k'a Jesucristo.

⁸Jñò, matsjacha-nò Jesucristo, nas'ín mikii kiyaxkoòn. Mokjeíin-nò ít'aà ts'e, nas'ín mikii titsajyaá. 'Nó tsja ma-nò skanda tsjin 'én xi ma s'enojmí nga 'ño tjín-nò kjotsja. ⁹Koif kjoa-la nga matsja-nò nga jye titsabitjokájñòò kjo'in ta ngatji-la nga mokjeíin-nò ít'aà ts'e Cristo.

¹⁰Jè kjoa nga bitjokájñòò kjo'in, jñà xíta xi kiichja ngajo-la Nainá kjòtsee, kiskoòta'yàko-né tikoaá kiskònanguiya-né, ikjoàn kiichjaya jè kjondaà xi tsjá-nò Nainá. ¹¹Jñà xíta koi, jè Iníma-la Cristo kisikichiya íjtòn-la mé kjo'in xi síikjeíin Cristo kò kjoa jeya xi s'e-la k'e nga koma iskan. Kiskònanguiya-né mé nachrjein-ne nga k'oas'ín komat'in koa kós'ín koma. ¹²Tanga jè Nainá kisikichiya-la nga mìtsà kjondaà ts'e nga kós'ín kis'enojmí-la 'én koi; kjondaà tsajòn-nò. Kò jñà 'én koi, tíjñà-ne 'én ndaa-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi tís'enojmí-nò nachrjein i'ndeí. Nga tíjé-ne Iníma Tsjeè-la Nainá xi ngajmii nchrobá-ne tsjá-la nga'ño jñà xíta xi bénojmí-nò. Skanda jñà àkjale, mejèn-la skoe kjoa koi.

Mochjeén-né nga tsjeè síjchá yijo-ná

¹³Koif kjoa-la jñò, titsajnandaà, ndaa tikítsjeèn, ngui ndaa chíñakjoa-la kjondaà xi tjoé-nò k'e nga kjoif ijngòò k'a Jesucristo. ¹⁴K'oas'ín ndaa tíjchá yijo-nò koni íxti xi ndaa 'nchréñijon. Kì k'oa tís'ín 'nè-nò koni s'ín ki'nè nga sa íjtòn nga ch'o tjín kjoa xi kisijé yijo-nò k'e nga tikj'eè ndaa yaxkoòn Nainá. ¹⁵Ta saá tsjeè tíjchá yijo-nò ngats'iì kjoa xi 'nè, nga jè Nainá xi xó kiichja-nò, xíta tsjeè-né. ¹⁶Nga jè Xojon-la Nainá, k'oaá

s'ín tichja nga tsò: “Jñò, xita tsjeè kà-tama, nga 'an, xita tsjeè-ná.”

¹⁷ Jñò, tsà Na'èn 'mì-là Nainá xi ta ngásòn tífiko ngats'iì xita k'e nga bindaàjiin-là nita mé kjoa xi s'ín, mochjeén-né nga kjit'aa nachrjein ndaà jchaxkón nga i titsajnaà isò'nde nga mitsà i nangui-nò. ¹⁸ Jñò, jyeé ndaà tjiin-nò nga mitsà tsojmi xi ma-la bits'on kjòchjiti-nò nga ma titsajnaandei-nò ngats'iì kjoa ch'o xi nimé chji-la koni s'ín tsakó-nò xita jchinga-nò. Mitsà ton oro ko ton plata kjòchjiti-nò. ¹⁹ Jè jní-la Cristo xi 'nó tse chji-la kjòchjiti-nò. Cristo kitsjaà kjotjò yijo-la nga k'en-t'aa krò koni jngod orrè xi tsjeè kji, xi nimé ch'in tjit'aa yijo-la. ²⁰ Tik'e-ne nga tikj'eè sindaa isò'nde, Cristo, k'oaá s'ín kisinè-la kjoa xi siikitasòn. Tanga jè nachrjein xi titsajnaà i'nde ki'ya-la nga j'iì Cristo nga kisikitasòn kjoa xi kisinè-la xi kjondaà tsajòn. ²¹ Xi it'aa ts'e Cristo, jñò mokjeiin-nò it'aa ts'e Nainá; nga jè kisikjaaya-la it'aa ts'e kjoabiyaà, tikoa kitsjaà-la kjoa jeya; k'oaá ma-ne nga mokjeiin-nò ko chiña nga siikitasòn Nainá koni s'ín kitsjaà-nò tso'ba.

²² Jè inima-nò, jyeé kjòtsjeè, koií kjoa-la nga nikitason koni tsò 'én kixi-la Nainá mé-ne nga kixi sitjòchaà xinguioo. K'oaá ma-ne nga mochjeén-né nga 'nó ndaà titsjacha xinguioo nga tsjeè tjin inima-nò. ²³ Jñò, ijngod k'a kits'iin xitse ijngod k'a-nò. Tanga mitsà tje-la xita xi biyaà kits'iin-nò, jè tje-la Nainá xi mikii biyaà kits'iin-nò. Nga jè 'én-la Nainá xi tijnakon ko xi mikii fehet'aa nita kjé-ne kits'iin ijngod k'a-nò. ²⁴ Nga k'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò:

Ngats'iì xita, k'oaá s'ín ngaya-la koni xka ijñá;

kjoajeya-la xita, k'oaá s'ín ngaya-la koni naxó-la xka ijñá;

jñà xka ijñá, xi-né; ikjoàn bixòjen naxó-la.

²⁵ Tanga jè 'én-la Nainá tijná-né nita kjé-ne.

'Én jè, jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo xi jye kis'enojmi-nò.

Naxandá xitse-la Nainá

2 Chjaàxin-là yijo-nò xi kjoa ts'en, kjoa chonachan, kjoa ts'e xita xi jò isen tjin-la, kjoaxitakòn, ngats'iì 'én ndiso. ² Kos'ín t'een koni s'ín ndí ixti xi sa kits'iin nga 'nó s'jé tsjin nga mejèn-la koki. K'oaá tis'in 'nó tinchátsjiod jè 'én-la Nainá xi nguì 'én tsjeè mé-ne nga jè kojchá-nò ko kochrjekajiin-nò kjo'in Nainá, ³ nga jyeé ki'yaà jñò nga jè Na'èn-ná, 'nó ndaà xita.

Jè ndajo xi tijnakon

⁴ Jè Jesucristo, jè ngaya-la jngod ndajo xi tijnakon, jè xi ochrjekangui jñà xita, tanga Nainá xó k'oaá s'ín jaàjiin-ne nga 'nó tse chji-la. Jñò, k'e nga binchat'aa chraña-là Cristo, ⁵ tikoaá k'oaá s'ín ngaya-nò koni ndajo xi titsajnakon. Nainá tísikjeén-nò koni ndajo nga tóbindaà ni'ya tsjeè-la mé-ne jñò, no'miù tsjeè koma nga ya sixá nga it'aa ts'e Jesucristo k'oi-là kjotjò Nainá xi jè ndaà sasén-la koni s'ín okóya Inima Tsjeè-la. ⁶ K'oaá s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò: Chitsejèn-là, 'an síkijna jngoaa ndajo nga 'nó-la chrjangui-la ni'ya ján naxandá Siòn,

xi xó 'an jaàjiin-na,

xi 'nó ndaà kji ko 'nó tse chji-la.

Jè xi kokjeiin-la it'aa ts'e, mikii kosobà-la.

⁷ Jñò, xi mokjeiin-nò it'aa ts'e ndajo jè, bixón-nò: 'nó tse chji-la. Tanga jñà xita xi mikii mokjeiin-la, bitasòn-né koni s'ín tichja Xojon-la Nainá nga tsò:

Jè ndajo xi tsachrjekangui chjinechrjó, jè xi ndajo skó-la koma ts'e chrjangui-la ni'ya.

⁸ Ijngod k'a tjit'aa Xojon-la Nainá nándá tsò:

Ndajo jè, kjin xita satingui ko kjin xita kixangui.

Jna xita koi, k'oaá s'in mat'in nga mikii síkitasòn koni tsò 'én-la Nainá; koií kos'in mat'in-ne nga k'oaá s'in ok'in-la.

Jè naxandá-la Nainá

⁹Tanga jñò, xita naxandá xi xó kitjaajin-nò. Jñò, nò'miì xi nixá-la Cristo, jè xi xitaxá ítjòn tíjna. Jñò, xi naxandá tsjeè-la Nainá 'mi-nò, jngòò naxandá xi ya nokjoà-nò it'aà ts'e Nainá mé-ne nga koma kinókjoaya-nò kjondaà-la Nainá xi tsachrekajjin-nò kjoa ts'e jé nanda jñò choòn koa yaá kisikísajna-nò nanda iseèn choòn.

¹⁰Jñò, nga sa kjòtsee skanda mitsà xita naxandá 'mì-nò; tanga i'ndei naxandá-la Nainá 'mì-nò. Nga sa kjòtsee Nainá mikii mahimakeè-nò; tanga i'ndei, jyeé mahimakeè-nò.

¹¹Jñò ndí 'ndsè xi 'nó matsjacha-nò, bitsi'ba-nò koni xita xi mì tí nangui-nò titsajna-nò xi ta titsabitjaajtòò i isò'nde, ki kii bi'nde-la yijo-nò kjoa ts'e jé xi síjé yijo-nò xi kjaán-ko inima-nò. ¹²Ndaà tangukoo yijo-nò ya ijin-la xita xi mikii mokjein-la it'aà ts'e Cristo. Jna xita koi, nas'in chjajno-nò i'ndei, tanga k'e nga kjoif ijngòò k'a Cristo tsjá-la kjondaà Nainá koií kjoa-la nga skoexkon-nò nga ndaà titsañè.

Jchaxkoán xitaxá

¹³Nga jeya kijn-ne Na'è-ná, tikitasòn-là ngats'iì xita isò'nde xi kjotixoma tjíya tsja, jna xi 'nó 'nga xá tjín-la, xi xita sko-la títsajna; ¹⁴tikoa tikitasòn-là jna xi gobernador títsajna nga jè xitaxá ítjòn síkasén nga tsjá-la kjo'in xita xi kjoa ótsji; koa jna xi ndaà s'in, ndaà síkítajna. ¹⁵Nainá k'oaá s'in mejèn-la nga jñò, ndaà s'een, mé-ne jna xita xi mikii machiya-la jyò kítajna-ne, nimé 'én kichja xi kondra tsajòn.

¹⁶Jñò, k'oaá s'in tijchá yijo-nò nga titsajnadei-nò, tanga k'oaá s'in níkit-sjeèn nga tjínde-nò nga ch'o s'een. K'oaá s'in tijchá yijo-nò nga chi'nda-la Nainá maà. ¹⁷Jchaxkón yije xita. Tít-sjacha xi 'ndsè chibà. Tiskón-chaà Nainá. Jchaxkón jè xi xitaxá ítjòn tíjna.

Kjoa xi tjínè-la nga síkitasòn xi chi'nda 'mì

¹⁸Jñò xi xita chi'nda 'mì-nò, jchaxkón koa tikitasòn-là nei-nò. Mitsà ta jna nei-nò xi ndaà síko-nò ko xi beètjò-nò, tikoaá tikitasòn-là jna xi ch'o síko-nò.

¹⁹Ndaà bitsajna nga nguixkon Nainá jna xita xi kjo'in síkjein nas'in mì jé tjín-la ta jé ngatji-la nga machiya-la kó tsò Nainá.

²⁰Jñò, tsà kjo'in tsjá-nò xita nga jé binchaàtsjioò, ¿mé xi ndaà kítajna-nò? Tanga tsà kjo'in titsanikjioón nga ndaà 'nè, ndaà síkítajna-nò Nainá. ²¹Nga koií xá kiichja-nò Nainá nga jè Cristo kisikjein kjo'in xi kjoa tsajòn. Tsibíjna jngòò-nò chiba nga k'oas'in síkitasòn koni s'in kisikitasòn jè. ²²Cristo, nijngòò jé tsohótsji, ko nijngòò 'én ndiso kiichja. ²³K'e nga kiichjajno-la xita, mikii tsà kiichjajno ngajo-la. K'e nga kisikjein kjo'in, mikii tsà koa tis'in kis'in ngajo-ne. Ta Nainá tsibíya tsja, nga jè xi bíndaajin kjoakixi. ²⁴Jè sobà Cristo tsakajen jé-ná k'e nga kisitjòt'aà yijo-la ya krò, mé-ne jna kítajnakon-ná nga níkitasoán xi kjoa kixi nga jyeé titsajnat'aaxin-lá kjoa ts'e jé koni tsà jye k'eén. Jè Cristo, koni s'in kisikjein kjo'in nga kitsi'on, jñò kjondaà-nò. ²⁵Jñò, nga sa kjòtsee, k'oaá s'in tsitjaà koni orrè xi kisìjchàaxkon ndiyá-la, tanga i'ndei, jyeé inchrobàt'aà-là Cristo koni jngòò paxtò xi síkinda inima-nò.

Kós'in síjchá yijo-la jè x'in ko chjoón

3 K'oaá tis'in tjín it'aà tsajòn xi íchjín 'mì-nò, nangui titsajna-là x'in-nò, mé-ne jna xita x'in-nò tsà tjín

i'nga xi mikii mokjeín-la 'én-la Nainá, kokjeín-la, nas'in mikii kinókjoakoo kjoa ts'e Nainá. K'e nga skoexkon-nò nga ndaà tisanijchá yijo-nò tikoáá siikjatjiaá-la yijo-la. ² Skótsejèn-nò nga tsjeè tisanijchá yijo-nò nga ndaà yaxkón Nainá. ³ Kò kì tà isò'nga-la yijo-nò 'nò ndaà bíndaà, nga 'nò ndaà bí'nò tsja skòd, nga ndátòn chjí nikjeén xi ngui oro, nga jñà nikje x'ió-nò 'nò xkòn kjoàn. ⁴ Majín, jè xi nchrobájiin iníma-nò xi ndaà síkatsejèn-nò, jè-né xi mikii bits'on, jè iníma xi indaàkjoa kò xi 'nchán tjna. Jè xi 'nò tse chjí-la nga nguixkòn Nainá. ⁵ Nga sa kjòtseé, jñà íchjín xi ndaà kijtseèxkón Nainá nga kiskoòñà-la, k'oaá s'in ndaà tsatsejèn nga nangui tsibítsajna-la x'in-la. ⁶ K'oaá s'in kis'iin Sara nga kisikitasòn-la Abraham. K'oaá ma-ne nga ndaà kijtseèxkón nga jè xi Na'èn tjna. Jñò, tsà ndaà 'nè kò tsà nímé kjoaxkón tjin-nò, tje-la Saraá ma.

⁷ Jñò xi x'in 'mì-nò, ndaà títsajnakoo jñà íchjín-nò nga ndaà kàtachíya-nò nga isaá indaàkjoa. Ndaà jchaxkón íchjín-nò nga ngàsòn tjoé-nò jè kjondaà-la Nainá, jè kjoabinachon xi jè Nainá jye tjíndaà-la nga tsjá-nò. K'oaá s'in t'een mé-ne k'e nga nokjoat'aà-la Nainá, nímé siijti-nò.

Kós'in siijchá yijo-la ngats'iì xita-la Nainá

⁸ Nga yije kjoa koi, ngats'ioò, ta jngoò kjohítsjeèn kàtas'e-nò; tjetakòn xinguioo; tjòcha t'een xinguioo nga 'ndsè chiba; chahímaa xinguioo; ima kjoa t'een. ⁹ Tsà yá xi ch'o síko-nò, kì k'oaá tís'in 'nè ngajo-nò. Tsà yá xi 'on chajno-nò, kì k'oaá tís'in nokjoajno ngajo-là. Jñò, ta saá tjet'aà-la Nainá nga kàtasíchikon-t'in; nga jyeé 'yaà nga koií xá kinokjoá-nò nga Nainá siichikon-t'in-nò. ¹⁰ Nga:

Jè xi mejèn-la nga tsja s'e-la nga tijnakon,

nga mejèn-la skoe nachrjein xi ndaà, kàtasíkinda nijen-la nga mì ch'o kichja; kò kàtasíkinda tso'ba, nga mì 'én ndiso kichja.

¹¹ Tinchat'aàxin-là kjoa xi ch'o tjin; ndaà t'een.

'Nchán títsajnakoo xinguioo nita mé kjoa xi tjin-nò.

¹² Nga jè Na'èn-ná tísík'aá xkòn nga tísíkinda xi xita kixi, tbinchá líká-la nga t'nchré-la k'e nga chjat'aà-la, tanga jñà xita xi ch'o s'in bí'maá-la isén-la nga kondra ts'e-né.

¹³ Jñò, tsà kjit'aà nachrjein nga ndaà títsa'nè, mì yá xita xi ch'o siiko-nò.

¹⁴ Tanga mé ta ndaà-nò tsà kjo'in títsanikjioón ta koi kjoa-la nga kixi 'nè. Tanga ni jngoò xita tsakjoòn-là, kì binchaxkón-là yijo-nò. ¹⁵ Jè tikjina ítjòn Cristo nga jè kàtatíxoma-nò ya ijiin iníma-nò. Títsajna ndaà nga kjit'aà nachrjein mé-ne nga koma kénajmíya-là jñà xita xi skonanguiya-nò it'aà ts'e kjoa xi títsachiñá-là it'aà ts'e Cristo.

¹⁶ K'e nga kinókjoa, indaàkjoa t'een. Chaxkón jñà xi kénajmíya-là, tsjeè kàtjna kjohítsjeèn-nò, mé-ne jñà xita xi ch'o chajno-nò nga ndaà 'nè nga mokjeín-nò it'aà ts'e Cristo, kosobà-la nga jñò chajno-nò. ¹⁷ Isaá ndaà tjin tsà kos'in mejèn-la Nainá nga kjo'in síkjoón k'e nga ndaà 'nè, mì k'oa-ne tsà k'e nga ch'o 'nè.

¹⁸ Nga skanda jè Cristo, jngoò k'aá kisikjeín kjo'in k'e nga k'en xi kjoa ts'e jé-ná. Cristo, mìtsà jé tsohótsji; xita kixi-né; kisikjeín kjo'in it'aà ts'e xita xi jé tjin-la mé-ne nga koma kjiko-ná nguixkòn Nainá. Yijo-la, jñà xita kixi'en, tanga it'aà ts'e Iníma-la jaáya l'jngoò k'a-la. ¹⁹ Kò jè Iníma-la Cristo kii i'nde nándá títsajna iníma xi títsajnaya ndayá nga kiichjayajiin-la. ²⁰ Iníma koi, ts'eé xita xi mikii kii'nchréijon-la Nainá nachrjein ts'e Noé. Nainá tseé kiskoòñà

kjoa k'e nga Noé tsibindaà chitso je. Ya iya chitso, tà jìin ma-ne xita xi itjokajìin kjo'in nga mikii k'en k'e nga ts'a jtsí xkón. ²¹ Kò jè nandá ts'e jtsí xkón, jè ngaya-la nandá xi ma-ná bautizar nachrjein l'ndeí nga bitjokajñaá kjo'in. Tanga nga maá bautizar, mìtsà yijo-ná matsjeè-ne, jè-né nga nijét'aà-lá Nainá nga tsjeè kàtas'e kjohítsjeèn-ná. Kò bitjokajñaá kjo'in, koií kjoa-la nga jaáya-la Cristo, ²² kò kii mijìn ján ngajmii nga ya tijnat'aà chrja kixi-la Nainá. Jé tìhotixoma-la àkjale kò inima xi tjin-la kjotixoma kò ngats'ii xi tjin-la nga'ño.

4 Cristo, koni s'in kisikjeiín kjo'in yijo-la, jñò, tikoáá mochjeén-né nga kitsajnandaà nga sikjioón kjo'in. Nga jè xi jye kisikjeiín kjo'in, yaá jyehet'aà jé-la, ² mé-ne jñà nachrjein xi kijná isà isò'nde, k'oaá s'in kàtijná koni s'in mejèn-la Nainá, mìtsà k'oa'sín kijná koni s'in mejèn-la yijo-la. ³ Jyeé 'ño kjin nachrjein kinikato nga ch'o ki'nè koni s'in xita xi mikii beèxkon Nainá. K'oaá s'in kinikòò yijo-nò kjoa xi ch'o tjin koni kjoa chijngui, kjoa ch'o xi síjé yijo-nò, kò kjoa ch'i, kjoa ts'e s'eí xi ch'o tjin, kò nga ta xán ki'yò kjit'aà, kò nga xkósòn kiyaxkón nga mìtsà kixi kjoa nga Nainá. ⁴ l'ndeí jñà xita koi, ta maxkón-la it'aà tsajòn nga mì tì kii ya tsjahitako-nò kjoa xi ch'o tjin; bijnòkeè-nò; ch'oò chajno-nò. ⁵ Tanga jñà xita koi, tjinè-la nga tsjá-la kindá Nainá; jè Nainá xi tijnandaà nga koiindaajìin-la xita xi títsajnakon kò xi jye k'en. ⁶ Koií kjoa-la nga k'oa tís'in kis'enojmí-la 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo jñà xita xi jye k'en, mé-ne nas'in jñà yijo-la kisikjeiín kjo'in koni s'in bindaajìin xita isò'nde, tanga jñà inima-la títsajnakon-né nita kjé-ne koni s'in tijnakon kjit'aà Nainá.

⁷ Jyeé tímachraña nga kjoehet'aà isò'nde, koií kjoa-la jñò, ndaà títsajnakoo kjohítsjeèn-nò; kjit'aà

nachrjein títisi'ba-la Nainá. ⁸ Jè xi tijná itjòn, jè-né nga 'ño tjòcha t'een xinguioo. Tsà tjin-nò kjoatjòcha, komaá sijchàat'aà-là jé-la xinguioo. ⁹ Chjoétjò xita xinguioo k'e nga bijchòkon-nò tsà mejèn-la nga sijkjáya ya ni'ya-nò. Tsja t'è-là inima-nò; kì ch'o chibàya-nò. ¹⁰ Nga jngòò l'jngòò, koni s'in tjin kjondaà xi kitsjaà-nò Nainá, k'oa'sín tísikòò xinguioo nga ndaà tichjeén, nga kjin skoya tjin-ne kjondaà xi kitjòé-nò. ¹¹ Jè xita xi k'oa'sín kits'ii-la nga 'én-la Nainá kichjaya, k'oaá s'in kàtichjaya koni tsò 'én-la Nainá. Kò jè xita xi k'oa'sín kits'ii-la nga siixá, k'oaá s'in kàtasíxá koni tjin nga'ño xi tsjá-la Nainá. Nita mé xi s'een, k'oaá s'in t'een mé-ne nga it'aà ts'e Jesucristo jeya kijná-ne Nainá. Nga ts'eé Cristo jè kjoajeya kò ngats'ii nga'ño xi tjin skanda nita kjé-ne. K'oa'sín kàtama.

Sikjiaán kjo'in nga xita-la Cristo 'mì-ná

¹² Jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, kì maxkón-nò nga 'ño 'in tjin kjoa xi nchrobánè-nò nga tìchit'aà-nò. ¹³ Ta saá kàtas'e-nò kjotsja nga tìhoko chiba-nò kjo'in ts'e Cristo, mé-ne nga tikoá s'e-nò kjotsja k'e nga jcha-la kjoajeya-la Cristo. ¹⁴ Jñò, mé ta ndaà-nò k'e nga tsà xita kotf'aà-nò xi kjoa ts'e Cristo nga jè kjoajeya-la Inima Tsjeè-la Nainá yaá tijnako-nò. ¹⁵ Tsà kjo'in títsanjioón, chítsejèn-la yijo-nò, a koií kjoa-la nga ch'o 'nè, nga xita nik'eèn, nga chijé 'nè, nga chingájiin chingá'a kjoa. Kì k'oaá tjin jé xi binchaatsjioò. ¹⁶ Tanga tsà kjo'in títsanjioón nga xita-la Cristo maá, kì masobà-nò; ta saá jeya tìkijná Nainá nga xita-la tsò-nò.

¹⁷ Jyeé ijchò nachrjein nga kots'ia nga sindaajìin-la xita naxandá-la Nainá. Tsà jñá tímats'ia itjòn kò-ná, ¿mé xi komat'in jñà xita xi mikii sikitason 'én ndaà-la Nainá?

¹⁸Jè xi xit̃a kixi, chj́a koma-la nga kit̃jokàjiin kjo'in.

¿Kos'in komat'in jñà xit̃a xi mikii beèxkón Nainá ko xi jé ótsji?

¹⁹K'oaá ma-ne, jñà xit̃a xi kjo'in sík-jeín nga kos'in mejèn-la Nainá, ki bíkjoàn-la nga ndaà s'in. Jè Nainá kàta'nót'aà takòn nga jè kàtasíkinda, nga jè tsibíndaà jñà xit̃a ko jè síkitasòn-né koni s'in tsj́a tso'ba.

Jñà xit̃a jchínga xi xá ít̃jòn t̃jín-la ya naxandá-la Nainá

5 Sijét'aà-la jñà xit̃a jchínga xi xá ít̃jòn t̃jín-la nga ya síxájiin-nò ya naxandá-la Nainá. Tikoáá 'an, xit̃a jchínga-ná nga xá ít̃jòn t̃jín-na koni jñà xit̃a koi; k̃jtseè-ná kjo'in xi kis'e-la Cristo; tikoáá s'ee-na kjoajeya xi iskan jcha-la. ²Tikindaá jñà xit̃a-la Nainá xi jñò kjòngatsja koni tsà orrè; ki kjo'nó 'nè-la yijo-nò; koó kjondaà-nò nga tikindaá koni s'in mejèn-la Nainá. Mitsà koií kjoa nga tse tòn sikijneè. Tà koó kjotsja-nò nga k'oa t'een. ³Ki yatoòn-jèn jñà xit̃a xi jñò mangatsja koni tsà nei-la ma. Jñò t̃incha ít̃jòn-la, takó-la ndiyá-la Nainá mé-ne koma skíngui-nò. ⁴Mé-ne k'e nga kjoíí ijngòò k'a jè Paxtò ít̃jòn, tjoé-nò kjoajeya-la Nainá koni jngòò corona xi mikii fehejno ote-la nit̃a kjé-ne.

⁵Tikoá jñò xi ixti xongó 'mì-nò, tikitasòn-la jñà xit̃a jchínga xi otíxoma ya jjiin naxandá-la Nainá. Ngats'ioò, indaàkjoa tanguikoo xinguiòo, nga:

Jè Nainá kondraá t̃jina-la jñà xit̃a xi 'nga ikon;

koa jñà xit̃a xi indaàkjoa t̃jín inima-la, tsj́a-la kjondaà.

⁶Nangui titsajna-là Nainá nga tse nga'nó t̃jín-la koni s'in síko-nò, mé-ne k'e

nga kijchò nachrjein jè Nainá 'nga síkítsajna-nò. ⁷Tsja Nainá tikítsajnaya ngats'iì kjoa xi makájno-nò nga jè tísfinda-nò.

⁸Tikindaá yijo-nò, kjit'aà nachrjein titsajnandaà, nga jè xit̃a neií xi kondra-nò, k'oaá s'in tsóbandi-nò k'oaá ngaya-la koni jngòò xa xi tikjindáya nga 'nó ijò-la, nga t̃hótsji yá xi skine. ⁹Nga ndaà mokjeín-nò, 'nó t̃incha-la xit̃a neií. Nga jyeé t̃jiiin-nò nga jñà xit̃a xinguiòo xi t̃itsajna nga t̃jtsa isò'nde, tikoáá k'oaá t̃jín kjo'in xi nchisfkejiin.

¹⁰K'e nga jye koto chiba nachrjein nga titsanikjioón kjo'in, jè sobà Nainá síindaáya-nò, síkíjnandaà-nò, tsj́a-nò nga'nó, ko kixi síkítsajna-nò. Tijé-ne Nainá xi ko kjoat̃jòcha-la kiichja-ná nga s'e-ná kjoajeya-la nit̃a kjé-ne nga Jesucristo titsajnakoáá. ¹¹Ts'ee Nainá ngats'iì nga'nó xi t̃jín skanda nit̃a kjé-ne. K'oas'in kàtama.

Xi fehet'aà-ne, Pedro síhixat'aà xit̃a

¹²Silvano, xi 'ndsè xan-la, nga kixi t̃jín xá-la, jè kisichját'aà-na nga kiskii-nò xojon carta jè. K'oaá s'in t̃ibinè-nò ko t̃isikixiya-nò nga ngats'iì 'én xi t̃isikasén-nò, ngui k'oaá s'in t̃jín kjondaà-la Nainá. Kixi titsajnakoo kjondaà koi.

¹³Nchisfihixat'aà-nò jñà xit̃a naxandá-la Cristo xi i t̃itsajna Babilonia xi xó taña kitjaajiin-nò. Ko jè Marcos xi ki'ndí-na xan-la it'aà ts'e Cristo, tikoáá t̃isfihixat'aà-nò. ¹⁴T̃ixot'aà xinguiòo nga ngui ko inima-nò.

Kàtas'e-la kjoa'nchán jjiin inima-nò ngats'ioò xi ya nokjoà-nò it'aà ts'e Cristo. K'oas'in kàtama.

Xojon carta xi ma-ne jò xi kiskii San Pedro

Kó tsò Pedro nga síhixat'aà x̄ita

1 'An, xi Simón Pedro 'mì-na, nga 'an xi chí'nda-la Jesucristo ma, kò nga t̄ikoá 'an tsibíxáya-na, t̄isikasén-nò xojon jè, j̄nò xi ngàsòn 'nò ndaà mokjeífn-nò koni s'ín mokjeífn-najen; nga x̄ita kixi-né jè Jesucristo xi Nainá ma kò xi ochrjekàj̄iín-ná kjo'in. ²Koni s'ín nga isa ndaà titsayaxkon Nainá kò jè Jesucristo xi otíxoma-ná, k'oaá s'ín isa ndaà kátasakò-nò kjondaà kò kjoa'nchán ya ijiín inima-nò.

Mé xi mochjeén nga s'éeen nga ndaà jchaxkoán Nainá

³Jè nga'nò-la Nainá tsjá yije-ná xi mochjeén-ná nga titsajnakoaán kò nga ndaà yaxkoán Nainá. Koií kjoa-la nga tsjá-ná ngats'ií kjondaà koi nga yaxkoaán jè xi kò kjoajeya-la kò nga'nó tsjeè-la kiichja-ná. ⁴I't'aà ts'e kjoa koi, kitsjaà-ná kjoa xi 'nó ndaà tjín kò xi 'nó tse chjì-la koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá, mé-ne nga t̄ikoá kòkòt'aà-ná nga k'oas'ín s'éeen koni s'ín s'ín Nainá nga jye chinchat'aàxin-là kjoa xi ch'o síjé yijo-ná i isò'nde xi ta síkits'ón-ná. ⁵K'oaá ma-ne, 'nó tinè-là yijo-nò j̄nà kjoa koi. Koni s'ín nga mokjeífn-nò i't'aà ts'e Cristo, k'oaá t̄is'ín mochjeén-né nga ndaà x̄ita kátama j̄nò. Nga jye ndaà x̄ita ma, t̄ikoá mochjeén-né nga kátas'e-nò xi kjoa chjine. ⁶Nga jye tjín-nò kjoa chjine, t̄ikoá mochjeén-né nga kixi tatixoma-là yijo-nò. Kò nga jye kixi otíxoma-là yijo-nò t̄ikoá mochjeén-né nga s'e-nò kjoatsejta. Kò nga jye tjín-nò kjoatsejta, t̄ikoá mochjeén-né nga nguì ndaà chaxkón Nainá. ⁷Nga jye ndaà yaxkón Nainá, t̄ikoá mochjeén-né nga ndaà t̄itsjacha xinguioo. Kò nga

jye ndaà matsjacha xinguioo, t̄ikoá mochjeén-né nga nguì ndaà t̄itsjacha ngats'ií x̄ita xi k'jeíj.

⁸J̄nò, tsà tjín-nò kjondaà koi, kò tsà kjit'aà nachrjein t̄ik'aasòn-nò, mì jyò kitsajnaà; nguì ndaà kochjeén-nò nga isaá ndaà jchaxkoón Jesucristo xi otíxoma-ná. ⁹Tanga tsà tjín i'nga xi tsjin-la kjondaà koi, k'oaá ngayala koni x̄ita xkan xi mikii ndaà tsejèn-la; jyeé kijchàaj̄iín-la nga Nainá jye kisijchàat'aà-la jé xi kis'e-la nga sa ítjòn. ¹⁰K'oaá ma-ne, j̄nò, ndí 'ndsè, isa 'nó tjii-là nga'nó yijo-nò nga tikixiyaa kjoa nga Nainá xó k'oaá s'ín kiichja-nò kò jaàj̄iín-nò. Tsà k'oas'ín s'een kjit'aà, nimé jé skaj̄nò. ¹¹Nga k'oaá s'ín koma nga táx'a'nde-nò nga kitjás'een nándá t̄hotíxoma n̄ita kjé-ne jè Jesucristo xi ochrjekàj̄iín-ná kjo'in kò xi otíxoma-ná.

¹²Koií kjoa-la kjit'aà nachrjein sikítsjeèn yije-nò kjoa koi, nas'ín jye ma-nò kò jye kixi titsajnakoo jè kjoakixi-la Nainá koni s'ín mokjeífn-nò nachrjein i'ndeí. ¹³K'e nga tákó t̄ijnakon-isa i isò'nde jè, mochjeén-né nga síkítsjeèn-nò nga kos'ín t̄ijchá yijo-nò. ¹⁴Jè Jesucristo xi otíxoma-ná jyeé k'oas'ín kitsò-na nga jyeé kjòchrañat'aà nga kjoehet'aà nachrjein-na. ¹⁵T̄ikoá 'an t̄ibìnè-la yijo-na nga t̄isíkítsjeèn-nò mé-ne k'e nga 'an xi jye kiyá, nga nachrjein nchijòn k'oaá s'ín t̄ikítsjeèn kjoa koi.

Nándá j'ii-ne 'én xi jtít'aà Xojon-la Nainá

¹⁶Nga mitsà ta cuento xi ta x̄ita kisíkítsjeèn koni s'ín tsibenojmí-nòjen kó kji nga'nó kis'e-la Nà'èn-ná Jesucristo kò nga kjoíj l̄jngoò k'a. Nga xkoón ki'ya-najen kjoajeya-la nga 'nó tse nga'nó tjín-la. ¹⁷Ki'ya-najen k'e jè Nainá xi Nà'èn-ná nga jeya kò 'nga kisikíjna Jesucristo. Kina'yà-la ya ijiín isén nándá 'nó ote kji 'én xi kitsò: “Jè jèe xi

ki'ndí-na xi 'nó matsjake nga xó 'an jaàjiin-na." ¹⁸Ngajen sobà kina'yà-lajen jñà 'én xi ngajmiì inchrobà-ne k'e nga titsajnakò-jen Jesucristo ya isò'nga nin-dò tsjeè-la.

¹⁹Nga yije kjoa koi, k'oaá s'ín isa ndaà makixiya koni s'ín kiichja jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá. 'Nó ndaà 'nè nga na'yà-la 'én koi. K'oaá s'ín ngaya-la koni jngod ni'ín xi síhiseèn ya i'nde nãnda jñò choòn skanda k'e nga s'e isén, ikjoàn síhiseèn-jiin inima-ná koni jè ni'ño tse. ²⁰Ítjòn k'oa s'ín ndaà kátasijiin-nò, jñà 'én xi tíj'aà Xojon-la Nainá, mìtsà ta jn-god xita kitsjaà kjohítsjeèn-la nga kit-jei. ²¹Nga jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá, nijngod 'én xi ta kjohítsjeèn ts'e nga kiichjaya. Jé Inima Tsjeè-la Nainá kisikichiya-la kjohítsjeèn-la xita koi nga komà kiichjaya 'én-la Nainá.

**Xita ndiso xi okóya
'én xi mìtsà kixi kjoa**

(Judás 4-13)

2 Ya ijiin naxandá Israel kis'e xi-ta ndiso xi kitsò nga 'én-la Nainá kiichjaya, tanga mìtsà kixi kjoa. It'aà tsajòn, k'oaá tís'ín s'e xita ndiso xi kokòya'ma kjohítsjeèn xi síkíts'ón-jiin-la xita naxandá-la Nainá, skanda kochrjen-gui jè Na'èn-ná xi tsibíchjítì-ná. K'oaá ma-ne nga jñà xita koi, tíjñà nchihótsji-la kjoabiyaà yijo-la nga ta nitoón jchija. ²'Nó kjin xita kjitjingui-la nga k'oas'ín s'iin kjoa xi 'nó ch'o tjin. Koií kjoa-la xi-ta ndiso koi, nga ch'o kiná'ya-la kjoa ts'e ndiyá kixi. ³Jñà xita ndiso koi, ta toón tse mejèn-la; kochrjekájno-nò ton nga skónachan-nò nga kokòya-nò 'én ndiso. Nainá, jyeé kjòtseeé tjindaà-la nga tsjá-la kjo'in kò mìkiì kojno-la kjo'in xi s'e-la.

⁴Nga Nainá mìkiì kisijchàat'aà-la jñà àkjale xi tsohótsji jé. Ján kiskinjiiin i'nde kjo'in nãnda títi ni'ín. Na'ño kicha cadena tsibít'aà'ño. Yaá kisikítsajnyaya ngajo nãnda jñò choòn, skanda jè

nachrjein k'e nga sindaàjiin. ⁵Nainá, tikoáà mìkiì kisijchàat'aà-la isò'nde xi kisijna kjòtseeé; kisikasén jtsi xkón xi kisikjehesòn yije xita xi kis'e nachrjein koi. Tà jè Noé kisijchàat'aà-la, koi kjoa-la nga 'én kixi kiichjayajiin-la xita, kò itod xita xikjin tsiningui-ne. ⁶Nainá tikoáà kisikjehesòn yije xita ts'e naxandá Sodoma kò Gomorra. Jngod k'aá tsaká, ta chijo kisinchaà. K'oaá s'ín tsibíjna jngod-la chiba nga k'oaá tís'ín komat'in jñà xita xi kondra titsajna-la Nainá. ⁷Tanga jè Lot nga xita kixi, itjokàjiin kjo'in. 'Nó ch'o komà-la kjoa ts'e jé xi nchis'ín jñà xita naxandá koi. ⁸Xita jè nga xita kixi-né, nga ya tíjnajiin-la jñà xi-ta koi nga ch'o nchis'ín, kjo'iin tísikjeiín nga 'on ma-la inima-la nga nachrjein nchijòn beè koa 'nchré-la kjoa xi ch'o nchis'ín xita koi. ⁹Yaá t'ya-la nga jè Na'èn-ná osiko-né jñà xita xi beèxkón nga síkítsajnandeíí mé kjoa xi tjin-la, tikoá síkítsajna'ño-né jñà xita xi ch'o s'ín nga tsjá-la kjo'in jè nachrjein k'e nga sindaàjiin.

¹⁰Jñà titsajna ítjòn nga s'e-la kjo'in jñà xita xi 'nó fitjingui-la kjoa ch'o xi síjé yijo-la kò jñà xi ochrjekàngui kjotixoma-la Nainá.

Jñà xita ndiso koi, xita tájaàjiin nga 'nó 'nga ikon. Mikiì tsakjón nga chjajno-la jñà nga'ño xi mìkiì tsejèn. ¹¹Jñà àkjale, nas'ín isa tse nga'ño tjin-la koa tjin-la kjotixoma, mì k'oaá s'ín chjajno-la nga'ño xi mìkiì tsejèn nga nguixkon Na'èn-ná.

¹²Jñà xita koi, chjajnoó-la kjoa xi mìkiì fiya-la. K'oaá s'ín ngaya-la koni cho xi mìkiì síkítsjeèn nga tà xó k'oaá s'ín kits'iin-ne nga kindoba'ño ikjoàn sik'en. Xita koi, yaá kiyájiin kjoa ts'e jé-la. ¹³Koií kjo'in tjoé ngajo-la koni tjin kjo'in xi kitsjaà-la xita xi kjeíí. Jñà xi-ta koi, nas'ín nachrjein, tsjaá ma-la nga s'ín kjoa xi 'nó ch'o tjin. K'e nga jñà xita koi, báhiytako-nò tsà s'eí tjin-nò,

síkits'ón-jiin-né nga sísobà-nò nga ch'o tjin kjoa xi s'in.

¹⁴ K'e nga beëxkon jngoò chjoón, ni-toón fahajiin-la ko mikii ma síkijna kjoa ts'e jé. Konachan-la xita xi mi kixií tjin kjohitsjeèn-la. Inima-la, kjit'aà nachrjein tjin mé xi mejèn-la. Xita koi, tjinè-la nga kjo'in tjoé-la. ¹⁵ Jyeé kisikijna ndiyá kixi. Jè fitjingui-la ndiyá xi ch'o tjin, jè ndiyá ts'e Balaam, ki'ndí-la Beor, jè xi 'nò kjòtsjakeè ton nga mejèn-la s'jin kjoa xi mitsá kixi tjin. ¹⁶ Tanga tsaká-la kjoa ts'e jé-la. Jngoò búrró chjoón xi mikii ma-la chja, kiichja-la koni tsá xita; mikii kitsjá'nde-la nga kiiko-isa kjoaská-la.

¹⁷ Jná xita ndiso koi, k'oaá s'in ngayala koni ngajo nandá xi tsjin-la nandá, koni ifi xi nimé jtsi fiko, nitóón fiko tjo. K'oaá s'in tjinè-la nga ya kítsajnajjin i'nde jñò ts'e kjo'in nita mé nachrjein-ne. ¹⁸ Ngui 'én 'ngaa chja xi nimé chji-la. 'Nó nga ikon nga síchjeén kjoach'o xi sasén-la yijo-la nga konachan-la jná xita xi sa nchibinchat'aàxin-la jná xita xi ch'o nchisijchá yijo-la. ¹⁹ K'oaá tsò-la jná xita nga kítsajnadeí, tanga tijnà-ne tikoáá yaá títsajnajjin'nó kjoach'o-la. K'e nga jngoò xita xi bijnajjin'nó jngoò kjoa, jè kjoa jè tjin-la nga'nó nga jè otíxoma-la. ²⁰ Jná xita xi jye kijtseèxkon Jesucristo xi otíxoma-ná, nga jè tsachrjekajjin kjo'in, nga jye chinchat'aàxin-la kjoa ch'o-la isò'nde, tsá i'jngoò k'a k'oas'in s'jin, tsá siikijne i'jngoò k'a-la kjoa xi ch'o tjin, nga koma iskan, isaá ch'o komat'in mi k'oa-ne k'e nga sa ítjòn. ²¹ Isaá-la ndaà tjin tsá mikii kijtseèxkon ndiyá kixi-la Cristo, mi k'oa-ne nga jye chinchat'aàxin-la kjotíxoma tsjeè-la Nainá xi jye kitjoé-la. ²² Xita koi, k'oaá s'in kis'iin koni tsò 'én xi tjna-la xita xi tjin-la kjoachjine nga tsò: "Naná, tijè kine i'jngoò k'a-ne ndábisò-la" ko: "Jè chinga k'e nga jye ongáya, i'jngoò k'a ongáyajjin-ne ndási."

K'e nga kjoíi i'jngoò k'a Na'èn-ná Jesucristo

3 Ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-nò, xojon jè, jè xi ma-ne jò nga tikjiin-nò. Ingajò xojon koi, k'oaá s'in binè-nò nga síkít-sjeèn kjoa xi ngui kixi tjin; ² mé-ne nga síkítseèxkon jná 'én xi kjòtseé tsakóya xita tsjeè-la Nainá xi kiichja ngajo-la. Tikoá síkítseèxkon kjotíxoma-la Na'èn-ná Jesucristo xi tsachrjekajjin-ná kjo'in koni s'in tsakóya-nò jná xita xi tsibixáya-la.

³ Jè xi 'nó mochjeén nga ndaà kátasijjin-nò, jná nachrjein xi sa nchrobá nga jyeé tífehetaà nachrjein, kjoíi xita xi sísobà-nò ts'e kjoa kixi; yaá kojchajjin kjoach'o xi síjé yijo-la. ⁴ Skonangui, kitsò-nò: "Nachrjein i'nde, ¿mé-ne mi t'bitasòn-ne 'én xi tjna xi tsò nga kjoíi i'jngoò k'a Cristo? Jyeé kjòtseé k'en xita jchínga-ná, táko k'oaá choòn skanda kóni nga kisindaà isò'nde." ⁵ Jná xita xi k'oa tsò, xó k'oaá s'in-ne nga síchajjin nga jná 'én xi kiichja Nainá nachrjein kjòtseé, jná kisindaà-ne ngajmiì ko nangui. Tijè-ne nandá inchrobà'taà-ne ko tijè tijnakon-ne. ⁶ Xi komà iskan, tijè-ne 'én-la Nainá ko nandá kisikje-ne isò'nde jchínga k'e nga tsangasòn nandá. ⁷ Ti jé-ne 'én xi kitsjaà Nainá k'oaá s'in tíchja nga jè ngajmiì ko nangui nánda títsajnasóan nachrjein i'nde, títsajnandaà-la mé-ne nga kití-ne jè nachrjein k'e nga sindajjin-la xita tikoá kjoehesòn jná xita xi mikii beèxkón Nainá.

⁸ Jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nò ki nijchajjin-jèn kjoa koi: xi it'aà ts'e Nainá, jngoò nachrjein k'oaá ngayala koni tsá jngoò jmiì nó tjin-ne, koa jngoò jmiì nó, Nainá, jngoò nachrjein tsò-la. ⁹ Na'èn-ná mitsá tísikichrjein nga siikitasòn 'én-la koni tsò i'nga xita; tikoá kjoáá-nò Nainá; jè xi mejèn-la nga nijngoò xita jchija, nga kátasikájno jé-la nga mi ti jé kohótsji-ne.

¹⁰Tanga jè nàchrjein-là Nainá, k'oaá s'ín kjoíí koni s'ín fiì xità chijé. Ngajmii, jngodò k'aa jchija k'e nga kiná'ya-là nga ch'o jchán kjone. Jè ts'oi, sá ko ni'ño kiti-ne. Jè nangui ko nita mé xi tjín i it'aà nangui, jngodò k'aa kiti.

¹¹Koni s'ín koma nga jchija ngats'iì tsojmi xi tjín, 'nó mochjeén nga tsjeè sijchá yijo-nò koni s'ín síjé Nainá, ¹²ko nga chíñakjoa-là jè nàchrjein k'e nga kjoíí Nainá. Tixátíya-là nàchrjein jè. Ko ngats'iì tsojmi xi tjín isò'nde ko ngajmii, jngodò k'aa kongandá nga kiti. ¹³Tanga it'aà tsaján, jè titsachiñá-lá ngajmii xitse ko nangui xitse koni s'ín kitsjaà tso'ba Nainá, ya nánnda s'e kjoa kixi ko kjondaà.

¹⁴Koií kjoa-là jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, nga k'oa tjín kjoa xi titsachiñá-là, tji-là nga'ño yijo-nò, mé-ne k'e nga kjoíí ijngodò k'a Jesucristo, k'oaá s'ín sakòt'aà-nò nga 'nchán kitsajnaà nga tsjeè tisanijchá yijo-nò ko nimé jé tjín-nò. ¹⁵K'oaá s'ín kàtasijiin-nò, jè kjoatsejta-là Nainá nga tse titsachiñá, jè-né nga kitjokàjiin kjo'in jñà xita. Jè 'ndsè Pablo xita

xinguiáá xi 'nó matsjachaá, tikoáá jye isa kiskii-nò koni s'ín tjín kjoachjine xi kitsjaà-là Nainá. ¹⁶Nga jngodò ijngodò xojon carta xi kiskii Pablo, k'oaá s'ín tíchja kjoa koi. Tanga tjín i'nga xi 'nó 'in chja, mikii ndaà machiya-ná kó tsòya-ne. K'oaá ma-ne jñà xita xi mikii ndaà fiya-là ko xi mi kixi tjín kjohítsjeèn-là, sfkjatjiva-là 'én. K'oaá ti síko jñà Xojon-là Nainá xi kiskii xi kjeif xita. K'oaá ma-ne jñà xita xi koasíko 'én-là Nainá, tijñà nchihótsji-là kjo'in yijo-là.

'Én xi fehet'aà-ne

¹⁷K'oaá ma-ne, jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, nga jye ndaà tjiin-nò kjoa koi, tikindaa yijo-nò, mé-ne nga mi skónachan-nò jñà xita xi ch'o s'ín nga xìn ndiyá kiiko-nò xi mi kixi tjín ko yaá jchija nga kixi titsajnakoo Nainá. ¹⁸Isáá ndaà kàtasakó-isa-nò kjondaà-là ko kjohítsjeèn-là Jesucristo xi otíxoma-ná nga jè ochrjekàjiin-ná kjo'in. Jeya kàtjina i'ndeí ko nita mé nàchrjein-ne. K'oas'ín kàtama.

Xojon carta xi kiskii ítjòn San Juan

Jesús, jè 'Én xi síkíjnakon inima-ná

1 Jè Jesús, jè 'Én xi síkíjnakon-ná xi tíjna skanda tísa tàts'en-la kjoa. Tanga i'ndeí, jyeé kina'yà-lajen, ko xkoón ki'ya-najen, kichitsejèn-lajen kó kji, tíkoáá ndsaá kiniko-najen. ²Jè 'Én jè, ki'ya tsejeén-la. Ko ki'ya-nájen. Ko nguì kjoa kixi-né xi bènojmi-jen xi it'aà ts'e. Ko tíkoáá bènojmiya-nòjen jè 'Én xi síkíjnakon inima-ná nita kjé-ne. Jè 'Én jè, k'e nga tísa ítjòn, yaá tíjnat'aà-la Nainá. Tanga i'ndeí, jyeé tsatsejèn-najen. ³Bènojmi-najen kjoa xi ki'ya-jen ko xi kina'yà-jen, mé-ne jná, k'oa tí'sín ngásòn kítajnakoaá, koni s'ín ndaà titsajnakoaá Nainá xi Nà'én-ná ma, ko Ki'ndí-la xi Jesucristo. ⁴Koií xá titsachjiì-nòjen Xojon jè mé-ne nga nguì ko kjotsja kátasako kjit'aà-la inima-ná.

Jè Nainá kjoa iseèn-né

⁵K'oaá s'ín tíjn jná 'én xi tsakóya-najen Jesucristo, ko koií-né xi nokjoàyajii-nòjen: Jè Nainá, kjoa iseèn-né. Xi it'aà ts'e, tsjin xi kjoa jñò. ⁶Tsà kixoán nga ndaà titsajnakoaá Nainá, tanga tsà yaá titsanjchá yijo-ná ya nánda jñò choòn, nánda tíjn kjoach'o, 'én ndisoó titsanokjoá; mìtsà kjoa kixi xi titsa'né. ⁷Tanga tsà ya titsajnaá nánda iseèn choòn, koni jè Nainá yaá tíjna nánda iseèn choòn, ndaà titsajnakoaá xinguiáá, ko jè jní-la Jesucristo xi Ki'ndí-la Nainá ma, sítsjeé yijeé jná jé xi tíjn-ná.

⁸Tsà kixoán: “Tsjin-na jé”, tíjñá titsachonachan-lá yijo-ná; mìtsà kjoa kixi xi titsanokjoá. ⁹Tanga tsà kénojmi yije-lá Nainá jná jé xi tíjn-ná, komaá jè kjót'aatakoán nga siijchàat'aà-ná jé-ná tíkoáá siitsjeéya-ná ngats'iì kjoa xi

ch'o 'né. Nga jè Nainá síkitasòn 'én-la, ko nguì kjoa kixií xi s'ín. ¹⁰Tanga tsà kixoán: “Kj'eè tsà jé otsjià”, jè Nainá ndisoó titsanachjekànguiaá, ko mìtsà kixi kjoa nga mokjeiín-ná jè 'én-la.

**Yá xita xi chjatji-ná
ya nguixkon Nainá**

2 Jñò xi koni tsà ndí íxti-na xan-nò, koií xá tikjiì-nò Xojon jè, mé-ne nga mì tí jé kírchátsji-lá yijo-nò. Tanga tsà tíjn jngod xita xi tíhótsji jé-la yijo-la, jè Nainá siijchàat'aà-la, nga tíjna jngod-ná xita xi chjatji-ná ya nguixkon Nainá, jè xi 'mì Jesucristo xi nguì xita kixi. ²Jesucristo kitsjaá kjotjò yijo-la nga k'en ngajo-ná, mé-ne koma siijchàat'aà-ná jná jé-ná, tanga mìtsà tà jná xi siijchàat'aà-ná; tíkoáá siijchàat'aà yijeé-la ngats'iì xita xi tíjn nga tíjtsa isò'nde.

³Tsà ndaà síkitasoán kjotixoma-la, maá kíjngod-lá takoán nga jyeé ndaá yaxkoaán. ⁴Tsà tíjn xita xi tsò: “An, jyeé ndaá bexkoan Nainá”, tanga tsà mìkiì ndaà síkitasòn kjotixoma-la, xita ndiso-né; tsjin-la kjoa kixi. ⁵Tanga tsà ndaà nikitasoán koni tsò 'én-la, jyeé 'nó ndaà tíjn-ná kjotsjacha-la Nainá ko k'oaá s'ín ma-ne nga 'ya-la nga kixií kjoa nga jè Cristo titsajnakoaá. ⁶Jè xita xi tsò nga ya tíjnako Cristo, mochjeén-né nga k'oa'sín kátasíjchá yijo-la koni s'ín kis'iin Jesucristo.

Kjotixoma xitse

⁷Jñò ndí 'ndsè, jè kjotixoma xi tikjiì-nò, mìtsà nguì kjotixoma xitse; tíjè-ne kjotixoma xi kits'iì-nò k'e nga sa ítjòn k'e nga tísa kòkjeiín-nò. Jè kjotixoma jchínga jè, tíjè-ne 'én xi kina'yà jñò nga tísa ítjòn. ⁸Tanga i'ndeí k'oaá s'ín tikjiì-nò koni tsà jngod kjotixoma xitse. Nga it'aà ts'e Cristo ki'ya-la nga xitse-né ko tíkoáá tí'yaá-la xi it'aà tsajòn. Nga jyeé tífahato kjoa xi

jñò choòn, kò jyeé t'ya-la xi nguì kjoa iseèn-la Nainá.

⁹ Tsà jngòò xita k'oas'ín títso nga k'oaá s'ín tísjchá yijo-la koni s'ín tjin kjoa iseèn-la Nainá, tanga tsà majtikeè xikjín xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiín-la, mitsà kixi kjoa nga iseèn tísjchá yijo-la, takó yaá tijnajin nándá jñò choòn. ¹⁰ Jè xita xi matsjakeè xita xikjín xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiín-la, k'oaá s'ín tísjchá yijo-la koni s'ín tjin kjoa iseèn-la Nainá. Jè xita jè, mitsà tì mé tjin-ne xi ma kohótsji jè-la. ¹¹ Tanga jè xita xi majtikeè xita xikjín xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiín-la, yaá tjna, kò yaá tsó'baya ya ndiyá nándá jñò choòn. Mikii beè nándá tífi, nga jè kjoa jñò, bíchjoa xkon.

¹² Jñò xi ndí ixti 'mì-nò, tikjiì-nò Xojon jè, nga it'aà ts'e Cristo-né nga jye kisijschàat'aà-nò Nainá jñà jé xi tjin-nò. ¹³ Jñò xi xita jhínga 'mì-nò, tikjiì-nò Xojon jè, nga jyeé kiyaxkoòn jè Jesucristo xi tjna skanda tisa tàts'en-la kjoa. Jñò ixti xi sa titsanijchá yijo-nò, tikjiì-nò Xojon jè, nga jyeé kinikijne-là jè xita neíí. Jñò xi ndí ixti 'mì-nò, jyeé kiskii-nò Xojon jè nga jye kiyaxkoòn Nainá xi Na'èn 'mì-laà.

¹⁴ Jyeé kiskii-nò xojon, jñò xi xita jhínga 'mì-nò, koií kjoa-la nga jyeé kiyaxkoòn Jesucristo xi tjna skanda tisa tàts'en-la kjoa. Tikoá jyeé kiskii-nò jñò ixti xi sa titsanijchá yijo-nò, koií kjoa-la nga tjin-nò nga'ño kò jyeé ya tijnajin inima-nò jè 'én-la Nainá kò jyeé kinikijne-là jè xita neíí.

¹⁵ Kì jñà matsjacha jñà kjoa xi tjin isò'nde. Tsà ya xita xi matsjakeè jñà kjoa xi tjin isò'nde, mitsà kixi kjoa nga matsjakeè Nainá xi Na'èn 'mì-laà. ¹⁶ Ngats'iì kjoa ch'o xi jè isò'nde bít'aà-ná, mitsà ya nchrobá-ne it'aà ts'e Nainá xi Na'èn 'mì-laà. Tiyáá tísindaà-ne i isò'nde. Jñà kjoa ch'o koi, xi tjin isò'nde: jñà-né kjoa ch'o xi síjé yijo-ná, kjoa xi tsejèn-la xkoaán nga mején-ná tsaján koma, kò

kjoa 'nga takòn xi ts'e kjoa nchiná. ¹⁷ Ngats'iì kjoa ch'o xi tjin isò'nde, kò kjoa xi ya fahajin-ná, jyeé tifehet'aà, tanga jè xita xi sikitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá, kíjnakon-né nita kjé-ne.

Jè xi kjoa kixi kò kjoa ndiso

¹⁸ Jñò xi ndí ixti xan-nò, jyeé tifehet'aà nachrjein. Jyeé tjiin-nò nga kjoíí jngòò xita xi nguì kondra tjna-la Cristo. Kò nachrjein 'ndeí jyeé 'ño kjin ma-ne xi kondra nchifi-la Cristo. K'oaá ma-ne nga k'oas'ín machiya-ná nga jyeé tifehet'aà nachrjein. ¹⁹ Jñà xita koi, tì íí itjokajin-ná, tanga xi kjoa kixi, mitsà nguì xita tsaján ma; tsà kixi kjoa nga xita tsaján, íí-là títajnakon-ná. Tanga koií k'oas'ín itjokajin-ná jñà xita koi mé-ne nga ndaà kàta'ya-la nga ngats'iì xita xi k'oas'ín kondra fi-la Cristo, mitsà nguì xita tsaján.

²⁰ Jè Jesucristo, xi xita tsjeè, jyeé kitsjaà-nò jè Inima Tsjeè-la Nainá; k'oaá ma-ne nga ngats'ioò jyeé ndaà tjiin-nò kós'ín tjin xi kjoa kixi. ²¹ K'oaá ma-ne nga k'oas'ín tikjiì-nò xojon jè, nga jyeé ndaà tjiin-nò xi kjoa kixi; mitsà koi-ne nga k'jeè tjiin-nò. Kò jyeé ndaà tjiin-nò nga njngòò 'én ndiso xi ya nchrobát'aà-ne it'aà ts'e kjoa kixi.

²² ¿Yá-ne xi xita ndiso? Jè-né xi bí'ma nga tsò: “Jè Jesús mitsà jè xi Cristo, [mitsà Nainá kisikasén].” Jè xita jè xi kondra fi-la Cristo nga jngòò k'a mikii mokjeiín-la it'aà ts'e Nainá xi Na'èn-ná ma kò it'aà ts'e Jesucristo xi Kí'ndí-la Nainá ma. ²³ Ngats'iì xita xi jngòò k'a mikii mokjeiín-la it'aà ts'e Kí'ndí-la Nainá, mitsà Nainá xi Na'èn-ná ma tijnako. Tanga jè xita xi mokjeiín-la tikoá tsjá 'én-la nga jè Jesús, jè xi Kí'ndí-la Nainá, yaá tijnako Nainá xi Na'èn-ná ma.

²⁴ Koií k'oas'ín xan-nò, ndaá kàtasi-jin inima-nò jè 'én xi it'aà ts'e Cristo xi jye kina'ya nga tisa tàts'en-la kjoa. Tsà k'oas'ín ndaà sijiin inima-nò, tikoáá

ndaá k̄itsajnakoo Nainá xi Na'èn-ná ma ko Ki'ndí-lá. ²⁵ Jesucristo k'oaá s'ín kitsjaà 'én-lá nga tsjá-ná kjoabinachon xi mikii fehet'aà n̄ita kjé-ne.

²⁶ Koií xá t̄ikjii-nò xojon jè mé-ne nga ma jchaxkon-nò j̄nà xi mejèn-lá konachan-nò. ²⁷ Tanga j̄nò, jyeé t̄jiin-nò in̄ima-nò jè In̄ima Tsjeè-lá Nainá xi kitsjaà-nò Jesucristo. M̄i t̄i kii mochjeén-ne tsà yá xi k̄okòya-nò. Nga t̄jè-ne In̄ima Tsjeè-lá Nainá keènoj̄m̄iya-nò kós'sín t̄jín ngats'iì kjoa xi ndaà t̄jín. Koni s'ín k̄okòya-nò, 'én kixi-né, m̄itsà 'én ndiso. K'oaá s'ín ndaà titsajnakoo k̄jit'aà Jesucristo, koni s'ín síkichiya-nò In̄ima Tsjeè-lá Nainá.

²⁸ J̄nò xi ndí ixti xan-nò, k'oaá s'ín ndaà titsajnakoo Cristo, mé-ne nga 'nó t̄jín-ne takoán ko mikii kosobà-ná k'e nga jè xi k̄itjojen ījngòd k'a-ne ngajm̄i. ²⁹ Koni s'ín jye t̄jiin-nò nga jè Cristo, x̄ita kixi-né nga nguixkon Nainá, k'oaá t̄is'sín ndaà k̄atasijiin-nò, nga ngats'iì x̄ita xi kjoa kixi s'ín nga nguixkon Nainá, ki'ndí-lá Nainá-né.

Ixti-lá Nainá

3 Ndaà k̄atasijiin-nò, 'nó ndaà matsjakeè-ná Nainá xi Na'èn-ná ma, k'oaá ma-ne nga ixti-lá tsò-ná. Ko nguì kixí kjoa nga ixti-lá Nainá 'mì-ná. K'oaá ma-ne nga j̄nà x̄ita isò'nde, mikii mokjeíin-lá tsà ixti-lá Nainá 'mì-ná, koií kjoa-lá nga j̄nà x̄ita koi, mikii mokjeíin-lá i't'aà ts'e Nainá. ² J̄nò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, i'nde jyeé ki'ndí-lá Nainá 'mì-ná. Tanga k'j'e tsà ndaà okó-ná Nainá kó kjoàn komaá nga koma iskan. Tanga jyeé t̄jiin-ná nga k'oa t̄i kjoàn komaá koni kji jè Jesucristo k'e nga kijchò nachrjein nga jè xi kjoíi ījngòd k'a-ne; nga k'oaá s'ín jchaxkooán koni kji jè. ³ Ngats'iì x̄ita xi k'oas'ín nchikoña nga k'oaá s'ín kjoàn koma koni kji jè Jesucristo, nachrjein

nchijòn-né nga tsjeè nchisíjchá yijo-lá koni s'ín nga x̄ita tsjeè jè Jesucristo.

⁴ Ngats'iì x̄ita xi ótsji jé, kondraá fi-lá k̄jot̄ixoma-lá Nainá. K'e nga jé binchaàt-sjiaá, jè k̄jot̄ixoma-lá Nainá t̄ináchrjen-guaá. ⁵ J̄nò, jyeé t̄jiin-nò nga jè Jesucristo koií xá j'iì-ne nga jè faaxìn-ná j̄nà jé xi t̄jín-ná. Ko 'ya-nò nga jè Jesucristo, n̄imé jé tsohótsji. ⁶ Ngats'iì x̄ita xi Cristo t̄itsajnakoo, m̄itsà jé ótsji; tanga j̄nà x̄ita xi ótsji jé, k'j'e kii beèxkon ko t̄ikoa mikii t̄jiin-lá yá-né xi 'mì Jesucristo. ⁷ J̄nò, xi ndí ixti-n̄a xan-nò, kii kii bi'nde tsà yá xi skónachan-nò. Jè x̄ita xi kjoa kixi s'ín nga nguixkon Nainá, x̄ita kixi-né, koni x̄ita kixi jè Cristo. ⁸ Tanga jè x̄ita xi k̄jit'aà nachrjein t̄ihótsji jé, ts'e x̄ita neí-né. Nga jè x̄ita neí, k'oaá s'ín t̄ihótsji jé skanda t̄isa t̄ats'en-lá kjoa. Ko koií xá j'iì-ne Jesucristo xi Ki'ndí-lá Nainá nga jè sikixòña j̄nà kjoa ch'o xi s'ín jè x̄ita neí.

⁹ Ngats'iì x̄ita xi jye Nainá kisik̄jat̄iya-lá nga ki'ndí-lá Nainá ma, m̄itsà t̄iya t̄itsajnajiiin-ne jé. Nga jyeé ya t̄ijnajiiin in̄ima-lá jè In̄ima Tsjeè-lá Nainá. Ko m̄i t̄i kii ma kohótsji-jé-isa, nga jyeé ki'ndí-lá Nainá-né. ¹⁰ K'oaá s'ín ma-ne nga yaxkon-lá yá-né xi ixti-lá Nainá ko yá-né xi ixti-lá x̄ita neí; ngats'iì x̄ita xi mikii síkitasòn kjoa kixi-lá Nainá, t̄ikoa mikii tsjakeè beè x̄ita x̄f̄k̄jín xi t̄ikoa i't'aà ts'e Cristo mokjeíin-lá, m̄itsà ki'ndí-lá Nainá ma.

Ngàsòn ngáya tsjacha s'eén xinguiáá

¹¹ Nga k'oaá s'ín t̄ichja jè 'én xi jye kina'yà k'e nga t̄isa kòkjeíin-nò nga sa ít̄jòn nga tsò: Ngàsòn ngáya tsjacha s'eén xinguiáá. ¹² Mikii k'oas'ín s'eén koni kis'iin jè x̄ita xi ki'mì Caín nga jè x̄ita neí kiit'aà-lá nga kisik'en 'ndse. ¿Mé-ne kisik'en-ne 'ndse? Tà koií kjoa-lá nga jè 'ndse, x̄ita kixi-né nga nguixkon Nainá ko jè Caín ch'oo t̄jín kjoa xi s'ín.

¹³ K'oaá ma-ne k'oas'ín tixan-nò j̄nò ndí 'ndsè, kii maxkón-nò tsà sīj̄tikeè-nò

xita isò'nde xi mikii mokjeiin-la 'én-la Nainá. ¹⁴Jná jyeé tjiin-ná nga jyeé itjokajnaá ya ndiyá kjoabiyaá xi ya tjaayaá kjòtsee ko jyeé tjin-ná kjoabinachon xi mikii fehet'aà nita kjé-ne. Nga jyeé k'oas'in ndaà matsjachaá jná xita xinguiáá xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiin-la. Jè xita xi mikii matsjakeé xikjin, ndiyá kjoabiyaá tsóhoya jè inima-la. ¹⁵Ngats'ii xita xi majtikeè xita xikjin, k'oáá s'in ngaya-la koni tsà xita s'k'en. Jñò, ndaá tjiin-nò, jè xita xi xita s'k'en, mitsà kjoabinachon xi mikii fehet'aà tísichájiin yijo-la. ¹⁶Jná, k'oáá s'in 'ya-ná mé xi 'mì kjotsjacha k'e nga jè Jesucristo kitsjaá kjotjò yijo-la nga k'en ngajo-ná. Jná k'oáá tís'in mochjeén nga s'eén it'aà ts'e xita xinguiáá koni kis'iin jè Cristo. ¹⁷Tsà tjin jngod xita xi tjin-la tsojmi xi tímochjeén kjit'aà-la, tsà skoe jngod xita xikjin xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiin-la nga tsjin-la tsojmi xi mochjeén-la, tsà mikii ma-la nga kosiko jè xita xikjin xi it'aà ts'e tsojmi xi tsjin-la, mitsà kixi kjoa nga kjotsjacha-la Nainá tijnajiin inima-la. ¹⁸Jñò xi ndí ixti-na xan-nò, títsjacha xinguióo, kì tà 'én nokjoá; ngui ndaá kàta'ya-la kós'in matsjacha xinguióo nga tísikòò mé tsojmi xi mochjeén-la mé-ne nga kàta'ya-la nga kixi kjoa nga ndaà matsjacha xinguióo.

Ñó tjin takoán nga nguixkon Nainá

¹⁹K'e nga k'oas'in títsa'né, k'eé jcha-ná nga kixi kjoa nga k'oáá s'in títsanjchá yijo-ná koni s'in tjin kjoa kixi-la Nainá ko 'nchán nikijnaá inima-ná nga nguixkon Nainá. ²⁰Nas'in jè inima-ná jé tóbínè-ná, tanga jè Nainá, isaá ndaá tjiin-la mì k'oá-ne koni jè inima-ná. Nga jè Nainá isaá ndaá tsejèn yije-la ngats'ii kjoa xi títsa'né. ²¹Jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, tsà jè inima-ná mitsà ti mé kjoa ch'o tóbínè-ná, 'ño tjin takoán nga nguixkon Nainá. ²²Tsà mé xi sijé-lá Nainá, maá-la tsjá yije-ná

nita mé kjondaà-ne; nga nikitasoán kjotixoma-la, ko k'oáá s'in 'né koni s'in sasén-la Nainá. ²³Jè kjotixoma-la Nainá, jé-né nga ndaá kàtakjeiin-ná it'aà ts'e Jesucristo xi K'indí-la ma, tikoá ngásòn ngáya kotsjachaá xinguiáá koni s'in jye tsatixoma-ná Cristo. ²⁴Jè xita xi síkitasòn kjotixoma-la Nainá, yáá tijnako Nainá, ko jè Nainá yáá tijnajiin inima-la xita jè. K'oáá ma-ne nga 'yaá nga Nainá ya tijnako-ná, koi kjoa-la nga jye kitsjaá-ná jè Inima Tsjeè-la.

Jná xita xi kondra fi-la Cristo

4 Jñò ndí 'ndsè xi 'ño matsjake-nò, kì taxki mokjeiin-nò it'aà ts'e ngats'ii xita xi tsò nga jè Inima Tsjeè-la Nainá síkichiya-la 'én xi chjaya. Ítjòn chí'taà, a kixi kjoa nga jè Inima Tsjeè-la Nainá tísichiya-la 'én xi chja, a xi majin-né. Nga jná nachrjein xi títsajnaá i'ndeí, tjin jchán xita ndiso xi tjimasòn ya isò'nde xi tsò nga jè Nainá tsjá-la 'én xi nchibénojmiya. ²Jè xita xi bénojmi nga jè Jesucristo, íi kits'iin it'aà nangui, ko xitaá komà koni jná, jè xita xi k'oas'in bénojmi, jé-né xi tjin-la Inima Tsjeè-la Nainá. K'oáá s'in 'ya-nò yá xita-ne xi jè Inima Tsjeè-la Nainá tísichiya-la 'én xi tichjaya. ³Tanga jè xita xi mikii k'oas'in keénojmi nga jè Jesucristo íi kits'iin it'aà nangui, ko xitaá komà koni jná, jè xita xi k'oas'in tsò, tsjin-la Inima Tsjeè-la Nainá. Xita jè, jè tísikjeén kjohitsjeèn-la xita xi tjin ítjòn nga kondra fi-la Cristo. Jñò, jyeé kina'ya nga kjoí-né jè xi kondra fi-la Cristo, ko nachrjein xi títsajnaá i'ndeí jyeé k'oas'in tísixá kjohitsjeèn-la.

⁴Jñò xi ndí ixti-na xan-nò, jyeé xita-la Nainá 'mì-nò; jñò, jyeé kinikijne-là jná xita xi k'oas'in 'én ndiso chjaya; mì ti kii koma-ne nga jná skónachan-nò, nga jè Inima Tsjeè-la Nainá xi tijnajiin inima-nò, isaá ts'e nga 'ño tjin-la mì k'oá-ne koni jè kjohitsjeèn ts'e xita neí xi síxájiin inima-la xita xi mikii

mokjeiín-la it'aà ts'e Cristo. ⁵Jñà xita koi, tà jñá títajnakon-ne kjohítsjeèn xi tjin ya isò'nde; k'oaá ma-ne nga k'oas'ín chja ko jñà 'nchré-la xita xi tikoá kjohítsjeèn ts'e isò'nde síkjeén. ⁶Tanga ngajen, xita-la Nainá-nájen. K'oaá ma-ne nga jñà 'nchré-najen jñà xita xi mokjeiín-la 'én-la Nainá. Tanga jñà xi mitsà xita-la Nainá ma, mitsà ngajen sí'sin-najen. K'oaá ma-ne nga 'ya-la yá-né xi ngui jè Inima Tsjeè-la Nainá tísíkfichiya-la nga ngui kjoa kixi ko yá-né xi inima ndiso-la neíí tikonachan-la.

Nainá, 'nó tjin-la kjotsjacha

⁷Jñò ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-nò, mochjeén-né nga ngàsòn ngáya tsjacha jchaá xinguiáá, nga jè xi kjotsjacha, it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne. Ngats'iì xita xi tjin-la kjotsjacha, ki'ndí-la Nainá-né ko tikoá beè-né yá-né xi Nainá. ⁸Jè xita xi mikìl matsjakeè xita xíkjin, kj'eè kì beè yá-né xi Nainá, nga jè Nainá kjotsjacha-né. ⁹K'oaá s'ín tsakó-ná Nainá kjotsjacha xi tjin-la xi it'aà tsaján nga kisikasén ki'ndí-la i isò'nde, jè ki'ndí-la xi ta jè ta jngod ma-ne, mé-ne nga it'aà ts'e ndaà kitsajnakoaán. ¹⁰K'oaá s'ín tjin kjotsjacha xi tsakó Nainá xi it'aà tsaján: Mitsà koi-ne nga jñá ndaà matsjachaá Nainá. Jè Nainá xi 'nó ndaà matsjakeè-ná. K'oaá ma-ne nga kisikasén ki'ndí-la nga k'en ngajo-ná, mé-ne síjchàat'aà-ná jé-ná.

¹¹Jñò ndí 'ndsè xi matsjake-nó, tsà jè Nainá k'oas'ín 'nó ndaà matsjakeè-ná, mochjeén-né nga k'oa tís'ín kotsjachaá xinguiáá nga ijngod jngoá. ¹²Ni saá jngod xita xi xkon beè-ne Nainá, tanga tsà ndaà kotsjachaá xinguiáá nga ijngod jngoá, jè Nainá yaá tijnajiin kjit'aà inima-ná ko it'aà tsaján-ná nga ndaà títasòn yije kjotsjacha-la Nainá. ¹³Nainá jyeé kitsjaà-ná Inima Tsjeè-la. K'oaá ma-ne nga jye 'yaá nga kjit'aà

nachrjein ya títajnakoaá Nainá ko tikoá ya tijnako-ná Nainá nga tijnajiin inima-ná. ¹⁴Ngajen sobá ki'ya-jen ko 'bí-nájen 'én-najen nga jè Nainá xi Na'èn 'mì-laà kisikasén Ki'ndí-la nga jè kochrjekajiin kjo'in xi kjoa ts'e jé-la ngats'iì xita isò'nde. ¹⁵Ngats'iì xita xi ngui ko inima-la tsjá 'én-la nga jè Jesús xi Ki'ndí-la Nainá, kjit'aà nachrjein ya tijnako Nainá ko jè Nainá yaá tijnajiin inima-la.

¹⁶Jyeé k'oas'ín ndaà 'yaá, ko tikoá mokjeiín-ná, nga jè Nainá tjin-la kjotsjacha xi it'aà tsaján. Nga jè Nainá kjotsjacha-né. Ko jè xita xi kjotsjacha tijnajiin kjit'aà ya inima-la, yaá tijnako Nainá ko jè Nainá yaá tijnajiin inima-la xita jè. ¹⁷K'e nga it'aà tsaján k'oas'ín ndaà títasòn yije kjotsjacha-la Nainá, 'nó tjin takoán nga mitsà ti mé tsakjodn-ná jè nachrjein k'e nga sindajiin-la xita xi kjoa ts'e jé-la. Nga jñá, k'oaá s'ín ndaà títas'né i isò'nde koni s'ín kis'iin jè Jesucristo. ¹⁸Ya nánda nga tjin xi kjotsjacha, mitsà ti mé kjoskon tjin-ne. Nga jè xi ngui kjotsjacha, faáxin-né ngats'iì xi kjoskon 'mì. Jè xita xi tsakjón, kjo'in-né xi tsakjón-la. Ko jè xita xi tákó kjoskon tjiin inima-la, koií-né nga kj'eè tsà ndaà tjiin inima-la jè kjotsjacha-la Nainá.

¹⁹Koií k'oas'ín matsjacha-ná Nainá, koií kjoa-la nga jè kjòtsjakeè ítjòn-ná. ²⁰Tsà tjin xita xi tsò: "An, matsjake-ná Nainá." Tanga tsà majtikeè xita xíkjin xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiín-la, jè xita jè, xita ndiso-né. Tsà mì kì matsjakeè xita xíkjin xi xkon títbeè-ne, kós'ín ma-ne kotsjakeè Nainá xi kj'eè tsà xkon beè-ne? ²¹Jè kjotfxoma xi kitsjaà-ná Jesucristo, k'oaá tsò: Jè xi matsjakeè Nainá, mochjeén-né nga tikoá kàtamatsjakeè xita xíkjin xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiín-la.

**Kós'in koma sikijne-lá
kjoa ts'e isò'nde**

5 Jyeé ixti-lá Nainá-né ngats'iì xita xi ngui kò inima-lá mokjeiín-lá nga jè Jesús, [jè-né xi Nainá kisikasén], jè-né xi Cristo. Kò ngats'iì xita xi ts-jakeè xi nà'èn tjna-lá, tjínè-lá nga tikoá kòtsjakeè ngats'iì ixti-lá nà'èn-lá. ²K'e nga matsjachaá Nainá, kò tikoá níkitasoán kjotíxoma-lá, 'ya-ná nga tikoá matsjachaá jñà xi ixti-lá Nainá ma. ³K'oaá s'ín tjín tsà kixi kjoa nga matsjachaá Nainá, jè-né nga ndaà sikitasoán kjotíxoma-lá. Kò jè kjotíxoma-lá, mìtsà 'nó 'in bitasòn. ⁴Nga ngats'iì xita xi ixti-lá Nainá ma, sikijneé-lá ngats'iì kjoa ch'o xi tjín isò'nde. Koií ma níkiyne-lá kjoa xi tjín isò'nde nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Cristo. ⁵Niyá xi ma sikijne-lá jè kjoa ch'o xi tjín isò'nde, tajngod-né jè xita xi mokjeiín-lá it'aà ts'e Jesús, nga jè-né xi Ki'ndí-lá Nainá ma. Jè-né xi chíkjoa-lá nga sikijne.

**Jè xi tsjá kixi 'én it'aà
ts'e Ki'ndí-lá Nainá**

⁶Jé-né Jesucristo xi j'iì i isò'nde. Kò k'e nga j'iì, jè nandá kò jni xi ndaà tsakó. Kò mìtsà tà jè nandá xi tsakó, tikoáá jè jni. Kò jè Inima Tsjeè-lá Nainá xi bénojmí kixi yá-ne xi jè. Nga jè Inima Tsjeè-lá Nainá, ngui kjoa kixi-né. ⁷Jàn ma-ne xi ngui tsjá kixi 'én-lá xi it'aà ts'e kjoa koi: ⁸jè Inima Tsjeè-lá Nainá, jè nandá, kò jè jni. Kò ngajàn koi, ngásòn tsò. ⁹Tsà mokjeiín-ná jñà 'én xi tsjá xita isò'nde, mochjeén-né nga isà ndaà kòkjeiín-ná jè 'én xi jè sobà Nainá títsjá. Nga jè 'én xi títsjá, jè tíbénójmí, yá-ne xi Ki'ndí-lá Nainá. ¹⁰Jè xi ngui kò inima-lá mokjeiín-lá it'aà ts'e Ki'ndí-lá Nainá, yaá tjiin inima-lá nga kixií kjoa jè 'én xi tsjá Nainá. Tanga jè xi mikií mokjeiín-lá it'aà ts'e Nainá, jè Nainá, ndiso tíhochrjengui, koií kjoa-lá

nga mikií mokjeiín-lá 'én xi tsjá Nainá xi it'aà ts'e Ki'ndí-lá. ¹¹Jè 'én xi kitsjaá Nainá, jè-né nga jè Nainá tsjá-ná kjoabinachon xi mì fehetaà nita kjé-ne. Kò jè kjoabinachon jè, yaá sakó-ná it'aà ts'e Ki'ndí-lá. ¹²Jè xita xi Ki'ndí-lá Nainá tjnajiin inima-lá, tjín-lá kjoabinachon xi mikií fehetaà nita kjé-ne; tanga jè xita xi mìtsà Ki'ndí-lá Nainá tjnajiin inima-lá, tsjin-lá kjoabinachon.

'Én xi fehetaà-ne

¹³Jñò xi mokjeiín-nò it'aà ts'e Ki'ndí-lá Nainá, koií xá tikjií-nò Xojon jè mé-ne nga ndaà kàtasiijn-nò nga jyeé tjín-nò kjoabinachon xi mikií fehetaà nita kjé-ne.

¹⁴K'oaá ma-ne nga 'nó tjín takoán k'e nga nokjoat'aà-lá Nainá. K'oaá s'ín ndaà kji'nchré-ná tsà k'oas'ín sijét'aà-lá koni s'ín sasén-lá jè. ¹⁵Tsà jye k'oas'ín tjiin-ná nga Nainá 'nchré-ná k'e nga tsà mé xi nijé-laá, tikoáá jyeé 'yaá nga tik'éé-ne nga nijé-laá tsjá-ná mé xi nijé-laá.

¹⁶Tsà yá xita xi skoé jngod xita xíkjín xi tikoá it'aà ts'e Cristo mokjeiín-lá nga ya tíkàjiin jñà jé xi mìtsà kjoabiyaa fiko-ná, maá katítsi'batji, kò jè Nainá tsjá-lá kjoabinachon jè xita xi tíhótsji jé. Tanga tà jñá-né xi koxan-lá nga ma sitsi'batji jñà xita xi mìtsà ngui kjoabiyaa kjit'aà-lá jñà jé xi nchihótsji. Nga tjín jé xi kjoabiyaa fiko-ná, kò k'oaá xan nga mìtsà mochjeén nga sitsi'batji jè xita xi kotjín jé xi tíhótsji. ¹⁷Tanga ngats'iì kjoa ch'o xi s'ín xita, ngui jé-né nga nguixkxon Nainá. Tanga tjín-né jñà jé xi mìtsà kjoabiyaa fiko-ná.

¹⁸Jyeé tjiin-ná nga jñà xi ixti-lá Nainá ma, mìtsà tíya títsajnajiin-ne jé, nga jè Jesús xi Ki'ndí-lá Nainá ma, tis'ín kinda, kò jè xita neíí, mì tí kil mé xi ch'o síko-ne.

¹⁹Jyeé 'ya-ná nga ixti-lá Nainá 'mì-ná; tanga jñà xita xi mikií mokjeiín-lá it'aà ts'e Cristo xi tjín nga tjtsa isò'nde, jè xita neíí tíhotíxoma-lá.

²⁰Tikoáá 'ya-ná nga koíí xá j'ìi-ne jè Ki'ndí-là Nainá i it'aà nangui nga jè ndaà kisikichiya-ná mé-ne nga ma yaxkoaán xi ngui jè sobà Nainá. Kò yáá titsaj-nakoáá jè xi ngui jè sobà Nainá koíí kjoa-là nga ya titsajnakoaá Jesucristo xi

Ki'ndí-là ma, xi tije sobà-ne Nainá kò xi ma-là tsjá-ná kjoabinachon xi mìkii fehet'aà nita kjé-ne. ²¹Jñò xi ndí ixti-na xan-nò, kì jñà onguítjingui-là jñà nainá xi beèxkón xita xi mitsà kixi kjoa nga Nainá.

Xojon carta xi ma-ne jò xi kiskii San Juan

Kjoa tsjacha kò kjoa kixi

1 Ji ndí chjoón xi xó jaàjiin-lè Nainá, kò jñà ixti-lè, tikjiil-nò Xojon jè 'an xi xita jchínga 'mì-na ya ingo. Nguì okixi-né nga matsjake-nò; mitsà ta 'an xi matsjake-nò, tikoáá matsjakeè-nò ngats'iil jñà xita xi jye beè kós'ín tjin xi kjoakixi. ²Koif k'oas'ín matsjake-nò, nga jyeé ndaà tjiin ya inima-ná jè xi nguì kjoa kixi, kò yaá kijnajiin kjit'aà skanda nita mé nachrjein-ne. ³Nainá xi Na'èn 'mì-laà kò Na'èn-ná Jesucristo xi Ki'ndí-la Nainá ma, kàtatsjá-nò kjon-daà, kàtahimakeè-nò, 'nchán kàtasíktjna ijiiin inima-nò, xi nguì kò kjoakixi kò kjotsjacha-la.

⁴Nó kjòtsja-na k'e nga kijtsee xkoaàn i'nga ixti-lè, nga k'oaá s'ín nchisíjchá yijo-la koni s'ín tjin kjoa kixi ts'e Nainá, koni s'ín jye tsatíxoma-ná jè Nainá xi Na'èn 'mì-laà. ⁵K'oaá s'ín tìbitsi'bà-nò i'ndeji jñò ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-nò, nga mochjeén-né nga 'nó kòtsjachaá xinguaiaá nga jngó íjngoá. Kò mitsà kjotíx-oma xitse xi tikjiil-nò, tijé-ne jè kjotíx-oma xi kitjoé-ná skanda tisa tàts'en-la kjoa. ⁶K'oaá s'ín tjin xi it'aà ts'e kjotsjacha, jé-né nga k'oas'ín sikitasoán koni s'ín tjin kjotíxoma-la Nainá; jyeé kina'ya nga tisa 'nó kjòtsee kós'ín tíchja kjotíx-oma nga 'nó mochjeén nga kòtsjachaá xinguaiaá nga jngó íjngoá.

Xita xi konachan

⁷Nga kjin ma-ne xita xi tjímasòn nga tijnogò isò'nde xi nchikonachan-la xi-

ta, nga tsò: “Mitsà 'én kixi nga k'oas'ín kits'iin Jesucristo nga xita komà koni jñá.” Jè xita xi kòtsò, ta tikonachan-né kò jè-né xi tjna ítjòn nga kondra fi-la Cristo. ⁸Ndaà t'een kindá yijo-nò, mé-ne nga mìkìl síchjaà-nò jè kjòtjò xi tjoé-nò it'aà ts'e xá xi títsa'nè. Nga mochjeén-né nga kàtatoé yije-nò jè chji-la xá xi títsa'nè.

⁹Ngats'iil xita xi otonè-la koni s'ín tjin 'én xi tsakóya jè Cristo nga xìn ndiyá kjoé, mitsà Nainá tijnako; tanga jè xi kixi tjna nga k'oas'ín tís'ín koni s'ín tsakóya Cristo, yaá tijnako Nainá xi Na'èn 'mì-laà kò jè xi Ki'ndí-la ma. ¹⁰Tsà k'e jngò xita kjichòkon-nò xi mejèn-la nga 'én-la Nainá keènojmi-nò tanga tsà mì k'oas'ín okóya koni tsò 'én-la Cristo, kì kii bìi'nde-laà nga ni'ya-nò fahas'en kò kì 'mì-laà: “Tikjáyi.” ¹¹Nga jè xi tsjá'nde-la nga síikas'en ni'ya-la, tikoáá yaá tísingásòn-kò kjòhítsjeèn-la jñà xita xi ta kjoa ndiso nchihokóya.

'En xi fehet'aà-ne

¹²Tjin jchán-isa mé 'én xi mejèn-na nga koxán-nò, tanga majin-na nga tà Xojon kit'aà-nò. Jè xi mejèn-na nga kjkon xátí-nò. K'eé isa ndaà jchibá mé-ne nga ngats'iaá ngásòn ngáya kàtas'e-la kjòtsja inima-ná.

¹³Jñà ixti-la chjoón tichji xi tikoá xó jaàjiin-ne Nainá nchisíkasén-lè 'én nga síhixat'aà-lè. K'oas'ín kàtama.

Xojon carta xi ma-ne jàn xi kiskii San Juan

Mé kjoa-ne nga ndaá chja Juan it'aà ts'e xita xi 'mì Gayo

1 Ji ndí 'ndsè xi 'mì-lè Gayo xi 'nó ndaà chibá kọ xi nguì kọ inima-na nga matsjake-lè, tikjii-lè Xojon jè 'an xi xita jchínga 'mì-na ya ingo.

²Ji ndí 'ndsè, 'an, k'oaá s'in tísjé-la Nainá, nga ndaà kàtítjo yije nita mé kjoa xi s'in ji, koni s'in ndaà tímachikon-t'in inima-lè xi it'aà ts'e Nainá, k'oaá tís'in ndaà kàtijná jè yijo-lè nga nímé ch'in kàtas'e-la. ³Taxki 'nó kjòtsja-na k'e nga j'ii i'nga jñà 'ndsé xi tsibénojmi-na nga k'oaá s'in tìnijchí yijo-lè koni s'in tjin kjoa kixi it'aà ts'e Cristo. ⁴Ni ti mé kjoa tjin-ne xi k'oas'in 'nó matsja-la inima-na, ta jè-ne k'e nga 'nchrè nga jñà xi ndí ixti-na xan-la nga k'oaá s'in nchisíjchá yijo-la koni s'in tjin xi kjoakixi.

⁵Ngaji ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-lè, 'nó kixi tìnijchí yijo-lè, k'e nga k'oas'in ndaà nís'in-la ya ni'ya-lè jñà xita xinguiáá xi bijchókon-lè xi tikoá 'én-la Nainá mokjeiín-la; kọ isaá ta ndaà tjin-isa k'e nga tikoá ndaà nís'in-la jñà xita xinguiáá xi xin i'nde fii-ne. ⁶Jñà xita xinguiáá k'oaá s'in tsibénojmi kixi ya nguixkon xita naxandá-la Cristo, nga ngaji 'nó matsjachi ngats'ii xita xinguiáá koi. K'oas'in ndaà tsikọ-isi k'e nga kijchòkon-lè; tjii-la mé xi mochjeén-la k'e nga tjmaya ya iya ndiyá. K'oaá s'in tikoji koni s'in sasén-la Nainá. ⁷Nga it'aà ts'e Cristo-né nga k'oas'in jye tsibínè-la yijo-la jñà xita xinguiáá koi, nga k'oaá s'in nchisíxá-la Jesucristo, kọ majin-la nga jñà kiskoé tsojmi xi tsjá-la xita xi mitsà it'aà ts'e Cristo mokjeiín-la. ⁸Koif mochjeén-ne nga jñà oko-ná nga kisikoaá jñà xita xinguiáá koi. Tsà k'oas'in kisikoaá, tsò-ne

kjoa nga ngàsón titsanika'bísoán jè 'én kixi xi ndaà tsò.

Kjoa ch'o xi s'in jè xita xi 'mì Diótrefes

⁹An jyeé kiskiaà jngoò Xojon nga kisikasén-la jñà xita naxandá-la Cristo, tanga jè Diótrefes mikii sasén-la koni s'in ki'mi-lajen, nga jè, koiif xi mejèn-la nga ta jè kotixoma. ¹⁰K'e nga kijchoa, k'eé koxán kixi-la it'aà ts'e ngats'ii kjoa ch'o xi tís'in, nga 'nó ch'o tsò 'én ndiso xi tóbínè-najen. Kọ mitsà ta ya majngoò ikon, tikoáá mikii ma-la nga sís'in-la jñà xita xinguiáá xi bijchókon ya ni'ya-la. Kọ jñà 'ndsee xi mejèn-la nga sís'in-la xita xinguiáá, jé bíchjoá ikon-la, kọ tikoáá ochrjekajiiin-né ya naxandá-la Cristo jñà 'ndsé xi k'oas'in síkitasón kjondaá koi.

¹¹Ji ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-lè, kì jñà chjinguì-la jñà kjoa xi ch'o tjin; ji, jñà chjinguì-la jñà kjoa xi ndaà tjin. Nga jè xita xi ndaà s'in, xita ts'e Nainá-né; tanga jè xita xi ch'o s'in, kj'eé kì beé yá-ne xi Nainá.

Kjondaá xi s'in jè xita xi 'mì Demetrio

¹²It'aà ts'e Demetrio, ngats'ii xita k'oaá tsò nga 'nó ndaà tjin koni s'in tís'in, skanda jè xi kjoa kixi, k'oaá s'in okó nga jè Demetrio, ndaà tjin koni s'in tís'in; k'oaá tís'in bixón-jen nga ndaà tjin koni s'in tís'in, kọ ndaá 'yi nga 'én kixi-né koni s'in bixón-jen.

'Én-la Juan xi fehet'aà-ne

¹³Tjin-isa-na mé 'én xi mejèn-na nga koxán-lè, tanga majin-na nga tà Xojon síikasén-lè; ¹⁴jè xi mejèn-na nga kjíkon xátí-lè; k'eé isa ndaà jchibanojmiá k'e nga kijchokon-lè.

¹⁵K'oas'in 'nchán kàtijná kjit'aà inima-lè. Jñà xita xi ndaà óko-ná xi i'nde-la tísíhixat'aà-lè. Kot'in-la jñà xita xi ndaà óko-ná xi ya títsajna-lè, Nainá kàtaschikon-t'in nga jngoò ljngoò.

Xojon carta xi kiskii San Judas

1 'An, Judas xi chi'nda-la Jesucristo ma, ko 'ndsè ma Jacobo, tikjiin-nò jnò xi xó kinokjoà-nò nga tjòkeè-nò Nainá xi Na'èn-ná ma, ko nga jè Jesucristo síkinda-nò. ²Tse kjohimatakòn ko kjoa'nchán ko kjoatjòcha kàtatsjá-nò Nainá.

Kjo'in xi tjoé-la jnà xita xi jahas'en-jiin'ma naxandá-la Nainá nga 'én ndiso okóya

(2 Pedro 2:1-17)

³Ndí 'ndsè xi 'nó matsjake-nò, kjòtseé tjín-ne nga mejèn-na skiin-nò koni s'ín ngàsòn kisíko-ná Nainá nga tsachrjekàjiin-ná kjo'in kjoa ts'e jé-ná. Tanga i'ndeí mochjeén-né nga tikjiin-nò mé-ne nga ma bítsi'ba-nò nga 'nó tixkàtjìò jè kjotixoma koni s'ín mokjeiin-nò xi xó k'oas'ín jngod k'a kis'enojmí-la xita tsjeè-la Nainá. ⁴Tjín i'nga xita xi jahas'en-jiin'ma-nò. Jnà xita koi, kjòtseé k'oas'ín tjínè-la nga kjo'in s'e-la koni tsò Xojon-la Nainá. Jnà xita koi, ch'oo s'ín; mikii beèxkón Nainá. Síkjatjyaá-la kjondaà-la Nainá; koií síkitasòn kjoa ch'o xi síjé yijo-la. Ochrjenguií Jesucristo xi ta jè tajngod otixoma-ná.

⁵Jnò, nas'ín jye tjiiin-nò kjoa koi, tanga ijngod k'a tsíkítsjeèn-nò, jè Nainá tsachrjekàjiin xita naxandá Israel ján Egipto, tanga xi jye komà iskan, ijngod k'a kisikjehesòn jnà xita xi mikii kòkjeiin-la it'aà ts'e. ⁶K'oaá tí komàt'in jnà àkjale xi mikii ndaà tsibítsajnajiiin xá xi kjòngatsja, ta saá kitsjeiin takòn i'nde xi kitjoeé-la. Tjen-ne nachrjein jè, skanda i'ndeí, Nainá, na'nó kichá cadena tjít'aà'nó-la nita mé nachrjein-ne, ya nánda i'ndeí jnò choòn, skanda jè nachrjein k'e nga sindaàjiin. ⁷K'oaá tis'ín komàt'in jnà naxandá Sodoma ko Go-

morra ko naxandá xi ya chrañat'aà-la kjiiyìò nga kjoachijnguií kis'iin nga ngui ta kjoach'o ts'e yijo-la kiitjinguila. Naxandá koi, ngats'iì xita xi tjín, ni'ín kisikjehesòn. Nainá k'oaá s'ín tsibíjna jngod-ná chiba ni'ín xi ts'e kjo'in xi mikii bits'o nita kjé-ne.

⁸Jnà xita xi jahas'en-jiin'ma-nò, k'oaá tis'ín tà nijná t'biil-la, nchihótsji jé-la yijo-la, ochrjengui kjotixoma-la Na'èn-ná, chjajno-la jnà nga'nó xi mikii tsejèn. ⁹Jè Miguel xi àkjale ítjòn, mitsà 'én 'ngaá kiichjako jè xita neií k'e nga kiskaàn-ya-ne yijo-la Moisés; mitsà kó kitsò-la mé kjo'in xi tjoé-la; ta kitsò-la: "Nainá kàtatsjá-lè kjo'in." ¹⁰Tanga jnà xita koi, chja kondraá-la kjoa xi mikii tjiiin-la. Ko jnà kjoa xi tjiiin-la, k'oaá s'ín síchjeén koni cho xi tsjin-la kjohítsjeèn nga ti yijo ts'e síkíts'ón-ne.

¹¹Ijma xó-ne xita koi, nga jè ndiyá-la Caín kiitjinguila! K'oaá tí tjín jé xi tsohótsji koni kis'iin Balaam ta jè kjoa-la nga ton síkijne. K'oaá s'ín kiyá koni s'ín k'en Coré koií kjoa-la nga kondra kii-la Nainá. ¹²Jnà xita koi k'e nga ya báhihtako-nò nga s'eí-la Na'èn-ná tjín-nò, síkíts'ón-jiin-nò, mikii masobà-la k'e nga kjèn-ko-nò. Ta yijo-laá sísin-la. K'oaá ngaya-la koni ifi xi mitsà jtsí tjiko, xki xi ján fiko tjo; koni yá xi bixòjen xka-la nga mì toò ojà-la ikjoàn tjànè ko ima-la, jngod k'a biyaa. ¹³Jnà xita koi, k'oaá ngaya-la koni xó-la ndáchikon nga bíxteèn tjé-la ya indii-la nga okó kjoasobà-la; koni ni'ño xi kisichja ndiyá-la, ko k'oaá s'ín tjínè-la nga ya kítsajna nánda i'nde jnò choòn nita mé nachrjein-ne.

¹⁴Jè Enoc xi ma-ne itod tje-la Adán xi ya inchrobàt'aà-ne; k'oaá tis'ín tsibíjna 'én it'aà ts'e xita koi k'e nga kitsò: "Chítsejèn-là Na'èn-ná nga tinchrobá, kjin jchán jmiì ma àkjale-la xi tjiko, ¹⁵nga koiindaàjiin-la ngats'iì xita mé-ne nga tsjá-la kjo'in ngats'iì xita xi jé tjín-la

koni tjin kjoa ch'o xi kis'iin, jna xi mikii beexkon Naina nga ch'o tsò 'én xi chjajno-la.”¹⁶ Jna xita koi, kjit'aà nachrjein nchihojé, chjajno-la ngats'i kjoa. Ta koi ótsji kjoa xi mochjeén-la yijo-la. K'e nga chjako xita, ndaà síkít-sajna yijo-la, ta 'én sin 'én ndaà chja; ta jè xi mejèn-la nga síkijne mé xi mejèn-la.

Kjoa kixi xi sinè-la xita

¹⁷Tanga jnò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, tikítsjeèn koni s'in jye kiichjako íjtòn-nò jna xita xi tsibíxáya-la Na'én-ná Jesucristo, ¹⁸nga kitsò-nò: “K'e nga jye kjoehet'aà nachrjein, s'eé xita xi tà kijnokeè xi kjoa kixi. K'oaá s'in kojchájiin kjoach'o xi síjé yijo-la nga mikii beèxkon Naina.”¹⁹ Xita koi, xita naxandá-la Naina síjòya. Kjojítsjeèn-la isò'nde tjin-la nga tsjin-la Inima Tsjeè-la Naina.

²⁰Tanga jnò ndí 'ndsè xi matsjake-nò, 'nó kixi tinchakoo jè kjoa tsjeè-la Naina xi mokjeiin-nò. Títis'ba-la Naina nga jè Inima Tsjeè-la kátasíchiya-nò.
²¹Tikindaa yijo-nò nga kjit'aà nachrjein

kátas'e-nò kjoatjòcha-la Naina. Chína-la kjoa ima takòn-la Na'én-ná Jesucristo, mé-ne nga tsjá-nò kjoabinachon xi mikii fehet'aà nita kjé-ne.

²²Jcha ima takòn nga tjsikòò jna xita xi jò beè-la ikon. ²³Ko jna xita xi i'nga, nitóon tináchrjekájnoò jna kjoa ch'o xi s'in nga jyeé kjomeé ya bixòjiin ni'in ts'e kjo'in. Jcha ima takòn i'nga tanga t'een kindá yijo-nò tsà tikoá ya skajnoò jé-la. Tináchrjekànguioò kjoa ts'e jé-la. Skanda jna níkje tjé-la tináchrjenguiòò.

Jeya kàtìjna Nainá

²⁴Jè Naina xi ma-la síkinda-nò mé-ne nga mikii kixonguioò. Tsjeè síkít-sajna-nò ya nguixkon kjoa jeya-la nga nímé jé sakò-nò ko 'nó s'e-nò kjotsja. ²⁵Jè Naina xi ta jè tajngòò ma-ne nga ochrjekájiin-ná kjo'in xi it'aà ts'e Na'én-ná Jesucristo, ta jè tajngòò xi jeya kàtìjna, 'nga kàtìjna; kátas'e-la kjotíxoma; kátas'e-la nga'nó; skanda kjòtseé, ko nachrjein i'nde, ko skanda nita kjé-ne. K'oas'in kàtama.

Xojon-la San Juan kjoa xi tsakó-la Jesucristo

Kjoa xi kijtsee kò 'én xi kiì'nchré San Juan

1 Jñà kjoa koi xi kitjoé-la Jesu-
cristo nga Nainá kitsjaà-la mé-ne
nga kòkò-la xita chì'nda-la jñà kjoa xi
ta nitoón okoma. Jesucristo kisikasén
àkjale-la nga tsakó-la kjoa koi Juan xi
chì'nda-la ma. ²Kò jè Juan tíchja kixi-né
[k'e nga kiskì] ngats'ìi kjoa xi kijtsee kò
xi kiì'nchré koni s'ín nga jè Jesucristo
kiìchja kixi-la jñà 'én xi kitsjaà-la Nainá.

³Mé tà ndaà-la jè xita xi bíxkejiin
xojon koa jñà xi 'nchré 'én-la Nainá xi
tjít'aà xojon jè, jñà kjoa xi sa kítasòn;
tìkooá mé ta ndaà-la jè xita xi síkítasòn
koni tsò xojon jè, nga jè nàchrjein, jyeé
nchróbá machraña.

Kó tsò Juan nga síhixat'aà nga itòò naxandá-la Cristo xi títajna ján i'nde Asia

⁴An xi 'mì-na Juan, tìsìhixat'aà-nò,
jñò xi naxandá-la Cristo maà xi itòò i'nde
titsajnaà ján nangui Asia. Jè kàtatsjá-nò
kjondaà kò kjoa'nchán jè Nainá xi tíjna,
jè xi tsibìjna kò jè xi kjoí'ì jngòò
k'a-ne; k'oa tìs'ín kàtatsjá-nò kjondaà kò
kjoa'nchán jñà inìma xi itòò ma-ne xi tít-
sajna nguixkòn jè xi tíjnasòn íxìle nga
tíhotíxoma; ⁵kò jè Jesucristo k'oa tìs'ín
kàtatsjá-nò kjondaà kò kjoa'nchán. Jè
Cristo, jè xi ngui 'én kixi tsjá, xi ki'ndí
tjòn xi jaáya-la it'aà ts'e kjoa biyaà kò jè
xi otíxoma-la jñà xita sko-la xi tjín i it'aà
nangui. Cristo matsjakeè-ná nga kisit-
sjeè jé-ná it'aà ts'e jní-la xi tsibíxteèn.
⁶Cristo k'oaá s'ín kisikítsajna-ná nga xi-
ta ítjòn komaá kò nòmii komaá nga jñà
sìxá-lá Nainá xi Nà'èn-la ma Jesucristo.
Jeya kàtìjna; jè kàtatíxoma kjit'aà, nita

mé nàchrjein-ne, nita mé nó-ne. K'oa'sín
kàtama.

⁷Chítsejèn-là! Jè Cristo jyeé kjomeé
fii nga tìnchróbájiin ifi. Ngats'ìi xita,
xkoón skoe-ne. Jñà xita xi kisik'en Cristo
tìkooá skoe-ne. Ngats'ìi xita naxandá xi
tjín i it'aà nangui skindáyakeè-né nga 'on
koma-la it'aà ts'e. Jon, k'oaá s'ín koma.

⁸"An-ná xi tíjna ítjoàn skanda
tàts'en-la kjoa kò nga skanda
fehet'aà-ne; 'an-ná xi tíjnaa, xi tsibìjnaa,
kò xi kjoí'ì jngòò k'a; tajngòò-ná xi tse
nga'ño tjín-na", tsò Nà'èn-ná xi Nainá.

Kjoa xi tsakó-la Nainá Juan it'aà ts'e Cristo

⁹An-ná xi mì-na Juan, xi 'ndsè xan-nò
it'aà ts'e Cristo. Nga yaá titsajnakooá
Cristo ngásòn titsanjikjiaán kjo'in, kò
ngásòn ya nokjoà-ná nãnda tíhotíxoma
Nainá kò ngásòn tíchíkjoako-ná ngats'ìi
kjoa. 'An nga 'én-la Nainá tíchjaya kò
tìbenojmí kixi-la xita it'aà ts'e Cristo,
k'oaá komà-ne ján kinikasén-na ya nan-
gui jiin-ndá nãnda 'mì Patmos. ¹⁰Jngòò
nàchrjein-la Nainá, 'an, nga ya tíjnakoaa
Inìma Tsjeè-la, ya ítjòn índsiàn ki'nchré
jngòò-la 'én xi 'ño kiìchja koni jngòò
chrjo xi 'ño jane, ¹¹kitsò-na:

—'An-ná xi tíjna ítjoàn kò xi
fehet'aà-ne. Chjoí'ì jngòò xojon,
tít'eii kjoa xi t'iyi; ikjoàn tìkasén-la
naxandá-na xi itòò i'nde títajna ján
nangui Asia, jñà naxandá xi 'mì Éfeso,
Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis,
Filadelfia kò Laodicea.

¹²K'eé kisikátjifaya nga mejèn-na
skoeè yá xita xi tíchja-na; kijtsee itòò
candelerò xi ngui kichá oro xi ma tìya
asitì. ¹³Ya jngòò osen-la nãnda jncha
candelerò xi itòò ma-ne síjnajiin xi
okji koni kji ki'ndí-la xita. Jngòò nikje
kinakjá xi ndojò kji. Bijchó skanda ítjòn
ndsokò. Tíkjá jngòò na'ño payò ya isòn
inìma-la xi ngui oro. ¹⁴Tsja sko, k'oaá
kjoàn koni kjoàn tsja chroba-la orré,

koni kjoàn 'nchán kjoàn. Xkon, k'oaá s'ín tsejèn koni tsà títi ní'ín. ¹⁵Ndsoko k'oaá kjoàn koni kichá sinè xi 'ńó ndaà ote k'e nga jye sijiin ní'ín. Jè jta-la, k'oaá s'ín na'yà-la koni ñánda 'ńó je nandá túbixòjen-tjòn. ¹⁶Jè tsja kixi, itoò ní'ño tjíya. Jè tso'ba jngòò kichá ndojò bitjo xi 'ńó yijò kji ingajò ngobà. Isén-la k'oaá kji koni kji ts'oi k'e nga 'ńó matsjè ndobá, 'ńó ote kji.

¹⁷K'e nga kijtseè, kiskaànguia ingui ndsoko koni jngòò mik'en. Ijjoàn jè tsakájnasòn-na tsja kixi, kitsò-na:

—Kì tsakjoòn-jèn, 'an-ná xi tijná ítjoàn ko xi fehet'aà-ne, ¹⁸ko tijnakon-ná. Tsakátijna k'en-ná tanga i'ndeí tijnakon-ná nita mé nachrjein, nita mé nó-ne. 'An tjíya ndsaa ibi ts'e kjoabiyaà ya i'nde-la mik'en. [Tj'índeé-na nga skíx'aa ko kichjoà nga sijkjaáya-la.] ¹⁹Chjí jñà kjoa xi jye kà'yi ko kjoa xi tíma nachrjein i'ndeí ko kjoa xi koma nga koma iskan. ²⁰Kíí tsò-ne jè kjoa'ma xi kà'yi ts'e ní'ño xi itoò ma-ne xi tjíya ndsaa kixi ko xi itoò candelero xi ngui kichá oro. Jñà ní'ño xi itoò ma, jñà àkjale-la naxandá-na xi itoò i'nde títajna; ko jñà candelero xi itoò ma-ne, jñà-né xi naxandá-na xi itoò i'nde títajna.

Kjoa xi kisinè-la naxandá-la Cristo ján Éfeso

2'Chjí jngòò-la xojon jè àkjale-la naxandá-na xi tijná ján Éfeso: “Kíí tsò jè xi itoò ní'ño tjíya tsja kixi, jè xi tsóhojiin osen-la jñà candelero xi itoò ma-ne xi ngui kichá oro, tsò-né: ²Tibe-ná xá-nò, 'ńó titsanixá ko nga mikii bijta-nò. Tikoaá tibe-ná nga mì tì kiì chíkjoako-nò jñà xita xi ch'o s'ín. Tikoaá tibe-ná nga jyeé kichit'aà jñà xita xi tsò-la yijo-la nga Cristo tsibíxáya-la, tanga mitsà kixi kjoa. Jyeé ki'yaà nga xita ndiso-né. ³Kjit'aà

nachrjein 'ńó tse kjo'in titsanikjioón, ko 'ńó titsanixá xi kjoa ts'an. Mikii bijta-nò. ⁴Tanga tijn jngòò-nò kjoa xi ch'o tijn xi mikii sasén-na nga mì tì k'oaá s'ín tijn-nò kjojòcha koni nga sa ítjòn. ⁵Jñò, tikítsjeèn kó ki'nè nga sa ítjòn k'e nga kj'eè jé bixòjñòò. Tikájno jé-nò. Ijngòò k'a Nainá tanguít'aà-la. K'oaá s'ín t'een koni ki'nè nga sa ítjòn. Tsà s'ín-nò, 'an kjián nga tsjaà-nò kjo'in ko kjoaáxin-nò ní'ín candelero-nò ya i'nde ñánda síjna. ⁶Tanga tijn kjoa xi ndaà tita'nè nga majticha kjoa xi s'ín jñà xita nicolaítas. 'An, tikoaá majtike-ná. ⁷Ndaà tijná'yaà koni tsò Iníma Tsjeè-la Nainá nga tíchja-la naxandá-na. Jñà xi sijkijne, 'aán tsjaà-la nga skine jñà toò-la jè yá xi síkijnakon-ná xi síjna ya i'nde-la Nainá ñánda 'ńó ndaà choòn.”

Kjoa xi kisinè-la naxandá-la Cristo ján Esmirna

⁸'Chjí jngòò-la xojon jè àkjale-la naxandá-na xi tijná ján Esmirna: “Kíí tsò jè xi tsibijna ítjòn ko xi fehet'aà-ne, jè xi k'en ko jaáya-la, tsò-né: ⁹'An be-ná xá-nò ko kjo'in xi titsanikjioón ko nga xita ima 'mì-nò (tanga ít'aà ts'e Nainá, xita nchiná-nó jñò). Be-ná nga ch'oo chjajno-nò jñà xita xi tsò nga xita judío-né tanga mitsà kixi kjoa nga xita judío. Jñà xita koi, yaá chja-ne ya ni'ya ñánda maxxóya xita-la xita neíí. ¹⁰Kì tsakjoòn-jèn jè kjo'in xi sijkjoón, jè xita neíí skinis'en-nò ndayá mé-ne nga skót'aà-nò kjoa xi mokjeíin-nò; te nachrjein s'e-nò kjo'in. 'Nó t'è-la takòn kóni skanda k'e nga kiyá. Ko 'aán tsjaà-nò jè kjoabinachon xi mikii fehet'aà koni jngòò corona. ¹¹Ndaà tijná'yaà koni tsò Iníma Tsjeè-la Nainá nga tíchja-la naxandá-na. Jñà xi sijkijne, nímé kjoa xi komat'ín ít'aà ts'e kjoabiyaà xi ma-ne jò k'a.”

**Kjoa xi kisinè-la naxandá-la
Cristo ján Pérgamo**

¹²'Chjí jngòò-la xojon jè àkjale-la naxandá-na xi tjna ján Pérgamo: "Kíí tsò jè xi tjin-la kichà ndojò xi yijò kji nga ingajò ngobà, tsò-né: ¹³'An tibe-ná xá-nò, tibe-ná nga yaá titsajnaà nánnda tñhotixoma xita neií. Tanga be-ná nga kixi titsajnaà; mikii ñijchàajioòn it'aà ts'an. Tikoà be-ná nga mikii bi'ma koni s'in mokjeiín-nò it'aà ts'an, nas'in k'e nga k'en Antipas, xita xi kixi benojmí xi it'aà ts'an; nga yaá k'en ijiin naxandá-nò ya nánnda síxá xita neií. ¹⁴Tanga tjin i'nga kjoa xi mikii sasén-na nga ch'o titsa'nè, nga yaá títajnajiiin-nò xita xi mokjeiín-la koni s'in tsakóya Balaam kjòtsee nga chinchá'a Balac nga mejèn-la kohótsji jé jñà xita Israel nga kàtakine tsojmi xi xkòsòn kisinchaat'aà-la; tikoà kàtas'in kjoachijngui. ¹⁵Tikoáá títajnajiiin i'nga-nò xita xi mokjeiín-la koni s'in okóya jñà xita nicolaítas. Jñà xita koi, 'an majtike-ná. ¹⁶K'oaá ma-ne tikájno jé-nò, ki tì jé binchaatsji-nò. Tsà mì k'oa 'een, nitóon kjián nga skaàn-koa xita koi. Jè sikjeén kichà ndojò xi bitjo-ne ndsoba. ¹⁷Ndaà tiná'yaá koni tsò Inima Tsjeè-la Nainá nga tichja-la naxandá-na. Jñà xi siikijne, 'aán tsjaà-la tsojmi xi skine xi 'mì maná xi 'an tji'ma-na; tikoà tsjaà jngòò-la ndí ndajo jtobá xi chroba kji; yaá tji't'aà 'in xitse xi mì yá beèxkon; tà jè skoexkon xi tjoé-la."

**Kjoa xi kisinè-la naxandá-la
Cristo ján Tiatira**

¹⁸'Chjí jngòò-la xojon jè àkjale-la naxandá-na xi tjna ján Tiatira: "Kíí tsò jè Kí'ndí-la Nainá xi kokjoàn xkon koni ni'ín, kò jñà ndsoko, k'oaá kjoàn koni kichà sinè xi 'mì bronze xi ñó ndaà kjòchrja'i: ¹⁹'An, be-ná xá-nò kò

kjoatjòcha-nò, kò kós'in nga mokjeiín-nò kò kós'in titsanixá nga tichikjoako-nò xá xi titsa'nè. Be-ná nga jè nachrjein i'ndeí isaá ndaà titsanixá mì k'oa-ne koni nga sa ítjòn. ²⁰Tanga tjin i'nga kjoa xi mikii sasén-na nga ch'o titsa'nè, nga bi'i'nde-là jè chjoón Jezabel xi tsò-la yijo-la nga ma-la benojmíya mé kjoa xi iskan koma nga konachan kò okóya-la xita chi'nda-na mé-ne nga kjoachijngui kàtas'in-ne tikoà kàtakine tsojmi xi xkòsòn sinchát'aà-la. ²¹'Aán titsja isa-la nachrjein nga kàtasíkájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne, tanga majin-la tsjeiin takòn kjoachijngui xi s'in. ²²Tanga 'aán tsja-la ch'in nga 'nó tse kjo'in siikjeiín kò jñà xita xi ngàsòn s'in kjoachijngui, tsà majin-la nga siikájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne. ²³Jñà xita xi ya fit'aà-la, jngòò k'aá sik'en. Kò ngats'ii xitá naxandá-la Cristo skoe-né nga 'an-ná xi be kó tsò kjohítsjeèn-la kò inima-la jñà xita. Jñò, nga jngòò i'ngòò, k'oaá s'in tsja-nò kjo'in koni tjin kjoa xi titsa'nè. ²⁴Tanga jñò kò xita xi i'nga xi títajna Tiatira xi mikii kota'ya kjohítsjeèn xi mikii ndaà tjin, tikoà kje'e kii beè jè xi tsò-la jñà xita koi kjoatji'ma-la xita neií. Jñò, k'oaá xan-nò mìtsà tì mé kjoa siijé-isa-nò. ²⁵Tanga jñò, koni s'in tjin jè kjohítsjeèn ndaà xi titsa'nè, k'oaá s'in t'een skanda k'e nga 'an kjoiaa i'ngòò k'a. ²⁶Jñà xi siikijne-la kjoa ts'e jé tikoà siikitasòn xá-na koni s'in mejèn-na skanda k'e nga kjoehet'aà nachrjein, 'aán tsjaà-la xá nga jñà kotixoma-la ngats'ii naxandá xi tjin isò'nde. ²⁷Jñà xita xi kotixoma, ngui kòò kichà kotixoma-ne. K'oaá s'in siixkoaya koni tiji ni'nde. ²⁸Jè kjotixoma jè, tijé-ne xi kitsjaà-na Na'èn-na. 'An tikoáá tsjaà-la jè ni'ño tse xi bitjokàtji k'e nga tajñóya. ²⁹Ndaà tiná'yaá koni tsò Inima Tsjeè-la Nainá nga tichja-la naxandá-na."

**Kjoa xi kisinè-la naxandá-la
Cristo ján Sardis**

3 'Chjí jngodè-la xojon jè àkjale-la naxandá-na xi tǵjna ján Sardis: “Kíí tsò jè xi itodè iníma-la Nainá tǵín-la, ko itodè ma ni'ño-la: 'An be-ná kjoa xi tít-sa'nè; k'oaá s'ín 'ya-nò nga tít-sajnakon-nó tanga xi ngui kixí kjoa, tít-sajnak'en-nó. ²Tíkjaáya-là yijo-nò, tǵí-là nga'ño kjoa xi jye mejèn tǵhija. 'An, k'j'èè kiì be tsà ndaà tít-sa'nè nga nguixkõn Nainá. ³Tíkítsjeèn kjohítsjeèn xi kitjóé-nò ko xi jye ndaà kina'yà; k'oas'ín tǵkitasòn. Tíkájno jé-nò, ki tǵ jé binchaàtsji-nò. Tsà mikíi síkindaa yijo-nò k'oaá s'ín kjoiikjaá-nò koni s'ín xíta chijé k'e nga mikíi tít-sajnandaà mé hora-ne nga kjoií. ⁴Tanga tǵín chiba-nò xíta ya Sardis xi k'j'èè mé jé ótsji, yaá taña kǵinchimako-na nga chroba kjoàn níkje xi kókjá nga k'oaá s'ín ok'ín-la. ⁵Jǵnà xíta xi síikijne-la kjoa ts'e jé, níkje chrobaá kjoàn xi kókjá; mikíi síjchàaya 'ín-la ya it'aa xojon ts'e kjoabinachon. Ko k'oaá xán nga nguixkõn Nainá xi Na'èn-na ma ko nguixkõn àkjale-la nga xíta ts'an-ná. ⁶Ndaà tǵináyaà koni tsò Iníma Tsjeè-la Nainá nga tǵhja-la naxandá-na.”

**Kjoa xi kisinè-la naxandá-la
Cristo ján Filadelfia**

⁷'Chjí jngodè-la xojon jè àkjale-la naxandá-na xi tǵjna ján Filadelfia: “K'oaá tsò jè xi ngui xíta tsjeè ko xi ngui jè sobà xi xíta kixí, jè xi tǵín-la ibi-la xítaxá ítǵòn xi ki'mì David, jè xi ma-la kǵx'a xòhotjóa-la ngajmíi ko níjngodè-isa xi tǵínde-la nga kíichjoàjto; ko k'e nga jè kíichjoàjto, níjngodè-isa xi tǵínde-la nga skǵx'ajto: ⁸'An be yije-ná xá-nò; chítsejèn-là, kǵsikǵjna osen jngodè-nò xotjóa xi tǵx'á, xi níjngodè tǵínde-la nga kíichjoàjto. Nga nas'ín tà chiba nga'ño tǵín-nò tanga tít-saníkitasòn-nó koni tsò 'én-na; mikíi bitsajna'ma it'aa

ts'an. ⁹Tǵín jngodè tǵín xíta xi ya chja-ne ya ni'ya nǵanda maxkóya xíta-la xíta neí; xíta ndiso-né nga tsò nga xíta judío, tanga mǵtsà kixí kjoa. Xíta koi, 'aán kǵhja-la nga kǵtjanchrobá mé-ne nga kǵncha-xkó'nchit'aa-nò; k'oaá s'ín skoe-ne nga 'an, 'ño matsjake-nò. ¹⁰Koií kjoa-la nga tít-saníkitasòn koni tsò 'én xi kǵtsjaà-nò nga kǵchikjoako kǵit'aa-nò nǵta mé kjoa-ne, k'oaá ma-ne, 'aán kósikõ-nò jè nǵchrjein xi jye nchrobá machraña nga s'e-la kǵj'in nga tǵtsa isònde k'e nga chít'aa yije xíta xi i tít-sajna it'aa nangui. ¹¹Kjoií nǵtoón ijngodè k'a. Ndaà tǵkindaa ngats'ií kǵjondaà xi tǵín-nò koni s'ín mokjeíin-nò mé-ne nga mì yá xi kjoaá'an-nò xi jǵnò jye kiníkijne. ¹²Jǵnà xi síikijne-la ngats'ií kjoa ch'o xi tǵín isònde, 'aán tsja jngodè-la i'nde nǵanda kǵtsajna nga kǵit'aa nǵchrjein k'oaá गया-la koni jngodè chrjò xi kǵsingui'ño-la ya ni'ya tsjeè-la Nainá nga skǵijnoa 'ín-la xi Nainá xan-la ko 'ín-la naxandá-la Nainá, xi Jerusalén xítse 'mì xi kǵnchrobà-ne ngajmíi nǵanda tǵjna Nainá, tǵkjoa skǵijnoa 'ín xítse xi ts'an. ¹³Ndaà tǵináyaà koni tsò Iníma Tsjeè-la Nainá nga tǵhja-la naxandá-na.”

**Kjoa xi kisinè-la naxandá-la
Cristo ján Laodicea**

¹⁴'Chjí jngodè-la xojon jè àkjale-la naxandá-na xi tǵjna ján Laodicea: “Kíí tsò jè xi síjngodè yije 'én-la Nainá, jè xi ngui 'én kixí tsjá, jè xi ngui jè sobà kjoakixí, jè xi tsibits'ia ngats'ií xi tsibíndaà Nainá. K'oaá tsò: ¹⁵'An, be-ná mé kjoa xi tít-sa'nè; mǵtsà 'nchán tít-sajnaà ni mǵtsà tsje tít-sajnaà nga mǵtsà kondra tít-sajnakon-ná ko mǵtsà ndaà onguít'aa-ná. Ndaà-là tǵín tsà ngui ndaà onguít'aa-ná ko tsà majǵn tsà ngui kondra tít-sajnakon-ná. ¹⁶Tanga jǵnò, nga isò-nò, mǵtsà 'nchán tít-sajnaà ni mǵtsà tsje tít-sajnaà, k'oaá ma-ne nga ndsoba skǵhisò-na. ¹⁷Jǵnò k'oaá bixón: Xíta nchíná-nájen; ndaà tít-sajna-jen;

nimé chijat'aà-najen. Tanga mikii 'ya nga i'in titsajnaa; nimé xi tjin-nò; xita ima-nó; mikii tsejèn-nò; laká titsjoð. ¹⁸'An, k'oaá xan-nò, 'aán tindát'aà-ná ton oro xi ni'in kjòtsjeè-ne mé-ne nga xita nchiná koma-nò. Tikoá 'aán tindát'aà-ná nikje tsjeè xi chroba kjoàn mé-ne nga mi kosobà-nò nga titsajna laká yijo-nò. Tikoá tinguioð xkii colirio jña xkoðn mé-ne nga ndaà kotsejèn-nò. ¹⁹Ngats'ii xita xi 'an matsjake, otiko-ná tikoá tsjaà-là kjo'in. Mochjeén-né nga tjiil-là nga'ño yijo-nò; tikájno jé-nò, ki ti jé binchaàtsji-nò. ²⁰'An, yaá tijnajtoa xotjoa ni'ya nga tichja; tsà tjin i'nga xi kji'nchré-na, koá tsà skíx'a xotjoa ni'ya-là, komaá kjoahas'en nga kókjen-koaa, tikoá jè, kókjen-ko-na. ²¹Jña xi sikiijne tsjaà'nde-là nga ya kítsajnat'aà-na nándá tjna íxile ts'e kjotíxoma-na koni s'in 'an jye kisiki-jne nga yaá tijnat'aà-là Na'èn-na nándá tjna íxile ts'e kjotíxoma-là. ²²Ndaà tináyaá koni tsò Inima Tsjeè-là Nainá nga tichja-là naxandá-na."

Kós'in yaxkón Nainá ján ngajmii

4 Xi jye komà iskan, kiskoðtsejèn ján i'ngaá; kijtseè ngajmii nga tix'á jngodò xotjoa ko jè jta xi ki'nchré ítjòn-là xi koa tsò koni chrjo trompeta, kitsò-na:

—Nchrobá mijin ijndé; kokod-lè kjoa xi koma k'e nga jye komà yije kjoa xi tíma i'ndeí.

²Tà nitoón j'ii kanè ijngodò k'a-na jè nga'ño-là Inima Tsjeè-là Nainá; kijtseè jngoaa íxile xi tjna ngajmii nándá tísatíxoma. Jé íxile jè, tjna jngodò xi ya tijnasòn. ³Jè xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma, k'oaá kji ote tsejèn koni kji ndajo chjí xi 'mì jaspe, o koni kji ndajo chjí xi 'mì cornalina. Ya indii-là íxile síjnandii jngodò-là ijñe xi okji ote tsejèn koni kji ndajo chjí xi 'mì esmeralda. ⁴Tiyaá-ne nga jngodò itjandii-là nándá tjna xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma, kaàn ñijòn

íxile 'ncha isa nándá tísatíxoma, tikoá kaàn ñijòn xita jchínga títsajnasòn xi nguì chroba kjoàn nikje xi kikjá; saà corona kichá oro tji'a sko. ⁵Ya nándá tjna xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma, bitjo ni'in ch'on, ko ts'iin ch'on, tikoá na'yà-là jta xi chja; itodò ni'in xi síhiseèn títi ya nguixkon íxile; jña ni'in, jña inima tsjeè-là Nainá xi itodò ma-ne. ⁶Ya nguixkon jè xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma, kjiijna jngodò ndáchikon xi koni kji chitsín kji xi 'ño ote.

Ya it'aà íxile ko ya indii-là, ñijòn ma xi títsajnakon; kóhokji ijton ít'sin ko ya indso'ba, xki xi ján tji't'aà xkon. ⁷Jè xi tjna ítjòn jña xi títsajnakon, k'oaá kji koni kjoàn xa. Xi ma-ne jò, koni kji nchraja ki'ndí kji. Xi ma-ne jàn, isén-là xitáá tjin-là. Xi ma-ne ñijòn, k'oaá kji koni kji ja xi tsó'bajiin isén. ⁸Jña xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon nga jngodò ijngodò, joðn jngaa tjin-là. 'Nó kjín ma-ne xkon xi tjin nga jngodò itjandii-là ko iya-là. Mikii síkjáya ko nachrjein ko nitjen nga tsò: Tsjeè-né, tsjeè-né, tsjeè-né jè Na'èn-ná xi Nainá,

xi ta jè tajngodò xi 'ño tse nga'ño tjin-là, jè xi tsibijna, jè xi tjna ko jè xi kjoíi ijngodò k'a-ne.

⁹Jña xi títsajnakon nchitsjá-là kjoajeya, nchitsjá-là kjondaà, ko nchibeèkkón jè xi tijnasòn íxile jè xi tijnakon nita kjé-ne. K'e k'oa nchis'in, ¹⁰jña xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne bincha-xkó'nchi-ñiat'aà-là jè xi tijnasòn íxile tikoá beèkkón-né jè xi tijnakon nita mé nachrjein-ne. Síkatsjoð corona-là ya nguixkon jè xi tijnasòn íxile nga tsò:

¹¹Na'èn, ok'in-lè nga ji tjoé-lè kjoajeya, nga jchaxkón-lè,

nga tsiji yije-né nga'ño xi tjin, nga ji tsibindii ngats'ii tsojmì xi tjin, nga k'oaá s'in kjòmejèn-lè nga tjin yije tsojmì

ko nga kisindaà kóhotjín xi tjin.

Xojon xi maxkóya ko jè Orrè

5 'An, kijtseè jè xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma, kjinaya tsja kixi jngod xojon xi kjičkóya xi kitjeijno iya-la ko ngatsejèn-la ko itod k'a tji'ño nándá jncha-la sello nga jngod ijngod k'a. ² Kijtseè jngoaà àkjale xi tse nga'ño tjin-la, xi 'nó kiichja nga kitsò:

—Yá xi ok'in-la nga skíx'a jè xojon koa komà-la kjoaáxin jñà sello xi jncha-la.

³ Tanga niyá kisakò xi komà-la nga kiskíx'a jè xojon, ni mìkii ma kotsejèn-la nga kot'aà kó tsò 'én xi tji't'aà; nijngod kisakò ján ngajmii, nijngod kisakò it'aà nangui, koa nijngod kisakò ingui nangui. ⁴ 'An, 'nó kiskindàya nga ko ndáxkoaàn k'e nga kijtseè nga nijngod kjòtsji xi ok'in-la nga kiskíx'a jè xojon nga ma kot'aà kó tsò 'én xi tji't'aà. ⁵ Jñà xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne, jngod xi kitsò-na:

—Kì chihindáya-jèn. Tíjna xi 'mì: Xa-la xita naxandá Judá, xi tikoá 'mì: Tje-la xitaxá ítjòn David, nga jè xi jye kisikijne-la kondra-la. Jè xi ok'in-la nga skíjndaya jè xojon koa koma kjoaáxin sello-la xi itod ma-ne.

⁶ K'eé kijtseè jngod Orrè nga síjna ya jngod osen-la nándá tíjna xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma, ko nándá títsajna jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon, ko nándá títsajna xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne. Jè Orrè, k'oaá kji koni tsà jye k'en; itod ma nchrajá-la tikoá itod ma xkon; jñà xkon, jñà inima-la Nainá xi itod ma-ne xi kinikasén nga tíjtsa isò'nde. ⁷ Jè Orrè, kiskoé jè xojon xi kjinaya tsja kixi jè xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma. ⁸ Jè Orrè, k'e nga jye kiskoé xojon jè, jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon ko jñà xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne chinchaxkó'nchi-ñiat'aà-la nga nguixkon Orrè. Ngats'iì saà ní'ño arpaá 'ya ko chitsín xi ngui oro xi tíjya chrjóngó-la nainá. Jè chrjóngó-la

nainá jñà xi kjoa bítsi'ba-la jñà xita-la Nainá. ⁹ Kiseè jngod sò xitse xi tsò:

Ok'in-lè nga ngaji chjoí jè xojon, chjaàxin sello-la

nga jì kinik'en-lè, nga ko jni-lè tsibíchjítji xita

xi ya itjokàjiin-ne ngats'iì tje-la xita xi tjin isò'nde,

ngats'iì 'én xi tjin isò'nde,

ngats'iì naxandá xi tjin,

ko ngats'iì nangui xi tjin isò'nde

mé-ne nga ya kichja-ne it'aà ts'e Nainá.

¹⁰ Ko xitaxá ítjòn ki'ni ko no'mii ki'ni

nga ma sikitason-la Nainá,

koa jñà kotixoma i it'aà nangui.

¹¹ K'e nga kiskoodtsejèn, ki'nchrè jta-la jñà àkjale xi kjiin jchán millón ma-ne xi nchiseè ya indi-la nándá tíjna xi tijnasòn íxile nga tíhotíxoma ko ya nándá títsajna jñà xi títsajnakon ko jñà xita jchínga.

¹² 'Nó jchán nchichja nga tsò:

Jè Orrè xi kinik'en, ok'in-la nga jchaxkón

nga ts'e yije-né nga'ño xi tjin,

ko kjoa nchiná ko kjoa chjine,

ko jè tsjá nga'ño,

ndaà kátayaxkón,

jeya kàtijna ko 'nga kàtijna.

¹³ Ngats'iì xi xó kisindaà-ne xi tjin ngajmii, xi tjin i it'aà nangui ko ya ingui nangui, ko xi tjin ijiin ndáchikon, ki'nchrè-la nga tsò:

Jè xi tijnasòn íxile ko Orrè, 'nga kàtitsajna;

kátayaxkón, jeya kàtitsajna,

kátas'e-la nga'ño nita mé nachrjein-ne.

¹⁴ Jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon, kitsò:

—jK'oas'in kàtama!

Jñà xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne chinchaxkó'nchi-ñiat'aà-la nga jeya kisikijna jè xi títnakon nita mé nachrjein-ne.

—jK'oas'in kàtama!

Jñà xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne chinchaxkó'nchi-ñiat'aà-la nga jeya kisikijna jè xi títnakon nita mé nachrjein-ne.

Jè Orrè, k'e nga jye kiskoé xojon jè, jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon ko jñà xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne chinchaxkó'nchi-ñiat'aà-la nga nguixkon Orrè. Ngats'iì saà ní'ño arpaá 'ya ko chitsín xi ngui oro xi tíjya chrjóngó-la nainá. Jè chrjóngó-la

Sello xi itod ma-ne

6 K'eé kijtseè jè Orrè nga jaàxin ítjòn jngod sello. Ijjoàn ki'nchrè jngod-la

jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon nga kíichja. K'oaá kitsò koni ma ch'on nga one, kitsò:

—Nchroboí.

²Kiskoòtsejèn, k'eé kijtseè jngòò kohòyo xi chroba kji; jè xi tíjnakjá-la kohòyo, kjinaya tsja jngòò arco xi mochjeén k'e nga tjín kjoichán; ikjoàn kitjóè jngòò-la corona xi s'a skò xita k'e nga síkijne; kiù nga jye kisikijne mé-ne nga síkijne isa-ne.

³Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne jò, ki'nchrè-la jè xi ma-ne jò xi títsajnakon nga kitsò:

—jNchroboí!

⁴Ko ijngòò kohòyo itjo xi inì kji; jè xi tíjnakjá-la, kitjóè jngòò-la kichà ndojò xi 'nó je kji, tikoá kitjóè-la nga'no nga kàtjaàxin kjoa'nchán xi tjín it'aà nangui mé-ne nga kàtasík'en-ne xíkjin jñà xita.

⁵Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne jàn, ki'nchrè-la jè xi ma-ne jàn xi títsajnakon nga kitsò:

—jNchroboí!

K'e nga kiskoòtsejèn, kijtseè ijngòò kohòyo xi jmà kji; jè xi tíjnakjá-la kohòyo, jngòò libra tjíya tsja jè xi machibaya-ne tsojmi. ⁶Ki'nchrè jngòò-la jta ya jngòò osen-la jñà xi ñijòn ma-ne xi títsajnakon nga kitsò:

—Nga jngòò nisoò trigo, jngòò nachrjein chjí-la chí'nda tjín-ne. Kò nga jàn nisoò cebada, tikoáá jngòò nachrjein chjí-la chí'nda tjín-ne. Kì tà níkits'ón-jen jè asitj kò vino.

⁷Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne ñijòn, ki'nchrè jta-la jè xi ma-ne ñijòn xi títsajnakon nga kitsò:

—jNchroboí!

⁸Kiskoòtsejèn, kijtseè jngoaa kohòyo xi sinè kji. Jè xi tíjnakjá-la, Kjoabiyaà 'mì 'ín-la; ijngòò tjingui-la xi l'nde ts'e Mik'en 'mì. Kitjóè-la kjetóxoma nga ngats'ìi xita xi tjín isò'nde, xi ñijòn xita, jngòò kiyá xi kjoa ts'e kjoichán, kjoa ts'e kjinchrá, kjoa

ts'e ch'in kò kjoa ts'e cho ts'en xi tjín ijiin ijñá sík'en.

⁹Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne 'òn, 'an kijtseè ya ingui ímixa tsjeè-la Nainá títsajna jñà xita xi kinik'en nga koií kjoa-la 'én-la Nainá, tikoá koií kjoa-la nga kixi kitsjaà 'én-la Nainá. ¹⁰'Nó nchichja nga tsò:

—Na'èn xi jì sabà tíhotixomai, jì xi ngui tsjeè tjini kò ngui kjokixi, skanda mé nachrjein kíndaàjiin-la nga k'oi-la kjo'in jñà xita xi tjín ján isò'nde, jñà xi kisik'en-najen.

¹¹K'eé kits'ìi-la níkje xi chroba kjoàn, ki'mì-la nga kàtasíkjáya chiba nachrjein isa skanda k'e nga kojngòò jñà xi 'ndse joó it'aà ts'e Cristo xi tikoá ngàsòn xá-la Nainá kiyájiin-ne.

¹²Jè Orrè, k'e nga jaàxin sello xi ma-ne joòn, kiskoòtsejèn nga j'ìi jngòò ch'ón xi 'nó ts'a. Jè ts'oi, jmà kji komà koni níkje jmà, kò jè sá, inì kji komà koni jnì. ¹³Jñà ni'no xi tjín ngajmiì, chixòt'aà nangui koni ma jñà toò iko xkoén nga bixòngui k'e nga 'nó 'ba tjo. ¹⁴Jè ngajmiì, k'oaá s'ín kichijà koni jngòò xojon xi ma maxkóya; ngats'ìi jñà nindoò kò nangui jiin-ndá xi tjín ijiin ndáchikon, jahatjía-la ya l'nde ñánda títsajna. ¹⁵Jñà xitaxá ítjòn xi tjín isò'nde, kò xita xi 'nó ndaà yaxkon-la, kò xita nchiná, kò xita skò-la soldado, kò xita xi tse nga'no tjín-la, kò xita chí'nda, kò xita xi títsajnandeíi nga mìtsà nei tjín-la, yaá tsibitsajna'ma ñánda tjín nguijo kò naxi xi tjín-la nindoò. ¹⁶Kitsò-la jñà nindoò kò jñà naxi:

—Tíkatsjònè-nájen yijo-nò, tijtsa'ma-nájen mé-ne nga mìkìi skoe-najen jè xi tíjnason íxile nga tíhotixoma kò tikoá kitsajna'ma-lajen kjoajti-la kò kjo'in xi tsjá jè Orrè. ¹⁷Nga jye ijchò nachrjein-la Nainá kò Orrè nga kò kjoiti-la, 'nó tse kjo'in tsjá. ¿Yá xi koma kichikjoako-la?

Jñà chì'nda-là Nainá xi tjí't'aà chiba-la

7 Xi jye komà iskan kjoa koi, 'an kijtsee ñijòn àkjale xi jncha kixi nga ñijòn chrjangui-là isò'nde xi nchibíchjoàhikon-là tjo mé-ne nga mì tì kiì k'o-a-ne ya isòn isò'nde kò isòn ndáchikon, tìkoà nijngò yá sijníyá-là. ²Tìkoà kijtsee ijngoà àkjale xi tñchrobá-ne ñánda bitjokàtji-ne ts'oi xi 'ya jngò kichá ts'e Nainá xi tñnakon xi ma sit'aà chiba-la xita. 'Nó kiichja-là jñà àkjale xi ñijòn ma-ne xi jye kitjoé-là nga'no nga tsjá ch'in-là isò'nde kò ndáchikon. ³Kitsò-là:

—Kì tà chjà ch'in 'bì-lá isò'nde kò ndáchikon kò yá, skanda k'e-né nga jye sit'aà chiba-la ya tjen-là jñà xi chì'nda-là Nainá.

⁴Ki'nchrè-là kótjín ma-ne jñà xita xi kisit'aà chiba-la, jngò sindò kò ichán ñijòn jmiì ma-ne, ngats'iì tje-là xita Israel. ⁵Jñà ngats'iì tje-là xita koi xi kisit'aà chiba-la: jñà tje-là Judá, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là Rubén, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là Gad, tejo jmiì ma-ne. ⁶Jñà tje-là Aser, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là Neftalí, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là Manasés, tejo jmiì ma-ne. ⁷Jñà tje-là Simeón, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là Leví, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là Isacar, tejo jmiì ma-ne. ⁸Jñà tje-là Zabulón, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là José, tejo jmiì ma-ne. Jñà tje-là Benjamín, tejo jmiì ma-ne.

Xita xi kjin jchán ma-ne xi chroba kjoàn nikje xi íkjá

⁹Xi jye komà, k'e nga kiskoòtse-jèn, kjin jchán xita kijtsee; niyá xi maxkeya-là. Yáá títajna xita xi ya inchrobàjiin-ne ngats'iì nangui xi tjin isò'nde, kò ngats'iì tje-là xita xi tjin isò'nde, kò títajna xita xi chja ngats'iì 'én xi tjin, kò xita xi ya nchrobá-ne ngats'iì naxandá xi tjin. Jñà xita koi, 'ncha kixi-né nga nguixkòn xi tñnasòn íx-

ile nga tíhotíxoma tìkoà nga nguixkòn jè Orrè. Saà nikje chroba íkjá kò saà xkajén kjiya tsja. ¹⁰Ngats'iì xita koi, 'no jchán nchichja nga tsò:

Jè Nà'èn-ná xi Nainá xi tñnasòn íxile ñánda nga tíhotíxoma

kò jè Orrè,
tsachrjekàjiin-ná kjo'in.

¹¹Ngats'iì jñà àkjale 'ncha kixi-né ya indii-là ñánda tñna xi tñnasòn íxile nga tíhotíxoma kò ya ñánda títajna jñà xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne, kò jñà xi ñijòn ma-ne xi títajnakon. Chinchaxkó'nchi-ñiat'aà-là skanda it'aà nangui nga kijtseexkón Nainá. ¹²Kitsò:

K'oá s'ín kátama.

Nainá 'no tjin-là kjoa machikon-t'in, kò kjoa jeya, kò kjoa chjine, tjin-là kjondaà, 'no 'nga tñna, tse nga'no tjin-là,

kò tjin-là kjotíxoma.

K'oas'ín kátama skanda nita mé nachrjein-ne.

¹³K'eé kiichja jngò-na jñà xita jchínga, kitsò:

—Jñà xita xi chroba kjoàn nikje xi íkjá, zyá xita-ne, ñánda kòfi-ne?

¹⁴'An, kixan-là:

—Ngají tjiin-lè nà'èn.

Jè kitsò-nà:

—Jñà xita koi xi tsatojiin kjo'in jè nachrjein k'e nga 'no tse kjo'in kis'e. Kisitsjeè nikje-là nga kò jní-là Orrè-là Nainá kisichroba-ne. ¹⁵Koí kjoa-là nga ya títajna-ne nguixkòn jè xi tñnasòn íxile nga tíhotíxoma kò nachrjein kò nitjen sís'in-là ya ingo-là. Jè xi tñnasòn íxile yaá kijnajiin osen kjit'aà-là nga siikinda. ¹⁶Mì tì kiì kjinchrá siikjeiín-ne kò mì tì kiì koxíndá-là. Kò mì tì kiì kòkà-ne yijo-là jè ndobá-là ts'oi k'e nga 'no matsjè. ¹⁷Nga jè Orrè xi tñna jngò osen-là ñánda tñna xi tñnasòn íxile nga tíhotíxoma, jè siikinda koni s'ín makinda orrè; jè kjoiko ñánda tbitjo nandá xi tñnakon. Nainá siixijno yije ndáxkòn jñà xita koi.

Xi ma-ne itoò sello

8 Jè Orrè, k'e nga jaàxin jè sello xi ma-ne itoò, osen-la hora jñá kis'e ján ngajmii. ²Ikjoàn kijtsee jñà àkjale xi itoò ma-ne xi 'ncha kixi nguixkon Nainá, jngod chrjo trompeta kits'i-la nga jngod ijngod. ³K'eé j'i ijngod àkjale xi 'ya jngod kicha xi nguì oro jè xi tjíya chrjongó-la Nainá. Tsasfjna kixi ya it'aa ímixa tsjeè-la Nainá, ikjoàn tse chrjongó-la Nainá kits'i-la mé-ne nga ya kisijngodko-ne jè kjoa bitsi'ba-la jñà xita-la Nainá. Yaá tsaká ya isòn ímixa tsjeè xi nguì oro xi tjjna ya nguixkon jè xi tjnasòn íxile nãnda tñhotíxoma. ⁴Jè ni'ndi-la chrjongó-la nainá ko kjoa bitsi'ba-la xita-la Nainá tsijin-né ya tsja jè àkjale ya nguixkon Nainá. ⁵Jè àkjale kiskoé jè kicha xi tya chrjongó-la Nainá, chinchá-isa xá'í xi títisòn ya it'aa ímixa tsjeè-la Nainá. Ikjoàn kisikatjen-sòn isò'nde; 'nó kits'iin ch'on, kina'yà-la jta, ki'ya-la ni'in ch'on, ko ts'a ch'on.

Jñà chrjo trompeta

⁶Jñà àkjale xi itoò ma-ne ko itoò chrjo trompeta tjíma'ya tsibítsajnandaà nga siikjindáya.

⁷Jè àkjale xi síjna íjòn kisikjindáya chrjo-la. Ikjoàn ts'a jtsí ndajo ko ni'in xi tsjájiin jní; ján kisikasén it'aa nangui. Jè xi ma-ne jàn-ya-la isò'nde, jngodya kiti; k'oa tì tjín kiti jñà yá; kiti yije xka xkoén.

⁸Jè xi ma-ne jò àkjale kisikjindáya chrjo-la. Ko jngod xi okji koni jngod nindò xi je kji xi títi, yaá kinikatjen-jiin ndáchikon. Nga jàn-ya-la ndáchikon, jngodya, jní komà. ⁹Jñà cho xi tjín-ngui ndáchikon, jngodya k'en xi ma-ne jàn-ya cho. K'oaá tís'in komà jñà chitso, jngodya chixoña xi ma-ne jàn-ya chitso.

¹⁰Jè xi ma-ne jàn àkjale kisikjindáya chrjo-la. Jngod ni'ño xi 'nó je kji xi títijn-ga, kiskaàngui-ne ngajmii. Jè ni'ño jè, jn-

goòya xajngá nandá kiskaàjiin xi ma-ne jàn-ya xajngá nandá ko ya nãnda tíjto nandá. ¹¹Jè 'ín-la ni'ño jè, xka tsja 'mì. Ko jè nandá, jngodya kjòtsja, jè xi ma-ne jàn-ya nandá. Kjín jchán xita k'en nga kjòtsja nandá.

¹²Jè xi ma-ne ñijòn àkjale kisikjindáya chrjo-la. Ikjoàn jngodya kitsi'on jè ts'oi xi ma-ne jàn-ya yijo-la; ko k'oaá tís'in komà jè sá ko ni'ño. Ikjoàn kòjñò jngodya jè ts'oi ko sá ko ni'ño. Koa jngodya kòjñò jè nachrjein xi jàn-ya tjín-ne; ko k'oaá tís'in komà k'e nga nitjen; mì tì kiì kjòhiseèn-ne.

¹³K'e nga kiskoòtsejèn, ki'nchrè jngod-la ja xi kitoòtjen ján ijiin isén. 'Nó kiichja nga kitsò:

—Ima xó-ne, ima xó-ne, ima xó-ne jñà xita xi tjín ján isò'nde, taxki 'oón komat'in k'e nga skindáya chrjo-la jñà àkjale xi nguì jàn chija-isa.

Chrjo trompeta xi ma-ne 'òn

9 Jè xi ma-ne 'òn àkjale kisikjindáya chrjo-la; 'an kijtsee jngoaà ni'ño xi kiskaàngui-ne ngajmii skanda it'aa nangui. Ikjoàn kjòngatsja jè ibi ts'e nitjan.

²Kiskix'a jè nitjan. K'oaá s'in itjo ni'ndi koni tsà ts'e ngajá xi 'nó iì kjoàn. Jè ni'ndi xi itjo, kisijñò jè ts'oi ko ijiin isén.

³Jè ni'ndi, yaá itjojiin cho langosta xi tsangasòn isò'nde; kits'i-la nga nãño nga ma-la k'oe-la xita koni cho na'yá xi tjín isò'nde. ⁴K'oaá s'in kisatiixoma-la nga mikii tsjá ch'in-la ngats'iì xka ijñá xi tjín isò'nde, ko nijngod yá; tà jñà xi koma tsjá ch'in-la jñà xita xi tsjin-la chiba-la Nainá ya itjòn tjen-la. ⁵Mikii kitsjaà'nde-la nga siik'en xita; tà kjo'ín 'òn sá tsjá-la; jè kjo'in xi tsjá, k'oaá ngaya-la koni k'e nga 'bé-la cho na'yá xita nga ijò 'beé.

⁶Nachrjein koi, jñà xita mejèn-la nga kiyá, tanga mikii sakò-la kós'in siik'en yijo-la. 'Nó komejèn-la nga siik'en yijo-la tanga mikii koma kiyá.

⁷ Jñà cho langosta k'oaá kjoàn isén-la koni kjoàn kohòyo xi binchandaà-la kjojchán. Tjísòn sko koni corona xi ngui oro; isén-la xitaá tjín-la. ⁸ Tsja sko k'oaá kjoàn koni kjoàn ts'e íchjín; ni'ño, k'oaá kjoàn koni ts'e xa. ⁹ Ya isòn inima-la k'oaá kjoàn xi kijtsa koni kicha tájaà xi s'íkjeén xita kjojchán; jñà jngaa-la k'oaá s'ín na'yà-la nga one koni tsà 'nó kjin ma carreta xi bíndofe kohòyo nga on-gachikon nga fi kjojchán. ¹⁰ Tjín nditsin koni cho na'yá ko tjín-la na'yá. Jñà nditsin tjín-la nga'ño nga 'òn sá siki'on xita. ¹¹ Jè xi s'jna sko-la cho langosta, jè àkjale ts'e nitjan. Jè 'ín-la àkjale jè, xi 'én hebreo, Abadón 'mì, koa xi 'én griego, Apolión 'mì. [Jñà 'ín koi, tsòyaá-ne: jè xi síkts'óna.]

¹² Jyeé tsato kjo'in xi tjina ítjòn xi taxki 'oón komàt'in xita; tanga ngui jò chija xi sa nchrobá.

Chrjo trompeta xi ma-ne joòn

¹³ Jè xi ma-ne joòn àkjale kisikjindáya chrjo-la; k'eé ki'nchrè jngod-la jta xi ya itjojiin-ne nga ñijòn nchrajá-la jè ímixa tsjeè xi ngui oro jè xi s'jna nguixkon Nainá ¹⁴ nga kitsò-la jè àkjale xi ma-ne joòn, xi kjiya chrjo tsja:

—Chjijnda'ñoí jñà àkjale xi ñijòn ma-ne xi tjít'aà'ño yà chraña-la jè nandá xajngá jè Éufrates.

¹⁵ K'eé kitjájnda'ño jñà àkjale xi ñijòn ma-ne xi jye k'oas'ín títstajndaà jè hora, jè nachrjein, jè sá ko jè nó, mé-ne nga jngoóya s'ik'en-ne xita xi ma-ne jàn-ya ngats'iì xita xi tjín. ¹⁶ An, ki'nchrè-la kótjín ma-ne jñà xita kjojchán xi kohòyo títstajnakjá-la; jò sindo millón ma-ne.

¹⁷ K'oaá s'ín tsatsejèn-na jñà kohòyo ko xita xi títstajnakjá-la nga kicha tájaà kijtsa inima-la xi inì kjoàn koni ni'ín, xi azul kjoàn koni zafiro, ko xi sinè kjoàn koni azufre. Jñà sko kohòyo, k'oaá kjoàn koni sko xa; ko ya tso'ba, ni'ín bitjo, ni'ndíí bitjo, ko azufre bitjo.

¹⁸ Jè kjoa-la nga ingajàn kjo'in koi, jngoò ya k'en xita xi jàn ya ngats'iì xita xi tjín. Jè kisik'en jè ni'ín, ni'ndíí ko azufre xi bitjo-ne tso'ba kohòyo. ¹⁹ Nga'ño xi tjín-la kohòyo, yaá tjí'a tso'ba ko ítjòn nditsin, nga jñà nditsin k'oaá kjoàn koni kjoàn ye; koa jñà sko síki'on-ne jñà xita.

²⁰ Jñà xita xi tsiningui-ne xi mikii k'en k'e nga jye tsato yije kjo'in koi, mikii kisikájno jé-la nga mì tí jé kohótsji-ne; takó jñà kijtseèxkón inima ch'o-la neif, ko jñà isén xi Nainá tsò-la xi kicha oro, plata, bronce, ndajo ko yá, jñà xi mikii tsejèn-la ko xi mikii 'nchré ko xi mikii ma fi. ²¹ Jñà xita koi, mikii kisikájno jé-la nga mì tí jé kohótsji-ne nga xita sík'en, nga ma-la bíndaà, ko nga kjoa chijngui s'ín, ko kjoa chijé.

Àkjale xi kjiya tsja jngod xojon libro jtabá

10 Jjngod àkjale kijtseè-isa xi tjín-la nga'ño xi tinchrobájen-ne ngajmii nga ifi tsátijno; jè sko kijnasòn jngoò ijñe; isén-la k'oaá kji koni ts'oi; jñà ndsoko k'oaá s'ín tsejèn koni tsà ni'ín xi ncha kixi nga títi. ² Kjinaya tsja jngoò xojon xi jtabá kji xi jye kitjájndaya. Jè ndsoko kixi tsas'ijnajijn yà ndáchikon ko jè ndsoko ngaskón tsas'ijnasòn nangui. ³ K'oaá s'ín 'nó kiichja koni tsò xa k'e nga kjindáya; k'e nga jye kiichja, itod ch'on kina'yá jta-la nga tikoa kiichja. ⁴ K'e nga jye jane ch'on xi itod kits'iin, 'an tjnandaà-ná nga mejèn-na skiijno jngoàà xojon, tanga ki'nchrè jngod-la jta xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò-na:

—Jñà 'én xi káchja ch'on xi itod kats'iin, maá tikíjni; ki xojooón bit'iì.

⁵ Jè àkjale xi 'an kijtseè nga ya s'ijnajijn jngoò ndsoko ndáchikon ko xi jjngod ndsoko ya s'ijnasòn nangui, kiskimii'nga tsja kixi ján ngajmii, ⁶ kitsjaà 'én-la it'aà ts'e Nainá xi tjínakon nita mé nachrjein-ne, jè xi tsibindaà ngajmii,

nangui kò ndáchikon, ngats'iì tsojmi xi ya t́ín, kitsò:

—Mì tì kii s'e ìsa-ne nachrjein. ⁷K'e nga kichóya nachrjein-la nga koiìts'ia jè àkjale xi ma-ne itoò nga siikjindáya chrjo-la, jè kjoa'ma-la Nainá kítasòn-né koni s'ín kitsò jñà xita ch'inda-la xi kiichja ngajo-la.

⁸Jè jta xi ki'nchrè ítjòn-la xi ngajmiì inchrobà-ne, ìjngòò k'a kiichja-na kitsò:

—T'in, chjoí jè xojon xi jtobá kji xi jye kitjándaya nga kjinaya tsja jè àkjale xi s'fnakixi isòn ndáchikon kò isòn nangui.

⁹Kiikoan jè àkjale, kixan-la:

—Tjii-ná jè xojon jtobá xi kjinaya ndseii.

Kitsò-na:

—Chjoí, ikjoàn chinii; ján iya indso'boi kotsjaya-né, tanga ya i'a ndso'boi, ixii koma-lè koni tsà tsjén.

¹⁰Kiskoé jè xojon xi kjiya tsja jè àkjale. K'e nga kiskínee, kisihixii'á ndsoba koni tsà tsjén; tanga ján iya indso'ba kjòtsja-né. ¹¹Ki'mì-na:

—Mochjeén-né nga ìjngòò k'a kinókjoaya ngajo-la Nainá mé kjoa xi komat'in jñà xita xi kjin naxandá nchrobá-ne kò xi kjin nangui chja-ne kò xi kjin skoya 'én chja, kò mé kjoa xi komat'in xitaxá ítjòn xi t́ín isò'nde.

Jò ma xita xi tsjá 'én it'aà ts'e Cristo

11 K'eé kits'iì jngòò-na yá xi ma machibaya-ne, xi k'oa kji koni kjoàn yá nise. Ki'mì-na:

—Tisítjii, tichibayi jè ingo ítjòn-la Nainá kò jè ímixa tsjeè-la. Tixkeyi kótjín ma-ne jñà xita xi ya beèxkón Nainá.

²Jè nditsin xi kijnat'aà-la ingo, kì kii nichibayi nga jñá kitjoé-la xi taxki xita xi mìtsà xita judío. Jñà xita koi, ichán jò sá kotixoma ya Jerusalén xi i'nde tsjeè-la Nainá. ³Aán siikasén ingajò xita-na xi tsjá 'én it'aà ts'an nga kichjaya jngòò jmiì kò jò sindo kò jàn-kaàn nachrjein; kò jñà

nikje xi kòkjá, nikje jmà kjoàn xi ts'e kjoaba.

⁴Jñà ingajò xita xi tsjá 'én, jñà-né ingajò yá olivo kò ingajò kichá candelero xi jncha kixi nguixkon Nainá xi otixoma-la isò'nde. ⁵Tsà yá xi mejèn-la siiki'on xita koi; ni'ín kochrje tso'ba xi jngòò k'a kòkà jñà xi kondra-la. K'oaá s'ín kiyá yije, nita yá-ne xi mejèn-la siiki'on. ⁶Jñà xita koi t́ín-la nga'ño nga ma-la kichjoà-la ngajmiì mé-ne mì tì kii k'oa-ne jtsi jñà nachrjein k'e nga kichjaya. Tikoáá t́ín-la nga'ño it'aà ts'e nandá nga ma-la nga jní s'iin; kò komaá-la kjin skoya kjo'in tsjá-la xita isò'nde; komaá-la nga kos'ín s'iin nita kótjín k'a mejèn-la nga s'iin. ⁷Ingajò xita koi, k'e nga jye tsjá 'én-la, jè cho je xi ch'o kji xi bitjomijin-ne ya nitjan jñò, skaàn-kò-né, kò siikijne-la, ikjoàn kiyá ingajò xita koi. ⁸Jñà yijo-la xita koi, yaá siyijò osen nditsin-la naxandá ítjòn, nándá kisit'aà krò Na'èn-ná. Jè 'ín-la naxandá ítjòn xi okji, k'oaá s'ín ngaya-la koni Sodoma, o Egipto. ⁹Xita xi ya inchrobàjiiin-ne naxandá xi t́ín isò'nde, kò ngats'iì tje-la xita xi t́ín isò'nde, kò xita xi chja ngats'iì 'én xi t́ín, kò xita xi ya nchrobá-ne ngats'iì nangui xi t́ín isò'nde, ján nachrjein osen skótsejèn-jno yijo-la mik'en; kò mikii tsjá'nde nga siijiiin jñà xita koi xi jò ma-ne. ¹⁰Jñà xita xi t́ín isò'nde kotsjaá-la nga jye k'en xita koi; tsjá kjetjò-la tsojmi xita xikjín. Koií k'oas'ín s'iin-ne nga jñà ingajò xita xi chja ngajo-la Nainá, tseé kjo'in tsjá-la jñà xita isò'nde. ¹¹K'e nga jye tsato xi jàn nachrjein osen, jè Nainá kisikítsajnakon ìjngòò k'a-ne nga jaáya-la; ikjoàn chinchá kixi ìjngòò k'a-ne; kò ngats'iì xita xi kijtseè, 'ño jchán kitsakjòn. ¹²Ingajò xita koi ki'nchrè jngòò-la jta xi 'ño kiichja xi ngajmiì inchrobà-ne, kitsò-la:

—Nchrobá-mijin-jno ìjndé.

Ikjoàn kiimijin-jiin ifi ján ngajmiì. Ngats'iì jñà xita kondra-la kijtseè-né.

¹³ Tìk'ee-ne j'ii jngoò ch'ón xi 'nó jchán ts'a; jngoò ya naxandá chixoña xi ma-ne te ya kóhokji naxandá; kò jè kjoa-la ch'ón, itoò jmiì xita k'en. Jñà xita xi tsiningui-ne, ndaà jchán kitsakjòn. Ikjoàn kiìchjat'aà-la Nainá xi tjna ngajmiì nga jeya kisikjina.

¹⁴ Jyeé tsato kjo'in xi ma-ne jò xi taxki 'oon komàt'in xita; tanga nchrobá nitoón xi ma-ne jàn k'a.

Chrjo trompeta xi ma-ne itoò

¹⁵ Jè xi ma-ne itoò àkjale kisikjindáya chrjo-la; kjín jchán jta kina'yà-la ngajmiì xi 'nó kiìchja nga kitsò:

Jñà kjotixoma xi tjin isò'nde, jyeé ts'e Na'èn-ná xi otixoma-ná kò jè Cristo xi xó kinikasén-ne.

Jè kotixoma nita mé nachrjein-ne.

¹⁶ Jñà xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne, xi títajnané íxile nga nguixkon Nainá, chinchaxkó'nchi-ñiat'aà-la nga kijtseèxkón Nainá. ¹⁷ Kitsò:

Na'èn xi Nainá 'mì-lè. Ndaà chjì-lè nga ta jì ta jngoò-né xi 'nó tse nga'no tjin-lè,

ngaji xi tijni i'nde, kò xi tijni skanda kjòtseé,

[kò xi sa kjoii jngoò k'a-ne].

Ti'biì-lèjen kjondaà nga jyeé kachjoi nga'no xi tjin-lè;

kò jyeé kòbíts'ii nga jì tìhotixomai.

¹⁸ Jñà xita xi taxki xita xi mìtsà xita judío jyeé kòjti-la;

tanga jyeé ijchò nachrjein-la kjojti-lè k'e nga jì k'oi-la kjo'in xita koi,

jè nachrjein k'e nga jì kındaàjìn-la jñà xita xi jye k'en

kò k'oi-la kjotjò xi ok'in-la nga tjoé-la xi ta chi'nda-lè xi kiìchja ngajo-lè

kò jñà xita-la Nainá kò ngats'ii xi beèxkón-lè,

jñà xi jtobá kjoàn kò xita jchínga.

Síkjhesoìn jñà xita xi ma-la síkjehesòn xita naxandá isò'nde.

¹⁹ Ján ngajmiì kitáx'a i'nde tsjeè-la Nainá; ya iya i'nde tsjeè-la ki'ya-la jè kaxa ts'e kjoa xi tsibíndaàjìn Nainá kò jñà xita. Ikjoàn jate ni'ín ch'ón, kina'yà-la jta, kits'iin ch'ón, ts'a ch'ón, ts'a jtsí ndajo xi 'nó tsiaàn kjoàn.

Jè chjoón kò jè ye

12 Ján ngajmiì tsatsejèn jngoò kjojkón. Jngoò chjoón ki'ya-la; jè ts'oi xi ma nikje-la. Jè sá yaá tjna ingui ndsoko, kò jngoò corona tjí'a skò xi tejò ni'ño tji'aà. ² Jè chjoón, ki'ndí 'ya. 'Nó jchán kjindáya nga jye machraña nga jts'in ki'ndí-la; tseé kjo'in tísikjeín nga jye ijchò chiba-la nga jts'in ki'ndí-la. ³ Ján ngajmiì jngoò kjojkón tsatsejèn. Jngoò ye xi 'nó je kji tsatsejèn. Inì kji, itoò ma skò, kò jngoò corona itsé tjí'a nga jngoò jngoò skò. Tikoáá te ma nchrajá-la. ⁴ Jè nditsin ye, jngoò ya ni'ño tsibíndofe xi ma-ne jàn ya ngats'ii ni'ño xi tjin ngajmiì, ikjoàn tsibítsjot'aà nangui. Jè ye je, tsasijnat'aà-la jè chjoón xi tí'beé ki'ndí mé-ne nga skine-ne ki'ndí-la k'e nga jye jts'in. ⁵ Jè chjoón, tsí'beé jngoò ki'ndí x'in nga jè kotixoma-la ngats'ii naxandá xi tjin isò'nde koni jngoò xita xi yá kicha kjiya tsja nga kinè-la kjo'in xita xi mìkii 'nchréñijon-la. Tanga jè ki'ndí-la chjoón, kitjá'an-la; yaá kiko ñánda tjna Nainá nga tìhotixoma. ⁶ Jè chjoón, tsanga-né. Ján kii i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn, ñánda nga Nainá tsibijnandaà jngoò-la i'nde nga ya katjiì-la tsojmi xi skine. Jngoò jmiì kò jò sìndo kò jàn-kaàn nachrjein kijna.

⁷ Xi jye komà iskan, ján ngajmiì kis'e kjojchán. Jè àkjale Miguel kò àkjale-la kiskaàn-kjoòkò jè ye je. Kò jè ye je, kò àkjale-la nas'ín 'nó kiskaàn-kjoò, ⁸ tanga mìkii kisikijne-la, kò mì tì mé i'nde kis'e-la ján ngajmiì. ⁹ K'oaá s'in komà nga itjokàjìn ngajmiì jè ye jchínga xi 'mì Xità Neí kò xi 'mì Satanás xi konachan-la

ngats'ii xita isònde. Kinikatjengui ya it'aà nangui ko àkjalé-la.

¹⁰ Ki'nchrè jngod-la jta ján ngajmii xi 'nó kiichja xi tsò:

—I'ndeí jyeé ijchò nachrjein nga kitjokàjiin kjo'in xita xinguiáá nga ko nga'nó-la Nainá nga jè kotixoma ko kjotíxoma xi tjín-la Cristo [xi Nainá xó kisikasén-ne], koí kjoa-la nga jye kànikatjengui jè xi ko nachrjein ko nitjen tsját'in 'én ndiso xita xinguiáá nga nguixkon Nainá. ¹¹ Jñà xita xinguiáá, nga nguì koó nga'nó xi tjín-la jní xi tsibíxteèn jè Orrè kisikijne-la ko nguì koó jñà 'én xi kitsjaà it'aà ts'e Nainá. Mikii kitsakjòn-la nas'in kinik'en. ¹² Tsja kàtas'e-la ngajmii ko jñà xi ya títsajna. Tanga ima xó-nò jñò xi ya títajnaà it'aà nangui ko xi títajnaà ya ijiin ndáchikon nga jè xita neí jyeé ijchòjen-tjìngui-nò ko 'nó jti tjín-la nga jyeé tjìin-la nga ta chiba nachrjein kijná-isa.

¹³ Jè ye xi 'nó je kji, k'e nga kinikatjengui it'aà nangui, tsangatjìngui-la jè chjoón xi tsibeé ki'ndí x'in. ¹⁴ Tanga jè chjoón, jò jngaá ts'e ja kits'ii-la xi 'nó ii kjoàn mé-ne koma tótjen-ne nga kongala jè ye xi je kji. Ján ki kijná ya inde it'aà xin nándá nangui kixi choòn. Jàn nó osen kijná nga kòkinda nga tjoé-la tsojmì xi skine. ¹⁵ Jè ye xi je kji, tsachrje nandá tso'ba nga ndána koma mé-ne nga koma kichrjoako-ne jè chjoón. ¹⁶ Tanga jè nangui kisichját'aà-la jè chjoón; kitáx'a, kits'ii ndána xi jè ye tsachrje tso'ba. ¹⁷ Jè ye isaa 'nó kjòjtikeè jè chjoón. Kiì tjìngui kondra-la jñà xita tje-la chjoón nga kiikjaán-ko jñà xi sikitasòn kjotíxoma-la Nainá ko jñà xi ndaa tsjá 'én it'aà ts'e Cristo. ¹⁸ Jè ye, yaá tsi-bijnajiiin tsomì xi 'ncha indii ndáchikon.

Jò cho ii xi ch'o kjoàn

13 Kijtseè jngoaa cho je xi ch'o kji xi itjo-mijìn-jiin-ne ndáchikon xi itoò ma sko; te ma nchrajá-la; jn-

goò corona itsé tjí'a nga ijngod ijngod nchrajá-la; jñà sko tjít'aà 'ín xi Nainá chjajno-la. ² Jè cho je xi ch'o kji xi 'an kijtseè, k'oaá kji koni kjoàn xa indo; k'oaá kjoàn ndsoko koni ts'e cho oso; k'oaá kji tso'ba koni tso'ba xa. Jè nga'nó xi tjín-la jè ye, ko jè inde-la nándá tìhotíxoma, ko jè kjotíxoma-la xi 'nó tjín, jè cho ts'en kjòngatsja. ³ Nò tse kitii jngod sko jè cho je xi ch'o kji; k'oaá kji komà koni tsà jye kiyá; tanga jè sko xi 'nó tse kitii, kjòndaà-ne. Ngats'ii xita xi tjín nga títsa isònde, tà kjòxkón-la kjoa xi komà, ko yaá kiitjìngui-la jè cho ts'en. ⁴ Ngats'ii xita kijtseèxkón jè ye, nga jè ye kitsjaà-la kjotíxoma xi tísíkjeén jè cho ts'en. Jñà xita tikoaa kijtseèxkón jè cho je xi ch'o kji. Ikjoàn kitsò:

—Tsjin ijngod isa koni jè cho je xi ch'o kji; mi yá tjín xi kichikjoa-la nga skaàn-ko.

⁵ Jè cho ts'en kitjòndeé-la nga kiichja 'én xi 'nga síkijná yijo-la nga chjajno-la Nainá. Tikoaa kits'ii'nde-la nga ichán jò sá kotixoma. ⁶ K'oaá s'in kis'iin; kiichjajno-la Nainá, kiichjajno-la 'ín-la Nainá ko Ni'ya Tsjeè-la, ko kiichjajno-la jñà xita xi títsajna ngajmii. ⁷ Tikoaa kitjòndeé-la nga kiskaàn-ko xita-la Nainá skanda kó nga kisikijne-la. Ikjoàn kits'ii-la kjotíxoma it'aà ts'e ngats'ii tje-la xita, ko it'aà ts'e ngats'ii naxandá xi tjín, ko it'aà ts'e ngats'ii xita xi chja ngats'ii 'én xi tjín, ko it'aà ts'e xita xi tjín nga ijngod ijngod nangui xi tjín isònde. ⁸ Ngats'ii xita xi tjín nga títsa isònde, jè cho ts'en skoexkón, jñà ngats'ii xita xi mikii tjít'aà 'ín-la nga tisa tàts'en-la kjoa, jè xojon xi ts'e kjoabinachon xi ts'e Orrè-la Nainá xi k'en ngajo-la xita.

⁹ Ndaà tiná'yaá koni xan-nò. ¹⁰ Jè xi ndayá kjis'en, k'oaá s'in tjínè-la nga ndayá kjoí. Jè xi kichá ndojò kiyá-ne, k'oaá s'in tjínè-la nga kichá ndojò kiyá-ne. Íí mochjeén nga kixi kítajna

kjit'aà kò nga kichikjoako-la kjo'in jña xita-la Nainá.

¹¹ Xi komà iskan kijtsee ijngoàà cho je xi ch'o kji xi itjo mijin-ne ijin nangui. Jò ma nchrajá-la xi k'oa kjoàn koni nchrajá-la orrè. K'oaá s'in chja koni jngodè yè xi 'nó je kji. ¹² K'oaá s'in tjin-la kjoixoma koni jè cho je xi ch'o kji xi tjna íjòn nga ya s'jna nguixkon. Bìnè-la xita xi tjin isò'nde nga kateèxkón jè cho je xi ch'o kji xi tjna íjòn, jè xi kjòndaà-ne nánnda 'nó tse kitì jngodè sko. ¹³ Tikoá maá-la kis'iin kjoixkón xi 'in tjin. Skanda maá-la kisikjinchrobà-jen ni'in xi ngajmì nchrobá-ne skanda it'aà nangui nga nguixkon xita. ¹⁴ Kiskoònachan-la xita xi tjin isò'nde, koií kjoa-la jña kjoixkón xi kits'i'nde-la nga kis'iin nguixkon cho je xi ch'o kji xi tjna íjòn. Tsibít'in-la xita nga kátindaà jngodè xkòsòn-la jè cho xi tjna íjòn xi kicha ndojò kitì-ne sko tanga jaáya-la. ¹⁵ Jè cho xi ma-ne jò kits'i-la nga'nó nga kisikjnakon jè xkòsòn-la cho xi kisindaà, mé-ne nga koma kichja-ne kò ngats'iì xita xi mikìi skoèxkón sijik'en-ne. ¹⁶ K'oaá s'in tsibínè-la nga kàtasit'aà chiba-la jña xi xita ixti, jña xita jchínga, jña xita nchiná kò jña xita ima, jña xita xi títajandeí kò xi ch'inda títajna'nó. Yaá kàtasit'aà chiba-la ya tsja kixi kò tsà ya íjòn tjen-la. ¹⁷ Nijngodè xita xi ma kotse tsojmi, nijngodè xi ma kotjna tsà mikìi tjit'aà chiba-la kò tsà jè 'in-la cho mikìi tjit'aà-la kò tsà mikìi tjit'aà-la número ts'e 'in-la cho. ¹⁸ Ijndé mochjeén kjoachjine-la xita; jè xi ndaà machiya-la, kátixkeya número-la cho je xi ch'o kji; ts'e xita-né. Jè número: joòn sindo kò jàn kaàn kò joòn.

Jè Orrè-la Nainá kò jña xita xi jngodè sindo kò ichán ñijòn jmiì ma-ne

14 Xi komà iskan, kiskoòtsejèn, kijtsee jè Orrè, nga sijnakixi isòn nin-

doò Siòn kò xita xi jngodè sindo kò ichán ñijòn jmiì ma-ne xi tjit'aà íjòn tjen-la 'in-la Orrè kò ts'e Na'en-la. ² Ki'nchrè jngodè-la jta xi ngajmì nchrobá-ne xi 'nó tíhone koni ma nandá k'e nga 'nó maje, koni ma nga faáya-la ch'on k'e nga jye ts'iin; k'oaá s'in ki'nchrè-la koni tsà kjin ma xita xi sikjane ní'nó arpa. ³ Tína'yà jngodè-la sò xitse nga tjna nguixkon jè xi tijnasòn íxile nga tíhotixoma, kò ya nguixkon xi ñijòn ma-ne xi títajnakon kò ya nguixkon jña xita jchínga. Niyá xi ma-la seè jè sò xi tjin, ta jña-né xi jngodè sindo kò ichán ñijòn jmiì ma-ne, jña xi jye itjokajin kjo'in ya isò'nde. ⁴ Jña xita koi, mìtsà íchjín tsibítajnakò, ngui tsjeè kisijchá yijo-la. Jña-né xi fi tjinngui-la Orrè nita nánnda-ne nga fi. Jña-né xi itjokajin íjòn kjo'in ngats'iì it'aà ts'e xita xi tjin isò'nde, mé-ne nga koma kongatsja íjòn-ne Nainá kò Orrè. ⁵ Nímé 'én ndiso kiichja, kò nímé jè tjin-la nga nguixkon Nainá.

Àkjale xi jàn ma-ne

⁶ Kijtsee ijngoàà àkjale xi tsó'bajin isén nga tífiko 'én ndaà-la Nainá xi tjin nita mé nachrjein-ne nga keènojmi-la jña xita xi títajna isò'nde, ngats'iì xita xi tjin nga ijngodè ijngodè nangui, ngats'iì tje-la xita, ngats'iì xita xi chja ngats'iì 'én xi tjin, kò ngats'iì xita xi tjin nga ngats'iì naxandá xi tjin isò'nde. ⁷ Nó chja kitsò:

—Jchaxkón Nainá, jeya tikjina; jye ijchò nachrjein-la nga koiindaajin. Jchaxkón jè xi tsibindaà ngajmì, xi tsibindaà nangui, xi tsibindaà ndáchikon kò nánnda tbitjo nandá.

⁸ Ijngodè àkjale kiichja xi kitsò:

—Jyee kakaàngui, jyee kakaàngui Babilonia, naxandá xi 'nó je kji, jè xi bit'in-la naxandá xi tjin isò'nde nga [kj'eí nainá fit'aà-la] koni s'in xita k'e nga kjoachjingu s'in. Koni s'in kis'iin, k'oaá ngaya-la koni tsà kisich'i yije xita

isò'nde jè xán ts'e kjoachijngui-la xi tjiko kjojtj-la Nainá.

⁹ Ìjngodò àkjale tsatsejèn xi ma-ne jàn xi 'nó chja nga kitsò:

—Tsà yá xi skoexkón jè cho je xi ch'o kji ko isén xkósòn-la, tsà tikoá sít'aà chiba-la itjòn tjen-la, o tsà tsja, ¹⁰ Nainá tsjá-la kjo'in, k'oaá ngaya-la koni tsà vino sko'i xi tjiko kjoajti-la Nainá. Nga jè sobà Nainá jyeé tsibíndaà jngodò chitsín vino xi 'nó kjaán mé-ne nga kokò-ne kjoajti-la nga s'e-la kjo'in ijiin ni'n azufre xi 'nó tsjè títi. Tíkotsejèn àkjale tsjeè ko Orrè. ¹¹ Jè ni'ndí-la ts'e kjo'in-la, kjit'aá nachrjein nita kjé-ne nga kitjomijin. Mikii sijkjáya ko nachrjein ko nitjen jñà xita xi jè cho ts'en ko isén xkósòn-la beèxkón, jñà xi tikoá tjít'aà chiba-la ko 'ín-la jè cho je xi ch'o kji. ¹² Íjndé nga mochjeén nga kàtachikjoa-la nita mé kjoa-ne jñà xita-la Nainá xi síkitasòn kjotixoma-la ko xi ndaà mokjeiín-la it'aà ts'e Jesús.

¹³ Ki'nchrè ìjngoaà 'én xi ngajmiì inchròbà-ne xi kitsò-na:

—Chjí, tí't'eii xojon: “Jñà nachrjein xi fi-isa, mé tà ndaà-la jñà xita xi kiyá nga mokjeiín-la it'aà ts'e Na'èn-ná.” K'oaá tsò Inima Tsjeè-la Nainá: “Kixí kjoa, jñà xita koi sijkjáya-né kjoa ts'e xá-la; ján ngajmiì, jchaá-la ngats'ìi kjoa xi ndaà kis'iin.”

K'e nga maxkó tsojmì xi jye kòjchá ya it'aà nangui

¹⁴ K'e nga kiskoòtsejèn, kijtseè jngoaà ifi xi chroba kji, ya isò'nga ifi tjina jngodò xi k'oa kji koni ki'ndí-la xita. Jngodò corona xi nguì oro tjí'a sko, ko jngodò kicha libá kjiya tsja xi 'nó yijò kji. ¹⁵ Ìjngodò àkjale itjo ya i'nde tsjeè-la Nainá xi 'nó chja, kitsò-la jè xi tijnasòn ifi:

—Tits'ìi nga tixákoii kicha libá-lè; tichásoin, ko tixkoí kóhotjín tsojmì tjè xi tjín it'aà nangui nga jye kòjchá yije; ko jyeé ijchò nachrjein-la nga sincháxkó.

¹⁶ Jè xi tijnasòn ifi, tsibíts'iaiko kicha libá-la ya isòn nangui nga tsatesòn tsojmiì tjè-la isò'nde, ikjoàn chincháxkó.

¹⁷ Ìjngodò àkjale itjo ya i'nde tsjeè-la Nainá xi kijna ngajmiì xi tikoá kicha libá kjiya tsja xi 'nó yijò kji. ¹⁸ Ìjngodò àkjale itjo-ne it'aà ímixa tsjeè-la Nainá, jè xi síkinda ni'ín. 'Nó kiichja-la jè àkjale xi kicha libá kjiya tsja; kitsò-la:

—Tits'ìi nga tixákoii kicha libá-lè xi 'nó yijò kji; tichát'eii 'én-la jñà toò uva xi tjín it'aà nangui, nga jñà toò-la jye kichji.

¹⁹ Jè àkjale tsibíts'iaiko kicha libá-la nga tsatet'aà toò-la jñà yá uva; ikjoàn kisikatsjodya ya nándá nga ma binchanè toò uva. Kjoa koi, jè okó kjoajti-la Nainá. ²⁰ Mítsà ya ijiin naxandá kisinè jñà toò uva; ján indii naxandá kisinè; k'e nga jye kisinè, jní itjo nándá nga kisinè; 'nó tse jní itjo skanda ijchò kangui-la kó kji 'nga tjina freno xi tjí'a tso'ba kohòyo ko jàn sindo kilómetro tsangasòn.

Itoò ma àkjale xi itoò kjo'in j'iiiko

15 Ìjngodò kjoaxkón kijtseè ján ngajmiì xi 'nó xkón kji ko 'nó jeya ki'ya-la. Itoò ma àkjale xi itoò kjo'in j'iiiko jñà kjo'in xi fehet'aà-ne nga yaá fehet'aà-ne kjoajti-la Nainá.

² Tikoá kijtseè jngoaà ndáchikon xi chitsín kji; tsjájiin ko ni'ín. Ya ncha kixi isòn ndáchikon xi chitsín kji, jñà xita xi jye kisikijne it'aà ts'e cho je xi ch'o kji ko isén xkósòn-la, jñà xi mikii kitsjá'nde nga kisit'aà chiba-la, ko número ts'e 'ín-la. Xita koi kjiya tsja ní'nó arpa xi Nainá kitsjaà-la. ³ Nchiseè sò-la Moisés xi chí'nda-la Nainá ko sò-la Orrè, nchitsò:

Na'èn xi Nainá 'mì-lè, xi ta ji ta jngodò-né xi 'nó tse nga'nó tjín-lè, 'nó jeya ko 'nó xkón tjín ngats'ìi kjoa xi 'nì.

Xita kixi-né; kixí tjín ndiyá-lè.

Jíí-né xi Xitaxá Itjòn tjina-la ngats'ìi naxandá xi tjín isò'nde.

⁴ ¿Yá xi mikii tsakjón-lè Na'èn?
 ¿Yá xi mikii skoexkón-lè?
 Tajngò ngaji xi xita tsjiì,
 koií k'oas'ín kjoíí-ne ngats'iì naxandá-la
 isò'nde nga skoexkón-lè
 nga jye tí'ya-la kjoa kixi-lè.

⁵ K'e nga jye kijtseeè kjoa koi, kiskoòt-
 sejen nga kitáx'a ján ngajmiì jè i'nde
 tsjeè-la Nainá xi tijnaya iya Ni'ya Nikje
 xi okó nga ya tijn Nainá. ⁶ Itjo ya i'nde
 tsjeè-la Nainá jñà àkjale xi itoò ma-ne xi
 j'iiko itoò kjo'in. Íkjá nikje lino chroba
 xi ñó ote kjoàn; tíkjá ndáyá-la na'ño
 payo xi ngui oro. ⁷ Jñà xi ñijòn ma-ne
 xi títsajnakon, jngòò itjoiin xi kisingat-
 sja nga íjngó íjngó àkjale xi itoò ma-ne;
 kitsjaà íjngó íjngó-la chitsín xi ngui oro
 xi ya tjíya kjo'in ts'e kjoajti-la Nainá xi
 tijnakon nita mé nachrjein-ne. ⁸ Ya iya
 i'nde tsjeè-la Nainá, kitseeè ni'ndi xi ya
 inchrobà-ne it'aà ts'e kjoajeya-la Nainá
 kò nga'ño xi tjin-la. Niyá xi kitjò'nde-la
 nga jahas'en ya i'nde tsjeè-la Nainá
 skanda k'e nga jye tsitasòn yije jñà kjo'in
 xi itoò ma-ne xi j'iiko jñà àkjale xi itoò
 ma-ne.

Chitsín xi itoò ma-ne

16 Ki'nchrè jngoaa 'én xi ya itjo-ne
 i'nde tsjeè-la Nainá nga kitsò-la
 jñà àkjale xi itoò ma-ne:

—Tanguió, tíxteèn-sòn isò'nde jñà xi
 tjíya chitsín xi itoò ma-ne, kjo'in xi tjiko
 kjoajti-la Nainá.

² Kii jè àkjale xi tsako ítjòn-la.
 Tsibíxteèn-sòn isò'nde xi tjíya chitsín-la.
 Ngats'iì xita xi tjin-la chiba-la cho ts'en
 kò xi beèxkón jè isén xkósòn-la jè cho
 je xi ch'o kji, tsako-la ch'in xajtsé xi ñó
 ch'o kjoàn kò ijò jchán ma.

³ Jè àkjale xi ma-ne jò tsibíxteèn-jiin
 ndáchikon xi tjíya chitsín-la. Kò jè
 ndáchikon, ngui jní komà, koni tsà ya
 k'en-jiin xita. Ngats'iì xi títsajnakon ya
 ijiin ndáchikon jngòò k'aá k'en.

⁴ Jè àkjale xi ma-ne jàn, tsibíxteèn-jiin
 ya xajngá nandá kò ñánda tíbitjo nandá,
 jè xi tjíya chitsín-la. Saà jní komà.
⁵ Ikjoàn ki'nchrè-la jè àkjale xi ts'e
 nandá, kitsò:

—Ngaji Na'èn, tjin-lè kjoakixi, nga
 k'oaá s'ín kits'iì-la kjo'in jñà xita it'aà
 ts'e kjoa koi, nga jii xi xita tsjeè 'mì-lè,
 jii xi tijni skanda kjòtseeè, tijni skanda
 i'nde. ⁶ Nga jñà xita koi tsibíxteèn
 jní-la xita-lè nga jñà kisik'en, kò xi-
 ta xi kiichja-ngajo-lè. I'nde ngaji k'oaá
 tis'ín ti'biì ngajo-la jní nga nchi'biì; yaá
 chiba-la.

⁷ Tikoá ki'nchrè jngòò-la 'én xi ya it'aà
 ímixa tsjeè-la Nainá chja, nga tsò:

—Ji Na'èn xi Nainá 'mì-lè, xi ta ji ta
 jngòò-né xi ñó tse nga'ño tjin-lè, kixí
 kjoa, jñà kjo'in xi tí'biì-la xita koi, ndaa
 tjin kò ngui kixí tjin.

⁸ Jè àkjale xi ma-ne ñijòn, tsibíx-
 teèn xi tjíya chitsín-la ya isòn ts'oi.
 Jè ts'oi kitjò'nde-la nga jè ndobá-la
 kisichjàn yijo-la xita. ⁹ Jè ndobá-la ts'oi
 'ño kisichjàn-la ngats'iì xita tanga jñà
 xita koi mikii kisikájno jé-la ni mikii
 jeya kisikájna Nainá; ta saá kiichjajno-la
 Nainá nga jè xi tjin-la nga'ño it'aà ts'e
 kjo'in koi.

¹⁰ Jè àkjale xi ma-ne 'òn,
 tsibíxteèn-sòn jè xi tjíya chitsín-la ya
 ñánda tíhotíxoma jè cho ts'en. Kò jè
 i'nde ñánda tíhotíxoma jè cho je xi ch'o
 kji, kòjñò-né. Jñà xita xi beèxkón jè cho
 ts'en kiskinetjòn nijen-la nga 'ño ijò
 komà-la. ¹¹ Tanga mikii kisikájno jé-la;
 tà saá isa ndaa kiichjajno-la Nainá xi
 ts'e ngajmiì, koií kjoa-la nga ijò komà
 yijo-la nga xajtsé tjin-la.

¹² Jè àkjale xi ma-ne joòn
 tsibíxteèn-jiin xi tjíya chitsín-la ya
 xajngá nandá-je Éufrates. Jè nandá-la
 xajngá, kixiya-né, mé-ne nga koma
 kjoahato-ne jñà xitaxá ítjòn xi
 nchrobà-ne ñánda bitjokàtji-ne ts'oi.

¹³ Kijtseè-ná nga jè yè xi 'nó je kji, ko jè cho je xi ch'o kji, ko jè xita xi kiichjaya 'én ndiso nga itjo-ne tso'ba jàn inima ch'o xi cho xke kjoàn. ¹⁴ Jñà-né inima ch'o-la neif xi s'ín kjojkón; bitjo nga bíxkóya xitaxá ítjòn xi tjin nga tjtisa isò'nde nga kjinchrobà kjojchán jè naxhrjein xi jye tjindaà-la Nainá xi ta jè tajngoó xi 'nó tse nga'nó tjin-la. ¹⁵ "Tiná'yaá, 'an, k'oaá s'ín kjoiaa koni s'ín fii xita chijé. Mé ta ndaà-la jè xita xi tijnandaà k'e nga 'an xi kjoiaa; kjiijnandaà nikje-la nga kokjá; mé-ne nga mikii kosobà-la nga tjna laká." ¹⁶ Jñà inima cho-la neif tsibíxkóya xitaxá ítjòn-la isò'nde ya i'nde nándá 'mì Armagedón xi 'én hebreo.

¹⁷ Jè àkjale xi ma-ne itod, tsibíxteèn ijiiin isén xi tjíya chitsín-la. Kii'nchré-la 'én xi 'nó kiichja xi ya inchrobà-ne i'nde tsjeè-la Nainá xi tjna ngajmii nándá tjna jè xi tjnason íxile nga tíhotíxoma; kitsò:

—Jyee tsitasòn yije.

¹⁸ Ikjoàn jate ni'in ch'on, kina'ya-la jta, kits'iin ch'on, ts'a ch'ón xi 'nó jchán ts'a; ni saà jngoó k'a k'oas'ín 'ba kóni nga tisa tsatsejèn xita isò'nde. ¹⁹ Jè naxandá je xi 'nó ndaà yaxkon-la, jàn ya komà. Ko jñà naxandá xi chja-ne nga l'jngoó l'jngoó nangui xi tjin isò'nde, jngoó k'aá kichijà. Ko jè naxandá je xi 'mì Babilonia xi 'nó ndaà yaxkon-la, mikii kisijchàa-jiin Nainá nga kitsjaà-la kjo'in, k'oaá गया-la koni kisik'iì jngoó chitsín xi tjíya vino xi ngui kjoajti-la Nainá xi jè jye tijnandaà-la. ²⁰ Ngats'iì nangui xi tjin ijiiin ndáchikon ko jñà nindod, jngoó k'aá kichijà, mì tì kii ki'ya-la. ²¹ Jñà xita tsané jtsí ndajo xi 'nó tsiaàn kjoàn, tjin-la tsà ichán kilo nga jngoó l'jngoó. Jñà xita, 'on kiichjajno-la Nainá, koií kjoa-la nga tse kjo'in kis'e-la kjoa ts'e jtsí ndajo.

Kós'ín s'e-la kjo'in jè choón chijngui

17 J'iì jngoó jñà àkjale xi itod ma-ne xi itod chitsín tjíya tsja, kiichja, kitsò-na:

—Nchroboí, kokod-lè kjo'in xi tjoé-la jè choón chijngui xi 'nó ndaà yaxkon-la xi tijnandiì nándá nga kjin xajngá nandá fahato. ² Jñà xitaxá ítjòn xi tjin isò'nde, yaá tsafáhjtako choón jè nga kjeif nainá kijtseèxkón k'oaá गया-la tsà kjoa chijngui kisiko jè choón. Ko ngats'iì xita xi tjin isò'nde, k'oaá tì kis'iin nga kjeif nainá kiitjngui-la k'oaá गया-la koni tsà xán ts'e kjoachijngui-la choón kjòch'i-ne.

³ It'aà ts'e Inima Tsjeè-la Nainá, jè àkjale kiiko inima-na jngoó i'nde it'aà xin nándá nangui kixi choòn. Kijtseè jngoàà choón xi tijnakjá-la cho je xi ch'o kji xi inì kji. Yijajno yije yijo-la 'én xi kondra ts'e Nainá nga chjajno-la. Itod ma sko ko te ma nchrajá-la. ⁴ Jè choón, nikje sko ko nikje inì kjoàn xi íkjá. Yijajno xi ngui oro ko ndajo ote xi 'nó ts'e chjí-la, ko ndáton fangui xi 'nó chjí-la xi 'mì perla. Tjíya tsja jngoó chitsín xi ngui oro; jè chitsín kitseé kjoa ch'o-la ko kjoa tjé xi ts'e kjoa chijngui-la. ⁵ Ya ítjòn tjen-la, jtít'aà 'én 'ma xi tsó: "Babilonia xi 'nó je kji nga ndaà yaxkon-la, jè nea-la íchjín chijngui ko ngats'iì kjoa ch'o xi tjin isò'nde." ⁶ K'e nga kiskod'an choón jè, kijtseè xkoaàn nga ch'i-né nga jní-la xita-la Nainá kits'iì ko ts'e xita xi kinik'en nga 'én-la Jesús kiichjaya. K'e nga kijtseè tà kjòxkón-na. ⁷ Kitsò-na jè àkjale:

—¿Mé-ne maxkón-lè? 'Aán, kènojmí-lè kó tsòya-ne kjoa 'ma-la choón jè, ko it'aà ts'e cho je xi ch'o kji xi tijnakjá-la xi itod ma sko koa te ma nchrajá-la. ⁸ Jè cho xi kà'yi, tsibijnakon-né, tanga i'ndeij tijnak'en-né; yaá kjinchrobà mijin-ne nitjan jñò mé-ne nga jngoó k'a chja-ne. Jñà xita xi tjin isò'nde, xi mikii jtít'aà 'ín-la xojon ts'e kjoabinachon kóni nga

tisa kisindaà isò'nde, tà koxkón-la k'e nga skoexkon jè cho xi tsibijnakon, ko i'ndei tijnak'en-né, tanga kotsején ijngod k'a-ne.

⁹ 'Ijndé mochjeén kjohítsjeèn xi tjin-la kjoa chjine. Jnà sko cho xi itod ma-ne, jnà ngaya-la jnà nindoò xi itod ma-ne nanda tijnanè jè chjoón. Tikoáá jnà ngaya-la xi itod ma-ne xitaxá ítjòn. ¹⁰ 'On ma-ne xi jye k'en, jngod ma xi tñhotixoma-isa, ko jè xi ijngod, k'èè kiù fiì. Tanga k'e nga kjoí, tà chibaá nachrjein kotixoma. ¹¹ Jè cho je xi ch'o kji xi tsibijnakon tanga i'ndei tijnak'en-né, jè xi ma-ne jìin xitaxá ítjòn. Yaá tijnajìin-la xi itod ma-ne, ko yaá tífi nanda nga jngod k'a jchija.

¹² 'Jnà nchrajá xi te ma-ne xi kà'yi, jnà ngaya-la xitaxá ítjòn xi te ma-ne xi k'èè kiù tjoé-la kjotixoma. Tanga k'e nga tjoé-la kjotixoma ta jngod hora kotixomakjoò ko jè cho je xi ch'o kji. ¹³ Jnà xitaxá ítjòn xi te ma-ne, tajngoó kjohítsjeèn tjin-la nga jè cho je xi ch'o kji sijnatsja nga'ño-la ko kjotixoma-la. ¹⁴ 'Ikjoàn skaàn-ko jè Orrè, tanga jè Orrè sijkijne-né. Nga jè-né xi otixoma-la jnà xita xi otixoma, ko Xitaxá Ítjòn-laá ma jnà xi xitaxá ítjòn títsajna. Jnà xita xi títsajna, xó kinokjoà-la, xó kitjaajìin-ne, ko kixíí síkitasòn-la.

¹⁵ Jè àkjale k'oaá ti kitsò-na:

—Jè nandá xi kà'yi, nanda tijnandii chjoón chijngui, naxandá-né, xita kjín-né, jná-né xita xi tjin nga ijngod ijngod nangui xi tjin isò'nde, koa jná-né xita xi chja ngats'ii 'én xi tjin isò'nde. ¹⁶ Jnà nchrajá xi te ma-ne xi kà'yi, ko jè cho je xi ch'o kji xi kà'yi, sijnitikeè-né jè chjoón chijngui, kjoa'an yije-la skanda jnà nikje-la, sijkájna laká-né. Yijo-la skine-né. 'Ikjoàn yaá kokájiin ni'ín. ¹⁷ Nainá k'oaá s'ín tsibíjiin kjohítsjeèn-la jnà xita koi nga k'oa's'ín síkitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá. Jè kjotixoma xi tjin-la xita koi tijnngod ikon nga jè cho

ts'en kongatsja, skanda k'e nga kitasòn yije 'én xi kiichja Nainá. ¹⁸ Jè chjoón xi kà'yi, jè-né naxandá je xi otixoma-la jnà xitaxá ítjòn xi tjin isò'nde.

Kós'in kiskaàngui jè naxandá Babilonia

18 Xi jye komà iskan, ijngod àkjale kijtseè xi tñchrobájen-ne ngajmii, xi 'nó tse nga'ño tjin-la. Jè kjoa jeya-la xi 'nó ote kji, kishiseèn-sòn nangui. ² 'Nó kiichja, kitsò:

—Jye kiskaàngui, jye kiskaàngui naxandá je Babilonia. Jyeé ta i'nde-la inima ch'o-la neí komà, ya nanda kitseè yije inima tjé xi ch'o kjoàn. Ko ya títsajna nise xi ch'o kjoàn xi mikii ma chine. ³ Ngats'ii xita isò'nde, k'oaá ti kis'iin koni s'ín xita naxandá jè nga k'èeí nainá kiitjngui-la, k'oaá ngaya-la koni tsà kjòch'i-ne jnà kjoachijngui xi kis'iin. Jnà xitaxá ítjòn-la xi tjin nga títsa isò'nde, k'oaá ti kis'iin. Ko jnà xita isò'nde xi tsojmi otseya nga s'ín kjohima, kjònchiná-né xi kjoa ts'e kjotsja-la yijo-la koni s'ín jnà xita xi tjin naxandá jè.

⁴ 'Ijngod 'én ki'nchrè xi ngajmii inchrobà-ne, xi kitsò:

—Jnò xi naxandá ts'an xan-nò, tìtjokájnoò naxandá jè, mé-ne nga mì ya kokot'aà-nò jé-la, tikoá mikii kokot'aà-nò kjo'in xi s'e-la. ⁵ Jnà jé-la, jyeé tímakjìn, jyeé j'ii skanda i ngajmii. Nainá, mikii sijnchàajìin [nga tsjá-la kjo'in] xi kjoa ts'e jé-la. ⁶ K'oaá tis'in kàtamat'in ngajo-ne koni s'ín kis'iin jè. Jò k'a k'oa tis'in kàtamat'in ngajo-ne koni tjin kjoa xi kis'iin. Jè chitsín xi kisikáyajìin vino, kokji tikájiin ngajo-là nga jò k'a isa jchá kàtama, [jò k'a okji kjo'in kàtako-la]. ⁷ Jè kjoa-la nga jeya kisikájna yijo-la ko nga 'nó kis'e-la kjotsja, k'oa tis'in tjiì ngajo-là kjo'in nga kàtakjindáya. Nga k'oaá tsò inima-la: “'An, k'oaá s'ín tijnà nga chjoón sko-la 'mì-na. 'An mìtsà chjoón ka'an 'mì-na,

tikoáá mikii siikjiaán kjo'in nita kjé-ne.”
⁸ Koií kjoa-la nga tajngoò nachrjein kitjojenè-la kjo'in: Kiyá xita-la. Tikoáá skindàya-né. S'ée-la kjoa ts'e kjinchrá. Ni'in kitì-ne nga kjoehesòn. Nga 'nó tse nga'nó tjin-la jè Nainá xi otíxoma nga k'oaá s'in jye kiskoòsòn-la nga tsjá-la kjo'in.

⁹ Jnà xitaxá ítjòn-la isònde 'nó skindáyakeè ko 'nó 'on koma-la k'e nga skoé nga tbitjo ni'ndi-la nga títi jè naxandá jè ya nándá kitjngui-la xi kjeíí nainá k'oaá ngaya-la koni tsà jngoó chjoón chijngui kitjngui-la nga kisitsjako yijo-la. ¹⁰ Kjiín kincha-ne nga skótejen-la, nga tsakjón-la kjo'in-la. 'Nó kichja, kitso:

—Ima xó-ne, ima xó-ne naxandá je Babilonia xi 'nó kis'e-la nga'nó; tajngoò tjò kòf'i-la kjo'in.

¹¹ Jnà xita xi otjnjaya tsojmì xi tjin isònde, tikoáá skindáyakeè-né nga 'on koma-la inima-la nga mì ti yá xi kotse-ne tsojmì xi otjnjaya, ¹² tsojmì xi ts'e ton oro, plata, ndajo chjí xi 'nó ndaà kjoàn, ndáton chjí xi 'nó ndaà kjoàn; nikje lino xi 'nó chjí, ko nikje seda, nikje sko ko xi inì kjoàn; ngats'iì yá xi 'nó ndaà jne, tsojmì chjí xi nindaà ni'ño cho kisindaà-ne, ngats'iì tsojmì xi yá xi 'nó chjí xi yá ikon, ko kichá bronze, ko kichá xi 'mì hierro, ko ndajo marmol, ¹³ ko chrjoayá canela, ngats'iì tsojmì xi ndaà jne, chrjóngó-la Nainá, ko xkii jne xi 'mì mirra, ko chrjóngó ts'e yá olivo, ko vino ko asiti. Trigo ko skoan inchrajín, ko cho ch'á, orre, kohòyo, carreta, ko xita chi'nda nga kisatjna. ¹⁴ Kitso-la jè naxandá:

—Ngats'iì kjoa xi ndaà kisaseèn-la inima-lè, jyeé kitjaaxin yije-lè. Kjoa nchiná-lè jyeé kichijá. Ko kjoa xi ndaà kòtsjachi, mì ti kii sakò-lè nita kjé-ne.

¹⁵ Jnà xita xi otjnjaya tsojmì xi ya kjonchiná ts'e naxandá jè, kjiín kinchat'aaxin nga tsakjón-la kjo'in.

Skindáyakeè koa 'nó 'on koma-la inima-la. ¹⁶ K'oaá kitso:

—Ima xó-ne naxandá xi 'nó je kji, xi nikje lino chjí tsakakjá ko nikje xi sko kjoàn ko xi inì kjoàn. Yijàno yijo-la oro, ndáton chjí xi 'mì perla ko ndajo chjí xi 'nó ndaà kjoàn. ¹⁷ Tajngoò tjò kachija yije kjoa nchiná xi tjin-la.

Ngats'iì xita xi síxáko chitso, ko ngats'iì xita xi ya chitso títsaya nga nchifi, jnà xi ya iya chitso síxá ko ngats'iì xi síxájin ndáchikon, kjiín tsibitsajna ¹⁸ k'e nga kijtseè ni'ndi-la naxandá nga títi; 'nó kiichja, kitsò:

—Ni saá jngoò naxandá tjin xi mangásòn-kjoò koni kji naxandá jè, nga 'nó ndaà kiyaxkon-la.

¹⁹ Ikjoàn tsibixteèn-jno chijo sko, 'nó kiskindáyakeè nga 'on komà-la inima-la; kitsò:

—Ima xó-ne naxandá xi 'nó je kji; jè kjoa nchiná-la, ndaà kjonchiná-ne jnà xita xi tjin-la chitso ya jjin ndáchikon. Ko i'ndeí, ta jngoó tjò kachija yije kjoa nchiná-la.

²⁰ Ngats'ioè jnò xi titsajnaè ngajmiì, tsjaá t'è-là takòn. Jnò xi xita-la Nainá maà, jnò xi tsibixáya-nò Cristo, ko jnò xi Nainá nokjoà ngajo-là, tsja t'è-là inima-nò. Nainá jyeé kàtsjá-la kjo'in naxandá jè koií kjoa-la nga ch'o kisiko-nò.

²¹ Jngoò àkjale xi 'nó tse nga'nó tjin-la kiskoé jngoò ndajo xi koni kji ndajo natsí kji, kisikatjen-jin ndáchikon, kitsò:

—Jè naxandá Babilonia, xi 'nó je kji, k'oaá s'in skajiin-ndá; jngoó k'aa chija nita kjé-ne, mì ti yá xi skoexkon-ne. ²² Mì ti kii kiná'ya-la inchò calle-la jnà música xi síkjane arpa, jnà xi síkjindáya xobí, ko xi síkjane chrjo trompeta. Mì ti kii s'e-la xita xi síxá nita mé xá-ne. Tikoá mì ti kii koxáko-ne molino ts'e ncheé. ²³ Ni'in ts'e lámpara, mì ti kii siihiseèn-ne; mì ti kii s'e-ne s'eí nga kixan xita; koií kjoa-la kos'in komat'in-ne nga jnà xita-la xi otseya ko otjnjaya tsojmì, 'nó xi-

ta nchiná komà i isò'nde; tikoá kiskoò-nachan yiye-la naxandá xi tjin isò'nde nga komà-la kis'iin kjoatj'e. ²⁴ Naxandá jè, Nainá kitsjaà-la kjo'in nga jé ts'e-né nga kinik'en xita-la Nainá ko xita xi kiichjaya ngajo-la Nainá ko ngats'iì xita xi kinik'en nga tjtisa isò'nde.

Xita xi tsjá-la kjondaà Nainá ján ngajmii

19 Xi jye komà iskan, ki'nchrè-la ján ngajmii 'én koni kjín jchán ma xita xi chja nga tsò:

¡Aleluya! ¡'Nga tikíjna Nainá!

Nga jè ochrjekàjiin-ná kjo'in kjoa ts'e jé-ná,

ko ta jè tajngoó xi tjin-la kjoajeya ko xi tse nga'ño tjin-la.

² Nga jè Nainá, ndaa s'in ko kixí s'in

k'e nga tsjá-la kjo'in xita;

nga jyeé kitsjaà-la kjo'in jè naxandá jè Babilonia

xi kisikits'ón-jiin isò'nde nga tsakó-la xita isò'nde

nga kjeif nainá kijtseèxkón

k'oaá ngaya-la koni jngoó chjoón xi kjoa chijngui s'in.

Koif jé xi komà-la nga jè kisik'en xita chi'nda-la Nainá xi kiichja ngajo-la.

³ Jjngod k'a k'oa kitsò:

—¡Aleluya! ¡'Nga tikíjna Nainá! Jè ni'ndi-la jè naxandá nga tfti, k'oaá s'in kitjomijìn nita mé nachrjein-ne.

⁴ Jña xita jchínga xi kaàn ñijòn ma-ne ko xi ñijòn ma-ne xi títsaj-nakon, chincha-xkó'nchi-ñiat'aà-la nga kijtseèxkón Nainá xi tíjnasòn íxile ñánda tíhotíxoma. Kitsò:

—¡K'oa'sín kátama! 'Nga tikíjna Nainá. ¡Aleluya!

⁵ Ya íxile-la ñánda tíhotíxoma, kina'yà-la 'én xi kitsò:

Tji-là kjondaà Nainá ngats'ioó jñò xi chi'nda maà,

jñò xi ixti maà ko xita jchínga,

ngats'ioó xi tsakjoón-chaà Nainá.

⁶ Ki'nchrè-la 'én koni tsà kjín jchán ma xita xi chja, koni s'in na'yà-la nandá k'e nga one, koni s'in na'yà-la k'e nga one ch'on, xi kitsò:

¡Aleluya!

¡'Nga tikíjna Nainá xi ta jè tajngoó xi 'ño tse nga'ño tjin-la!

Nga jyeé jè tíhotíxoma.

⁷ Tsja k'oe-lá inima-ná, sítjsja-chaá takoán, jeya síkijnaá Nainá,

nga jyeé j'ii kjoa bixan-la Orrè;

chjoón-la jyeé tíjnandaà.

⁸ Jè chjoón, jye ko'biì-la níkje lino xi 'ño chjí,

xi 'ño tsjeé kjoàn tikoá 'ño ote nga kónakjá.

Jè níkje lino xi 'ño chjí, jè ngaya-la kjoakixi xi s'in xita-la Nainá.

⁹ Jè àkjale kitsò-na:

—Chjí kjoa koi: “Mé ta ndaa-la jña xita xi xó kinokjoà-la kjoa bixan-la Orrè nga jè kokjen-ko.”

Kitsò isa:

—Jña 'én koi, nguì 'én kixi-la Nainá-né.

¹⁰ Tsohósijna xkó'nchiña it'aà ndsoko jè àkjale nga mejèn-na skoexkoán. Tanga jè àkjale kitsò-na:

—Kí k'oaá 'ni; 'an, tikoáá chi'nda-la Nainá ma koni ngaji ko jña 'ndsi xi ndaa fi tjingui-la jña 'én kixi xi kiichja Jesús. Jè Nainá chaxkofin.

Jña 'én kixi xi kiichja Jesús, tijná-ne xi síkítsejèn-ya-la xita xi chja ngajo-la Nainá.

Jè xi tíjnasòn-la kohòyo chroba

¹¹ Kijtseè ngajmii nga tix'á; tsatsejèn jngod kohòyo xi chroba kji. Jè xita xi tíjnakjá-la, k'oaá s'in yaxkon-la nga kixi síkitasòn ko kixi tjina, koif kjoa-la nga nguì ko kjoakixi-la bíndaàjiin ko nga kjaán-kjoó. ¹² Jña xkon, k'oaá kjoàn koni ni'in. Ya sko, kjín corona jtobá tjí'a ko jngod 'ín-la tíjt'aà xi mìkii yá xi machiya-la kó tsòya-ne; tajngoó jè

machiya-la kó tsòya-ne. ¹³ Jè nikje xi kinakjá, jní yijàjno. Jè 'ín-la, 'Én-la Nainá 'mì. ¹⁴ Yaá tjingui-la jñà soldado ts'e ngajmii nga títsajnakjá-la kohòyo chroba; saà nikje lino chrobaá íkjá xi 'ñó chjí kọ tsjeé kjoàn. ¹⁵ Jè tso'ba bitjo jngod kichá ndojò xi 'ñó yijò kji, jè xi síki'on-ne ngats'iì naxandá. Nga jè kotixoma-la xita naxandá. Jè yá nise sijkjeén xi nguì kichá tájaà. Jè sobá kosinè jñà tod uva ya iya chitso nga kochrje vino xi okó kjoajti-la Nainá xi ta jè tajngoó xi 'ñó tse nga'no tjin-la. ¹⁶ Jè nikje-la kọ chrjomí-la tjit'aa 'ín xi tsò: "Xitaxá Ítjòn-la ngats'iì jñà xi xitaxá ítjòn títsajna kọ jè-né xi otíxoma-la ngats'iì jñà xita xi otíxoma."

¹⁷ Kijtseeè jngoaa àkjale xi ya síjnasòn-la ts'oi; 'no chja-la ngats'iì cho xi tjemajin isén xi yijo kine. Tsò:

—Nchrobá, tixkóyaà xinguioo mé-ne nga chjinee yijo xi Nainá tsjá-nò, ¹⁸ nga chjinee yijo-la xitaxá ítjòn, kọ yijo-la xita sko-la soldado, yijo-la xita ts'en, yijo-la kohòyo kọ yijo-la xita xi titsakjá-la kohòyo, yijo-la ngats'iì xita xi títsajnandeí kọ xita ch'i'nda kọ xi ixti kọ xita jchínga.

¹⁹ Kijtseeè jè cho je xi ch'o kji kọ jñà xitaxá ítjòn ts'e isò'nde kọ xita soldado-la; jyeé títsajnandaà nga skaàn-kọ jè xi títnakjá-la kohòyo chroba kọ jñà soldado-la. ²⁰ Jè cho je xi ch'o kji kindobà'no; tikoà kindobà'no jè xi 'én ndiso kiichja xi kis'iin kjoxkón nga nguixkón jè cho. K'oaá s'ín komà-ne nga kiskoònachan-la jñà xita xi kiskoé chiba-la tikoà kijtseeèxkón isén xkòsòn-la jè cho. Ingajò mimikatsjodjin tikon ijin ni'ín xi titjnga n'anda títi kọ azufre.

²¹ Jñà xita xi i'nga, jè kisik'en-ne jè kichá ndojò xi bitjo tso'ba jè xi títnakjá-la kohòyo. Ngats'iì cho xi tjemajin isén, jñà kjòskiil-ne nga kiskine yijo-la xita xi jye k'en.

Jè xi jngod jmiì nó

20 Kijtseeè jngoaa àkjale xi tinchrobájen-ne ngajmii. 'Ya ibi ts'e nitjan jñò. Kjiya tsja jngod na'no kichá cadena xi 'no je kji. ² Jè àkjale kitsobà'no jè ye jchínga xi tijè-ne xi 'mì Xita Neí kọ xi Satanás. Jngod jmiì nó tsibít'aa'no. ³ Kisikatjen-s'en ya nitjan jñò; tsibíchjoà'no-la jè xotjoa; ikjoàn tsasjna-la sello mé-ne nga mì yá skíx'a-ne jè xotjoa nitjan. Yaá tsasijnahiya mé-ne nga mì tì kii koma skónachan-la xita isò'nde, skanda k'e nga kjoehet'aa xi jngod jmiì nó. Xi koma iskan tjánda'no ijngod k'a-ne nga koma kojmeèndeí chiba nachrjein isa.

⁴ Kijtseeè íxile ts'e kjotixoma; títsajnasòn jñà xita xi kitjoé-la kjotixoma nga jñà koiindaajin. Tikoà kijtseeè inima-la jñà xita xi kitiis'iin, nga koi kjoa-la 'én kixi xi kitsjaà it'aa ts'e Jesús kọ nga 'én-la Nainá kiichjaya. Jñà xita koi, mikii kijtseeèxkón jè cho je xi ch'o kji kọ isén xkòsòn-la; tikoà mikii kisit'aa chiba-la itjòn tjen-la kọ tsja. Xita koi, ijngod k'a tsibítsajnakon; jngod jmiì nó tsatixoma kọ Cristo. ⁵ Jñà xita koi xi jaáya ítjòn-la. Tanga jñà mik'en xi i'nga, skanda k'ee jaáya-la nga ijchò jngod jmiì nó. ⁶ Mé ta ndaa-la jñà xi koko-la nga kjoaáya ítjòn-la; xita koi, jyeé xita-la Nainá koma; jè kjoa biyaà xi ma-ne jò, nimé nga'no tjin-la it'aa ts'e xita koi; mì tì mé ma siko-ne. Tà saá no'mii-la Nainá koma kọ ts'e Cristo. Jngod jmiì nó kotixomako.

⁷ K'e nga kjoehet'aa xi jngod jmiì nó, tjánda'no ijngod k'a-ne jè Satanás ya n'anda tijnahiya nitjan jñò. ⁸ Kitjondeí-ne nga skónachan-la xita naxandá xi tjin nga tjtsta isò'nde, jè Gog kọ Magog. Koiixkóya xita mé-ne nga koiits'ia-ne kjoichán. Kjin jchán koma xita, k'oaá गया-la koni tso'mi xi jncha indii ndáchikon. ⁹ Chinchimasòn

kóhokji isò'nde; chinchandii-là nga jngoò itjandii nánda títsajna xíta-là Nainá kò naxandá xi tsjakeè. Ikjoàn kisikasén ni'ín Nainá xi inchrobà-ne ngajmii. Jngoò k'a tsaká kóhotjín. ¹⁰ Jè xíta neí xi kiskòdnachan-là xíta, kinikatjen-jiiin ya i'nde nánda títiingá ni'ín kò azufre. Jyeé ya títsajna jè cho je xi ch'o kji kò xi kiichjaya 'én ndiso. Yaá sikkjeiín kjo'in kò nachrjein kò nitjen nita kjé-ne.

Jè íxile ts'e kjotíxoma xi chroba kji

¹¹ Kijtseè jngoò íxile xi chroba kji kò 'nó je kji nga ya tíjnasòn jngoò xi tíhotíx-oma. Nga nguixkòn jè xi tíjnasòn íxile, jngoò k'a kichijà nangui kò ngajmii. Nita nánda-ne, mì tí kiì ki'ya-là. ¹² Kijtseè mik'en xi íxti kjoàn kò xi xita jchínga kjoàn, 'ncha kixi nguixkòn Nainá. Ikjoàn kitáx'a jñà libro [nánda tíjt'aà mé xi kis'iin nga jngó jngó xita]; koa ijngoò libro kitáx'a nánda tíjt'aà ts'e kjoabinachon. Jñà mik'en, k'oagá s'ín kisindaàjiiin-là koni s'ín tíjt'aà xojon ts'e libro, mé kjoa xi kis'iin. ¹³ Jè ndáchikon kitsjaà jñà mik'en xi ya k'en-jiiin. Jè kjoabiyaà kò i'nde kjo'in tíkoagá kitsjaà mik'en xi ya títsajna. K'oagá s'ín kisindaàjiiin-là nga jngoò ijngoò xíta koni tíjín kjoa xi kis'iin. ¹⁴⁻¹⁵ Jè kjoabiyaà kò i'nde kjo'in kinikatsjoòjiiin nánda títi ni'ín jnga. Kò jñà mik'en xi mikii tíjt'aà 'ín-là jè libro ts'e kjoabinachon, tíkoagá yaá kinikatsjoòjiiin nánda títi ni'ín jnga. Jè xi ma-ne jò kjoabiyaà.

Ngajmii xitse kò nangui xitse

21 Kijtseè jngoagá ngajmii xitse kò nangui xitse. Jè ngajmii xi kisi-jna ítjòn kò nangui xi kisi-jna ítjòn, jyeé kichijà; tíkoagá kichijà jè ndáchikon. ² Tíkoagá kijtseè jè naxandá tsjeè xi Jerusalén xitse 'mì, nga tínchrobájen ngajmii nga nguixkòn Nainá. K'oagá s'ín tíjndaà koni jngoò chjoón xi ndaà bíndaà yijo-là nga jye kixan-kò x'in-là.

³ Ki'nchrè-là 'én xi 'nó chja, xi ngajmii inchrobà-ne, xi tsò:

—Chítsejèn-là Ni'ya Tsjeè-là Nainá, jyeé kòbitjojen; Nainá yaá kíjnako jñà xita; xíta naxandá-laá koma, nga jè sobà xi Nainá kítsò-là. ⁴ Jè sobà Nainá sikkijno yije ndáxkon; mì tí kiì s'e-ne kjoabiyaà; mì tí kiì s'e-ne kjoaba; mì tí kiì s'e-ne xi skindàya-ne; mì tí kiì s'e-ne xi ijòjno ijòt'aà yijo-là, koi kjoa-là nga jye tsato kjoa jchínga.

⁵ Jè xi tíjnasòn íxile ts'e kjotíxoma, kitsò:

—Chítsejèn-là, 'aán siixitseyá yije tsojmi xi tíjín.

Ikjoàn kitsò-na:

—Chjí, xojon tí'teii jñà 'én koi; nga nguì k'oagá s'ín tíjín nga kítasòn; nguì 'én kixi-né.

⁶ Ikjoàn kitsò-na:

—Jyeé tsitasòn yije. 'An-ná xi tíjngá ítjoàn skanda tàts'en-là kjoa kó nga skanda fehet'aà-ne. 'An-ná xi tsibìts'iaa kò xi sikkjehet'aà-na kjoa. Ngats'iì xi xínda-là, 'aán tsjaà kjotjò-là nandá xi tíbitjo ya i'nde nánda mikii xíya nandá mé-ne koma kíjnakon-ne iníma-là nita kjé-ne. ⁷ Jñà xi sikkijne, jñà skoé kjotjò ngats'iì kjondaà koi. 'Aán kótijnakoaga nga Nainá kítsò-na kò jñà, íxti-naá koma. ⁸ Tanga jñà xita xi tsakjón, jñà xi mikii mokjeiín-là, jñà xi 'nó ch'o s'ín, jñà xi xita sík'en, jñà xi kjoa chijngui s'ín, jñà xi xita tj'e, jñà xi xkòsòn beèxkón, ngats'iì xi 'én ndiso chja, ján kixojiiin nánda títi ni'ín jnga kò azufre; jè xi ma-ne jò kjoabiyaà.

Naxandá xitse xi 'mì Jerusalén

⁹ J'iikon jngoò-na àkjale jñà xi itoò ma-ne, xi tíkoagá itoò chítjín tíjín-là, xi jncha kitseè xi itoò kjo'in xi fehet'aà-ne. Kitsò-na:

—Nchroboí, kokoò-lè jè xi koma chjoón-là Orrè.

¹⁰ It'aà ts'e Iníma Tsjeè-là Nainá, jè àkjale kiiko iníma-na jngoò nindoò xi

jè kji kò 'nga kji. Tsakó-na jè naxandá xi jè kji, naxandá tsjeè Jerusalén nga tíchrobájen-ne ngajmii nga nguixkon Nainá. ¹¹Jè naxandá tsjeè Jerusalén, oteé tsejèn xi kjoa ts'e kjoajeya-la Nainá. K'oaá s'ín ote kji koni ndajo chjí xi 'ño ndaà kjoàn, koni ndajo xi jaspe 'mì nga ote kji koni chítsín. ¹²Nga jngodò itjandiì, jè naxandá, chrjó ndajo tjíndiì-la xi 'ño jè kji kò 'ño 'nga kji. Tejó xotjoa tjín-la. Nga jngodò ìjngodò xotjoa, jngodò àkjale s'íjnajto. Tíkooa ya jtít'aà 'ín-la nga tejó naxandá xi ya inchrobà'taà-ne ìxti-la Israel. ¹³Ya kixi-la ñánda bitjokàjiin-ne ts'oi, jàn xotjoa tjín-la, ya kixi-la ñánda kahatji-ne ts'oi, jàn xotjoa tjín-la. Ya norté, tíkooá jàn xotjoa tjín-la, ya sur, tíkooá jàn xotjoa tjín-la. ¹⁴Jè chrjó ndajo xi tjíndiì-la naxandá, tejó chrjó ndajo xi ya jtít'aà nga tejó 'ín-la xíta xi tejó ma-ne xi it'aà ts'e Orré kisixáya-la.

¹⁵Jè àkjale xi tíchjako-na, jngodò kicha kjinaya tsja xi nguì oro xi koni kji yá xi ma machiba-ne. Jè kisikjeén nga ma kisichiba naxandá kò xotjoa-la kò chrjó ndajo-la. ¹⁶Jè naxandá k'oaá s'ín kina nga ñijòn chrjanguì tjín-la. Koni kji ndojò, k'oaá tì kji tiyá-ne. Jè àkjale, k'e nga kisichiba, jò jmiì kò jò sindo kilómetro tjín-la. Ngásòn chiba tjín-la nga ndojò kò nga tiyá kò nga 'nga. ¹⁷Ikjoàn kisichiba jè chrjó ndajo. Jngodò sindo kò ichán ñijòn xkó tsja tjín-la xi chiba-la xíta xi tískjeén jè àkjale, [jè xi ichán nanga tjín-ne].

¹⁸Jè chrjó ndajo xi tjíndiì-la naxandá, koií tjíndaà-ne ndajo chjí xi 'mì jaspe. Kò jè naxandá, nguì oro sobà-né. K'oaá s'ín ote kji koni chítsín tsjeè. ¹⁹Jñà tàts'en chrjó xi tjíndaà-ne nga tíchjoandì-la naxandá, nguì ndajo chjí yijájno xi 'ño ndaà kjoàn. Jè xi ítjòn, jè ndajo xi 'mì jaspe; xi ma-ne jò, ndajo xi 'mì zafiro; xi ma-ne jàn, ndajo xi 'mì ágata; xi ma-ne ñijòn, ndajo xi 'mì esmeralda; ²⁰xi ma-ne 'òn, ndajo xi 'mì ónice; xi ma-ne jodn,

ndajo xi 'mì cornalina; xi ma-ne itodò, ndajo xi 'mì crisólito; xi ma-ne jiin, ndajo xi 'mì berilo; xi ma-ne ñijaàn, ndajo xi 'mì topacio; xi ma-ne te, ndajo xi 'mì crisoprasa; xi ma-ne tejngodò, ndajo xi 'mì jacinto; xi ma-ne tejó, ndajo xi 'mì amatista. ²¹Jñà xotjoa xi tejó ma-ne, tejó ndajo perla tjíndaà-ne. Nga jngodò ìjngodò xotjoa jngodò perla tjíndaà-ne. Ndiyá teè-la naxandá, nguì oro sobà-né koni chítsín xi ma chítsejèn-ya.

²²Ya jjiin naxandá, nijngodò ingo kijtseè; nga jè sobà xi ma ingo-la naxandá, jè Nainá xi tjína ítjòn nga ta jè tajngodò-né xi 'ño tse nga'ño tjín-la kò jè Orré. ²³Jè naxandá, mikii mochjeén-la jè ts'oi kò sá nga siihiseèn-la. Nga jè sobà kjoa isén-la Nainá síhiseèn-la; kò jè Orré ma ni'ín-la. ²⁴Ngats'ii jñà xíta naxandá ts'e isò'nde kinchima iseèn-né it'aà ts'e ni'ín-la. Kò jñà xítaxá ítjòn xi tjín isò'nde, kji kò kjoanchiná-la nga ya siingatsja. ²⁵Jñà xotjoa-la naxandá, mikii sichjoajto nga kjit'aà nachrjein; nga ya naxandá, mikii kojñò. ²⁶Ngats'ii naxandá kjoikò ngats'ii kjoa nchiná-la kò ngats'ii tsojmi xi 'ño chjí-la nga ya siingatsja. ²⁷Ya i'nde jè nimé kjoahas'en xi tjé kjoàn xi ch'o s'ín kò xi kjoa ndiso. Tà jñà kjoahas'en xi jtít'aà 'ín-la jè xojon-la Orré xi ts'e kjoabinachon.

22 Jè àkjale tsakó jngodò-na xajngá nandá xi kijna tsjeè tsjeè, jè nandá xi bítsajnakon-ná nita mé nachrjein-ne. K'oaas'ín tsjeè kji koni chítsín. Yaá tbitjo ñánda síjna íxile-la Nainá nga tíhotíxoma kò yaá tbitjo ñánda tjína jè Orré. ²Ya jngodò osen ndiyá-la naxandá tífa nandá. Kò ya ngobà ngobà xajngá nandá, yaá síjna jè yá xi tsjá kjoabinachon nita mé nachrjein-ne. Tejó k'a ojà-la toò nga jngodò nó. Jngodò jngodò k'a ojà-la toò nga ìjngodò ìjngodò sá. Jñà xka-la, k'oaá s'ín mochjeén nga maxkiì-la naxandá ts'e isò'nde. ³Mì tì mé kjoa ch'o s'e-ne

xi mikii sasén-la Nainá. Yaá sasíjna jè íxile-la Nainá kò ts'e Orrè nga kotixoma. Kò ngats'iì xita chínda-la, yaá siixá-la. ⁴Ngats'iì xi xita-la ma, skoexkon-né kó kji isén-la Nainá; kò jè 'ín-la Nainá yaá sit'aà itjòn tjen-la. ⁵Ya inde jè, mì ti kojñò-ne. Jñà xita xi ya títsajna, mì ti ni'ín kochjeén-la xi siihiseèn-la, tíkoaá mì ti ts'óí kochjeén-la; nga jè sobá Na'èn-ná xi Nainá siihiseèn-la. Jñà xita kotixoma nita mé nachrjein-ne.

Jyeé nchrobá machraña nga kjoíí ijngod k'a Cristo

⁶Jè àkjale kitsò-na:

—'Én koi, ngui k'oaá s'ín tjin nga kitason; ngui 'én kixi-né. Jè Na'èn-ná xi Nainá xi sikíchiya-la jñà xita xi chja ngajo-la, koií xá kisikasén-ne àkjale-la nga kokò-la xi chínda-la ma jñà kjoa xi ta nitóón okoma.

⁷—Tiná'ya-ná. 'An, kjoíí nitóón ijngod k'a.

Mé tà ndaa-la jñà xi síkitasòn jñà 'én xi kitsjaà Nainá koni s'ín tíchja xojon jè.

⁸'An-ná xi 'mì-na Juan, 'aán ki'nchrè koa kijtseè kjoa koi. K'e nga jye ki'nchrè koa jye kijtseè, tsohósijna-xkónchi-niñiat'aà-la jè àkjale xi tíhokó-na kjoa koi, nga mejèn-na skoexkoán. ⁹Tanga jè àkjale kitsò-na:

—Kì k'oaá 'ni. Jè Nainá jchaxkoín. 'An, tíkoaá chínda-la Nainá ma, koni ngaji, kò xita xinguií xi chja ngajo-la Nainá, kò ngats'iì xita xi síkitasòn 'én xi tíjt'aà xojon jè.

¹⁰K'oaá tis'ín kitsò-na:

—Kì bijnama jñà 'én xi Nainá kitsjaà xi tíjt'aà xojon jè, nga jyeé nchrobá machraña nachrjein nga kitasòn. ¹¹Jñà xita xi mitsà kixi títsajna nguixkon Nainá nga ch'o s'ín, ta k'oaá s'ín kàtitsajna. Kò jñà xi tjin-la kjoakixi kò tsjeè títsajna nga nguixkon Nainá, k'oaá tis'ín kàtasík-tisòn xi kjoakixi kò kjoatsjeè.

¹²—Tiná'ya, 'an, kjoíí nitóón ijngod k'a. Yaá kjoíikoaa chjí-la xi tsjaà-la xita koni s'ín kis'iin nga ijngod ijngod.

¹³'An-ná xi tijná itjoàn skanda tàts'en-la kjoa kò skanda fehet'aà-ne. 'An-ná xi tsibits'iaa kò xi sikjehet'aà-na kjoa. 'An-ná xi tijná itjoàn kò xi fehet'aà-ne.

¹⁴Mé ta ndaa-la jñà xita xi [jní-la Orrè] sítsjeè-ne nikje-la mé-ne nga tjònde-la nga skine toò-la yá xi tsjá kjoabinachon, tíkoa koma kjoahas'en xotjoa-la jè naxandá. ¹⁵Tanga nditsiaán kítasajna, ngats'iì jñà xita xi ch'o s'ín, kò jñà xi xita tje, kò jñà xi kjoa chijngui s'ín, kò jñà xi xita sík'en, kò jñà xi xkósòn beèxkón kò ngats'iì xi tsjakeè kjoa ndiso nga 'én ndiso chja.

¹⁶—'An xi 'mì-na Jesús, 'aán kisikasén-nò àkjale-na nga tsjá-nò 'én it'aà ts'e kjoa koi, jñò xi xita naxandá-na ma. 'An-ná jè jts'én xi itjot'aà-ne tje-la xitaxá itjòn xi ki'mi David. 'An-ná ni'ño tse xi 'ño ote kji xi bitjokàtji k'e nga tajñodya.

¹⁷Jè Iníma Tsjeè-la Nainá kò choón-la Orrè, tsò-né:

—Nchroboí [Na'èn Jesús].

Jñà xi nchi'nchrè, k'oaá tí kàtasò:

—Nchroboí [Na'èn Jesús].

Jñà xi xindá-la kò xi mejèn-la nandá, kàtjanchrobá, kàt'iì kjoatjò nandá xi tsjá kjoabinachon.

¹⁸'An, k'oaá xan-nò, ngats'ioò xi na'ya-là jñà 'én xi kitsjaà Nainá xi tíjt'aà xojon jè: Tsà yá xi kiiit'aasòn kjoa xi tíjt'aà xojon jè, Nainá k'oaá tis'ín tsjásòn-la kjo'in koni s'ín tíjt'aà xojon jè. ¹⁹Tsà yá xi kjoaáxin jngod-la 'én xi kitsjaà Nainá xi tíjt'aà xojon jè, Nainá, tíkoaá kjoaáxin kjoandaà xi tíj'nde-la nga skine toò-la yá xi tsjá kjoabinachon kò mikii tsjánde-la nga ya kítasajna naxandá tsjeè-la Nainá koni s'ín tíjt'aà xojon jè.

²⁰Jè xi bénojmí kjoa koi, k'oaá tsò:

—Jon, kjoíí nitóón ijngod k'a.

K'oaá s'ín kàtama. ¡Nchroboí Nà'èn
Jesús!

²¹ K̄jondaà-la Nà'èn-ná Jesucristo
kàtijnako-nó ngats'ioò. K'oaá s'ín
kàtama.